

20 iulie
2012

Nr. 149-154

Anul XIX
(4187-4192)

MONITORUL OFICIAL

AL REPUBLICII MOLDOVA

moldpres

MONITORUL OFICIAL AL REPUBLICII MOLDOVA este un produs protejat legal și dă dreptul MOLDPRES de a-i autoriza reproducerea ori crearea altor produse derivate numai de către abonați, potrivit contractului de abonament, cu obligația acestora de a-l folosi în limitele prevăzute de contract, de a nu-i distorsiona conținutul și de a menționa obligatoriu sursa „Monitorul Oficial al Republicii Moldova”. Orice altă formă de utilizare a produsului în scopuri de multiplicare și difuzare este interzisă. MOLDPRES își rezervă dreptul de a lua măsurile necesare în cazurile în care nu se respectă prevederile legale de utilizare a produselor sale.

EDITOR: Agenția Informațională de Stat “Moldpres”

Director general Vladimir DARIE

Monitorul Oficial al Republicii Moldova

Redactor-șef Simion ROPOT

Editorul și redacția: 2012, Chișinău, str. Pușkin, 22, Casa Presei, et. 3.

Numărul de înregistrare 475. Certificat de înregistrare a mărcii nr. 12578.

Abonamentele se pot contracta la orice oficiu poștal. Indicele de abonare 21128. Tirajul total 5376.

Telefoane: Editorul 23-34-28, fax 23-26-98; Secretarul general de redacție: 23-44-41; e-mail: monitor@moldpres.md

Redactorii: 23-23-09; Publicații ale agenților economici, avize, pierderi de acte: tel. 23-35-86, tel./fax 23-34-39; e-mail: mo@moldpres.md

Publicitate: tel. 23-37-26; e-mail: marketing1@moldpres.md

Cont nr. 225139709, cod EXMMMD22436, BC “Eximbank-Gruppo Veneto Banca” S.A., filiala nr. 11.

Cont nr. 222472202165, cod BSOCMD2X722, BC “Banca Socială” S.A. interrațională.

Cont nr. 222460149803206, cod BECOMD2X609, Banca de Economii, filiala nr.1 Chișinău.

Chișinău, Agenția Informațională de Stat MOLDPRES.

Cod fiscal 1003600071952. Tiparul: Editura “Universul”, str. Vlaicu Pîrcălab, 45, mun. Chișinău. Comanda nr. 6439.

“Monitorul Oficial al Republicii Moldova” nu poartă răspundere pentru veridicitatea avizelor publicate.

Actele oficiale pot fi publicate în alte ediții periodice numai cu trimitere la “Monitorul Oficial al Republicii Moldova”.

*Beneficiază de reduceri la abonarea ediției
«Monitorul Oficial al Republicii Moldova»
pentru a doua jumătate a anului 2012.*

Perfectează abonamentul la sediul
AIS «Moldpres», str. Al. Pușkin 22,
Casa Presei, et.1, bir.1, de unde
vei prelua personal fiecare ediție.

Cunoașterea legii te avantajează!

PARTEA I

Legi, hotărâri ale Parlamentului Republicii Moldova, decrete ale Președintelui Republicii Moldova

479. Decret pentru promulgarea Legii cu privire la dispozitivele medicale (nr. 178-VII, 13 iulie 2012).....	6
480. Lege cu privire la dispozitivele medicale (nr. 92, 26 aprilie 2012).....	6
481. Decret pentru promulgarea Legii privind modificarea și completarea unor acte legislative (nr. 181-VII, 13 iulie 2012).	13
482. Lege privind modificarea și completarea unor acte legislative (nr.93, 26 aprilie 2012).	13
483. Decret privind promulgarea Legii pentru modificarea, completarea și abrogarea unor acte legislative (nr. 177-VII, 13 iulie 2012).	13
484. Lege pentru modificarea, completarea și abrogarea unor acte legislative (nr. 94, 26 aprilie 2012).	13
485. Decret privind promulgarea Legii pentru modificarea și completarea Legii asociațiilor de economii și împrumut nr. 139-XVI din 21 iunie 2007 (nr. 175-VII, 13 iulie 2012).....	21
486. Lege pentru modificarea și completarea Legii asociațiilor de economii și împrumut nr. 139-XVI din 21 iunie 2007 (nr. 95, 3 mai 2012).	21
487. Decret privind promulgarea Legii pentru modificarea și completarea unor acte legislative (nr. 173-VII, 13 iulie 2012).	24
488. Lege pentru modificarea și completarea unor acte legislative (nr.112, 18 mai 2012).....	24
489. Decret privind promulgarea Legii pentru modificarea și completarea Legii nr. 96-XVI din 13 aprilie 2007 privind achizițiile publice (nr. 176-VII, 13 iulie 2012).	25
490. Lege pentru modificarea și completarea Legii nr. 96-XVI din 13 aprilie 2007 privind achizițiile publice (nr. 140, 15 iunie 2012).	25
491. Decret pentru promulgarea Legii privind declararea utilității publice de interes național pentru lucrările de reabilitare și extindere a unor drumuri naționale (nr. 174-VII, 13 iulie 2012).	26
492. Lege privind declararea utilității publice de interes național pentru lucrările de reabilitare și extindere a unor drumuri naționale (nr. 150, 29 iunie 2012).	26
493. Hotărâre pentru aprobarea Raportului privind executarea bugetului asigurărilor sociale de stat în anul 2011 (nr. 144, 21 iunie 2012).	26
494. Hotărâre pentru modificarea articolului 2 din Hotărârea Parlamentului nr. 69 din 5 aprilie 2012 privind constituirea unei comisii de anchetă pentru examinarea situației pe piața farmaceutică (nr. 151, 5 iulie 2012).	50
495. Hotărâre pentru abrogarea Hotărârii Parlamentului nr. 22-XV din 29 martie 2001 cu privire la structura Aparatului Parlamentului, la statul de funcții al Aparatului și al Parlamentului și la asigurarea materială a personalului Aparatului și a deputaților în Parlament (nr. 161, 5 iulie 2012).	50
496. Hotărâre privind modificarea componenței unor comisii de anchetă ale Parlamentului (nr. 162, 5 iulie 2012).	50
497. Decret privind numirea domnului Serghei CIOBANU în funcția de președinte al Judecătoriei Militare (nr. 166-VII, 11 iulie 2012).	51
498. Decret privind numirea domnului Andrei MIRONOV în funcția de vicepreședinte al Judecătoriei Taraclia (nr. 167-VII, 11 iulie 2012).	51
499. Decret privind numirea domnului Anatolie RUSU în funcția de vicepreședinte al Judecătoriei Edineț (nr. 168-VII, 11 iulie 2012).	51
500. Decret privind numirea domnului Ghenadie PAVLIUC în funcția de judecător la Judecătoria Buiucani, municipiul Chișinău (nr. 169-VII, 11 iulie 2012).....	51
501. Decret privind numirea domnului Xenofon ULIANOVSKI în funcția de vicepreședinte al Curții de Apel Chișinău (nr. 170-VII, 11 iulie 2012).....	51
502. Decret privind numirea domnului Sergiu LEBEDIUC în funcția de judecător la Judecătoria Militară (nr. 171-VII, 11 iulie 2012).....	51

503. Decret privind numirea domnului Alexandru GAFTON în funcția de judecător la Judecătoria Centru, municipiul Chișinău (nr. 172-VII, 11 iulie 2012).....	52
504. Decret privind constituirea Comisiei de selectare și admitere a Academiei de Administrare Publică de pe lângă Președintele Republicii Moldova (nr. 179-VII, 13 iulie 2012).	52
505. Decret privind acordarea deplinelor puteri domnului Valeriu TUREA, Ambasador Extraordinar și Plenipotențiar al Republicii Moldova în Republica Portugheză (nr. 180-VII, 13 iulie 2012).	52
506. Decret privind transferul doamnei Ala POPESCU (nr. 182-VII, 13 iulie 2012).....	52

Acte ale Curții Constituționale a Republicii Moldova

15. Hotărîre pentru controlul constituționalității sintagmei „orice membru” din alineatul (1) articolul 10 al Legii nr. 950-XIII din 19 iulie 1996 „Cu privire la colegiul disciplinar și la răspunderea disciplinară a judecătorilor”, cu modificările și completările ulterioare, în partea în care Procurorul General, membru de drept al Consiliului Superior al Magistraturii, i se atribuie dreptul de a intenta proceduri disciplinare în privința judecătorilor (Sesizarea nr. 6a/2012) (nr. 9, 28 iunie 2012).....	53
16. Hotărîre pentru controlul constituționalității unor prevederi referitoare la statutul deputatului în Parlament (Sesizarea nr. 7a/2012) (nr. 10, 12 iulie 2012).....	59
17. Decizie asupra sesizării controlului constituționalității unei prevederi din alin. (1) articolul 43 al Legii nr. 156-XIV din 14 octombrie 1998 privind pensiile de asigurări sociale de stat (10 iulie 2012).	65

Acte ale Curții de Conturi a Republicii Moldova

19. Hotărîre privind Raportul auditului paralel al Curții de Conturi a Republicii Moldova și al Curții de Conturi a Federației Ruse asupra utilizării mijloacelor publice alocate pentru realizarea în anii 2009-2011 a Programului de colaborare economică între Republica Moldova și Federația Rusă, inclusiv asupra livrării de produse alimentare în Federația Rusă din Republica Moldova (nr. 25, 7 iunie 2012).	68
20. Hotărîre privind Raportul auditului bugetelor unităților administrativ-teritoriale și gestionării patrimoniului public din raionul Rîșcani pe anul 2011 (nr. 27, 15 iunie 2012).	88

PARTEA II

Hotărîri ale Guvernului Republicii Moldova

550. Hotărîre privind aprobarea Avizului la proiectul de lege pentru modificarea și completarea Legii Curții de Conturi nr. 261-XVI din 5 decembrie 2008 (nr. 503, 12 iulie 2012).....	111
551. Hotărîre pentru aprobarea Regulamentului sanitar privind dotarea și exploatarea farmaciilor și depozitelor farmaceutice (nr. 504, 12 iulie 2012).....	111
552. Hotărîre cu privire la inițierea negocierilor asupra proiectului Acordului de grant dintre Republica Moldova și Banca Internațională pentru Reconstrucție și Dezvoltare pentru finanțarea reformei de planificare strategică a managementului informației în sănătate din Moldova și acordarea deplinelor puteri domnului Veaceslav NEGRUȚA, ministru al finanțelor (nr. 505, 13 iulie 2012).....	116
553. Hotărîre cu privire la aprobarea proiectului de lege pentru modificarea și completarea unor acte legislative (nr. 506, 16 iulie 2012).	116
554. Hotărîre cu privire la inițierea negocierilor asupra Acordului între Guvernul Republicii Moldova și Guvernul Republicii Populare Chineze privind acordarea de către Republica Populară Chineză Republicii Moldova a unui împrumut concesional (nr. 508, 18 iulie 2012).	116
555. Hotărîre cu privire la acordarea unui ajutor umanitar (nr. 509, 18 iulie 2012).....	117
556. Hotărîre pentru aprobarea proiectului de decret al Președintelui Republicii Moldova privind eliberarea domnului Roman REVENCO din funcția de director general al Serviciului Grăniceri, comandant al Trupelor de Grăniceri (nr. 510, 18 iulie 2012).	117
557. Hotărîre cu privire la imobilul din str. Gagarin nr. 54, or. Căușeni (nr. 511, 18 iulie 2012).	117
558. Hotărîre cu privire la alocarea mijloacelor financiare (nr. 512, 18 iulie 2012).	117
559. Hotărîre cu privire la modificarea anexei nr. 2 la Hotărîrea Guvernului nr. 802 din 28 octombrie 2011 (nr. 513, 18 iulie 2012).	118
560. Hotărîre cu privire la aprobarea candidaților la postul de judecător la Curtea Europeană a Drepturilor Omului (nr. 514, 18 iulie 2012).	118
561. Hotărîre cu privire la alocarea mijloacelor financiare (nr. 515, 18 iulie 2012).....	118
562. Hotărîre cu privire la aprobarea Programului activităților de reintegrare a țării pe anul 2012 (nr. 516, 18 iulie 2012).	119
563. Hotărîre cu privire la alocarea mijloacelor financiare (nr. 517, 18 iulie 2012).	120
564. Hotărîre cu privire la transmiterea unor terenuri (nr. 518, 18 iulie 2012).....	120
565. Hotărîre cu privire la modificarea anexei la Hotărîrea Guvernului nr. 213 din 22 februarie 2002 (nr. 519, 18 iulie 2012).....	121
566. Hotărîre cu privire la modificarea anexei la Hotărîrea Guvernului nr. 136 din 28 februarie 2012 (nr. 520, 18 iulie 2012).....	121
567. Hotărîre cu privire la aprobarea componenței nominale a delegației moldovenești în legătură cu purtarea negocierilor asupra proiectului Acordului de împrumut între Guvernul Republicii Moldova și Banca de Export-Import	

a Republicii Populare Chineze întru realizarea Proiectului strategic de reabilitare a drumurilor, or. Beijing, Republica Populară Chineză, în perioada 22-27 iulie 2012 (nr. 521, 18 iulie 2012).....	123
568. Hotărîre cu privire la aprobarea modificărilor ce se operează în unele anexe la Hotărîrea Guvernului nr. 182 din 16 martie 2010 (nr. 522, 18 iulie 2012).....	124
569. Hotărîre cu privire la modificarea Hotărîrii Guvernului nr. 898 din 30 noiembrie 2011 (nr. 523, 18 iulie 2012).....	125

**Acte ale Guvernului Republicii Moldova, Confederației Naționale
a Patronatului din Republica Moldova și ale Confederației Naționale
a Sindicatelor din Moldova**

570. Convenție colectivă (nivel național) cu privire la criteriile de reducere în masă a locurilor de muncă (nr. 11, 28 martie 2012).....	126
571. Convenție colectivă (nivel național). Formularul statelor de personal și permisului nominal de acces la locul de muncă (nr. 12, 9 iulie 2012).	125
572. Convenție colectivă (nivel național) pentru aprobarea completărilor ce se operează în Convenția colectivă (nivel național) nr. 4 din 25 iulie 2005 „Cu privire la modelul Contractului individual de muncă” (nr. 13, 9 iulie 2012).	128

PARTEA III

**Acte ale ministerelor, departamentelor și ale Băncii Naționale
a Moldovei**

Acte ale Ministerului Economiei al Republicii Moldova

878. Ordin cu privire la aprobarea modificărilor ce se operează în anexa la Ordinul nr. 31 din 11.04.2008 (nr. 120, 5 iulie 2012).	129
---	-----

Acte ale Ministerului Finanțelor al Republicii Moldova

879. Ordin cu privire la modificarea unor ordine (nr. 81, 10 iulie 2012).	131
--	-----

Acte ale Ministerului Sănătății al Republicii Moldova

880. Ordin cu privire la elaborarea și utilizarea continuă a materialelor educaționale și informaționale destinate promovării sănătății (nr. 524, 1 iunie 2012).	132
---	-----

Acte ale Agenției Naționale pentru Reglementare în Energetică

881. Hotărîre cu privire la stabilirea informațiilor de ordin economic și tehnic referitoare la funcționarea sistemului electroenergetic, care urmează a fi date publicității de către titularii de licențe (nr. 478, 5 iulie 2012).....	135
882. Hotărîre privind modificarea Hotărîrii Consiliului de administrație al ANRE nr. 425 din 29.09.2011 (nr. 480, 13 iulie 2012).	138

Acte ale Comisiei Naționale a Pieței Financiare

883. Hotărîre cu privire la înregistrări în Registrul de stat al valorilor mobiliare (nr. 30/1, 13 iulie 2012).	139
884. Hotărîre cu privire la modificarea Hotărîrii Comisiei Naționale a Valorilor Mobiliare nr. 49/2 din 26.12.2002 (nr. 30/2, 13 iulie 2012).	139
885. Hotărîre cu privire la acordarea licenței Brokerului de Asigurare-Reasigurare „ARBORA GRUP” S.R.L. (nr. 30/3, 13 iulie 2012).	139
886. Hotărîre cu privire la reperfectarea licenței Brokerului de Asigurare-Reasigurare „MEGA-OPTIM” S.R.L. (nr. 30/4, 13 iulie 2012).	140
887. Hotărîre cu privire la reperfectarea licenței Societății Internaționale de Asigurări „MOLDASIG” S.A. (nr. 30/5, 13 iulie 2012).	140

**Acte ale Consiliului Coordonator al Audiovizualului
din Republica Moldova**

888. Decizie cu privire la cesiunea licențelor de emisie (nr. 105, 6 iulie 2012).	141
--	-----

PARTEA IV

**Avize funcții publice vacante
Publicații ale agenților economici**

PARTEA V

Avize pierderi de acte

PARTEA I

**Legi, hotărâri ale Parlamentului Republicii Moldova,
decrete ale Președintelui Republicii Moldova****479 D E C R E T****pentru promulgarea Legii cu privire
la dispozitivele medicale**

În temeiul art. 93 alin. (1) din Constituția Republicii Moldova,
Președintele Republicii Moldova d e c r e t e a z ă:

PREȘEDINTELE REPUBLICII MOLDOVA

Nicolae TIMOFTI

Nr. 178-VII. Chișinău, 13 iulie 2012.

480 L E G E**cu privire la dispozitivele medicale**

Parlamentul adoptă prezenta lege organică.

Capitolul I**DISPOZIȚII GENERALE****Articolul 1.** Obiectul și scopul legii

(1) Prezenta lege stabilește cadrul legal și instituțional pentru controlul dispozitivelor medicale, dispozitivelor medicale implantabile active, dispozitivelor medicale pentru diagnosticare in vitro puse în funcțiune și utilizate, denumite în continuare *dispozitive medicale*, precum și pentru controlul activităților de comercializare, distribuire și prestare de servicii în domeniul dispozitivelor medicale.

(2) Prevederile prezentei legi se aplică și accesoriilor dispozitivelor medicale atunci când accesoriile sînt folosite împreună cu un dispozitiv medical pentru a permite utilizarea acestuia în scopul propus. În sensul prezentei legi, accesoriile sînt interpretate ca dispozitive medicale.

(3) Scopul prezentei legi este asigurarea condițiilor optime pentru punerea la dispoziție pe piață a dispozitivelor medicale calitative, eficiente și sigure, în vederea garantării calității serviciilor medicale prestate, protejării și promovării sănătății populației.

Articolul 2. Noțiuni principale

În sensul prezentei legi, următoarele noțiuni principale semnifică:

dispozitiv medical – instrument, aparat, echipament, material sau alt articol, utilizat separat sau în combinație, inclusiv programul de calculator destinat de către producătorul acestuia a fi utilizat în mod specific pentru diagnosticare și/sau în scop terapeutic și necesar funcționării corespunzătoare a dispozitivului medical, destinat de producător să fie folosit pentru om în scop de:

- diagnosticare, prevenire, monitorizare, tratament sau ameliorare a unei afecțiuni;
- diagnosticare, prevenire, supraveghere, tratament, ameliorare sau compensare a unei leziuni ori a unui handicap;
- investigare, înlocuire sau modificare a anatomiei sau a unui proces fiziologic;
- control al concepției,

și care nu își îndeplinește acțiunea principală prevăzută, în/sau pe organismul uman, prin mijloace farmacologice, imunologice sau metabolice, dar a cărui funcționare poate fi asistată prin astfel de mijloace;

dispozitiv medical activ – dispozitiv medical a cărui funcționare se bazează pe o sursă de energie electrică sau pe orice sursă de putere, alta decît cea generată de organismul uman sau de gravitație;

dispozitiv medical implantabil activ – dispozitiv medical activ care are destinația să fie introdus, total ori parțial, prin intervenție medicală sau chirurgicală, și să rămînă implantat în corpul uman sau într-un orificiu al acestuia;

Articol unic. - Se promulgă Legea nr. 92 din 26 aprilie 2012 cu privire la dispozitivele medicale.

accesoriu – articol care, deși nu este un dispozitiv medical, are destinația în special de a fi utilizat împreună cu un dispozitiv pentru a permite folosirea acestuia în conformitate cu scopul propus de către producător;

dispozitiv medical pentru diagnosticare in vitro – dispozitiv medical care este un reactiv, produs de reacție, calibrator, material de control, trusă, instrument, aparat, echipament sau sistem, utilizat separat sau în combinație, destinat de producător pentru a fi utilizat in vitro pentru examinarea probelor, inclusiv a singelui și țesuturilor donate, fiind derivate din corpul uman, exclusiv sau principal, în scop de obținere a unor informații:

- privind starea fiziologică sau patologică ori privind o anomalie congenitală;
- pentru a determina siguranța și compatibilitatea cu un potential recipient;
- pentru monitorizarea măsurilor terapeutice.

Recipientele pentru probe sînt considerate dispozitive medicale pentru diagnosticare in vitro. Recipientele pentru probe sînt dispozitivele tip vacuum sau nu, destinate de către producător special pentru păstrarea inițială și pentru conservarea probelor obținute din organismul uman, în scopul unei examinări pentru diagnosticare in vitro;

dispozitiv individual la comandă – dispozitiv medical confecționat conform prescripției unui practician medical calificat care elaborează sub responsabilitatea sa caracteristicile constructive ale dispozitivului destinat pentru un anumit pacient. Prescripția, de asemenea, poate fi emisă de oricare altă persoană autorizată în virtutea calificării sale profesionale. Dispozitivul medical produs în serie care trebuie să fie adaptat pentru a îndeplini cerințele specifice prescripției unui practician medical calificat sau a altei persoane autorizate nu este considerat dispozitiv individual la comandă;

dispozitiv destinat investigației clinice – dispozitiv prevăzut să fie utilizat de practicianul medical calificat atunci cînd conduce investigația clinică, într-un mediu clinic adecvat. În scop de realizare a investigației clinice, oricare altă persoană care, în virtutea calificării sale profesionale, este autorizată să efectueze astfel de investigații va fi acceptată ca fiind echivalentă cu practicianul medical calificat; _

evaluare a conformității – proces prin care se evaluează și se demonstrează că au fost îndeplinite cerințele specifice pentru dispozitivele medicale;

înregistrare – acțiune finalizată cu un document care furnizează dovezi obiective ale activităților efectuate sau ale rezultatelor obținute în domeniul dispozitivelor medicale;

cerințe esențiale – cerințe stabilite de reglementările tehnice naționale în vederea asigurării securității naționale, inofensivității dispozitivelor medicale pentru viață, sănătatea

și securitatea oamenilor, pentru regnul animal și cel vegetal, mediul ambiant și pentru bunurile materiale în scop de protecție a intereselor consumatorilor, inclusiv prevenirea practicilor care induc în eroare consumatorii în ceea ce privește compoziția, destinația, originea, calitatea și inofensivitatea dispozitivelor medicale;

organism notificat – organism de evaluare a conformității, persoană juridică cu sediul în Republica Moldova, desemnat de Agenția Medicamentului și Dispozitivelor Medicale și aprobat de Ministerul Sănătății pentru activitatea de evaluare a conformității dispozitivelor medicale, conform procedurii stabilite prin hotărâre de Guvern;

supraveghere în utilizare – ansamblu de măsuri prin care se asigură și se confirmă siguranța în funcționare și performanțele, conform scopului propus, pe toată durata de exploatare a dispozitivului medical și de detectare a incidentelor în procesul de utilizare;

incident – defecțiuni care produc sau ar putea produce cazuri de deces, rănire sau deteriorare gravă a stării de sănătate a pacientului, utilizatorului, persoanelor terțe ori care afectează calitatea mediului, precum și defecțiuni care, prin repetare, produc perturbări în activitatea medicală, pierderi materiale, de timp și de alt caracter;

registru – totalitate a informațiilor documentate, înscrise manual și/sau în sistemul informațional automatizat, despre dispozitive medicale, producători și furnizori de dispozitive medicale;

producător – persoană fizică sau juridică având responsabilitatea de a proiecta, produce, ambala și eticheta un dispozitiv medical pentru punerea lui la dispoziție pe piață sub numele său propriu, indiferent dacă această operațiune este efectuată de ea însăși sau de o parte terță în numele său (responsabilă cu punerea la dispoziție pe piață). Noțiunea se aplică și persoanelor fizice sau juridice care assemblează, ambalează, prelucrează, recondiționează și/sau etichetează produse și/sau atribuie acestora destinația de dispozitiv medical, cu intenția de punere a lui la dispoziție pe piață sub numele său propriu. Noțiunea nu se aplică persoanelor care, nefiind producători în înțelesul acestei definiții, assemblează sau adaptează dispozitive medicale deja existente pe piață pentru un anumit pacient;

scop propus – utilizare pentru care dispozitivul medical este destinat, în concordanță cu datele furnizate de producător pe etichetă, în instrucțiune și/sau în materiale promoționale (prospecte comerciale);

punere la dispoziție pe piață – furnizare pe piață a dispozitivelor medicale pentru distribuție, consum sau utilizare în timpul unei activități comerciale, în schimbul unei plăți sau gratuit;

introducere pe piață – punere la dispoziție pe piață pentru prima dată a unui dispozitiv medical;

reprezentant autorizat – persoană fizică sau juridică stabilită în Republica Moldova, special desemnată de producător și care acționează și poate fi contactată de către autorități și organisme împuternicite în locul producătorului cu privire la obligațiile acestuia specificate în prezenta lege;

dispozitiv pentru autotestare – dispozitiv medical destinat de producător pentru a fi utilizat la domiciliu;

dispozitiv pentru evaluarea performanței – dispozitiv medical proiectat de producător pentru a fi subiectul unui sau a mai multe studii de evaluare a performanței în laboratoarele de analize medicale sau în alte spații adecvate în afara sediilor proprii;

date clinice – informații referitoare la siguranța și/sau performanțele obținute în cadrul utilizării unui dispozitiv medical. Datele clinice se obțin din:

- investigații clinice ale dispozitivului respectiv;
- investigații clinice sau alte studii la care se face referire

în literatura de specialitate, având ca obiect un dispozitiv medical similar pentru care se poate demonstra echivalența cu dispozitivul respectiv;

- rapoarte publicate și/sau nepublicate privind altă experimentare clinică, fie a dispozitivului în cauză, fie a unui dispozitiv medical similar, pentru care se poate demonstra echivalența cu dispozitivul respectiv;

dispozitiv cu funcție de măsurare – mijloc de măsurare, echipament, instalație, material de referință care posedă caracteristici metrologice normate și care furnizează informații de măsurare independent sau în combinație cu unul ori cu mai multe dispozitive.

Articolul 3. Dispozitivele medicale ce încorporează substanțe medicamentoase

(1) Dacă un dispozitiv medical este destinat pentru administrarea medicamentelor, acesta se reglementează de prezenta lege, fără a prejudicia legislația cu privire la medicamente.

(2) Dacă un astfel de dispozitiv medical este pus la dispoziție pe piață într-o formă în care dispozitivul și medicamentul formează un singur produs destinat în exclusivitate pentru a fi utilizat în combinația dată și care nu este reutilizabil, dispozitivul respectiv va fi considerat ca medicament.

(3) În cazul în care un dispozitiv medical încorporează ca parte integrantă o substanță care, în cazul utilizării separate, poate fi considerată o componentă de produs medicamentos sau un produs medicamentos derivat din sânge uman sau din plasmă umană și care poate avea asupra organismului uman o acțiune auxiliară față de cea a dispozitivului, dispozitivul respectiv se supune prevederilor prezentei legi.

Articolul 4. Punerea la dispoziție pe piață

(1) Dispozitivele medicale pot fi puse la dispoziție pe piață, puse în funcțiune sau utilizate numai dacă acestea au fost supuse evaluării conformității și sînt înregistrate în condițiile prezentei legi, astfel încît să nu afecteze securitatea și sănătatea pacienților, utilizatorilor și, după caz, a altor persoane, precum și mediul înconjurător.

(2) Producătorii dispozitivelor medicale sînt obligați, înainte de a pune în funcțiune și a utiliza dispozitivele medicale asupra cărora au intervenit, să supună aceste dispozitive evaluării conformității potrivit procedurilor de evaluare a conformității dispozitivelor medicale, stabilite prin hotărâre de Guvern, care transpun directivele europene aplicabile la dispozitivele medicale.

(3) Dispozitivele medicale se comercializează, se distribuie, se pun în funcțiune și se întrețin pentru a fi utilizate în conformitate cu scopul propus.

(4) Dispozitivele medicale trebuie să întrunească cerințele esențiale prevăzute de hotărîrea de Guvern care transpune directivele europene aplicabile la dispozitivele medicale. Dispozitivele medicale se consideră conforme cu cerințele esențiale în cazul cînd corespund standardelor europene armonizate.

Articolul 5. Proceduri de certificare și înregistrare

Dispozitivele medicale sînt certificate și/sau înregistrate pe baza procedurilor de evaluare a conformității, stabilite prin hotărîre de Guvern.

Articolul 6. Excepții de aplicare

Prezenta lege nu se aplică:

- a) medicamentelor;
- b) produselor cosmetice;
- c) singelui uman, produselor din sânge uman, plasmei umane sau celulelor din sânge uman ori dispozitivelor ce încorporează, în momentul punerii lor la dispoziție pe piață, astfel de produse derivate din sânge, plasmă sau celule;
- d) transplanturilor, țesuturilor sau celulelor de origine

umană și produselor ce încorporează sau derivă din țesuturi sau celule de origine umană;

e) transplanturilor, țesuturilor sau celulelor de origine animală, cu excepția cazurilor în care un dispozitiv este fabricat prin utilizarea de țesuturi animale neviabile sau de produse neviabile derivate din țesuturi de origine animală;

f) echipamentului personal de protecție. În cazul în care se va decide că un astfel de produs cade sub incidența prezentei legi, se va ține cont în mod deosebit de principalul scop propus.

Capitolul II

AUTORITĂȚI ȘI ORGANISME ÎMPUTERNICITE ÎN DOMENIUL DISPOZITIVELOR MEDICALE

Articolul 7. Agenția Medicamentului și Dispozitivelor Medicale

(1) Agenția Medicamentului și Dispozitivelor Medicale (în continuare denumită *Agenție*), subordonată Ministerului Sănătății, cu statut de persoană juridică, abilitată cu funcții de exercitare a managementului dispozitivelor medicale, cu obiectivele prioritare axate pe implementarea cadrului legal, are următoarele direcții principale de activitate:

a) monitorizarea procesului de aprovizionare și dotare cu dispozitive medicale, în special a instituțiilor medico-sanitare publice, și realizarea programelor naționale;

b) aplicarea procedurilor de supraveghere a pieței conform prevederilor prezentei legi, inclusiv prin autorizarea importului dispozitivelor medicale;

c) monitorizarea calității produselor prezente pe piață;

d) asigurarea informațională a sistemului de sănătate în domeniul dispozitivelor medicale;

e) asigurarea implementării standardelor de calitate și de protecție;

f) monitorizarea și verificarea rezultatelor privind managementul dispozitivelor medicale conform procedurilor aprobate de Guvern;

g) crearea și ținerea Registrului dispozitivelor medicale conform Legii nr. 71-XVI din 22 martie 2007 cu privire la registre;

h) efectuarea achizițiilor centralizate de dispozitive medicale pentru instituțiile medico-sanitare publice.

(2) Regulamentul de organizare și funcționare, structura și efectivul-limită al Agenției se aprobă de Guvern.

(3) Agenția este autoritatea competentă și decizională în domeniul dispozitivelor medicale.

Articolul 8. Comisia pentru dispozitive medicale

(1) Comisia pentru dispozitive medicale reprezintă un organism alcătuit din experți în domenii medicale, la care pot fi antrenați și experți din alte domenii decât cel medical.

(2) Comisia pentru dispozitive medicale, împreună cu Agenția, organizează desfășurarea investigației clinice pe subiecți umani a dispozitivelor medicale, potrivit reglementărilor în vigoare.

(3) Componenta, organizarea și atribuțiile Comisiei pentru dispozitive medicale se aprobă prin hotărâre de Guvern.

Articolul 9. Atribuțiile Ministerului Sănătății

În domeniul dispozitivelor medicale, atribuțiile principale ale Ministerului Sănătății sînt:

a) aprobă lista privind nominalizarea organismelor notificate pe baza propunerilor înaintate de către Agenție;

b) elaborează și promovează politici în domeniul dispozitivelor medicale.

Articolul 10. Condițiile și documentele suplimentare pentru licențierea activității în domeniul dispozitivelor medicale

(1) Producerea, comercializarea, asistența tehnică și reparația dispozitivelor medicale, inclusiv a opticii, se desfășoară în bază de licență eliberată de Camera de Licențiere

în modul stabilit de legislație.

(2) Condițiile de licențiere sînt următoarele:

a) desfășurarea activității licențiate în conformitate cu cadrul legislativ și reglementar;

b) asigurarea efectuării controlului metrologic legal al mijloacelor de măsurare utilizate în domeniul sănătății și siguranței populației;

c) indicarea la loc vizibil a prețurilor la mărfuri și a tarifelor pentru servicii într-o formă clară;

d) deținerea autorizației sanitare, antiincendiară, ecologice și de securitate a muncii;

e) dispunerea de spații cu titlu de proprietate sau de locațiune pentru desfășurarea activității licențiate;

f) dispunerea de specialiști în domeniu (ingineri, bioingineri).

(3) La declarația privind eliberarea licenței pentru domeniul dispozitivelor medicale se anexează următoarele documente suplimentare:

a) copia de pe actul de proprietate sau de pe contractul de locațiune a imobilului unde se va desfășura activitatea licențiată;

b) copia de pe actele de studii ce confirmă dreptul de activitate, inclusiv în domeniile solicitate;

c) copia de pe actele ce confirmă instruirea continuă și atestarea în domeniile solicitate;

d) certificatul de echivalare a diplomei obținute în străinătate, eliberat în modul stabilit, după caz.

Articolul 11. Suspendarea și retragerea licenței

(1) Drept temei pentru suspendarea licenței sînt:

a) încălcarea uneia din condițiile prevăzute la art. 10;

b) lipsa actului de proprietate sau expirarea contractului de locațiune a imobilului unde se desfășoară activitatea licențiată;

c) necoresponderea actelor de studii ale persoanelor angajate cu genurile de activitate prestată;

d) nerespectarea prevederilor actelor normative în vigoare în domeniu, inclusiv a regulamentului/statutului de organizare și funcționare al instituției.

(2) Drept temei pentru retragerea licenței sînt:

a) desfășurarea de către titularul de licență a unei alte activități decît a celei indicate în licență;

b) desfășurarea activității la o altă adresă decît la cea indicată în licență;

c) punerea la dispoziție pe piață și comercializarea dispozitivelor medicale fără acte de proveniență, necertificate, neînregistrate, nemarcate în modul corespunzător;

d) implicarea titularului de licență în activități ilicite, sesizate de către organele cu funcții de reglementare și control;

e) decizia definitivă a instanței de judecată.

Articolul 12. Atribuțiile Agenției

În domeniul dispozitivelor medicale, atribuțiile principale ale Agenției sînt:

a) în baza criteriilor stabilite prin hotărâre de Guvern privind desemnarea și notificarea organismelor de evaluare a conformității dispozitivelor medicale, propune spre aprobare Ministerului Sănătății lista privind nominalizarea organismelor notificate, a căror competență tehnică se stabilește conform recomandărilor organismului național de acreditare;

b) controlează și estimează continuu activitatea organismelor notificate, le retrage notificarea în cazul în care acestea nu mai au competența tehnică corespunzătoare;

c) decide asupra clasificării unui dispozitiv medical în cazul disputei dintre producător și organismele notificate;

d) autorizează, în cazuri deosebite (cataclisme, catastrofe, epidemii, epizootii, intoxicații în masă, în alte cazuri ce amenință sănătatea oamenilor; absența pe piață a analogurilor sau a substituenților dispozitivelor medicale),

punerea la dispoziție pe piață și punerea în funcțiune a dispozitivelor medicale neautorizate în Republica Moldova, dar autorizate în țara de origine;

e) autorizează programul privind aplicarea procedurii de investigație clinică prin utilizarea dispozitivelor medicale destinate investigației clinice; împreună cu Comisia pentru dispozitive medicale, poate solicita producătorului sau reprezentantului său autorizat raportul întocmit la sfârșitul investigației;

f) participă la elaborarea programelor de standardizare în domeniul medical în vederea armonizării standardelor cu directivele europene pentru dispozitivele medicale;

g) coordonează reglementările și normativele, cu excepția standardelor naționale, referitoare la dispozitivele medicale;

h) urmărește ca, prin revizuirea reglementărilor și normativelor privind dispozitivele medicale, să se respecte normele europene și standardele internaționale armonizate;

i) respectă recomandările internaționale privind dispozitivele medicale apărute în alte domenii de activitate dacă aceste recomandări se încadrează în domeniul reglementat;

j) coordonează activitatea de supraveghere a dispozitivelor medicale;

k) dispune măsuri provizorii de retragere a dispozitivelor medicale de pe piață în cazul în care acestea generează incidente;

l) limitează sau interzice dreptul de utilizare a dispozitivelor medicale în cazul în care acestea generează incidente;

m) interzice activitatea de producție și/sau de comercializare a dispozitivelor medicale neînregistrate în cazul în care acestea sînt puse la dispoziție pe piață;

n) emite avize pentru desfășurarea activităților de fabricare, comercializare, import, reparare, verificare și punere în funcțiune a dispozitivelor medicale în conformitate cu procedurile de evaluare a conformității, în vederea înscrierii persoanelor fizice sau juridice în Registrul activităților din domeniul dispozitivelor medicale;

o) înregistrează dispozitivele medicale certificate în Republica Moldova, dispozitivele medicale cu marcajul CE, certificate de către organismele notificate publicate în Jurnalul Oficial al Comunității Europene sau de către organismele de evaluare a conformității acreditate cu care s-au încheiat acorduri internaționale de recunoaștere, cu înscrierea lor în Registrul dispozitivelor medicale;

p) acordă certificarea de competență persoanelor fizice sau juridice responsabile de punerea la dispoziție pe piață a dispozitivelor medicale, cu înscrierea lor în Registrul distribuitorilor autorizați de dispozitive medicale;

q) elaborează instrucțiuni privind condițiile de obținere a avizului și a înregistrărilor care urmează a fi aprobate prin ordinul Ministerului Sănătății și publicate în Monitorul Oficial al Republicii Moldova;

r) autorizează importul dispozitivelor medicale;

s) exercită alte atribuții stabilite prin lege.

Articolul 13. Atribuțiile organismelor de evaluare a conformității

Organismele notificate efectuează evaluarea conformității dispozitivelor medicale în conformitate cu procedurile de evaluare a conformității stabilite în hotărârile de Guvern care transpun directivele europene aplicabile la dispozitivele medicale.

Capitolul III

CLASIFICAREA DISPOZITIVELOR MEDICALE

Articolul 14. Clasificarea dispozitivelor medicale

(1) Dispozitivele medicale sînt grupate în clasele I, IIA, IIB și III, în funcție de riscurile în utilizare.

(2) Criteriile de clasificare a dispozitivelor medicale sînt

definite în anexa la prezenta lege.

Articolul 15. Conflicte de clasificare

În caz de litigiu dintre producător și organismul notificat responsabil de evaluarea conformității în privința unui dispozitiv medical, rezultînd din aplicarea regulilor de clasificare a dispozitivului, aceștia au obligația de a anunța Agenția.

Capitolul IV

CIRCULAȚIA LIBERĂ A DISPOZITIVELOR MEDICALE CERTIFICATE ȘI A CELOR DESTINATE SCOPURILOR SPECIALE

Articolul 16. Marcajul SM

(1) Dispozitivele, altele decît cele la comandă sau cele destinate investigației clinice, trebuie să poarte marcajul SM de conformitate în momentul punerii la dispoziție pe piață.

(2) Marcajul SM de conformitate trebuie să fie aplicat pe dispozitiv sau, după caz, pe ambalajul său steril într-o formă vizibilă, clară și care să nu poată fi șters, precum și pe instrucțiunea de utilizare. În funcție de situație, marcajul SM va fi aplicat și pe ambalajul de comercializare.

(3) Marcajul este însoțit de numărul de identificare al organismului notificat care a evaluat conformitatea.

(4) Este interzisă aplicarea unor marcaje sau inscripții ce pot induce în eroare părți terțe cu privire la semnificația sau forma grafică a marcajului SM. Orice alt marcaj poate fi aplicat pe dispozitiv, pe ambalaj sau pe instrucțiunea de utilizare a dispozitivului respectiv, cu condiția ca acesta să nu reducă vizibilitatea și claritatea marcajului SM.

Articolul 17. Dispozitivele destinate investigațiilor clinice

Testarea dispozitivelor destinate investigațiilor clinice se efectuează în conformitate cu reglementările aprobate prin hotărîre de Guvern.

Articolul 18. Limba informațiilor

(1) Informațiile care însoțesc dispozitivul medical și sînt la dispoziția utilizatorului și/sau a pacientului vor fi expuse în limba de stat sau, după caz, în limbile de circulație internațională (engleză, rusă).

(2) Înregistrările și corespondența privind aplicarea procedurilor de evaluare a conformității se întocmesc în mod obligatoriu în limba de stat.

Capitolul V

STANDARDELE ÎN DOMENIUL DISPOZITIVELOR MEDICALE

Articolul 19. Cerințele esențiale

Cerințele esențiale impuse dispozitivelor medicale sînt cele prevăzute în standardele internaționale și în cele naționale.

Articolul 20. Standardele naționale conexe

Lista standardelor naționale conexe se avizează de către organismul național de standardizare, se aprobă prin ordinul Ministerului Sănătății și se publică în Monitorul Oficial al Republicii Moldova. Lista standardelor naționale conexe se reactualizează ori de cîte ori este cazul.

Capitolul VI

SUPRAVEGHEREA DISPOZITIVELOR MEDICALE

Articolul 21. Supravegherea dispozitivelor medicale

(1) Scopul supravegherii dispozitivelor medicale este de a se asigura că producătorul îndeplinește în mod corespunzător obligațiile impuse de sistemul de calitate aprobat.

(2) Producătorul trebuie să permită organismului notificat să efectueze inspecțiile necesare, punînd la dispoziția acestuia toate informațiile pertinente, în special:

a) documentația privind sistemul de calitate;

b) datele stipulate la secțiunea proiectare din sistemul de calitate, cum ar fi rezultatele analizelor, calculului, încercărilor etc.;

c) datele stipulate la secțiunea fabricare din sistemul de calitate, cum ar fi procesele-verbale ale inspecțiilor și

rezultatele încercărilor, datele etalonării, rapoartele privind calificarea personalului respectiv etc.

(3) Procedura de supraveghere a dispozitivelor medicale se stabilește prin hotărâre de Guvern.

Articolul 22. Incidentele

(1) După efectuarea unei evaluări a incidentului de către organismul notificat, altul decât cel care a certificat dispozitivele medicale, împreună cu producătorul, dacă este posibil, Agenția, împreună cu producătorul sau cu reprezentantul autorizat al acestuia, va lua măsurile necesare prevăzute de actele normative.

(2) În cazul în care se produc incidente provocate de necorespunderea dispozitivelor medicale la cerințele esențiale, de aplicarea incorectă a standardelor sau de neconcordanța dintre standarde, Agenția va lua măsurile necesare.

Articolul 23. Marcajul CE aplicat incorect

În cazul în care dispozitivele medicale necorespunzătoare poartă marcajul CE, Agenția are obligația de a anunța Comisia Europeană în termen de 72 de ore de la data constatării.

Articolul 24. Responsabilitatea pentru supraveghere

Răspunderea de a supraveghea dispozitivele medicale în utilizare revine utilizatorilor și are ca scop asigurarea calităților inițiale, a securității și a unui nivel de performanță conform scopului propus. În acest sens, utilizatorii au obligația:

a) de a institui și de a aplica un program de supraveghere a dispozitivelor medicale care să ia în calcul riscul, domeniul de utilizare și complexitatea acestora;

b) de a asigura verificarea periodică, întreținerea și repararea dispozitivelor medicale;

c) de a comunica producătorilor și Agenției orice incident produs în timpul utilizării;

d) de a raporta Agenției toate dispozitivele medicale existente în unitate, înregistrate în evidențele contabile ca mijloace fixe, indiferent de modul de procurare a acestora.

Articolul 25. Acțiuni în cadrul supravegherii

(1) Agenția ia măsurile de retragere de pe piață sau de interdicere a utilizării dispozitivelor medicale, conform reglementărilor aprobate prin hotărâre de Guvern.

(2) Măsurile specificate la alin. (1) se comunică imediat părții interesate. Aceasta are obligația să informeze Agenția despre remedierile posibile și despre limita de timp necesară acestor remedieri.

Articolul 26. Producătorul

(1) În cazul măsurilor prevăzute la art. 25, producătorul ori reprezentantul său autorizat trebuie să aibă posibilitatea să își expună punctul de vedere, cu excepția cazului în care consultarea directă nu este posibilă, deoarece măsura trebuie luată urgent, fiind astfel pusă în pericol sănătatea și securitatea pacienților și/sau a utilizatorilor.

(2) Producătorul ori, după caz, reprezentantul său autorizat are obligația de a asigura servicii și piese de schimb pentru dispozitivele medicale pe care le pune la dispoziție pe piață pe o perioadă de 10 ani.

Articolul 27. Organismul notificat

Organismul notificat va informa Agenția despre toate certificatele suspendate sau retrase și, la cerere, va pune

la dispoziție toate informațiile conform Legii nr. 422-XVI din 22 decembrie 2006 privind securitatea generală a produselor.

Capitolul VII SANCTIUNI

Articolul 28. Răspunderea

(1) Încălcarea prevederilor prezentei legi atrage răspunderea disciplinară, materială, civilă, contravențională sau, după caz, penală, potrivit legislației.

(2) În cazul contravențiilor, organul de control poate dispune și suspendarea activității de producere și/sau de punere la dispoziție pe piață a dispozitivelor medicale.

Articolul 29. Constatarea contravențiilor și aplicarea amenzilor

Constatarea contravențiilor și aplicarea amenzilor contravenționale se fac de personalul Agenției și de personalul organismelor notificate, imputernicite în acest scop.

Capitolul VIII BAZA DE DATE

Articolul 30. Registrul de stat al dispozitivelor medicale

Pentru evidența dispozitivelor medicale supuse evaluării conformității, a producătorilor și furnizorilor de dispozitive medicale se instituie Registrul de stat al dispozitivelor medicale conform prevederilor legale. Responsabil de crearea și administrarea Registrului de stat al dispozitivelor medicale este Ministerul Sănătății.

Capitolul IX DISPOZIȚII FINALE ȘI TRANZITORII

Articolul 31. Nomenclatorul lucrărilor și serviciile contra plată

(1) Nomenclatorul lucrărilor și serviciile contra plată, efectuate și prestate de Agenție, mărimea tarifelor la servicii, precum și modul și direcțiile de utilizare a mijloacelor speciale după tipurile lor se elaborează de Ministerul Sănătății și se aprobă de Guvern.

(2) Producătorul autohton este scutit de taxele de înregistrare.

Articolul 32. Accesul la dispozitivele medicale

Personalul Agenției și personalul organismelor notificate imputernicite să exercite controlul dispozitivelor medicale au dreptul la acces în toate locurile unde sînt și/sau se utilizează dispozitive medicale.

Articolul 33. Confidențialitatea

Persoanele fizice și juridice implicate în aplicarea prevederilor prezentei legi sînt obligate să asigure confidențialitatea cu privire la informațiile obținute la îndeplinirea sarcinilor de serviciu conform prevederilor Legii nr. 171-XIII din 6 iulie 1994 cu privire la secretul comercial.

Articolul 34

(1) Guvernul, în termen de 3 luni de la publicarea prezentei legi:

a) va adopta actele normative necesare pentru aplicarea prezentei legi și pentru asigurarea activității Agenției Medicamentului și Dispozitivelor Medicale;

b) va aduce actele sale normative în concordanță cu prevederile prezentei legi.

(2) Prezenta lege intră în vigoare după 6 luni de la publicare.

Marian LUPU

PREȘEDINTELE PARLAMENTULUI

Nr. 92. Chișinău, 26 aprilie 2012.

**CRITERII DE CLASIFICARE
A DISPOZITIVELOR MEDICALE****I. DEFINIȚII****1. Definiții pentru regulile de clasificare****1.1. Durată:**

- a) *tranzitorie* – proiectat pentru utilizare continuă pe o perioadă de cel mult 60 de minute;
- b) *pe termen scurt* – proiectat pentru utilizare continuă pe o perioadă de cel mult 30 de zile;
- c) *pe termen lung* – proiectat pentru utilizare continuă pe o perioadă de peste 30 de zile.

1.2. Dispozitive invazive:

dispozitiv invaziv – dispozitiv care pătrunde integral sau parțial în interiorul organismului fie printr-un orificiu anatomic, fie prin suprafața organismului;

orificiu anatomic – orice deschidere naturală în organism, precum și pe suprafața externă a globului ocular, sau orice deschidere artificială permanentă, cum ar fi o stomă;

dispozitiv chirurgical invaziv – dispozitiv invaziv care pătrunde în interiorul organismului prin suprafața acestuia prin intervenție chirurgicală.

În sensul prezentei legi, dispozitivele altele decât cele specificate în alineatul premergător și care produc pătrunderea altfel decât prin orificiile anatomice se consideră dispozitive chirurgicale invazive;

dispozitiv implantabil – orice dispozitiv cu destinația:

- a) de a fi introdus complet în organismul uman sau
- b) de a înlocui o suprafață epitelială sau suprafața ochiului, prin intervenție chirurgicală și care, după procedură, va rămâne în locul unde a fost introdus.

Orice dispozitiv cu destinația de a fi introdus parțial în organismul uman prin intervenție chirurgicală și de a rămâne, după procedură, în locul unde a fost introdus pentru cel puțin 30 de zile se consideră, de asemenea, dispozitiv implantabil.

1.3. Instrument chirurgical reutilizabil – instrument chirurgical pentru tăiere, găurire, coasere, răzuire, raclare, clampare, retractare, clipare sau pentru alte proceduri similare, fără conectare la un dispozitiv medical activ, și care poate fi reutilizat după efectuarea unor proceduri adecvate.

1.4. Dispozitiv medical activ – orice dispozitiv medical a cărui funcționare depinde de o sursă de energie electrică sau de orice altă sursă de energie, alta decât cea direct generată de organismul uman sau de gravitație, și care acționează prin transformarea acestei energii. Dispozitivele medicale destinate să transmită energie, substanțe sau alte elemente de la un dispozitiv medical activ la pacient, fără modificări semnificative, nu se considera dispozitive medicale active.

1.5. Dispozitiv terapeutic activ – orice dispozitiv medical activ utilizat separat sau în combinație cu alte dispozitive medicale pentru a susține, a modifica, a înlocui ori a restabili funcții sau structuri biologice în vederea tratamentului sau ameliorării unei maladii, leziuni ori a unui handicap.

1.6. Dispozitiv activ pentru diagnosticare – orice dispozitiv medical activ utilizat separat sau în combinație cu alte dispozitive medicale pentru furnizare de informații în scop de detectare, diagnosticare, monitorizare sau tratare a unor stări fiziologice, stări de sănătate, a unor maladii ori malformații congenitale.

1.7. Sistem circulator central

În sensul prezentei legi, *sistemul circulator central* include următoarele vase: arterele pulmonare, aorta ascendentă, arterele coronare, artera carotidă comună, artera carotidă externă, artera carotidă internă, arterele cerebrale, trunchiul brahiocervical, venele cordului, venele pulmonare, vena cavă superioară, vena cavă inferioară.

1.8. Sistem nervos central

În sensul prezentei legi, *sistemul nervos central* include

creierul, meningele și măduva spinării.

II. REGULI DE IMPLEMENTARE**1. Reguli de implementare**

1.1. La aplicarea regulilor de clasificare trebuie să se țină cont de scopul propus al dispozitivelor.

1.2. Dacă dispozitivul este proiectat pentru a fi utilizat în combinație cu alt dispozitiv, regulile de clasificare se vor aplica separat pentru fiecare dintre dispozitive. Accesoriile se clasifică în baza caracteristicilor proprii, separat de dispozitivele împreună cu care sunt utilizate.

1.3. Software-ul care acționează un dispozitiv sau influențează utilizarea dispozitivului se încadrează automat în aceeași clasă.

1.4. Dacă dispozitivul nu este proiectat pentru a fi utilizat exclusiv sau cu precădere la o parte anumită a corpului, acest dispozitiv va fi clasificat pe baza celei mai critice utilizări specifice.

1.5. Dacă la același dispozitiv se aplică mai multe reguli pe baza performanței specificate de producător, se vor aplica regulile cele mai stricte de clasificare, rezultând clasificarea de cel mai înalt nivel.

III. CLASIFICARE**1. Dispozitive neinvazive****1.1. Regula 1**

Toate dispozitivele neinvazive sunt incluse în clasa I dacă nu li se aplică una din regulile specificate mai jos.

1.2. Regula 2

Toate dispozitivele neinvazive cu destinația de recoltare sau stocare a singelui, lichidelor sau tesuturilor organismului, lichidelor sau gazelor, în scopul unei eventuale perfuzii, administrări ori introduceri în organism, sunt incluse în clasa IIA dacă:

a) pot fi conectate la un dispozitiv medical activ de clasa IIA sau de o clasă superioară;

b) au destinația de recoltare ori de stocare a singelui sau a altor lichide ale organismului, ori de depozitare a organelor, a părților de organe sau a tesuturilor organismului, în toate celelalte cazuri – sunt incluse în clasa I.

1.3. Regula 3

Toate dispozitivele neinvazive cu destinația de modificare a compoziției biologice sau chimice a singelui, a altor lichide biologice sau a altor lichide destinate perfuzării în organism sunt incluse în clasa IIB, dacă tratamentul nu constă în filtrarea, centrifugarea ori în schimbul de gaze sau de căldură – caz în care acestea sunt incluse în clasa IIA.

1.4. Regula 4

Toate dispozitivele neinvazive care vin în contact cu tegumente traumatizate:

a) sunt incluse în clasa I – dacă au destinația să fie utilizate ca barieră mecanică, pentru compresia sau absorbția exsudatelor;

b) sunt incluse în clasa IIB – dacă au destinația să fie utilizate, în principal, la plăgile care au traumatizat derma și care pot fi vindecate numai per secundam;

c) sunt incluse în clasa IIA – în toate celelalte cazuri, inclusiv dispozitivele care au destinația specială de control al microclimatului plăgii.

2. Dispozitive invazive**2.1. Regula 5**

Toate dispozitivele invazive introduse prin orificiile anatomice, altele decât dispozitivele chirurgicale invazive, care nu au destinația să fie conectate la un dispozitiv medical activ:

a) sunt incluse în clasa I – dacă sunt utilizate tranzitoriu;

b) sunt incluse în clasa IIA – dacă au destinația de utilizare pe termen scurt, cu excepția aplicării lor în cavitatea bucală – până la nivelul faringelui, în canalul auditiv – până la timpan sau

în cavitatea nazală – caz în care sînt incluse în clasa I;

c) sînt incluse în clasa IIB – dacă au destinația de utilizare pe termen lung, cu excepția aplicării lor în cavitatea bucală – pînă la nivelul faringelui, în canalul auditiv – pînă la timpan sau în cavitatea nazală, și nu pot fi absorbite de membrana mucoasă – caz în care sînt incluse în clasa IIA.

Toate dispozitivele invazive introduse prin orificiile anatomice, altele decît dispozitivele chirurgicale invazive, care au destinația să fie conectate la un dispozitiv medical activ din clasa IIA sau din o clasă superioară sînt incluse în clasa IIA.

2.2. Regula 6

Toate dispozitivele chirurgicale invazive cu destinația de utilizare tranzitorie sînt incluse în clasa IIA, cu excepția cazului în care nu sînt:

a) destinate special diagnosticării, monitorizării sau corectării unui defect al cordului sau al sistemului circulator central prin contact direct cu aceste părți ale organismului – caz în care sînt incluse în clasa III;

b) instrumente chirurgicale reutilizabile – caz în care sînt incluse în clasa I;

c) destinate pentru a furniza energie sub forma radiațiilor ionizante – caz în care sînt incluse în clasa IIB;

d) destinate să producă efect biologic sau să fie absorbite integral sau în principal – caz în care sînt incluse în clasa IIB;

e) destinate administrării medicamentelor printr-un sistem de distribuire dacă aceasta se face într-o manieră potențial periculoasă, ținînd cont de metoda de aplicare – caz în care sînt incluse în clasa IIB.

2.3. Regula 7

Toate dispozitivele chirurgicale invazive cu destinația de utilizare pe termen scurt sînt incluse în clasa IIA, cu excepția cazurilor în care sînt:

a) destinate special diagnosticării, monitorizării sau corectării unui defect al cordului sau al sistemului circulator central prin contact direct cu aceste părți ale organismului – caz în care sînt incluse în clasa III;

b) destinate special pentru a fi utilizate în contact direct cu sistemul nervos central – caz în care sînt incluse în clasa III;

c) destinate să furnizeze energie sub formă de radiații ionizante – caz în care sînt incluse în clasa IIB;

d) destinate să producă un efect biologic sau să fie absorbite integral ori în principal – caz în care sînt incluse în clasa III;

e) destinate fie să suporte modificări chimice în organism, cu excepția plasării lor în dinți, fie să administreze medicamente – caz în care sînt incluse în clasa IIB.

2.4. Regula 8

Toate dispozitivele implantabile și cele chirurgicale invazive pe termen lung sînt incluse în clasa IIB dacă nu au destinația:

a) să fie plasate în dinți – caz în care sînt incluse în clasa IIA;

b) să fie utilizate în contact direct cu cordul, cu sistemul circulator central sau cu sistemul nervos central – caz în care sînt incluse în clasa III;

c) să producă efect biologic sau să fie integral sau în principal absorbite – caz în care sînt incluse în clasa III;

d) fie să suporte modificări chimice în organism, cu excepția plasării lor în dinți, fie să administreze medicamente – caz în care sînt incluse în clasa III.

3. Reguli adiționale care se aplică dispozitivelor active

3.1. Regula 9

Toate dispozitivele terapeutice active cu destinația de administrare sau de schimb de energie sînt incluse în clasa IIA, cu excepția situațiilor în care caracteristicile lor sînt de așa natură încît schimbul de energie către sau de la organismul uman se efectuează într-un mod potențial periculos, ținîndu-se cont de natura, densitatea și locul de aplicare a energiei – caz în care sînt incluse în clasa IIB.

Toate dispozitivele active cu destinația de control sau monitorizare a performanțelor dispozitivelor terapeutice active din clasa

IIB ori cu destinația de influențare directă a performanței unor astfel de dispozitive sînt incluse în clasa IIB.

3.2. Regula 10

Dispozitivele active cu destinația de diagnosticare sînt incluse în clasa IIA dacă au destinația:

a) de furnizare a energiei ce va fi absorbită de organismul uman, cu excepția dispozitivelor utilizate pentru a ilumina organismul pacientului în spectrul vizibil;

b) de vizualizare in vivo a distribuției produselor radiofarmaceutice;

c) de diagnosticare sau monitorizare directă a proceselor fiziologice vitale, cu excepția situațiilor în care sînt special destinate pentru monitorizarea parametrilor fiziologici vitali, cînd natura variațiilor ar putea pune în pericol imediat starea pacientului, de exemplu, variațiile în performanța cardiacă, în respirație, în activitatea sistemului nervos central – caz în care sînt incluse în clasa IIB.

Dispozitivele active care emit radiații ionizante și au destinația de diagnosticare și radiologie intervențională terapeutică, inclusiv dispozitivele ce controlează ori monitorizează astfel de dispozitive sau care influențează direct performanța acestora, sînt incluse în clasa IIB.

3.3. Regula 11

Toate dispozitivele active cu destinația de administrare și/sau de eliminare a medicamentelor, lichidelor biologice ori a altor substanțe în/din organism sînt incluse în clasa IIA, cu excepția situațiilor în care aceasta se efectuează într-un mod potențial periculos, ținîndu-se cont de natura substanțelor implicate, de partea vizată a organismului și de modul de aplicare – caz în care sînt incluse în clasa IIB.

3.4. Regula 12

Toate celelalte dispozitive active sînt incluse în clasa I.

4. Reguli speciale

4.1. Regula 13

Toate dispozitivele ce includ ca parte integrantă o substanță care, fiind utilizată separat, poate fi considerată produs medicamentos și care exercită asupra organismului uman o acțiune auxiliară față de cea a dispozitivelor sînt incluse în clasa III.

Toate dispozitivele care includ ca parte integrantă un derivat de singe uman sînt incluse în clasa III.

4.2. Regula 14

Toate dispozitivele utilizate pentru contracepție sau pentru prevenirea transmiterii bolilor sexual transmisibile sînt incluse în clasa IIB, cu excepția dispozitivelor implantabile sau invazive pe termen lung – caz în care sînt incluse în clasa III.

4.3. Regula 15

Toate dispozitivele cu destinația de utilizare în mod special pentru dezinfectarea, curățarea, clătirea sau, după caz, pentru hidratarea lentilelor de contact sînt incluse în clasa IIB.

Toate dispozitivele cu destinația de utilizare în mod special pentru dezinfectarea dispozitivelor medicale sînt incluse în clasa IIA.

Această regulă nu se aplică produselor cu destinația de curățare a dispozitivelor medicale, altele decît lentilele de contact, prin acțiuni fizice.

4.4. Regula 16

Dispozitivele inactive cu destinația de utilizare în mod special pentru înregistrarea de imagini de diagnostic prin raze Roentgen sînt incluse în clasa IIA.

4.5. Regula 17

Toate dispozitivele fabricate prin utilizarea țesuturilor animale sau a derivatelor neviabile sînt incluse în clasa III, cu excepția dispozitivelor proiectate să vină în contact numai cu tegumentele intacte.

5. Regula 18

Prin derogare de la alte reguli, pungile pentru singe sînt incluse în clasa IIB.

Prin derogare de la alte reguli, implanturile mamare sînt incluse în clasa III.

481 D E C R E T
pentru promulgarea Legii privind modificarea
și completarea unor acte legislative

În temeiul art. 93 alin. (1) din Constituția Republicii Moldova,

Președintele Republicii Moldova **d e c r e t e a z ă :**

PREȘEDINTELE REPUBLICII MOLDOVA

Nr. 181-VII. Chișinău, 13 iulie 2012.

Articol unic. - Se promulgă Legea nr. 93 din 26 aprilie 2012 privind modificarea și completarea unor acte legislative.

Nicolae TIMOFTI

482 L E G E
privind modificarea și completarea
unor acte legislative

Parlamentul adoptă prezenta lege organică.

Art. I. - Legea nr. 78-XV din 18 martie 2004 privind produsele alimentare (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2004, nr. 83-87, art. 431) se completează după cum urmează:

1. Articolul 2 se completează în final cu următoarea noțiune:

„*produs alimentar nerecomandat preșcolarilor și elevilor* - produs alimentar cu un conținut mărit de nutrimente care sporesc valoarea nutritivă (grăsimi, sare, zahăr, îndulcitori, aditivi alimentari).”

2. Articolul 15 se completează cu alineatul (6) cu următorul cuprins:

„(6) Se interzice prepararea, comercializarea și distribuția produselor alimentare (inclusiv a băuturilor răcoritoare și energizante) nerecomandate preșcolarilor și elevilor în instituțiile de învățământ preșcolar și preuniversitare, indiferent de tipul de proprietate și de forma juridică de organizare a lor, și pe o rază de până la 100 de metri de la acestea, care se va determina de la intrarea în punctul comercial și până la cel mai apropiat colț al instituției de învățământ.”

Art. II. - Codul contravențional al Republicii Moldova nr. 218-XVI din 24 octombrie 2008 (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2009, nr. 3-6, art. 15), cu modificările ulterioare, se modifică și se completează după cum urmează:

1. După articolul 80 se introduce articolul 80¹ cu următorul cuprins:

PREȘEDINTELE PARLAMENTULUI

Nr. 93. Chișinău, 26 aprilie 2012.

483 D E C R E T
privind promulgarea Legii pentru modificarea,
completarea și abrogarea unor acte legislative

În temeiul art. 93 alin. (1) din Constituția Republicii Moldova,

Președintele Republicii Moldova **d e c r e t e a z ă :**

PREȘEDINTELE REPUBLICII MOLDOVA

Nr. 177-VII. Chișinău, 13 iulie 2012.

Articol unic. - Se promulgă Legea nr. 94 din 26 aprilie 2012 pentru modificarea, completarea și abrogarea unor acte legislative.

Nicolae TIMOFTI

484 L E G E
pentru modificarea, completarea
și abrogarea unor acte legislative

Parlamentul adoptă prezenta lege organică.

Art. I. - Legea nr. 407-XVI din 21 decembrie 2006 cu privire la asigurări (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2007, nr. 47-49, art. 213), cu modificările ulterioare, se modifică și se completează după cum urmează:

1. La articolul 1:

noțiunea „actuar” va avea următorul cuprins:

„*actuar* - persoană fizică specializată în evaluarea riscurilor financiare prin metode actuariale (statistice, matematice și economice) titulară a unui certificat de calificare eliberat de autoritatea de supraveghere;”

după noțiunea „acționar semnificativ” se introduce o

noțiune nouă cu următorul cuprins:

„*agent bancassurance* – bancă comercială, asociație de economii și împrumut sau organizație de microfinanțare, care în baza mandatului acordat de asigurator este în drept să încheie, în numele și din contul asiguratorului, contracte de asigurare cu terții conform condițiilor stipulate în contractul de mandat;”

la noțiunea „agent de asigurare”, după cuvîntul „reasiurător” se introduc cuvintele „, agent bancassurance”;

la noțiunea „asigurat”, după cuvîntul „încheiat” se introduc cuvintele „sau pentru care s-a încheiat”;

la noțiunea „asigurator (reasiurător)”, cuvintele „dreptul de a desfășura activități” se substituie cu cuvintele „licență pentru desfășurarea activității”;

după noțiunea „asistent în brokeraj” se introduce o noțiune nouă cu următorul cuprins:

„*asistență (assistance)* – acordare de către asigurator (reasiurător) sau alte persoane juridice, în cadrul asiguraților de persoane, a asistenței asiguratului (beneficiarului) în caz de producere a riscului asigurat, care constă în organizarea prestării către asigurat (beneficiar) a serviciilor tehnice, medicale, financiare, juridice;”

la noțiunea „broker de asigurare și/sau de reasigurare”, după cuvintele „și care” se introduc cuvintele „prestează servicii de consultanță și inspecție de risc și”;

după noțiunea „caz asigurat” se introduce o noțiune nouă cu următorul cuprins:

„*cheltuieli de achiziție* – cheltuieli ocazionate de încheierea contractelor de asigurare. Ele cuprind atât cheltuielile direct imputabile, precum comisioanele de achiziție și cheltuielile de deschidere de dosar sau de acceptare a contractelor de asigurare în portofoliu, cât și cheltuielile indirect imputabile, precum cheltuielile de publicitate sau cheltuielile administrative legate de prelucrarea cererilor și de eliberarea polițelor de asigurare;”

după noțiunea „coasigurare” se introduc două noțiuni noi cu următorul cuprins:

„*contractant al asigurării* – persoană care încheie contractul de asigurare pentru asigurarea unui risc privind o altă persoană și se obligă față de asigurator să plătească prima de asigurare, fără a obține calitatea de asigurat;”

„*corespondent* – orice asigurator sau altă persoană juridică desemnată de către unul sau mai mulți asigurați nerezidenți ai Republicii Moldova, cu aprobarea prealabilă a Biroului Național al Asiguratorilor de Autovehicule, în scopul regularizării și soluționării cererilor de despăgubire rezultate din accidente de autovehicule produse pe teritoriul Republicii Moldova pentru care asiguratorul sau asiguratorii nerezidenți au emis o poliță de asigurare valabilă pe teritoriul Republicii Moldova;”

noțiunea „franciză” va avea următorul cuprins:

„franziză – parte din prejudiciu suportată de asigurat, care este stabilită în calitate de sumă fixă sau de procent din despăgubirea de asigurare ori din suma asigurată și care este prevăzută în contractul de asigurare;”

la noțiunea „intermediar în asigurări”, cuvintele „sau agent de asigurare” se substituie cu cuvintele „, agent de asigurare sau agent bancassurance”.

2. La articolul 5:

în denumirea articolului și la alineatul (3), cuvintele „benevolă” și „benevole” se substituie, respectiv, cu cuvintele „benevolă (facultativă)” și „benevole (facultative)”;

articolul se completează cu alineatul (4) cu următorul cuprins:

„(4) Avizarea și constatarea producerii riscurilor asigurate, evaluarea pagubelor, stabilirea și plata despăgubirilor și a indemnizațiilor de asigurare se efectuează în condițiile legii, în cazul asiguraților obligatorii, sau în baza

condițiilor de asigurare și contractului de asigurare, în cazul asiguraților benevole (facultative).”

3. Legea se completează cu articolul 6¹ cu următorul cuprins:

„**Articolul 6¹.** Oferirea informației la solicitarea asiguratorului (reasiurătorului)

Organele de poliție, unitățile de pompieri, instituțiile medicale publice și private, alte autorități și instituții publice care au competențe să cerceteze accidente de vehicule sau alte evenimente ori care dețin informații și date ce pot asista examinarea circumstanțelor, după caz, vor prezenta, în termen de 15 zile lucrătoare, la cererea asiguratorilor (reasiurătorilor), informații și documente cu privire la cauzele și circumstanțele producerii riscurilor asigurate și la pagubele provocate, în vederea stabilirii și achitării de către asigurator a despăgubirilor și indemnizațiilor de asigurare.”

4. La articolul 7 alineatul (5), cuvîntul „benevole,” se substituie cu cuvintele „benevole (facultative)”.

5. La articolul 8, alineatul (5) se completează în final cu textul „, dacă sînt considerate riscuri auxiliare pentru clasele din categoria „asigurați de viață” ”.

6. Articolul 10:

se completează cu alineatele (1¹) și (1²) cu următorul cuprins:

„(1¹) Activitatea de reasigurare completează activitatea de asigurare prin cedarea și primirea unor riscuri pe piața internă și externă de asigurări.

(1²) În operațiunile de reasigurare, raporturile dintre asigurator (cedent) și reasiurător (cesionar), drepturile și obligațiile fiecărei părți se stabilesc prin contractul de reasigurare.”

alineatul (6) se completează în final cu textul „, în conformitate cu cerințele față de programul de reasigurare și cu regulile de contractare a reasiguraților stabilite prin actele normative ale autorității de supraveghere”.

7. La articolul 16, alineatul (7) se completează cu litera c) cu următorul cuprins:

„c) să conteste, după caz, în instanța de judecată actele emise de către organele de constatare a circumstanțelor producerii cazului asigurat, precum și deciziile adoptate referitor la stabilirea culpei asiguratului în producerea cazului asigurat. Contestarea în instanța de judecată a deciziei privind stabilirea culpei asiguratului nu exclude vinovăția acestuia pînă în momentul în care decizia judecătorească devine definitivă și executorie, asiguratorul fiind obligat să achite despăgubirea de asigurare în termenul stabilit de lege sau contractul de asigurare.”

8. Articolul 17:

la alineatul (2), cuvîntul „asigurată” se substituie cu cuvintele „răspunzătoare de cauzarea prejudiciului”;

alineatul (5) va avea următorul cuprins:

„(5) Nu se plătește despăgubire de asigurare în cazul în care acțiunea cazului asigurat a început pînă la momentul în care termenul de asigurare a început să curgă și s-a terminat în perioada termenului de asigurare, chiar dacă daunele sînt depistate în interiorul acestui termen.”

9. Articolul 22:

la alineatul (3), cuvîntul „minim” se exclude;

la alineatul (4), textul „de potențialii acționari ai asiguratorului (reasiurătorului)” se exclude;

la alineatul (5), textul „, care nu poate fi mai mic decît capitalul său social” se exclude.

10. La articolul 23:

denumirea articolului va avea următorul cuprins:

„**Articolul 23.** Denumirea și sediul asiguratorului (reasiurătorului);”

la alineatul (2), cuvintele „activitate la” se substituie cu cuvintele „activitate exclusiv în”;

articolul se completează cu alineatele (5) și (6) cu următorul cuprins:

„(5) Se interzice utilizarea de către persoanele care nu dețin licență pentru activitate în domeniul asigurărilor (reasigurărilor), în propria denumire, publicitate, avize, a cuvintelor „asigurare” și „reasigurare” sau a derivatelor lor dacă prin aceste cuvinte se subînțelege practicarea în nume propriu a activității de asigurare (reasigurare) în sensul prezentei legi.

(6) Sediul asigurătorului (reasigurătorului) trebuie să fie amplasat într-o clădire administrativă sau la parterul unei clădiri cu destinație locativă. La intrarea în sediu trebuie să fie expusă firma, care va conține denumirea asigurătorului (reasigurătorului).”

11. Articolul 24:

alineatul (3):

la litera g), cuvîntul „primii” se substituie cu cuvîntul „următorii”;

alineatul se completează cu litera h) cu următorul cuprins:

„h) ordinul de numire a reprezentantului de despăgubiri în filială (reprezentanță) sau mandatul de brokeraj cu atribuții de reprezentant de despăgubiri, în cazul solicitării licenței pentru asigurările de răspundere civilă auto.”

la alineatul (4), cuvîntul „cererii” se substituie cu cuvîntul „declarației”;

la alineatul (5), textul „lit. d)–g)” se substituie cu textul „lit. d)–h)”, iar cuvintele „de stat” se substituie cu cuvintele „autorității de supraveghere”;

la alineatul (6), cuvintele „de stat” se substituie cu cuvintele „autorității de supraveghere”.

12. La articolul 25:

alineatul (1) se completează în final cu textul „, precum și în cazul neînlăturării în termen a încălcărilor constatate în cadrul controlului efectuat de autoritatea de supraveghere”;

articolul se completează cu alineatul (3) cu următorul cuprins:

„(3) Acțiunea licenței poate fi suspendată atît pe toate clasele de asigurare, cît și pe unele clase separat.”

13. Articolul 26 se completează cu alineatul (1¹) cu următorul cuprins:

„(1¹) Retragerea licenței presupune încetarea activității asigurătorului pe toate clasele incluse în licență sau pe clase de asigurare separat. Retragerea licenței pe clase de asigurare separat are drept efect excluderea acestora din licență.”

14. La articolul 28, alineatul (2) se completează cu literele c) și d) cu următorul cuprins:

„c) vînzarea sau locațiunea bunurilor anterior procurate pentru necesități proprii ale asigurătorului (reasigurătorului) sau devenite proprietate în urma contractelor de asigurare;

d) acordarea serviciilor de asistență (assistance) și de corespondent în baza contractului de colaborare între asigurători sau între asigurători și persoane juridice care prestează asemenea servicii.”

15. Articolul 29:

la alineatul (2), după cuvîntul „deținute” se introduce textul „, iar pentru acționarii semnificativi persoane juridice – și rapoartele financiare cu nota explicativă,”;

la alineatul (3), cuvîntul „Majorarea” se substituie cu cuvintele „Dobîndirea sau majorarea”.

16. La articolul 30 alineatul (7), după cuvintele „capitalul propriu,” se introduce textul „activele admise să acopere marjele de solvabilitate, regulile de dispersare a acestora,” iar cuvintele „marjei de solvabilitate disponibile” se substituie cu cuvintele „marjelor de solvabilitate”.

17. Articolul 31:

la alineatul (1), litera b) se completează în final cu textul

„stabilite prin actele normative ale autorității de supraveghere”; la alineatul (2):

în partea introductivă, cuvîntul „benevole” se substituie cu cuvintele „benevole (facultative)”;

litera f) se abrogă;

alineatul (3):

la litera g), cuvîntul „organizație” se substituie cu cuvîntul „societate”;

alineatul se completează cu literele h)–j) cu următorul cuprins:

„h) să instituie reguli și proceduri de verificare, să asigure instruirea continuă a propriului personal, în scopul prevenirii și combaterii spălării banilor și finanțării terorismului prin intermediul activității de asigurare;

i) să organizeze un sistem intern de management al riscului;

j) să elaboreze propriile reglementări privind cheltuielile de achiziție, care vor prevedea cel puțin următoarele:

– în structura primei de asigurare (reasigurare) cheltuielile de achiziție vor fi stabilite separat de celelalte cheltuieli ale asigurătorului (reasigurătorului);

– comisionul sau orice altă retribuire pentru fiecare contract de asigurare (reasigurare) încheiat nu poate depăși limita cheltuielilor de achiziție ale asigurătorului (reasigurătorului) prevăzute în structura primei de asigurare (reasigurare);

– comisionul pentru intermedierea în asigurări (reasigurări) poate fi plătit de către asigurător (reasigurător) doar prin virament la contul bancar al intermediarului în asigurări (reasigurări) sau persoanei care oferă servicii de intermediere în conformitate cu prevederile art. 53¹.”

la alineatul (7), după cuvintele „referitor la” se introduce textul „investirea în sau tranzacționarea cu instrumente financiare derivate, la”, iar în final – textul „, precum și la aspecte de evidență ale acestora”;

la alineatul (8), partea introductivă va avea următorul cuprins:

„(8) Asigurătorul (reasigurătorul) și brokerul de asigurare și/sau de reasigurare trebuie să dețină un sistem de guvernare eficient care să asigure o administrare corectă și prudentă a activității sale. Pentru administrarea eficientă a activității asigurătorului (reasigurătorului) și brokerului de asigurare și/sau de reasigurare, autoritatea de supraveghere stabilește, prin actele sale normative, principii de organizare, standarde generale și minime necesare ale sistemului de guvernare. Asigurătorul (reasigurătorul) și brokerul de asigurare și/sau de reasigurare vor stabili, printr-un regulament intern, cerințe minime privind respectarea următoarelor principii obligatorii ale guvernării corporative.”

18. Articolul 32:

se completează cu alineatul (3¹) cu următorul cuprins:

„(3¹) Condițiile, procedura și modul de eliberare a avizelor prevăzute la alin. (1)–(3) se stabilesc prin act normativ de către autoritatea de supraveghere.”

la alineatul (4), după cuvintele „acordarea de garanții” se introduc cuvintele „, asumarea de angajamente”, după cuvintele „registruului de garanții” – cuvîntul „, angajamente”, iar după cuvintele „asigurătorului (reasigurătorului)” – cuvintele „, precum și modul de emitere a acestora”.

19. Articolul 33:

la alineatul (3), după cuvîntul „zile” se introduce cuvîntul „lucrătoare”, iar cuvintele „adunării generale” se substituie cu cuvintele „organului competent”;

articolul se completează cu alineatul (4) cu următorul cuprins:

„(4) Filiala (reprezentanța), altă subdiviziune a asigu-

rătorului (reasigurătorului) trebuie să fie amplasate într-o încăpere înregistrată conform legislației, situată în clădire administrativă sau la parterul unei clădiri cu destinație locativă ori în altă construcție capitală. Încăperea trebuie să fie dotată cu legătură telefonică, cu fax, safeu, aparat de casă cu memorie fiscală, computer cu conectare la rețeaua internet, software destinat ținerii evidenței contabile și/sau statistice.”

20. La articolul 34:

alineatul (3) va avea următorul cuprins:

„(3) Asigurătorul care desfășoară activitate în categoria „asigurări de viață” are obligația să formeze și să mențină rezervele tehnice pentru fondul asigurărilor de viață, inclusiv rezervele matematice și, după caz, rezervele specificate la alin. (2).”

la alineatul (10), după cuvântul „asigurătorului,” se introduc cuvintele „cerințele față de aceste active.”

21. Articolul 35:

la alineatul (2), cuvintele „Cererea de transfer” se substituie cu cuvintele „Decizia privind intenția de transfer, adoptată de asigurător”;

articolul se completează cu alineatul (8) cu următorul cuprins:

„(8) Prin derogare de la prevederile alin. (7) al prezentului articol, aprobarea transferului de portofoliu nu se solicită în cazul reorganizării prin fuziune sau transformare drept urmare a executării prevederilor art.20 alin. (1).”

22. La articolul 36, alineatul (2) se abrogă.

23. Articolul 37 se completează cu alineatul (3) cu următorul cuprins:

„(3) Asigurătorul poate să schimbe, la un preț de piață, unele active aparținând rezervelor la asigurările de viață cu alte active care îi aparțin, precum și să utilizeze activele aferente rezervelor la asigurările de viață în alte scopuri decât cele prevăzute la alin. (2) dacă va confirma în scris autorității de supraveghere că valoarea activelor utilizate depășește valoarea totală a obligațiilor aferente asigurărilor de viață.”

24. Articolul 39:

la alineatul (2), cuvântul „inspectori” se substituie cu cuvântul „personal”, iar cuvântul „lor” se substituie prin cuvântul „sale”;

la alineatul (4), cuvintele „care desfășoară activitate în categoria „asigurare de viață” ” se exclud;

alineatul (7) va avea următorul cuprins:

„(7) În termen de 4 luni de la încheierea anului financiar, asigurătorul (reasigurătorul) va publica în ediții periodice de largă circulație bilanțul contabil, raportul privind rezultatele financiare și raportul auditorului.”

25. Articolul 40:

la alineatul (1), cuvântul „organizație” se substituie prin cuvântul „societate”;

alineatele (2) și (3) vor avea următorul cuprins:

„(2) Societatea de audit sau auditorul întreprinzător individual verifică situațiile financiare anuale ale asigurătorului (reasigurătorului) aplicând procedurile de control al calității lucrărilor de audit în conformitate cu legislația în vigoare, standardele de audit naționale și internaționale și cu actele normative ale autorității de supraveghere. Societatea de audit sau auditorul întreprinzător individual prezintă asigurătorului (reasigurătorului) raportul auditorului, care trebuie să corespundă cerințelor legislației în vigoare și actelor normative ale autorității de supraveghere și să conțină recomandări privind riscurile aferente activității asigurătorului (reasigurătorului).

(3) Societatea de audit sau auditorul întreprinzător individual informează autoritatea de supraveghere în termen de 15 zile lucrătoare din momentul în care, în exercitarea atribuțiilor, a luat cunoștință de orice act sau fapt care:

a) constituie o încălcare din partea asigurătorului (reasigurătorului) a prevederilor legislației în domeniul asigurărilor;

b) este de natură să afecteze situația financiară a asigurătorului (reasigurătorului);

c) poate conduce la imposibilitatea exprimării de către auditor a opiniei asupra situațiilor financiare ale asigurătorului (reasigurătorului) sau la exprimarea de către acesta a unei opinii cu rezerve.”

articolul se completează cu alineatele (4), (5) și (6) cu următorul cuprins:

„(4) Din echipa desemnată de auditor cel puțin o persoană trebuie să dețină calitatea de actuar în vederea examinării activității de asigurare conform principiilor fundamentale și generale acceptate ale calculului actuarial.

(5) Informarea autorității de supraveghere în condițiile prevăzute la alin. (3) nu constituie o încălcare a niciunei restricții privind divulgarea de informații și nu va atrage niciun fel de răspundere asupra societății de audit sau auditorului întreprinzător individual.

(6) Autoritatea de supraveghere informează Consiliul de supraveghere a activității de audit despre încălcarea de către societatea de audit sau de auditorul întreprinzător individual a prevederilor alin. (1)–(3). Consiliul de supraveghere a activității de audit este informat în termen de 30 de zile lucrătoare din momentul constatării încălcării.”

26. La articolul 41:

alineatul (1) va avea următorul cuprins:

„(1) Asigurătorul (reasigurătorul) este obligat să apeleze la serviciile actuarului.”

articolul se completează cu alineatul (2¹) cu următorul cuprins:

„(2¹) Actuarul este obligat:

a) să calculeze primele de asigurare;

b) să determine valoarea rezervelor tehnice;

c) să controleze activele admise să reprezinte rezervele tehnice;

d) să calculeze beneficiile obținute din fructificarea activelor admise să reprezinte rezervele tehnice pentru asigurările de viață;

e) să calculeze marja minimă și disponibilă de solvabilitate;

f) să efectueze analiza comparativă a celor mai bune estimări cu experiența anterioară;

g) să-și exprime opiniile asupra politicii globale de subscriere;

h) să contribuie la implementarea eficace a sistemului de management al riscurilor;

i) să-și exprime opiniile privind relevanța contractelor de reasigurare;

j) să confirme rapoartele prezentate autorității de supraveghere care conțin calculele prevăzute la lit. a)–e);

k) să elaboreze și să prezinte raportul actuarial anual al asigurătorului (reasigurătorului) în conformitate cu actele normative ale autorității de supraveghere;

l) să notifice, în termen de 15 zile lucrătoare, organul de conducere al asigurătorului (reasigurătorului) și autoritatea de supraveghere despre neregulile constatate sau despre unele situații care indică sau conduc la încălcarea prevederilor legislației cu privire la asigurări.”

alineatul (7) va avea următorul cuprins:

„(7) Asigurătorul (reasigurătorul) nu poate iniția față de actuar nicio măsură de sancționare pentru exercitarea de către acesta a obligațiilor prevăzute la alin. (2¹) lit. l).”

articolul se completează cu alineatul (8) cu următorul cuprins:

„(8) Registrul actuarilor este ținut de către autoritatea de supraveghere și este accesibil publicului, inclusiv pe pagina web a autorității de supraveghere.”

27. Articolul 45:

la alineatul (3), cuvintele „adoptate conform legislației cu privire la insolabilitate,” se exclud;

articolul se completează cu alineatul (4) cu următorul cuprins:

„(4) În cazul asigurătorului aflat în procedură de lichidare, creanțele creditorilor de asigurări au prioritate absolută față de alte creanțe în ceea ce privește:

a) activele admise să acopere rezervele tehnice, inclusiv matematice, ale acestui asigurător, din care se satisfac în mod primordial creanțele asiguraților, și

b) totalitatea activelor asigurătorului, cu excepția:

1) creanțelor angajaților asigurătorului ce se lichidează privind plata salariului pentru perioada de până la 6 luni precedente adoptării hotărârii de lichidare;

2) creanțelor față de bugetul public național pentru perioada de până la un an precedent adoptării hotărârii de lichidare;

3) creanțelor față de Ministerul Finanțelor pentru împrumuturile acordate sub garanția statului;

4) creanțelor deținute de sistemele de asigurare socială.”

28. La articolul 46 alineatul (1), cuvîntul „facultativă” se substituie cu cuvintele „benevolă (facultativă)”.

29. Articolul 47:

la alineatul (1), după cuvintele „agenții de asigurare” se introduc cuvintele „, agenții bancassurance”;

la alineatul (2) litera d), după cuvintele „agent de asigurare” se introduc cuvintele „sau agent bancassurance”;

articolul se completează cu alineatul (2¹) cu următorul cuprins:

„(2¹) Sediul, filiala (reprezentanța), altă subdiviziune a intermediarului în asigurări vor corespunde cerințelor stabilite la art. 33 alin. (4).”

articolul se completează cu alineatele (3¹), (3²) și (3³) cu următorul cuprins:

„(3¹) Intermediarii în asigurări și/sau reasigurări efectuează încasările și plățile făcute în numele sau în contul asiguraților (reasiguraților), reprezentînd prime ori despăgubiri și/sau indemnizații de asigurare (reasigurare), prin conturi bancare, altele decît conturile prin care își desfășoară activitatea curentă.

(3²) Disponibilitățile din conturile bancare prevăzute la alin. (3¹) se utilizează în exclusivitate pentru satisfacerea obligațiilor față de asigurători pentru sumele încasate cu titlu de prime de asigurare (reasigurare) ori față de asigurați (reasigurați) sau beneficiari pentru sumele încasate cu titlu de despăgubiri și/sau indemnizații de asigurare.

(3³) Orice intermediar în asigurări și/sau în reasigurări care nu a depus la asigurător/reasigurător sumele încasate cu titlu de prime de asigurare (reasigurare), după 30 de zile lucrătoare de la scadența prevăzută în contractul de mandat, este prezumat a fi în insolabilitate din cauza încetării plăților, iar asigurătorul (reasigurătorul) va solicita instanței de judecată încasarea forțată a sumelor datorate.”

la alineatul (5), după cuvintele „agent de asigurare” se introduc cuvintele „sau agent bancassurance”;

articolul se completează cu alineatul (7) cu următorul cuprins:

„(7) Intermediarii în asigurări și/sau în reasigurări sînt obligați să instituie reguli și proceduri de verificare, să asigure instruirea continuă a personalului propriu, a subagenților și a asistenților în brokeraj, în scopul prevenirii și combaterii spălării banilor și finanțării terorismului prin intermediul activității de asigurare.”

30. La articolul 48:

denumirea articolului va avea următorul cuprins:

„Articolul 48. Activitatea agentului de asigurare, a agentului bancassurance”;

alineatul (2):

litera a) se completează în final cu textul „, confirmate prin certificatul de calificare în asigurări obținut în conformitate cu actele normative ale autorității de supraveghere”;

la litera b), după cuvintele „totalitatea solicitărilor de daune” se introduc cuvintele „, nefiind admisă franșiza,”;

alineatul se completează cu litera d) cu următorul cuprins:

„d) să prezinte informația privind activitatea sa în modul stabilit prin actele normative ale autorității de supraveghere.”

alineatul (3):

la litera b), după cuvintele „totalitatea solicitărilor de daune” se introduc cuvintele „, franșiza admisă fiind în limita capitalului propriu al agentului,”;

la litera f), cuvintele „conducătorul său executiv” se substituie cu cuvîntul „administratorul”, iar cuvintele „conform actelor” – cu cuvintele „și să dețină certificatul de calificare în asigurări obținut în conformitate cu actele”;

alineatul se completează cu literele h) și i) cu următorul cuprins:

„h) să-și desfășoare activitatea prin subagenți care corespund cerințelor de instruire profesională și dețin certificatul de calificare în asigurări obținut în conformitate cu actele normative ale autorității de supraveghere;

i) să prezinte raportările financiare și specializate în modul stabilit prin actele normative ale autorității de supraveghere.”

articolul se completează cu alineatul (3¹) cu următorul cuprins:

„(3¹) Agentul bancassurance trebuie să întrunească următoarele condiții:

a) să fie o bancă comercială, o asociație de economii și împrumut sau o organizație de microfinanțare care activează în conformitate cu legislația Republicii Moldova;

b) să dispună de un contract de asigurare de răspundere civilă profesională valabil în valoare de cel puțin 5 milioane de lei pentru fiecare solicitare de daune și în valoare globală de 10 milioane de lei pe an pentru totalitatea solicitărilor de daune, franșiza nefiind admisă, sau de o garanție echivalentă furnizată de asigurătorul (asigurătorii) în al cărui (cărora) nume activează;

c) să nu fi fost declarat anterior insolubil și să nu facă obiectul unei proceduri de reorganizare, insolabilitate sau de lichidare la data solicitării mandatului de la asigurător;

d) să dispună de personal cu pregătire profesională de specialitate și aptitudini în domeniul activității de intermediere în corespundere cu actele normative ale autorității de supraveghere.”

la alineatele (4) și (5), după cuvintele „agenților de asigurare” se introduc cuvintele „și al agenților bancassurance”;

la alineatul (6), după cuvintele „persoană juridică” se introduc cuvintele „și agentul bancassurance”, iar după cuvintele „agenților de asigurare” – cuvintele „și al agenților bancassurance”;

la alineatul (8), după cuvintele „agent de asigurare” se introduc cuvintele „, agent bancassurance”, iar după cuvintele „agentul de asigurare” – cuvintele „, agentul bancassurance”.

31. La articolul 49:

alineatul (2):

litera c) se completează în final cu textul „, franșiza admisă în contract fiind în limita capitalului propriu al brokerului”;

litera f) va avea următorul cuprins:

„f) să aibă un personal cu funcție de răspundere care să corespundă criteriilor de pregătire și de experiență stabilite prin actele normative ale autorității de supraveghere, iar administratorul și personalul propriu cu atribuții de intermediere să dețină certificatul de calificare în asigurări obținut în condițiile actelor normative ale autorității de supraveghere;”

la litera h), după cuvântul „financiare” se introduc cuvintele „și specializate”;

articolul se completează cu alineatele (3¹) și (3²) cu următorul cuprins:

„(3¹) Dacă se consideră prejudiciat de modul de îndeplinire a mandatului de brokeraj, clientul are dreptul să solicite modificarea acestuia prin înțelegere amiabilă, iar în cazul în care nu se ajunge la niciun acord, are dreptul să revoce mandatul. În toate cazurile, clientul trebuie să-și argumenteze solicitarea în scris, printr-un preaviz trimis cu cel puțin:

a) 10 zile calendaristice înainte de data de solicitare a înțelegerii amiabile sau

b) 30 de zile calendaristice înainte de data de revocare a mandatului.

(3²) Asistentul în brokeraj nu are dreptul să desfășoare anumite activități necesare pentru îndeplinirea mandatului de brokeraj în contrapartidă, inclusiv să încheie contracte de asigurare în numele reprezentatului cu sine însuși, nici în nume propriu.”

alineatul (5) va avea următorul cuprins:

„(5) Brokerul de asigurare și/sau reasigurare ori angajatul său nu poate fi acționar semnificativ sau persoană cu funcție de răspundere a unui asigurător (reasigurator), a unui agent de asigurare sau a unui agent bancassurance. Asigurătorul (reasiguratorul), agentul de asigurare sau agentul bancassurance, precum și angajații lor nu pot fi deținători de valori mobiliare, de cote ale unui broker de asigurare și/sau de reasigurare și nici persoane cu funcție de răspundere ale acestuia.”

articolul se completează cu alineatele (5¹) și (5²) cu următorul cuprins:

„(5¹) Fondatorii și angajații brokerului de asigurare și/sau de reasigurare nu pot ocupa concomitent funcții în cadrul asigurătorului (reasiguratorului).

(5²) Se interzice participarea asigurătorului (reasiguratorului), precum și a angajaților lui, la constituirea sau la activitatea brokerului de asigurare și/sau de reasigurare.”

la alineatul (8), textul „(6) și (7)” se substituie cu textul „(5) și (6)”.

32. Articolul 50:

alineatul (1) se completează cu litera d) cu următorul cuprins:

„d) documentele ce confirmă corespunderea persoanelor cu funcție de răspundere cerințelor stabilite prin actele normative ale autorității de supraveghere.”

la alineatul (2), cuvântul „cererii” se substituie cu cuvântul „declarației”;

articolul se completează cu alineatul (2¹) cu următorul cuprins:

„(2¹) Licența pentru activitatea de intermediere în asigurări în calitate de broker de asigurare și/sau reasigurare se acordă pe un termen nelimitat.”

la alineatul (3), cuvintele „de stat” se substituie cu cuvintele „autorității de supraveghere”;

la alineatul (4), cuvintele „de stat” se substituie cu cuvintele „autorității de supraveghere”.

33. Articolul 51 va avea următorul cuprins:

„Articolul 51. Retragerea licenței brokerului

de asigurare și/sau de reasigurare

Retragerea licenței brokerului de asigurare și/sau de

reasigurare se efectuează în conformitate cu Legea privind reglementarea prin licențiere a activității de întreprinzător, precum și în cazul în care:

a) brokerul de asigurare și/sau de reasigurare a încălcat prevederile art. 49 alin. (3) și (5) din prezenta lege;

b) brokerul de asigurare și/sau reasigurare nu a început să activeze timp de un an de la data eliberării licenței ori nu mai activează timp de peste 12 luni;

c) instanța de judecată a emis o hotărâre de intentare a procesului de insolabilitate sau de încetare a activității brokerului de asigurare și/sau de reasigurare.”

34. La articolul 52, alineatele (3) și (4) se abrogă.

35. Legea se completează cu articolul 53¹ cu următorul cuprins:

„Articolul 53¹. Excepții în activitatea de intermediere în asigurări

Prevederile art. 47–53 nu se aplică persoanelor care oferă servicii de intermediere pentru contracte de asigurare dacă sînt îndeplinite cumulativ următoarele condiții:

a) contractul de asigurare impune numai cunoașterea acoperirii de asigurare;

b) contractul de asigurare nu este un contract de asigurare de viață;

c) contractul de asigurare nu acoperă niciun risc de răspundere civilă;

d) principalul gen de activitate a persoanei nu este intermedierea în asigurări;

e) asigurarea este complementară produsului sau serviciului oferit de orice prestator, în cazul în care asigurarea respectivă oferă acoperire pentru:

– riscul de defectare, pierdere sau avariere a bunurilor furnizate de prestatorul respectiv sau

– avariarea sau pierderea bagajelor ori alte riscuri legate de o călătorie a cărei rezervare s-a făcut la prestatorul respectiv, chiar dacă asigurarea este o asigurare de viață sau o asigurare a riscului de răspundere civilă, cu condiția că acoperirea să fie auxiliară asigurării principale pentru riscurile asociate călătoriei;

f) valoarea primei anuale nu depășește 8000 de lei, iar durata totală a contractului de asigurare, inclusiv cu toate reînnoirile, nu este mai mare de 5 ani.”

36. Articolul 54:

alineatul (2):

litera c) va avea următorul cuprins:

„c) amendă de pînă la 1 la sută din capitalul social minim, aplicabilă asigurătorului (reasiguratorului), și de pînă la 20 la sută din capitalul social minim, aplicabilă brokerului de asigurare, în conformitate cu actele normative ale autorității de supraveghere privind gradualizarea sancțiunilor, ținîndu-se cont de impactul asupra stabilității activității de asigurare în Republica Moldova, de interesul asiguraților, profilul de risc al asigurătorului, de categoriile de asigurări practicate, gradul de pericol social al faptei săvîrșite, de împrejurările în care a fost săvîrșită fapta și scopul urmărit;”

alineatul se completează cu litera e) cu următorul cuprins:

„e) prescrierea către asigurători (reasiguratori) și brokeri de asigurare și/sau de reasigurare a rezilierii mandatelor cu agenți și subagenți de asigurare sau asistenți în brokeraj.”

37. La articolul 57:

alineatul (3) va avea următorul cuprins:

„(3) Asigurătorii care la data intrării în vigoare a prezentei legi au asumat obligații contractuale pe tipurile de asigurare incluse în categoria „asigurări de viață” și pe tipurile de asigurare incluse în categoria „asigurări generale” își vor desfășura activitatea respectînd prevederile art. 38 alin. (2)–(8).”

alineatul (6) se abrogă;

alineatul (11) se completează în final cu textul „și fără dreptul de a-și schimba genul de activitate, interdicția fiind valabilă până la expirarea termenului ultimului contract de asigurare din portofoliul deținut”.

Art. II. – Legea nr. 414-XVI din 22 decembrie 2006 cu privire la asigurarea obligatorie de răspundere civilă pentru pagube produse de autovehicule (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2007, nr. 32–35, art. 112), cu modificările ulterioare, se modifică și se completează după cum urmează:

1. În cuprinsul legii, sintagma „poliță de asigurare „Carte Verde” ” se substituie cu sintagma „certificat de asigurare „Carte Verde” ”.

2. La articolul 2:

după noțiunea „asigurat” se introduce o noțiune nouă cu următorul cuprins:

„*autoritate de supraveghere* – Comisia Națională a Pieței Financiare;”

după noțiunea „autovehicul” se introduce o noțiune nouă cu următorul cuprins:

„*birou național* – organizație profesională care este constituită în conformitate cu Recomandarea nr. 5 din 25 ianuarie 1949, adoptată de Subcomitetul de transport rutier al Comitetului de transporturi interioare din cadrul Comisiei Economice pentru Europa a Organizației Națiunilor Unite, și care grupează asigurătorii autorizați într-un stat să practice asigurarea de răspundere civilă auto;”

noțiunea „Biroul Național al Asigurătorilor de Autovehicule” va avea următorul cuprins:

„*Biroul Național al Asigurătorilor de Autovehicule* – birou național din Republica Moldova;”

noțiunea „Consiliul Birourilor Sistemului Internațional de Asigurări „Carte Verde” ” va avea următorul cuprins:

„*Consiliul Birourilor Sistemului Internațional de Asigurări „Carte Verde”* (în continuare – *Consiliul Birourilor*) – asociație internațională a birourilor naționale din statele membre ale sistemului internațional de asigurare „Carte Verde”, care administrează și coordonează relațiile între birourile naționale privind asigurarea de răspundere civilă auto;”.

3. La articolul 3, după cuvântul „posesorului” se introduc cuvintele „și utilizatorului”.

4. Articolul 4 se completează cu alineatul (1¹) cu următorul cuprins:

„(1¹) Obligația de asigurare nu se răsfrânge asupra posesorului de autovehicul al cărui risc a fost asigurat în condițiile prezentei legi de către o altă persoană.”

5. La articolul 5:

alineatul (1):

litera a) se completează în final cu cuvintele „, precum și în fiecare filială și/sau reprezentanță”;

litera b) va avea următorul cuprins:

„b) dispune de dotare cu tehnică de calcul și software adecvată și de personal care să permită ținerea unor evidențe detaliate a documentelor de asigurare și centralizarea informațiilor și/sau a datelor colectate și, totodată, are capacitatea de a comunica pe cale electronică aceste informații către un sistem informațional unic constituit de autoritatea de supraveghere. În acest sens, este obligatoriu ca sistemul informațional al asigurătorului să permită transmiterea în regim on-line, prin tehnologii web, a informațiilor despre asigurarea obligatorie de răspundere civilă auto între sediul central sau subdiviziunile autorizate ale asigurătorului și autoritatea de supraveghere;”

la litera c), cuvântul „redresare” se substituie cu cuvântul „remediere”;

alineatul (2):

la litera a), după cuvântul „bănești” se introduce cuvântul „proprii”;

litera b) va avea următorul cuprins:

„b) participă cu mijloace bănești proprii, în cote egale, la garanția bancară externă stabilită de Consiliul Birourilor, obligație ce se extinde pe întreaga perioadă în care Biroul Național al Asigurătorilor de Autovehicule menține această garanție, în conformitate cu criteriile stabilite de Consiliul Birourilor.”

la alineatul (3), cuvintele „din baza unică de date” se substituie cu cuvintele „din sistemul informațional unic”;

la alineatul (4), cuvintele „în baza unică de date constituită” se substituie cu cuvintele „către sistemul informațional unic constituit”.

6. Articolul 8:

alineatul (2):

după cuvântul „auto” se completează cu cuvintele „dintre persoana fizică, cu excepția întreprinzătorului individual, și asigurător”;

la literele a) și b), cuvintele „de persoane” se substituie cu cuvintele „de utilizatori”;

articolul se completează cu alineatele (2¹), (2²) și (2³) cu următorul cuprins:

„(2¹) Nu se consideră asigurat riscul utilizatorului de autovehicul care nu este inclus în contractul de asigurare încheiat în condițiile alin. (2) lit. a).

(2²) Contractul de asigurare obligatorie de răspundere civilă auto între persoana juridică sau întreprinzătorul individual și asigurător se încheie fără indicarea persoanelor admise să utilizeze autovehiculul pentru care se încheie contractul (număr nelimitat de utilizatori).

(2³) În cazul în care asiguratul persoană fizică, cu excepția întreprinzătorului individual, a transmis autovehiculul pentru care s-a încheiat contractul în posesiunea unei persoane juridice sau a unui întreprinzător individual în temeiul contractului de locațiune sau al altui titlu prevăzut de legislație, riscul celor admisi de persoana juridică sau întreprinzătorul individual să utilizeze autovehiculul nu se consideră asigurat prin contractul încheiat în condițiile alin. (2).”

alineatul (4) se completează în final cu textul: „Polița de asigurare RCA și/sau certificatul de asigurare „Carte Verde” se eliberează cu condiția achitării integrale a primei de asigurare.”

articolul se completează cu alineatele (4¹), (4²) și (4³) cu următorul cuprins:

„(4¹) În cazul înstrăinării autovehiculului, dobânditorul are opțiunea de a modifica contractul de asigurare sau de a-l menține dacă riscul său este asigurat în temeiul acestui contract.

(4²) Asiguratul este în drept să solicite modificarea contractului de asigurare în partea ce ține de numărul persoanelor admise să utilizeze autovehiculul. În acest caz, asigurătorul va ajusta prima de asigurare în funcție de factorul respectiv de risc.

(4³) Duplicatul poliței de asigurare RCA și/sau al certificatului de asigurare „Carte Verde” se eliberează la cererea asiguratului cu condiția anulării formularului vechi, costul duplicatului fiind acoperit de solicitant.”

la alineatul (6), cuvintele „polițe de asigurare” se substituie cu cuvintele „polița de asigurare RCA și/sau certificatul de asigurare „Carte Verde” ”.

7. La articolul 9:

alineatul (2) va avea următorul cuprins:

„(2) Se permite încheierea contractelor de asigurare cu perioade de asigurare mai mici decât 12 luni pentru autovehicule speciale, echipate de uzina producătoare sau reutilate legal cu dispozitive și instalații pentru lucrări sezoniere agricole, de deszăpezire sau alte lucrări similare.”

alineatul (5) va avea următorul cuprins:

„(5) Răspunderea asigurătorului începe din momentul

indicat în polița de asigurare RCA și/sau în certificatul de asigurare „Carte Verde” și încetează la ora 24.00 a ultimei zile de valabilitate înscrise în polița de asigurare RCA și/sau în certificatul de asigurare „Carte Verde” sau anterior acelei date, în momentul radierii din circulație a autovehiculului.”

8. Articolul 10:

la alineatul (1) litera a), cuvintele „din registrul de stat și/sau al înstrăinării autovehiculului” se substituie cu cuvintele „autovehiculului din registrul de stat”;

la alineatul (3), cuvintele „din registrul de stat și/sau a înstrăinării autovehiculului” se substituie cu cuvintele „autovehiculului din registrul de stat”, iar cuvântul „reținând” – cu cuvintele „fiind în drept să rețină”.

9. La articolul 11:

alineatul (1) va avea următorul cuprins:

„(1) Prima de asigurare de bază aferentă asigurării obligatorii de răspundere civilă auto interne și externe se stabilește și se actualizează cel puțin o dată pe an de către autoritatea de supraveghere conform metodelor actuariale aprobate prin actele sale normative.”

la alineatul (2), cuvântul „metodologiei” se substituie cu cuvintele „actelor normative”.

10. Articolul 12:

alineatul (1) se completează în final cu textul: „Persoanele fizice pensionate nu pot beneficia de reduceri din prima de asigurare dacă în contract sînt indicate ca fiind admise să conducă autovehiculul persoane care nu sînt pensionate sau dacă contractul este încheiat fără indicarea persoanelor admise să utilizeze autovehiculul (număr nelimitat de utilizatori).”

la alineatul (3), cuvîntul „valabile” se substituie prin cuvîntul „valabil”.

11. La articolul 13 alineatul (1), cuvintele „polița de asigurare” se substituie cu cuvintele „polița de asigurare RCA și/sau în certificatul de asigurare „Carte Verde” ”.

12. La articolul 14 alineatul (6), după cuvintele „asigurare benevolă” se introduce cuvîntul „(facultativă)”.

13. La articolul 16 alineatul (1) litera f), cuvintele „hîrtilor de valoare” se substituie cu cuvintele „valorilor mobiliare”.

14. În denumirea articolului 17, cuvintele „a păgubitului” se substituie cu cuvîntul „comună”.

15. Articolul 18 alineatul (1):

la litera c), cuvintele „polița de asigurare obligatorie de răspundere civilă auto” se substituie cu cuvintele „polița de asigurare RCA sau certificatul de asigurare „Carte Verde” ”, iar cuvintele „polițe de asigurare” se substituie cu cuvintele „polițe de asigurare RCA și/sau certificate de asigurare „Carte Verde” ”;

la litera d), cuvintele „poliță de asigurare” se substituie cu cuvintele „poliță de asigurare RCA și/sau certificat de asigurare „Carte Verde” ”.

16. La articolul 21 alineatul (3):

litera f) va avea următorul cuprins:

„f) actul de evaluare sau devizul cheltuielilor de reparație și/sau de înlocuire a părților sau pieselor avariate, cu indicarea prețurilor, întocmit de un expert independent sau de o unitate de specialitate acceptat/acceptată de părți;”

literale g) și m) se completează în final cu cuvintele „, după caz”;

litera l) se completează în final cu textul „, cu excepția cazurilor prevăzute la art. 28 alin. (3)”.

17. Articolul 22:

la alineatul (12), cuvintele „său de bunuri” se substituie cu cuvintele „cu care are încheiat contract de asigurare de bunuri”;

articolul se completează cu alineatul (12¹) cu următorul cuprins:

„(12¹) Asigurătorul care are încheiat contract de asigurare de bunuri cu persoana păgubită este obligat să invite la procesul de constatare a pagubei asigurătorul de răspundere civilă auto al persoanei vinovate, probînd invitația printr-un înscris justificativ. Neprezentarea asigurătorului de răspundere civilă auto al persoanei vinovate la data și locul stabilit nu împiedică asigurătorul de bunuri să constate pagubele ce vor fi opozabile asigurătorului de răspundere civilă auto absent de la procesul de constatare.”

18. Articolul 23:

la alineatul (3), textul „, inclusiv cheltuielile pentru materiale, pentru lucrările de demontare și montare aferente,” se exclude în ambele cazuri;

alineatul (6) se completează în final cu cuvintele „, inclusiv din străinătate”;

articolul se completează cu alineatul (6¹) cu următorul cuprins:

„(6¹) Dacă despăgubirea de asigurare este solicitată înainte de efectuarea reparațiilor autovehiculului, cuantumul despăgubirilor se va stabili de expertul independent, luînd în calcul prețurile practicate de către unitățile de specialitate sau cele prevăzute în sistemele informaționale de specialitate pentru evaluarea daunelor auto, pentru manopera aferentă reparației/inlocuirii pieselor avariate, precum și pentru părțile componente, piesele înlocuitoare noi și materiale.”

la alineatul (7), cuvintele „și taxele vamale, exclusiv” se substituie cu cuvintele „, taxele vamale și”.

19. Articolul 25 se completează cu alineatul (2¹) cu următorul cuprins:

„(2¹) În cazul stabilirii invalidității ca urmare a vătămărilor corporale, despăgubirea de asigurare va include diferența dintre venitul mediu lunar și pensia de invaliditate pe perioada pînă la anularea invalidității, în limitele răspunderii stabilite de prezenta lege.”

20. Articolul 28 se completează cu alineatul (3¹) cu următorul cuprins:

„(3¹) În cazul în care în drepturile persoanei păgubite s-a subrogat asigurătorul conform prevederilor art. 22 alin. (13), eventuala diferență de despăgubire dintre asigurarea de bunuri și asigurarea obligatorie de răspundere civilă auto rămîne pe contul asigurării de bunuri, fără a fi recuperată de la asigurat (persoana răspunzătoare de accident), dacă despăgubirea plătită din asigurarea de bunuri nu depășește limita maximă a despăgubirii prevăzută la art. 14 alin. (2).”

21. La articolul 29, litera c) va avea următorul cuprins:

„c) persoana răspunzătoare de producerea accidentului care conduce autovehiculul fără permis de conducere sau cu încălcarea regulilor privind permisul de conducere;”

22. Articolul 30 se completează cu alineatul (4) cu următorul cuprins:

„(4) Activitatea Biroului Național este supusă supravegherii de către autoritatea de supraveghere în conformitate cu prevederile legislației.”

23. La articolul 31 alineatul (1), litera g) va avea următorul cuprins:

„g) să utilizeze, în comun cu autoritatea de supraveghere, sistemul informațional unic aferent asigurării obligatorii de răspundere civilă auto;”

24. La articolul 34 alineatul (3), cuvintele „achitare se stabilește” se substituie cu textul „achitare, modul de administrare și de utilizare a resurselor Fondului de compensare se stabilesc”.

25. La articolul 36 alineatul (5), textul „alin. (3)” se substituie cu textul „alin. (4)”.

26. Articolul 37:

la alineatul (1), după cuvintele „vor prezenta” se introduc cuvintele „în termen de 15 zile lucrătoare”;

alineatul (5) va avea următorul cuprins:

„(5) Ministerul Afacerilor Interne și Ministerul Tehnologiei Informației și Comunicațiilor vor asigura furnizarea permanentă a fluxului de informații necesare formării și întreținerii sistemului informațional unic pentru asigurarea obligatorie de răspundere civilă auto.”

27. La articolul 39:

alineatul (3) va avea următorul cuprins:

„(3) Posesorul și/sau utilizatorul de autovehicul este obligat să poarte în timpul conducerii polița de asigurare RCA, iar la ieșirea din Republica Moldova și certificatul de asigurare „Carte Verde”, și să le prezinte la cererea lucrătorilor Poliției Rutiere sau Poliției de Frontieră.”

la alineatul (6), cuvintele „poliță de asigurare obligatorie de răspundere civilă auto” se substituie cu cuvintele „poliță de asigurare RCA”, iar cuvintele „contravențiilor administrative” – cu cuvântul „contravențională”.

28. Articolul 40:

se completează cu alineatul (2¹) cu următorul cuprins:

„(2¹) Biroul Național este succesorul în drepturi și obligații al Agenției Naționale a asiguratorilor de răspundere civilă a deținătorilor de autovehicule și de vehicule electrice urbane „ARCA”.”

la alineatul (5), cuvintele „după metodologia aprobată de Parlament” se substituie cu cuvintele „conform actelor normative aprobate de autoritatea de supraveghere”.

Art. III. – Prevederile art. 23 alin. (6), ale art. 33 alin. (4) și ale art. 47 alin. (2¹) din Legea nr. 407-XVI din 21 decembrie 2006 cu privire la asigurări se pun în aplicare după expirarea a 6 luni de la data intrării în vigoare a prezentei legi, termen în care asiguratorii și intermediarii în asigurări și/sau în reasigurări se vor conforma prevederilor alineatelor nominalizate.

Art. IV. – Prin derogare de la art. 23 alin. (6) și (7) din Legea nr. 414-XVI din 22 decembrie 2006 cu privire la asigurarea obligatorie de răspundere civilă pentru pagube produse de autovehicule, pe o perioadă de 3 ani de la data intrării în vigoare a prezentei legi, prețurile pieselor de schimb care se înlocuiesc la autovehiculele deteriorate se

stabilesc cu aplicarea gradului de uzură determinat anual în conformitate cu actele normative ale Comisiei Naționale a Pieței Financiare în care se va ține cont de perioada de exploatare a autovehiculului, de categoria de piese înlocuite și de modalitatea de despăgubire.

Art. V. – La data intrării în vigoare a prezentei legi, se abrogă:

Legea nr. 1508-XII din 15 iunie 1993 cu privire la asigurări (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 1994, nr. 5, art. 53);

art. XXI din Legea nr. 788-XIII din 26 martie 1996 pentru modificarea și completarea unor acte legislative (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 1996, nr. 40–41, art. 367);

art. XVI din Legea nr. 1592-XIII din 27 februarie 1998 pentru modificarea și completarea unor acte legislative (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 1998, nr. 44–46, art. 326);

art. III din Legea nr. 340-XV din 6 iulie 2001 pentru modificarea și completarea unor acte legislative (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2001, nr. 97–99, art. 771);

art. I din Legea nr. 988-XV din 18 aprilie 2002 pentru modificarea și completarea Legii nr. 1508-XII din 15 iunie 1993 cu privire la asigurări, a Legii nr. 329-XIV din 25 martie 1999 cu privire la fondurile nestatale de pensii și a Legii nr. 1265-XIV din 5 octombrie 2000 cu privire la înregistrarea de stat a întreprinderilor și organizațiilor (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2002, nr. 66–68, art. 533);

art. VII din Legea nr. 240-XV din 13 iunie 2003 privind modificarea și completarea unor acte legislative (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2003, nr. 138–140, art. 557);

art. II din Legea nr. 549-XV din 25 decembrie 2003 pentru modificarea și completarea unor acte legislative (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2004, nr. 6–12, art. 68);

art. VI din Legea nr. 268-XVI din 28 iulie 2006 pentru modificarea și completarea unor acte legislative (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2006, nr. 142–145, art. 702).

PREȘEDINTELE PARLAMENTULUI

Marian LUPU

Nr. 94. Chișinău, 26 aprilie 2012.

485

D E C R E T

privind promulgarea Legii pentru modificarea și completarea Legii asociațiilor de economii și împrumut nr. 139-XVI din 21 iunie 2007

În temeiul art. 93 alin. (1) din Constituția Republicii Moldova,

Președintele Republicii Moldova d e c r e t e a z ă :

PREȘEDINTELE REPUBLICII MOLDOVA

Nr. 175-VII. Chișinău, 13 iulie 2012.

486

L E G E

pentru modificarea și completarea Legii asociațiilor de economii și împrumut nr. 139-XVI din 21 iunie 2007

Parlamentul adoptă prezenta lege organică.

Art. I. – Legea asociațiilor de economii și împrumut nr. 139-XVI din 21 iunie 2007 (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2007, nr. 112–116, art. 506), cu modificările ulterioare, se modifică și se completează după cum urmează:

1. În cuprinsul legii, cuvintele „Capital instituțional” și „capital instituțional” se substituie, respectiv, cu cuvintele „Rezervă instituțională” și „rezervă instituțională”.

2. La articolul 3, în noțiunea „administrator”, cuvintele „conducător al filialei,” se substituie cu cuvintele „conducător al filialei sau reprezentanței”.

Articol unic. – Se promulgă Legea nr. 95 din 3 mai 2012 pentru modificarea și completarea Legii asociațiilor de economii și împrumut nr. 139-XVI din 21 iunie 2007.

Nicolae TIMOFTI

3. La articolul 7 alineatul (1), după punctul 3) se introduce punctul 3¹) cu următorul cuprins:

„3¹) acordarea serviciilor de intermediere în asigurări în calitate de agent bancassurance;”.

4. La articolul 8 alineatul (3), după cuvântul „corespunzătoare” se introduc cuvintele „semnate de părți,”.

5. La articolul 9 alineatul (1), litera d) se completează în final cu cuvintele „, cu excepția persoanelor fizice”.

6. La articolul 10, litera e) va avea următorul cuprins: „e) să accepte depuneri de economii pentru rambursarea datoriilor asociației, inclusiv a creditelor și împrumuturilor primite de aceasta.”

7. Articolul 12:

alineatul (1) se completează în final cu textul: „Directorul executiv și contabilul-șef urmează să fie atestați de către autoritatea de supraveghere, cu eliberarea certificatului de calificare.”

la alineatul (2), după cuvîntul „filialei” se introduc cuvintele „și/sau al reprezentanței”, iar în final se completează cu textul: „Administratorii încep să își exercite atribuțiile în cazul cînd se conformează cerințelor prevăzute la alin.(1). Administratorii asociației care deține licența de categoria B sau C încep să își exercite atribuțiile numai după confirmarea lor în funcție de către autoritatea de supraveghere în conformitate cu procedura stabilită prin actele sale normative. Confirmarea administratorilor menționați în funcțiile respective de către autoritatea de supraveghere se va efectua în termen de 30 de zile calendaristice.”

la alineatul (3):

litera a) se completează în final cu textul „, cu excepția funcției de membru al comitetului de creditare”;

litera c) se abrogă.

8. Articolul 16:

la alineatul (2), cuvintele „filiale și poate deschide” se substituie cu cuvintele „numai filiale și”;

articolul se completează cu alineatele (3)–(5) cu următorul cuprins:

„(3) Filiala și reprezentanța desfășoară activitate în baza regulamentelor aferente aprobate de consiliul asociației.

(4) Filiala are dreptul să presteze orice servicii permise de licența deținută.

(5) Reprezentanța are dreptul să efectueze exclusiv următoarele activități:

a) reprezentarea și apărarea intereselor asociației, inclusiv promovarea serviciilor acesteia;

b) acumularea cererilor de primire în calitate de membru al asociației și a cererilor de împrumut de la membri și transmiterea acestora la sediul central sau, după caz, al filialei.”

9. La articolul 18 alineatul (2), prima propoziție se completează în final cu textul „sau în orice filială/reprezentanță a ei”.

10. Articolul 21 se completează cu alineatul (3) cu următorul cuprins:

„(3) Diferențierea mărimii cotei de membru în funcție de serviciile acordate membrilor, precum și a mărimii cotei membrilor persoane fizice și membrilor persoane juridice, se interzice.”

11. La articolul 25 alineatul (2), după cuvintele „persoane fizice” se introduc cuvintele „și juridice”.

12. La articolul 26 alineatul (1), litera j) se completează în final cu cuvintele „, precum și a președintelui consiliului asociației”.

13. La articolul 28, alineatul (1) se completează în final cu textul: „Pe toată durata desfășurării activității lor, asociațiile sînt obligate să respecte cerințele stabilite pentru obținerea licenței.”

14. Articolul 29:

denumirea articolului se completează în final cu cuvintele „și condițiile de licențiere”;

la alineatul (1), textul „3 categorii ale licenței de activitate, acordate de autoritatea de supraveghere: A, B și C” se substituie cu textul: „următoarele categorii ale licenței de activitate: A, B, C și licența asociației centrale, acordate de autoritatea de supraveghere. Particularitățile de constituire, licențiere și activitate a asociației centrale sînt stabilite în capitolul XI.”

la alineatul (3), prima propoziție va avea următorul cuprins: „Licența de categoria B poate fi acordată asociației care a deținut în decurs de cel puțin un an licență de categoria A, valoarea totală a activelor ei fiind de cel puțin

1 500 000 lei, ai cărei membri sînt persoane fizice și juridice în număr minim de 200 și al cărei scop este prestarea către membrii săi a serviciilor specificate la art. 7 alin. (1) pct. 1), pct. 2) lit. a) și pct. 3)–5).”

la alineatul (4), prima propoziție va avea următorul cuprins: „Licența de categoria C poate fi acordată asociației care a deținut în decurs de cel puțin un an licență de categoria B, valoarea totală a activelor ei fiind de cel puțin 20 000 000 lei, ai cărei membri sînt persoane fizice și juridice în număr minim de 2000 și al cărei scop este prestarea către membrii săi a serviciilor specificate la art. 7 alin. (1).”

la alineatul (5), după cuvintele „de același nivel,” se introduc cuvintele „sau de nivel inferior, după caz,”;

articolul se completează cu alineatul (7) cu următorul cuprins:

„(7) Licența de categoria B sau C poate fi acordată asociațiilor care vor întruni următoarele cerințe minime față de încăperi și față de dotarea tehnică:

a) sediul – încăpere cu suprafața operațională de cel puțin 20 de metri pătrați, amplasată în spații cu destinație nelocativă;

b) necesarul de dotare tehnică: legătură telefonică; safeu; computer cu conectare la rețeaua internet; software pentru ținerea evidenței contabile, adaptat necesităților asociațiilor, cu posibilități de întocmire a rapoartelor financiare și specializate, de generalizare (consolidare) a informației financiare și de analiză a acesteia.”

15. Articolul 30:

în denumirea articolului și în alineatul (1), textul „Cererea de eliberare sau de reperfectare a licenței” se substituie cu textul „Declarația de eliberare sau cererea de reperfectare a licenței”;

la alineatul (2):

în partea introductivă, cuvîntul „cererea” se substituie cu cuvîntul „declarația”;

alineatul se completează cu litera c) cu următorul cuprins:

„c) documentele ce confirmă corespunderea asociației prevederilor art. 29 alin. (7) lit. b) – pentru asociația care solicită eliberarea licenței de categoria B sau C.”

la alineatul (4) partea introductivă, cuvîntul „business-planul” se substituie cu cuvintele „declarația de eliberare sau cererea de reperfectare a licenței”;

alineatul (5) va avea următorul cuprins:

„(5) Autoritatea de supraveghere adoptă decizia privind eliberarea/ reperfectarea licenței în termen de 15 zile lucrătoare de la data de primire a declarației/cererii corespunzătoare.”

16. Din titlul capitolului VI, cuvîntul „CAPITALUL,” se exclude.

17. La articolul 33 alineatul (1), după cuvintele „se constituie din” se introduc cuvintele „cotele de membru,”.

18. Articolul 36 alineatul (2):

la litera b), cuvintele „, regulamentelor filialelor și reprezentanțelor” se exclud;

la litera c), cuvintele „președintelui și” se exclud.

19. La articolul 37 alineatul (5), după cuvîntul „zile” se introduce cuvîntul „lucrătoare”.

20. Articolul 38:

la alineatul (1), cifra „2/3” se substituie cu cifra „1/2”;
la alineatul (3), cifra „1/2” se substituie cu cifra „1/4”;
după alineatul (3) se introduce alineatul (3') cu următorul cuprins:

„(3') În caz de imposibilitate de asigurare a adunării generale deliberative conform prevederilor alin. (1)–(3), adunarea generală a asociației poate fi considerată deliberativă dacă sînt înregistrați cel puțin 1/8 din numărul total de membri sau cel puțin 30 de membri ori un alt număr mai mare de membri, prevăzut de statutul asociației, cu

condiția că asociația a transmis personal sau prin poștă, contra semnătura personală a fiecărui membru, pe adresa indicată în registrul membrilor și în termen de cel puțin 15 zile calendaristice înainte de convocarea adunării generale, următoarele documente:

a) înștiințarea privind convocarea adunării generale în care sînt indicate data, ora și locul de desfășurare a acesteia;

b) ordinea de zi a adunării generale;

c) în cazul convocării adunării generale ordinare anuale – rapoartele prevăzute la art. 36 alin. (2) lit. g);

d) în cazul convocării adunării generale extraordinare – informația privind motivele convocării acesteia.”

21. La articolul 40, alineatul (2) se completează cu literele l)–n) cu următorul cuprins:

„l) subrogarea membrilor retrași ai consiliului asociației cu membri din rîndul celor supleanți;

m) aprobarea regulamentelor filialelor și reprezentanților, precum și desemnarea și revocarea conducătorilor acestora;

n) aprobarea business-planului asociației.”

22. La articolul 41, alineatul (2) va avea următorul cuprins:

„(2) Membrii consiliului asociației se aleg de adunarea generală a membrilor asociației pe termenul prevăzut în statut, dar nu mai mare de 4 ani. Membrii consiliului pot fi realesi de un număr nelimitat de ori. Președintele consiliului se alege și se revocă de adunarea generală a membrilor asociației sau de consiliul acesteia în modul stabilit de statut.”

23. La articolul 42 alineatul (6), în partea introductivă, după cuvîntul „zile” se introduce cuvîntul „lucrătoare”.

24. La articolul 43, alineatul (2) se completează în final cu textul: „Comisia de cenzori alege din rîndul membrilor săi președintele comisiei de cenzori și subrogă membrii retrași cu membri supleanți.”

25. La articolul 46, alineatul (3) se completează în final cu textul „, determină modul de atestare a directorului executiv și contabilului-șef, precum și recomandă politici operaționale privind activitatea asociației”.

26. Articolul 48:

alineatul (2):

la litera b), cuvîntul „cerere” se substituie cu cuvîntul „declarație”;

alineatul se completează cu litera c) cu următorul cuprins:

„c) în decurs de 2 ani de la data înregistrării de stat sau a obținerii ultimei licențe de activitate, asociația nu a prezentat autorității de supraveghere rapoarte financiare sau specializate și/sau nu a efectuat operații pe nici un cont bancar.”

la alineatul (3), după cuvîntul „zile” se introduce cuvîntul „lucrătoare”;

articolul se completează cu alineatele (6)–(12) cu următorul cuprins:

„(6) În cazul constatării cel puțin a unuia din cazurile prevăzute la alin. (2) și dacă asociația nu are datorii la bugetul public național, autoritatea de supraveghere poate solicita organului înregistrării de stat inițierea din oficiu a procedurii de radiere a asociației din Registrul de stat al persoanelor juridice. După confirmarea faptului că asociația

nu este fondator al unei alte persoane juridice și nu are filiale și reprezentanțe, organul înregistrării de stat va aproba decizia privind inițierea procedurii de radiere a asociației din Registrul de stat al persoanelor juridice și va informa autoritatea de supraveghere în termen de 7 zile lucrătoare de la data adoptării deciziei respective.

(7) În termen de 15 zile lucrătoare de la data recepționării deciziei de inițiere a procedurii de radiere a asociației din Registrul de stat al persoanelor juridice, autoritatea de supraveghere va publica pe site-ul său oficial și în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, în două ediții consecutive, un aviz cu privire la inițierea procedurii de radiere a asociației din Registrul de stat al persoanelor juridice. Avizul va conține și date cu privire la modalitatea și termenele de înaintare a creanțelor de către creditorii asociației ce urmează a fi radiată, inclusiv de către depunătorii de economii sau de alte persoane interesate, precum și adresa la care acestea pot fi depuse.

(8) Creanțele pot fi înaintate nu mai tîrziu de 6 luni de la data ultimei publicări a avizului în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.

(9) În termen de 15 zile lucrătoare de la expirarea termenului de înaintare a creanțelor, în cazul lipsei pretențiilor din partea creditorilor, inclusiv a depunătorilor de economii sau a altor persoane interesate, autoritatea de supraveghere informează despre acest fapt organul înregistrării de stat, care, în termen de 3 zile lucrătoare, adoptă din oficiu decizia de radiere a asociației din Registrul de stat al persoanelor juridice și o radiază. În cazul prezenței pretențiilor din partea creditorilor, inclusiv a depunătorilor de economii sau din partea altor persoane interesate, lichidarea și radierea asociației din Registrul de stat al persoanelor juridice se efectuează în conformitate cu condițiile generale prevăzute de legislația civilă, autoritatea de supraveghere informînd despre acest fapt organul înregistrării de stat care nu va avea dreptul să decidă din oficiu radierea asociației din Registrul de stat al persoanelor juridice.

(10) La solicitarea autorității de supraveghere, organele Serviciului Fiscal de Stat vor prezenta informații privind lipsa restanțelor asociației față de bugetul public național.

(11) Organele afacerilor interne vor asigura, la solicitarea autorității de supraveghere, ridicarea și distrugerea ștampilei asociației în privința căreia a fost inițiată procedura de radiere din Registrul de stat al persoanelor juridice.

(12) Activitățile întreprinse în conformitate cu prevederile alin. (6)–(11) sînt scutite de orice taxe și plăți aferente.”

27. La articolul 49, alineatul (2) se completează cu litera i) cu următorul cuprins:

„i) să se reorganizeze prin fuziune sau dezmembrare.”

28. La articolul 55 alineatul (4), după propoziția a doua se introduce textul: „Directorul executiv al asociației poate fi membru al consiliului asociației centrale în cazul cînd este membru al asociației pe care o gestionează.”

Art. II. – (1) Asociațiile de economii și împrumut sînt obligate să se conformeze condițiilor de licențiere, precum și să aducă statutele și regulamentele lor interne în concordanță cu modificările efectuate prin prezenta lege în termen de 12 luni de la intrarea în vigoare a acesteia.

(2) Asociațiile de economii și împrumut sînt scutite de achitarea taxei pentru înregistrarea modificărilor la statutele lor, impuse de prezenta lege.

PREȘEDINTELE PARLAMENTULUI

Marian LUPU

Nr. 95. Chișinău, 3 mai 2012.

487**D E C R E T****privind promulgarea Legii pentru modificarea
și completarea unor acte legislative**

În temeiul art. 93 alin. (1) din Constituția Republicii
Moldova,
Președintele Republicii Moldova **d e c r e t e a z ă**:

PREȘEDINTELE REPUBLICII MOLDOVA

Nr. 173-VII. Chișinău, 13 iulie 2012.

Articol unic. - Se promulgă Legea nr. 112 din 18 mai
2012 pentru modificarea și completarea unor acte legis-
lative.

Nicolae TIMOFTI

488**L E G E****pentru modificarea și completarea
unor acte legislative**

Parlamentul adoptă prezenta lege organică.

Art. I. - Legea nr. 198-XVI din 26 iulie 2007 cu privire la
asistența juridică garantată de stat (Monitorul Oficial al Republicii
Moldova, 2007, nr. 157-160, art. 614), cu modificările ulterioare,
se modifică și se completează după cum urmează:

1. Articolul 11:

se completează cu alineatul (7¹) avînd următorul
cuprins:

„(7¹) Funcționarea Consiliului Național este asigurată de
aparatură administrativă, din care fac parte directorul executiv
al Consiliului Național (denumit în continuare *director
executiv*) și alți angajați. Regulamentul de activitate al aparaturii
administrative se aprobă de către Consiliul Național.”

alineatul (8), textul „și activitatea de secretariat” se
exclue, iar cuvintele „sînt asigurate” se substituie prin
cuvintele „este asigurată”.

2. Articolul 12:

alineatul (1):

litera c) va avea următorul cuprins:

„c) analiza practicii de implementare a prezentei
legi și adoptarea de recomandări în vederea aplicării ei
uniforme;”

litera e), după cuvîntul „funcționării” se introduce textul
„aparaturii administrative și a”;

litera f), cuvîntul „întocmirea” se substituie prin cuvîntul
„aprobarea”;

alineatul (2):

litera b) va avea următorul cuprins:

„b) prezintă Ministerului Justiției propuneri privind
cheltuielile de acordare a asistenței juridice garantate de
stat pentru a fi incluse în bugetul de stat;”

litera c), textul „administrează mijloacele” se substituie cu
textul „exercită controlul asupra administrării mijloacelor”;

după litera d) se introduce litera d¹) avînd următorul
cuprins:

„d¹) stabilește modul de desfășurare a concursului
pentru selectarea candidatului la funcția de director
executiv, organizează acest concurs, numește și eliberează
din funcție directorul executiv;”

litera g), textul „elaborează și” se exclue;

litera h), textul „și organizează astfel de concursuri” se
exclue;

litera i), textul „asigură remunerarea lor” se exclue;

litera l), textul „ , organizează” se substituie prin cuvîntul
„și”;

litera m) va avea următorul cuprins:

„m) analizează informații despre asistența juridică
acordată și examinează propuneri de îmbunătățire a siste-
mului de acordare a asistenței juridice garantate de stat.”

3. Legea se completează cu articolul 13¹ avînd următorul
cuprins:

„Articolul 13¹. Directorul executiv

(1) Directorul executiv se numește în funcție de către
Consiliul Național, prin concurs de angajare, pe o perioadă
de 5 ani. Mandatul său poate fi reînnoit o singură dată.

Modul de selectare a candidaților la funcția de director
executiv și procedura de desfășurare a concursului se
stabilesc de Consiliul Național.

(2) Activitatea directorului executiv încetează la expirarea
mandatului, la cerere sau în caz de deces. Directorul
executiv poate fi eliberat din funcție de către Consiliul
Național în cazul neîndeplinirii sau îndeplinirii necorespun-
zătoare a atribuțiilor, al constatării calificării lui insuficiente
sau al comiterii sistemice de abateri disciplinare.

(3) Directorul executiv asigură funcționarea aparatului
administrativ al Consiliului Național și are următoarele
atribuții principale:

a) asigură activitatea Consiliului Național și exercită
controlul asupra funcționării sistemului de acordare a
asistenței juridice garantate de stat;

b) realizează evaluarea calității asistenței juridice
garantate de stat, acordată de persoanele autorizate, în
modul stabilit de prezenta lege;

c) administrează mijloacele bugetare alocate pentru
acordarea asistenței juridice garantate de stat;

d) evaluează costurile, planifică cheltuielile de acordare
a asistenței juridice garantate de stat și le prezintă Consi-
liului Național spre aprobare;

e) întocmește raportul anual de activitate în sistemul de
acordare a asistenței juridice garantate de stat și îl prezintă
Consiliului Național spre aprobare;

f) asigură desfășurarea concursului de selectare a
coordonatorilor oficiilor teritoriale ale Consiliului Național
și prezintă rezultatele acestui concurs Consiliului Național
spre aprobare;

g) încheie, în numele Consiliului Național, contracte
individuale de muncă cu candidații selectați pentru funcția
de coordonator al oficiului teritorial;

h) asigură desfășurarea concursului de selectare a
avocaților care să acorde asistență juridică garantată de stat
și prezintă rezultatele acestui concurs Consiliului Național
spre aprobare;

i) asigură remunerarea persoanelor care acordă
asistență juridică garantată de stat, în modul prevăzut de
prezenta lege;

j) elaborează formele actelor de obținere și de acordare
a asistenței juridice garantate de stat, stabilite de prezenta
lege, și le prezintă Consiliului Național spre aprobare;

k) elaborează formele rapoartelor privind utilizarea mijloacelor
financiare alocate pentru acordarea de asistență juridică garantată
de stat și le prezintă Consiliului Național spre aprobare;

l) elaborează propuneri privind standardele de activitate
și de perfecționare profesională a avocaților, parajuriștilor,
altor categorii de persoane care acordă asistență juridică
garantată de stat;

m) elaborează propuneri privind modul de analiză a
criteriilor și a condițiilor de acordare a asistenței juridice
calificate și le prezintă Consiliului Național spre aprobare;

n) examinează plîngerile parvenite de la beneficiarii de

asistență juridică calificată și de la alte instituții interesate, precum și refuzurile de acordare a unei astfel de asistențe, și prezintă periodic Consiliului Național rapoarte privind aceste examinări;

o) generalizează practica de implementare a prezentei legi și elaborează recomandări în vederea aplicării ei uniforme;

p) colectează de la oficiile teritoriale date statistice referitor la necesitățile de asistență juridică garantată de stat, le analizează și prezintă în baza lor propuneri de perfecționare a sistemului de acordare a asistenței juridice garantate de stat;

q) elaborează regulamentul de activitate al aparatului administrativ și îl prezintă Consiliului Național spre aprobare;

r) asigură mediatizarea activității Consiliului Național prin publicare de informații de interes public pe pagina web a Consiliului Național.

(4) Angajații aparatului administrativ al Consiliului Național asigură activitatea de secretariat a Consiliului Național.

(5) În lipsa directorului executiv, Consiliul Național poate desemna o altă persoană care să asigure îndeplinirea funcțiilor acestuia în perioada absenței.

(6) Salarizarea directorului executiv și a personalului din cadrul aparatului administrativ se efectuează din mijloacele destinate asistenței juridice garantate de stat.”

4. La articolul 19 alineatul (1) litera d), textul „art. 304 și 316” se substituie cu textul „art. 77 lit. a), b), c)”.

5. Articolul 20 va avea următorul cuprins:

„Articolul 20. Acordarea asistenței juridice calificate indiferent de nivelul veniturilor

Se acordă asistență juridică calificată indiferent de nivelul veniturilor:

a) persoanelor specificate la art. 19 alin. (1) lit. b)–d);

b) persoanelor suspectate de săvârșirea unei contravenții pentru care se prevede sancțiunea arestului contravențional;

c) persoanelor în a căror privință există riscul aplicării sancțiunii de expulzare în cadrul procedurilor contravenționale;

d) persoanelor în a căror privință se solicită înlocuirea

sancțiunii amenzii sau a muncii neremunerate în folosul comunității cu închisoare sau cu arest contravențional;

e) persoanelor care au beneficiat de ajutor social, stabilit în conformitate cu legislația în vigoare, pe parcursul a 6 luni calendaristice anterioare lunii în care a fost depusă solicitarea.”

6. Articolul 24:

alineatul (1), litera c) se abrogă;

după alineatul (1) se introduce alineatul (1¹) având următorul cuprins:

„(1¹) Acordarea de asistență juridică calificată în cauze contravenționale, civile și de contencios administrativ se refuză dacă:

a) cererea de acordare reiese din activitatea comercială a solicitantului;

b) valoarea acțiunii este mai mică de 1/2 din minimul de existență, calculat în conformitate cu modul aprobat de Guvern;

c) solicitantul beneficiază deja de asistență juridică calificată pe aceeași cauză;

d) cererea se referă la repararea prejudiciului cauzat prin lezarea onoarei, demnității și reputației profesionale;

e) cererea se referă la încălcarea dreptului de vecinătate, cu excepția cazurilor în care se referă la înlăturarea pericolului de prăbușire, la respectarea distanței pentru construcții, la litigiile privind hotarul.”

Art. II. – Codul contravențional al Republicii Moldova nr. 218-XVI din 24 octombrie 2008 (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2009, nr. 3–6, art. 15), cu modificările ulterioare, se modifică după cum urmează:

1. Articolul 378 alineatul (4), textul „i se desemnează un apărător din oficiu” se substituie prin textul „i se desemnează, în modul stabilit, un avocat care acordă asistență juridică garantată de stat”.

2. Articolul 384 alineatul (2) litera c), textul „cu un apărător din oficiu” se substituie prin textul „cu un avocat care acordă asistență juridică garantată de stat”.

3. Articolul 392, textul „din oficiu” se substituie prin textul „în urma desemnării de către coordonatorul oficiului teritorial al Consiliului Național pentru Asistență Juridică Garantată de Stat”.

PREȘEDINTELE PARLAMENTULUI

Nr. 112. Chișinău, 18 mai 2012.

Marian LUPU

489

D E C R E T

privind promulgarea Legii pentru modificarea și completarea Legii nr. 96-XVI din 13 aprilie 2007 privind achizițiile publice

În temeiul art. 93 alin. (1) din Constituția Republicii Moldova,

Președintele Republicii Moldova d e c r e t e a z ă:

PREȘEDINTELE REPUBLICII MOLDOVA

Nr. 176-VII. Chișinău, 13 iulie 2012.

Articol unic. – Se promulgă Legea nr. 140 din 15 iunie 2012 pentru modificarea și completarea Legii nr. 96-XVI din 13 aprilie 2007 privind achizițiile publice.

Nicolae TIMOFTI

490

L E G E

pentru modificarea și completarea Legii nr. 96-XVI din 13 aprilie 2007 privind achizițiile publice

Parlamentul adoptă prezenta lege organică.

Articol unic. – Legea nr. 96-XVI din 13 aprilie 2007 privind achizițiile publice (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2007, nr. 107–111, art. 470), cu modificările ulterioare, se modifică și se completează după cum urmează:

1. Articolul 2 alineatul (1):

la litera a), textul „bunuri – 20000 de lei” se înlocuiește cu textul „bunuri și servicii – 40000 de lei”;

la litera b), textul „lucrări și servicii – 25000 de lei” se înlocuiește cu textul „lucrări – 50000 de lei”.

2. La articolul 46, alineatul (1) se completează cu litera d) cu următorul cuprins:

„d) la achizițiile publice de lucrări, valoarea ofertei

reprezintă nu mai puțin de 85 la sută din valoarea estimată a lucrărilor, calculată de către autoritatea contractantă în modul stabilit.”

3. La articolul 59 alineatul (1) litera c), textul „valoarea

ofertei este mai mare cu 20 la sută” se înlocuiește cu textul „valoarea tuturor ofertelor este mai mare sau mai mică cu cel puțin 15 la sută”.

PREȘEDINTELE PARLAMENTULUI

Marian LUPU

Nr. 140. Chișinău, 15 iunie 2012.

491

D E C R E T

pentru promulgarea Legii privind declararea utilității publice de interes național pentru lucrările de reabilitare și extindere a unor drumuri naționale

În temeiul art. 93 alin. (1) din Constituția Republicii Moldova,

Președintele Republicii Moldova d e c r e t e a z ă:

Articol unic. - Se promulgă Legea nr. 150 din 29 iunie

2012 privind declararea utilității publice de interes național pentru lucrările de reabilitare și extindere a unor drumuri naționale.

PREȘEDINTELE REPUBLICII MOLDOVA

Nicolae TIMOFTI

Nr. 174-VII. Chișinău, 13 iulie 2012.

492

L E G E

privind declararea utilității publice de interes național pentru lucrările de reabilitare și extindere a unor drumuri naționale

Parlamentul adoptă prezenta lege organică.

Art. 1. - În temeiul art. 5 alin. (1) lit. d) și al art. 6 alin. (1) lit. a) din Legea exproprierii pentru cauză de utilitate publică nr. 488-XIV din 8 iulie 1999, se declară utilitate publică de interes național lucrările de reabilitare și extindere a drumurilor M2 Chișinău - Soroca - frontiera cu Ucraina, M3 Chișinău - Cimișlia - Vulcănești - Giurgiulești - frontiera cu România și R1 Chișinău - Ungheni - Sculeni - frontiera cu România, conform studiilor de fezabilitate.

Art. 2. - Obiecte ale exproprierii sînt bunurile imobile (terenuri și construcții) proprietate privată situate în extravilanul următoarelor orașe, sate și comune amplasate de-a lungul drumurilor:

M2 - Sărătenii Vechi, Codrul Nou, Brînzanii Noi, Mitoc, Ordăsești, Rogojeni, Prodănești, Ghindești, Gura Camencii, Cîrîpcau, Stoicani, Racovăț, Redi-Cereșnovăț, Volovița,

Pohoarna, Ocolina, Zastîncea, Rublenița, Soroca;

M3 - Sagaidac, Coștangalia, Gradiște, Ecaterinovca, Cimișlia, Comrat, Vulcănești, Ciumai, Burlăceni, Slobozia Mare, Cîșlița-Prut, Giurgiulești;

R1 - Chișinău, Vatra, Cojușna, Strășeni, Sipoteni, Bahmut, Cornești, Mănoilești, Todirești, Zagarancea.

Art. 3. - Guvernul va lua, în numele statului, toate măsurile necesare pentru exproprierea bunurilor imobile situate pe amplasamentul lucrărilor de utilitate publică de interes național, în conformitate cu proiectul tehnic. Despăgubirile pentru bunurile imobile expropriate se vor efectua din contul surselor din care se finanțează lucrările de utilitate publică de interes național.

Art. 4. - La data intrării în vigoare a prezentei legi vor fi sistate alte tranzacții cu terenurile preconizate pentru expropriere și construcțiile amplasate pe acestea.

PREȘEDINTELE PARLAMENTULUI

Marian LUPU

Nr. 150. Chișinău, 29 iunie 2012.

493

H O T Ă R Î R E

pentru aprobarea Raportului privind executarea bugetului asigurărilor sociale de stat în anul 2011

Parlamentul adoptă prezenta hotărîre.

Art. 1. - Se aprobă Raportul privind executarea bugetului asigurărilor sociale de stat în anul 2011 la venituri în sumă de 9 088 863,2 mii lei și la cheltuieli în sumă de 9 213 483,8 mii lei, cu un deficit de 124 620,6 mii lei.

Art. 2. - Casa Națională de Asigurări Sociale va asigura

publicarea integrală în Monitorul Oficial al Republicii Moldova a Raportului privind executarea bugetului asigurărilor sociale de stat în anul 2011.

Art. 3. - Prezenta hotărîre intră în vigoare la data adoptării.

PREȘEDINTELE PARLAMENTULUI

Marian LUPU

Nr. 144. Chișinău, 21 iunie 2012.

Formularul nr. 2 CNAS

Aprobat

prin Ordinul Ministerului Finanțelor

nr. 97 din 28.11.2005

Raport
privind executarea bugetului asigurărilor sociale de stat
la situația din 1 ianuarie 2012

Periodicitatea: trimestrial, anual

Indicii	Planul		Executat	Achitat	Devieri	
	Aprobat pe an	Precizat pe an			executat față de precizat pe an	în %
1	2	3	4	5	6	7
Venituri, total	9162420,5	9122778,7	9088863,2	9088863,2	-33915,5	99,6
I. Venituri proprii	6837347,6	6580386,8	6566093,2	6566093,2	-14293,6	99,8
1. Venituri curente	6835467,6	6578686,8	6564506,7	6564506,7	-14180,1	99,8
1.1. Contribuții de asigurări sociale de stat obligatorii	6832747,6	6576966,8	6562602,5	6562602,5	-14364,3	99,8
Contribuții de asigurări sociale de stat obligatorii virate de angajatori	5361442,7	5150892,6	5136798,6	5136798,6	-14094,0	99,7
Contribuții individuale de asigurări sociale de stat obligatorii	1431027,0	1386674,2	1386655,7	1386655,7	-18,5	100,0
Contribuții de asigurări sociale de stat individuale, virate de persoanele fizice, proprietari de terenuri agricole	2600,0	5600,0	5990,5	5990,5	390,5	107,0
Contribuții de asigurări sociale de stat individuale virate de persoanele fizice care au încheiat contract individual	6600,0	5468,4	5099,7	5099,7	-368,7	93,3
Contribuții de asigurări sociale de stat obligatorii, virate de titularii de patentă de întreprinzător	31077,9	28331,6	28058,0	28058,0	-273,6	99,0
1.2. Alte venituri din activitatea de întreprinzător și din proprietate	2000,0	1000,0	963,0	963,0	-37,0	96,3
Dobânzi aferente soldurilor mijloacelor bănești ale bugetului asigurărilor sociale de stat la conturile curente în instituțiile bancare	2000,0	1000,0	963,0	963,0	-37,0	96,3
1.3. Amenzi și sancțiuni administrative	720,0	720,0	941,2	941,2	221,2	130,7
Amenzi aferente plăților la bugetul asigurărilor sociale de stat	720,0	720,0	941,2	941,2	221,2	130,7
2. Alte venituri	1880,0	1700,0	1586,5	1586,5	-113,5	93,3
II. Transferuri	2325072,9	2542391,9	2522770,0	2522770,0	-19621,9	99,2
1. Transferuri de la bugetul de stat la bugetul asigurărilor sociale de stat	2325072,9	2542391,9	2522770,0	2522770,0	-19621,9	99,2
Transferuri de la bugetul de stat la bugetul asigurărilor sociale de stat pentru prestații sociale	1677896,3	1700615,3	1680993,4	1680993,4	-19621,9	98,8
Compensarea diferenței de tarife de asigurări sociale de stat obligatorii în sectorul agrar	34211,3	34211,3	34211,3	34211,3	0,0	100,0
Compensarea sumelor anulate ale contribuțiilor de asigurări sociale de stat	865,3	865,3	865,3	865,3	0,0	100,0
Transferuri de la bugetul de stat pentru acoperirea deficitului bugetului asigurărilor sociale de stat	612100,0	806700,0	806700,0	806700,0	0,0	100,0
Cheltuieli, total	9343187,0	9303545,2	9213483,8	9251526,0	-90061,4	99,0
A. Prestații de asigurări sociale	7665290,7	7602929,9	7532490,4	7570276,9	-70439,5	99,1
1. Pensii de asigurări sociale	6332156,9	6339628,2				
2. Indemnizații de asigurări sociale	1135611,7	1069857,4				
3. Alte prestații de asigurări sociale	10000,0	10000,0				
4. Cheltuieli de organizare și funcționare a sistemului public de asigurări sociale	190122,1	183944,3				
5. Creditare netă	-2600,0	-500,0	-313,5			
B. Prestații de asistență socială	1677896,3	1700615,3	1680993,4	1681249,1	-19621,9	98,8
1. Pensii	143469,8	148796,9	148007,9	147724,5	-789,0	99,5
2. Alocații	252397,9	250934,5	250721,6	249218,5	-212,9	99,9
3. Indemnizații	225618,9	213570,9	209001,0	207102,4	-4569,9	97,9
4. Compensații	591478,7	649828,5	641896,0	650613,4	-7932,5	98,8
5. Ajutoarele bănești	360193,5	330703,0	330544,3	328626,8	-158,7	100,0
6. Alte plăți	89428,8	90264,6	87058,6	84212,6	-3206,0	96,4
7. Servicii bancare și poștale	15308,7	16516,9	13764,0	13750,9	-2752,9	83,3

Formularul nr. 21 CNAS
Anexa
la Ordinul Ministerului Finanțelor
nr. 97 din 28.11.2005

Raport
privind executarea bugetului asigurărilor sociale de stat la partea de cheltuieli
la situația din 1 ianuarie 2012

Perioada: trimestrial, anual										Sal. în
Nr/ rd.	Denumirea indicilor	Plan		Finanțat de Ministerul Finanțelor	Cheltuieli		Datorii față de beneficiari		Cant. în	
		Aprobat pe an	Precizat pe an		executat/ transferat	achitat efective	Debitoare	Creditoare		
A	CHELTUIELI - TOTAL	943187,0	930354,2	168993,4	913483,8	925126,0	924702,5	168,8	59196,7	
1	A. Prestatii de asigurări sociale	765250,7	760229,9		752489,4	752676,5	75361,5	169,8	39224,2	
2	1. Pensii de asigurări sociale	633213,9	633962,2		633961,7	634410,6	634410,6	0,0	24221,8	
3	Pensii pentru limita de viață	490335,0	494143,0		494095,5	494816,9	494816,9	0,0	17065,7	
4	Pensii de invaliditate	112940,7	110314,0		110342,7	110815,2	110815,2	0,0	4496,3	
5	Pensii de urmaș	12495,3	113763,1		113436,0	113436,0	113436,0	0,0	1541,5	
6	Pensii pentru vechime în muncă	31972,3	36951,5		36800,8	36944,2	36944,2	0,0	155,0	
7	Pensii de deces	9421,6	9280,4		9285,8	9284,7	9284,7	0,0	48,5	
8	Pensii pentru Guvernul	4358,6	4137,3		4132,2	4140,3	4140,3	0,0	11,9	
9	Pensii funcționarilor publici	97285,2	98342,6		98357,6	98483,4	98483,4	0,0	292,2	
10	Pensii deșeurilor locale	8719,3	9241,3		9264,5	9284,1	9284,1	0,0	25,8	
11	Pensii colaboratorilor vamali	394,5	394,5		394,8	394,8	394,8	0,0	0,0	
12	Pensii procuratorilor și judecatorilor	13881,5	12850,4		12844,2	12844,2	12844,2	0,0	73,5	
13	Suma restantă după ce pensionarii din	5624,4	5604,3		5612,4	5701,8	5701,8	0,0	210,4	
14	instituțiile de unde și carețarea li s-a	113361,17	110695,74		110684,78	110685,27	110685,27	0,0	5676,8	
15	2. Indemnizații de asigurări sociale	28713,1	27606,6		27148,5	27107,3	27107,3	0,0	214,4	
16	Indemnizație unică la nașterea	317194,6	323815,5		323226,8	322544,0	322544,0	0,0	2039,1	
17	Indemnizație lunară pentru creșterea	897,3	897,3		898,2	898,2	898,2	0,0	0,0	
18	Indemnizații pentru incapacitate	494190,7	429299,2		410751,1	410751,1	410751,1	0,0	0,0	
19	Indemnizații pentru incapacitate	186241,4	197720,9		196173,5	196173,5	196173,5	0,0	0,0	
20	Indemnizații de materialitate	3016,0	3138,2		3173,3	3213,3	3213,3	0,0	44,1	
21	Indemnizații de invaliditate	117,4	386,6		435,1	426,6	426,6	0,0	0,0	
22	Indemnizație de deces din cauza unui	33000,0	30154,0		30176,7	30176,7	30176,7	0,0	0,0	
23	Accident de muncă sau unei boli	6420,0	4471,0		4462,9	4462,9	4462,9	0,0	0,0	
24	Profesionale	1,0	0,0		1,0	1,0	1,0	0,0	0,0	
25	Ajutor de deces, beneficiarilor de pensii	65820,2	52953,9		52115,7	51013,1	51013,1	0,0	3379,2	
26	Ajutor de deces, beneficiarilor de pensii	10000,0	10000,0		10164,2	10164,2	10164,2	0,0	0,0	
27	3. Alte prestații de asigurări sociale	10000,0	10000,0		10164,2	10164,2	10164,2	0,0	0,0	
28	Cheltuieli pentru resabilitarea sănătății	10000,0	10000,0		10164,2	10164,2	10164,2	0,0	0,0	
29	Cheltuieli pentru dezvoltarea și înțelegerea	190122,1	183944,3		171847,3	174434,0	174434,0	168,8	17125,7	
30	Cheltuieli pentru dezvoltarea și înțelegerea	53720,6	53720,6		52190,7	52261,1	52261,1	0,0	20,1	
31	Cheltuieli pentru dezvoltarea și înțelegerea	16787,5	12609,2		12003,7	12068,6	12068,6	0,0	1047,8	
32	Cheltuieli pentru dezvoltarea și înțelegerea	10469,1	10469,1		7999,1	7917,3	7917,3	0,0	3,9	
33	Cheltuieli pentru dezvoltarea și înțelegerea	109144,9	107144,9		99653,8	102222,0	102222,0	168,8	5672,9	
34	Cheltuieli pentru dezvoltarea și înțelegerea	395,4	1054,0		500,3	546,7	546,7	0,0	0,0	
35	5. Credite nete	-2000,0	-5000,0		-313,5			0,0	0,0	

Indici	Planul		Executat	Achitat	Devieri	In %
	Aprobat pe an	Precizat pe an				
1	2	3	4	5	6	7
Deficit (-) Excedent (+)	-180766,5	-180766,5	-12420,6			
Surse de finanțare, total			0,0			
Inclusiv:						
Imprumuturile de la alte instituții financiare, total			0,0			
Imprumuturile contractate de la alte instituții financiare			194600,0			
Imprumuturile rambursate altor instituții financiare (-)			-194600,0			
Hirul de Valoare de Stat, total			0,0			
-procurarea Hirului de Valoare de Stat în perioada						
raportată (-)						
-venituri din vânzarea Hirului de Valoare de Stat în						
perioada raportată (+)						
Soldul mijloacelor bănești disponibile la începutul			363461,4			
anului bugetar, total						
Inclusiv:						
- Soldul mijloacelor bănești la începutul anului la			363461,4			
conturile curente						
- Fondul de rezervă, total						
-inclusiv conturi de depozit la începutul anului						
Soldul mijloacelor bănești disponibile la sfârșitul			238840,8			
perioadei de gestiune, total						
Inclusiv:						
- Soldul mijloacelor bănești la sfârșitul perioadei de			238840,8			
gestiune la conturile curente						
- Fondul de rezervă, total						
- inclusiv conturi de depozit la sfârșitul perioadei de						
gestiune						

Informații:			
Soldul la începutul anului în Hirul de Valoare de Stat conform evidenței contabile			
Soldul la sfârșitul perioadei de gestiune în Hirul de Valoare de Stat conform evidenței contabile			
Nota: Datoriile față de beneficiarii de plăți la sfârșitul perioadei de gestiune	51185,4		
Bugetul asigurărilor sociale de stat	30098,6		
pensii de asigurări sociale	24421,8		
indemnizații de asigurări sociale	5676,8		
Bugetul de stat	21086,8		
pensii și alocații sociale	4105,2		
compensații nominative	7101,2		
alocații lunare de stat participanților la război	582,1		
indemnizații familiilor cu copii finanțate din bugetul de stat	2624,4		
compensații și ajutoare materiale participanților Cernobîl, compensații pentru produse alimentare	265,6		
alocații lunare nominale de stat pentru pensionarii cu merite deosebite față de stat	400,1		
indemnizația lunară viageră sportivilor de performanță	4,0		
ajutorul social	3455,5		
compensații sociale în perioada rece a anului, compensații sociale unice, ajutor în perioada rece a anului	913,0		
cheltuieli pentru procurarea biletelor de tratament sazonal al veteranelor	1635,7		

Președintele Casei Naționale de Asigurări Sociale
Maria Borta

Directorul direcției generale finanțe și asigurări sociale
Elena Costin

Șeful direcției planificare bugetară
Zinaida Mantaliața

Nr/ rd.	Denumirea indicilor	Plan		Finanțat de Ministerul Finanțelor	Cheltuieli			Datorii față de beneficiari	
		Aprobat pe an	Precizat pe an		executat/ transferat	achitat	efective	Debitoare	Creditoare
A	B	1	2	3	4	5	6	7	8
36	Plățile de regres și plățile periodice capitalizate	-2600,0	-4100,0		-3895,3				
37	Restituirea la bugetul de stat a mijloacelor neutilizate în anii precedenți	0,0	3276,3		3276,3				
38	Contribuție individuală de asigurări sociale de stat obligatorii virate în plus de către persoanele asigurate	0,0	323,7		305,5				
39	B. Prestații de asistență socială	1677896,3	1700615,3	1680993,4	1680993,4	1681249,1	1670701,0	0,0	21974,4
40	1. Pensii	143469,8	148796,9	148007,9	148007,9	147724,5	148102,6	0,0	818,8
41	Pensii militarilor în termen și membrilor familiilor lor	10911,9	10254,1	10254,1	10254,1	10284,2	10289,1		54,6
42	Pensii participanților la lichidarea consecințelor avariei de la C.A.E. Cernobil	46214,0	46153,2	46153,2	46153,2	46190,8	46246,3		144,2
43	Pensii deputaților	7079,3	7100,2	7100,2	7100,2	7095,1	7145,9		86,5
44	Pensii membrilor Guvernului	2918,3	2745,0	2745,0	2745,0	2738,1	2747,7		12,3
45	Pensii funcționarilor publici	58269,1	63273,7	63273,7	63273,7	62825,6	63057,8		419,4
46	Pensii aleșilor locali	4902,7	5497,9	5497,9	5497,9	5623,7	5648,8		28,3
47	Pensii colaboratorilor vamali	93,0	93,0	93,0	93,0	93,0	93,0		0,0
48	Pensii și indemnizații viagere procurorilor și judecătorilor	13081,5	12890,8	12890,8	12890,8	12871,5	12871,5		73,5
49	Pensii unor angajați din cultură	0,0	789,0	0,0	0,0	2,5	2,5		0,0
50	2. Alocații	252397,9	250934,5	250721,6	250721,6	249218,5	250511,3	0,0	3361,9
51	Alocații sociale	142859,7	140909,3	140909,3	140909,3	140021,6	140774,9		1740,3
52	Alocații lunare de stat invalizilor de război, participanților la cel de-al doilea război mondial și familiilor lor	36666,0	37082,5	36977,6	36977,6	36808,2	36921,5		582,1
53	Alocații sociale pentru îngrijirea invalizilor	57506,4	57592,4	57592,4	57592,4	57259,9	57641,9		625,8
54	Alocații lunare de stat beneficiarilor de pensii stabilite în sistemul public de asigurări sociale	3931,1	3950,5	3950,5	3950,5	3950,5	3954,5		13,6
55	Alocații lunare nominale de stat pentru persoanele cu merite deosebite față de stat	11434,7	11399,8	11291,8	11291,8	11178,3	11218,5		400,1
56	3. Indemnizații	225618,9	213570,9	209001,0	209001,0	207102,4	206522,9	0,0	2628,4
57	Indemnizație unică la nașterea copilului, persoanelor neasigurate	63449,9	57789,5	55028,7	55028,7	54858,1	54800,7		446,0
58	Indemnizație lunară pentru creșterea copilului până la vârsta de 1,5 ani, persoanelor neasigurate	161456,4	155095,8	153286,7	153286,7	151559,2	151036,6		2178,4
59	Indemnizații viagere sportivilor	712,6	685,6	685,6	685,6	685,1	685,6		4,0
60	4. Compensații	591478,7	649828,5	641896,0	641896,0	650613,4	637229,8	0,0	9915,5
61	Compensații nominative pentru unele categorii de populație	287324,5	338343,0	335720,3	335720,3	334782,4	334780,9		7101,2
62	Compensații sociale în perioada rece a anului 2010/ Compensații sociale unice în anul 2011/ Ajutor în perioada rece a anului 2011	218452,8	227779,5	224401,9	224401,9	229205,6	217982,5		913,0
63	Compensații și ajutoare materiale participanților la lichidarea consecințelor avariei de la C.A.E. Cernobil și familiilor lor	47125,7	45118,9	43186,7	43186,7	43327,3	43185,9		265,6
64	Plăți periodice capitalizate	396,4	407,8	407,8	407,8	415,6	415,6		0,0
65	Cheltuieli pentru procurarea biletelor de tratament sanatoriu, veteranilor	38179,3	38179,3	38179,3	38179,3	42882,5	40864,9		1635,7
66	5. Ajutoarele bănești	360193,5	330703,0	330544,3	330544,3	328626,8	329686,8	0,0	3455,5
67	Ajutorul Social	356287,0	326796,5	326796,4	326796,4	325278,9	326345,6		3455,5
68	Ajutor de deces pentru persoanele neasigurate	3906,5	3906,5	3747,9	3747,9	3347,9	3341,2		0,0
69	6. Alte plăți	89428,8	90264,6	87058,6	87058,6	84212,6	84763,9	0,0	906,7
70	Acoperirea diferenței pensiei stabilite până la pensia minimă pentru beneficiarii de pensii de asigurări sociale	87736,6	82732,7	80526,4	80526,4	77962,9	78404,9		787,2
71	Cheltuielile aferente perioadelor necontributive incluse în stagiul de cotizare	1692,2	7531,9	6532,2	6532,2	6249,7	6359,0		119,5
72	7. Servicii bancare și poștale	15308,7	16516,9	13764,0	13764,0	13750,9	13883,7	0,0	887,6
73	Cheltuieli pentru distribuirea pensiilor, alocațiilor, indemnizațiilor și compensațiilor	11577,2	12584,5	9831,6	9831,6	10531,4	10541,9		599,7
74	Cheltuieli pentru deservirea bancară	3731,5	3932,4	3932,4	3932,4	3219,5	3341,8		287,9

Președintele Casei Naționale
de Asigurări Sociale

Maria Borta

Directorul direcției generale
finanțe și asigurări sociale

Elena Costin

Șeful direcției
planificare bugetară

Zinaida Mantaluța

NOTĂ EXPLICATIVĂ
la Raportul privind executarea bugetului asigurărilor sociale de stat
în anul 2011

I. Introducere

Prin Legea bugetului asigurărilor sociale de stat pe anul 2011 nr.54 din 31 martie 2011 (Monitorul Oficial al Republicii Moldova nr. 63-64 din 20 aprilie 2011) au fost stabiliți parametrii bugetului asigurărilor sociale de stat la venituri în sumă de 9 122 778,7 mii de lei și la cheltuieli în sumă de 9 343 187,0 mii de lei, cu o depășire a cheltuielilor asupra veniturilor în sumă de 180 766,5 mii de lei.

Urmare a modificărilor operate în unele acte legislative și normative și în urma examinării executării bugetului asigurărilor sociale de stat pe parcursul anului 2011, precum și în legătură cu actualizarea de către Ministerul Economiei a prognozei indicatorilor macroeconomici, prin Legea nr.264 din 19 decembrie 2011 pentru modificarea și completarea Legii bugetului asigurărilor sociale de stat pe anul 2011 nr.54 din 31 martie 2011, indicatorii bugetului asigurărilor

sociale de stat au fost precizați și au constituit la venituri – **9 122 778,7** mii lei și la cheltuieli **9 303 545,2** mii lei, cu un deficit de **180 766,5** mii lei.

II. Executarea bugetul asigurărilor sociale de stat
1. Veniturile bugetului asigurărilor sociale de stat

În perioada anului 2011 la bugetul asigurărilor sociale de stat au fost acumulate venituri în sumă totală de 9088863,2 mii lei, cu o executare a prevederilor anuale precizate la nivel de 99,6 la sută.

În comparație cu anul 2010, veniturile bugetului asigurărilor sociale de stat au fost mai mari cu 672876,8 mii lei sau cu 8,0 la sută.

Executarea veniturilor bugetului asigurărilor sociale de stat se prezintă în următorul tabel.

Tabelul 1. Executarea veniturilor bugetului asigurărilor sociale de stat în anul 2011

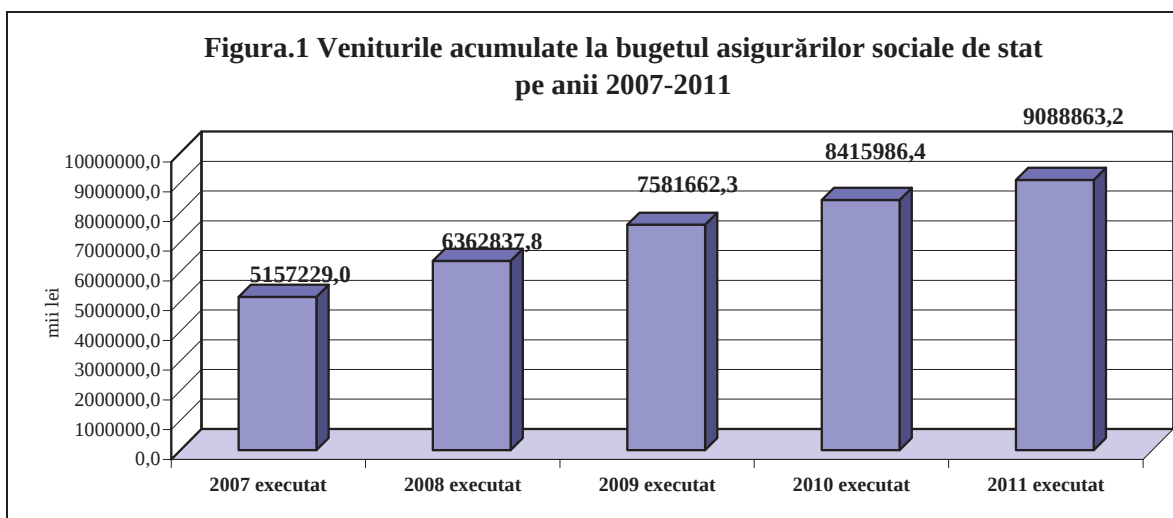
- mii lei -

Denumirea veniturilor	Anul 2010 executat	Pondere în PIB (%)	Anul 2011							
			Planul precizat	Executat	Pondere în suma totală a veniturilor (%)	Pondere în PIB (%)	Devieri (+/-)		%	
							față de planul precizat	față de executat 2010	către planul precizat	către executat 2010
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
Venituri, total	8415986,4	11,7	9122778,7	9088863,2	100,00	11,1	-33915,5	672876,8	99,6	108,0
Contribuții de asigurări sociale de stat obligatorii	5985267,0	8,3	6576966,8	6562602,5	72,2	8,0	-14364,3	577335,5	99,8	109,6
Încasări nefiscale (dobânzi, amenzi și sancțiuni administrative)	2613,8	0,004	1720,0	1904,2	0,02	0,002	184,2	-709,6	110,7	72,9
Transferuri de la bugetul de stat la bugetul asigurărilor sociale de stat	2425727,8	3,4	2542391,9	2522770,0	27,76	3,1	-19621,9	97042,2	99,2	104,0
Transferuri contribuțiilor de asigurări sociale de stat obligatorii din fondul de rezervă al Guvernului	521,7	0,001						-521,7		
Ajutor financiar unic din Fondul de rezervă al Guvernului, conform Hotărârii Guvernului nr.1127 din 14.12.2010	47,0							-47,0		
Alte venituri	1809,1	0,002	1700,0	1586,5	0,02	0,002	-113,5	-222,6	93,3	87,7

Sursa: CNAS

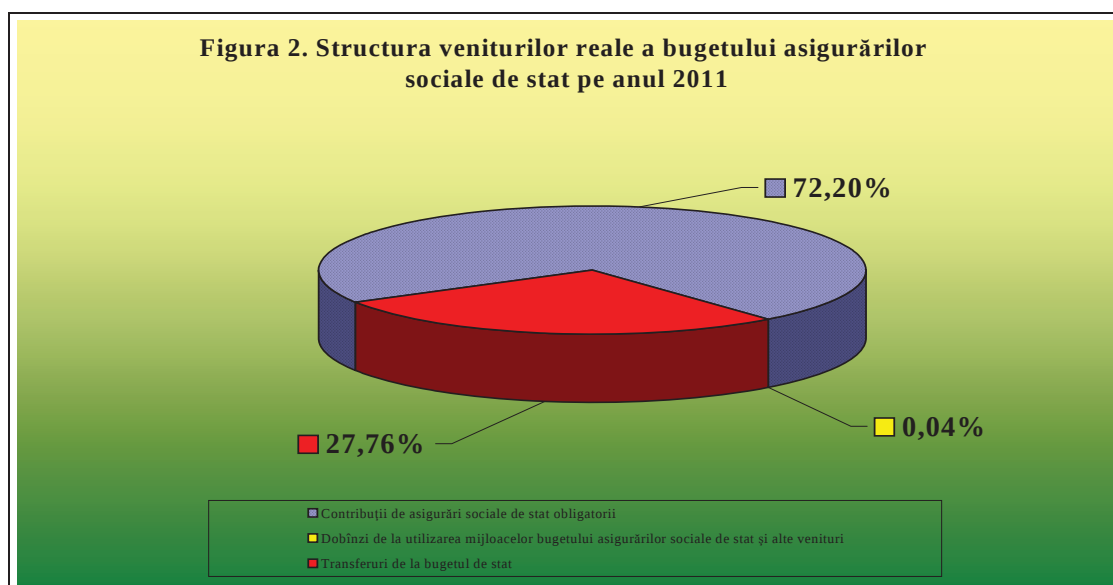
Ca pondere în PIB, veniturile bugetului asigurărilor sociale de stat în anul 2011 au constituit 11,1 la sută față de 11,7 la sută în anul 2010.

Dinamica încasărilor veniturilor totale ale bugetului asigurărilor sociale de stat în ultimii cinci ani este prezentată în următoarea diagramă.

Ca structură, veniturile bugetului asigurărilor sociale de stat în anul 2011 se caracterizează astfel: contribuții de asigurări sociale de stat obligatorii – 72,2 la sută; transferuri

de la bugetul de stat – 27,76 la sută; dobânzi și alte venituri – 0,04 la sută.

Contribuțiile de asigurări sociale de stat, dobânzile și alte venituri constituie **veniturile proprii ale bugetului asigurărilor sociale de stat**, care în anul 2011 au fost acumulate în sumă de 6566093,2 mii lei, ceea ce reprezintă o executare a planului precizat la nivel de 99,8 %.

1.1 Contribuțiile de asigurări sociale de stat obligatorii

În structura veniturilor acumulate la bugetul asigurărilor sociale de stat, contribuțiile de asigurări sociale de stat formează partea esențială - circa 72,2 la sută.

Pentru anul 2011 a fost aprobat planul de acumulare a contribuțiilor în sumă de 6832747,6 mii lei. Ținând cont de actualizarea prognozei indicatorilor macroeconomici de către Ministerul Economiei și în urma analizei dinamicii încasărilor pe parcursul anului, planul la contribuții a fost precizat pînă la 6576966,8 mii lei.

Conform Raportului privind executarea bugetului asigurărilor sociale de stat la situația de la 1 ianuarie 2012, au fost acumulate contribuții de asigurări sociale în sumă de 6562602,5 mii lei sau cu 14364,3 mii lei mai puțin față de prevederile anuale precizate, ce constituie 99,8 la sută din

prevederile anuale. Din suma totală a contribuțiilor, prestațiile de asigurări sociale, achitate la locul de lucru de către angajator din contul contribuțiilor calculate, au constituit 607907,8 mii lei.

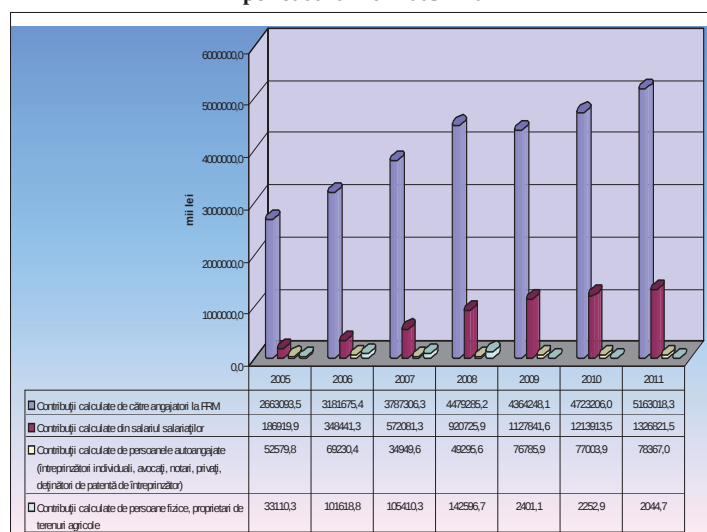
Față de anul 2010, încasările contribuțiilor de asigurări sociale de stat au crescut cu 577335,5 mii lei, sau cu 9,6 la sută.

Ponderea în PIB a contribuțiilor de asigurări sociale de stat a constituit 8,0 la sută față de 8,3 la sută în anul 2010.

Conform datelor totalizatoare pe Republica Moldova, formate în baza declarațiilor privind calcularea și utilizarea contribuțiilor de asigurări sociale de stat pe anul 2011 (*Forma-4BASS*), în anul bugetar de gestiune, au fost calculate contribuții de asigurări sociale în sumă de 6570251,6 mii lei, ce reprezintă 99,9 la sută către indicele respectiv planificat.

În structura contribuțiilor de asigurări sociale de stat calculate, partea preponderentă o constituie contribuțiile calculate la fondul de retribuire a muncii de către angajatori și contribuțiile individuale, transferate din salariile angajaților.

Figura 3. Dinamica contribuțiilor calculate pe tipuri de contribuabili pe perioada anilor 2005 – 2011

Totodată, neonorarea obligațiilor de către contribuabili a favorizat formarea restanțelor (cu sancțiuni financiare) la situația de la 01.01.2012 în sumă de 806 212,4 mii lei (fără

sancțiuni financiare – 718 000,0 mii lei), inclusiv restanțele pentru anul 2011 au constituit 98 684,3 mii lei, din care sancțiuni financiare – 37 544,3 mii lei.

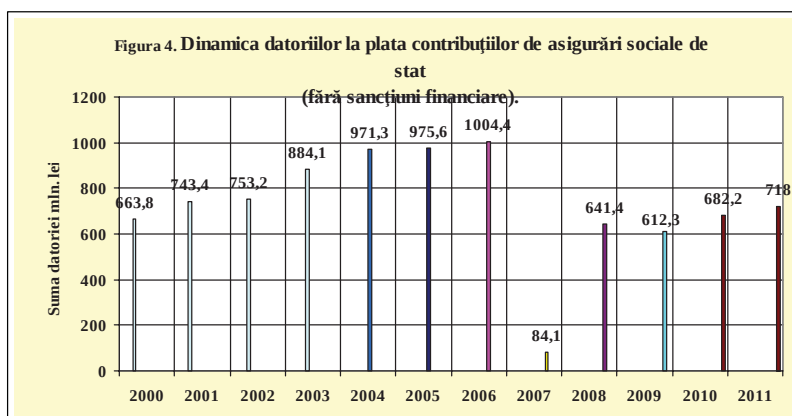
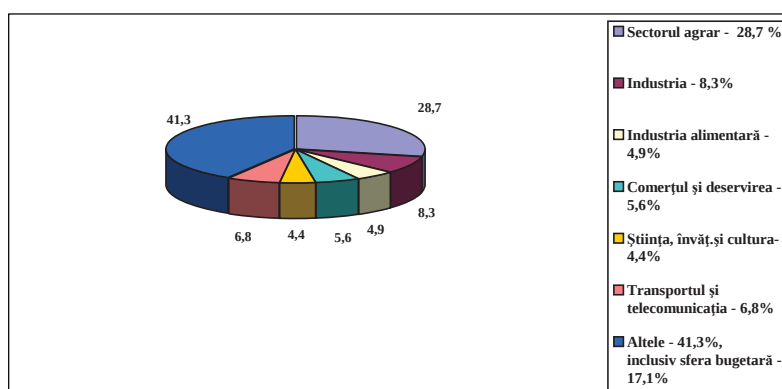

Figura 5. Structura datoriilor contribuabililor la plata contribuțiilor și sancțiunilor financiare la situația de 01.01.2012

În scopul gestionării eficiente a mijloacelor destinate plății prestațiilor sociale și asigurării transparenței utilizării acestora, cu respectarea aplicării prevederilor legislației în vigoare, au fost efectuate controale privind corectitudinea stabilirii și achitării indemnizațiilor pentru incapacitatea temporară de muncă la 3699 agenți economici, în urma cărora n-au fost primite spre acceptare plăți nejustificate,

efectuate la locul de muncă și au fost restituite în contul bugetului de asigurări sociale de stat 3896,6 mii lei. Conducătorilor întreprinderilor și persoanelor fizice, care se eschivează de la achitarea la timp, neprezentarea în termenele stabilite a declarațiilor și neînregistrării ca plătitor de contribuții de asigurări sociale de stat, s-au întocmit 373 procese-verbale privind contravențiile administrative.

1.2. Încasări nefiscale

La acest compartiment au fost acumulate 1904,2 mii lei. Dobânzi aferente soldurilor mijloacelor bănești la conturile curente în instituțiile bancare au fost planificate în sumă de 1000,0 mii lei, executarea constituind 963,0 mii lei, sau 96,3 % din suma prevăzută, cu 929,3 mii lei mai puțin față de anul 2010.

Amenzi și sancțiuni administrative au fost acumulate în sumă de 941,2 mii lei, cu 219,7 mii lei mai mult față de anul 2010.

1.3. Alte venituri

Alte venituri au fost planificate în sumă de 1700,0 mii lei și acumulate în sumă de 1586,5 mii lei, executarea constituind 93,3 la sută. În alte venituri au fost incluse datoriile conform contractului de eșalonare a datoriilor restante ale Consiliului raional Florești, venituri din arenda încăperii la Casa teritorială de asigurări sociale Botanica, sumele comisionului bancar, restituite de către sanatoriile din Ucraina pentru transferurile efectuate în valută de către Casa Națională de Asigurări Sociale pentru procurarea biletelor de tratament balneosanatorial, conform contractelor încheiate, și alte venituri.

1.4. Transferuri

O componentă importantă a veniturilor bugetului asigurărilor sociale de stat o constituie transferurile de la bugetul de stat, care în anul 2011 au constituit 27,8 la sută din suma totală de venituri.

Transferurile bugetului de stat la bugetul asigurărilor sociale de stat au fost aprobate în sumă de 2325072,9 mii lei, care, în urma modificărilor operate în Legea bugetului asigurărilor sociale de stat pe anul 2011, au fost majorate pînă la 2542391,9 mii lei sau, cu 217319 mii lei, din care transferurile pentru prestații sociale - cu 22719,0 mii lei și pentru acoperirea deficitului bugetului asigurărilor sociale de stat - cu 194600,0 mii lei.

Precizarea sumei transferurilor a fost determinată de actualizarea, de către Ministerul Economiei, a prognozei indicatorilor macroeconomici pentru anul 2011 și de rezultatele executării bugetului asigurărilor sociale de stat pe parcursul anului 2011.

Reieșind din necesarul de mijloace financiare și conform planurilor de finanțare, din bugetul de stat s-au transferat 2522770,0 mii lei, ceea ce constituie 99,2% față de indicele planificat. Comparativ cu anul 2010, suma transferurilor bugetului de stat la bugetul asigurărilor sociale de stat a fost cu 97042,2 mii lei, sau cu 4 la sută, mai mare.

Pentru plata prestațiilor sociale finanțate din bugetul de stat în sumă de 1680993,4 mii lei cu 132747,3 mii lei, sau cu 8,6%, mai mult față de cheltuielile anului 2010.

Transferurile bugetului de stat la bugetul asigurărilor sociale de stat destinate pentru compensarea diferenței de tarife de asigurări sociale de stat obligatorii în sectorul agrar, planificate în suma de 34211,3 mii lei, au fost finanțate 100%.

Totodată, conform declarațiilor privind calcularea și utilizarea contribuțiilor de asigurări sociale de stat pe anul 2011 (Forma-4BASS), contribuțiile real calculate conform tarifului de 22% au constituit 136708,1 mii lei, din care compensarea diferenței de tarife de 6% - 37284,0 mii lei. În anul 2011 au beneficiat de compensarea diferenței de tarife de asigurări sociale de stat obligatorii în sectorul agrar 1647 de contribuabili, cu baza anuală de calcul declarată (fondul de salarizare) în sumă de 621400,3 mii lei.

Pentru acoperirea deficitului bugetului asigurărilor sociale de stat în anul 2011 în suma transferurilor bugetului de stat a fost prevăzută suma de 806700,0 mii lei - cu 36900,0 mii lei mai puțin față de suma transferată în anul 2010.

Pentru compensarea veniturilor ratate ale bugetului asigurărilor sociale de stat, în legătură cu scutirea deținătorilor de terenuri agricole situate după traseul Rîbnița-Tiraspol de plata contribuțiilor de asigurări sociale de stat obligatorii a fost prevăzută suma de 865,3 mii lei, au fost transferate mijloace financiare în sumă de 865,3 mii lei, sau 100% din suma planificată.

2. Cheltuielile bugetului asigurărilor sociale de stat

Bugetul asigurărilor sociale de stat pe anul 2011 la partea de cheltuieli a fost aprobat inițial în sumă de 9343187,0 mii lei. În urma modificărilor operate în Legea bugetului asigurărilor sociale de stat pe anul 2011 cheltuielile au fost micșorate cu 39641,8 mii lei și au fost stabilite la nivel de 9303545,2 mii lei. Necesitatea precizării cheltuielilor a fost condiționată de modificarea unor acte legislative și normative și de rezultatele executării bugetului asigurărilor sociale de stat pe parcursul anului 2011.

În anul 2011 cheltuielile efective ale bugetului asigurărilor sociale de stat au constituit 9247062,5 mii lei, sau la nivel de 99,4% față de prevederile anuale precizate. Comparativ cu anul 2010, cheltuielile efective ale bugetului asigurărilor sociale de stat au înregistrat o creștere cu 681524,1 mii lei sau cu 8,0 la sută.

Tabelul 2. Dinamica cheltuielilor bugetului asigurărilor sociale de stat pe anii 2010-2011

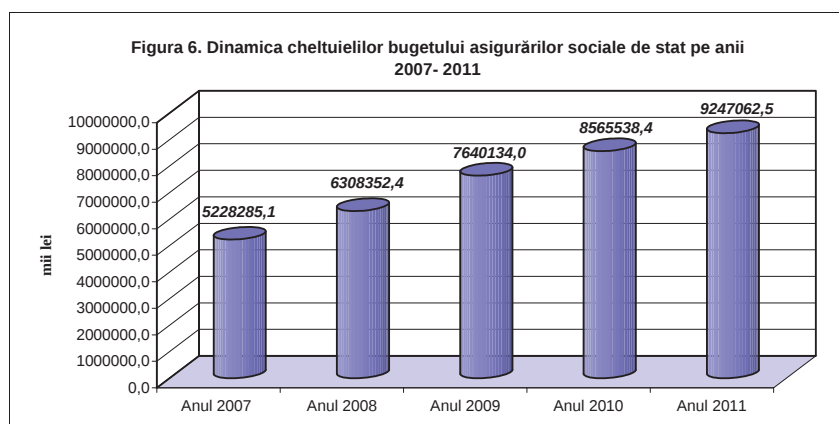
- mii lei -

Denumirea cheltuielilor	Anul 2010 Cheltuieli efective	Ponderea în PIB (%)	Anul 2011							
			Planul precizat	Cheltuieli efective	Ponderea în suma totală a cheltuielilor (%)	Ponderea în PIB (%)	%		Devieri (+/-)	
							către planul precizat	către cheltuieli efective 2010	față de planul precizat	față de cheltuieli efective 2010
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
Cheltuieli, total	8565538,4	11,9	9303545,2	9247062,5	100,0	11,2	99,4	108,0	-56482,7	681524,1
A. Prestații de asigurări sociale	7023903,4	9,8	7602929,9	7576361,5	81,9	9,2	99,7	107,9	-26568,4	552458,1
B. Prestații de asistență socială	1541635,0	2,1	1700615,3	1670701,0	18,1	2,0	98,2	108,4	-29914,3	129066,0

Sursa: CNAS

Ca pondere în PIB, cheltuielile bugetului asigurărilor sociale de stat, în anul 2011, s-au micșorat cu 0,7 la sută față de anul 2010 și au constituit 11,2 la sută.

În evoluție pe ultimii cinci ani, cheltuielile efective ale bugetului asigurărilor sociale de stat se prezintă în diagrama următoare.

2.1. Cheltuieli efectuate din mijloacele bugetului asigurărilor sociale de stat

Din suma totală a cheltuielilor bugetului asigurărilor sociale de stat 81,9 la sută au constituit cheltuielile pentru prestații de asigurări sociale de stat, efectuate din mijloacele bugetului asigurărilor sociale de stat.

Suma precizată a cheltuielilor efectuate din mijloacele bugetului asigurărilor sociale de stat a constituit 7602929,9 mii lei. Cheltuielile efective au constituit 7576361,5 mii lei, cu o executare a planului stabilit la nivel de 99,7 la sută. Față de anul 2010 aceste cheltuieli au fost mai mari cu 552458,1 mii lei, sau cu 7,9 la sută.

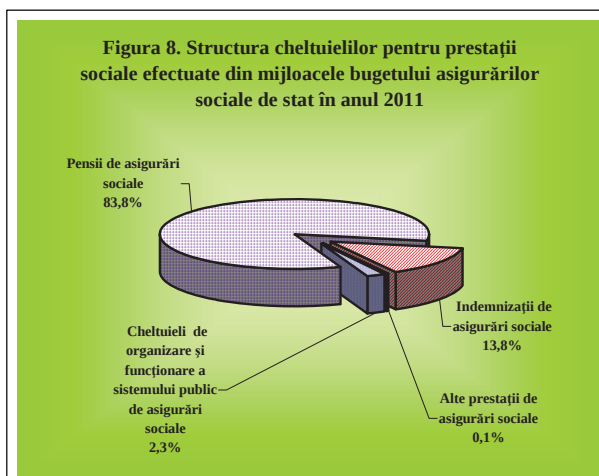
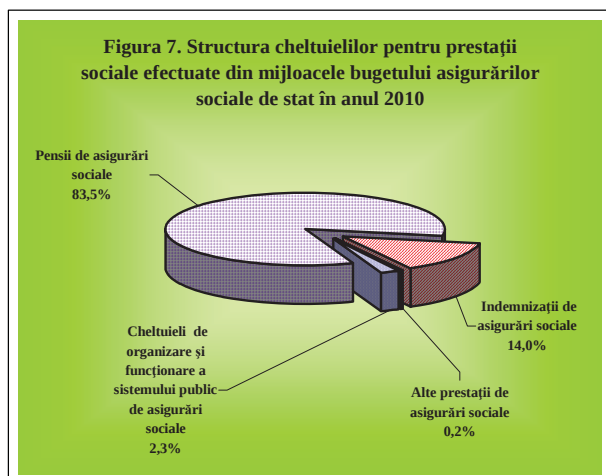
Tabelul 3. Dinamica cheltuielilor efective pentru prestațiile de asigurări sociale de stat pe anii 2010-2011

- mii lei -

Denumirea cheltuielilor	Anul 2010 cheltuieli efective	Planul precizat	Cheltuieli efective	Anul 2011		Devieri (+/-)	
				%		față de planul precizat	față de cheltuieli efective 2010
				către planul precizat	către cheltuieli efective 2010		
Prestații de asigurări sociale, total	7023903,4	7602929,9	7576361,5	99,7	107,9	-26568,4	552458,1
1. Pensii de asigurări sociale	5863719,3	6339628,2	6344910,6	100,1	108,2	5282,4	481191,3
2. Indemnizații de asigurări sociale	986323,1	1069857,4	1046852,7	97,8	106,1	-23004,7	60529,6
3. Alte prestații de asigurări sociale	13769	10000,0	10164,2	101,6	73,8	164,2	-3604,8
4. Cheltuieli de organizare și funcționare a sistemului public de asigurări sociale	160092	183944,3	174434,0	94,8	109,0	-9510,3	14342,0
5. Creditare netă		-500,0				500,0	

Structura cheltuielilor efectuate din mijloacele bugetului asigurărilor sociale de stat în anii 2010-2011 se prezintă în

diagramele ce urmează.

Datele din diagramele de mai sus denotă că în anul 2011, comparativ cu anul 2010, în structura cheltuielilor efectuate din mijloacele bugetului asigurărilor sociale de stat nu s-au produs schimbări esențiale și ponderea principală în cheltuielile totale a revenit pensiilor de asigurări sociale - 83,8% în anul 2011 și 83,5% în anul 2010.

2.1.1 Pensii de asigurări sociale

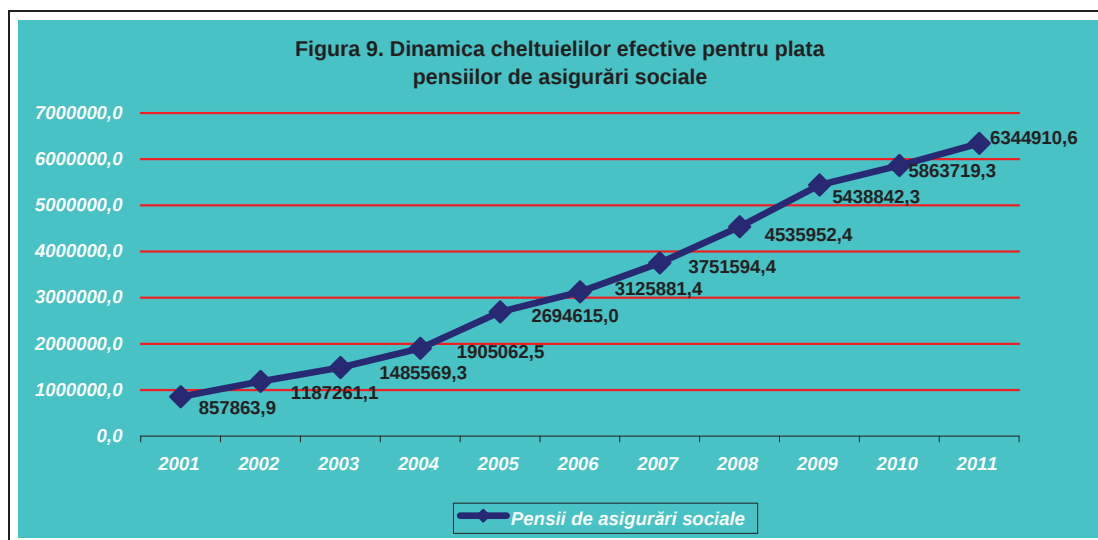
Pentru plata pensiilor de asigurări sociale de stat în anul 2011 au fost prevăzute 6339628,2 mii lei. Cheltuielile efective au constituit 6344910,6 mii lei, cu executarea indicatorului planificat la nivel de 100,1 la sută.

Tabelul 4. Dinamica cheltuielilor efective pentru plata pensiilor de asigurări sociale pe anii 2010-2011

- mii lei -

Denumirea cheltuielilor	Anul 2010 cheltuieli efective	Anul 2011				
		Planul precizat	Cheltuieli efective	% Executat	față de anul 2010	
					%	+/-
1	2	3	2	3	2	3
Pensii de asigurări sociale, total	5863719,3	6339628,2	6344910,6	100,1	108,2	481191,3
- pensii pentru limită de vârstă	4546249,2	4944148,0	4948161,9	100,1	108,8	401912,7
- pensii de invaliditate	1043437,6	1105014,6	1106155,2	100,1	106,0	62717,6
- pensii de urmaș	116583,9	113763,1	113436,0	99,7	97,3	-3147,9
- pensii pentru vechime în muncă	34803,1	36851,5	36944,2	100,3	106,2	2141,1
- pensii deputaților	7208,9	9280,4	9264,7	99,8	128,5	2055,8
- pensii membrilor Guvernului	4074,8	4137,3	4140,3	100,1	101,6	65,5
- pensii funcționarilor publici	85597,0	98342,6	98483,4	100,1	115,1	12886,4
- pensii aleșilor locali	7806,4	9241,3	9284,1	100,5	118,9	1477,7
- pensii colaboratorilor vamali	372,3	394,7	394,8	100,0	106,0	22,5
- pensii procurorilor și judecătorilor	12269,7	12850,4	12944,2	100,7	105,5	674,5
- suma restantă după ce pensionarilor din instituțiile de tutelă și curatelă li s-a plătit parțial pensia	5316,4	5604,3	5701,8	101,7	107,2	385,4

Sursa: CNAS

Cheltuielile efective pentru plata pensiilor de asigurări sociale de stat au fost mai mari față de anul 2010 cu 481191,3 mii lei, sau cu 8,2 la sută. Creșterea cheltuielilor pentru pensiile de asigurări sociale a fost determinată de indexarea pensiilor cu 7,8% și de creșterea numărului

beneficiarilor de pensii cu 11288.

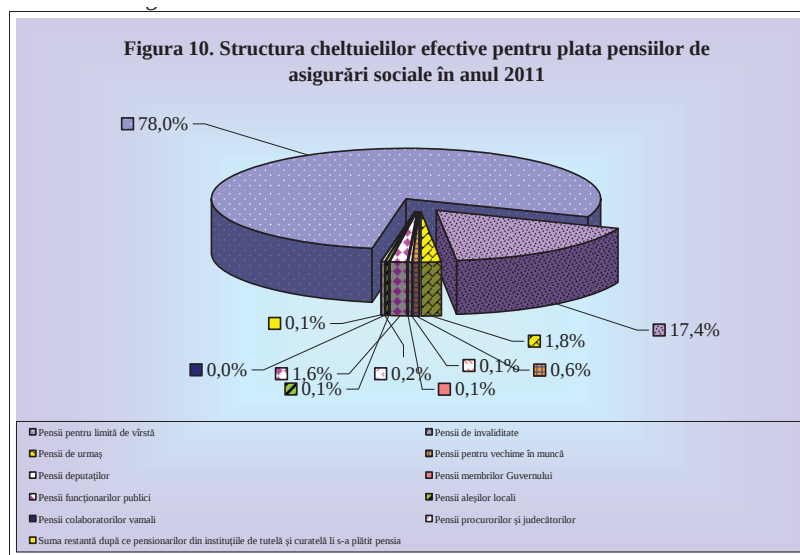
Tabelul ce urmează reflectă dinamica beneficiarilor de pensii de asigurări sociale de stat pe categorii de pensii și a mărimilor medii ale pensiilor pe ultimii doi ani.

Tabelul 5. Dinamica contingentului beneficiarilor de pensii de asigurări sociale de stat și pensiilor medii pe anii 2010-2011

Denumirea cheltuielilor	Numărul beneficiarilor (persoane)			Mărimea medie a pensiei (lei)		
	01.01.2011	01.01.2012	Creștere/ descreștere	01.01.2011	01.01.2012	Creștere/ descreștere
1	2	3	4	5	6	7
TOTAL	623859	635147	11288			

Pensii pentru limită de vîrstă	460501	473075	12574	836,63	900,56	63,93
Pensii de invaliditate	131348	132900	1552	674,55	717,67	43,12
Pensii de urmaș	23399	20425	-2974	441,33	461,40	20,07
Pensii pentru vechime în muncă	1282	1015	-267	2213,51	3044,11	830,6
Pensii deputaților	201	230	29	3468,53	3452,05	-16,48
Pensii membrilor Guvernului	86	83	-3	3946,97	4181,38	234,41
Pensii funcționarilor publici	6119	6398	279	1197,95	1308,63	110,68
Pensii aleșilor locali	435	520	85	1536,81	1609,74	72,93
Pensii colaboratorilor vamali	18	18	0	1726,55	1861,26	134,71
Pensii procurorilor și judecătorilor	470	483	13	2214,80	2220,60	5,8

Structura cheltuielilor pentru pensiile de asigurări sociale este prezentată în următoarea diagramă.

Sursa: CNAS

Pensii pentru limită de vîrstă

Cea mai mare pondere în cheltuielile totale destinate pensiilor de asigurări sociale revine pensiilor pentru limită de vîrstă – circa 78%.

Pentru plata pensiilor pentru limită de vîrstă în bugetul asigurărilor sociale de stat au fost prevăzute mijloace financiare în sumă de 4944148,0 mii lei. Cheltuielile efective au constituit 4948161,9 mii lei, cu o executare a planului stabilit de 100,1 la sută. Numărul beneficiarilor la data de 1 ianuarie 2012 a constituit 473075 persoane – cu 12574 persoane mai mult față de anul 2010, iar pensia medie la sfîrșitul anului 2011 a constituit 900,56 lei. Cheltuielile pentru acest tip de pensie au crescut comparativ cu anul 2010 cu 401912,7 mii lei sau 8,8 la sută.

Pensiile de invaliditate

Cheltuielile pentru plata pensiilor de invaliditate au constituit 17,4 la sută din cheltuielile pentru pensiile de asigurări sociale.

Pentru plata acestui tip de pensie au fost prevăzute mijloace financiare în sumă de 1105014,6 mii lei. Cheltuielile efective au constituit 1106155,2 mii lei sau 100,1 la

sută față de prevederile anuale. Numărul beneficiarilor la data de 1 ianuarie 2012 a constituit 132900 persoane, iar pensia medie a atins nivelul de 717,67 lei. Comparativ cu anul 2010, cheltuielile efective sînt mai mari cu 62717,6 mii lei sau cu 6,0 la sută.

Pensiile de urmaș

Cheltuielile pentru plata pensiei de urmaș au fost precizate în sumă de 113763,1 mii lei. Cheltuielile efective au constituit 113436,0 mii lei sau 99,7 la sută din plan. Numărul beneficiarilor la data de 1 ianuarie 2012 a constituit 20425 persoane, cu 2974 persoane mai puțin comparativ cu anul 2010, iar pensia medie la sfîrșitul anului a constituit 461,40 lei. Descreșterea numărului beneficiarilor a condiționat micșorarea cheltuielilor față de anul 2010 cu 3147,9 mii lei.

Pensii pentru vechime în muncă

Cheltuielile destinate plății pensiilor pentru vechime în muncă au fost prevăzute în sumă de 36851,5 mii lei. Cheltuielile efective au constituit 36944,2 mii lei, cu o executare a planului stabilit la nivel de 100,3 la sută. Numărul beneficiarilor la data de 1 ianuarie 2012 a constituit 1015 persoane

și este în descreștere față de anul 2010 cu 267 persoane, iar pensia medie a acestui tip de pensie a atins nivelul de 3044,11 lei sau cu 137,5% mai mare față de cea înregistrată la finele anului 2010. Cheltuielile au crescut comparativ cu anul 2010 cu 2141,1 mii lei sau cu 6,2 la sută.

Pensii deputaților

În anul 2011 pentru plata parțială a pensiilor deputaților a fost planificată suma de 9280,4 mii lei. Cheltuielile efective au constituit 9264,7 mii lei, cu o executare a planului de 99,8 la sută. Numărul beneficiarilor la data de 1 ianuarie 2012 a constituit 230 persoane - cu 29 persoane mai multe față de anul 2010, iar partea pensiei medii la sfârșitul anului a constituit 3452,05 lei, cu 16,48 lei mai mică decât cea înregistrată în anul 2010. Asupra mărimii medii a pensiei a influențat aplicarea normelor Legii nr. 100 din 28 mai 2010 pentru modificarea unor acte legislative, conform cărora cuantumul pensiei constituie 42% (față de 75% anterior) din suma tuturor plăților lunare ale deputatului în exercițiu în funcția respectivă deținută în Parlament. Comparativ cu anul 2010 cheltuielile au fost mai mari cu 2055,8 mii lei sau 28,5 la sută, cauza fiind creșterea numărului de beneficiari.

Pensii membrilor Guvernului

Cheltuielile efective pentru plata pensiilor membrilor Guvernului au constituit 4140,3 mii lei sau 100,1 la sută față de cele precizate în sumă de 4137,3 mii lei. Numărul beneficiarilor la 1 ianuarie 2012 a constituit 83 de beneficiari - cu 3 beneficiari mai puțin decât în anul 2010, iar mărimea medie a pensiei achitate din bugetul asigurărilor sociale de stat - 4181,38 lei. Necăutând la descreșterea numărului beneficiarilor, cheltuielile au fost cu 65,5 mii lei mai mari față de anul 2010, cauza fiind majorarea pensiei cu 234,41 lei, sau cu 5,9 la sută.

Pensii funcționarilor publici

Pentru achitarea pensiilor funcționarilor publici au fost prevăzute mijloace financiare în sumă de 98342,6 mii lei, iar cheltuielile efective au constituit 98483,4 mii lei, cu o executare de 100,1 la sută a planului stabilit. Numărul beneficiarilor la 1 ianuarie 2012 a constituit 6398 de persoane - cu 279 beneficiari mai mulți față de anul 2010. Mărimea medie a părții pensiei achitate din bugetul asigurărilor sociale de stat la data de 1 ianuarie 2012 a constituit

1308,63 lei, creșterea față de anul 2010 constituind 110,68 lei. Cheltuielile au crescut comparativ cu anul 2010 cu 12886,4 mii lei sau cu 15,1 la sută.

Pensii aleșilor locali

Cheltuielile precizate pentru anul 2011, destinate plății pensiilor aleșilor locali în sumă de 9241,3 mii lei au fost executate în proporție de 100,5 la sută, cheltuielile efective constituind 9284,1 mii lei. Numărul beneficiarilor la 1 ianuarie 2012 a constituit 520 de persoane - cu 85 beneficiari mai mulți față de anul 2010. Mărimea medie a pensiei achitate din bugetul asigurărilor sociale la sfârșitul anului a constituit 1609,74 lei - creștere cu 72,93 lei față de anul 2010. Comparativ cu anul 2010 cheltuielile au fost mai mari cu 1477,7 mii lei sau 18,9 la sută.

Pensii colaboratorilor vamali

Pentru plata parțială a pensiilor colaboratorilor vamali au fost prevăzute cheltuieli în sumă de 394,7 mii lei, care au fost utilizate 100,0 la sută. Au fost calculate pensii pentru 18 persoane, iar mărimea medie lunară a părții pensiei achitate din bugetul asigurărilor sociale la data de 1 ianuarie 2012 a constituit 1861,26 lei.

Pensii procurorilor și judecătorilor

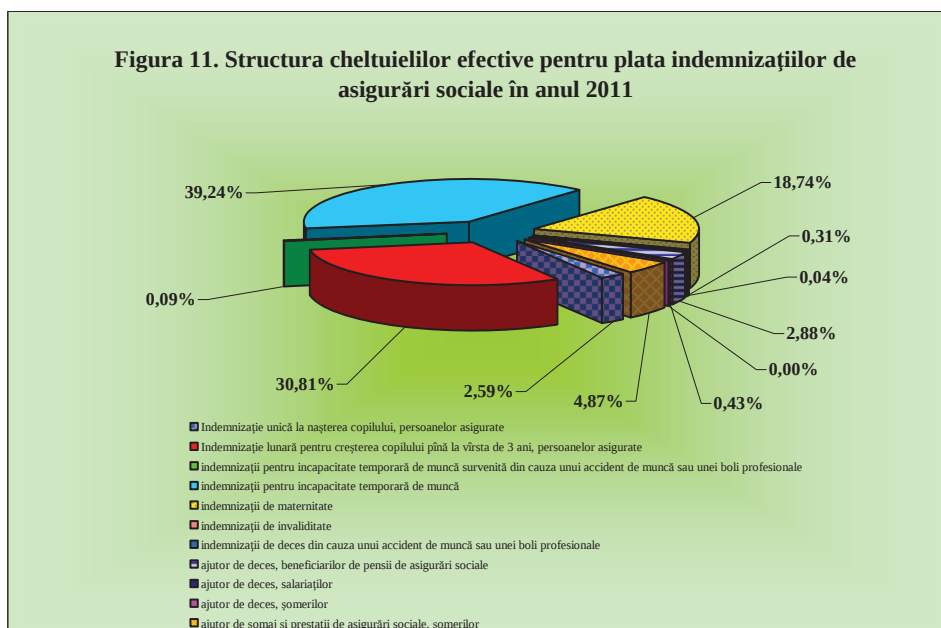
Pentru achitarea pensiilor procurorilor și judecătorilor au fost prevăzute mijloace financiare în sumă de 12850,4 mii lei, iar cheltuielile efective au constituit 12944,2 mii lei, cu o executare de 100,7 la sută a planului precizat. Numărul beneficiarilor la 1 ianuarie 2012 a constituit 483 de persoane, iar mărimea medie a părții pensiei achitate din bugetul asigurărilor sociale de stat - 2220,60 lei.

Suma restantă după ce pensionarilor din instituțiile de tutelă și curatelă li s-a plătit parțial pensia precizată în sumă de 5604,3 mii lei, a constituit conform cheltuielilor efective suma de 5701,8 mii lei sau la nivel de 100,7 la sută.

2.1.2. Indemnizații de asigurări sociale

Pentru plata indemnizațiilor de asigurări sociale a fost prevăzut un volum de mijloace financiare în sumă de 1069857,4 mii lei. Cheltuielile efective au constituit 1046852,7 mii lei, ce reprezintă 97,8 la sută față de indicele planificat.

Structura cheltuielilor pentru plata indemnizațiilor de asigurări sociale este reflectată în diagrama ce urmează.

Pentru plata indemnizațiilor destinate familiilor cu copii a fost prevăzut un volum de mijloace financiare în sumă de 350876,1 mii lei. Cheltuielile efective au constituit 349651,3

mii lei, cu o executare de 99,7 la sută. Față de cheltuielile efective ale anului 2010 aceste cheltuieli sînt cu 68880,1 mii lei mai mari sau cu 24,5 la sută.

Tabelul 6. **Dinamica cheltuielilor efective pentru plata indemnizațiilor destinate familiilor cu copii în anii 2010 - 2011**

- mii lei -

Denumirea cheltuielilor	Cheltuieli efective în anul 2010	Anul 2011				
		Planul precizat	Cheltuieli efective	% executării	față de anul 2010	
					%	+/-
1	2	3	4	5	6	7
Indemnizații familiilor cu copii, total	280771,2	350876,1	349651,3	99,7	124,5	68880,1
Indemnizație unică la nașterea copilului, persoanelor asigurate	23940,5	27060,6	27107,3	100,2	113,2	3166,8
Indemnizație lunară pentru creșterea copilului până la vârsta de 3 ani, persoanelor asigurate	256830,7	323815,5	322544,0	99,6	125,6	65713,3

Indemnizația unică la nașterea copilului, persoanelor asigurate

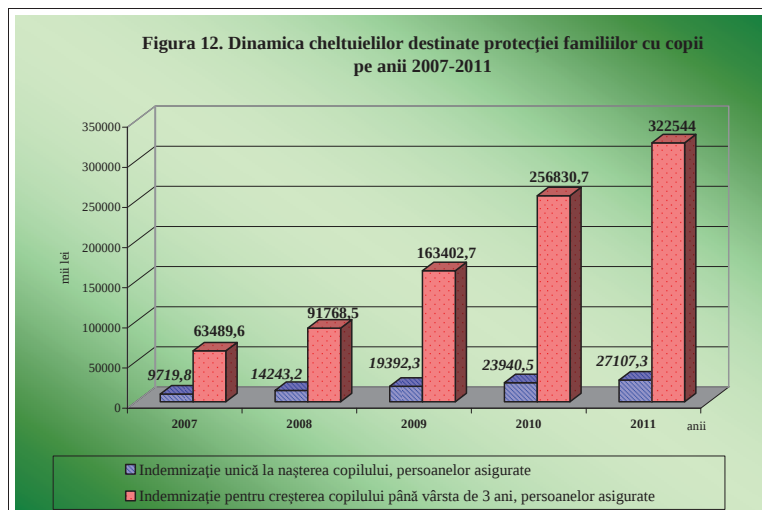
Cheltuielile pentru plata indemnizațiilor în cauză au fost prevăzute în sumă de 27060,6 mii lei, cheltuielile efective constituind 27107,3 mii lei sau cu o executare a planului de 100,2 la sută. Numărul beneficiarilor a constituit 12591 persoane – cu 103 persoane mai puțin decât în anul 2010. Mărimea indemnizației a fost stabilită în cuantum de 2000 lei – la nașterea primului copil și 2300 lei – la nașterea fiecărui copil următor. Față de anul 2010, cheltuielile efective pentru indemnizația unică la nașterea copilului, persoanelor asigurate au fost cu 3166,8 mii lei sau 13,2 la sută mai mari. Creșterea cheltuielilor a fost cauzată de majorarea mărimii indemnizației cu 300 lei față de anul 2010.

Indemnizația lunară pentru creșterea copilului pînă la vârsta de 3 ani, persoanelor asigurate

Volumul mijloacelor financiare prevăzute pentru plata

acestui tip de indemnizații a constituit 323815,5 mii lei. Cheltuielile efective au constituit 322544,0 mii lei, cu o executare a planului la nivel de 99,6 %. Față de anul 2010 cheltuielile efective au crescut cu 65713,3 mii lei sau cu 25,6 la sută. Numărul beneficiarilor la data de 1 ianuarie 2012 a constituit 35709 persoane – cu 2027 beneficiari mai mulți față de anul 2010. Mărimea medie a indemnizației, conform prevederilor legale a fost stabilită în cuantum de 30% din baza de calcul, dar nu mai puțin de 300 lei și la data de 1 ianuarie 2012 a constituit 768,64 lei – cu 93,37 lei mai mult față de anul 2010.

Creșterea numărului beneficiarilor și a mărimilor indemnizațiilor condiționează creșterea cheltuielilor pe parcursul ultimilor ani. În diagrama ce urmează este reflectată dinamica cheltuielilor bugetului asigurărilor sociale de stat destinate familiilor cu copii în ultimii cinci ani.

Indemnizații pentru incapacitate temporară de muncă

Din cheltuielile totale pentru plata indemnizațiilor de asigurări sociale, circa 39,2 la sută au constituit cheltuielile pentru plata indemnizației pentru incapacitate temporară de muncă. Mijloacele financiare planificate pentru acoperirea cheltuielilor în cauză în sumă de 429259,2 mii lei au fost utilizate în proporție de 95,7 la sută. Cheltuielile efective au constituit 410751,1 mii lei – cu 18558,2 mii lei mai puțin față de indicatorul realizat în anul 2010.

Numărul beneficiarilor de indemnizații pentru incapacitate temporară de muncă a constituit 337242 de persoane, cu o descreștere față de anul 2010 cu 19440 persoane.

Diminuarea cheltuielilor bugetului asigurărilor sociale de stat destinate plății indemnizațiilor pentru incapacitate temporară de muncă este cauzată atât de descreșterea

numărului beneficiarilor, cât și de modificarea legislației începînd cu 1 iulie 2011, prin care a fost modificată sursa de finanțare a indemnizației: 1 zi de incapacitate temporară de muncă - din contul persoanei asigurate, 1 zi – din contul angajatorului și doar începînd cu a 3-a zi de incapacitate - din mijloacele bugetului asigurărilor sociale de stat.

Indemnizații de maternitate

Cheltuielile pentru plata indemnizațiilor de maternitate au fost prevăzute în sumă de 197720,9 mii lei. Cheltuielile efective au constituit 196173,5 mii lei sau 99,2 la sută din suma aprobată și cu 28100,7 mii lei (sau 16,7%) mai mult față de anul 2010. Au beneficiat de indemnizație de maternitate 26676 de beneficiari, cu 2134 beneficiari mai mulți față de numărul înregistrat în anul 2010.

Tabelul 7. Dinamica cheltuielilor pentru unele tipuri de indemnizații de asigurări sociale în anii 2010-2011

- mii lei-

Denumirea cheltuielilor	Anul 2010 cheltuieli efective	Planul precizat	Anul 2011			
			Cheltuieli efective	% executării	față de anul 2010	
1	2	3	4	5	%	+/-
TOTAL,	597382,1	626980,1	606924,6	96,8	101,6	9542,5
Indemnizații pentru incapacitate temporară de muncă	429309,3	429259,2	410751,1	95,7	95,7	-18558,2
Indemnizații de maternitate	168072,8	197720,9	196173,5	99,2	116,7	28100,7

Ajutor de deces

Cheltuielile efective pentru plata ajutorului de deces au constituit în total 34640,6 mii lei, din care: 30176,7 mii lei –

pentru beneficiarii de pensii de asigurări sociale și 4463,9 mii lei – pentru salariați și șomeri. Mărimea ajutorului de deces a constituit 1000 lei.

Tabelul 8. Indemnizații de asigurări sociale în caz de accident de muncă sau boală profesională în anii 2010 - 2011

- mii lei-

Denumirea cheltuielilor	Anul 2010 executat	Planul precizat	Anul 2011			
			Executat	% Executat	față de anul 2010	
1	2	3	4	5	%	+/-
TOTAL,	3526,7	4422,3	4623,1	104,5	131,1	1096,4
Indemnizații pentru incapacitatea temporară de muncă survenită din cauza unui accident de muncă sau unei boli profesionale	813,6	897,3	983,2	109,6	120,8	169,6
Indemnizații de invaliditate	2595,7	3138,2	3213,3	102,4	123,8	617,6
Indemnizație de deces din cauza unui accident de muncă sau unei boli profesionale	117,4	386,8	426,6	110,3	363,4	309,2

Sursa: CNAS

Indemnizații pentru incapacitatea temporară de muncă survenită din cauza unui accident de muncă sau unei boli profesionale

Pentru plata acestei indemnizații au fost planificate cheltuieli în sumă de 897,3 mii lei, cheltuielile efective au constituit 983,2 mii lei, cu o executare a planului la nivel de 109,6 la sută. Supra executarea cheltuielilor este influențată de mărimea indemnizației, care este calculată în dependență de salariul individului al fiecărui beneficiar. Astfel, cuantumul mediu al indemnizației la 1 ianuarie 2012 a constituit 1652,50 lei față de mărimea planificată de 1121,63 lei. Numărul beneficiarilor de indemnizație la situația de 1 ianuarie 2012 a constituit 595 persoane, cu 299 persoane mai puțin decât în anul 2010. Mărimea medie a indemnizației a cauzat creșterea cheltuielilor față de anul 2010 cu 20,8 la sută.

Indemnizații de invaliditate

Cheltuielile pentru plata indemnizațiilor de invaliditate au fost prevăzute în sumă de 3138,2 mii lei. Cheltuielile efective au constituit 3213,3 mii lei, ce reprezintă 102,4 la sută față de indicatorul aprobat. Față de cheltuielile efective ale anului 2010, cheltuielile au crescut cu 23,8 la sută. Numărul beneficiarilor la data de 1 ianuarie 2012 a constituit 278 de persoane. Indemnizațiile de invaliditate au fost indexate la 1 aprilie 2011 cu 7,8% și mărimea medie la sfârșitul anului a constituit 926,27 lei.

Indemnizații de deces din cauza unui accident de muncă sau unei boli profesionale

Cheltuielile efective pentru plata indemnizației de deces au constituit 426,6 mii lei și au fost cu 10,3 la sută mai mari comparativ cu cheltuielile prevăzute, ca urmare a creșterii numărului de beneficiari și mărimii medii a indemnizației.

Tabelul 9. Dinamica numărului beneficiarilor și mărimilor medii ale indemnizațiilor de asigurare împotriva accidentelor de muncă și a bolilor profesionale în anii 2010-2011

- mii lei -

	2010	2011	Devieri (+/-)
Numărul beneficiarilor, persoane			
Indemnizații pentru incapacitatea temporară de muncă survenită din cauza unui accident de muncă sau unei boli profesionale	894	595	-299
Indemnizații de invaliditate	268	278	10
Indemnizație de deces din cauza unui accident de muncă sau unei boli profesionale	8	17	9
Mărimea medie a indemnizației, lei			
Indemnizații pentru incapacitatea temporară de muncă survenită din cauza unui accident de muncă sau unei boli profesionale	910,08	1652,50	742,42
Indemnizații de invaliditate	841,44	926,27	84,83
Indemnizație de deces din cauza unui accident de muncă sau unei boli profesionale	13225,89	22698,10	9472,21

Sursa: CNAS

Ajutor de șomaj și prestații de asigurări sociale, șomerilor

Pentru plata ajutorului de șomaj și prestațiilor de asigurări sociale de stat șomerilor au fost aprobate cheltuieli în sumă de 52953,9 mii lei. Cheltuielile efective au constituit 51013,1 mii lei sau 96,3 la sută față de cheltuielile precizate, iar comparativ cu cheltuielile anului 2010 au fost cu 15241,3 mii lei mai mici.

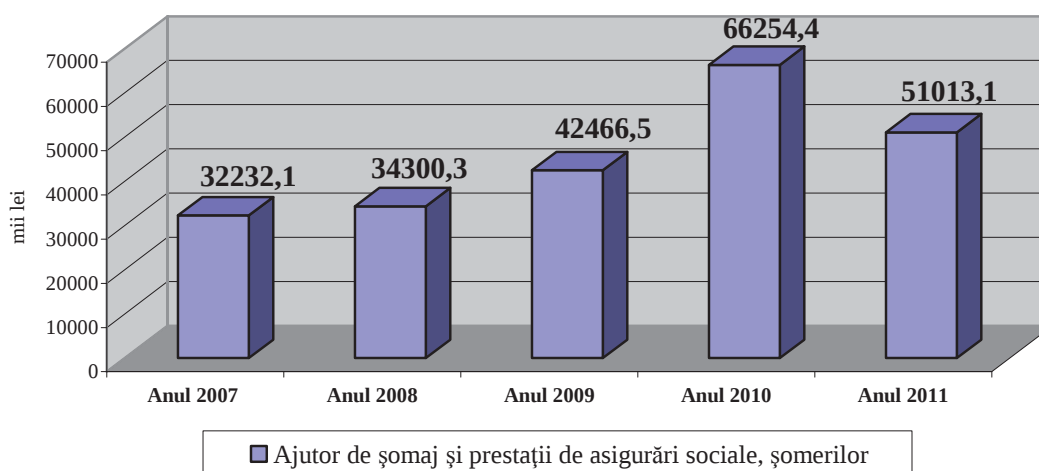
Această micșorare se datorează implementării noilor prevederi legale, începând cu 1 iulie 2011, care prevăd calcularea mărimii ajutorului de șomaj din salariul mediu al persoanei și nu din cel mediu pe economie pe anul precedent. În rezultat, mărirea medie anuală a constituit

950,90 lei față de 965,0 lei planificată.

Totodată pe parcursul anului curent s-a remarcat o descreștere a numărului beneficiarilor de ajutor de șomaj și prestații de asigurări sociale șomerilor. Numărul beneficiarilor la data de 1 ianuarie 2012 a constituit: beneficiari de ajutor de șomaj - 9545 persoane; beneficiari de indemnizații pentru incapacitate temporară de muncă - 500 persoane; beneficiari de indemnizații de maternitate șomerilor - 70 persoane. Față de anul 2010 numărul beneficiarilor de ajutor de șomaj a scăzut cu 2680 persoane.

Dinamica cheltuielilor pentru plata ajutorului de șomaj și prestațiilor de asigurări sociale, șomerilor în anii 2007-2011 este reflectată în diagrama ce urmează.

Figura 13. Dinamica cheltuielilor pentru plata ajutorului de șomaj și prestațiilor de asigurări sociale, șomerilor

2.1.3. Alte prestații de asigurări sociale

Cheltuieli pentru restabilirea sănătății prin tratament balneosanatorial și reabilitare, persoanelor asigurate

Pentru procurarea biletelor de tratament balneosanatorial, persoanelor asigurate pentru anul 2011 au fost aprobate mijloace în sumă de 10000 mii lei.

Biletele pentru reabilitare medicală a persoanelor asigurate sunt procurate de Casa Națională de Asigurări Sociale conform cerințelor Legii privind achizițiile publice nr. 96- XVI din 13.04.2007.

Soldul biletelor de tratament sanatorial pentru persoanelor asigurate la data de 01.01.2011 a constituit 676 bilete în sumă de 2 809,3 mii lei.

Reieșind din condițiile stipulate în contractele încheiate dintre Casa Națională de Asigurări Sociale și stațiunile balneosanatoriale, în anul 2011 au fost transferate către instituțiile balneosanatoriale mijloace financiare în sumă de 9 997,3 mii lei - costul a 2 430 bilete de tratament.

Conform punctelor 31 și 32 ale Regulamentului cu privire la prestațiile în sistemul public de asigurări sociale pentru prevenirea îmbolnăvirilor și recuperarea capacității de muncă a asiguraților prin tratament balneosanatorial, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 290 din 19.04.2010, biletele se trec la cheltuieli, doar după prezentarea de către beneficiari a bonului - retur (cuponului detașabil) al biletului. Astfel, în anul 2011 au fost acceptate spre casare 2 466 bilete în sumă de 10 164,2 mii lei.

Soldul la sfârșitul perioadei de gestiune constituie 640 bilete în sumă de 2 642,4 mii lei.

2.1.4. Cheltuieli de organizare și funcționare a sistemului public de asigurări sociale

Pentru organizarea și funcționarea sistemului public de asigurări sociale au fost planificată cheltuieli în sumă de 183944,3 mii lei. Cheltuielile efective au constituit 174434,0 mii lei sau 94,8 % din suma planificată. Ponderea cheltuielilor de organizare și funcționare a sistemului public de asigurări sociale în cheltuielile anuale totale constituie 1,9 la sută, limita legală admisibilă fiind de până la 5%.

Cheltuielile pentru distribuirea pensiilor, indemnizațiilor și compensațiilor, inclusiv prin mandate poștale și cheltuielile pentru deservirea bancară au constituit 64294,7 mii lei, cu o pondere în totalul cheltuielilor de organizare și funcționare a sistemului public de asigurări sociale de 36,9 la sută.

Cheltuielile pentru distribuirea pensiilor, alocațiilor, indemnizațiilor și compensațiilor, inclusiv prin mandate poștale au constituit 52226,1 mii lei sau 97,2 la sută din indicatorul aprobat, iar cheltuielile pentru deservirea bancară - 12068,6 mii lei sau 95,7 la sută din suma prevăzută.

Cheltuieli pentru întreținerea CNAS au fost prevăzute în sumă de 107144,9 mii lei. Cheltuielile efective au constituit 102222,0 mii lei, executarea fiind de 95,4%. Cheltuielile de casă au constituit 99653,8 mii lei sau 93,0 la sută.

Tabelul 10. Cheltuieli pentru întreținerea Casei Naționale de Asigurări Sociale în anul 2011

Nr. or.	Indicatori	Aprobat pe an	Precizat pe an	Executat	Cheltuieli efective (calculat)	mii lei	
						In % executat fata de precizat pe an	In % calculat fata de precizat pe an
1	Retribuirea muncii	50629,7	50629,7	50152,9	50248,8	99,1	99,2
2	Contribuții de asigurări sociale de stat	10925,3	10925,3	10477,4	10911,6	95,9	99,9
3	Plata mărfurilor și serviciilor	29156,9	29156,9	26561,5	26665,4	91,1	91,5
4	Deplasările în interes de serviciu	482,1	482,1	339,7	339,5	70,5	70,4
5	Prime de asig. oblig. de asist. Medicală	1637,9	1637,9	1534,9	1671,0	93,7	102,0
6	Transferurile peste hotare	888,0	888,0	818,9	818,9	92,2	92,2
7	Procurarea mijloacelor fixe	6814,6	6814,6	4279,8	5647,7	62,8	82,9
8	Reparația capitală	4680,5	4680,5	4439,9	4823,9	94,9	103,1
9	Investiții capitale	3054,9	1054,9	500,3	546,7	47,4	51,8
10	Transferuri către populație	875,0	875,0	548,5	548,5	62,7	62,7
11	Total	109144,9	107144,9	99653,8	102222,0	93,0	95,4

Din analiza datelor prezentate în tabelul de mai sus rezultă, că executarea devizului de cheltuieli de întreținere al CNAS pe anul 2011 este îndeplinit la un nivel de 93,0 % la cheltuielile de casă și 95,4 % conform cheltuielilor efective.

Executarea sub 100% a cheltuielilor pentru întreținerea CNAS a fost determinată de insuficiența de casă a mijloacelor financiare pe parcursul anumitor perioade a anului 2011. În astfel de condiții, unele articole de cheltuieli au rămas neexecutate, acordându-se prioritate achitării salariilor angajaților și menținerii funcționalității tuturor proceselor de stabilire și plată a prestațiilor sociale.

Cheltuieli pentru dezvoltarea și ținerea Registrului de stat al evidenței individuale în sistemul public de asigurări sociale

Cheltuielile în cauză au fost planificate în sumă de 10469,1 mii lei, cheltuielile efective au constituit 7917,3 mii lei sau 75,6%, iar cheltuielile de casă au constituit 7999,1 mii lei sau 76,4%.

2.2. Cheltuieli efectuate din mijloacele bugetului de stat.

În anul 2011, din suma totală a cheltuielilor bugetului asigurărilor sociale de stat, 18,1 la sută au constituit cheltuielile pentru prestațiile sociale, efectuate din mijloacele bugetului de stat.

Cheltuielile bugetului de stat pentru prestațiile sociale, achitate prin intermediul bugetului asigurărilor sociale de stat, au fost planificate în sumă de 1700615,3 mii lei. Cheltuielile efective au constituit 1670701,0 mii lei sau 98,2 la sută față de suma planificată. Acest compartiment a fost finanțat de către Ministerul Finanțelor în sumă de 1680993,4 mii lei, în baza dispozițiilor de plată prezentate de către Casa Națională de Asigurări Sociale.

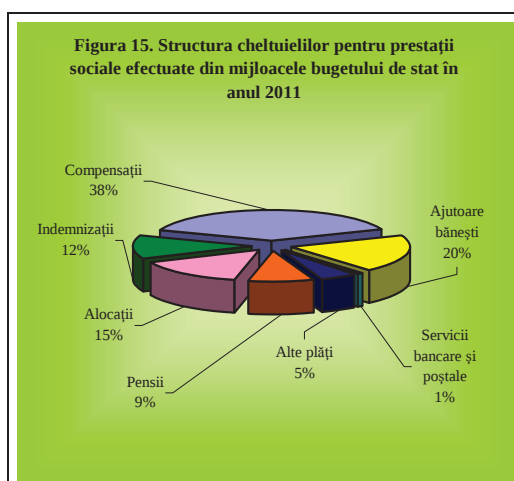
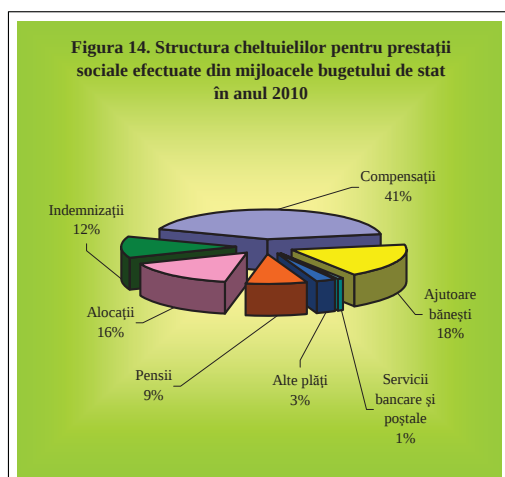
Fată de anul 2010 cheltuielile pentru prestațiile sociale efectuate din mijloacele bugetului de stat în anul 2011 au fost cu 129066,0 mii lei sau 8,4 la sută mai mari.

Tabelul 11 . Dinamica cheltuielilor efectuate din mijloacele bugetului de stat pe anii 2010-2011

Denumirea cheltuielilor	Anul 2010 executat	Anul 2011					
		Planul precizat	Executat	% executării	Ponderea în suma totală (%)	față de anul 2010	
						%	+/-
1	2	3	4	5	6	7	8
Prestații de asistență socială, total	1541635,0	1700615,3	1670701,0	98,2	100,0	108,4	129066,0
Pensii	132759,0	148796,9	148102,6	99,5	8,9	111,6	15343,6
Alocații	244164,2	250934,5	250511,3	99,8	15	102,6	6347,1
Indemnizații	179631,2	213570,9	206522,9	96,7	12,4	115	26891,7
Compensații	642923,3	649828,5	637229,8	98,1	38,1	99,1	-5693,5
Ajutoare bănești	285056,3	330703	329686,8	99,7	19,7	115,7	44630,5
Alte plăți	44606,6	90264,6	84763,9	93,9	5,1	190,0	40157,3
Servicii bancare și poștale	12494,4	16516,90	13883,7	84,1	0,8	111,1	1389,3

Structura cheltuielilor pentru prestații sociale, efectuate în anii 2010-2011 din mijloacele bugetului de stat, prin inter-

mediul bugetului asigurărilor sociale de stat se prezintă în diagramele ce urmează.

Datele din diagrame denotă că în anul 2011 în structura cheltuielilor, comparativ cu anul 2010, nu s-au produs schimbări esențiale. Analogic situației din anul 2010, ponderea principală o menține compartimentul „Compensații” – 38 la sută, micșorându-se în anul 2011 cu 3 puncte procentuale față de anul 2010, după care urmează compartimentul „Alocații” cu ponderea de 15 la sută.

2.2.1 Pensii

Pentru plata pensiilor, finanțate din mijloacele bugetului de stat, au fost prevăzute mijloace bănești în sumă de 148796,9 mii lei, cheltuielile efective constituind 148102,6 mii lei sau 99,5 la sută față de suma planificată. Cheltuielile respective au fost finanțate de către Ministerul Finanțelor în proporție de 100 %.

Tabelul 12. Dinamica cheltuielilor efectuate din mijloacele bugetului de stat pentru plata pensiilor în anii 2010-2011

- mii lei-

Denumirea cheltuielilor	Anul 2010 executat	Anul 2011					
		Planul precizat	Executat	% executării	Ponderea în suma totală (%)	față de anul 2010	
1	2	3	4	5	6	7	8
Pensii, total	132759,0	148796,9	148102,6	99,5	99,9	111,6	15343,6
Pensii militarilor în termen și membrilor familiilor lor	10839,1	10254,1	10289,1	100,3	6,9	94,9	-550,0
Pensii participanților la lichidarea consecințelor avariei de la C.A.E. Cernobil	43768,1	46153,2	46246,3	100,2	31,2	105,7	2478,2
Pensii deputaților	5596,3	7100,2	7145,9	100,6	4,8	127,7	1549,6
Pensii membrilor Guvernului	2867,5	2745,0	2747,7	100,1	1,8	95,8	-119,8
Pensii funcționarilor publici	52573,5	63273,7	63057,8	99,7	42,6	119,9	10484,3
Pensii aleșilor locali	4521,8	5497,9	5648,8	102,7	3,8	124,9	1127,0
Pensii colaboratorilor vamali	93,9	93,0	93,0	100,0	0,1	99,0	-0,9
Pensii și indemnizații viagere procurorilor și judecătorilor	12498,8	12890,8	12871,5	99,9	8,7	103,0	372,7
Pensii unor angajați din cultură		789,0	2,5	0,3	0,0	0,0	2,5

Pensii militarilor în termen și membrilor familiilor lor

Întru achitarea pensiilor militarilor în termen și membrilor familiilor lor au fost prevăzute mijloace în sumă de 10254,1 mii lei. Cheltuielile efective au constituit 10289,1 mii lei sau 100,3 la sută față de cele prevăzute. Numărul beneficiarilor la 1 ianuarie 2012 a constituit 1096 persoane, iar mărimea medie a pensiei – 755,26 lei.

Pensii participanților la lichidarea consecințelor avariei de la C.A.E. Cernobil

Pentru plata pensiilor participanților la lichidarea consecințelor avariei de la C.A.E. Cernobil au fost prevăzute mijloace financiare în sumă de 46153,2 mii lei. Cheltuielile efective au constituit 46246,3 mii lei sau cu o executare a planului stabilit de 100,2 la sută și o creștere față de

cheltuielile anului 2010 cu 5,7 la sută. Numărul beneficiarilor la data de 1 ianuarie 2012 a constituit 2044 persoane, iar mărimea medie a pensiei - 1891,13 lei. Ținând cont de indexarea de la 1.04.2011 cu 7,4 la sută, mărimea medie a pensiei la 1 ianuarie 2012 a crescut față de anul precedent cu 154,69 lei.

Pensii deputaților

În scopul achitării parțiale a pensiei deputaților au fost prevăzute mijloace în sumă de 7100,2 mii lei. Cheltuielile efective au constituit 7145,9 mii lei sau 100,6 la sută față de planul stabilit și 127,7 la sută către cheltuielile anului 2010. La 1 ianuarie 2012 numărul beneficiarilor de acest tip de pensii a constituit 230 de persoane - cu 29 beneficiari mai mulți față de aceeași perioadă a anului 2010, iar

mărimea medie a părții pensiei achitate din bugetul de stat a constituit 2599,84 lei.

Pensii membrilor Guvernului

Cheltuielile efective pentru plata parțială a pensiilor membrilor Guvernului au fost utilizate la nivel de 2747,7 mii lei sau 100,1 la sută față de cele prevăzute în sumă de 2745,0 mii lei. Numărul beneficiarilor la 1 ianuarie 2012 a constituit 83 persoane, iar mărimea medie a părții pensiei achitate din bugetul de stat – 2724,34 lei.

Pensii funcționarilor publici

Pentru achitarea parțială a pensiilor funcționarilor publici au fost prevăzute mijloace financiare în sumă de 63273,7 mii lei, iar cheltuielile efective au constituit 63057,8 mii lei, cu o executare de 99,7 la sută a planului stabilit. Numărul beneficiarilor la 1 ianuarie 2012 a constituit 6398 de beneficiari, sau cu 279 beneficiari mai mulți față de anul 2010. Mărimea medie a părții pensiei achitate din bugetul de stat la data de 1 ianuarie 2012 a constituit 840,39 lei, cu o creștere față de anul precedent cu 85,06 lei. Cheltuielile efective pentru plata acestui tip de pensii au fost mai mari comparativ cu anul 2010 cu 10484,3 mii lei sau 19,9 la sută.

Pensii aleșilor locali

Cheltuielile aprobate destinate plății parțiale a pensiilor aleșilor locali în sumă de 5497,9 mii lei au fost executate în proporție de 102,7 la sută, cheltuielile efective constituind 5648,8 mii lei. Numărul beneficiarilor la data de 1 ianuarie 2012 a constituit 520 persoane – cu 85 persoane mai mult față de anul 2010, iar mărimea medie a părții pensiei achitate din bugetul de stat a constituit 1008,32 lei – cu o creștere cu 97,01 lei față de anul 2010. Cheltuielile efective în anul 2011 au crescut cu 24,9 la sută față de cheltuielile efective ale anului 2010.

Pensii colaboratorilor vamali

Pentru plata parțială a pensiilor colaboratorilor vamali

au fost prevăzute cheltuieli în sumă de 93,0 mii lei, care au fost utilizate 100 la sută. Au fost calculate pensii pentru 18 persoane, iar mărimea medie lunară a părții pensiei achitate din bugetul de stat la data de 1 ianuarie 2012 a constituit 430,64 lei.

Pensii și indemnizații viagere procurorilor și judecătorilor

Întru achitarea parțială a pensiilor și indemnizațiilor viagere procurorilor și judecătorilor au fost prevăzute mijloace în sumă de 12890,8 mii lei. Cheltuielile efective au constituit 12871,5 mii lei sau 99,9 la sută din cele prevăzute. Numărul beneficiarilor la 1 ianuarie 2012 a constituit 483 persoane, iar mărimea medie a pensiei – 2220,60 lei. Cheltuielile efective au crescut cu 372,7 mii lei sau cu 3,0 la sută față de cheltuielile efective ale anului 2010.

Pensii unor angajați din cultură

Conform Legii nr.56 din 9 iunie 2011 pentru modificarea și completarea unor acte legislative, începînd cu 1 iulie 2011, în transferurile bugetului de stat a fost inclusă o poziție nouă „Pensii unor angajați din cultură”. Cheltuieli prevăzute pentru plata acestui tip de pensii a constituit 789,0 mii lei pentru 129 potențiali beneficiari cu o mărime medie a pensiei de 1019,58 lei. Calculul a fost efectuat în baza datelor furnizate de către Ministerul Culturii. Reieșind din faptul, că este un tip nou de pensie și ținînd cont de durata procesului de stabilire a pensiei, pînă la finele anului 2011 s-a stabilit pensia doar pentru 2 beneficiari în sumă de 2,5 mii lei.

2.2.2 Alocații

Pentru plata alocațiilor au fost prevăzute mijloace bănești în sumă de 250934,5 mii lei, cheltuielile efective au constituit 250511,3 mii lei sau 99,8 la sută față de suma planificată.

Tabelul 13. **Dinamica cheltuielilor efectuate din mijloacele bugetului de stat pentru plata alocațiilor în anii 2010-2011**

- mii lei-

Denumirea cheltuielilor	Anul 2010 executat	Anul 2011					
		Planul precizat	Executat	% executării	Pondere în suma totală (%)	față de anul 2010	
1	2	3	4	5	6	%	+/-
Alocații, total	244164,2	250934,5	250511,3	99,8	100,0	102,6	6347,1
Alocații sociale	130408,7	140909,3	140774,9	99,9	56,2	107,9	10366,2
Alocații lunare de stat invalizilor de război, participanților la cel de-al doilea război mondial și familiilor lor	41404,4	37082,5	36921,5	99,6	14,7	89,2	-4482,9
Alocații sociale pentru îngrijirea invalizilor	56489,6	57592,4	57641,9	100,1	23,0	102	1152,3
Alocații lunare de stat beneficiarilor de pensii stabilite în sistemul public de asigurări sociale	4158,2	3950,5	3954,5	100,1	1,6	95,1	-203,7
Alocații lunare nominale de stat pentru persoanele cu merite deosebite față de stat	11703,3	11399,8	11218,5	98,4	4,5	95,9	-484,8

Alocații sociale

Pentru plata alocațiilor sociale au fost prevăzute mijloace financiare în sumă de 140909,3 mii lei. Cheltuielile efective au constituit 140774,9 mii lei sau cu o executare a planului

stabilit la nivel de 99,9 la sută și cu o creștere față de cheltuielile anului 2010 cu 7,9 la sută. Numărul beneficiarilor la 1 ianuarie 2012 a constituit 51403 persoane și mărimea medie a alocației – 234,64 lei.

Alocații lunare de stat invalizilor de război, participanților la cel de-al doilea război mondial și familiilor lor

Cheltuielile prevăzute pentru anul 2011, destinate plății alocațiilor lunare în sumă de 37082,5 mii lei au fost executate în proporție de 99,6 la sută, cheltuielile efective constituind 36921,5 mii lei. Numărul beneficiarilor la data de 1 ianuarie 2012 a constituit 9710 persoane – cu 1290 persoane mai puțin față de anul 2010, iar mărimea medie a alocației a constituit 297,38 lei. Cheltuielile efective au scăzut cu 10,8 la sută față de cheltuielile efective ale anului 2010.

Alocații sociale pentru îngrijirea invalizilor

Pentru asigurarea plății alocațiilor sociale pentru îngrijirea invalizilor au fost prevăzute mijloace în suma de 57592,4 mii lei. Cheltuielile efective au constituit 57641,9 mii lei sau cu o executare a planului stabilit în proporție de 100,1 la sută și o creștere față de cheltuielile anului 2010 cu 2,0 la sută. Numărul beneficiarilor la 1 ianuarie 2012 a constituit 15748 persoane, iar mărimea alocației - 300 lei.

Alocații lunare de stat beneficiarilor de pensii stabilite în sistemul public de asigurări sociale

Pentru plata alocațiilor lunare de stat beneficiarilor de

pensii stabilite în sistemul public de asigurări sociale au fost prevăzute mijloace financiare în sumă de 3950,5 mii lei. Cheltuielile efective au constituit 3954,5 mii lei sau cu o executare a planului stabilit de 100,1 la sută. Numărul beneficiarilor la data de 1 ianuarie 2012 a constituit 3520 persoane sau cu 19 beneficiari mai mulți față de anul 2010, mărimea medie a alocației la sfârșitul anului 2011 constituind 94,28 lei.

Alocații nominale de stat

În scopul acordării alocațiilor nominale pentru merite deosebite față de stat au fost prevăzute mijloace în sumă de 11399,8 mii lei. Cheltuielile efective au constituit 11218,5 mii lei sau cu o executare a planului stabilit de 98,4 la sută. Cheltuielile respective au fost calculate pentru un număr de beneficiari de 20925 persoane sau cu 739 de beneficiari mai puțin față de anul 2010, mărimea medie a alocației la sfârșitul anului 2011 constituind 45,34 lei.

2.2.3 Indemnizații

Pentru plata indemnizațiilor în anul 2011 au fost prevăzute mijloace financiare în sumă de 213570,9 mii lei. Cheltuielile efective au constituit 206522,9 mii lei sau 96,7 la sută față de suma planificată.

Tabelul 14. Dinamica cheltuielilor efectuate din mijloacele bugetului de stat pentru plata indemnizațiilor în anii 2010-2011

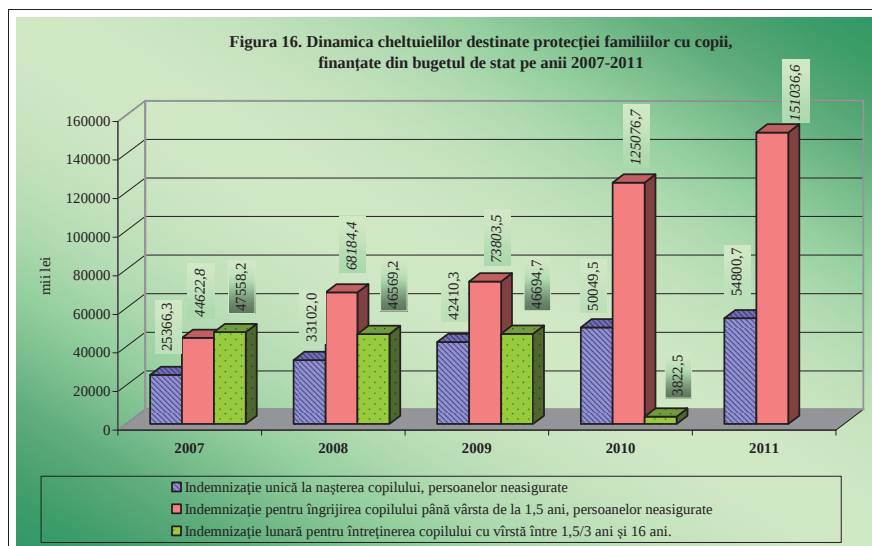
- mii lei-

Denumirea cheltuielilor	Executat în anul 2010	Anul 2011				
		Planul precizat	Executat	% executării	față de anul 2010	
					%	+/-
1	2	3	4	5	6	7
Indemnizații, total	179631,2	213570,9	206522,9	96,7	115,0	26891,7
Indemnizație unică la nașterea copilului, persoanelor neasigurate	50049,5	57789,5	54800,7	94,8	109,5	4751,2
Indemnizație pentru îngrijirea copilului până vârsta de la 1,5 ani, persoanelor neasigurate	125076,7	155095,8	151036,6	97,4	120,8	25959,9
Indemnizație lunară pentru întreținerea copilului cu vîrstă între 1,5/3 ani și 16 ani.	3822,5	x	x	x	x	x
Total indemnizații destinate protecției familiilor cu copii	178948,7	212885,3	205837,3	96,7	115,0	26888,6
Indemnizații viagerie sportivilor de performanță	682,5	685,6	685,6	100,0	100,5	3,1

Pentru plata indemnizațiilor destinate protecției familiilor cu copii a fost prevăzut un volum de mijloace financiare în sumă de 212885,3 mii lei. Cheltuielile efective au constituit 205837,3 mii lei sau cu o executare a planului de 96,7 la sută. Neexecutarea planului stabilit de cheltuieli este cauzată de descreșterea numărului beneficiarilor. Cheltu-

ielile efective pentru plata indemnizațiilor, nominalizate, sînt cu 26888,6 mii lei sau 15,0 la sută mai mari față de cheltuielile efective ale anului 2010.

În diagrama ce urmează este reflectată dinamica cheltuielilor destinate protecției familiilor cu copii cu finanțare din bugetul de stat.

Indemnizații unice la nașterea copilului, persoanelor neasigurate

Cheltuielile pentru plata indemnizațiilor în cauză au fost prevăzute în sumă de 57789,5 mii lei, cheltuielile efective constituind 54800,7 mii lei sau cu o executare a planului de 94,8 la sută. Numărul beneficiarilor la data de 1 ianuarie 2012 a constituit 26613 copii – cu 988 persoane mai puțin față de anul 2010. Mărimea indemnizației în anul 2011 a fost stabilită în cuantum de 2000 lei – la nașterea primului copil și 2300 lei – la nașterea fiecărui copil următor. Față de anul 2010, cheltuielile efective au fost cu 4751,2 mii lei sau 9,5 la sută mai mari.

Indemnizații lunare pentru îngrijirea copilului pînă la vîrsta de 1,5 ani, persoanelor neasigurate

Volumul mijloacelor financiare prevăzute pentru plata acestui tip de indemnizații a constituit 155095,8 mii lei. Cheltuieli efective s-au efectuat în sumă de 151036,6 mii lei sau cu o executare a sumei planificate de 97,4 la sută. Față de anul 2010 cheltu-

ielile efective au crescut cu 25959,9 mii lei sau cu 20,8 la sută. Numărul beneficiarilor la data de 1 ianuarie 2012 a constituit 40150 persoane – cu 968 beneficiari mai puțin față de anul 2010.

Indemnizații viagere sportivilor de performanță

Pentru plata indemnizațiilor viagere sportivilor de performanță au fost prevăzute mijloace financiare în sumă de 685,6 mii lei. Cheltuielile efective au constituit 685,6 mii lei sau cu o executare a planului stabilit de 100 la sută. Numărul beneficiarilor la data de 1 ianuarie 2012 a constituit 28 persoane, mărimea medie a indemnizației la sfîrșitul anului 2011 constituind 2031,43 lei.

2.2.4 Compensații

Pentru plata compensațiilor în anul 2011 au fost prevăzute mijloace financiare în sumă de 649828,5 mii lei, cheltuielile efective au constituit 637229,8 mii lei sau 98,1 la sută față de suma planificată. Acest compartiment a fost finanțat de către Ministerul Finanțelor în sumă de 641896,0 mii lei.

Tabelul 15. **Dinamica cheltuielilor efectuate din mijloacele bugetului de stat pentru plata compensațiilor în anii 2010-2011**

Denumirea cheltuielilor	Anul 2010 executat	Anul 2011					
		Planul precizat	Executat	% executării	Pondere în suma totală (%)	față de anul 2010	
						%	+/-
1	2	3	4	5	6	7	8
Compensații, total	642923,3	649828,5	637229,8	98,1	100,0	99,1	-5693,5
Compensații nominative pentru unele categorii de populație	353599,1	338343,0	334780,9	98,9	52,5	94,7	-18818,2
Compensații sociale în perioada rece a anului	205539,0	227779,5	217982,5	95,7	34,2	106,1	12443,5
Compensații și ajutoare materiale participanților la lichidarea consecințelor avariei de la C.A.E. Cernobil	41851,7	45118,9	43185,9	95,7	6,8	103,2	1334,2
Plăți periodice capitalizate	324,9	407,8	415,6	101,9	0,1	127,9	90,7
Cheltuieli pentru procurarea biletelor de tratament sanatorial, veteranilor	41608,6	38179,3	40864,9	107,0	6,3	98,2	-743,7

Compensații nominative pentru unele categorii de populație

În scopul acordării compensațiilor nominative pentru unele categorii de populație au fost prevăzute mijloace în sumă de 338343,0 mii lei. Cheltuielile efective au constituit 334780,9 mii lei sau cu o executare a planului stabilit de 98,9 la sută. Față de anul 2010 cheltuielile efective au descrescut cu 18818,2 mii lei sau cu 5,3 la sută. Numărul beneficiarilor la data de 1 ianuarie 2012 a constituit 228855 persoane sau cu 12924 de beneficiari mai puțin față de anul 2010.

Compensații sociale pentru perioada rece a anului 2010, compensații sociale unice în anul 2011, ajutor în perioada rece a anului 2011

Cheltuielile pentru plata acestui tip de prestații sociale au fost prevăzute în sumă de 227779,5 mii lei, cheltuielile efective constituind 217982,5 mii lei sau cu o executare a planului de 95,7 la sută. Numărul beneficiarilor la data de 1 ianuarie 2012 a constituit 44343 persoane.

Compensații și ajutoare materiale participanților la lichidarea consecințelor avariei de la C.A.E. Cernobil

Mijloacele bugetare prevăzute pentru aceste scopuri au constituit 45118,9 mii lei, cheltuielile efective destinate acestor prestații au constituit 43185,9 mii lei sau cu o executare a planului stabilit de 95,7 la sută. Cauza neexecutării planului de cheltuieli aprobat este numărul mai mic al adresărilor pentru prestații față de cel aprobat. Comparativ cu anul 2010 cheltuielile efective au crescut cu 1334,2 mii lei sau cu 3,2 la sută.

Plăți periodice capitalizate

Pentru plățile periodice capitalizate au fost aprobate mijloace în sumă de 407,8 mii lei. Cheltuielile efective au constituit 415,6 mii lei sau o executare a planului stabilit cu 101,9 la sută. La data de 1 ianuarie 2012 numărul beneficiarilor a constituit 105 persoane sau cu 4 persoane mai mult față de anul 2010, iar mărimea medie lunară a plății constituind 337,61 lei, ținînd cont de indexarea de la 1.04.2011 cu 7,8 la sută.

Cheltuieli pentru procurarea biletelor de tratament sanatorial, veteranilor

Pentru procurarea biletelor de tratament sanatorial veteranilor, în anul 2011 au fost prevăzute mijloace financiare în sumă de 38179,3 mii lei, cheltuielile efective constituind 40864,9 mii lei, care au permis asigurarea cu foi de tratament a 7455 persoane. Costul mediu al unei foi de tratament a constituit 5121,05 lei. Cheltuielile efective în sumă de 40864,9 mii lei sînt formate din suma biletelor eliberate beneficiarilor - 36591,4 mii lei și suma calculată pentru compensațiile bănești în locul biletelor de tratament sanatorial gratuit pentru invalizii de război în anul 2011 - 4273,5 mii lei.

Biletele cu termenul trecător din luna decembrie 2011 în luna ianuarie 2012, vor fi trecute la cheltuieli în trimestrul I al anului 2012 în suma de 1 635,7 mii lei - costul a 314 bilete sanatoriale.

2.2.5 Ajutoare bănești

Pentru plata prestațiilor sociale incluse în acest compartiment au fost prevăzute mijloace financiare în sumă de 330703,0 mii lei, cheltuielile efective au constituit 329686,8 mii lei sau 99,7 la sută față de suma planificată.

Tabelul 16. **Dinamica cheltuielilor efectuate din mijloacele bugetului de stat pentru plata ajutoarelor bănești în anii 2010-2011**

- mii lei-

Denumirea cheltuielilor	Anul 2010 executat	Anul 2011					
		Planul precizat	Executat	% executării	Pondere în suma totală (%)	față de anul 2010	
1	2	3	4	5	6	%	+/-
Ajutoare bănești, total	285056,3	330703,0	329686,8	99,7	100,0	115,7	44630,5
Ajutorul social	281760,1	326796,5	326345,6	99,9	99,0	115,8	44585,5
Ajutor de deces persoanelor neasigurate	3296,2	3906,5	3341,2	85,5	1,0	101,4	45,0

Cheltuielile efective pe acest compartiment, în anul 2011 s-au majorat față de anul precedent cu 44630,5 mii lei. Unul din factorii ce a determinat această creștere, este majorarea sumei destinate pentru plata ajutorului social cu 15,8 la sută.

Ajutorul social

Cheltuielile pentru plata ajutorului social au fost prevăzute în sumă de 326796,5 mii lei, cheltuielile efective constituind 326345,6 mii lei sau cu o executare a planului de 99,9 la sută. Numărul beneficiarilor la data de 1 ianuarie 2012 a constituit 36033 familii, mărimea medie a ajutorului social – 817,60 lei.

Ajutor de deces persoanelor neasigurate

Pentru plata ajutorului de deces persoanelor neasigurate au fost aprobate mijloace în sumă de 3906,5 mii lei. Cheltuielile efective au constituit 3341,2 mii lei.

2.2.6 Alte plăți

Pentru plata prestațiilor sociale incluse în acest compartiment au fost prevăzute mijloace financiare în sumă de 90264,6 mii lei, cheltuielile efective au constituit 84763,9 mii lei sau 93,9 la sută față de suma planificată.

 Tabelul 17. **Dinamica cheltuielilor efectuate din mijloacele bugetului de stat pentru alte plăți în anii 2010-2011**

- mii lei-

Denumirea cheltuielilor	Anul 2010 executat	Anul 2011					
		Planul precizat	Executat	% executării	Pondere în suma totală (%)	față de anul 2010	
1	2	3	4	5	6	%	+/-
Alte plăți, total	44606,6	90264,6	84763,9	93,9	100,0	190,0	40157,3
Acoperirea diferenței pensiei stabilite până la pensia minimă pentru beneficiarii de pensii de asigurări sociale	44365,1	82732,7	78404,9	94,8	92,5	176,7	34039,8
Cheltuielile aferente perioadelor necontributive incluse în stagiul de cotizare	53,1	7531,9	6359,0	84,4	7,5	11975,5	6305,9
Modificarea softului "Evidența alocațiilor asistenței sociale", generată de Legea nr. 15-XVIII din 26.02.2010 privind compensații sociale în perioada rece a anului 2010	188,4			0,0	0,0	0,0	-188,4

Cheltuielile efective pe acest compartiment, în anul 2011 s-au majorat față de anul precedent cu 40157,3 mii lei.

Pentru *acoperirea diferenței pensiei stabilite până la pensia minimă pentru beneficiarii de pensii de asigurări sociale*, în anul 2011 au fost prevăzute mijloace financiare în sumă de 82732,7 mii lei, cheltuielile efective au constituit 78404,9 mii lei sau 94,8 la sută față de suma planificată. Acest compartiment a fost finanțat de către Ministerul Finanțelor în sumă de 80526,4 mii lei.

Cheltuielile aferente perioadelor necontributive incluse în stagiul de cotizare

Pentru plata prestațiilor sociale incluse în compartimentul menționat, în anul 2011 au fost prevăzute mijloace

financiare în sumă de 7531,9 mii lei, cheltuielile efective au constituit 6359,0 mii lei sau 84,4 la sută față de suma planificată. Acest compartiment a fost finanțat de către Ministerul Finanțelor în sumă de 6532,2 mii lei, conform solicitărilor de finanțare prezentate de către Casa Națională de Asigurări Sociale.

Comparativ cu anul 2010, cheltuielile aferente perioadelor necontributive incluse în stagiul de cotizare sînt cu 6305,9 mii lei mai mari. Majorarea cheltuielilor în anul 2011 este generată de intrarea în vigoare a actului normativ ce reglementează această plată, începînd cu 1 octombrie 2010, respectiv cheltuielile în anul 2010 au fost efectuate pentru 3 luni, iar pentru anul 2011 pentru 12 luni.

2.2.7 Servicii bancare și poștale

Pentru deservirea plăților sociale finanțate din mijloacele bugetului de stat au fost prevăzute mijloace financiare în sumă de 16516,9 mii lei. Cheltuielile efective pentru deservirea plăților au fost în sumă de 13883,7 mii lei – suma necesară distribuirii plăților către beneficiari, conform prevederilor legale.

III. Situația decontărilor, realitatea datoriilor

În urma efectuării analizei stării decontărilor s-a constatat, că conform situației la 01.01.2012 datoria creditoare înregistrată în bilanț constituie suma de 59198,7 mii lei, iar datoria debitoare 168,8 mii lei. Datoriile creditoare sînt cu 6171,2 mii lei mai puțin și datoriile debitoare cu 1779,1 mii lei mai puțin decît la situația de 01.01.2011.

Datoriile creditoare pentru întreținerea CNAS în sumă

de 5872,9 mii lei sînt formate din datoriile curente la salariu 3483,9 mii lei, contribuții de asigurări sociale de stat – 1327,7 mii lei, plata mărfurilor și serviciilor 790,3 mii lei, deplasările în interes de serviciu – 1,5 mii lei, primele de asigurare obligatorie de asistență medicală – 269,5 mii lei.

Datoria creditorială față de beneficiarii de drepturi sociale și cheltuieli pentru distribuirea drepturilor sociale și deservirea bancară constituie suma de 53321,9 mii lei.

Datoria creditorială față de beneficiarii de drepturi sociale plătite de la bugetul asigurărilor sociale de stat constituie suma de 30098,6 mii lei, drepturi plătite de la bugetul de stat datoria creditorială constituie suma de 21086,8 mii lei.

Datoria creditorială față de beneficiarii de drepturi sociale plătite de la BASS
mii lei

Pensii de asigurări sociale	24421,8
Indemnizații de asigurări sociale	5676,8
TOTAL	30098,6

Datoria creditorială față de beneficiarii de drepturi sociale plătite de la BS
mii lei

Pensii	818,8
Alocații	3361,9
Indemnizații	2628,4
Compensații	9915,5
Ajutoare bănești	3455,5
Alte plăți	906,7
TOTAL	21086,8

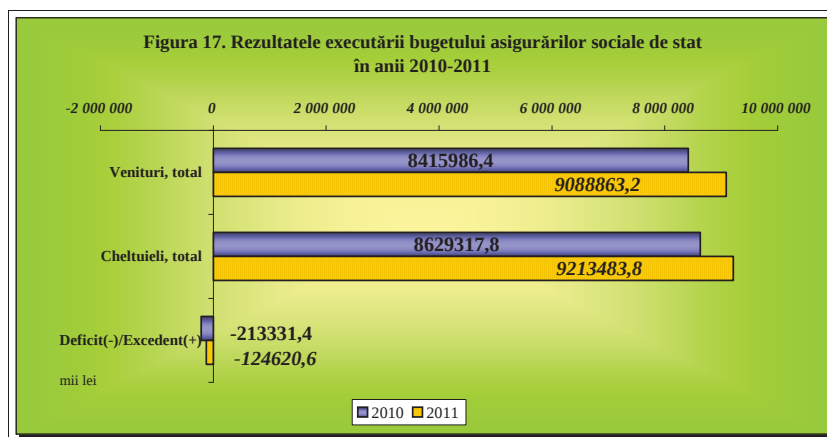
Formarea datoriei creditoriale se explică prin faptul că la situația din 01.01.2012 nu toți beneficiarii s-au adresat după pensii, indemnizații, compensații, alocații și urmează a fi achitate în anul de gestiune următor.

Datoria creditorială la servicii bancare și poștale în sumă de 1248,8 mii lei pentru drepturile sociale achitate de la bugetul asigurărilor sociale de stat și 887,6 mii lei achitate de la bugetul de stat sînt determinate de faptul că utilizarea cheltuielilor bancare este strict dependentă de plata drepturilor sociale.

IV. Rezultatul executării bugetului asigurărilor sociale de stat

Conform rezultatelor executării, bugetul asigurărilor sociale de stat în anul 2011 s-a soldat cu un deficit în sumă de 124620,6 mii lei. Totodată, transferurile bugetului de stat pentru acoperirea deficitului bugetului asigurărilor sociale de stat au constituit 806700,0 mii lei.

Comparativ cu anul 2010, deficitul bugetar s-a micșorat cu 88710,8 mii lei, iar transferurile bugetului de stat pentru acoperirea deficitului bugetului asigurărilor sociale de stat s-a micșorat cu 36900,0 mii lei.

Sursa: CNAS

Ca sursă de finanțare a deficitului a servit soldul mijloacelor bănești la începutul anului în sumă de 363461,4 mii

lei. Soldul la sfîrșitul perioadei de gestiune a constituit 238840,8 mii lei.

**PREȘEDINTELE CASEI NAȚIONALE
DE ASIGURĂRI SOCIALE**

Maria BORTA

**Darea de seamă privind îndeplinirea planului de contingente și beneficiarii plăților
din bugetul asigurărilor sociale de stat
(la situația din 1 ianuarie 2012)**

Periodicitatea: trimestrial, anual

nr/o	Tipuri de plăți	grupa	articol	alineat	Plan aprobat inițial		Plan precizat	Numărul real de beneficiari, cărora li se calculează plăți sociale						Mărimea medie a plății creată pe perioada de gestiune	Numărul	
					numărul benefic. (persoane)	suma (mii lei)	suma (mii lei)	la 01.01.11	la 01.04.11 (până la indexare)	la 01.07.11	la 01.10.11	la 01.01.12	media pe perioada de gestiune		de luni	de plăți planificate (12 = 9 x 11)
	A	B	C	D	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1	CHELTUIELI - TOTAL					9343187,0	9303545,2									
2	A. Prestații de asigurări sociale					7665290,7	7602929,9									
	din care:															
3	1. Pensii de asigurări sociale					6332156,9	6339628,2									
4	Pensii pentru limită de vîrstă				461792	4903954,0	4944148,0	460501	460232*	463315	466992	473075	464823	875-74	12	5577876
5	Pensii de invaliditate				131909	1129420,7	1105014,6	131348	130841	132442	132820	132900	132070	701-93	12	1584840
6	Pensii de urmaș				22836	127923,6	113763,1	23399	22291	19688	23327	20425	21826	461-32	12	261912
7	Pensii pentru vechime în muncă				1138	31973,3	36851,5	1282	1251	1137	1081	1015	1153	2592-23	12	13836
8	Pensii deputaților				214	9421,6	9280,4	201	204	219	223	230	215	3497-76	12	2580
9	Pensii membrilor Guvernului				87	4358,6	4137,3	86	86	82	82	83	84	4093-67	12	1008
10	Pensii funcționarilor publici				6398	97285,2	98342,6	6119	6147	6328	6416	6398	6282	1259-44	12	75384
11	Pensii aleșilor locali				447	8719,5	9241,3	435	439	457	497	520	470	1588-80	12	5640
12	Pensii colaboratorilor vamali				18	394,5	394,7	18	18	18	18	18	18	1771-71	12	216
13	Pensii procurorilor și judecătorilor				490	13081,5	12850,4	470	476	486	487	483	480	2226-78	12	5760
14	Suma restantă după ce pensionarilor din instituțiile de tutelă și curatelă li s-a plătit parțial pensia					5624,4	5604,3	866	865	844	839	833	849	551-71	12	10188
15	2. Indemnizații de asigurări sociale					1135611,7	1069857,4									
16	Indemnizație unică la nașterea copilului, persoanelor asigurate				13394	28713,1	27060,6	12694	2988	5797	8743	12591	-	2007-54	unică	12591
	inclusiv:															
	- pentru primul copil				6977	13954,0		6510	1586	3021	4508	6434	-	1859-42	unică	6434
	- pentru fiecare copil următor				6417	14759,1		6184	1402	2776	4235	6157	-	2162-32	unică	6157
*în cadrul trecerii finale la sistemul informațional nou CNAS, în perioada ianuarie-martie curent a fost efectuată o tranziție treptată a contingentului de beneficiari																
17	Indemnizație lunară pentru creșterea copilului până la vârsta de 3 ani, persoanelor asigurate				35265	317194,6	323815,5	33682	34477	34948	34757	35709	34715	720-82	12	416580
18	Indemnizații pentru incapacitate temporară de muncă survenită din cauza unui accident de muncă sau a unei boli profesionale*				800	897,3	897,3	894	200	337	457	595	-	-	-	595
19	Indemnizații pentru incapacitate temporară de muncă				373617	494190,7	429259,2	356682	107113	198002	262001	337242	-	-	-	337242
20	Indemnizații de maternitate				24500	186241,4	197720,9	24542	5563	17803	22466	26676	-	-	-	26676
21	Indemnizații de invaliditate				279	3016,0	3138,2	268	270	266	267	278	270	883-41	12	3240
22	Indemnizații de deces din cauza unui accident de muncă sau unei boli profesionale				8	117,4	386,8	8	-	12	14	17	-	22698-10	unică	17
23	Ajutor de deces beneficiarilor de pensii de asigurări sociale				33000	33000,0	30154,0	32551	8335	16335	22615	30178	-	1000-00	unică	30178
24	Ajutor de deces salariaților				6420	6420,0	4471,0	6108	1336	2410	3354	4464	-	1000-00	unică	4464
25	Ajutor de deces șomerilor				1	1,0	0,0	-	-	-**	-	1	-	1000-00	unică	1
26	Ajutor de șomaj și prestații de asigurări sociale, șomerilor					65820,2***	52953,9									
	- ajutor de șomaj				11000	64734,8		12225	6026	7730	8566	9545	-	-	-	9545
	- indemnizații pentru incapacitate temporară de muncă				500	274,6		538	153	257	317	354	-	-	-	354
	- indemnizații de maternitate				70	288,4		74	10	25	39	45	-	-	-	45
27	3. Alte prestații de asigurări sociale					10000,0	10000,0									
28	Cheltuieli pentru restabilirea sănătății prin tratament balnear sanatoriu și reabilitare, persoanelor asigurate					10000,0	10000,0	2420	451	583	2203	2430	-	4114-09	-	2430

*sunt reflectate indemnizațiile incluse cu cele plătite din mijloacele angajatorului

**în darea de seamă totalizatoare privind executarea pe 6 luni datele sunt corectate (greșit au fost indicate codurile bugetare)

***inclusiv cu cheltuielile pentru deservirea bancară

	A	B	C	D	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12		
29	B. Prestații de asistență socială					1677896,3	1700615,3											
	<i>din care:</i>																	
30	1. Pensii					143469,8	148796,9											
31	Pensii militarilor în termen și membrilor lor de familie	2	1	138	0	1	1174	10911,9	10254,1	1216	1178	1154	1126	1096	1154	749-88	12	13848
32	Pensii participanților la lichidarea consecințelor avariei de la C.A.E. Cernobil	2	1	138	0	1	2098	46214,0	46153,2	2110	2102	2103	2090	2044	2090	1818-64	12	25080
33	Pensii deputaților	2	1	138	0	1	214	7079,3	7100,2	201	204	219	223	230	215	2699-65	12	2580
34	Pensii membrilor Guvernului	2	1	138	0	1	87	2918,3	2745,0	86	86	82	82	83	84	2777-93	12	1008
35	Pensii funcționarilor publici	2	1	138	0	1	6398	58269,1	63273,7	6119	6147	6328	6416	6398	6282	806-50	12	75384
36	Pensii aleșilor locali	2	1	138	0	1	447	4902,7	5497,9	435	439	457	497	520	470	963-60	12	5640
37	Pensii colaboratorilor vamali	2	1	138	0	1	18	93,0	93,0	18	18	18	18	18	18	466-33	12	216
38	Pensii și indemnizații viagere procurorilor și judecătorilor	2	1	138	0	1	490	13081,5	12890,8	470	476	486	487	483	480	2226-78	12	5760
39	Pensii unor angajați din cultură	2	1	138	0	1			789,0	-	-	-	-	2	2	1247-10	1	2
40	2. Alocații						252397,9	250934,5										
41	Alocații sociale*	2	1	138	0	2	51479	142859,7	140909,3	50695	50472	50809	51006	51403	50877	226-30	12	610524
42	Alocații lunare de stat invalizilor de război, participanților la cel de-al doilea război mondial și familiilor lor	2	1	138	0	2	10250	36666,0	37082,5	10956	10599	10256	9953	9710	10295	297-38	12	123540
43	Alocații sociale pentru îngrijirea invalizilor	2	1	138	0	2	15974	57506,4	57592,4	15883	15741	15725	16011	15748	15822	300-00	12	189864
44	Alocații lunare de stat beneficiarilor de pensii, stabilite în sistemul public de asigurări sociale	2	1	138	0	2	3501	3931,1	3950,5	3501	3438	3361	3266	3520	3417	93-93	12	41004
45	Alocații lunare nominale de stat pentru persoanele cu merite deosebite față de stat	2	1	138	0	2	21055	11434,7	11399,8	21664	21425	21217	21082	20925	21263	45-34	12	255156
46	3. Indemnizații						225618,9	213570,9										
47	Indemnizație unică la nașterea copilului, persoanelor neasigurate	2	1	138	0	3	29614	63449,9	57789,5	27601	6702	12584	19774	26613	-	2020-03	unică	26613
	<i>inclusiv:</i>																	
	- pentru primul copil	2	1	138	0	3	15541	31082,0		14915	3581	6653	10446	13958	-	1875-28	unică	13958
	- pentru fiecare copil următor	2	1	138	0	3	14073	32367,9		12686	3121	5931	9328	12655	-	2179-68	unică	12655

*conform planului, datele sunt reflectate cu excepția persoanelor care se află la întreținerea totală a statului (în aziluri)

48	Indemnizație lunară pentru îngrijirea copilului până la vârsta de 1,5 ani, persoanelor neasigurate	2	1	138	0	3	44849	161456,4	155095,8	41118	40296	39215	39867	40150	40129	300-00*	12	481548
49	Indemnizații viagere sportivilor	2	1	138	0	3	29	712,6	685,6	28	28	28	28	28	28	2031-43	12	336
50	4. Compensații						589352,0	649828,5										
51	Compensații nominative pentru unele categorii de populație	2	1	138	0	4		287324,5	338343,0	241779	238411	234763	230739	228855	234909	-	12	2818908
52	Compensații sociale în perioada rece a anului (pentru anul 2010)/Compensații sociale UNICE în anul 2011/Ajutor în perioada rece a anului 2011	2	1	138	0	4	547844	213659,2	227779,5	579994	36041	545616	-	44343	**	130-00/200-00	3 luni/unică /4 luni	**
53	Compensații și ajutoare materiale participanților la lichidarea consecințelor avariei de la C.A.E.Cernobil și familiilor lor	2	1	138	0	4		49792,6	45118,9									
	<i>inclusiv:</i>																	
54	1. Compensații anuale pentru bilete de tratament balneosanatorial, <i>inclusiv</i> foi:***							19116,5										
	- invalizilor și participanților						2524	14861,8		1866	-	1275	1818	1930	-	5100-00	unică	1930
	- copii 4-7 ani						63	247,3		65	-	12	22	45	-	3400-00	unică	45
	- copii 7-14 ani						263	1275,3		304	-	63	119	250	-	4200-00	unică	250
	- copii 14-18 ani						464	2732,1		521	-	155	262	450	-	5100-00	unică	450
55	2. Ajutoare materiale unice****							14277,5										
	<i>dintre care:</i>																	
	- invalizilor						2280	13552,3		2179	-	2104	2139	2142	-	5943-40	unică	2142
	- participanților						244	725,2		97	-	88	97	107	-	2596-76	unică	107
56	3. Compensație unică pentru pierderea capacității de muncă						96	3681,2		111	60	90	98	100	-	39095-53	unică	100
57	4. Compensație unică în cazul pierderii întreținătorului						28	1248,2		28	7	18	29	38	-	42680-48	unică	38
58	5. Ajutor material anual copiilor care au pierdut întreținătorul						29	10,4		24	8	12	14	29	-	360-00	unică	29
59	6. Compensație anuală pentru concediu suplimentar (de 14 zile)						394	650,1		99	6	23	60	103	-	2042-49	unică	103
60	7. Compensație bănească lunară în schimbul asigurării cu produse alimentare și suplimente alimentare						2524	10808,7		2254	2244	2250	2238	2233	2244	350-52	12	26928

*conform Hotărârii Guvernului nr.432 din 15.06.2011 (Monitorul Oficial nr.99-101/495 din 17.06.2011) indemnizațiile respective pe parcursul anului 2011 se stabilesc în cuantum de 300-00 lei

**media pe perioada de gestiune nu este calculată, deoarece plățile atribuite la pozițiile "ajutorul pentru perioada rece a anului" și "compensații sociale în perioada rece a anului (pentru anul 2010)" sunt lunare, iar "compensațiile sociale unice" - au un caracter unic

***în perioada trimestrelor I curent nu a fost procurate foi de tratament, deoarece procedura de anunțare a licitației s-a început din luna aprilie curent

****în trimestru I curent plățile nu au fost efectuate, deoarece salariul mediu lunar pe țară, stabilit pentru anul 2010 a fost pus în aplicare începând cu 1 aprilie 2011 (Monitorul Oficial nr.40-42 din 18.03.2011)

61	Plăți periodice capitalizate	2	1	138	0	4	110	396,4	407,8	101	103	103	106	105	104	337-61	12	1248
62	Cheltuieli pentru procurarea biletelor de tratament sanatorial, veteranilor	2	1	138	0	4	6779	38179,3	38179,3	9262	2020	2514	6967	7455	-	5121-05	-	7455
63	5. Ajutoare bănești						360193,5	354872,5										
	<i>din care:</i>																	
64	Ajutorul social	2	1	138	0	5		356287,0	326796,5	27152	31677	34597	29801	36033	31852	817-60	12	382224
65	Ajutor de deces pentru persoanele neasigurate*	2	1	138	0	5	4341	3906,5	3906,5	4017	1043	1966	2797	3697	-	904-09*	unică	3697
66	6. Alte plăți						89428,8	90264,6										
67	Acoperirea diferenței pensiei stabilite până la pensia minimă pentru beneficiarii de pensii de asigurări sociale	2	1	138	2	5	45293	87736,6	82732,7	30132	31783	37643	41940	44226	37145	163-13	12	445740
68	Cheltuielile aferente perioadelor necontributive incluse în stagiul de cotizare	2	1	138	2	5	1684	1692,2	7531,9	421	820	**	**	5107	**	**	12	**

*datele sunt reflectate inclusiv cu ajutoare de deces invalizilor, militari în termen (stabilite conform procedurilor Hotărârii Guvernului nr.1442 din 19.12.2006, constituind la situația de 01.01.2012 numărul de beneficiari 34 persoane cu mărimea medie de prestație 1388-40 lei)

**dat fiind faptul că la situația de 01.07.2011 și 01.10.2011 datele nu au fost reflectate, deoarece la momentul respectiv în sistemul informațional SPIS al CNAS nu a fost realizat complexul de programe privind divizarea sumelor de pensii și a cheltuielilor aferente includerii în stagiul de cotizare a perioadelor necontributive, numărul mediu și mărimea medie a plății create pe parcursul anului întreg nu este posibil de reflectat după metoda stabilită în dare de seamă

Vicepreședintele Casei Naționale de Asigurări Sociale

Tatiana Popa

Director direcție generală finanțe și asigurări sociale

Elena Costin

Șef secție statistică și cheltuieli de organizare

Angela Juc

494 HOTĂRÎRE
pentru modificarea articolului 2 din Hotărîrea
Parlamentului nr. 69 din 5 aprilie 2012 privind
constituirea unei comisii de anchetă pentru
examinarea situației pe piața farmaceutică

Parlamentul adoptă prezenta hotărîre.

Art. I. – La articolul 2 din Hotărîrea Parlamentului nr. 69 din 5 aprilie 2012 privind constituirea unei comisii de anchetă pentru examinarea situației pe piața farmaceutică (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2012, nr. 85–87,

art. 275), textul „în termen de 90 de zile” se înlocuiește cu textul „pînă la 1 decembrie 2012”.

Art. II. – Prezenta hotărîre intră în vigoare la data adoptării.

PREȘEDINTELE PARLAMENTULUI

Marian LUPU

Nr. 151. Chișinău, 5 iulie 2012.

495 HOTĂRÎRE
pentru abrogarea Hotărîrii Parlamentului nr. 22-XV
din 29 martie 2001 cu privire la structura Aparatului
Parlamentului, la statul de funcții al Aparatului
și al Parlamentului și la asigurarea materială
a personalului Aparatului și a deputaților în Parlament

În legătură cu aprobarea noii structuri a Secretariatului Parlamentului și instituirea în cadrul acestuia a unor subdiviziuni responsabile de menținerea și administrarea clădirilor Parlamentului, de asigurarea cu transport și servicii de deservire și coordonare alimentară, precum și în vederea optimizării cheltuielilor bugetare,

Parlamentul adoptă prezenta hotărîre.

Art. 1. – Se abrogă Hotărîrea Parlamentului nr. 22-XV din 29 martie 2001 cu privire la structura Aparatului Parlamentului, la statul de funcții al Aparatului și al Parlamentului și la asigurarea materială a personalului Aparatului și a deputaților în Parlament (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2001, nr. 42, art. 173), cu modificările și completările ulterioare.

Art. 2. – Se lichidează întreprinderea de stat de alimentație publică „Cafeneaua Aparatului Parlamentului Republicii

Moldova”, instituția publică „Baza auto a Parlamentului” și instituția publică „Direcția pentru deservirea clădirilor Parlamentului”.

Art. 3. – Biroul permanent al Parlamentului va institui comisiile de lichidare a întreprinderii de stat de alimentație publică și a instituțiilor publice nominalizate și va asigura desfășurarea procedurii de lichidare a acestora în conformitate cu prevederile legislației în vigoare.

Art. 4. – Patrimoniul dat în gestiunea întreprinderii de stat de alimentație publică „Cafeneaua Aparatului Parlamentului Republicii Moldova”, instituției publice „Baza auto a Parlamentului” și a instituției publice „Direcția pentru deservirea clădirilor Parlamentului” se transmite în gestiunea Secretariatului Parlamentului.

Art. 5. – Controlul asupra executării prezentei hotărîri se pune în sarcina Biroului permanent al Parlamentului.

PREȘEDINTELE PARLAMENTULUI

Marian LUPU

Nr. 161. Chișinău, 5 iulie 2012.

496 HOTĂRÎRE
privind modificarea componenței unor comisii
de anchetă ale Parlamentului

Parlamentul adoptă prezenta hotărîre.

Art. 1. – Componența Comisiei de anchetă pentru examinarea situației pe piața farmaceutică, constituită prin Hotărîrea Parlamentului nr. 69 din 5 aprilie 2012, se modifică după cum urmează:

domnul deputat Simion GRIȘCIUC, aparținînd Frațiunii parlamentare a Partidului Liberal Democrat din Moldova, se exclude din componența comisiei;

domnul deputat Anatolie DIMITRIU, aparținînd Frațiunii parlamentare a Partidului Liberal Democrat din Moldova, se alege în funcția de membru al comisiei.

Art. 2. – Articolul 1 al Hotărîrii Parlamentului nr. 69 din 5 aprilie 2012 privind constituirea unei comisii de anchetă pentru examinarea situației pe piața farmaceutică (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2012, nr. 85–87, art. 275) se modifică conform art. 1 din prezenta hotărîre.

Art. 3. – Componența Comisiei de anchetă pentru verificarea gestiunii fondului forestier, a zonelor de protecție a

apelor rîurilor și ale bazinelor de apă, a parcurilor, constituită prin Hotărîrea Parlamentului nr. 141 din 15 iunie 2012, se modifică după cum urmează:

domnul deputat Iurie APOSTOLACHI, aparținînd Frațiunii parlamentare a Partidului Liberal Democrat din Moldova, se exclude din componența comisiei;

domnul deputat Andrei VACARCIUC, aparținînd Frațiunii parlamentare a Partidului Liberal Democrat din Moldova, se alege în funcția de membru al comisiei.

Art. 4. – Articolul 1 al Hotărîrii Parlamentului nr. 141 din 15 iunie 2012 privind constituirea unei comisii de anchetă pentru verificarea gestiunii fondului forestier, a zonelor de protecție a apelor rîurilor și ale bazinelor de apă, a parcurilor (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2012, nr. 135–141, art. 454) se modifică conform art. 3 din prezenta hotărîre.

Art. 5. – Prezenta hotărîre intră în vigoare la data adoptării.

PREȘEDINTELE PARLAMENTULUI

Marian LUPU

Nr. 162. Chișinău, 5 iulie 2012.

497 D E C R E T
privind numirea domnului Serghei CIOBANU
în funcția de președinte al Judecătoriei Militare

În temeiul art. 116 alin. (3) și alin. (5) din Constituția Republicii Moldova și al art. 16 alin. (3) din Legea privind organizarea judecătorească,

Președintele Republicii Moldova d e c r e t e a z ă:

PREȘEDINTELE REPUBLICII MOLDOVA

Nr. 166-VII. Chișinău, 11 iulie 2012.

Articol unic. - Domnul Serghei CIOBANU se numește, pe un termen de patru ani, în funcția de președinte al Judecătoriei Militare.

Nicolae TIMOFTI

498 D E C R E T
privind numirea domnului Andrei MIRONOV
în funcția de vicepreședinte al Judecătoriei Taraclia

În temeiul art. 116 alin. (3) și alin. (5) din Constituția Republicii Moldova și al art. 16 alin. (3) din Legea privind organizarea judecătorească,

Președintele Republicii Moldova d e c r e t e a z ă:

PREȘEDINTELE REPUBLICII MOLDOVA

Nr. 167-VII. Chișinău, 11 iulie 2012.

Articol unic. - Domnul Andrei MIRONOV se numește, pe un termen de patru ani, în funcția de vicepreședinte al Judecătoriei Taraclia.

Nicolae TIMOFTI

499 D E C R E T
privind numirea domnului Anatolie RUSU
în funcția de vicepreședinte al Judecătoriei Edineț

În temeiul art. 116 alin. (3) și alin. (5) din Constituția Republicii Moldova și al art. 16 alin. (3) din Legea privind organizarea judecătorească,

Președintele Republicii Moldova d e c r e t e a z ă:

PREȘEDINTELE REPUBLICII MOLDOVA

Nr. 168-VII. Chișinău, 11 iulie 2012.

Articol unic. - Domnul Anatolie RUSU se numește, pe un termen de patru ani, în funcția de vicepreședinte al Judecătoriei Edineț.

Nicolae TIMOFTI

500 D E C R E T
privind numirea domnului Ghenadie PAVLIUC
în funcția de judecător la Judecătoria Buiucani,
municipiul Chișinău

În temeiul art. 116 alin. (5) din Constituția Republicii Moldova și al art. 20 alin. (1) din Legea cu privire la statutul judecătorului,

Președintele Republicii Moldova d e c r e t e a z ă:

PREȘEDINTELE REPUBLICII MOLDOVA

Nr. 169-VII. Chișinău, 11 iulie 2012.

Articol unic. - Domnul Ghenadie PAVLIUC se numește, prin transfer, în funcția de judecător la Judecătoria Buiucani, municipiul Chișinău.

Nicolae TIMOFTI

501 D E C R E T
privind numirea domnului Xenofon ULIANOVSKI
în funcția de vicepreședinte al Curții de Apel Chișinău

În temeiul art. 116 alin. (3) și alin. (5) din Constituția Republicii Moldova și al art. 16 alin. (3) din Legea privind organizarea judecătorească,

Președintele Republicii Moldova d e c r e t e a z ă:

PREȘEDINTELE REPUBLICII MOLDOVA

Nr. 170-VII. Chișinău, 11 iulie 2012.

Articol unic. - Domnul Xenofon ULIANOVSKI se numește, pe un termen de patru ani, în funcția de vicepreședinte al Curții de Apel Chișinău.

Nicolae TIMOFTI

502 D E C R E T
privind numirea domnului Sergiu LEBEDIUC
în funcția de judecător la Judecătoria Militară

În temeiul art. 116 alin. (5) din Constituția Republicii Moldova și al art. 20 alin. (1) din Legea cu privire la statutul judecătorului,

Președintele Republicii Moldova d e c r e t e a z ă:

PREȘEDINTELE REPUBLICII MOLDOVA

Nr. 171-VII. Chișinău, 11 iulie 2012.

Președintele Republicii Moldova d e c r e t e a z ă:

Articol unic. - Domnul Sergiu LEBEDIUC se numește, prin transfer, în funcția de judecător la Judecătoria Militară.

Nicolae TIMOFTI

503 D E C R E T
privind numirea domnului Alexandru GAFTON
în funcția de judecător la Judecătoria Centru,
municipiul Chișinău

În temeiul art. 116 alin. (5) din Constituția Republicii Moldova și al art. 20 alin. (1) din Legea cu privire la statutul judecătorului,

Președintele Republicii Moldova d e c r e t e a z ă:

PREȘEDINTELE REPUBLICII MOLDOVA

Nr. 172-VII. Chișinău, 11 iulie 2012.

Articol unic. - Domnul Alexandru GAFTON se numește, prin transfer, în funcția de judecător la Judecătoria Centru, municipiul Chișinău.

Nicolae TIMOFTI

504 D E C R E T
privind constituirea Comisiei de selectare și admitere
a Academiei de Administrare Publică de pe lângă
Președintele Republicii Moldova

În scopul organizării și desfășurării procesului de admitere la Academia de Administrare Publică de pe lângă Președintele Republicii Moldova pentru anul de studii 2012-2013, în temeiul art. 94 alin. (1) din Constituția Republicii Moldova, precum și în conformitate cu pct. 11.3 din statutul academiei,

Președintele Republicii Moldova d e c r e t e a z ă:

Art.1. - Se constituie Comisia de selectare și admitere a Academiei de Administrare Publică de pe lângă Președintele Republicii Moldova în următoarea componență:

Președinte

MARINA Vasile - rector al Academiei de Administrare Publică, profesor universitar, doctor habilitat în științe fizico-matematice

Vicepreședinți:

ȘARBAN Vladimir - secretar general adjunct al Aparatului Președintelui Republicii Moldova

BALAN Oleg - vicerector al Academiei de Administrare Publică, profesor

universitar interimar, doctor habilitat în drept

Secretar

ANDRIEVSCI Ludmila - șef al Direcției management personal și relații publice a Academiei de Administrare Publică, magistrul în administrație publică

Membri:

POPA Victor - președinte al Comisiei juridice, numiri și imunități a Parlamentului, profesor universitar, doctor habilitat în drept

PALHOVICI Sergiu - șef al Oficiului teritorial Chișinău al Cămarilor de Stat, doctor în politologie

ȘAPTEFRAȚI Tatiana - director al Departamentului organizarea instruirii al Academiei de Administrare Publică, conferențiar universitar, doctor în biologie.

Art.2. - Prezentul decret intră în vigoare la data semnării.

PREȘEDINTELE REPUBLICII MOLDOVA

Nicolae TIMOFTI

Nr. 179-VII. Chișinău, 13 iulie 2012.

505 D E C R E T
privind acordarea deplinei puteri domnului Valeriu
TUREA, Ambasador Extraordinar și Plenipotențiar
al Republicii Moldova în Republica Portugheză

În temeiul art. 86 alin. (1) din Constituția Republicii Moldova și al art. 9 alin. (1) din Legea privind tratatele internaționale ale Republicii Moldova,

Președintele Republicii Moldova d e c r e t e a z ă:

Articol unic. - Domnului Valeriu TUREA, Ambasador Extraordinar și Plenipotențiar al Republicii Moldova în

Republica Portugheză, i se acordă deplinele puteri pentru a semna, în numele Republicii Moldova, Acordul dintre Republica Moldova și Republica Portugheză privind transporturile internaționale rutiere de pasageri și de mărfuri și Protocolul la acest acord.

PREȘEDINTELE REPUBLICII MOLDOVA

Nicolae TIMOFTI

Nr. 180-VII. Chișinău, 13 iulie 2012.

506 D E C R E T
privind transferul doamnei Ala POPESCU

În temeiul art. 88 lit. j) din Constituție și al art. 48 din Legea cu privire la funcția publică și statutul funcționarului public,

Președintele Republicii Moldova d e c r e t e a z ă:

Articol unic. - Se acceptă transferul doamnei

Ala POPESCU, șef al Direcției generale informare și documentare a Aparatului Președintelui Republicii Moldova, în funcție publică în cadrul Secretariatului Parlamentului, de la data de 16 iulie 2012.

PREȘEDINTELE REPUBLICII MOLDOVA

Nicolae TIMOFTI

Nr. 182-VII. Chișinău, 13 iulie 2012.

Acte ale Curții Constituționale a Republicii Moldova**15 HOTĂRÎRE**

pentru controlul constituționalității sintagmei „orice membru” din alineatul (1) articolul 10 al Legii nr.950-XIII din 19 iulie 1996 „Cu privire la colegiul disciplinar și la răspunderea disciplinară a judecătorilor”, cu modificările și completările ulterioare, în partea în care Procurorul General, membru de drept al Consiliului Superior al Magistraturii, i se atribuie dreptul de a intenta proceduri disciplinare în privința judecătorilor (Sesizarea nr. 6a/2012)

**În numele Republicii Moldova,
Curtea Constituțională, statuind în componența:
Dna Valeria ȘTERBEȚ, *președintele ședinței,*
Dna Elena SAFALERU, *judecător-raportor,*
DI Dumitru PUȘCAȘ,
DI Victor PUȘCAȘ,
DI Petru RAILEAN, *judecători,*
cu participarea dnei Corina Popa, *grefier,***

Având în vedere sesizarea depusă la 26 martie 2012 și înregistrată la aceeași dată,

Examinând sesizarea în ședință plenară publică,

Având în vedere actele și lucrările dosarului,

Pronunță următoarea hotărâre:

PROCEDURA

1. La originea cauzei se află sesizarea deputaților în Parlament, dnii Ion Butmalai și Alexandru Cimbriciuc, depusă la Curtea Constituțională la 26 martie 2012, în temeiul articolelor 135 alin.(1) lit.a) din Constituție, 25 lit.g) din Legea cu privire la Curtea Constituțională și 38 alin.(1) lit.g) din Codul jurisdicției constituționale, în vederea exercitării controlului constituționalității sintagmei „orice membru” din alineatul (1) articolul 10 din Legea nr.950-XIII din 19 iulie 1996 cu privire la colegiul disciplinar și la răspunderea disciplinară a judecătorilor, în partea ce ține de dreptul Procurorului General, membru de drept al Consiliului Superior al Magistraturii, de a intenta proceduri disciplinare în privința judecătorilor (M.O. nr.61-62/607, 1996; republicată în M.O. nr.182-185/1018, 2003).

2. Autorii sesizării au pretins, în special, că sintagma „orice membru” din alineatul (1) articolul 10 al Legii nr.950-XIII din 19 iulie 1996 cu privire la colegiul disciplinar și la răspunderea disciplinară a judecătorilor, în partea ce ține de dreptul Procurorului General, membru de drept al Consiliului Superior al Magistraturii, de a intenta proceduri disciplinare în privința judecătorilor, încalcă articolele 6, 116 alin.(1), 119 și 123 din Constituție, articolul 6 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, precum și actele normative internaționale privind independența sistemului judiciar.

3. Prin decizia Curții Constituționale din 3 aprilie 2012 sesizarea a fost declarată admisibilă.

4. În procesul examinării sesizării, Curtea Constituțională a dispus de opiniile scrise ale Parlamentului, Președintelui Republicii Moldova, Guvernului, Consiliului Superior al Magistraturii, Curții Supreme de Justiție, Procuraturii Generale, Academiei de Științe a Moldovei, Asociației obștești „Alianța pentru Justiție și Drepturile Omului”, Universității de Stat din Moldova.

5. La ședința plenară publică a Curții au participat autorii sesizării, dnii Ion Butmalai și Alexandru Cimbriciuc, fiind reprezentați de avocatul dna Ana Ursachi. Parlamentul a fost reprezentat de dl Sergiu Chirică, consultant principal în cadrul Direcției juridice a Secretariatului Parlamentului. Ca specialist din partea Parlamentului a asistat dna Carolina Vidrașcu-Brînza, procuror pentru misiuni speciale din cadrul Procuraturii Generale. Guvernul a fost reprezentat de

dl Vladimir Grosu, viceministru al justiției.

LEGISLAȚIA PERTINENTĂ

6. Prevederile relevante ale Constituției (M.O. nr.1/1, 1994) sînt următoarele:

Articolul 6**Separarea și colaborarea puterilor**

„În Republica Moldova puterea legislativă, executivă și judecătorească sînt separate și colaborează în exercitarea prerogativelor ce le revin, potrivit prevederilor Constituției.”

Articolul 7**Constituția, Lege Supremă**

„Constituția Republicii Moldova este Legea ei Supremă. Nici o lege și nici un alt act juridic care contravine prevederilor Constituției nu are putere juridică.”

Articolul 116**Statutul judecătorilor**

„(1) Judecătorii instanțelor judecătorești sînt independenți, imparțiali și inamovibili, potrivit legii.

[...]

(6) Sancționarea judecătorilor se face în conformitate cu legea.

[...]

Articolul 119**Folosirea căilor de atac**

„Împotriva hotărîrilor judecătorești, părțile interesate și organele de stat competente pot exercita căile de atac, în condițiile legii.”

Articolul 122**Componența [Consiliului Superior al Magistraturii]**

„(1) Consiliul Superior al Magistraturii este alcătuit din judecători și profesori titulari aleși pentru o durată de 4 ani.

(2) Din Consiliul Superior al Magistraturii fac parte de drept: Președintele Curții Supreme de Justiție, ministrul justiției și Procurorul General.”

Articolul 123**Atribuțiile [Consiliului Superior al Magistraturii]**

„(1) Consiliul Superior al Magistraturii asigură numirea, transferarea, detașarea, promovarea în funcție și aplicarea de măsuri disciplinare față de judecători.

(2) Modul de organizare și funcționare al Consiliului Superior al Magistraturii se stabilește prin lege organică.”

Articolul 124**Atribuțiile și structura [Procuraturii]**

„(1) Procuratura reprezintă interesele generale ale societății și apără ordinea de drept, precum și drepturile și libertățile cetățenilor, conduce și exercită urmărirea penală, reprezintă învinuirea în instanțele judecătorești, în condițiile legii.

[...]

7. Prevederile relevante ale Legii nr.544-XIII din 20 iulie 1995 cu privire la statutul judecătorului (M.O. nr.59-60/664, 1995; republicată în M.O. nr.117-119/946, 2002) sînt următoarele:

Articolul 15
Obligațiile judecătorilor

„(1) Judecătorii sînt obligați să execute întocmai cerințele legii la înfăptuirea justiției, să asigure ocrotirea drepturilor și libertăților cetățenilor, onoarei și demnității lor, apărarea intereselor societății, înaltă cultură a activității judecătorești, să fie nepărtinitori.

(2) Judecătorii în exercitiul funcțiunii, precum și în afara relațiilor de serviciu, sînt datori să se abțină de la fapte care ar putea să discrediteze justiția, să compromită cinstea și demnitatea de judecător ori să provoace îndoieli față de obiectivitatea lor.

(3) Judecătorii nu au dreptul să divulge secretul deliberării și informațiile obținute în ședință închisă, iar judecătorul de instrucție nu are dreptul să divulge datele urmăririi penale.

(4) Judecătorii sînt obligați să studieze și să generalizeze practica judiciară.

(5) Judecătorii sînt obligați să depună, în condițiile legii, declarația cu privire la venituri și proprietate.

(6) Neîndeplinirea de către judecător a obligațiilor sale atrage răspunderea prevăzută de lege.”

Articolul 22
Abaterile disciplinare

„(1) Constituie abatere disciplinară:

a) încălcarea obligației de imparțialitate;
b) interpretarea sau aplicarea neuniformă a legislației, intenționat sau din neglijență gravă, dacă acest lucru nu este justificat de schimbarea practicii judiciare;

Notă: Se declară drept neconstituțional art.22 alin.(1) lit.b) conform Hot. Curții Constituționale nr.28 din 14.12.2010, în vigoare 14.12.2010.

c) imixtiunea în activitatea altui judecător sau intervențiile de orice natură pe lângă autorități, instituții sau funcționari pentru soluționarea unor cereri, pretinderea sau acceptarea rezolvării intereselor personale sau ale membrilor familiei altfel decît în limitele prevederilor legale în vigoare;

d) nerespectarea secretului deliberării sau a confidențialității lucrărilor care au acest caracter;

e) activitățile publice cu caracter politic;

f) nerespectarea dispozițiilor privind distribuirea aleatorie a dosarelor;

f¹) încălcarea, din motive imputabile, a termenelor de examinare a cauzelor aflate în procedură sau încălcarea normelor imperative ale legislației;

g) încălcarea prevederilor legale referitoare la obligativitatea depunerii declarației cu privire la venituri și proprietate;

h) refuzul nejustificat de a îndeplini o atribuție de serviciu;

h¹) încălcarea termenelor de redactare a hotărîrilor judecătorești și de transmitere a copiilor de pe acestea participanților la proces;

h²) nepublicarea, din motive imputabile judecătorului, a hotărîrii judecătorești pe pagina web din internet a instanței judecătorești prin intermediul Programului Computerizat de Gestionare a Dosarelor;

i) absențele nemotivate de la serviciu, întîrzierea ori plecarea de la program;

j) atitudinea nedemnă, în timpul exercitării atribuțiilor de serviciu, față de colegi, avocați, experți, martori sau alți participanți la proces;

k) încălcarea normelor Codului de etică al judecătorului;

l) nerespectarea de către președintele instanței a obligației de a raporta Consiliului Superior al Magistraturii abaterile disciplinare ale judecătorilor;

m) exploatarea poziției de judecător în scopul obținerii de foloase necuvenite;

n) încălcarea prevederilor referitoare la incompatibilitățile și interdicțiile care îi privesc pe judecători;

o) expunerea în public a acordului sau a dezacordului cu hotărîrea colegilor în scopul imixtiunii în activitatea acestora;

p) emiterea unei hotărîri care ulterior a fost recunoscută de Curtea Europeană a Drepturilor Omului drept hotărîre prin care au fost încălcate drepturile și libertățile fundamentale ale omului.

Notă: Se declară drept neconstituțional art.22 alin.(1) lit.p) conform Hot. Curții Constituționale nr.12 din 07.06.2011, în vigoare 07.06.2011.

(2) Anularea sau modificarea hotărîrii judiciare nu atrage răspundere, dacă judecătorul care a pronunțat-o nu a încălcat intenționat legea. Excepție fac cazurile în care legea a fost încălcată cu neglijență, cauzînd persoanelor prejudicii materiale sau morale esențiale.”

Articolul 23
Sancțiunile disciplinare

„(1) În condițiile legii, judecătorului îi pot fi aplicate următoarele sancțiuni disciplinare:

a) avertisment;

b) mustrare;

c) mustrare aspră;

d) retrogradare;

e) eliberare din funcție;

f) eliberare din funcția de președinte sau vicepreședinte.

(2) Eliberarea din funcție se aplică în cazul comiterii de către judecător a unei abateri disciplinare ce afectează imaginea sistemului judecătoreesc sau în cazul comiterii repetate a abaterilor disciplinare specificate la art.22.

(3) În cazul în care președinții (vicepreședinții) judecătorilor sau ai curților de apel, din motive neîntemeiate, nu îndeplinesc condițiile prevăzute la art.27, 28 și, respectiv, la art.39, 40 ale Legii privind organizarea judecătorească sau în cazul comiterii de către aceștia a abaterii disciplinare specificate la art.22 lit.l) din prezenta lege, ei sînt eliberați din funcție. În același mod sînt eliberați din funcție președintele și vicepreședintele Curții Supreme de Justiție pentru neîndeplinirea atribuțiilor prevăzute de Legea cu privire la Curtea Supremă de Justiție.

(4) Sancțiunea disciplinară se aplică în termen de 6 luni de la data constatării abaterii disciplinare, dar nu mai tîrziu de un an de la data comiterii ei. În cazul în care dintr-o hotărîre definitivă a unei instanțe judecătorești naționale sau internaționale rezultă comiterea de către judecător a unei abateri disciplinare, sancțiunea disciplinară se aplică în termen de un an de la data devenirii definitive a hotărîrii instanței judecătorești naționale sau internaționale.”

8. Prevederile relevante ale Legii nr.947-XIII din 19 iulie 1996 cu privire la Consiliul Superior al Magistraturii (M. O. nr.64/641, 1996; republicată în M.O. nr.186-188/752, 2003) sînt următoarele:

Articolul 3
Componența

„(1) Consiliul Superior al Magistraturii este constituit din 12 membri.

(2) În componența Consiliului Superior al Magistraturii intră judecători și profesori titulari, precum și Președintele Curții Supreme de Justiție, ministrul justiției, Procurorul General care sînt membri de drept. [...]”

Articolul 4**Competența Consiliului Superior al Magistraturii**

„[...]”

(3) Întru exercitarea funcțiilor sale, Consiliul Superior al Magistraturii are următoarele competențe în domeniul respectării disciplinei și eticii judecătorilor:

a) examinează petițiile cetățenilor în problemele ce țin de etica judecătorilor;

b) examinează contestațiile hotărârilor emise de colegiul disciplinar;

c) aplică sancțiuni disciplinare în privința judecătorilor;

d) validează hotărârile (avizele) emise de colegiul de calificare și de colegiul disciplinar;

[...]"

Articolul 21

Validarea hotărârilor emise de colegiul de calificare și de colegiul disciplinar

„(1) Hotărârile (avizele) colegiului de calificare și ale colegiului disciplinar care nu au fost atacate se remit, în termen de 7 zile, spre validare Consiliului Superior al Magistraturii.

[...]"

(4) După examinarea problemei, Consiliul Superior al Magistraturii decide:

a) validarea hotărârilor (avizelor) colegiului de calificare și ale colegiului disciplinar;

b) modificarea hotărârilor colegiului de calificare și ale colegiului disciplinar sau casarea lor și adoptarea de noi hotărâri;

c) casarea hotărârilor colegiului de calificare și ale colegiului disciplinar și încetarea procedurii pe dosar.

[...]"

Articolul 22

Examinarea contestațiilor împotriva hotărârilor colegiului de calificare și ale colegiului disciplinar

„(1) Contestațiile împotriva hotărârilor adoptate de colegiul de calificare și de colegiul disciplinar se examinează cel mult într-o lună de la data primirii materialelor în Consiliul Superior al Magistraturii.

[...]"

(3) După examinarea contestațiilor, Consiliul Superior al Magistraturii decide:

a) menținerea fără modificare a hotărârilor colegiului de calificare și ale colegiului disciplinar;

b) modificarea hotărârilor colegiului de calificare și ale colegiului disciplinar;

c) casarea hotărârilor colegiului de calificare și ale colegiului disciplinar și încetarea procedurii pe dosar.”

Articolul 24

Adoptarea de hotărâri

„[...]”

(5) În cazul în care Consiliul Superior al Magistraturii își exercită atribuțiile prevăzute la art.21 și 22, membrul la propunerea căruia sau din inițiativa căruia a fost intentată procedura disciplinară nu participă la deliberare.

[...]"

Articolul 25

Contestarea hotărârilor Consiliului Superior al Magistraturii

„Hotărârile Consiliului Superior al Magistraturii pot fi contestate la Curtea de Apel Chișinău, de orice persoană interesată, în termen de 15 zile din momentul comunicării.”

9. Prevederile relevante ale Legii nr.950-XIII din 19 iulie 1996 cu privire la colegiul disciplinar și la răspunderea disciplinară a judecătorilor (M. O. nr.61-62/607, 1996; republicată în M. O. nr.182-185/751, 2003) sînt următoarele:

Articolul 1

Colegiul disciplinar

„(1) Colegiul disciplinar se constituie pe lângă Consiliul Superior al Magistraturii și are drept scop examinarea cazurilor privind răspunderea disciplinară a judecătorilor.

[...]"

Articolul 7

Împuternicirile colegiului disciplinar

„Colegiul disciplinar:

a) examinează cazurile privind răspunderea disciplinară a judecătorilor;

b) soluționează cazurile privind anularea înainte de termen a pedepsei disciplinare.”

Articolul 9

Temeiurile răspunderii disciplinare

„(1) Judecătorul poate fi tras la răspundere disciplinară în cazul comiterii abaterilor disciplinare specificate la art.22 din Legea privind statutul judecătorului.

(2) Anularea sau modificarea hotărârii judiciare nu atrage răspundere dacă judecătorul care a pronunțat-o nu a încălcat legea intenționat sau din culpă gravă.

[...]"

Articolul 10

Dreptul de a intenta procedură disciplinară

„(1) Dreptul de a intenta procedura disciplinară îl are orice membru al Consiliului Superior al Magistraturii.

[...]"

Articolul 23

Atacarea hotărârii colegiului disciplinar

„Hotărîrea colegiului disciplinar poate fi atacată, de către judecătorul vizat sau de persoana care a intentat procedura disciplinară, în Consiliul Superior al Magistraturii în termen de 10 zile de la data adoptării.”

10. Prevederile relevante ale Convenției europene pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, amendată prin protocoalele adiționale la această convenție (încheiată la Roma la 4 noiembrie 1950 și ratificată de Republica Moldova prin Hotărîrea Parlamentului nr. 1298-XIII din 24 iulie 1997), sînt următoarele:

Articolul 6

Dreptul la un proces echitabil

„1. Orice persoană are dreptul la judecarea în mod echitabil, în mod public și într-un termen rezonabil a cauzei sale, de către o instanță independentă și imparțială, instituită de lege, care va hotărî fie asupra încălcării drepturilor și obligațiilor sale cu caracter civil, fie asupra temeiniciei oricărei acuzații în materie penală îndreptate împotriva sa. Hotărîrea trebuie să fie pronunțată în mod public, dar accesul în sala de ședință poate fi interzis presei și publicului pe întreaga durată a procesului sau a unei părți a acestuia în interesul moralității, al ordinii publice ori al securității naționale într-o societate democratică, atunci cînd interesele minorilor sau protecția vieții private a părților la proces o impun, sau în măsura considerată absolut necesară de către instanță atunci cînd, în împrejurări speciale, publicitatea ar fi de natură să aducă atingere intereselor justiției.

2. Orice persoană acuzată de o infracțiune este prezumată nevinovată pînă ce vinovăția sa va fi legal stabilită.

3. Orice acuzat are, în special, dreptul:

a) să fie informat, în termenul cel mai scurt, într-o limbă pe care o înțelege și în mod amănunțit, asupra naturii și cauzei acuzației aduse împotriva sa;

b) să dispună de timpul și de înlesnirile necesare pregătirii apărării sale;

c) să se apere el însuși sau să fie asistat de un apărător ales de el și, dacă nu dispune de mijloace necesare pentru a plăti un apărător, să poată fi asistat în mod gratuit de un avocat din oficiu, atunci cînd interesele justiției o cer;

d) să întrebe sau să solicite audierea martorilor acuzației și să obțină citarea și audierea martorilor apărării în aceleași condiții ca și martorii acuzației;

e) să fie asistat în mod gratuit de un interpret, dacă nu înțelege sau nu vorbește limba folosită la audiere.”

ÎN DREPT

11. La 19 iulie 1996 Parlamentul Republicii Moldova a adoptat Legea nr.950-XIII cu privire la colegiul disciplinar

și la răspunderea disciplinară a judecătorilor, ulterior modificată și completată.

Potrivit alineatului (1) articolul 10 al acestei legi, „dreptul de a intenta procedura disciplinară îl are *orice membru* al Consiliului Superior al Magistraturii”.

12. În opinia autorilor sesizării, sintagma „orice membru” din alineatul (1) articolul 10 al Legii nr.950-XIII, în partea ce ține de dreptul Procurorului General, membru de drept al Consiliului Superior al Magistraturii, de a intenta proceduri disciplinare în privința judecătorilor, încalcă articolele 6, 116 alin.(1), 119 și 123 din Constituție, articolul 6 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, precum și actele normative internaționale privind independența sistemului judiciar.

13. Curtea reține că prerogativa cu care a fost învestită prin articolul 135 alin.(1) lit.a) din Constituție presupune stabilirea corelației dintre normele legislative și textul Constituției, ținând cont de principiul supremației acesteia.

14. Obiectul sesizării, astfel cum a fost formulat, îl constituie sintagma „orice membru” din alineatul (1) articolul 10 al Legii nr.950-XIII din 19 iulie 1996 cu privire la colegiul disciplinar și la răspunderea disciplinară a judecătorilor, prin care Procurorul General, membru de drept al Consiliului Superior al Magistraturii, este abilitat să intenteze proceduri disciplinare în privința judecătorilor.

15. Analizând obiectul sesizării în raport cu normele constituționale, Curtea Constituțională constată că motivele invocate referitor la neconstituționalitatea prevederii legale contestate vizează pretinsa încălcare a articolului 116 alin. (1) în corelare cu articolele 6 și 123 din Constituție.

16. Având în vedere irelevanța prevederilor articolului 119 din Constituție pentru prezenta cauză, Curtea nu va examina pretinsa încălcare a acestui articol.

I. PRETINSA ÎNCĂLCARE A ARTICOLULUI 116 alin.(1) COMBINAT CU ARTICOLELE 6 ȘI 123 DIN CONSTITUȚIE

17. În opinia autorilor sesizării, prevederea supusă controlului constituționalității încalcă articolul 116 alin.(1) din Constituție, care prevede următoarele:

„(1) Judecătorii instanțelor judecătorești sînt independenți, imparțiali și inamovibili, potrivit legii.

[...]”

18. Autorii sesizării menționează că prin sintagma contestată se aduce atingere articolului 6 din Constituție, potrivit căruia:

„În Republica Moldova puterea legislativă, executivă și judecătorească sînt separate și colaborează în exercitarea prerogativelor ce le revin, potrivit prevederilor Constituției.”

19. De asemenea, ei susțin că prevederea supusă controlului constituționalității încalcă normele articolului 123 din Constituție, conform căruia:

„(1) Consiliul Superior al Magistraturii asigură numirea, transferarea, detașarea, promovarea în funcție și aplicarea de măsuri disciplinare față de judecători.

(2) Modul de organizare și funcționare al Consiliului Superior al Magistraturii se stabilește prin lege organică.”

A. Argumentele autorilor sesizării

20. În opinia autorilor sesizării, dispozițiile contestate încalcă principiile contradictorialității și egalității părților în proces, defavorizează partea apărării în raport cu partea acuzării, oferindu-i acesteia „o armă în plus”, astfel fiind afectat grav dreptul la un proces echitabil, prevăzut de articolul 6 din Convenția europeană pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale.

21. Potrivit autorilor sesizării, Procurorul General intențază proceduri disciplinare în privința judecătorilor, în

special a judecătorilor de instrucție, în baza materialelor prezentate de către „o proprie inspectie judiciară” creată în cadrul Procuraturii Generale în afara limitelor legale, astfel încălcându-se dispozițiile articolului 123 din Constituție.

22. Prin investirea Procurorului General cu dreptul de a intenta proceduri disciplinare în privința judecătorilor, în opinia autorilor sesizării, se încalcă principiile imparțialității și independenței judecătorilor, statuate de articolul 116 alin.(1) din Constituție.

23. În susținerea poziției enunțate, autorii invocă Recomandarea nr.(94)12 a Comitetului de Miniștri al Consiliului Europei privind independența, eficiența și rolul judecătorilor și Recomandarea CM/Rec nr. (2010)12 a Comitetului de Miniștri către statele membre cu privire la judecători, Avizul nr.1 al Consiliului Consultativ al Judecătorilor Europeni despre standardele privind independența judiciară și inamovibilitatea judecătorilor, Avizul nr.3 al Consiliului Consultativ al Judecătorilor Europeni (CCJE) asupra principiilor și regulilor privind imperatiile profesionale aplicabile judecătorilor și în mod deosebit a deontologiei, comportamentelor incompatibile și imparțialității.

24. Potrivit autorilor sesizării, în condițiile articolului 10 alin.(I) din Legea cu privire la colegiul disciplinar și la răspunderea disciplinară a judecătorilor, între procuror, care este parte în proces, și judecător, la intentarea procedurilor disciplinare, nu există „un filtru”, dispoziție prevăzută de pct.67 din Avizul nr. 3 al Consiliului Consultativ al Judecătorilor Europeni, procurorul fiind direct investit cu dreptul de a intenta proceduri disciplinare în privința judecătorilor.

25. Astfel, autorii sesizării consideră că intentarea procedurilor disciplinare și tragerea abuzivă la răspundere disciplinară a magistraților, pe cauze în care Procurorul General reprezintă partea acuzării, determină corpul de magistrați să se lase influențați și manipulați și să exercite actul de justiție nu în baza Constituției și a legilor, dar după alte criterii.

B. Argumentele autorităților

26. Atît Parlamentul, cît și Guvernul în punctele lor de vedere relevă că dreptul Procurorului General de a intenta proceduri disciplinare împotriva judecătorilor este intrinsec legat de calitatea acestuia de membru al Consiliului Superior al Magistraturii și exercitarea lui se reduce doar la această etapă, Procurorul General nefiindu-i permis să intervină în mod direct în procedurile de investigare a abaterilor disciplinare și de sancționare a judecătorului.

27. Potrivit autorităților, în vederea prevenirii unor eventuale abuzuri, Legea cu privire la Consiliul Superior al Magistraturii instituie o garanție suplimentară la validarea hotărîrilor colegiului disciplinar de către Consiliul Superior al Magistraturii, stipulînd că membrul Consiliului Superior al Magistraturii la inițiativa căruia a fost intentată procedura disciplinară nu participă la deliberare.

28. Autoritățile susțin că principiul constituțional al independenței judecătorilor implică, în mod necesar, un alt principiu, cel al responsabilității. Independența judecătorului nu constituie și nu poate fi interpretată ca o putere discreționară a acestuia sau ca o piedică în calea angajării răspunderii sale în condițiile legii, indiferent că este vorba despre răspunderea penală, civilă sau disciplinară. Este sarcina legiuitorului de a realiza echilibrul necesar între independența și responsabilitatea judecătorilor, cu respectarea dispozițiilor constituționale în materie.

C. Aprecierea Curții Constituționale

29. În contextul subiectului abordat de autorii sesizării, care susțin că prin dreptul acordat Procurorului General de a intenta proceduri disciplinare în privința judecătorilor se încalcă principiile independenței și imparțialității judecă-

torului, statuate de art.116 alin.(1) din Constituție, Curtea reține următoarele.

30. Legiuitorul constituant a consacrat independența judecătorului pentru a-l apăra pe acesta de influența autorităților publice.

Oricare ar fi aspectele în care poate fi abordată, independența judecătorului nu este reglementată ca un scop în sine și, cu atât mai puțin, ca un privilegiu al acestuia, ci, slujind înfăptuirii justiției, reprezintă o garanție oferită cetățenilor, care trebuie să aibă certitudinea că judecătorii sunt independenți în raport cu puterea legislativă și cea executivă și că, indiferent de statutul lor special, se supun numai legii.

Judecătorii trebuie să dețină puterea de a-și exercita responsabilitățile judiciare, avînd obligația de a asigura aplicarea corectă a legii și instrumentarea cauzelor în mod echitabil, eficient și în termen rezonabil.

Reprezentînd o garanție constituțională, independența judecătorului nu poate fi interpretată ca fiind de natură să determine lipsa responsabilității judecătorului.

31. În jurisprudența sa cu privire la respectarea principiului constituțional al independenței judecătorilor (hotărîrile Curții Constituționale nr.10 din 4 martie 1997, nr.28 din 14 decembrie 2010, nr.12 din 7 iunie 2011) Curtea a subliniat că independența judecătorului este o premisă a statului de drept și o garanție fundamentală a unei judecăți corecte, ceea ce

presupune că nimeni nu poate interveni în deciziile și modul de gîndire ale unui judecător, decît prin procedurile judiciare stabilite.

Într-o societate democratică judecătorul nu poate fi la adăpostul unei imunități absolute, dar, în același timp, angajarea responsabilității acestuia trebuie făcută sub rezerva unei prudențe determinate de necesitatea garanțării independenței și libertății judecătorului contra tuturor presiunilor induse.

32. Consiliul Superior al Magistraturii, care este alcătuit din judecători și profesori titulari aleși pentru o durată de 4 ani și din care fac parte de drept: Președintele Curții Supreme de Justiție, ministrul justiției și Procurorul General, reprezintă garantul independenței judecătorului, al instanței judecătorești și în ansamblu al puterii judecătorești în Republica Moldova.

Potrivit articolului 123 din Constituție, Consiliul Superior al Magistraturii asigură numirea, transferarea, detașarea, promovarea în funcție și aplicarea de măsuri disciplinare față de judecători.

Prin natura sa juridică, prin modul de constituire, organizare și realizare a competențelor legale, Consiliul Superior al Magistraturii este organul autoadministrării judecătorești, este independent și format în vederea organizării și funcționării sistemului judecătoresc.

Astfel, Consiliul Superior al Magistraturii are o dublă calitate: administrativă și jurisdicțională. De regulă, această autoritate desfășoară o activitate de natură administrativă, iar atunci cînd acționează în calitate de instanță disciplinară, ea realizează o activitate jurisdicțională.

33. Curtea reține că prin dreptul atribuit Procurorului General, membru de drept al Consiliului Superior al Magistraturii, de a intenta proceduri disciplinare în privința judecătorilor nu se aduce atingere statutului și independenței acestora, pentru următoarele considerente.

34. În cazurile răspunderii disciplinare, independența judecătorului **se asigură prin garanțiile procedurale**, în primul rînd, prin faptul că doar Consiliul Superior al Magistraturii, organul de autoadministrare judecătorească (prin membrii săi), este instituția responsabilă pentru pornirea acțiunii disciplinare, acesta funcționînd ca instanță de judecată pentru abaterile disciplinare ale judecătorilor.

Abaterile disciplinare și sancțiunile sînt prevăzute de lege, iar hotărîrile Consiliului Superior al Magistraturii pot fi contestate la Curtea de Apel.

35. Independența judecătorului în procedurile disciplinare **se asigură, de asemenea, prin mecanismele legale de examinare** a abaterilor disciplinare de către un organ independent – colegiul disciplinar - cu respectarea drepturilor judecătorului de a participa la examinarea cazului său, de a fi asistat de un apărător, de a formula demersuri, de a da lămuriri, de a ataca hotărîrea colegiului disciplinar la Consiliul Superior al Magistraturii și de a contesta hotărîrea Consiliului Superior al Magistraturii în instanța de contencios administrativ.

Pentru a exclude orice ingerință în activitatea judiciară și a asigura independența judecătorilor, **la validarea** hotărîrilor colegiului disciplinar și **examinarea contestațiilor** împotriva acestor hotărîri, membrul Consiliului Superior al Magistraturii la propunerea căruia sau din inițiativa căruia a fost intentată procedura disciplinară este lipsit de dreptul de a participa la deliberare, prevedere stipulată de articolul 24 alin.(5) din Legea nr.947-XIII.

36. Din norma enunțată rezultă fără echivoc că orice membru al Consiliului Superior al Magistraturii, inclusiv Procurorul General, dispune doar de dreptul de a intenta procedura disciplinară față de judecător, dar nu și de a examina acțiunea disciplinară pe care a intentat-o. Examinarea acțiunii disciplinare este competența exclusivă a colegiului disciplinar, căruia îi revine sarcina de a emite hotărîri motivate, cu menționarea probelor și aplicarea sancțiunilor disciplinare.

37. După cum s-a menționat, calitatea Procurorului General de membru de drept al Consiliului Superior al Magistraturii este prevăzută de articolul 122 din Constituție.

Competența Procurorului General ca membru de drept al Consiliului Superior al Magistraturii, precum și a celorlalți membri, nu se limitează doar la intentarea procedurii disciplinare împotriva judecătorilor. Consiliul Superior al Magistraturii, în temeiul art.4 alin.(3) din Legea cu privire la Consiliul Superior al Magistraturii, dispune de următoarele atribuții în domeniul respectării disciplinei și eticii judecătorești:

- a) examinează petițiile cetățenilor în probleme ce țin de etica judecătorilor;
- b) examinează contestațiile împotriva hotărîrilor emise de colegiile disciplinare;
- c) aplică sancțiuni disciplinare în privința judecătorilor;
- d) validează hotărîrile (deciziile) emise de colegiul de calificare și de colegiul disciplinar.

O eventuală restrîngere a acestor atribuții ale oricărui membru al Consiliului Superior al Magistraturii ar însemna încălcarea dispozițiilor articolului 122 din Constituție.

38. Prevederea care reglementează calitatea Procurorului General de titular al intentării acțiunii disciplinare nu aduce atingere în nici un mod atribuțiilor constituționale ale Consiliului Superior al Magistraturii, fiind respectate premisele independenței actului de justiție adoptat în materia de răspundere disciplinară a judecătorilor.

39. Sub imperiul celor enunțate, Curtea reține că sintagma „orice membru” din alineatul (1) articolul 10 al Legii cu privire la colegiul disciplinar și la răspunderea disciplinară a judecătorilor, care îi acordă Procurorului General, în calitatea sa de membru de drept al Consiliului Superior al Magistraturii, dreptul de a intenta proceduri disciplinare față de judecători, nu afectează principiul independenței judecătorilor și nu încalcă normele constituționale cuprinse în articolele 116 alin.(1) și 123, precum și dreptul la un proces echitabil, prevăzut de articolul 6 din Convenția europeană pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale.

40. Deși invocă articolul 6 din Constituție, autorii sesizării nu aduc argumente concludente, care ar demonstra că norma contestată din Legea nr.950-XIII încalcă principiul fundamental al separației puterilor în stat. Astfel de argumente nu au fost aduse nici în ședința plenară a Curții.

41. După cum s-a menționat, norma legală contestată se referă doar la intentarea procedurii disciplinare în privința judecătorului de către unul dintre subiecții abilitați cu această atribuție. Dreptul decizional privind aplicarea sancțiunii disciplinare față de judecător aparține colegiului disciplinar și Consiliului Superior al Magistraturii.

42. În dezvoltarea acestei afirmații, Curtea subliniază că doar **existența unor atribuții decizionale** în sarcina unei autorități publice, alta decât cea constituțional sau legal desemnată, poate avea drept consecință încălcarea principiului separației puterilor în stat.

43. Competența Consiliului Superior al Magistraturii și a colegiului disciplinar, prevăzută de normele constituționale și legale referitor la procedurile disciplinare intentate judecătorilor, nu poate duce la încălcarea principiului separației puterilor în stat.

44. Curtea concluzionează că abilitarea Procurorului General, ca membru de drept al Consiliului Superior al Magistraturii, cu dreptul de a intenta acțiuni disciplinare în privința judecătorilor, nu poate fi considerată o ingerință în activitatea puterii judecătorești, fapt care ar fi putut ridica problema respectării articolului 6 din Constituție.

45. Referitor la critica adusă de autorii sesizării, în sensul că norma legală contestată permite procurorului să îmbine atribuțiile de acuzator în cadrul unui proces penal cu cea de inițiator al unei proceduri disciplinare în privința judecătorului, pe care o utilizează ca o cale de atac suplimentară, Curtea menționează următoarele.

46. Prevederea prin care Procurorul General, exponent al părții acuzării în procesul penal dispune de dreptul de a intenta procedura disciplinară față de judecător, nu aduce atingere principiului egalității armelor în proces.

Atribuția Procurorului General, membru de drept al Consiliului Superior al Magistraturii, de a intenta proceduri disciplinare în privința judecătorilor nu poate constitui un mecanism de control administrativ asupra procedurii de examinare a cauzei și asupra hotărârii judecătorești adoptate.

Partea care a avut de suferit de pe urma unei erori

**PREȘEDINTELE ȘEDINȚEI
CURȚII CONSTITUȚIONALE**

Nr. 9. Chișinău, 28 iunie 2012.

PCC-01/6a

profesionale (litigiantul dezamăgit), fiind lezată în drepturi prin încălcările comise de către judecător în cadrul înfăptuirii justiției sau prin atitudinea nedemnă a acestuia față de participanții la proces, este în drept să depună plîngere la Consiliul Superior al Magistraturii – organ responsabil de intentare a acțiunilor disciplinare.

În calitate de membru de drept al Consiliului Superior al Magistraturii, Procurorul General poate intenta procedura disciplinară în privința judecătorului în baza petițiilor cetățenilor, în cazul constatării unei abateri disciplinare prevăzute la articolul 22 alin.(1) din Legea cu privire la statutul judecătorului, deoarece, potrivit articolului 124 alin.(1) din Constituție, procuratura reprezintă interesele generale ale societății și apără ordinea de drept, precum și drepturile și libertățile cetățenilor.

Este important ca procedura de sancționare disciplinară să fie realizată de către colegiul disciplinar și Consiliul Superior al Magistraturii în strictă conformitate cu prevederile Constituției și legislației în vigoare.

Astfel, dreptul Procurorului General de a intenta procedura disciplinară în privința judecătorului nu poate să diminueze independența și imparțialitatea acestuia și nu poate să defavorizeze partea apărării.

47. Curtea conchide că sintagma „orice membru” din alineatul (1) articolul 10 din Legea cu privire la colegiul disciplinar și la răspunderea disciplinară nu este de natură să încalce dispozițiile constituționale invocate de către autorii sesizării.

Pentru motivele arătate, în temeiul articolelor 140 din Constituție, 26 din Legea cu privire la Curtea Constituțională, 6, 61, 62 lit.a) și 68 din Codul jurisdicției constituționale, Curtea Constituțională

HOTĂRĂȘTE:

1. Sintagma „orice membru” din alineatul (1) articolul 10 al Legii nr.950-XIII din 19 iulie 1996 „Cu privire la colegiul disciplinar și la răspunderea disciplinară a judecătorilor”, cu modificările și completările ulterioare, în partea în care Procurorul General, membru de drept al Consiliului Superior al Magistraturii, i se atribuie dreptul de a intenta proceduri disciplinare în privința judecătorilor, se recunoaște constituțională.

2. Prezenta hotărîre este definitivă, nu poate fi supusă nici unei căi de atac, intră în vigoare la data adoptării și se publică în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.

Valeria ȘTERBET

Chișinău, 28 iunie 2012

Parlamentul Republicii Moldova

ADRESĂ

Prin Hotărîrea nr.9 din 28 iunie 2012 Curtea Constituțională a recunoscut drept constituțională sintagma „orice membru” din alineatul (1) articolul 10 al Legii cu privire la colegiul disciplinar și la răspunderea disciplinară a judecătorilor, în partea referitoare la dreptul Procurorului General, membru de drept al Consiliului Superior al Magistraturii, de a intenta proceduri disciplinare în privința judecătorilor.

În ședința plenară a Curții Constituționale reprezentantul autorilor sesizării a semnalat cazuri cînd Procurorul General, membru de drept al Consiliului Superior al Magistraturii, a înaintat Consiliului Superior al Magistraturii dispoziții privind tragerea la răspundere disciplinară a judecătorului în legătură cu încălcarea legislației în cadrul înfăptuirii justiției,

în baza raportului procurorului, parte în proces, sau plîngerii unei părți în cauza care se afla în curs de examinare, astfel intervenind în exercitarea actului de justiție pînă la adoptarea unei hotărîri irevocabile; a intentat proceduri disciplinare față de judecători în lipsa plîngerilor cetățenilor; pentru o abatere disciplinară s-a cerut aplicarea mai multor sancțiuni disciplinare etc.

Curtea Constituțională a considerat aceste argumente drept probleme ce nu țin de constituționalitatea actului contestat, deoarece **decizia** privind sancționarea judecătorului pentru abaterile disciplinare se adoptă de colegiul disciplinar și Consiliul Superior al Magistraturii, acestuia din urmă revenindu-i sarcina de unificare a practicii de aplicare

a sancțiunilor disciplinare, inclusiv adoptarea regulamentului privind modul de intentare și examinare a procedurilor disciplinare față de judecători, având ca reper principiile constituționale și legale referitoare la independența, imparțialitatea și integritatea judiciarului, folosirea căilor de atac, inadmisibilitatea imixtiunii în înfăptuirea justiției ș.a.

Totodată, în cadrul examinării cauzei Curtea a constatat existența unor lacune în Legea cu privire la colegiul disciplinar și la răspunderea disciplinară a judecătorilor legate de **procedura de intentare** a acțiunilor disciplinare în privința judecătorilor de către membrii Consiliului Superior al Magistraturii, specificați în alin.(1) art.10 din Lege.

Din Lege nu rezultă dacă membrii Consiliului Superior al Magistraturii sînt în drept să se autosesizeze sau dacă inițierea procedurii disciplinare poate avea loc numai la plîngerea unuia din litigianți.

Președintele ședinței

Legea nu stipulează dacă, în cazurile comiterii unei erori judecătorești sau manifestării de către judecător în timpul exercitării atribuțiilor de serviciu a unei atitudini nedemne față de participanții la proces, poate fi intentată procedura disciplinară în privința judecătorului la inițiativa părților în proces pînă la adoptarea unei hotărîri irevocabile în dosarul aflat pe rol în instanța de judecată.

În Lege nu sînt specificate căror cerințe trebuie să corespundă dispozițiile privind inițierea procedurilor disciplinare.

În legătură cu cele expuse, Curtea solicită Parlamentului să examineze, în conformitate cu prevederile articolului 28' din Legea cu privire la Curtea Constituțională și art.79 din Codul jurisdicției constituționale, prezenta adresă, urmînd să-i fie comunicate rezultatele examinării acesteia în termenul stabilit de lege.

Valeria ȘTERBET

16 HOTĂRÎRE **pentru controlul constituționalității unor prevederi** **referitoare la statutul deputatului în Parlament** **(Sesizarea nr. 7a/2012)**

În numele Republicii Moldova,
Curtea Constituțională, statuînd în componența:

DI Alexandru TĂNASE, președinte,

DI Victor PUȘCAȘ, judecător-raportor,

DI Dumitru PULBERE,

DI Petru RAILEAN,

Dna Elena SAFALERU,

Dna Valeria ȘTERBET, judecătore,

cu participarea dnei Dina Musteața, grefier,

Avînd în vedere sesizarea depusă la 27 martie 2012 și înregistrată la aceeași dată,

Examinînd sesizarea menționată în ședință plenară publică,

Avînd în vedere actele și lucrările dosarului,

Pronunță următoarea hotărîre:

PROCEDURA

1. La originea cauzei se află sesizarea depusă la Curtea Constituțională la 27 martie 2012 de deputații în Parlament, dnii Serghei Sîrbu, Artur Reșetnicov și Igor Vreamea, în temeiul articolelor 135 alin. (1) lit.a) din Constituție, 25 lit. g) din Legea cu privire la Curtea Constituțională și 38 alin. (1) lit. g) din Codul jurisdicției constituționale, pentru controlul constituționalității unor prevederi ale Legii nr. 26 din 1 martie 2012 pentru modificarea și completarea unor acte legislative (în continuare – Legea nr.26), prin care în Legea despre statutul deputatului în Parlament și în Regulamentul Parlamentului au fost introduse norme ce prevăd pierderea de către deputat a unei părți din salariu și alte indemnizații în cazul absenței repetate fără motiv întemeiat de la ședințele în plen ale Parlamentului sau de la ședințele comisiei permanente din care face parte (art.I și art.II din Legea nr.26).

2. În ședința plenară publică reprezentantul autorilor sesizării a precizat că nu solicită controlul constituționalității normelor modificate prin art. III din Legea nr.26.

3. Autorii sesizării au pretins, în special, că prevederile articolului 16 alin. (3) și (4) din Legea despre statutul deputatului în Parlament și articolele 129 și 131 din Regulamentul Parlamentului, în redacția Legii nr.26, sînt în contradicție cu articolele 1 alin.(3), 2, 7, 16, 18, 43, 46, 47, 54, 60, 64, 66, 68, 69, 70 și 71 din Constituție, precum și cu articolul 1 din Protocolul nr.1 la Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale.

4. Prin decizia Curții Constituționale din 12 aprilie 2012 sesizarea a fost declarată admisibilă, fără a prejudicia

fondul cauzei.

5. În procesul examinării sesizării, Curtea Constituțională a solicitat opinia Parlamentului, Președintelui Republicii Moldova și Guvernului.

6. În ședința plenară publică autorii sesizării au fost reprezentați de dl Serghei Sîrbu, deputat în Parlament. Parlamentul a fost reprezentat de dl Sergiu Chirică, consultant principal în cadrul Direcției juridice a Secretariatului Parlamentului. Guvernul a fost reprezentat de dnii Vladimir Grosu, viceministru al justiției, și Sergiu Sainciuc, viceministru al muncii, protecției sociale și familiei.

LEGISLAȚIA PERTINENTĂ

7. Prevederile relevante ale Constituției (M.O. nr. 1/1, 1994) sînt următoarele:

Articolul 1

Statul Republica Moldova

„[...] (3) Republica Moldova este un stat de drept, democratic, în care demnitatea omului, drepturile și libertățile lui, libera dezvoltare a personalității umane, dreptatea și pluralismul politic reprezintă valori supreme și sînt garantate.”

Articolul 2

Suveranitatea și puterea de stat

„(1) Suveranitatea națională aparține poporului Republicii Moldova, care o exercită în mod direct și prin organele sale reprezentative, în formele stabilite de Constituție.

(2) Nici o persoană particulară, nici o parte din popor, nici un grup social, nici un partid politic sau o altă formațiune obștească nu poate exercita puterea de stat în nume propriu. Uzurparea puterii de stat constituie cea mai gravă crimă împotriva poporului.”

Articolul 7

Constituția, Lege Supremă

„Constituția Republicii Moldova este Legea ei Supremă. Nici o lege și nici un alt act juridic care contravine prevederilor Constituției nu are putere juridică.”

Articolul 43

Dreptul la muncă și la protecția muncii

„(1) Orice persoană are dreptul la muncă, la libera alegere a muncii, la condiții echitabile și satisfăcătoare de muncă, precum și la protecția împotriva șomajului. [...]”

Articolul 46

Dreptul la proprietate privată și protecția acesteia

„(1) Dreptul la proprietate privată, precum și creanțele

asupra statului sint garantate.

(2) Nimeni nu poate fi expropriat decât pentru o cauză de utilitate publică, stabilită potrivit legii, cu dreptă și prealabilă despăgubire. [...]"

Articolul 47

Dreptul la asistență și protecție socială

„(1) Statul este obligat să ia măsuri pentru ca orice om să aibă un nivel de trai decent, care să-i asigure sănătatea și bunăstarea, lui și familiei lui, cuprinzând hrana, îmbrăcăminte, locuința, îngrijirea medicală, precum și serviciile sociale necesare.

(2) Cetățenii au dreptul la asigurare în caz de: șomaj, boală, invaliditate, văduvie, bătrânețe sau în celelalte cazuri de pierdere a mijloacelor de subsistență, în urma unor împrejurări independente de voința lor.”

Articolul 54

Restrângerea exercițiului unor drepturi sau al unor libertăți

„(1) În Republica Moldova nu pot fi adoptate legi care ar suprima sau ar diminua drepturile și libertățile fundamentale ale omului și cetățeanului.

(2) Exercițiul drepturilor și libertăților nu poate fi supus altor restrângeri decât celor prevăzute de lege, care corespund normelor unanim recunoscute ale dreptului internațional și sint necesare în interesele securității naționale, integrității teritoriale, bunăstării economice a țării, ordinii publice, în scopul prevenirii tulburărilor în masă și infracțiunilor, protejării drepturilor, libertăților și demnității altor persoane, împiedicării divulgării informațiilor confidențiale sau garantării autorității și imparțialității justiției.

(3) Prevederile alineatului (2) nu admit restrângerea drepturilor proclamate în articolele 20-24.

(4) Restrângerea trebuie să fie proporțională cu situația care a determinat-o și nu poate atinge existența dreptului sau a libertății.”

Articolul 60

Parlamentul, organ reprezentativ suprem și legislativ

„(1) Parlamentul este organul reprezentativ suprem al poporului Republicii Moldova și unica autoritate legislativă a statului.

(2) Parlamentul este compus din 101 deputați.”

Articolul 64

Organizarea internă

„(1) Structura, organizarea și funcționarea Parlamentului se stabilesc prin regulament. Resursele financiare ale Parlamentului sint prevăzute în bugetul aprobat de acesta.”

Articolul 68

Mandatul reprezentativ

„(1) În exercitarea mandatului, deputații sint în serviciul poporului.

(2) Orice mandat imperativ este nul.”

Articolul 69

Mandatul deputaților

„(2) Calitatea de deputat încetează la data întrunirii legale a Parlamentului nou-ales, în caz de demisie, de ridicare a mandatului, de incompatibilitate sau de deces.”

Articolul 70

Incompatibilități și imunități

„(1) Calitatea de deputat este incompatibilă cu exercitarea oricărei alte funcții retribuite, cu excepția activității didactice și științifice.

(2) Alte incompatibilități se stabilesc prin lege organică.

(3) Deputatul nu poate fi reținut, arestat, percheziționat, cu excepția cazurilor de infracțiune flagrantă, sau trimis în judecată fără încuviințarea Parlamentului după ascultarea sa.”

8. Prevederile relevante ale Legii nr.26 din 1 martie 2012 pentru modificarea și completarea unor acte legislative

(M.O. nr.54-59/174, 2012) sint următoarele:

„**Art.I.** – Articolul 16 din Legea nr.39-XIII din 7 aprilie 1994 despre statutul deputatului în Parlament (republicată în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2005, nr.59-61, art.201), cu modificările ulterioare, se completează cu două alineate noi, care devin alineatele (3) și (4), cu următorul cuprins:

“(3) Orice absență a deputatului care nu ține de exercitarea atribuțiilor funcționale ale Parlamentului și ale comisiei permanente din care face parte se consideră absență fără motiv întemeiat.

(4) Absența deputatului de la o ședință a Parlamentului în semn de protest față de un proiect inclus pe ordinea de zi, anunțat de către președintele fracțiunii sau de către deputații neafiliați, se consideră absență din motive întemeiate.”

„**Art.II.** – Regulamentul Parlamentului, adoptat prin Legea nr.797-XIII din 2 aprilie 1996 (republicată în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2007, nr.50, art.237), cu modificările ulterioare, se modifică și se completează după cum urmează:

1. La articolul 129:

alineatul (2) se completează în final cu următoarea propoziție: “Absența din alte motive decât cele specificate în prezentul alineat se consideră absență fără motiv întemeiat.”

articolul se completează cu alineatul (3) cu următorul cuprins:

“(3) Biroul permanent va stabili modalitatea de evidență a prezenței deputaților la ședințele Parlamentului și ale comisiilor permanente din care fac parte.”

2. Articolul 131 va avea următorul cuprins:

„**Articolul 131.** Absența nemotivată la ședințe

Absența fără motiv întemeiat a deputatului pe parcursul unei luni la 3 ședințe ale Parlamentului sau ale comisiei permanente din care face parte se sancționează cu pierderea a 50% din salariu și din alte indemnizații pentru luna următoare. Absența fără motiv întemeiat a deputatului pe parcursul unei luni la 4 și mai multe ședințe ale Parlamentului sau ale comisiei permanente din care face parte se sancționează cu pierderea a 75% din salariu și din alte indemnizații pentru luna următoare.”

9. Prevederile relevante ale Legii nr.39-XIII din 7 aprilie 1994 despre statutul deputatului în Parlament (M.O. nr.4/78, 1994, Republicată: M.O. nr.59-61/201, 2005) sint următoarele:

„**Art.1.** – (1) Statutul deputatului în Parlament este determinat de Constituție, de prezenta lege și de Regulamentul Parlamentului.

(2) Unele chestiuni ce țin de exercitarea mandatului de deputat pot fi reglementate și de alte acte normative.

„**Art.2.** – (1) Deputatul este persoană oficială și reprezentant al puterii legislative supreme.

(2) În exercitarea mandatului, deputații sint în serviciul poporului.

(3) Orice mandat imperativ este nul.

(4) Deputații intră în exercitarea mandatului din momentul alegerii cu condiția validării lui ulterioare.

(5) Durata mandatului de deputat este de 4 ani. Acest termen poate fi prelungit în condițiile prevăzute de Constituție.

(6) Calitatea de deputat încetează la data întrunirii legale a Parlamentului nou-ales, în caz de demisie sau de deces.

[...]

„**Art.3.** – Mandatul de deputat este incompatibil cu:

a) funcția de Președinte al Republicii Moldova;

b) funcția de membru al Guvernului;

c) funcția de avocat parlamentar;

d) exercitarea oricărei alte funcții remunerate, inclusiv a funcției acordate de un stat străin sau organizație internațională, cu excepția activității didactice și științifice desfășurate în afara programului stabilit de Regulamentul Parlamentului.

[...]

Art. 14. – (2) Deputatul își exercită drepturile și își îndeplinește îndatoririle pe toată legislatura pentru care a fost ales.

Art. 15. – (1) Deputatul este obligat să respecte cu strictețe Constituția, legile, normele etice și morale.

(2) Deputatul este dator să fie demn de încrederea alegătorilor, să contribuie prin exemplul personal la întărirea disciplinei de stat, la îndeplinirea obligațiilor civice, la asigurarea drepturilor omului și la respectarea legislației.

[...]

Art. 16. – (1) Deputatul participă la examinarea colectivă și liberă a problemelor ce țin de competența Parlamentului, la dezbaterea și adoptarea proiectelor puse pe ordinea de zi a ședinței Parlamentului.

(2) Participarea deputatului la ședințele Parlamentului și ale comisiei permanente din a cărei componentă face parte este obligatorie. În cazul în care deputatul nu se poate prezenta din motive întemeiate la ședințele Parlamentului sau ale comisiei permanente, este obligat să aducă la cunoștință Biroului permanent sau secretarului comisiei respective motivele absenței sale.

(3) Orice absență a deputatului care nu ține de exercitarea atribuțiilor funcționale ale Parlamentului și ale comisiei permanente din care face parte se consideră absență fără motiv întemeiat.

(4) Absența deputatului de la o ședință a Parlamentului în semn de protest față de un proiect inclus pe ordinea de zi, anunțat de către președintele fracțiunii sau de către deputații neafiliați, se consideră absență din motive întemeiate.

[...]

Art. 26. – (1) Pentru exercitarea eficientă a mandatului, deputatul în Parlament are dreptul:

a) la salariu lunar în modul, condițiile și mărimile prevăzute de Legea nr.355-XVI din 23 decembrie 2005 cu privire la sistemul de salarizare în sectorul bugetar;

b) la diurne și alte plăți compensatorii, în mărimile stabilite de Biroul permanent, care nu se includ în salariul lunar și nu se iau în calcul la stabilirea cuantumului prestațiilor de asigurări sociale. [...]"

10. Prevederile relevante ale Regulamentului Parlamentului, adoptat prin Legea nr.797-XIII din 2 aprilie 1996 (M.O. nr.81-82/765, 1996, republicat: M.O. nr.50/237, 2007), sînt următoarele:

Articolul 129

Absența deputaților la ședințe

„(1) Nici un deputat nu poate lipsi de la ședințele Parlamentului sau comisiei permanente din care face parte decît din motive întemeiate.

(2) Deputatul care îndeplinește o însărcinare dată de Parlament, de Biroul permanent, de comisia parlamentară sau de fracțiunea din care face parte, precum și de Președintele Parlamentului, ce nu-i permite să participe la ședința Parlamentului, se consideră absent din motive întemeiate. Absența la ședința Parlamentului a deputatului care îndeplinește o însărcinare a comisiei parlamentare sau a fracțiunii din care face parte se coordonează în prealabil cu Președintele Parlamentului. **Absența din alte motive decît cele specificate în prezentul alineat se consideră absență fără motiv întemeiat.**

(3) Biroul permanent va stabili modalitatea de evidență a prezenței deputaților la ședințele Parlamentului și ale comisiilor permanente din care fac parte.”

Articolul 131

Absența nemotivată la ședințe

„Absența fără motiv întemeiat a deputatului pe parcursul unei luni la 3 ședințe ale Parlamentului sau ale comisiei permanente din care face parte se sancționează cu pierderea a 50% din salariu și din alte indemnizații pentru luna următoare. Absența fără motiv întemeiat a deputatului pe parcursul unei luni la 4 și mai multe ședințe ale Parlamentului sau ale comisiei permanente din care face parte se sancționează cu pierderea a 75% din salariu și din alte indemnizații pentru luna următoare.”

11. Prevederile relevante ale Convenției Europene pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, amendată prin protocoalele adiționale la această convenție (încheiată la Roma la 4 noiembrie 1950 și ratificată de Republica Moldova prin Hotărîrea Parlamentului nr. 1298-XIII din 24 iulie 1997, M.O. nr.54-55/502, 1997), în continuare – “Convenția Europeană”, sînt următoarele:

Articolul 1 din Protocolul adițional nr.1 la Convenție
Protecția proprietății

„Orice persoană fizică sau juridică are dreptul la respectarea bunurilor sale. Nimeni nu poate fi lipsit de proprietatea sa decît pentru cauză de utilitate publică și în condițiile prevăzute de lege și de principiile generale ale dreptului internațional.

Dispozițiile precedente nu aduc atingere dreptului Statelor de a adopta legile pe care le consideră necesare reglementării folosirii bunurilor conform interesului general sau pentru a asigura plata impozitelor ori a altor contribuții, sau a amenzilor.”

ÎN DREPT

12. La 1 martie 2012, prin Legea nr. 26, Parlamentul a adoptat o serie de amendamente la Legea despre statutul deputatului în Parlament și Regulamentul Parlamentului.

13. Articolul 16 din Legea despre statutul deputatului în Parlament a fost completat cu două alineate noi, care au devenit alineatele (3) și (4).

14. Potrivit noului alineat (3) al articolului 16 din Legea despre statutul deputatului în Parlament, orice absență a deputatului care nu ține de exercitarea atribuțiilor funcționale ale Parlamentului și ale comisiei permanente din care face parte se consideră absență fără motiv întemeiat.

15. În conformitate cu noul alineat (4) al articolului 16 din Legea despre statutul deputatului în Parlament, absența deputatului de la o ședință a Parlamentului în semn de protest față de un proiect inclus pe ordinea de zi, anunțat de către președintele fracțiunii sau de către deputații neafiliați, se consideră absență din motive întemeiate.

16. Articolul 129 din Regulamentul Parlamentului, care reglementează cazurile de absență motivată a deputatului de la ședințele în plen ale Parlamentului și de la ședințele comisiilor de specialitate ale acestuia, a fost completat în final cu o propoziție, potrivit căreia absența din alte motive decît cele specificate se consideră absență fără motiv întemeiat.

17. Același articol a fost completat cu un nou alineat (3), potrivit căruia biroul permanent va stabili modalitatea de evidență a prezenței deputaților la ședințele Parlamentului și ale comisiilor permanente din care fac parte.

18. Articolul 131 din Regulamentul Parlamentului a fost expus într-o redacție nouă, potrivit căreia absența fără motiv întemeiat a deputatului pe parcursul unei luni la 3 ședințe ale Parlamentului sau ale comisiei permanente din care face parte se sancționează cu pierderea a 50% din salariu și din alte indemnizații pentru luna următoare, iar absența fără motiv întemeiat a deputatului pe parcursul unei luni la 4 și mai multe ședințe ale Parlamentului sau ale comisiei permanente din care face parte se sancționează cu

pierderea a 75% din salariu și din alte indemnizații pentru luna următoare.

19. Autorii sesizării consideră că normele contestate sînt neconstituționale, deoarece aduc atingere statutului deputatului în Parlament, în special prin prisma interzicerii oricărei forme de mandat imperativ, fiind limitate nejustificat drepturile deputaților și afectată integritatea mandatului de deputat și independența deputatului în calitatea sa de reprezentant al poporului, contrar normelor cuprinse în articolele 1 alin.(3), 2, 7, 16, 18, 43, 46, 47, 54, 60, 64, 66, 68, 69, 70 și 71 din Constituție, precum și în articolul 1 din Protocolul nr.1 la Convenția Europeană.

20. Din conținutul sesizării, Curtea observă că aceasta vizează în esență posibilitatea pierderii unei părți a salariului de către deputat, în cazul neparticipării nemotivate la ședințele în plen ale Parlamentului sau la ședințele comisiilor de specialitate ale acestuia.

21. În cadrul ședinței publice, reprezentantul autorilor sesizării a invocat și neconstituționalitatea articolului 16 alin. (4) din Legea despre statutul deputatului în Parlament sub aspectul limitării protestului parlamentar.

22. În acest sens, Curtea reține că sesizarea se referă la un ansamblu de elemente și principii cu valoare constituțională interconexate, precum caracterul reprezentativ al mandatului deputatului, nulitatea mandatului imperativ, principiile democrației și pluralismului politic.

23. Curtea reține că prerogativa cu care a fost învestită prin articolul 135 alin. (1) lit. a) din Constituție presupune stabilirea corelației dintre normele legislative și textul Constituției, ținînd cont de principiul supremației acesteia.

24. Curtea reține că Regulamentul Parlamentului Republicii Moldova, fiind adoptat prin lege organică, are statut de lege organică și este susceptibil de controlul constituționalității.

25. În acest context, Curtea reține că adoptarea legilor și reglementarea prin regulament a structurii, organizării și funcționării Parlamentului constituie atribuții ale Parlamentului consacrate la nivel constituțional prin articolele 64, 66 și 72 alin. (3) lit.c), astfel încît pretenția autorilor sesizării că Parlamentul și-ar fi depășit atribuțiile prin adoptarea prevederilor contestate este vădit nefondată.

26. De asemenea, Curtea consideră inaplicabil prezentei cauze articolul 69 din Constituție, deoarece acesta reglementează încetarea calității de deputat, și nu pierderea unei părți a drepturilor salariale.

27. Curtea reține că articolul 16 din Constituție, care consacră principiul egalității cetățenilor, și articolul 18, care consfințește protecția cetățenilor atît în țară, cît și peste hotare, sînt irelevante pentru prezenta cauză.

28. În același context, Curtea reține faptul că articolul 54 din Constituție nu are o semnificație autonomă și urmează a fi examinat prin raportare la un drept fundamental garantat de Constituție.

29. Curtea reiterează că principiile statului de drept și supremației Constituției, consfințite de articolele 1 și 7 din Constituție, care reprezintă chintesența oricăror proceduri de control al constituționalității actelor normative, nu au o semnificație autonomă.

30. De asemenea, Curtea va ține cont de faptul că, în ședința publică, reprezentantul autorilor sesizării a constatat constituționalitatea normelor doar sub aspectul drepturilor salariale, astfel încît articolul 47 din Constituție este inaplicabil.

31. Prin urmare, pentru a elucida corespunderea prevederilor contestate cu normele constituționale, Curtea va opera, în special, cu prevederile articolelor 68, 43 și 46 din Constituție, cu jurisprudența sa anterioară (în special, Hotărîrea nr. 8 din 19 iunie 2012 privind interpretarea articolelor 68 alin. (1), (2) și 69 alin. (2) din Constituție), precum

și cu principiile consacrate de dreptul internațional, utilizînd toate metodele de interpretare legală.

PRETINSA ÎNCĂLCARE A ARTICOLELOR 68, 43 ȘI 46 DIN CONSTITUȚIE

32. Autorii sesizării pretind că normele contestate încalcă interdicția oricărei forme de mandat imperativ, stipulată de articolul 68 din Constituție, potrivit căruia:

„(2) Orice mandat imperativ este nul.”

33. Subsecvent, autorii sesizării consideră că, prin atingerea adusă statutului deputatului în Parlament, normele legislative contestate încalcă articolul 60 din Constituție:

„(1) Parlamentul este organul reprezentativ suprem al poporului Republicii Moldova și unica autoritate legislativă a statului.”

34. Autorii sesizării pretind că, pe cale de consecință, normele contestate aduc atingere și prevederilor articolului 2 alin.(1) din Constituție, potrivit căruia poporul este unicul purtător al suveranității naționale, pe care el o exercită direct și prin organele sale reprezentative.

35. Potrivit autorilor sesizării, acest fapt afectează, de asemenea, independența deputaților în exprimarea opiniilor, normele contestate fiind în contradicție cu garanția consacrată în acest sens prin articolul 71 din Constituție.

36. În viziunea autorilor sesizării, deoarece normele constituționale nu au fost respectate, prevederile contestate nu au putere juridică potrivit articolului 7 din Constituție, care dispune:

„Constituția Republicii Moldova este Legea ei Supremă. Nici o lege și nici un alt act juridic care contravine prevederilor Constituției nu are putere juridică.”

37. Autorii sesizării consideră că, prin urmare, normele contestate nu corespund principiului statului de drept, consfințit de articolul 1 alin.(3) din Constituție.

A. Argumentele autorilor sesizării

38. Autorii sesizării consideră că, prin pierderea unei părți a salariului, se produce o limitare materială substanțială a exercitării mandatului de deputat al Parlamentului, deoarece salariul este unica sursă de venit a deputatului, calitatea de deputat fiind, potrivit articolului 70 din Constituție, incompatibilă cu exercitarea oricărei alte funcții retribuite, cu excepția celei didactice și științifice.

39. Potrivit autorilor sesizării, această limitare materială, avînd scopul de a determina deputații să renunțe la protestele parlamentare sub forma absenței de la ședințele în plen ale Parlamentului sau de la ședințele comisiilor de specialitate ale acestuia, echivalează cu o formă de mandat imperativ, deoarece impune efectuarea unei acțiuni contrar voinței deputatului, și încalcă interdicția de la articolul 68 alin. (1) din Constituție.

40. În viziunea autorilor sesizării, protestul parlamentar constituie o opinie exprimată, astfel încît pierderea salariului pentru absența de la ședințele în plen ale Parlamentului sau de la ședințele comisiilor de specialitate ale acestuia echivalează cu o formă de răspundere juridică pentru opiniile exprimate de deputat în exercitarea mandatului, contrar interdicției stabilite expres la articolul 71 din Constituție.

41. Autorii sesizării consideră că prin limitarea reprezentanților poporului aleși în Parlament are loc o limitare a poporului însuși de a participa indirect la luarea deciziilor politice, astfel aducîndu-se atingere articolului 2 alin. (1) din Constituție.

B. Argumentele autorităților

42. În viziunea autorităților, nulitatea mandatului imperativ nu are semnificația că parlamentarii sînt scutiți de orice fel de obligații.

43. Potrivit autorităților, prin Legea nr.26 legiuitorul doar a completat legislația în vigoare în sensul stabilirii sancțiunii pentru neonorarea de către deputat a obligației de a participa la ședințele în plen ale Parlamentului și la

ședințele comisiilor de specialitate ale acestuia, obligație prevăzută de articolul 16 alin.(2) din Legea despre statutul deputatului în Parlament.

44. În opinia autorităților, activitatea deputaților se desfășoară, în principal, în Parlament și are drept obiectiv legiferarea. Pentru această activitate parlamentarul primește o retribuție, raporturi juridice care nu țin, în esență, de statutul politic al deputatului, ci de dreptul muncii.

45. În viziunea autorităților, Parlamentul dispune de deplină autonomie în ceea ce privește stabilirea normelor juridice ce îi guvernează organizarea și funcționarea. În acest sens, Regulamentul Parlamentului se constituie într-un ansamblu de norme juridice, menit să organizeze și să disciplineze activitatea parlamentară cu privire, printre altele, la procedura de legiferare, de numire sau de învestitură a celor mai importante instituții sau autorități publice în stat. În același timp, normele regulamentare reprezintă instrumente juridice care permit și asigură desfășurarea activităților parlamentare în scopul îndeplinirii atribuțiilor constituționale ale Parlamentului, autoritate reprezentativă prin care poporul își exercită suveranitatea națională, în conformitate cu prevederile articolului 2 alin. (1) din Constituție.

C. Aprecierii Curții

46. Potrivit articolului 1 alin.(3) din Constituție, Republica Moldova este un stat de drept, democratic, în care demnitatea omului, drepturile și libertățile lui, libera dezvoltare a personalității umane, dreptatea și pluralismul politic reprezintă valori supreme și sînt garantate.

47. În sensul articolului 2 din Constituție, o democrație veritabilă poate fi constituită numai de către popor, prin exercitarea suveranității naționale în mod direct ori prin intermediul reprezentanților săi, aleși în cadrul unui scrutin democratic.

48. Articolul 60 din Constituție prevede că Parlamentul, organul reprezentativ suprem al poporului și unica autoritate legislativă a statului, este alcătuit din 101 deputați aleși, în conformitate cu articolul 63 alin.(1) din Constituție, pentru un termen de 4 ani.

49. Întru realizarea acestui scop, în conformitate cu prevederile articolului 64 alin.(1) din Constituție, în baza principiului autonomiei regulamentare, prin Legea organică nr. 797-XIII din 2 aprilie 1996 Parlamentul și-a adoptat propriile reguli de activitate.

50. Curtea reține că normele articolelor 64, 66 și 72 alin. (3) lit. c) din Constituție, autorizînd Parlamentul să reglementeze organizarea și funcționarea Parlamentului, includ dreptul acestuia de a stabili cuantumul drepturilor salariale ale deputatului în funcție de mai multe criterii, precum participarea la activitatea de legiferare, antrenarea în delegații, comisii etc.

51. Curtea reține că, în conformitate cu articolul 26 din Legea despre statutul deputatului în Parlament, deputatul are dreptul la salariu lunar în modul, condițiile și mărimile prevăzute de Legea nr.355-XVI din 23 decembrie 2005 cu privire la sistemul de salarizare în sectorul bugetar, pentru exercitarea eficientă a mandatului.

52. În conformitate cu articolul 128 din Codul muncii și articolul 2 din Legea salarizării nr. 847-XV din 14 februarie 2002, salariul reprezintă orice recompensă sau câștig evaluat în bani, plătit salariatului pentru munca prestată sau care urmează a fi prestată.

53. În context, Curtea reiterează constatările din Hotărîrea nr.8 din 19 iunie 2012, potrivit căreia:

„26. [...] Munca parlamentarului în procesul de legiferare este dificil de cuantificat. Nu este suficient să se poată măsura absența parlamentarilor de la vot, numărul întrebărilor pe care ei le formulează sau al proiectelor de lege propuse.

36. [...] [E]xercitarea mandatului deputatului acoperă întreaga activitate politică a deputatului, atît cea parlamentară, cît și cea extraparlamentară, inclusiv adoptarea legilor în cadrul ședințelor în plen ale Parlamentului, participarea la ședințele comisiilor de specialitate ale Parlamentului, alte activități legate nemijlocit de procesul de creație legislativă sau de monitorizare a guvernării, participarea în cadrul delegațiilor parlamentare și la întîlnirile cu alegătorii.”

54. Participarea deputatului la ședințele în plen ale Parlamentului și la ședințele comisiei permanente din a cărei componență face parte este obligatorie, în conformitate cu articolul 16 alin. (2) din Legea despre statutul deputatului în Parlament. Acest alineat, de altfel, nu a fost contestat de autorii sesizării.

55. În context, Curtea subliniază că nu există nici o normă în Constituție care ar interzice efectuarea reținerilor din salariul deputaților în cazul în care aceștia lipsesc nemotivat de la ședințele Parlamentului sau de la ședințele comisiilor de specialitate ale acestuia.

56. Curtea reține că privarea deputatului de plățile salariale în cazul absenței nemotivate de la ședințele în plen ale Parlamentului și de la ședințele comisiilor de specialitate nu constituie o sancțiune a sa ca parte componentă a exercitării mandatului de deputat sub aspectul politic al acestuia, ci este o componentă a relațiilor de muncă.

57. În același timp, Curtea consideră necesar să reitereze distincția ce urmează a fi operată între absențele nemotivate și protestul parlamentar.

58. Astfel, în Hotărîrea nr.8 din 19 iunie 2012, menționată *supra*, Curtea a statuat că :

„61. [...] spre deosebire de absențele nemotivate, protestul parlamentar constituie, eminemente, o absență motivată politic [...] .”

59. În același context, Curtea reține că absența motivată politic a deputatului nu trebuie să permită majorității să-l lipsească de mandat, dar aceasta nu înseamnă că această absență nu poate genera salarizarea diferențiată a deputaților în funcție de timpul efectiv dedicat activității de legiferare. În aceeași logică se încadrează și norma contestată de la articolul 129 alin. (3) din Regulamentul Parlamentului, potrivit căreia Biroul permanent va stabili modalitatea de evidență a prezenței deputaților la ședințele Parlamentului și ale comisiilor permanente din care fac parte.

60. Prin urmare, Curtea reține că Parlamentul dispune de o marjă largă de apreciere în privința soluțiilor legislative de salarizare a deputaților, iar reglementările contestate ale articolului 131 din Regulamentul Parlamentului constituie chestiuni de oportunitate. Curtea nu este competentă să se pronunțe în probleme de oportunitate, astfel încît, în această parte a sesizării, procesul urmează a fi sistat.

61. Avînd în vedere că normele articolului 131 din Regulamentul Parlamentului constituie chestiuni de oportunitate, Curtea nu va examina suplimentar prevederile contestate sub aspectul încălcării dreptului la muncă și a dreptului la proprietate, garantate de articolele 43 și 46 din Constituție.

62. În același context, Curtea reține că, potrivit articolului 16 alin. (4) din Legea despre statutul deputatului în Parlament, pentru a fi considerată întemeiată, absența deputatului de la o ședință a Parlamentului în semn de protest față de un proiect inclus pe ordinea de zi se anunță doar de către președintele fracțiunii sau de către deputații neafiliați.

63. Prin urmare, în sensul acestei norme, deputatul dintr-o fracțiune parlamentară, atunci cînd dorește să-și manifeste protestul, pentru a conferi protestului său o formă legală, urmează să obțină acordul președintelui

fracțiunii, în caz contrar absența sa riscă să fie considerată nemotivată.

64. Curtea consideră că această prevedere vine în contradicție cu principiile mandatului reprezentativ și nulității mandatului imperativ, consacrate de articolul 68 din Constituție.

65. În sensul normei constituționale de la articolul 68, cu toate că deputații sînt aleși pe liste de partide, în cadrul sistemului proporțional, fiecare din ei dispune de un mandat individual, care îl obligă să se aplece în serviciul întregului popor și pentru care poartă răspundere individuală.

66. În acest sens, în Hotărîrea nr.8 din 19 iunie 2012 privind interpretarea articolelor 68 alin.(1), (2) și 69 alin.(2) din Constituție Curtea a statuat că:

„34. [...] În exercitarea mandatului, parlamentarul se supune numai Constituției, legilor și trebuie să adopte atitudini care, potrivit conștiinței sale, servesc binelui public. [...]

35. [...] În definirea acestor interese, opțiunea parlamentarului este liberă, chiar dacă el face parte dintr-un partid pe care îl reprezintă în Parlament. [...]

43. [...] Aleșii nu au obligația legală să-și susțină partidul sau deciziile grupului lor în cadrul Parlamentului. Mai mult, în cazul în care deputatul, prin comportamentul său, provoacă daune acestuia, partidul sau grupul din care face parte poate să-l excludă, însă această excludere nu antrenează pierderea mandatului parlamentar. Aceasta, în mod evident, nu împiedică deputatul ca, odată ales, să își onoreze angajamentele și să se conformeze disciplinei de vot a grupului parlamentar din care face parte.”

67. Prin urmare, obligația deputatului de a obține acordul președintelui fracțiunii pentru a-și manifesta protestul parlamentar este contrară principiilor mandatului reprezentativ și nulității mandatului imperativ, consacrate de articolul 68 din Constituție, și concluziilor enunțate de Curtea Constituțională în Hotărîrea nr.8 din 19 iunie 2012 privind interpretarea articolelor 68 alin.(1), (2) și 69 alin.(2) din Constituție.

68. De asemenea, limitarea protestului parlamentar doar la proiectele incluse pe ordinea de zi contravine interpretării statuate de Curtea Constituțională în Hotărîrea nr.8 din 19 iunie 2012, potrivit căreia acțiunile de protest parlamentar pot fi desfășurate și în cadrul activității politice a deputatului care nu este legată nemijlocit de procesul de creație legislativă (§62):

„61. [...] protestul parlamentar constituie [...] o acțiune a unui deputat sau a unui grup de deputați, ca ripostă la o anumită acțiune a majorității, prin care se exprimă o manifestare, fără acte de violență, a opoziției împotriva unor acte sau decizii care sînt considerate ilegale sau contrare

interesului comun, cu scopul de a obține cedări.”

69. În aceeași ordine de idei, Curtea consideră că este nejustificată diferențierea deputaților din cadrul fracțiunilor parlamentare și a celor neafiliați în privința modului de declarare a protestului parlamentar.

70. În baza celor expuse, Curtea consideră constituționale alineatele (3) și (4) ale articolului 16 din Legea despre statutul deputatului în Parlament, cu excepția sintagmelor „președintele fracțiunii sau de către” și „neafiliați” de la alineatul (4).

71. De asemenea, Curtea consideră că ultima propoziție din alineatul (2) și alineatul (3) ale articolului 129 din Regulamentul Parlamentului nu încalcă prevederile constituționale.

72. În același timp, avînd în vedere constatările de mai sus, Curtea consideră necesar să formuleze o adresă Parlamentului în vederea aducerii prevederilor legale referitoare la protestul parlamentar în concordanță cu Hotărîrea nr. 8 din 19 iunie 2012.

Din aceste motive, în temeiul articolelor 140 din Constituție, 26 din Legea cu privire la Curtea Constituțională, 6, 61, 62 lit. a) și 68 din Codul jurisdicției constituționale, Curtea Constituțională

HOTĂRĂȘTE:

1. *Se declară neconstituționale* sintagmele „președintele fracțiunii sau de către” și „neafiliați” de la alineatul (4) articolul 16 al Legii nr. 39-XIII din 7 aprilie 1994 despre statutul deputatului în Parlament, în redacția Legii nr. 26 din 1 martie 2012 pentru modificarea și completarea unor acte legislative.

2. *Se recunosc constituționale:*

- alineatele (3) și (4) din articolul 16 al Legii nr. 39-XIII din 7 aprilie 1994 despre statutul deputatului în Parlament, în redacția Legii nr. 26 din 1 martie 2012 pentru modificarea și completarea unor acte legislative, cu excepția sintagmelor „președintele fracțiunii sau de către” și „neafiliați” de la alineatul (4);

- ultima propoziție din alineatul (2) și alineatul (3) ale articolului 129 din Regulamentul Parlamentului, adoptat prin Legea nr.797-XIII din 2 aprilie 1996, în redacția Legii nr.26 din 1 martie 2012 pentru modificarea și completarea unor acte legislative.

3. *Se sistează procesul pentru controlul constituționalității* articolului 131 din Regulamentul Parlamentului, adoptat prin Legea nr.797-XIII din 2 aprilie 1996, în redacția Legii nr.26 din 1 martie 2012 pentru modificarea și completarea unor acte legislative.

4. Prezenta hotărîre este definitivă, nu poate fi supusă nici unei căi de atac, intră în vigoare la data adoptării și se publică în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.

PREȘEDINTELE CURȚII CONSTITUȚIONALE

Nr. 10. Chișinău, 12 iulie 2012.

Alexandru TĂNASE

PCC-01/7a

Chișinău, 12 iulie 2012

Parlamentul Republicii Moldova

ADRESĂ

Prin Hotărîrea nr. 10 din 12 iulie 2012 Curtea Constituțională a declarat neconstituționale sintagmele „președintele fracțiunii sau de către” și „neafiliați” de la alineatul (4) articolul 16 al Legii nr. 39-XIII din 7 aprilie 1994 despre statutul deputatului în Parlament, în redacția Legii nr. 26 din 1 martie 2012 pentru modificarea și completarea unor acte legislative.

Curtea a relevat că obligația deputatului de a obține acordul președintelui fracțiunii pentru a-și manifesta protestul parlamentar este contrară principiilor mandatului

reprezentativ și nulității mandatului imperativ, consacrate de articolul 68 din Constituție, și concluziilor expuse de Curtea Constituțională în Hotărîrea nr.8 din 19 iunie 2012 privind interpretarea articolelor 68 alin.(1), (2) și 69 alin.(2) din Constituție.

De asemenea, Curtea a considerat nejustificată diferențierea deputaților din cadrul fracțiunilor parlamentare și a celor neafiliați în privința modului de declarare a protestului parlamentar.

Curtea constată că, fiind declarate neconstituționale

sintagmele menționate, alineatul (4) al articolului 16 din Legea despre statutul deputatului în Parlament are următoarea redacție:

„Absența deputatului de la o ședință a Parlamentului în semn de protest față de un proiect inclus pe ordinea de zi, anunțat de către [președintele fracțiunii sau de către] deputații [neafiliați], se consideră absență din motive întemeiate.”

Curtea observă că această prevedere legală necesită a fi supusă revizuirii redacționale, pentru a corespunde normelor limbii literare.

În același timp, Curtea a constatat **necesitatea aducerii prevederilor legale referitoare la protestul parlamentar în concordanță cu Hotărîrea nr. 8 din 19 iunie 2012**, prin care au fost interpretate articolele 68 alin. (1), (2) și 69 alin.(2) din Constituție.

Curtea reamintește că, prin Hotărîrea nr.8 din 19 iunie 2012, a constatat un vid legislativ privind procedurile de protest parlamentar, fiind necesară reglementarea legală exhaustivă a procedurilor de protest parlamentar, a condițiilor și temeiurilor cînd protestul parlamentar poate fi declarat, astfel încît să nu existe nici un dubiu sau confuzie între protest și lipsa nemotivată de la ședințele Parlamentului. În acest context, Curtea a menționat că protestul parlamentar trebuie să fie notificat public de către deputatul vizat sau de către președintele fracțiunii parlamentare, cu anunțarea situației care l-a determinat și a cerințelor pentru sistare.

PREȘEDINTELE CURȚII CONSTITUȚIONALE

În egală măsură, Curtea a constatat că limitarea protestului parlamentar doar la proiectele incluse pe ordinea de zi contravine interpretării statuate de Curtea Constituțională în Hotărîrea nr.8 din 19 iunie 2012, potrivit căreia acțiunile de protest parlamentar pot fi desfășurate și **în cadrul activității politice a deputatului care nu este legat nemijlocit de procesul de creație legislativă** (§62):

„61. [...] protestul parlamentar constituie, eminamente, o absență motivată politic, fiind o metodă de luptă politică, o acțiune a unui deputat sau a unui grup de deputați, ca ripostă la o anumită acțiune a majorității, prin care se exprimă o manifestare, fără acte de violență, a opoziției împotriva unor **acte sau decizii care sînt considerate ilegale** sau contrare interesului comun, cu scopul de a obține cedări.”

În lumina celor expuse și avînd în vedere că interpretarea, prin Hotărîrea nr. 8 din 19 iunie 2012, a articolelor 68 alin.(1), (2) și 69 alin.(2) din Constituție a intervenit după adoptarea prevederilor legale referitoare la protestul parlamentar, în temeiul articolului 79 din Codul jurisdicției constituționale, Curtea consideră necesară soluționarea acestor probleme de către Parlament.

În acest sens, Curtea solicită Parlamentului să examineze, în conformitate cu prevederile articolului 28¹ din Legea cu privire la Curtea Constituțională, prezenta adresă și să-i fie comunicate rezultatele examinării acestora în termen de 3 luni.

Alexandru TĂNASE

17

DECIZIE

asupra sesizării pentru controlul constituționalității unei prevederi din alin.(1) articolul 43 al Legii nr.156-XIV din 14 octombrie 1998 privind pensiile de asigurări sociale de stat (Sesizarea nr.10a/2012)

Curtea Constituțională, statuînd în componența:

DI Alexandru TĂNASE, Președinte,
Dna Valeria ȘTERBEȚ, judecător-raportor,
DI Dumitru PULBERE,
DI Victor PUȘCAȘ,
DI Petru RAILEAN,
Dna Elena SAFALERU, judecători,
cu participarea dnei Ludmila Chihai, grefier,

Avînd în vedere sesizarea depusă la 5 mai 2012, înregistrată la aceeași dată,

Examinînd preliminar sesizarea menționată,

Avînd în vedere actele și lucrările dosarului,

Pronunță următoarea decizie:

ÎN FACT

La 5 mai 2012 un grup de deputați în Parlament, dnii Victor Popa, Tudor Deliu, Vadim Cojocar și dna Ana Guțu, au adresat Curții Constituționale o sesizare în vederea exercitării controlului constituționalității prevederii „*asiguratul [deputatul] ... are dreptul la pensie calculată în cuantum de 42% din suma tuturor plăților lunare asigurate ale deputatului în exercițiu în funcția (funcțiile) respectivă deținută în Parlament*” din alin.(1) articolul 43 al Legii nr.156-XIV din 14 octombrie 1998 privind pensiile de asigurări sociale de stat.

Articolul 43 din Legea privind pensiile de asigurări sociale de stat reglementează condițiile de stabilire a pensiilor pentru deputații în Parlament și membrii de Guvern.

A. Motivele sesizării

Motivele sesizării, astfel cum au fost expuse de autori, pot fi rezumate după cum urmează.

Articolul 43 alin. (1) din Legea nr.156-XIV din 14 octombrie 1998 privind pensiile de asigurări sociale de stat prevede că asiguratul [deputatul] care a activat cel puțin 2 ani în calitate de deputat în Parlament, inclusiv în Sovietul Suprem al R.S.S. Moldovenești de legislatura a XII-a, cu excepția persoanelor ale căror imputerniciri au fost suspendate înainte de termen pentru participarea lor la lucrările organelor anticonstituționale și comiterea de acțiuni ce vin în contradicție cu Constituția și cu legislația în vigoare, sau care a deținut cel puțin 2 ani funcții remunerate în Sovietul Suprem al R.S.S. Moldovenești de legislaturile anterioare, a atins vîrsta de pensionare specificată la art.41 alin.(1) și a realizat stagiul de cotizare prevăzut la art.42 alin.(1¹) *are dreptul la pensie calculată în cuantum de 42% din suma tuturor plăților lunare asigurate ale deputatului în exercițiu în funcția (funcțiile) respectivă deținută în Parlament.*

În opinia autorilor sesizării, această prevedere contravine articolului 70 din Constituție, alin.(1) al căruia permite cumularea funcției de deputat cu activitatea didactică și științifică, plățile efectuate pentru această activitate fiind asigurate.

B. Legislația relevantă, inclusiv cea invocată de autorii sesizării

Prevederi ale Constituției (M.O. nr.1/1, 1994):

Articolul 7

Constituția, Lege Supremă

„Constituția Republicii Moldova este Legea ei Supremă. Nici o lege și nici un alt act juridic care contravine prevederilor Constituției nu are putere juridică.”

Articolul 70**Incompatibilități și imunități**

„(1) Calitatea de deputat este incompatibilă cu exercitarea oricărei alte funcții retribuite, cu excepția activităților didactice și științifice.

(2) Alte incompatibilități se stabilesc prin lege organică.

(3) Deputatul nu poate fi reținut, arestat, percheziționat, cu excepția cazurilor de infracțiune flagrantă, sau trimis în judecată fără încuviințarea Parlamentului după ascultarea sa.”

Prevederi ale Legii nr.156-XIV din 14 octombrie 1998 privind pensiile de asigurări sociale de stat (M.O. nr.111-113/683, 1998; republicată în M.O. nr.42-44/247, 2004):

Articolul 43**Condițiile de stabilire a pensiilor pentru deputații în Parlament și membrii de Guvern**

„(1) Asiguratul care a activat cel puțin 2 ani în calitate de deputat în Parlament, inclusiv în Sovietul Suprem al R.S.S. Moldovenești de legislatura a XII-a, cu excepția persoanelor ale căror imputerniciri au fost suspendate înainte de termen pentru participarea lor la lucrările organelor anticonstituționale și comiterea de acțiuni ce vin în contradicție cu Constituția și cu legislația în vigoare, sau care a deținut cel puțin 2 ani funcții remunerate în Sovietul Suprem al R.S.S. Moldovenești de legislaturile anterioare, a atins vârsta de pensionare specificată la art.41 alin.(1) și a realizat stagiul de cotizare prevăzut la art.42 alin.(1)¹) are dreptul la pensie calculată în cuantum de 42% din suma tuturor plăților lunare asigurate ale deputatului în exercițiu în funcția (funcțiile) respectivă deținută în Parlament.

[...]”

Prevederi ale Legii nr.489-XIV din 8 iulie 1999 privind sistemul public de asigurări sociale (M.O. nr.1-4/2, 2000):

Articolul 3**Principiile organizării și funcționării sistemului public de asigurări sociale**

„Sistemul public de asigurări sociale (denumit în continuare sistem public) se organizează și funcționează având ca principii de bază:

a) principiul unicității, potrivit căruia statul organizează și garantează sistemul public bazat pe aceleași norme de drept;

b) principiul egalității, care asigură tuturor participanților la sistemul public – contribuabili și beneficiari – un tratament nediscriminatoriu în ceea ce privește drepturile și obligațiile prevăzute de lege;

c) principiul solidarității sociale, inter și intragenerații, conform căruia participanții la sistemul public își asumă conștient și reciproc obligații și beneficiază de dreptul pentru prevenirea, limitarea sau înlăturarea riscurilor sociale prevăzute de lege;

d) principiul obligativității, potrivit căruia persoanele fizice și juridice au, conform legii, obligația de a participa la sistemul public; drepturile de asigurări sociale se exercită corelativ îndeplinirii obligațiilor;

e) principiul contributivității, conform căruia fondurile de asigurări sociale se constituie pe baza contribuțiilor datorate de persoanele fizice și juridice participante la sistemul public; drepturile de asigurări sociale se cuvin pe temeiul contribuțiilor de asigurări sociale plătite;

f) principiul repartitiei, potrivit căruia fondurile de asigurări sociale realizate se redistribuie pentru plata obligațiilor ce revin sistemului public, conform legii;

g) principiul autonomiei, potrivit căruia sistemul public se administrează de sine stătător, pe baza legii.”

Articolul 4**Persoanele asigurate obligatoriu**

„În sistemul public, sint asigurate obligatoriu, prin efectul legii:

1) persoana care desfășoară activitate pe bază de contract individual de muncă;

2) persoana care desfășoară activitate în funcție electivă sau este numită la nivelul autorității executive, legislative sau judecătorești, pe durata mandatului, ale cărei drepturi și obligații sint asimilate, în condițiile prezentei legi, cu cele ale persoanei prevăzute la pct.1);

3) persoana care realizează un venit anual echivalent cu cel puțin 4 salarii medii lunare pe economie și se regăsește în una din situațiile următoare:

a) este asociat unic, comanditar, acționar sau manager în societate comercială cu care nu a încheiat contract individual de muncă;

b) este manager cu contract de management;

c) este membru al unei asociații familiale;

d) este autorizată să desfășoare activitate independentă;

e) este angajată în o instituție internațională dacă nu este asiguratul acesteia;

f) este membru de cooperativă meșteșugărească;

g) desfășoară activitate în o unitate de cult recunoscută și nu are încheiat contract individual de muncă;

h) a atins vârsta de 16 ani și nu întîmpină restricții în asigurarea obligatorie conform prezentei legi;

4) persoana care realizează un venit anual echivalent cu cel puțin 3 salarii medii lunare pe economie și se regăsește în una din situațiile următoare:

[Lit.a) exclusă prin Legea nr.311-XVI din 25.12.2008, în vigoare 13.02.2009]

b) desfășoară activitate agricolă în cadrul gospodăriei țărănești sau activitate privată în domeniul forestier;

c) este membru al unei societăți agricole sau al altor forme de asociere din agricultură;

5) persoana care realizează prin cumul un venit anual echivalent cu cel puțin 4 salarii medii lunare pe economie și se regăsește în două sau în mai multe situații din prezentul articol.”

[Art.4 modificat prin Legea nr.433-XV din 31.10.03, în vigoare 05.12.03]

Articolul 7**Prestațiile de asigurări sociale**

„(1) În sistemul public, prestațiile de asigurări sociale reprezintă drepturile în bani sau în natură ce se cuvin persoanelor asigurate, în condițiile legii, corelative contribuțiilor de asigurări sociale.

(2) Prestațiile de asigurări sociale se acordă sub formă de pensii, indemnizații, ajutoare și sub alte forme prevăzute de lege.

(3) În sistemul public, prestațiile de asigurări sociale reprezintă venit de înlocuire pentru pierderea totală sau parțială a veniturilor ca urmare a vîrstei, invalidității, accidentelor, bolilor, maternității, pierderii locului de muncă sau decesului, denumite în continuare riscuri asigurate.

(4) În sistemul public, asigurații nu pot beneficia concomitent de două sau de mai multe prestații de asigurări sociale pentru același risc asigurat, cu excepția prestațiilor pentru prevenirea îmbolnăvirilor și recuperarea capacității de muncă.”

ÎN DREPT**A. Argumentele autorilor sesizării**

Autorii sesizării au menționat că, potrivit alineatului (1) al articolului 70 din Constituție, *calitatea de deputat este incompatibilă cu exercitarea oricărei alte funcții retribuite, cu excepția activității didactice și științifice.*

În același timp, alin.(1) al articolului 43 din Legea privind pensiile de asigurări sociale de stat prevede că *deputatul are dreptul la pensie calculată în cuantum de 42% din suma tuturor plăților lunare asigurate ale deputatului în exercițiu în funcția (funcțiile) respectivă deținută în Parlament,*

neținându-se cont de faptul că și retribuițiile pentru exercitarea funcțiilor didactice și științifice sînt asigurate și, deci, ar trebui să fie luate în calcul la stabilirea pensiei de deputat.

Referindu-se la principiile de organizare și funcționare a sistemului public de asigurări sociale, consfințite de Legea privind sistemul public de asigurări sociale, ei au subliniat că *principiul egalității asigură tuturor participanților la sistemul public - contribuabili și beneficiari - un tratament nediscriminatoriu în ceea ce privește drepturile și obligațiile prevăzute de lege.*

În opinia autorilor sesizării, conform prevederilor Legii nr.489-XIV din 8 iulie 1999 privind sistemul public de asigurări sociale, deputații care realizează și activități didactice și științifice sînt declarate persoane asigurate obligatoriu care achită contribuții de asigurări sociale.

Potrivit autorilor sesizării, ținînd cont de faptul că prestațiile de asigurări sociale se acordă sub formă de pensii, indemnizații, ajutoare și sub alte forme prevăzute de lege, prevederea „*asiguratul [deputatul] ... are dreptul la pensie calculată în cuantum de 42% din suma tuturor plăților lunare asigurate ale deputatului în exercițiu în funcția (funcțiile) respectivă deținută în Parlament*” din alin.(1) articolul 43 al Legii nr.156-XIV din 14 octombrie 1998 privind pensiile de asigurări sociale de stat vine în contradicție cu alin. (1) articolul 70 din Constituție, care permite deputatului, pe lângă funcția de bază, să exercite și funcții legate de activitatea didactică și științifică.

B. Aprecierea Curții

Examinînd sesizarea sub aspectul admisibilității, Curtea reține următoarele.

Curtea Constituțională exercită jurisdicția constituțională la sesizarea subiecților specificați în articolul 25 din Legea cu privire la Curtea Constituțională și articolul 38 din Codul jurisdicției constituționale.

Potrivit prevederilor legale invocate, deputații în Parlament sînt subiecți cu drept de sesizare a Curții Constituționale.

Curtea reține că, în esență, sesizarea vizează controlul constituționalității prevederii „*asiguratul [deputatul] ... are dreptul la pensie calculată în cuantum de 42% din suma tuturor plăților lunare asigurate ale deputatului în exercițiu în funcția (funcțiile) respectivă deținută în Parlament*” din alin.(1) articolul 43 al Legii nr.156-XIV din 14 octombrie 1998 privind pensiile de asigurări sociale de stat, cu modificările și completările ulterioare.

În acest context, Curtea relevă că prerogativa care i-a fost acordată prin articolul 135 alin.(1) lit.a) din Constituție presupune stabilirea corelației dintre normele contestate și textul Constituției, ținînd cont de principiul supremației acesteia, avînd drept reper și jurisprudența sa anterioară.

Curtea Constituțională a constatat că anterior și-a expus poziția asupra unor prevederi ale articolului 43 din Legea nr.156-XIV, inclusiv asupra celei contestate în sesizare.

Astfel, prin Hotărîrea nr.27 din 20 decembrie 2011 Curtea a recunoscut constituționale prevederile Legii nr.100 din 28 mai 2010 „Pentru modificarea unor acte legislative”, prin care s-au operat amendamente la alineatele (1), (2) și (3) ale articolului 43 din Legea nr.156-XIV din 14 octombrie 1998 „Privind pensiile de asigurări sociale de stat”, care vizează condițiile de stabilire a pensiilor pentru deputații

în Parlament.

Prin hotărîrea invocată Curtea a constatat „că *Legea Supremă nu garantează persoanelor un nivel concret de asigurare socială. Volumul de asigurare socială a persoanei peste minimumul necesar, din care fac parte pensiile acordate în condiții speciale, poate fi modificat cu titlu de excepție în funcție de mijloacele bugetului asigurărilor sociale de stat și ale bugetului de stat*”. Or, „*avantajele sociale, acordate de stat unor categorii de persoane cu care statul are raporturi speciale de muncă, nu constituie obiectul normei în cauză, impunîndu-se mai mult în sfera obligațiilor suplimentare asumate de stat*.”

Potrivit prevederilor articolului 42 din Codul jurisdicției constituționale, în cazul în care Curtea Constituțională a pronunțat o decizie privitor la un act normativ (parțial ori în ansamblu), nu se admite o sesizare repetată.

În context, Curtea constată că, deoarece anterior **norma contestată** a făcut obiectul controlului constituționalității, sesizarea nu poate fi acceptată spre examinare în fond.

De asemenea, Curtea subliniază că sesizarea nu corespunde exigențelor prevăzute de articolul 24 alin.(2) și alin. (4) din Legea cu privire la Curtea Constituțională și articolul 39 din Codul jurisdicției constituționale. Sesizarea trebuie să fie motivată și să corespundă cerințelor prevăzute de Codul jurisdicției constituționale, precum și modelului de sesizare, aprobat de Curtea Constituțională și expediat pentru informare deputaților în Parlament.

Norma legală contestată se referă la prestațiile de asigurări sociale. Astfel, invocarea de către autorii sesizării a încălcării articolului 70 din Constituție [incompatibilități și imunități ale deputatului] nu este relevantă în cazul pensiilor de asigurări sociale de stat.

Autorii sesizării nu au demonstrat legătura cauzală dintre dispoziția legală contestată, prezumată a fi neconstituțională, și prevederile articolului 70 din Constituție invocat, care se referă la incompatibilitatea calității de deputat cu exercitarea oricărei alte funcții retribuite, cu excepția activității didactice și științifice, precum și relația de contrarietate dintre acestea.

Or, dreptul la asistență și protecție socială este reglementat de art.47 din Constituție, sub care aspect Curtea a exercitat controlul constituționalității normei contestate cuprinse în alin.(1) articolul 43 al Legii nr.156-XIV (HCC nr.27 din 20.12.2011).

În temeiul articolului 26 alin.(1) din Legea cu privire la Curtea Constituțională, articolelor 40 alin.(3), 61 alin.(3) și 64 din Codul jurisdicției constituționale, Curtea Constituțională

DECIDE:

1. Nu se acceptă spre examinare în fond sesizarea unui grup de deputați în Parlament privind controlul constituționalității prevederii „*asiguratul [deputatul] ... are dreptul la pensie calculată în cuantum de 42% din suma tuturor plăților lunare asigurate ale deputatului în exercițiu în funcția (funcțiile) respectivă deținută în Parlament*” din alin. (1) articolul 43 al Legii nr.156-XIV din 14 octombrie 1998 privind pensiile de asigurări sociale de stat.

2. Prezenta decizie este definitivă, nu poate fi supusă nici unei căi de atac, intră în vigoare la data adoptării și se publică în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.

**PREȘEDINTELE CURȚII
CONSTITUȚIONALE**

Chișinău, 10 iulie 2012.

Alexandru TĂNASE

Acte ale Curții de Conturi a Republicii Moldova**19****HOTĂRÎRE**

privind Raportul auditului paralel al Curții de Conturi a Republicii Moldova și al Curții de Conturi a Federației Ruse asupra utilizării mijloacelor publice alocate pentru realizarea în anii 2009-2011 a Programului de colaborare economică între Republica Moldova și Federația Rusă, inclusiv asupra livrării de produse alimentare în Federația Rusă din Republica Moldova¹

Curtea de Conturi, în prezența dlui Valeriu Lazăr, viceprim-ministru, ministrul economiei, copreședintele Comisiei interguvernamentale de colaborare economică dintre Republica Moldova și Federația Rusă; dlui Ștefan Chitoroaga, viceministrul agriculturii și industriei alimentare; dlui Mihai Magdei, viceministrul sănătății; dlui Corneliu Trofăilă, directorul Departamentului venituri și tehnologii informaționale al Serviciului Vamal; dlui Adrian Timotin, șef adjunct al Inspectoratului Fiscal Principal de Stat; dlui Andrei Gurin, șeful Inspectoratului de Stat pentru Supravegherea Producției Alcoolice; dnei Rodica Sturza, directorul Î.S. „Centrul Național de Verificare a Calității Producției Alcoolice”, precum și a altor persoane cu funcții de răspundere, călăuzindu-se de prevederile art.2 alin.(1) și art.4 alin.(1) lit.a) din Legea Curții de Conturi nr.261-XVI din 05.12.2008², a examinat Raportul auditului paralel al Curții de Conturi a Republicii Moldova și al Curții de Conturi a Federației Ruse asupra utilizării mijloacelor publice alocate pentru realizarea în anii 2009-2011 a Programului de colaborare economică între Republica Moldova și Federația Rusă, inclusiv asupra livrării de produse alimentare în Federația Rusă din Republica Moldova.

Misiunea de audit s-a efectuat conform Programului activității de audit a Curții de Conturi pe anul 2012³, având ca scop evaluarea executării prevederilor Programului de colaborare economică între Republica Moldova și Federația Rusă pe anii 2009-2020, aplicabilității actelor legislative și normative ale Republicii Moldova, care statuează domeniul reglementării de stat a livrărilor de produse alimentare în Federația Rusă, plenitudinii și eficacității activității organelor de control (supraveghere) fitosanitare ale Republicii Moldova în domeniul reglementării livrărilor de produse alimentare, precum și identificarea impedimentelor în cadrul exportului produselor alimentare în Federația Rusă.

Auditul s-a desfășurat în conformitate cu prevederile Standardelor de audit ale Curții de Conturi⁴. Probele de audit s-au colectat atât în cadrul entităților auditate, cu examinarea informațiilor prezentate de autoritățile centrale de specialitate, implicate în procesul auditat, cât și de la terțe persoane, cu aplicarea procedurilor de fond, fiind folosite diferite tehnici și metode, observații directe și vizualizări la fața locului.

Examinând rezultatele auditului, audiind raportul prezentat și explicațiile persoanelor cu funcții de răspundere prezente în ședință, Curtea de Conturi

A CONSTATAT:

Programul de colaborare economică între Republica Moldova și Federația Rusă pe anii 2009-2020 (în continuare – Programul) a fost elaborat în scopul realizării de către Republica Moldova și Federația Rusă a unui complex de acțiuni pentru dezvoltarea relațiilor economice și tehnico-

științifice reciproc avantajoase, unor progrese în domeniul ramurilor economiilor naționale.

Se remarcă obținerea unor rezultate la realizarea obiectivului principal al Programului, ce ține de creșterea schimbului de mărfuri între aceste două state.

În anul 2011, în ce privește volumul schimbului comercial cu Republica Moldova (1448,5 mil. dolari SUA), Federația Rusă s-a situat pe prima poziție din țările partenere ale republicii în comerțul exterior (urmată de România și Ucraina).

Exporturile efectuate de către agenții economici din Republica Moldova în Federația Rusă, în anul 2011, au însumat 625,5 mil. dolari SUA, sau de 1,5 ori mai mult în raport cu anul 2010 și de 2,2 ori - în raport cu anul 2009. Ponderea exporturilor efectuate în Federația Rusă, în anul 2011, în totalul exporturilor Republicii Moldova a constituit 28,2%.

Importurile din Federația Rusă, în anul 2011, au înregistrat valoarea de 823,0 mil. dolari SUA, constituind ponderea de 15,8% în totalul importurilor Republicii Moldova.

În contextul realizării obiectivelor Programului, se relevă și activitatea Comisiei interguvernamentale de colaborare economică dintre Republica Moldova și Federația Rusă, care în perioada anilor 2009-2011 s-a întrunit în 3 ședințe, în cadrul cărora au fost examinate chestiunile ce se referă la actualitatea situației social-economice a statelor, care în ansamblu corespund scopului și sarcinilor din Program.

În perioada auditată s-a atestat activitatea autorităților abilitate întru executarea hotărârilor Comisiei interguvernamentale moldo-ruse, care s-a soldat cu inspectarea și completarea Listei exportatorilor producției alcoolice în număr de 46 de întreprinderi, întocmirea Registrului exportatorilor produselor pomilegumicole în număr de 175 de întreprinderi, acreditarea a 10 agenți economici exportatori ai produselor de origine animală din Republica Moldova și obținerea de către aceștia a dreptului de export al produselor alimentare în Federația Rusă.

În ultimii ani, a fost adoptat un cadru legal relevant în vederea asigurării sistemului efectiv de control al calității produselor alimentare.

Totodată, evaluarea realizării prevederilor Programului a identificat unele probleme și carențe, care se exprimă prin următoarele:

➤ Comisia interguvernamentală de colaborare economică dintre Republica Moldova și Federația Rusă nu a aprobat Planul de acțiuni coordonat privind realizarea Programului. Astfel, Programul nu prevede concretizarea acțiunilor, coordonarea direcțiilor și termenelor de executare, controlul și responsabilitatea autorităților de stat și a structurilor economice asupra realizării lui.

➤ În perioada auditată, se relevă unele probleme în

¹Prezentul audit s-a desfășurat în paralel cu auditul pe aceeași tematică efectuat de către Curtea de Conturi a Federației Ruse, în temeiul Acordului privind desfășurarea unor acțiuni de audit paralel de către Curtea de Conturi a RM și Curtea de Conturi a FR, semnat la 11 octombrie 2011.

²M.O., 2008, nr.237-240, art.864.

³Hotărârea Curții de Conturi nr.80 din 22.12.2011 „Privind aprobarea Programului activității de audit a Curții de Conturi pe anul 2012” (cu modificările și completările ulterioare).

⁴Hotărârea Curții de Conturi nr.58 din 28.12.2009 „Despre aprobarea Standardelor generale de audit și Standardelor auditului regularității”.

relațiile comerciale între aceste state, care afectează exporturile produselor alimentare din Republica Moldova în Federația Rusă, pe motiv de necorespondere calității și inofensivității producției exportate din Republica Moldova.

➤ Deși volumul schimbului de mărfuri și exporturile acestora din Republica Moldova în Federația Rusă, în perioada anilor 2009-2011, au crescut de 2,2 ori, acest fapt n-a avut impactul economic corespunzător asupra sectorului real al economiei republicii, fiind condiționat de creșterea reexporturilor din țările terțe prin Republica Moldova.

➤ Cadrul legal existent nu soluționează toate problemele în ce privește controlul calității produselor alimentare, acesta urmînd a fi perfecționat la următoarele segmente: (i) delimitarea strictă și exhaustivă a competențelor autorităților de resort, pentru excluderea dublării acțiunilor între organele de stat; (ii) consolidarea instituțională a organelor implicate în procesele de verificare a stabilirii și respectării cerințelor sanitar-epidemiologice, măsurilor sanitar-veterinare și fitosanitare la importul (exportul) produselor alimentare; (iii) intensificarea controlului de stat asupra inofensivității produselor alimentare; (iiii) necesitatea armonizării cadrului legal al ambelor state în ce privește standardizarea calității, inofensivității și certificării produselor alimentare etc.

➤ Au fost identificate probleme și impedimente, examinate în cadrul ședințelor Comisiei interguvernamentale și nesolucionate pînă în prezent, ce afectează exportul produselor vinicole pe piața Federației Ruse, cum ar fi: nestabilirea locurilor suplimentare pentru vămuirea producției alcoolice; nesimplificarea regimului de livrări pentru întreprinderile moldovenești care furnizează în prezent producție alcoolică pe piața rusă în regim de „fereastră unică” și nedeterminarea exhaustivă a procedurilor de confirmare a calității și inofensivității producției; neacreditarea Î.S. „Centrul Național de Verificare a Calității Producției Alcoolice” în sistemul „Rospotrebnadzor”-ului; neextinderea sortimentului de producție alcoolică; limitarea numărului de întreprinderi vinicole moldovenești recomandate pentru exportul producției alcoolice pe piața rusă; neprezentarea de către „Rospotrebnadzor” a informației suplimentare celei prezentate anterior Părții moldave privind cerințele de evaluare a producției alcoolice aplicate în Federația Rusă.

➤ Reieșind din procesele existente de certificare, se remarcă un mecanism anevoios, neunificat, în care sînt implicate diverse autorități și alte structuri, pentru obținerea certificării fitosanitare și de inofensivitate, nefiind clar delimitate atribuțiile acestora, ceea ce tergiversează procesul de obținere a documentelor ce atestă calitatea produselor pentru export.

➤ Politica de stat în domeniul exportului producției alcoolice pe piața Federației Ruse promovată de Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare, în perioada auditată, nu a atins obiectivul de creștere a exportului acestei producții și nu a contribuit la menținerea nivelului livrărilor din anul 2008.

➤ Prezența în cadrul legislativ existent a neconcordanței competențelor la adoptarea și implementarea măsurilor privind calitatea și inofensivitatea produselor vinicole exportate a generat incertitudini privind certificarea obligatorie a fiecărui lot de marfă.

➤ Nu și-a găsit abordarea convenită, în cadrul ședințelor Comisiei interguvernamentale moldo-ruse, subiectul privind respectarea Acordurilor bilaterale în domeniul standardizării, metrologiei și certificării, fapt ce se manifestă prin lipsa informării reciproce despre necoresponderea unor partide de vinuri importate din Republica Moldova în Federația Rusă cerințelor de inofensivitate, nerecunoașterea reciprocă a avizelor igienice (certificatelor), neefectuarea expertizei independente, precum și nestabilirea unui laborator arbitrar

coordonat de către Părți.

➤ Serviciul Vamal nu a asigurat respectarea prevederilor legale la importul în țară a produselor alcoolice returnate din Federația Rusă, acestea nefiind supuse verificărilor de rigoare de către Î.S. „Centrul Național de Verificare a Calității Producției Alcoolice”, în vederea stabilirii cauzei reale a returnării și determinării de către Organismul de Certificare a acțiunilor corective necesare.

➤ Furnizorii de produse alimentare nu respectă regulile prestabilite de Organismele de Certificare privind înregistrarea tuturor reclamațiilor primite referitor la conformitatea produsului, precum și întreprinderea măsurilor adecvate aferente unor astfel de reclamații, cu documentarea acțiunilor întreprinse.

➤ Distribuirea Centrelor de standardizare în subordinea mai multor autorități centrale de specialitate din diferite domenii (Ministerului Sănătății, Ministerului Agriculturii și Industriei Alimentare, Ministerului Economiei) complică procedurile de certificare a calității produselor de origine vegetală destinate exportului.

➤ Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare, în comun cu Ministerul Sănătății și Ministerul Economiei, nu au asigurat, în termenele stabilite regulamentar, crearea unui nou organism responsabil de siguranța alimentelor – Agenția pentru Siguranța Alimentelor, conform Planului de acțiuni pentru implementarea Strategiei în domeniul siguranței alimentelor pentru anii 2011-2015, aprobată prin Hotărîrea Guvernului nr.747 din 03.10.2011 „Cu privire la aprobarea Strategiei în domeniul siguranței alimentelor pentru anii 2011-2015”.

➤ Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare, nerespectînd condițiile regulamentare, a inclus în Lista agenților economici potențiali exportatori ai producției pomilegumicole, remisă autorităților Federației Ruse, agenți economici care nu sînt producători sau exportatori de produse autohtone și nu întrunesc cerințele corespunzătoare.

➤ Se atestă prezența cazurilor de reexport în Federația Rusă a producției pomilegumicole în lipsa certificatului de inofensivitate, eliberat de autoritățile Republicii Moldova, act prevăzut în Memorandumul cu privire la inofensivitatea producției de origine vegetală exportată din Republica Moldova în Federația Rusă, ceea ce duce la denigrarea imaginii calității produselor autohtone.

➤ Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare și Serviciul Vamal nu au executat cerințele regulamentare privind formarea posturilor de control sanitar-veterinar în cadrul posturilor vamale, pentru supravegherea mărfurilor supuse controlului sanitar-veterinar de stat, aflate în regim de import, tranzit sau export.

➤ Actualmente în Republica Moldova lipsește mecanismul de evidență și control al fabricării și circulației producției alcoolice și alcoolului etilic, inclusiv al calității materiei prime utilizate și producției fabricate. Deținătorul sistemului informațional automatizat „Registrul de stat al circulației alcoolului etilic și a producției alcoolice” - Agenția Agroindustrială „Moldova-Vin” a fost dizolvată, iar Inspectoratului Fiscal Principal de Stat i-au revenit funcțiile de evidență a mărcilor de acciz, fiind exclus sensul de formare a Registrului - contracararea falsificării producției alcoolice, controlul calității producției puse în circulație și extinderii piețelor de desfacere.

Problemele constatate de audit reprezintă un risc pentru activitatea producătorilor autohtoni în privința exportului eficient al producției, luîndu-se în considerare și volumul mare de reexport al producției din alte țări. O astfel de situație poate afecta această ramură, care este un element important în dezvoltarea economiei naționale.

Reieșind din cele expuse, în temeiul art.7 alin.(1) lit.a),

art.15, art.16 lit.c), art.34 alin.(3) din Legea Curții de Conturi nr.261-XVI din 05.12.2008, Curtea de Conturi

HOTĂRĂȘTE:

1. Se aprobă Raportul auditului paralel al Curții de Conturi a Republicii Moldova și al Curții de Conturi a Federației Ruse asupra utilizării mijloacelor publice alocate pentru realizarea în anii 2009-2011 a Programului de colaborare economică între Republica Moldova și Federația Rusă, inclusiv asupra livrării de produse alimentare în Federația Rusă din Republica Moldova.

2. Prezenta Hotărîre și Raportul de audit se remit:

2.1. Părții moldave a Comisiei interguvernamentale de colaborare economică dintre Republica Moldova și Federația Rusă, pentru implementarea recomandărilor auditului, în vederea asigurării realizării depline a obiectivelor Programului de colaborare economică între Republica Moldova și Federația Rusă pe anii 2009-2020;

2.2. Guvernului Republicii Moldova:

2.2.1. pentru documentare și responsabilizarea autorităților centrale de specialitate privind elaborarea și înaintarea, în modul stabilit, a propunerilor de modificare/perfecționare a legislației, ce ar asigura realizarea obiectivelor Programului de colaborare economică între Republica Moldova și Federația Rusă pe anii 2009-2020;

2.2.2. în vederea continuării acțiunilor de corelare a legislației naționale în domeniul inofensivității produselor alimentare, inclusiv formarea unui nou organism responsabil de siguranța alimentelor – Agenția pentru Siguranța Alimentelor, prevăzută de Hotărîrea Guvernului nr.747 din 03.10.2011 „Cu privire la aprobarea Strategiei în domeniul siguranței alimentelor pentru anii 2011-2015”, care ar unifica reglementările raporturilor în domeniul siguranței alimentelor, ar elimina orice suprapunere a domeniilor de competență, stabilite în prezent prin diferite acte normative elaborate separat de autoritățile guvernamentale, cu un caracter neuniform și fragmentar;

2.2.3. pentru monitorizarea întreprinderii măsurilor corespunzătoare întru executarea de către MAIA a Hotărîrii Guvernului nr.1183 din 20.10.2008 „Privind instituirea Agenției Sanitar-Veterinare și pentru Siguranța Produselor de Origine Animală și aprobarea Regulamentului, structurii și efectivului-limită ale acesteia” referitor la definitivarea instituirii posturilor de control sanitar-veterinar la frontiera de stat;

2.2.4. în vederea definitivării formalităților privind semnarea Acordului cu privire la simplificarea deplasării și îndeplinirii formalităților referitoare la producția pomile-gumicolă;

2.3. Ministerului Economiei, pentru implementarea recomandărilor auditului și continuarea acțiunilor privind promovarea conformă a politicii statului în vederea asigurării exportului producției agroalimentare autohtone, și se cere elaborarea și înaintarea propunerilor de modificare a legislației privind modul de certificare la parametri de inofensivitate a produselor alcoolice destinate exportului, abordînd, în acest sens, și oportunitatea încheierii unui acord interguvernamental/interdepartamental cu privire la comercializarea acestor produse;

2.4. Ministerului Agriculturii și Industriei Alimentare, pentru implementarea recomandărilor auditului, cu perfecționarea unui plan de măsuri și indicarea persoanelor responsabile de executarea acestora, și se cere:

2.4.1. determinarea și aplicarea mecanismelor ce ar asigura calitatea și inofensivitatea producției agricole (alcoolice, pomilegumicole, de origine animală), precum și sporirea volumului exportului de producție autohtonă în Federația Rusă;

2.4.2. elaborarea unor măsuri de rigoare, cu monitorizarea executării acestora, privind cazurile de livrare a producției necalitative, inclusiv identificarea pirghiilor care ar elimina netransparența cazurilor de export al mărfii necalitative;

2.4.3. asigurarea acreditării Î.S. „Centrul Național de Verificare a Calității Producției Alcoolice”;

2.4.4. asigurarea continuității colaborării cu factorii de decizie din Federația Rusă, în vederea inspectării întreprinderilor autohtone producătoare de carne;

2.4.5. asigurarea, în comun cu Inspectoratul Fiscal Principal de Stat, în limita competențelor, a funcționalității Registrului de stat al circulației alcoolului etilic și a producției alcoolice în strictă conformitate cu Hotărîrea Guvernului nr.1441 din 19.12.2006 „Cu privire la aprobarea Concepției sistemului informațional automatizat „Registrul de stat al circulației alcoolului etilic și a producției alcoolice”;

2.5. Ministerului Sănătății, pentru implementarea recomandărilor auditului, și se cere:

2.5.1. în comun cu autoritățile centrale de specialitate interesate, întreprinderea măsurilor de rigoare în vederea asigurării executării prevederilor Memorandumului referitor la inofensivitatea producției de origine vegetală reexportate din Republica Moldova;

2.5.2. asigurarea dotării cu echipamentele necesare a structurilor din subordine în conformitate cu Hotărîrea Guvernului nr. 165 din 17.03. 2011 cu privire la aprobarea Programului de stat privind dezvoltarea și dotarea tehnico-materială a Serviciului de Supraveghere de Stat a Sănătății Publice pentru anii 2011-2016”;

2.6. Serviciului Vamal, pentru informare despre rezultatele auditului și înăsprirea măsurilor de neadmitere a încălcării legislației la vămuirea produselor returnate din Federația Rusă de către structurile din subordine.

3. Prezenta Hotărîre și Raportul de audit se remit, pentru informare:

3.1. Președintelui Republicii Moldova;

3.2. Președintelui Parlamentului Republicii Moldova;

3.3. Comisiei permanente economie, buget și finanțe și Comisiei permanente securitate națională, apărare și ordine publică ale Parlamentului Republicii Moldova.

4. Despre implementarea recomandărilor auditului, precum și despre măsurile întreprinse pentru executarea pct.2 din prezenta Hotărîre se va informa Curtea de Conturi în termen de 6 luni.

5. Prezenta hotărîre se publică în Monitorul Oficial al Republicii Moldova în conformitate cu art.34 alin.(7) din Legea Curții de Conturi nr.261-XVI din 05.12.2008.

PREȘEDINTELE CURȚII DE CONTURI

Serafim URECHEAN

Nr. 25. Chișinău, 7 iunie 2012.

RAPORTUL**auditului paralel al Curții de Conturi a Republicii Moldova și al Curții de Conturi a Federației Ruse asupra utilizării mijloacelor publice alocate pentru realizarea în anii 2009-2011 a Programului de colaborare economică între Republica Moldova și Federația Rusă, inclusiv asupra livrării de produse alimentare în Federația Rusă din Republica Moldova¹**

Curtea de Conturi, în temeiul art.10, art.28, art.30 și art.31 alin.(1) lit.c) din Legea Curții de Conturi nr.261-XVI din 05.12.2008 și potrivit Programului activității de audit a Curții de Conturi pe anul 2012², a efectuat auditul paralel al Curții de Conturi a Republicii Moldova și al Curții de Conturi a Federației Ruse asupra utilizării mijloacelor publice alocate pentru realizarea în anii 2009-2011 a Programului de colaborare economică între Republica Moldova și Federația Rusă, inclusiv asupra livrării de produse alimentare în Federația Rusă din Republica Moldova.

Scopul auditului:

- evaluarea executării prevederilor Programului de colaborare economică între Republica Moldova și Federația Rusă pe anii 2009-2020;
- studierea aplicabilității cadrului legislativ național care vizează domeniul reglementării de stat a livrărilor de produse alimentare în Federația Rusă;
- evaluarea plenitudinii și eficacității activității organelor de control (supraveghere) fitosanitare ale Republicii Moldova în domeniul reglementării livrărilor de produse alimentare în Federația Rusă;
- identificarea impedimentelor în cadrul exportului de produse alimentare în Federația Rusă, legate de politicile statului în domeniile exportului/ reexportului, importului, certificării originii mărfurilor, evaluării conformității și inofensivității producției alcoolice, vegetale și de origine animală.

Metodologia de audit și domeniul de aplicare.

Auditul s-a desfășurat în conformitate cu Standardele de audit ale Curții de Conturi³ și Acordul privind desfășurarea unor acțiuni de audit paralel de către Curtea de Conturi a Federației Ruse și Curtea de Conturi a Republicii Moldova din 11 octombrie 2011. Probele de audit au fost colectate în cadrul examinării Programului de cooperare economică între Federația Rusă și Republica Moldova pe anii 2009-2020, proceselor-verbale, informațiilor și altor documente prezentate de entitățile auditate: Ministerul Economiei, Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare, Ministerul Sănătății, Agenția Sanitar-Veterinară și pentru Siguranța Produselor de Origine Animală, Inspectoratul General de Supraveghere Fitosanitară și Control Semincer, Inspectoratul de Stat pentru Supravegherea Producției Alcoolice, Î.S. „Centrul Național de Verificare a Calității Producției Alcoolice” (în continuare - CNVCPA), Î.S. „Fiscservinform”, Serviciul Vamal, alte organe. De asemenea, au fost organizate întruniri cu agenții economici din domeniul agroindustrial, interviuri și ieșiri la fața locului, aplicând diferite proceduri de fond, tehnici și metode.

Constatări, concluzii, recomandări**I. Cu privire la Programul de colaborare economică între Republica Moldova și Federația Rusă pe anii 2009-2020**

1.1. Mecanismul de realizare a Programului de colaborare economică între Republica Moldova și Federația Rusă pe anii 2009-2020 nu funcționează corespunzător, nu conține descrieri și termene concrete de realizare a acțiunilor și activităților, declarând doar intențiile Federației Ruse și ale Republicii Moldova de a acționa în diverse direcții

de colaborare economică.

Programul de colaborare economică între Republica Moldova și Federația Rusă pe anii 2009-2020 (în continuare - Programul) a fost elaborat în scopul realizării de către Federația Rusă și Republica Moldova (în continuare - Părți) a unui complex de acțiuni pentru dezvoltarea relațiilor economice și tehnico-științifice reciproc avantajoase, unor progrese în domeniul ramurilor economiilor naționale, precum și creșterii, în acest context, a schimbului de mărfuri.

În calitate de mecanism de executare a Programului, s-a prevăzut realizarea de către organele de stat și agenții economici din Federația Rusă și Republica Moldova a unor acțiuni concrete, ce urmează a fi stabilite în Program și în Planul de acțiuni privind realizarea acestui Program.

Conform acestui Program, aprobarea Planului coordonat de acțiuni privind realizarea Programului a fost încredințată Comisiei interguvernamentale de colaborare economică dintre Republica Moldova și Federația Rusă (în continuare - Comisia interguvernamentală moldo-rusă).

Auditul a constatat că mecanismul de realizare a Programului nu funcționează corespunzător. Planul de acțiuni privind realizarea Programului n-a fost aprobat de către Comisia interguvernamentală moldo-rusă, ceea ce nu permite tragerea concluziilor despre nivelul atingerii scopurilor Programului.

Concluzii:

Lipsa Planului de acțiuni privind realizarea Programului nu asigură obținerea efectelor scontate, din motivul neconcretizării acțiunilor, necoordonării direcțiilor și termenelor de executare, controlului și responsabilității organelor de stat și a structurilor economice asupra realizării lui.

1.2. Activitatea Comisiei interguvernamentale de colaborare economică între Republica Moldova și Federația Rusă s-a axat pe actualitatea situației social-economice a statelor în perioada respectivă.

Activitatea Părții moldave a Comisiei interguvernamentale moldo-ruse este reglementată de Regulamentul-tip de activitate a părții moldave a comisiilor mixte interguvernamentale pentru colaborare economică, comercială, științifică și tehnică, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.920 din 3 septembrie 1998⁴, una din sarcinile principale ale Comisiei fiind aprofundarea și coordonarea relațiilor economice, comerciale, științifice și tehnice, precum și exercitarea controlului asupra îndeplinirii acordurilor bilaterale.

În perioada anilor 2009-2011 au avut loc 3 ședințe ale Comisiei interguvernamentale moldo-ruse, după cum urmează: ședința a 10-ea din 7 noiembrie 2008, în or. Moscova; ședința a 11-ea din 5 februarie 2010, în or. Chișinău; ședința a 12-ea din 17 martie 2011, în or. Moscova.

Potrivit Proceselor-verbale ale ședințelor Comisiei interguvernamentale moldo-ruse, precum și informației Ministerului Economiei, în ordinea de zi a ședințelor au fost incluse următoarele subiecte:

- Despre colaborarea comercial-economică;
- Cu privire la Programul de colaborare economică între Republica Moldova și Federația Rusă pe anii 2009-2020;

¹Prezentul audit s-a desfășurat în paralel cu auditul pe aceeași tematică efectuat de către Curtea de Conturi a Federației Ruse, în temeiul Acordului privind desfășurarea unor acțiuni de audit paralel de către Curtea de Conturi a RM și Curtea de Conturi a FR, semnat la 11 octombrie 2011.

²Hotărârea Curții de Conturi nr. 80 din 22.12.2011 „Privind aprobarea Programului activității de audit a Curții de Conturi pe anul 2012”.

³Hotărârea Curții de Conturi nr.58 din 28.12.2009 „Despre aprobarea Standardelor generale de audit și Standardelor auditului regulărității”.

⁴Hotărârea Guvernului nr.920 din 03.09.1998 “Cu privire la aprobarea Regulamentului-tip de activitate a părții moldave a comisiilor mixte interguvernamentale pentru colaborare economică, comercială, culturală, științifică și tehnică”.

- Cu privire la simplificarea deplasării și îndeplinirii formațiilor referitoare la producția pomilegumicolă;
- Despre schimbul de informații vamale;
- Cu privire la colaborarea în domeniile standardizării, metrologiei și evaluării conformității;
- Cu privire la colaborarea între Camerele de Comerț și Industrie;
- Cu privire la colaborarea în domeniul complexului termoelectric;
- Cu privire la colaborarea în domeniul energetic;
- Cu privire la colaborarea în domeniul complexului agroindustrial;
- Cu privire la exportul producției vinicole moldovenești pe piața rusă;
- Cu privire la colaborarea în domeniul producției vegetale;
- Cu privire la livrările de producție animalieră pe piața rusă;
- Cu privire la colaborarea în domeniul industriei și la unele chestiuni ce țin de domeniul militar-industrial;
- Cu privire la colaborarea în domeniul umanitar și al ocrotirii sănătății;
- Cu privire la dezvoltarea cadrului contractual legal;
- Alte chestiuni.

Potrivit informației Ministerului Economiei, toate chestiunile ce se referă la realizarea Programului au fost incluse în ordinea de zi a ședinței Comisiei interguvernamentale moldo-ruse, iar măsurile de realizare a lor și-au găsit reflectarea în procesele-verbale respective.

Concluzii:

În ansamblu, problemele examinate în cadrul ședințelor Comisiei interguvernamentale moldo-ruse au fost actuale situației social-economice a statelor în perioada respectivă și corespund scopurilor și sarcinilor Programului. Lipsa Planului de acțiuni aprobat complica expunerea precisă de către auditori asupra realizării obiectivelor și sarcinilor acestui Program.

II. Cu privire la cooperarea comercial-economică între Republica Moldova și Federația Rusă în anii 2009-2011

Au fost obținute rezultate privind realizarea obiectivului principal al Programului, ce țin de creșterea volumului comerțului exterior între țări.

Federația Rusă ocupă poziția întâi între țările-parteneri ale Republicii Moldova în comerțul exterior. Astfel, conform datelor Biroului Național de Statistică al Republicii Moldova (fără a ține cont de unitățile administrativ-teritoriale din stînga Nistrului), volumul schimbului de mărfuri, în anul 2011, a constituit 1 448,5 mil. dolari SUA, majorîndu-se cu 46,2% comparativ cu anul 2010 și cu 119% față de anul 2009. În anul 2011, balanța comercială cu Federația Rusă s-a încheiat cu un deficit de 197,5 mil. dolari SUA (în anul 2010 – 182,5 mil. dolari SUA).

Schimbul comercial al Republicii Moldova în anii 2008-2011, inclusiv cu țările CSI și Federația Rusă, se prezintă în tabelul ce urmează:

(mil. dol. SUA)

Indicatorii	Perioada				Anul 2011 față de anii precedenți, %		
	2008	2009	2010	2011	2008	2009	2010
Exportul – total	1591,1	1283,0	1541,5	2221,6	139,6	173,2	144,1
Țările CSI, incl.	623,0	490,4	624,0	919,3	147,6	187,4	147,3
Federația Rusă	313,7	286,5	404,0	625,5	199,4	218,3	154,8
Pondere FR în totalul exportului	19,7	22,3	26,2	28,2			
Importul – total	4898,8	3278,3	3855,3	5191,6	106,0	158,4	134,7
Țările CSI, incl.	1737,3	1141,8	1256,8	1713,4	98,6	150,1	136,3
Federația Rusă	666,1	374,5	586,5	823,0	123,6	219,8	140,3
Pondere FR în totalul importului	13,6	11,4	15,2	15,8			
Schimbul comercial - total	6489,9	4561,3	5396,8	7413,2	114,2	162,5	137,4
Țările CSI, incl.	2360,3	1632,2	1880,8	2632,7	111,5	161,2	140,0
Federația Rusă	979,8	661,0	990,5	1448,5	147,8	219,0	146,2
Balanța comercială - total	-3307,7	-1995,3	-2313,8	-2970,0			
cu țările CSI, incl.	-114,3	-651,4	-632,8	-794,1			
cu Federația Rusă	-352,4	-88,0	-182,5	-197,5			

Sursă: Datele Biroului Național de Statistică

În anul 2011, exportul în Federația Rusă a constituit 625,5 mil. dolari SUA, ceea ce este de 1,5 ori mai mult comparativ cu anul 2010 și de 2,2 ori mai mult față de anul 2009. Ponderea exporturilor efectuate în Federația Rusă în anul 2011 în totalul exporturilor Republicii Moldova a constituit 28,2%, față de 26,2% - înregistrată în anul 2010, 22,3% - în anul 2009, și 19,7% - în anul 2008.

Principalele mărfuri exportate în Federația Rusă sînt: produsele alimentare (37,4%), mașinile și aparatajul, utilajul electrotehnic (12,8%), producția industriei chimice, produsele farmaceutice (13,5%), țesăturile și articolele textile (10,5%).

Auditul a remarcat nivelul înalt al reexporturilor de mărfuri în Federația Rusă. Valoarea acestora în anul 2009 a constituit 91,4 mil. dolari SUA (31,9% din volumul total al exporturilor în acest an); în anul 2010 – 145,9 mil. dolari SUA (respectiv-36,1%), și în anul 2011 - 380,0 mil. dolari SUA (60,8%). Comparativ cu anul 2009, reexporturile de mărfuri în această țară s-au majorat de 4,1 ori, astfel contribuind la creșterea sporită a exporturilor în Federația Rusă.

Importul mărfurilor din Federația Rusă în anul 2011 a constituit 823,0 mil. dolari SUA, majorîndu-se cu 40,3% comparativ cu anul 2010, ceea ce reprezintă 15,8% din volumul total al importurilor Republicii Moldova.

În structura importurilor din Federația Rusă în Republica Moldova prevalează produsele minerale (67,1%), produsele agricole (8,8%), producția industriei chimice (6,4%), mașinile și aparatajul, utilajul electrotehnic (5,1%), masa plastică și articolele din aceasta, cauciucul (2,2%).

Concluzii:

În perioada anilor 2009-2011 au crescut de 2,2 ori exporturile de mărfuri din Republica Moldova pe piața Federației Ruse. Totodată, majoritatea exporturilor, neavînd impact economic asupra sectorului real al economiei republicii, nu pot fi considerate ca produs al creșterii ramurilor economiei naționale, deoarece acestea reprezintă mărfuri importate, care ulterior au fost reexportate integral fără a fi modificate.

III. Cu privire la exportul produselor alimentare în anii 2009-2011 din Republica Moldova în Federația Rusă

Se relevă unele probleme în relațiile comerciale dintre aceste două state, care afectează exportul produselor alimentare și, în special, al producției alcoolice, produselor regnului vegetal și ale regnului animal.

Exportul produselor alimentare (producția de origine vegetală, de origine animală, vinicolă) în Federația Rusă în anul 2011 a constituit 234,1 mil.dolari SUA (37,4% în structura exportului), în anul 2010 – 231,2 mil.dolari SUA (57,2%), și în anul 2009 – 171,8 mil.dolari SUA (60%).

Situația exportului produselor alimentare în anii 2009-2011 din Republica Moldova în Federația Rusă se prezintă în tabelul ce urmează:

(mii dolari SUA)

Indicatori	Anul 2009	Anul 2010	Anul 2011
Total, export, inclusiv:	286491,6	403978,4	625530,0
I. Animale vii și produse ale regnului animal	3557,9	10907,1	23733,1
II. Produse ale regnului vegetal	70058,7	103104,9	128328,1
III. Grăsimi și uleiuri	2676,1	4850,2	1183,4
IV. Produse alimentare, băuturi alcoolice, oțet (în afara de tutun)	95478,8	112294,6	80808,2
Total, produse alimentare	171770,6	231156,8	234052,8
Pondere produse alimentare, %	60,0	57,2	37,4

Sursă: Datele Biroului Național de Statistică

De menționat că în anii 2009-2011, chiar dacă în structura exportului produselor alimentare o cotă considerabilă o deține reexportul (fructe și legume din Turcia și Grecia), n-a fost atins nivelul din anul 2005, care a constituit 278,3 mil. dolari USD.

Factorul principal care condiționează micșorarea exportului de produse alimentare, îndeosebi al producției alcoolice, în perioada indicată, este înăsprirea controlului și introducerea unei supravegheri speciale, din anii

2005-2006, din partea organelor Federației Ruse asupra calității și inofensivității producției exportate din Republica Moldova.

Auditul denotă că problemele ce țin de exportul produselor alimentare au fost incluse permanent în agenda Comisiei interguvernamentale moldo-ruse.

IV. Cu privire la exportul producției alcoolice

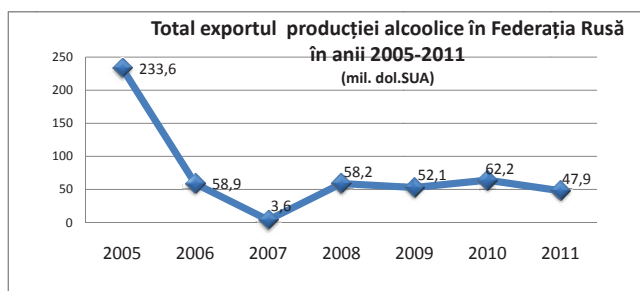
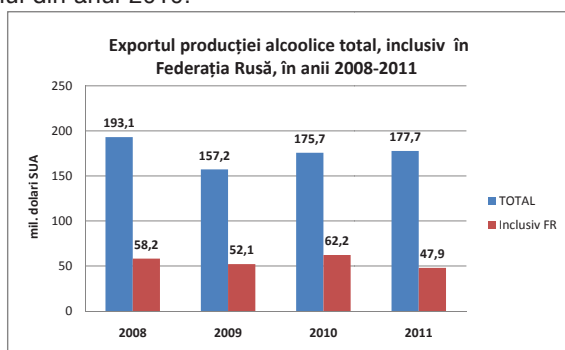
4.1. Politica de stat în domeniul promovării exportului producției alcoolice pe piața Federației Ruse, în perioada auditată, nu a atins obiectivul de creștere a exportului acestei producții și nu a contribuit la menținerea nivelului livrărilor din anul 2008.

În vederea lichidării problemelor legate de calitatea mărfurilor exportate în Federația Rusă, apărute în anul 2010, Ministerul Economiei, în calitate de Organism Național de Evaluare a Conformității, a elaborat și a aprobat, cu suportul MAIA, Planul de măsuri pentru asigurarea inofensivității și calității produselor vinicole și pomilegumicole exportate în Federația Rusă, semnat la 6 octombrie 2010, de către Viceprim-ministru, ministru al economiei.

Potrivit cadrului regulator⁵, politica de stat în sectorul vitivinicol, inclusiv în domeniul importului-exportului producției alcoolice, este promovată de Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare.

Ponderea exportului producției alcoolice în Federația Rusă în totalul exportului din Republica Moldova a producției alcoolice în anul 2008 a constituit 30,1%, în anul 2009 – 33,2%, în anul 2010 – 35,4%, și în anul 2011 – 27%, fapt ce denotă exportul masiv al produselor vinicole, în special pe piața Federației Ruse. În același timp, se constată o scădere esențială a exportului produselor alcoolice în anul 2011.

Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare (în continuare – MAIA), ca organ responsabil de realizarea politicii de stat în domeniul exportului producției alcoolice, n-a asigurat, în anii 2009-2011, menținerea nivelului exportului acestei producții. Exportul producției alcoolice în Federația Rusă a constituit în anul 2011 suma de 47,9 mil. dolari SUA, ceea ce e cu 8,2% sub nivelul din anul 2009 și cu 13% - sub nivelul din anul 2010.

Sursă: Datele Biroului Național de Statistică

Din anul 2005, după introducerea, în martie 2006, de către Serviciul Federal "Rospotrebnadzor" a măsurilor de supraveghere asupra producției alcoolice moldovenești,

exportul acestuia s-a diminuat de 4,9 ori - de la 233,6 mil. dolari SUA (în anul 2005) până la 47,9 mil. dolari SUA (în anul 2011).

Supravegherea și controlul de stat asupra executării prevederilor legale de competență se exercită de către **Inspectoratul de Stat pentru Supravegherea Producției Alcoolice** (în continuare - ISSPA) **pe lângă Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare**, precum și de alte organe abilitate, în condițiile legii.

MAIA a aprobat, pe anii 2009-2011, Programele activității de control al agenților economici producători și comercializatori de producție alcoolică, efectuată de către Inspectoratul de Stat pentru Supravegherea Producției Alcoolice, acesta urmînd să efectueze controale la 239 de agenți economici. Potrivit Dărilor de seamă privind rezultatele activității ISSPA pe anii 2009, 2010, 2011, s-au efectuat 777 de controale la agenții economici deținători de licențe în domeniul fabricării și comercializării producției alcoolice, inclusiv controale planificate la 192 de agenți economici (din 239 preconizate).

În anii 2007-2011, întreprinderile vinicole moldovenești au trecut etapele de obținere a dreptului de reluare a exportului și de includere a lor în Lista agenților economici care dețin permisiunea Serviciului Federal „Rospotrebnadzor” de a exporta producție alcoolică pe piața Federației Ruse.

Ca urmare a acțiunilor MAIA (conform Poruncii Guvernului din 22.11.2006), au fost supuse controlului circa 174 de întreprinderi vinicole, din care, în rezultatul inventarierii, s-au selectat întreprinderile care întrunesc cerințele înaintate de către Serviciul Federal „Rospotrebnadzor” (prin scrisoarea din 25.01.2007), pentru care au fost perfectate dosarele corespunzătoare.

Întru reluarea exportului producției alcoolice pe piața Federației Ruse, MAIA și Inspectoratul de Stat pentru Supravegherea Producției Alcoolice, cu participarea experților Serviciului Federal „Rospotrebnadzor”, au întreprins măsuri privind inspectarea întreprinderilor vinicole, organizarea seminarelor, cu expunerea cerințelor înaintate privind calitatea producției vinicole; au emis prescripții privind respectarea regulilor și normelor sanitar-epidemiologice, ceea ce, în opinia auditului, a contribuit la crearea unor condiții mai favorabile pentru agenții economici în cadrul exportului produselor fabricate. În urma a trei inspectări, a fost stabilită Lista întreprinderilor, în număr de 46, cu drept de export al producției alcoolice finite ambalate, și de 13 - cu drept de export în vrac al producției fabricate. Real au efectuat exportul în Federația Rusă 31 de întreprinderi. Impactul pozitiv în cadrul relucrării exportului producției alcoolice pe piața Federației Ruse se datorează, în mare parte, eliminării restricțiilor la exportul vinului și divinului în vrac.

Concluzii:

Autoritățile abilitate cu dreptul de control în domeniu n-au asigurat pe deplin efectuarea la agenții economici a controalelor planificate, ceea ce poate afecta calitatea produselor alcoolice.

Totodată, măsurile întreprinse în anii 2007-2011 de către MAIA, Inspectoratul de Stat pentru Supravegherea Producției Alcoolice, cu participarea experților Serviciului Federal „Rospotrebnadzor”, întru reluarea exportului producției alcoolice pe piața Federației Ruse, au contribuit, în opinia auditului, la crearea unor condiții mai favorabile pentru agenții economici în cadrul exportului produselor fabricate.

4.2. În ultimii ani a fost adoptat un cadru legal relevant în vederea asigurării unui sistem efectiv de control al calității produselor alimentare.

În legătură cu problemele apărute în anii 2005-2006 la exportul produselor din Republica Moldova în Federația Rusă și cu conștientizarea de către producători și autori-

⁵Art. 32 din Legea viei și vinului nr. 57-XVI din 10.03.2006 (în continuare – Legea viei și vinului).

țările publice a necesității reluării exporturilor, Parlamentul, Guvernul și autoritățile centrale de profil din republică au adoptat un număr semnificativ de acte legislative și normative, în scopul perfecționării cadrului legal ce vizează infrastructura calității produselor alimentare.

Printre cele mai importante legi adoptate în perioada menționată se numără Legea viei și vinului, care a stabilit bazele juridice, economice și sociale în domeniul viticulturii și vinificației și reglementează raporturile ce apar în activitatea de producere, prelucrare și comercializare a materialului de înmulțire și celui săditor viticol, a strugurilor pentru masă și pentru vin, a vinurilor și a altor produse pe bază de must și vin.

Un rol important în reglementarea infrastructurii calității revine aprobării, în anul 2006, a Legii privind activitatea de reglementare tehnică⁶, care a stabilit cerințele generale față de conținutul și modul de elaborare, publicare și aplicare a reglementărilor tehnice, pentru a asigura transparența procesului de reglementare și circulația liberă a produselor și serviciilor. Atât legea menționată, cât și Legea viei și vinului au servit drept bază pentru elaborarea și aprobarea, la 11.05.2009, a Hotărârii Guvernului „Pentru aprobarea Reglementării tehnice „Sistemul de organizare a pieței vitivinicole și trasabilitatea produselor”⁷.

În pofida existenței unui cadru normativ vast, adoptat pe parcursul anilor precedenți, acesta urmează a fi în continuare perfecționat, capitol la care autoritățile publice de profil au restanțe. Astfel, deși, potrivit Planului de măsuri, s-a preconizat ca în I trimestru al anului 2011 să se efectueze unele modificări în cadrul normativ-legislativ, până în prezent aceasta nu s-a reușit. În anii 2009-2010, MAIA a elaborat și a înaintat Guvernului, spre aprobare, completări la Legea viei și vinului și la Legea cu privire la fabricarea și circulația alcoolului etilic și a producției alcoolice⁸, acestea fiind restituite ministerului pentru perfecționare. Pentru aceeași perioadă, s-a preconizat modificarea și completarea Reglementării tehnice „Sistemul de organizare a pieței vitivinicole și trasabilitatea produselor”, inclusiv în ce privește reglementarea procedurilor de evaluare a conformității, cu lista parametrilor de inofensivitate, ceea ce pînă în prezent, de asemenea, nu s-a realizat.

În vederea perfecționării cadrului legal al sistemului calității, a fost aprobată Concepția infrastructurii calității în Republica Moldova și Planul de acțiuni pentru implementarea ei⁹. În Concepție se conține analiza situației actuale a sistemului infrastructurii calității din Republica Moldova, în baza căreia este stabilit un set larg de obiective și direcții specifice activității în următoarele domenii: standardizare și reglementări tehnice, metrologie și acreditare, evaluarea conformității, supravegherea pieței și protecția consumatorului.

Concluzii:

Pentru a efectua schimbări pozitive în calitatea produselor, este important de a crea mecanisme necesare de asigurare a controlului asupra aplicării efective a actelor normative adoptate, precum și de operare a modificărilor și ajustărilor propuse, asupra cărui fapt urmează să-și direcționeze eforturile autoritățile publice de profil.

4.3. Problemele apărute în anul 2006 privind calitatea produselor vinicole au compromis și sistemul de activitate a Organismelor de Certificare (în continuare - O.C.).

În contextul dat, drept răspuns la cerințele Guvernului

Federației Ruse, s-a decis crearea unei autorități de certificare unice – Centrul Național de Verificare a Calității Producției Alcoolice, cu statut de întreprindere de stat, care a fost desemnată pentru testarea produselor alcoolice și eliberarea certificatelor de conformitate a calității. În perioada anilor 2007-2009, statul a acordat suport întreprinderii, asigurînd-o cu imobil, pentru reconstrucția căruia și dotarea laboratorului de încercări s-au alocat și mijloace din bugetul de stat în sumă de 12,1 mil. lei.

Urmare unor acțiuni de demonopolizare a pieței de certificare a produselor alcoolice, în anul 2010 au fost desemnați încă doi agenți economici (O.C.) în domeniul respectiv, și anume: de la Institutul Național de Standardizare și Metrologie (INSM) și de la Centrul de Standardizare și Metrologie (CSM) Ceadr-Lunga. În cadrul întreprinderilor funcționează și laboratoare de încercări.

În conformitate cu cerințele cadrului normativ în vigoare, atît cele 3 O.C., cît și laboratoarele de încercări au fost acreditate de către Î.S. „Centrul de acreditare în domeniul evaluării conformității produselor”, ceea ce dovedește că acestea întrunesc cerințele stabilite prin standardele de referință pentru realizarea activităților de evaluare a calității și testarea produselor.

Se relevă că certificatele de conformitate europeană pentru vinuri (VI-I), eliberate de către CNVCPA, sînt recunoscute de către țările UE, respectiv, CNVCPA fiind și unicul organ inclus în Registrul Comisiei Europene. Urmează de remarcat că la un nivel mai înalt este dotat și laboratorul de încercări din cadrul CNVCPA, care este recunoscut la nivel internațional. Evaluările efectuate pe parcursul auditului în comun cu experți din domeniu au relevat că laboratorul dispune de capacitatea de a verifica 50 de indicatori, din cei 52 de indicatori stabiliți spre a putea fi verificați de către Serviciul Federal „Rospotrebnadzor”. Totodată, a fost acreditat domeniul de evaluare pentru 29 de indicatori, ținînd cont de faptul că nu toți cei 50 de indicatori sînt solicitați pentru testare de către agenții economici. Urmare verificărilor efectuate la CNVCPA, se relevă că procedural este respectat și procesul de certificare a produselor alcoolice, entitatea implementînd un control intern eficient.

Cît privește dotarea laboratoarelor din cadrul INSM și CSM Ceadr-Lunga, se remarcă că acestea sînt acreditate doar la indicii obligatorii și, respectiv, nu pot face față cerințelor de stabilire a conformității produselor pentru alți indici solicitați la importul mărfurilor în Federația Rusă, ceea ce generează anumite riscuri în acest sens. Referitor la CSM Ceadr-Lunga, se menționează că a fost încheiat un contract cu CNVCPA privind prestarea serviciilor de verificare a indicilor de inofensivitate la produsele certificate. S-a constatat necesitatea dotării entității cu echipamentul necesar, în acest sens fiind oportună implicarea autorităților de profil.

O problemă care permanent a fost în vizorul Comisiei interguvernamentale moldo-ruse și ulterior atribuită în competența organelor de resort a fost acreditarea laboratorului CNVCPA în sistemul „Rospotrebnadzor”. La finele lunii decembrie 2011, acesta a fost evaluat de către experții Serviciului Federal „Rospotrebnadzor”, care au constatat că activitatea lui corespunde rigorilor, cu unele excepții: **a)** entitatea nu dispune de un fond al bazei normative din Federația Rusă, cu actualizarea continuă a acestuia; **b)** personalul laboratorului nu a fost atestat la cerințele și criteriile sistemului „Rospotrebnadzor”. Ca rezultat, s-a

⁶Legea privind activitatea de reglementare tehnică nr.420-XVI din 22.12.2006 (cu modificările și completările ulterioare; în continuare - Legea privind activitatea de reglementare tehnică).

⁷Hotărârea Guvernului nr.356 din 11.05.2009 „Pentru aprobarea Reglementării tehnice „Sistemul de organizare a pieței vitivinicole și trasabilitatea produselor” (cu modificările și completările ulterioare; în continuare - Reglementarea tehnică „Sistemul de organizare a pieței vitivinicole și trasabilitatea produselor”).

⁸Legea cu privire la fabricarea și circulația alcoolului etilic și a producției alcoolice nr.1100-XIV din 30.06.2000 (în continuare - Legea cu privire la fabricarea și circulația alcoolului etilic și a producției alcoolice).

⁹Hotărârea Guvernului nr.859 din 31.07.2006 „Cu privire la aprobarea Concepției infrastructurii calității în Republica Moldova”.

dispus ca laboratorul să întreprindă acțiuni corective, care în termen restrâns au fost remediate, despre ce a fost informat Serviciul Federal „Rospotrebnadzor”, însă problema privind acreditarea nu s-a soluționat.

Concluzii:

Efortul statului depus la consolidarea instituțională a Î.S. „Centrul Național de Verificare a Calității Producției Alcoolice”, pentru a face față cerințelor privind calitatea, înaintate de autoritățile din Federația Rusă, s-a soldat cu unele rezultate pozitive.

În cadrul entității a fost implementat un management adecvat pentru certificarea produselor alcoolice. Totodată, urmează a fi finalizată procedura de acreditare a laboratorului CNVCPA în sistemul „Rospotrebnadzor”, după cum s-a decis de către Comisia interguvernamentală moldo-rusă.

4.4. În procesul de stabilire a cerințelor privind calitatea și inofensivitatea pentru produsele alcoolice exportate în Federația Rusă există dificultăți.

În temeiul hotărârii Comisiei interguvernamentale moldo-ruse, adoptată la ședința a 8-a (finele anului 2006), Părțile au convenit că autoritățile Federației Ruse vor înainta cerințe privind calitatea și siguranța producției alcoolice moldovenești. Întru realizarea celor stabilite, Serviciul Federal „Rospotrebnadzor” a remis în adresa autorităților moldovenești scrisoarea din 25.01.2007 (nr.0100/602-07-39), potrivit căreia, produsele urmau a fi testate sub aspectul a 15 indicatori reglementați în Federația Rusă, care sînt identici celor reglementați și în Republica Moldova. Concomitent, potrivit scrisorii, produsele exportate pot fi evaluate sub aspectul a 52 de indici ai calității și inofensivității recomandați de Comunitatea Europeană și Organizația Internațională a Viei și Vinului.

În pofida faptului că Părțile au convenit asupra indicilor de calitate și inofensivitate, în anul 2010, Serviciul Federal „Rospotrebnadzor” a interzis importul în Federația Rusă a unor loturi de vin moldovenesc, pe motivul depistării în acesta a contaminatului „dibutilftalat”, care nu figura în lista indicatorilor prestabiliți, și fără ca autoritățile din Republica Moldova să fie informate oficial despre cerințele suplimentare. Mai mult decît atît, nici în Republica Moldova, nici în Federația Rusă nu există un document normativ care ar reglementa metodologia de determinare a „dibutilftalat”-ului, precum și concentrația maxim admisibilă a acestuia în vinuri. Potrivit experților în domeniu, unica normă legală existentă este cea stabilită de UE, prin Directiva CE 19/2007, în vigoare din 01.07.2008, cu limita de migrare specifică a „dibutilftalat”-ului în produse alimentare de 0,3 mg/kg de produs. Potrivit probelor prezentate de MAIA, în unele cazuri, vinul returnat din Federația Rusă conținea o concentrație net inferioară celei stabilite de către normele internaționale.

Totodată, conform Planului de măsuri, în anul 2010 MAIA urma să coordoneze cu Serviciul Federal „Rospotrebnadzor” lista indicilor privind calitatea și inofensivitatea actualizați, metodele de determinare a acestora, cu indicarea limitelor admisibile și a documentelor normative conform cărora urmează să se verifice vinurile moldovenești exportate în Federația Rusă. Cu toate acestea, MAIA nu a reușit să realizeze ceea ce s-a prestabilit, dat fiind că Serviciul Federal „Rospotrebnadzor” n-a dat curs solicitărilor înaintate de minister.

Întru soluționarea situației create, auditul a constatat ca rezonabilă propunerea adresată Guvernului de către Ministerul Economiei¹⁰, prin care se relevă faptul că „*pentru țările care impun bariere în calea comerțului și se implică în condițiile contractuale inițial încheiate între agenții economici (care se referă la cerințele de calitate și inofensivitate pentru produs, reieșind din cerințele normative aprobate de țara importatoare), este necesar de a încheia*

acorduri /convenții de comercializare la nivel de Guvern. În aceste acorduri să fie stabilite cerințele de calitate și inofensivitate, precum și limitele admisibile ale acestora, cu indicarea metodelor de încercări prin care se evaluează conformitatea produsului”. Totodată, ar fi necesar ca aceste condiții să fie stipulate în contractele încheiate între agenții economici din ambele state.

Concluzii:

Deși, în temeiul hotărârii Comisiei interguvernamentale moldo-ruse, Părțile au convenit asupra prezentării indicilor suplimentari privind calitatea și inofensivitatea la produsele alcoolice moldovenești exportate în Federația Rusă, aceste înțelegeri nu se respectă integral, ceea ce creează disensiuni în relațiile bilaterale.

4.5. Politicile promovate de organele centrale de specialitate ale administrației publice privind procesul de certificare a produselor alcoolice prezintă incertitudini.

Potrivit Legii viei și vinului, calitatea vinurilor, a produselor pe bază de must și vin trebuie dovedită prin: certificate de calitate și rapoarte de încercări, eliberate de laboratoarele acreditate și desemnate în conformitate cu condițiile și cu procedura reglementată de lege, sau declarații de conformitate ale agenților economici despre corespunderea produselor alcoolice reglementărilor tehnice. Dacă, din ianuarie 2007 pînă la finele anului 2009, certificarea produselor alcoolice exportate a fost obligatorie pentru fiecare lot exportat, odată cu operarea modificărilor în Legea cu privire la fabricarea și circulația alcoolului etilic și a producției alcoolice, care au stabilit regulile aplicabile pentru certificarea produselor din domeniul reglementat, au survenit modificări și în procesul de certificare a produselor alcoolice. Astfel, pentru produsele fabricate în serie, care au fost supuse certificării pe parcursul ultimilor 3 ani, cu condiția că întreprinderile producătoare dispun de laboratoare de încercări acreditate sau atestate, se eliberează certificatul în serie valabil pentru o perioadă de 3 ani (schema 3A). La produsele care întrunesc condițiile menționate, concomitent întreprinderile avînd implementat un sistem de management al calității, eliberarea certificatului de conformitate se efectuează pentru o perioadă de 5 ani. La eliberarea certificatelor în serie, o cerință obligatorie este evaluarea periodică a procesului tehnologic la întreprinderi - o dată în an, totodată producătorul asumîndu-și responsabilitatea pentru verificarea periodică a inofensivității produselor, care se efectuează în laboratoarele acreditate. La fel, cadrul regulator prevede certificarea pe lot, care se efectuează la solicitarea agentului economic exportator și în procesul căreia se verifică atît indicii privind inofensivitatea, cît și indicii privind calitatea la produsele din lotul dat.

În același timp, una din măsurile preconizate în Planul de măsuri privind asigurarea calității și inofensivității produselor alcoolice, ține de implementarea de către MAIA, începînd cu luna octombrie 2010, a certificării obligatorii a fiecărui lot de marfă exportată în Federația Rusă, cu efectuarea încercărilor de laborator la parametrii esențiali privind inofensivitatea prestabiliți. Deși MAIA a informat Ministerul Economiei că a implementat cerința respectivă potrivit Ordinului nr.161 din 29.07.2010, aceasta nu corespunde realității. Auditul a constatat că conținutul documentului respectiv face referință la alte aspecte ce țin de intensificarea controlului de stat asupra calității și inofensivității produselor alcoolice, ceea ce denotă că Ministerul Economiei nu a monitorizat cele raportate de MAIA, iar ultimul a manifestat iresponsabilitate în această situație.

Referitor la subiectul privind certificarea fiecărui lot la parametrii de inofensivitate, MAIA a înaintat Guvernului propuneri de operare a modificărilor în actele normative corespunzătoare, dar care pînă în prezent nu s-au efectuat,

¹⁰Scrisoarea adresată Guvernului Republicii Moldova (nr.09-1052-G din 21.07.2010).

dat fiind că acestea au fost restituite ministerului spre reexaminare. Totodată, există mai multe viziuni ale experților din domeniu privind necesitatea implementării acestei măsuri. Astfel, există opinia că este necesar de a revedea procedura de certificare pentru export, deoarece certificarea în serie nu include verificarea inofensivității pentru fiecare partidă de producție exportată, fapt care generează riscuri privind calitatea acestora. Concomitent, potrivit altor păreri ale experților, procedura de certificare ar fi rezonabilă în contextul funcționării mecanismului de recunoaștere reciprocă a certificatelor de conformitate, emise de Organismele de Certificare din ambele state, în caz contrar, certificarea obligatorie a fiecărui lot de produse atît în Republica Moldova, cît și în Federația Rusă devine o povară pentru producători. În acest context, auditul relevă necesitatea ca Ministerul Economiei, în calitate de Organism Național de Evaluare a Conformității, în comun cu MAIA și alte Părți implicate în proces, să analizeze acest subiect, cu înaintarea propunerilor de modificare a cadrului juridic în vigoare.

Verificările efectuate la Organismele de Certificare denotă că, în perioada anilor 2009-2010, au fost eliberate certificate în serie la 31 de întreprinderi vinicole exportatoare de produse în Federația Rusă, inclusiv de CNVCPA - la 29 de agenți economici, și de INSM - la 2 agenți economici. Concomitent, o analiză a procesului de certificare a loturilor de produse exportate în Federația Rusă în anul 2011 relevă că, la solicitarea producătorilor, CNVCPA a eliberat certificate pe loturi la exportul produselor vinicole în vrac pentru o cantitate de 963,0 mii dal., precum și la produse îmbuteliate -100,5 mii dal. Celelalte două Organisme de Certificare nu au efectuat astfel de certificări. Prin urmare, în anul 2011, circa 42 % din marfa exportată în Federația Rusă a fost certificată pe loturi. În rest, conform condițiilor contractuale, exportatorii de produse vinicole în Federația Rusă au exportat marfa în baza certificatelor în serie, declarațiilor de conformitate, bazate pe rapoarte de încercări proprii sau certificate de calitate întocmite de laboratorul întreprinderii. În asemenea cazuri, există un risc mai sporit de export al mărfii necalitative, responsabilitatea, după caz, revenind agenților economici exportatori/importatori.

Concluzii:

Ministerul Economiei și MAIA nu întotdeauna au dat dovadă de responsabilitate la adoptarea și implementarea măsurilor privind calitatea și inofensivitatea produselor vinicole exportate în Federația Rusă, lipsind continuitatea în politicile elaborate și promovate de autorități. Aceste circumstanțe au generat incertitudini privind certificarea obligatorie a fiecărui lot de marfă.

4.6. O problemă majoră, a cărei soluționare ar putea diminua/exclude divergențele legate de calitatea produselor exportate, precum și ar asigura realizarea unei colaborări economice eficiente între Republica Moldova și Federația Rusă, este respectarea Acordurilor interguvernamentale și celor interdepartamentale care vizează domeniul respectiv.

Auditul a constatat că, pe parcursul anilor 2009-2011, organele abilitate nu au fost informate în scris despre neconformitățile care au stat la baza pretențiilor invocate de către Federația Rusă privind inofensivitatea și calitatea producției.

În vederea înlăturării obstacolelor din relațiile economice și comerciale, precum și asigurării compatibilității și schimbului reciproc de mărfuri, caracterului inofensiv al mărfurilor pentru viața și sănătatea omului, precum și al mediului ambiant, între Guvernele Republicii Moldova și

Federației Ruse au fost semnate două Acorduri (bilateral și multilateral)¹¹ privind colaborarea în domeniul standardizării, metrologiei și certificării.

Componenta ce ține de asigurarea calității și inofensivității producției reciproc livrate este reglementată și în alte Acorduri încheiate de statele membre ale CSI, precum și în Acordurile interdepartamentale, semnate de Părți.

În pofida existenței unui cadru normativ internațional destul de amplificat în domeniul menționat, acesta nu a fost aplicat într-o manieră conformă dintre Părți. Cea mai importantă problemă în aplicabilitatea Acordurilor respective, apărută în anul 2006 și care persistă pînă în prezent, este aspectul privind recunoașterea certificatelor de conformitate emise de organismele de certificare din ambele state.

În acest context, menționăm că nu se respectă prevederile Acordului, încheiat între Ministerul Sănătății al Republicii Moldova și Ministerul Sănătății al Federației Ruse din 19.02.1999, despre recunoașterea reciprocă a avizelor (certificatelor) igienice¹². Astfel, potrivit art.6 și art.7 din Acord, Părțile recunosc reciproc avizele igienice și procesele-verbale ale investigațiilor de laborator, precum și certificatele de conformitate. Acordul respectiv stipulează că fiecare dintre Părți are dreptul de a efectua controale selective asupra producției importate. În asemenea cazuri Părțile se vor informa în scris, iar în vederea rezolvării problemelor curente apărute, Părțile creează un grup de lucru din specialiști experți. Auditul a constatat că pe parcursul anilor 2009-2011 organele abilitate nu au fost informate în scris despre neconformitățile care au stat la baza pretențiilor invocate de către Federația Rusă privind inofensivitatea și calitatea producției.

Procedura de recunoaștere a avizelor igienice (certIFICATE) este stabilită și în Acordul privind procedura de cooperare reciprocă la evaluarea igienică a producției potențial periculoase, importată în statele membre ale CSI, semnat la Ciolpon-Ata, la 16.04.2004. Totodată, potrivit acestui Acord, Părțile se informează reciproc despre cazurile de import al produselor care nu corespund normelor stabilite, iar în cazul apariției unor divergențe, Părțile urmează să convină asupra expertizei independente efectuate de către un laborator de arbitraj acreditat într-o țară terță. Conform informațiilor MAIA, astfel de acțiuni nu se întreprind. În acest context, se relevă că au rămas neexecutate și prevederile pct.2.2.8. al Planului de măsuri, aprobat de Ministerul Economiei, prin care s-a preconizat ca MAIA, în comun cu Partea rusă, să desemneze un laborator de arbitraj pentru eliminarea divergențelor referitor la rezultatele încercărilor privind calitatea și inofensivitatea produselor alcoolice.

În contextul celor expuse, auditul a constatat că, datorită importanței deosebite a aspectelor relevante, acestea merită a fi analizate și examinate în cadrul ședințelor Comisiei interguvernamentale moldo-ruse, cu înaintarea cerințelor de rigoare autorităților de profil. Pînă în prezent, subiectul privind respectarea Acordurilor bilaterale menționate nu și-a găsit abordarea cuvenită.

Concluzii:

Necoordonarea acțiunilor în cadrul respectării prevederilor Acordurilor interstatale se manifestă prin lipsa informării reciproce privind "necorespunderea cerințelor de inofensivitate" a unor partide de vinuri importate din Republica Moldova în Federația Rusă, nerecunoașterea reciprocă a avizelor igienice (certIFICATE), neefectuarea expertizei independente, precum și nestabilirea unui laborator arbitrar coordonat de către Părți.

¹¹Acordul între Guvernul Republicii Moldova și Guvernul Federației Ruse privind colaborarea în domeniul standardizării, metrologiei și certificării din 27.05.1993 și Acordul privind promovarea politicii concordate în domeniul standardizării, metrologiei și certificării din 13.03.1992.

¹²Hotărîrea Guvernului nr.426 din 12.05.1999 "Privind aprobarea Acordului între Ministerul Sănătății al Republicii Moldova și Ministerul Sănătății al Federației Ruse despre recunoașterea reciprocă a avizelor (certificatelor) igienice".

4.7. În procesul de monitorizare a produselor alcoolice necalitative returnate în țară există deficiențe.

Auditul a constatat nerespectarea de către Serviciul Vamal a prevederilor legale la importul în țară a produselor alcoolice returnate din Federația Rusă, care nu au fost supuse verificărilor de rigoare de către CNVCPA.

Deși MAIA a manifestat preocupări în acest sens, sesizând prin demersuri Serviciul Vamal despre faptul că în procesul de vămuire a produselor alcoolice reimportate pe motive de calitate nu se solicită prezența specialiștilor CNVCPA pentru prelevarea probelor și verificarea conformității produselor respective, deficiența menționată nu a fost înlăturată.

Potrivit datelor Serviciului Vamal, în perioada anilor 2009-2011, au fost returnate produse alcoolice (vinuri) din Federația Rusă în sumă totală de 18,1 mil. lei, inclusiv în anul 2010 – în sumă de 14,3 mil. lei. De menționat că, la vămuirea produselor respective, organele vamale nu au solicitat prezența specialiștilor CNVCPA pentru prelevarea probelor și verificarea conformității produselor alcoolice reimportate, potrivit cerințelor prestabilite. Astfel, din verificările la CNVCPA reiese că, în perioada indicată, la solicitarea ISSPA, doar într-un singur caz a fost verificată calitatea produselor vinicole brute restituite din Federația Rusă și s-a efectuat analiza comparativă cu probele de control (probele prelevate la export). Urmare investigațiilor, s-a constatat că produsele vinicole nu corespundeau cerințelor documentației normative în vigoare, drept cauză invocându-se schimbarea proprietăților calitative ale produselor în procesele de păstrare și de transportare. Alte verificări nu s-au efectuat. Prin urmare, produsele restituite nu au fost supuse verificărilor regulamentare¹³, pentru stabilirea cauzei reale a returnării acestora în țară, precum și pentru determinarea de către O.C. a acțiunilor corective necesare referitor la marfa respectivă. În viziunea auditului, acest fapt constituie un impediment în identificarea problemelor privind calitatea, care apar la export, în constrângerea agenților economici exportatori de marfă necalitativă, precum și a O.C. care au eliberat certificate la produsele neconforme.

Potrivit informației plasate pe site-ul "Rospotrebnadzor", în perioada auditată, au fost depistate cazuri de import al producției alcoolice neconforme în cantitate de circa 3159,6 mii litri, de către 21 de întreprinderi din Republica Moldova. Totodată, potrivit datelor Serviciului Vamal al Republicii Moldova, în această perioadă, agenții economici au returnat 1239 mii litri, precum și băuturi tari – 5,2 mii litri (alcool pur).

Informația despre situația privind returnarea producției alcoolice din Federația Rusă în anii 2009-2011 se prezintă în tabelul de urmează:

Nr. d/o	Întreprinderea	Codul mării	2009		2010		2011	
			litri	mii lei	litri	mii lei	litri	mii lei
1.	„Suvorov-Vin” S.R.L.	2204			111415	2274,9		
2.	„Basvinex” S.A.	2204			20160	412,8	12150	383,3
3.	„Lion-Gri” S.R.L.	2204			90777	1710,9	9436	478,1
4.	I.M. „Salcuta” S.A.	2204			29040	613,2		
5.	„DK - Intertrade” S.R.L.	2204			263017	2132,3		
6.	Vinariia Bostovan	2204	2250	45,4	52680	1208,5		
7.	„Asconi” S.R.L.	2204			16044	253,5		
8.	„Grape Valley”	2204			25497	449,2		
9.	„Unghevi-Vin”	2204			6795	143,4		
10.	„Migdal-P” S.A.	2204			23144	489,5		
11.	„Vinăria Purcari”	2204			4500	288,1		
12.	„Cricova” S.A.	2204			10800	234,8		
13.	„Pomanești” S.A.	2204			10310	278,6	11452	723,1
14.	„Barza Albă”	2204			311431	1949,8		
15.	„Imperial - Vin”	2204			113298	755,0		
16.	S.C., Nis-Struguras	2204			2137	61,2		
17.	I.M. „Chateau Vartely”	2204			12420	259,7	23580	563,1
18.	S.C. „Invinprom”	2204			44040	566,8	11250	266,5
19.	„Alanta-Vin” S.A.	2204			11340	244,9	11004	250,5
20.	I.M. „Colusvin” S.R.L.	2208					4968	616,0
21.	„Aroma” S.A. TD	2208 I.a. pur	240	483,0				
	Total, vin/ I.a. pur		2250/240	45,4/48 3,0	1158845	14327,1	77872/4968	2664,6/ 616,0

Sursă: Informația Serviciului Vamal

Auditul relevă că, în perioada supusă auditului, MAIA și ISSPA nu dispuneau de informația oficială privind cantitatea producției vinicole neconforme stabilită de Federația Rusă, precum și referitor la utilizarea ulterioară a cantității nereturnate în țară. Potrivit informației prezentate de către MAIA, au fost supuse analizei și verificării 2 cazuri de returnare a producției I.M. „Lion Gri” S.R.L. și ÎCS „DK - Intertrade” S.R.L., înregistrate în zonele economice libere. După efectuarea expertizelor, MAIA nu s-a expus exhaustiv asupra situației și motivelor invocate de autoritățile ruse.

Concluzii:

Produsele returnate în țară pe motiv de necalitate nu au fost supuse verificărilor regulamentare, pentru stabilirea cauzei reale a returnării acestora, precum și pentru determinarea de către O.C. a acțiunilor corective necesare.

Deoarece MAIA nu s-a expus exhaustiv asupra cauzei returnării producției vinicole la 2 agenți economici verificați (I.M. „Lion Gri” S.R.L. și ÎCS „DK - Intertrade” S.R.L.), auditul nu a avut posibilitatea să se expună asupra nivelului de responsabilitate a instituțiilor antrenate în certificarea produselor exportate și eficiența măsurilor întreprinse de minister în acest sens.

4.8. Un alt flagel la capitolul calitatea îl constituie neînregistrarea de către producători a reclamațiilor privind conformitatea produselor, din motiv ca agenții economici nu au primit aceste reclamații în modul stabil.

Potrivit regulilor prestabilite, O.C. solicită furnizorului de produse certificate să respecte înregistrarea tuturor reclamațiilor primite referitor la conformitatea produsului, precum și să întreprindă măsuri adecvate aferente unor astfel de reclamații, cu documentarea acțiunilor întreprinse. S-a relevat că, deși Serviciul Federal „Rospotrebnadzor” informa în permanență opinia publică despre exportatorii și produsele alcoolice necalitative exportate în Federația Rusă, nici o reclamație oficială nu a fost înregistrată la producători. Astfel, la CNVCPA fiind analizate rapoartele de evaluări anuale întocmite pe parcursul anului 2011 la 21 de producători-exportatori, inclusiv la 12 exportatori care figurau în listele Serviciului Federal „Rospotrebnadzor”, nici la unul dintre aceștia nu a fost înregistrată vre-o reclamație în conda de reclamații. De asemenea, conform explicațiilor CNVCPA, în adresa întreprinderii nu au parvenit reclamații oficiale privind problemele calității produselor certificate, ceea ce, de asemenea, constituie un impediment în stabilirea cauzei reale a restituirii mărții. De menționat că aceasta a limitat CNVCPA și în efectuarea unor evaluări inopinate la producători, în vederea stabilirii neconformităților, ținându-se cont de faptul că asemenea acțiuni se efectuează doar în baza unor reclamații.

Concluzii:

Neînregistrarea reclamațiilor constituie un obstacol în identificarea și analiza cauzelor necorespunderii produselor standardelor calității, precum și în întreprinderea măsurilor de prevenire și contracarare a acestei situații.

4.9. Obiectivul principal privind crearea și ținerea Registrului de stat al circulației alcoolului etilic și a producției alcoolice, cu deținerea unui mecanism unic de evidență și control al fabricării și circulației producției alcoolice și alcoolului etilic, nu a fost realizat.

În anul 2006, Guvernul, prin Hotărârea nr.1441 din 19.12.2006, a aprobat Concepția sistemului informațional automatizat „Registrul de stat al circulației alcoolului etilic și a producției alcoolice”. În urma procedurilor de audit, s-a constatat, că actualmente în Republica Moldova lipsește/nu s-a format mecanismul

¹³Art.24 din Legea nr.1100-XIV din 30.06.2000 "Cu privire la fabricarea și circulația alcoolului etilic și a producției alcoolice".

de evidență și control al fabricării și circulației producției alcoolice și alcoolului etilic, inclusiv al calității materiei prime utilizate și producției fabricate. Deținătorul Registrului - Agenția Agroindustrială "Moldova-Vin", a fost dizolvată, iar funcțiile Inspectoratului Fiscal Principal de Stat s-au limitat la evidența mărcilor de acciz, fiind exclus obiectivul/sensul inițial de formare a Registrului - contracararea falsificării producției alcoolice, atingerea unor performanțe în domeniul controlului calității producției puse în circulație, extinderii piețelor de desfacere.

Concluzii:

Ignorarea de către autoritățile de competență a scopului pentru care a fost instituit Registrul de stat al circulației alcoolului etilic și a producției alcoolice condiționează neasigurarea securității economice a statului.

4.10. În procesul exportului producției alcoolice de către producătorii moldoveni în Federația Rusă există unele probleme și impedimente.

În perioada anilor 2009-2011, în cadrul exportului producției alcoolice au existat probleme, neajunsuri și divergențe, ceea ce n-a contribuit la crearea condițiilor de concurență loială pentru agenții economici exportatori ai producției alcoolice fabricate în Republica Moldova.

În cadrul ședințelor Comisiei interguvernamentale moldo-ruse, la propunerea MAIA, au fost examinate problemele privind exportul producției alcoolice moldovenești pe piața rusă, existente din anul 2006. Suplimentar, în urma întrevederilor cu producătorii producției alcoolice în cadrul auditului, precum și a răspunsurilor lor la întrebările chestionarului solicitat de la 32 de întreprinderi autohtone, au fost identificate un șir de probleme și impedimente nesoluționate, care afectează exportul produselor vinicole pe piața Federației Ruse, acestea fiind expuse după cum urmează:

- Furnizorii de producție vinicolă activează pe parcursul a 7 ani (din martie 2006) în regim de „exercitare a acțiunilor de supraveghere permanentă” din partea Serviciului Federal "Rospotrebnadzor", în condiții diferite decât cele ale producătorilor din alte state care livrează produse similare în Federația Rusă, ceea ce generează costuri suplimentare pentru antreprenorii autohtoni și contribuie la denigrarea imaginii produselor naționale.

- Existența principiului (în vigoare din anul 2007) de import al producției alcoolice moldovenești în regim de „fereastră unică”, care s-a dovedit a fi o barieră economică între producătorii din Republica Moldova și importatorii din Federația Rusă. Până în prezent, Serviciul Federal Vamal din Rusia n-a examinat propunerea Părții moldave despre mărirea numărului locurilor de vămire a producției alcoolice moldovenești livrate pe piața rusească, conform angajamentelor fixate în Procesul-verbal nr.12. Din Partea moldavă au fost propuse adăugător vămilor Breansk, Port-Kavkaz și Temriuk.

- Părțile n-au determinat laboratorul arbitral de examinare a divergențelor privind calitatea și inofensivitatea producției alcoolice.

- În pofida acordurilor existente între Republica Moldova și Federația Rusă, nu sînt recunoscute certificatele de conformitate și inofensivitate pentru producția vinicolă moldovenească. Se aplică certificarea completă (neselectivă) repetată la terminalele vamale și în regiunile Federației Ruse.

- Nu se acceptă propunerile Părții moldave privind extin-

derea asortimentului producției alcoolice exportate pe piața Federației Ruse (votcă, lichior, balsam, aperitive).

- Lipsește un Acord de comercializare a producției alcoolice din Republica Moldova în Federația Rusă, care ar stipula cerințele privind calitatea și inofensivitatea față de produsele alcoolice exportate.

- Serviciul Federal "Rospotrebnadzor" nu prezintă indicii privind calitatea și inofensivitatea, suplimentar la cei indicați în Scrisoarea Serviciului Federal "Rospotrebnadzor" nr.0100/602-07-39 din 25.01.2007, în pofida multiplelor adresări ale MAIA al Republicii Moldova către acesta, astfel nefiind respectate angajamentele specificate în procesul-verbal nr.12 al ședinței Comisiei interguvernamentale moldo-ruse din 13.03.2011.

- Înlocuirea postului vamal „Borovskii”, terminalul „Solntevo”, or. Moscova prin postul vamal „Seletino”, care, în lipsa posibilităților tehnice și datorită volumelor mari de lucru pe timp de iarnă, reține camioanele cu producție alcoolică din Moldova cîte două săptămîni.

- Fără informarea oficială a organelor competente ale Republicii Moldova despre constatarea cazurilor de livrare a producției necalitative, acestea sînt declarate și discutate amplu în presă chiar și atunci cînd cantitatea ei este nesemnificativă, iar soluționarea situației este posibilă în cadrul coordonărilor și angajamentelor asumate reciproc.

Concluzii:

Problemele constatate de audit, precum și viziunile unor agenți economici expuse în cadrul chestionării relevă că situația la acest capitol rămîne incertă, persistă un șir de impedimente și nu există nici o garanție că nu vor fi înaintate noi cerințe pentru loturile care vor fi exportate în viitor.

V. Cu privire la exportul produselor vegetale.

5.1. Cadrul normativ ce vizează domeniul calității și inofensivității producției de origine vegetală este imperfect.

Colaborarea organelor de supraveghere ale Republicii Moldova cu Serviciul Federal de Supraveghere Veterinară și Fitosanitară al Federației Ruse (în continuare - „Rosselkhoz-nadzor”) în domeniul inofensivității produselor alimentare se desfășoară în cadrul Convenției Internaționale de Protecție a Plantelor din 06.12.1951 (în redacția din noiembrie 1997), Standardelor internaționale pentru măsuri fitosanitare, documentelor Organizației Europene și Mediteraneene pentru Protecția Plantelor (OEPP), Convenției între Guvernul Republicii Moldova și Guvernul Federației Ruse privind colaborarea în domeniul carantinei plantelor din 17 aprilie 1998¹⁴, Acordului privind cooperarea în domeniul carantinei plantelor între statele membre ale CSI din 13 noiembrie 1992, Memorandumului cu privire la inofensivitatea producției de origine vegetală exportată din Republica Moldova în Federația Rusă (în ce privește conținutul de pesticide, nitrați și nitriți) din 2 octombrie 2008 și Acordului adițional la Memorandum referitor la inofensivitatea producției de origine vegetală exportată din Republica Moldova în Federația Rusă (în ce privește conținutul de pesticide, nitrați și nitriți) din 23 iunie 2009.

Referitor la evaluarea cadrului legislativ și normativ național vizavi de carantina fitosanitară și asigurarea siguranței alimentare, auditul denotă că, în rezultatul realizării condițiilor Memorandumului, au fost aprobate acte legislative și normative¹⁵, care determină managementul domeniului la

¹⁴Hotărîrea Guvernului nr.467 din 21.04.1998 "Cu privire la aprobarea Convenției între Guvernul Republicii Moldova și Guvernul Federației Ruse privind colaborarea în domeniul carantinei plantelor din 17 aprilie 1998".

¹⁵Legea nr. 228 din 23.09.2010 „Cu privire la protecția plantelor și carantina fitosanitară”; Legea nr. 10-XVI din 03.02.2009 „Privind supravegherea de stat a sănătății publice”; Hotărîrea Guvernului nr.741 din 17.08.2010 „Cu privire la aprobarea Programului de dezvoltare a infrastructurii de piață pentru produsele agroalimentare”; Hotărîrea Guvernului nr.1004 din 25.10.2010 „Cu privire la aprobarea Metodelor de prelevare a probelor pentru controlul oficial al reziduurilor de pesticide de pe și din plante și produse de origine vegetală”; Hotărîrea Guvernului nr.1191 din 23.12.2010 „Cu privire la aprobarea Regulamentului sanitar privind limitele maxime admise de reziduuri ale produselor de uz fitosanitar din sau de pe produse alimentare și hrană de origine vegetală și animală pentru animale”; Hotărîrea Guvernului nr.747 din 03.10.2011 „Cu privire la aprobarea Strategiei în domeniul siguranței alimentelor pentru anii 2011-2015”; Hotărîrea Guvernului nr. 165 din 17 martie 2011 „Cu privire la aprobarea Programului de stat privind dezvoltarea și dotarea tehnico-materială a Serviciului de Supraveghere de Stat a Sănătății Publice pentru anii 2011-2016” etc.; Ordinul comun al Ministerului Sănătății și MAIA nr. 71/75 din 17 martie 2009 „Cu privire la organizarea activității de certificare a produselor de origine vegetală destinate exportului în Federația Rusă”; Ordinul comun al Ministerului Sănătății și MAIA nr. 598/175 din 25.08.2010 „Cu privire la organizarea activității de certificare a produselor agricole alterabile destinate exportului”.

nivel național privind asigurarea siguranței alimentare a producției de origine vegetală.

Necesitatea unui cadru legal conformat se explică și prin prezența unor situații problematice și de incertitudine, care au apărut în rezultatul sistării, din 17.05.2005, a exportului producției pomilegumicole, din cauza admiterii încălcării cerințelor fitosanitare la exportul materialului săditor pomicol din Republica Moldova în Federația Rusă. Partea rusă a introdus interdicții temporare vizavi de exportul producției de origine vegetală din Republica Moldova¹⁶.

MAIA a întocmit și a prezentat spre coordonare Părții ruse lista exportatorilor produselor de origine vegetală în Federația Rusă, pe cînd Memorandumul prevede prezentarea Registrului (această situație este reflectată detaliat în compartimentul 4.4.).

S-a relevat neexecutarea unor cerințe din Planul de măsuri pentru asigurarea calității și inofensivității produselor vinicole și pomilegumicole exportate în Federația Rusă, aprobat de Ministerul Economiei în octombrie 2010. Nu a fost elaborat în termenul stabilit (01.04.2011) Ordinul comun al Ministerului Sănătății și MAIA privind aprobarea listei metodelor de încercări pentru determinarea reziduurilor de pesticide în produsele agroalimentare (pct. 1.1.2.), ceea ce determină riscul necoordonării activității Centrelor de certificare subordonate diferitor instituții de stat, precum și al nevalorificării tuturor metodelor de determinare a reziduurilor de pesticide în produsele pomilegumicole, inclusiv asigurarea cu reagenți chimici și soluții-standard de determinare.

De asemenea, MAIA și Ministerul Sănătății nu au prezentat auditului informații privind măsurile întreprinse întru efectuarea unui audit tehnic și de competență asupra capacităților laboratoarelor de încercări desemnate sau acreditate în domeniul certificării produselor alimentare, cu preponderență cele pomilegumicole; prezentarea recomandărilor de rigoare și retragerea desemnărilor în cazul lipsei tuturor criteriilor de competență (pct. 2.1.1. din Planul de măsuri). La fel, MAIA nu a elaborat și nu a aprobat criteriile pentru desemnarea laboratoarelor de încercări pentru testarea produselor pomilegumicole destinate exportului în Federația Rusă (pct. 2.1.3. din Planul de măsuri).

Concluzii:

Eforturile Guvernului întru completarea și perfec-

ționarea actelor legislative și normative și executarea Planului de măsuri pentru asigurarea inofensivității și calității produselor vinicole și pomilegumicole exportate în Federația Rusă, elaborat în octombrie 2010, nu s-au soldat, în toate cazurile, cu rezultate pozitive, ceea ce poate crea impedimente la exportul produselor de origine vegetală în Federația Rusă.

Totodată, neexecutarea unor cerințe din Planul de măsuri poate crea situații ce vor afecta exportul eficient al produselor de origine vegetală.

5.2. Se relevă existența problemelor în sistemul instituțional al certificării și asigurării calității produselor pomilegumicole.

Problemele la capitolul asigurarea calității produselor pomilegumicole de către autoritățile de competență cărora ține verificarea siguranței produselor de origine vegetală determină dublarea controalelor; lipsa unei bune comunicări în vederea coordonării și schimbului de informații între toate autoritățile implicate; lipsa consolidării și coordonării sistemului de testare la capitolul siguranța alimentară; neefectuarea verificărilor calității produsului finit.

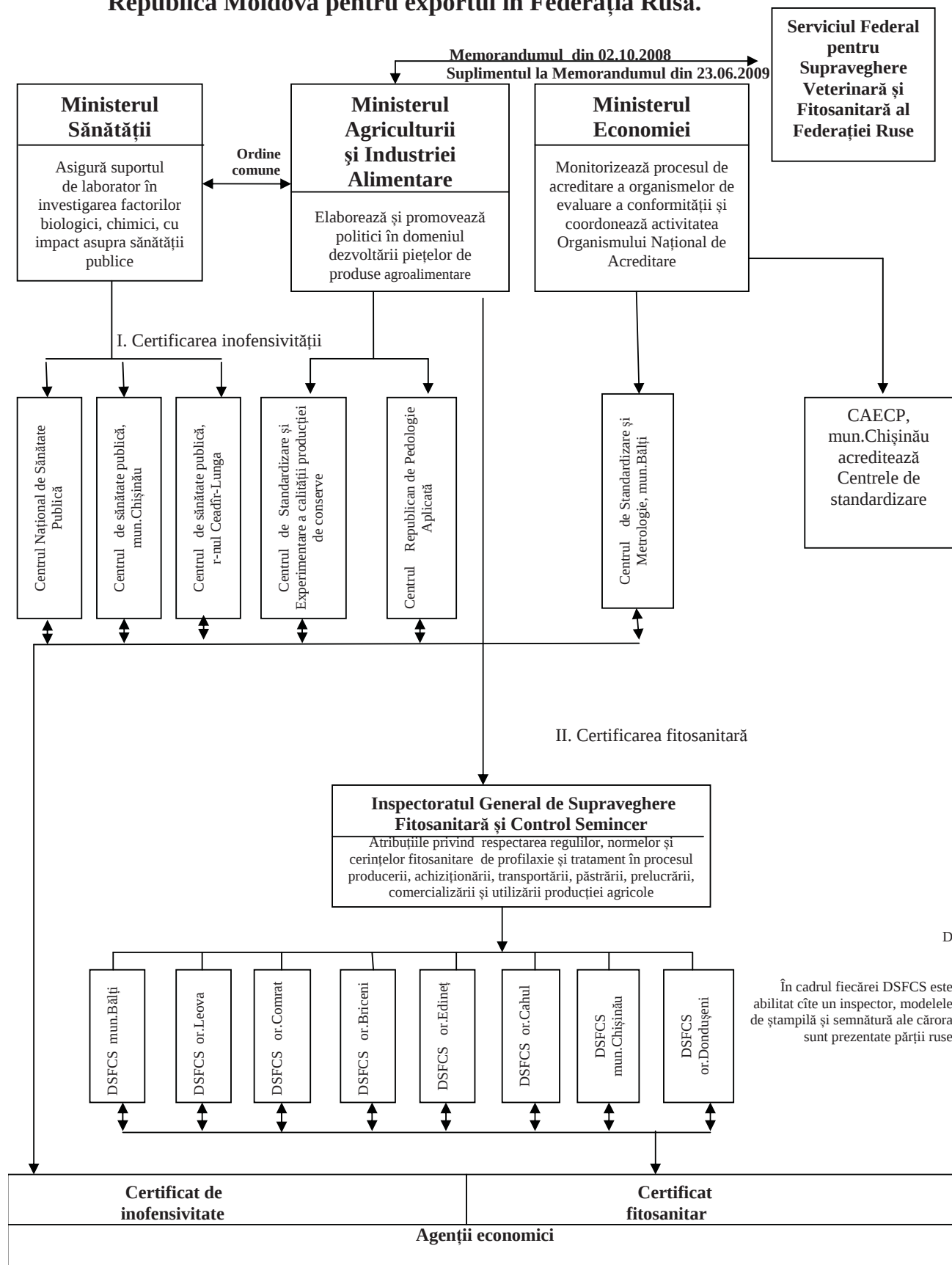
Un rol deosebit, la acest capitol, revine activităților de supraveghere a produselor de origine vegetală, care includ un ciclu vast la etapele de prelucrare a produselor agricole, transportare, stocare și distribuire a produselor pomi-legumicole, certificarea fiecărui lot de marfă exportată etc.

În scopul verificării și certificării inofensivității produselor de origine vegetală destinate exportului în Federația Rusă sînt antrenate 6 Centre de standardizare (acceptate de Partea rusă), din care: 3- subordonate Ministerului Sănătății, 2 – MAIA, și 1 – Ministerului Economiei. Acreditarea acestor Centre se efectuează de către Centrul de Acreditare în domeniul Evaluării Conformității Produselor (CAECP), subordonat Ministerului Economiei.

Distribuirea Centrelor de standardizare în subordinea mai multor autorități centrale de specialitate din diferite domenii complică procedurile de certificare a calității produselor de origine vegetală destinate exportului. Echiparea insuficientă a laboratoarelor Serviciului de Supraveghere de Stat a Sănătății Publice al Ministerului Sănătății nu permite realizarea sarcinilor la nivelul cerințelor actuale.

¹⁶Scrisoarea Serviciului Federal de Supraveghere Veterinară și Fitosanitară al Federației Ruse nr. ΦC-EH-3/2788 din 14.05.2005.

Structura instituțională de certificare a produselor pomilegumicole în Republica Moldova pentru exportul în Federația Rusă.

Astfel, certificarea fitosanitară cu referință la respectarea regulilor, normelor și cerințelor fitosanitare de profilaxie și tratament în procesul producerii, achiziționării, transportării, păstrării, prelucrării, comercializării și utilizării producției agricole este atribuită Inspectoratului General de Supraveghere Fitosanitară și Control Semincer, subordonat MAIA. Aceste atribuții se exercită de către (8) Direcții teritoriale de supraveghere fitosanitară și control semincer (DSFCS) raionale și municipale, în cadrul cărora este abilitat câte un inspector, cu semnătura și ștampila recunoscute de Partea rusă.

Verificarea procesului de certificare fitosanitară a produselor de origine vegetală a constatat că organele împuternicite nu țin evidența conformă a solicitărilor parvenite de la producători, inclusiv ale celor ce nu au respectat limitele de pesticide stabilite. Această situație nu a permis auditului să analizeze produsele integral verificate și cele ce au întrunit cerințele calității.

Totodată, s-a relevat că Strategia în domeniul siguranței alimentelor pentru anii 2011-2015, aprobată prin Hotărârea Guvernului nr.747 din 03.10.2011, prevede că pentru activitatea de analiză a riscurilor urmau a fi efectuate acțiuni concrete la nivelul MAIA și al autorității naționale în domeniul siguranței alimentare. În acest context, prin pct.2 din Planul de acțiuni pentru implementarea Strategiei menționate, MAIA, în comun cu Ministerul Sănătății și Ministerul Economiei, urmau să asigure crearea unui nou organism responsabil de siguranța alimentelor – Agenția pentru Siguranța Alimentelor, ceea ce n-a fost realizat.

Concluzii:

Reieșind din procesele existente de certificare, se remarcă un mecanism anevoios, neunificat, în care sunt implicate diverse autorități și alte structuri pentru obținerea certificării fitosanitare și de inofensivitate, totodată nefiind clar delimitate atribuțiile acestora, ceea ce poate tergiversa procesul de obținere a documentelor ce atestă calitatea produselor pentru export. De asemenea, s-a constatat nerealizarea pct.2 al Planului de acțiuni pentru implementarea Strategiei în domeniul siguranței alimentelor pentru anii 2011-2015 privind crearea unui nou organism responsabil de siguranța alimentelor.

5.3. În structura exportului produselor de origine vegetală, o cotă preponderentă o dețin produsele vegetale de proveniență străină.

Admiterea creșterii semnificative a reexportului unor tipuri de produse vegetale din țări străine, care se produc și în Republica Moldova, poate leza imaginea producătorului autohton, deoarece Republica Moldova este o țară agrară și dispune de Strategii ce promovează politica în acest domeniu, orientate spre susținerea și stimularea exporturilor de produse agricole și agroalimentare autohtone și optimizarea importurilor în vederea dezvoltării antreprenoriatului.

În perioada anilor 2009-2011, exportul produselor vegetale (fructe și legume) în Federația Rusă a crescut de la 67,1 mil.dolari SUA (22,4% în structura exportului în Federația Rusă) în anul 2009, până la 123,2 mil.dolari SUA (respectiv, 19,7%) în anul 2011.

(mii dolari SUA)

	2009, valoarea	Pondere (%)	2010, valoarea	Pondere (%)	Evoluția 2010/2009 %	2011, valoarea	Pondere (%)	Evoluția 2011/2010 %
Export total, inclusiv:	286491,6	100	403978,4	100	141,0	625530,0	100,0	154,8
produse vegetale (legume, fructe)	67125,6	22,4	99535,2	24,6	148,3	123184,1	19,7	123,8

Sursă: Informațiile Serviciului Vamal

Analiza structurii valorice a exportului de produse vegetale pe tipuri în Federația Rusă relevă că o pondere semnificativă o dețin fructele, care au o tendință de creștere, fiind urmate de legume. Informația mai detaliată

este prezentată în tabelul ce urmează:

(mii dol. SUA)

Denumirea mărfii	2009			2010			2011			Evoluția 2011/2009 (ori)	
	total	inclusiv reexport	%	total	inclusiv reexport	%	total	inclusiv reexport	%	export	reexport
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
LEGUME	1572,8	980,6	62,3	6079,7	1958,3	32,2	21556,5	14868,0	69,0	13,7	15,2
inclusiv: tomate	1078,6	746,5	69,2	1234,7	951,6	77,1	11891,3	11530,6	97,0	11,0	15,4
castraveți	51,3	51,3	100,0	177,0	177,0	100,0	1145,7	1133,7	99,0	22,3	22,1
castraveți canoafi				3211,2			5163,3	100,8	2,0	1,6	-
alte legume	442,9	182,8	41,3	1456,8	829,7	57,0	3356,2	2102,9	62,6	7,6	11,5
FRUCTE	65552,8	11845,4	18,1	93455,5	31418,3	33,6	101627,6	35021,4	34,5	1,6	3,0
inclusiv: citrice	1491,3	1491,3	100,0	1249,7	1249,7	100,0	2022,4	2022,4	100,0	1,4	1,4
struguri	9434,9	1391,6	14,7	9923,5	1486,6	15,0	14155,0	5745,1	40,6	1,5	4,1
mere, pere, gutai	39997,6	167,1	0,4	47412,0	1863,0	3,9	52895,2	1996,2	3,8	1,3	11,9
cireșe, vișine, piersici	10192,9	6361,2	62,4	18903,9	12321,7	65,2	20645,5	14494,5	70,2	2,0	2,3
clăpucă, zmeură	2430,3	2430,3	100,0	14131,5	14128,5	100,0	9869,5	9862,3	99,9	4,1	4,1
alte fructe	2005,8	3,9	0,2	1834,9	369,4	20,1	2040,0	900,9	44,2	1,0	231,0
Total, legume și fructe	67125,6	12826,0	19,1	99535,2	33377,2	33,5	123184,1	49889,4	40,5	1,8	3,9

Sursă: Datele Biroului Național de Statistică

În perioada anilor 2009-2011, volumul exportului de legume a crescut de 13,7 ori, iar al fructelor – de 1,6 ori. Această creștere a fost determinată preponderent de creșterea ponderii valorii reexportului produselor vegetale de proveniență străină. Pondere reexportului în structura exportului fructelor și legumelor în anul 2011 constituie 40,5%, în raport cu 19,1% - în anul 2009.

În aceste condiții, auditul menționează următoarele:

■ **Lipsește reglementarea strictă a procesului de certificare fitosanitară și de inofensivitate, precum și posibilități tehnice de prelevare a probelor și de eliberare a certificatelor fitosanitare și de inofensivitate în aceeași zi în cazurile reexportului fructelor și legumelor de origine din țările terțe, prin Republica Moldova, în Federația Rusă.**

■ **Eliberarea, în cazurile de reexport, de către structurile Ministerului Agriculturii și Industriei Alimentare al Republicii Moldova, a certificatelor fitosanitare și de inofensivitate în baza certificatelor țărilor terțe, în condițiile inexistenței regulilor clar determinate și condițiilor de control al acestor produse, creează riscul primirii reclamațiilor privind calitatea producției nefabricate în țară.**

Concluzii:

Problemele constatate de audit reprezintă un risc pentru activitatea producătorilor autohtoni în privința exportului eficient al producției de origine vegetală, având în vedere volumul mare de reexport al acestei producții. O astfel de situație poate afecta susținerea ramurii produselor vegetale, care este un element important în dezvoltarea economiei naționale.

5.4. Neîntocmirea regulamentară a Registrului agenților economici exportatori de produse vegetale în Federația Rusă din Republica Moldova, cu indicarea tipurilor de produse, determină un risc sporit de includere neobiectivă a unor agenți economici exportatori de produse pomilegumice în listele întocmite de MAIA și transmise Federației Ruse, precum și de neasigurare a condițiilor egale pentru o concurență loială.

În conformitate cu Memorandumul (pct.1), referitor la conținutul pesticidelor, nitrailor și nitriților, MAIA urma, până la 15.07.2009, să înregistreze exportatorii de producție vegetală (pe tipuri de produse) în Federația Rusă și să monitorizeze conținutul pesticidelor, nitrailor și nitriților, despre ce urma să informeze Partea rusă.

S-a constatat că, întru realizarea acestor prevederi, MAIA a întocmit și a remis "Rosselkhoznadzor" Lista agenților economici exportatori, al căror număr a variat, în perioada auditată, de la 136 de agenți economici până la 175 de agenți economici, care vor livra în Federația Rusă produse de origine vegetală. Astfel, se menționează că inițial, la 18.05.2009, MAIA a selectat de la organele

teritoriale informația privind agenții economici care dispun de capacități de export al produselor vegetale (136 de agenți economici), aceasta nefiind pe deplin justificată cu documentele necesare. În luna iunie 2010, numărul acestora a fost micșorat de către Partea rusă până la 33 de agenți economici, la care aceasta nu a depistat încălcări. Ulterior, începând cu 25.08.2010, MAIA a inițiat examinarea documentelor justificative ale solicitanților de a fi incluși în lista exportatorilor, cu colectarea datelor ce confirmă potențialul de producere al acestora.

Începând cu luna iunie 2011, MAIA a perfectat listele agenților economici exportatori și, în concluzie cu asociațiile producătorilor și exportatorilor de produse vegetale în Federația Rusă, a prezentat Părții ruse Lista respectivă, care a inclus 175 de întreprinderi, inclusiv 106 agenți economici membri ai asociațiilor menționate, 23 – care nu fac parte din asociații, dar au exportat în Federația Rusă mai mult de 500 tone de producție, 46 - producători de producție vegetală. Auditul a constatat că MAIA nu a informat mai mult de 20 de agenți economici despre neinclusiunea lor în Lista exportatorilor, fără a fi prezentat motivul. Lista finală, cu un număr de 175 de agenți economici exportatori, a fost acceptată de Partea rusă în luna septembrie 2011.

Se menționează că, inițial, la întocmirea Listelor agenților economici exportatori, MAIA indica, conform cerințelor¹⁷, și tipul de produse ce vor fi exportate din Republica Moldova în Federația Rusă, însă, începând cu 29.06.2011, tipul produselor vegetale nu se indică în liste, fiind inclusă informația generală "produse vegetale".

Se relevă că, până la 01.03.2012, MAIA nu dispunea de un Registru unic oficial privind înregistrarea solicitanților de a exporta produse vegetale în Federația Rusă (numărul cererilor depuse de solicitanți, cele neacceptate, motivul neacceptării, criteriile de selectare etc.), precum și de evidența rezultatelor monitorizării proceselor integrale de sădare, administrare a prelucrării la creștere, recoltare a produselor pomilegumicole, prin ce n-au fost realizate unele prevederi ale Memorandumului referitor la asigurarea înregistrării agenților economici exportatori de produse vegetale în Federația Rusă, cu indicarea tipurilor de produse și transmiterea registrului Părții ruse. Astfel, MAIA nu-și conformează activitatea în acest domeniu la prevederile normelor legale¹⁸, care stabilesc că totalitatea informațiilor documentate, ținute manual și/sau în sisteme informaționale automatizate, organizată în conformitate cu cerințele stabilite și cu legea, este ținută în registru.

În condițiile date, auditul nu se poate expune asupra plenitudinii și obiectivității includerii în Lista agenților economici, remisă autorităților ruse, și relevă riscul neasigurării oportunităților și garanțiilor egale pentru agenții economici, precum și recreării condițiilor pentru o concurență loială.

Totodată, este necesar de menționat că în lista indicată au fost incluși și agenți economici care nu sînt producători sau exportatori de produse autohtone, aceștia fiind transportatori de produse vegetale străine (Grecia, Italia, Turcia, Ungaria). Astfel, Grupul de lucru al MAIA a inclus în Lista întreprinderilor exportatoare din Republica Moldova a producției de origine vegetală unele întreprinderi care nu întruneau cerințele necesare prevăzute pentru potențialii exportatori în Anexa nr.1 la Ordinele MAIA nr.177 din 25.08.2010 și nr.121 din 27 iunie 2011.

În urma verificării, prin eșantionare, a 4 dosare ale agenților economici ("Politrans-Brocher" S.R.L., "Vamcomplex" S.R.L., Î.M."GVG-Com" S.R.L., S.C. "Farmexpo" S.R.L.) care au fost incluși în lista exportatorilor

de producție de origine vegetală din Republica Moldova în Federația Rusă, s-au constatat următoarele.

Prin Ordinele MAIA nr.177 din 25.08.2010 și nr.121 din 27.06.2011, au fost create grupuri de lucru întru identificarea potențialelor întreprinderi pentru includerea în lista oficială, care urmează a fi transmisă și acceptată de către Partea rusă. În Anexa nr. 1 la Ordinele menționate au fost specificate cerințele înaintate atît față de producătorii agricoli și exportatori, cît și față de întreprinderile exportatoare (intermediari).

Pentru exportator (intermediar), se prevede prezentarea de către solicitant a certificatelor eliberate de organul administrației publice locale sau a copiilor contractelor de arendă a terenurilor agricole, care ar confirma că exportatorul deține în proprietate sau în folosință plantații de livadă, de viță de vie, de legume. La dosarele întreprinderilor "Politrans-Brocher" S.R.L., "Vamcomplex" S.R.L., Î.M. "GVG-Com" S.R.L., S.C. "Farmexpo" S.R.L., în baza cărora MAIA a inclus în lista exportatorilor întreprinderile menționate, nu au fost anexate acte confirmative privind deținerea sau arendarea terenurilor de pămînt.

Condițiile obligatorii pentru exportatori (intermediari) prevăd deținerea contractelor de livrare a produselor agricole, încheiate cu producătorii agricoli, cu indicarea asortimentului legumelor sau fructelor procurate, însă dosarele întreprinderilor selectate pentru verificare nu conțineau astfel de documente.

Verificarea de către audit a operațiunilor vamale ale S.R.L. "Politrans Broker", S.R.L. "Vamcomplex", Î.M. "GVG-Com" S.R.L., S.C. "Farmexpo" S.R.L. a constatat că întreprinderile efectuează operațiuni (reexport) intermediare cu agenții economici străini (din Rusia și din zonele offshore) privind importul fructelor și legumelor din Turcia și Grecia pe teritoriul Federației Ruse.

Concluzii:

În viziunea auditului, includerea unor astfel de antreprenori, la propunerea MAIA, în Registrul furnizorilor de producție în Federația Rusă obligă Partea moldavă să poarte răspundere pentru inofensivitatea producției altor țări, fapt ce prezintă risc în relațiile comerciale cu țara importatoare.

5.5. MAIA de repetate ori a fost atenționat de autoritățile de competență ale Federației Ruse asupra nerespectării de către agenții economici a normelor reziduurilor de pesticide, nitrați și nitriți în producția pomilegumicolă.

În urma verificărilor selective efectuate de audit la oficiile vamale asupra unor dosare privind certificarea produselor vegetale exportate, s-a constatat că pentru fiecare lot de mere, roșii și cartofi organele MAIA eliberează certificate fitosanitare, iar Centrele de Sănătate Publică - certificate de inofensivitate. Totodată, pentru produsele vegetale de origine străină, destinate reexportului, organele MAIA eliberează certificate fitosanitare de reexport, acestea nefiind însoțite de certificate de inofensivitate. În opinia Ministerului Sănătății, certificarea inofensivității la reexportul produselor pomilegumicole nu este reglementată de legislația națională, din ce reiese că nu este obligatorie.

S-a relevat că, în conformitate cu Acordul privind procedura de cooperare reciprocă la evaluarea igienică a producției potențial periculoase, importată în statele membre ale CSI (art.6) din 16.04.2004, la care Republica Moldova este parte, răspunderea pentru calitate și inofensivitate o poartă atît producătorul, cît și furnizorul, iar în conformitate cu prevederile Memorandumului, Republica Moldova poartă răspundere pentru calitatea întregii

¹⁷0Supliment la Memorandumul privind inofensivitatea producției de origine vegetală exportată din Republica Moldova în Federația Rusă din 02.10. 2008, încheiat între Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare al Republicii Moldova și Serviciul Federal de Supraveghere Veterinară și Fitosanitară al Federației Ruse.

¹⁸Legea cu privire la registre nr.71-XVI din 22.03.2007.

83

ultimilor ani s-au efectuat inspectări ale întreprinderilor prelucrătoare de carne din Republica Moldova, în urma cărora 6 întreprinderi au fost acreditate cu dreptul de export al cărnii de bovină, ovină și caprină. În conformitate cu pct 4.4.2. din Procesul-verbal nr.11, Partea moldavă a prezentat "Rosselihoznadzor" Lista întreprinderilor prelucrătoare de lapte, cu garanțiile că acestea se află sub controlul permanent al Serviciului Veterinar al Republicii Moldova. Ca rezultat, 4 agenți economici au obținut dreptul de export al produselor lactate în Federația Rusă.

Nu au fost executate cerințele pct 4.7. din Procesul-verbal nr.10 și pct. 4.4.1. din Procesul-verbal nr.11 ale ședinței Comisiei interguvernamentale moldo-ruse, potrivit cărora „Rosselihoznadzor” urma să studieze adresarea MAIA privind livrarea cărnii de porc pe teritoriul Federației Ruse și atestarea sanitar-veterinară a întreprinderilor producătoare și prelucrătoare de carne de porc din Republica Moldova.

Analiza situației privind exportul în Federația Rusă a produselor de origine animală denotă că în anul 2009, în cadrul acestuia, predomină exportul cărnii de bovină și de ovină, care a înregistrat o creștere semnificativă la finele anului 2011. În același timp, carnea de porc nu a fost exportată din cauza neinspectării și neacreditării întreprinderilor producătoare de carne de porc de către specialiștii "Rosselihoznadzor".

Potrivit prevederilor legale¹⁹, Agenția Sanitar-Veterinară și pentru Siguranța Produselor de Origine Animală (în continuare – ASVSPOA, sau Agenția) a MAIA reprezintă solicitările agenților economici în procesul de cooperare cu serviciile sanitar-veterinare abilitate ale altor țări, în vederea extinderii sortimentului de produse de origine animală destinate exportului. În acest context, s-a constatat că Agenția, în perioada anilor 2010-2011, a remis în adresa "Rosselihoznadzor" 26 de solicitări privind efectuarea inspectării/expertizării întreprinderilor producătoare de carne și produse din carne din Republica Moldova, în scopul obținerii dreptului de a fi incluse în Registrul Uniunii Vamale²⁰. În aceeași perioadă, din partea "Rosselihoznadzor" au parvenit 5 răspunsuri.

Potrivit rezultatelor inspectării, în anul 2011 (trimestrul I), a 5 agenți economici producători de carne și produse din carne din Republica Moldova (scrisoarea din 21.04. 2011), aceștia n-au fost atestați și, respectiv, n-au fost incluși în Registrul Uniunii Vamale, din cauza că:

- în procesul de producere a fost utilizată carnea provenită din astfel de țări, ca Brazilia, Polonia, Germania, SUA, ale căror întreprinderi aveau interdicții la exportul cărnii în Federația Rusă (S.A. „Carmez”; S.R.L. „Carne-Sud”);
- întreprinderea inclusă pentru inspectare/expertizare nu activa din anul 2005 (S.R.L. „Trigar-Com”);
- la data inspectării nu se efectua procesul de sacrificare a animalelor, din care motiv a fost imposibilă inspectarea întregului proces de activitate (S.R.L. „Primavia-Exim”);
- lipseau actele de inspectare a întreprinderilor de către ASVSPOA (S.R.L. „Primavia-Exim”) etc.

Potrivit cadrului regulator existent, în cazurile exportului producției autohtone, la cerințele existente față de inofensivitatea produselor de origine animală, se adaugă și cerințele țărilor-importatoare. Astfel, în cadrul exportului produselor de origine animală în Federația Rusă, Agenția se conduce de Regulamentul privind modul unic de executare a controlului veterinar la frontiera Uniunii Vamale și teritoriului vamal din 18.06.2010.

Auditul a constatat că impedimentul principal în cadrul

măsurilor de prevenire și contracarare a situațiilor de admitere a încălcărilor normelor sanitar-epidemiologice la exportul produselor de origine animală constă în nedisponerea de către organele care administrează domeniul respectiv (Agenția, MAIA) a informațiilor veridice privind cazurile și caracterul încălcărilor normelor veterinare comise de către agenții economici exportatori ai produselor date. Astfel, potrivit informației prezentate de Partea rusă în cadrul auditului paralel, în anii 2009-2011, la importul din Republica Moldova a produselor de origine animală, au fost fixate 89 de cazuri de nerespectare a regulilor veterinare. MAIA și Agenția au prezentat auditului informații privind dispunerea de 3 cazuri de nerespectare a regulilor veterinare: de către S.A. „IDT din Bardar” – 2 cazuri, și de către S.R.L. „Tehnostel Car” – 1 caz. Alte cazuri n-au fost examinate de către organele responsabile de promovarea politicii de stat în domeniul exportului produselor de origine animală.

Concluzii:

Cu toate că în perioada auditată se atestă o activitate sporită a autorităților abilitate (ASVSPOA a MAIA și Serviciul Federal "Rosselihoznadzor") întru executarea cerințelor înaintate de către Comisia interguvernamentală moldo-rusă, care s-a soldat cu acreditarea a 10 agenți economici din Republica Moldova și cu obținerea dreptului de export al produselor de origine animală (carne de bovină, ovine, cabalină și lactate) în Federația Rusă, până în prezent rămâne nesoluționată problema privind reluarea exportului cărnii de porc în Federația Rusă.

Se denotă o situație de incertitudine privind colaborarea/comunicarea dintre părțile responsabile, ceea ce afectează rezultativitatea prevenirii și contracarării cazurilor de admitere a încălcărilor normelor sanitar-epidemiologice la exportul produselor de origine animală, precum și de reluare a exportului acestor produse pe piața Federației Ruse.

6.2. Exportul produselor de origine animală este însoțit de un șir de probleme, unele dintre care urmează a fi soluționate de MAIA.

Auditul a identificat probleme de caracter intern și extern, care afectează procesul de producere-realizare-export, după cum urmează:

- Activitatea de producere-export al produselor de origine animală nu este administrată adecvat de stat. În viziunea producătorilor, aceasta se exprimă prin lipsa cotelor de export al produselor de origine animală (carne de bovină, ovine, caprină, porcină, lapte), negociate și stabilite de autoritățile abilitate ale ambelor state. O astfel de abordare din partea statului va asigura o activitate stabilă și de lungă durată a producătorilor agricoli autohtoni.

- Neimplicarea și neaplicarea de către ambele state a tuturor pîrghiilor disponibile pentru reluarea exportului cărnii de porc în Federația Rusă. Astfel, în perioada auditată, n-au fost acceptate spre inspectare de către „Rosselihoznadzor” 3 întreprinderi (Î.M. „Miradera” S.R.L., „Navelina” S.R.L., Î.M. „Porco Belo”), care dispun de o capacitate înaltă de producere;

- MAIA nu aplică principiile de promovare și de transparență, lipsește publicitatea producției autohtone de origine animală.

Agenții economici autohtoni, dispunînd de solicitări din partea cumpărătorilor din Federația Rusă privind carnea de porc, în baza contractelor de lungă durată și cu condiții favorabile pentru ei (plăți prealabile, preț rezonabil în raport cu prețul pe piața internă, condiții investiționale

¹⁹Legea nr. 221-XVI din 19.10.2007 "Privind activitatea sanitar-veterinară".

²⁰"Реестр организаций и лиц, осуществляющих производство, переработку и (или) хранение подконтрольных товаров, ввозимых на таможенную территорию Таможенного союза", одобрен Decision "О Едином порядке осуществления ветеринарного контроля на таможенной границе таможенного союза и на таможенной территории таможенного союза" (cu modificările ulterioare din 17.08.2010) (în continuare – Registrul Uniunii Vamale).

etc.), dar nedeținând permisiunea de a exporta carne de porc în Federația Rusă, sînt în situația de a-și pierde partenerii de afaceri. În aceste condiții, se creează riscul pentru producătorii autohtoni, cînd aceștia, dispunînd de capacități de producere (carne de porc), sînt lipsiți de piața de desfacere, ceea ce condiționează nesusținerea și nedezvoltarea în continuare a ramurii de producere a cărnii de porcînă.

Concluzii:

Neasigurarea de către stat a tuturor condițiilor de export pentru antreprenorii autohtoni de producere a cărnii prezintă un impediment și se creează riscul pentru aceștia, care, la rîndul lor, dispunînd de capacități de producere (carne de porc), sînt lipsiți de piața de desfacere, ceea ce condiționează nesusținerea și nedezvoltarea în continuare a ramurii de producere a cărnii de porcînă.

6.3. Supravegherea sanitar-veterinară a mărfurilor supuse controlului sanitar-veterinar de stat, aflate în regim de import, tranzit sau export, se efectuează neregulamentar.

În conformitate cu normele legale²¹, supravegherea mărfurilor supuse controlului sanitar-veterinar de stat, aflate în regim de import, tranzit sau export, urma a fi efectuată de către ASVSPOA, prin posturile de control sanitar-veterinar, amplasate în cadrul posturilor vamale: Chișinău, Aerogara Chișinău, Bălți, Căușeni, Cahul, Ocnița, Ungheni, Giurgiulești, Briceni, cu efectivul-limită de medici veterinari în număr de 53 de persoane. Auditul relevă că, pînă la 01.04.2012, aceste structuri n-au fost instituite, controalele sanitar-veterinare deseori fiind substituite prin "solicități ocazionale ale medicilor veterinari" de către colaboratorii vamali. Ca rezultat, la momentul plasării în regim vamal de import/export, nu se efectuează controlul documentelor care însoțesc lotul respectiv de marfă, controlul identității, controlul fizic al mărfii care se importă, inclusiv prelevarea probelor pentru examenul de laborator, ceea ce contravine sarcinilor prestabilite în Regulamentul aprobat prin Hotărîrea Guvernului nr.1183 din 20.10.2008.

Concluzii:

Din cauza neasigurării stricte a unui control sanitar-veterinar în procesul permutărilor produselor de origine animală, este posibilă introducerea/scoaterea pe/din teritoriul Republicii Moldova a produselor de origine animală ne-autorizate de către ASVSPOA, care pot influența negativ starea sănătății populației, cu riscul pierderilor economice pentru sectorul agrar, precum și al afectării imaginii țării pe plan internațional.

VII. Cu privire la realizarea obiectivelor și sarcinilor de bază ale Programului în domeniul relațiilor comerciale și de dezvoltare a cooperării economice

Relațiile comerciale între Republica Moldova și Federația Rusă se realizează în regim de comerț liber și în conformitate cu Acordul între Guvernul Republicii Moldova și Guvernul Federației Ruse cu privire comerțul liber din 9 februarie 1993.

Îndeplinirea Programului de către Serviciile Vamale ale Republicii Moldova și Federației Ruse în diverse domenii ale activității vamale se realizează în format multilateral și bilateral, în baza Acordurilor în vigoare, inclusiv în conformitate cu Protocolul interdepartamental cu privire la colaborarea metodologică și informațională în domeniul statisticii vamale a comerțului exterior din 15 martie 2001.

Potrivit informațiilor Serviciului Vamal al Republicii Moldova, impedimente în cooperarea cu Serviciul Vamal Federal al Rusiei actualmente nu există.

Începînd cu 1 martie 2012, Serviciile Vamale ale celor două state au procedat la efectuarea experimentului cu privire la schimbul de informație prealabilă privind mărfurile și mijloacele de transport deplasate peste frontierele vamale ale Republicii Moldova și Federației Ruse în conformitate cu Protocolul interdepartamental din 9 octombrie 2009. La ședința de lucru a experților au fost coordonate aspectele tehnice ale experimentului, precum și pozițiile Părților referitor la proiectul Acordului cu privire la simplificarea deplasării și îndeplinirii formalităților referitoare la producția pomilegumicolă, care prevede posibilitatea aderării la acesta a statelor membre ale CSI interesate.

Se menționează că, la ședința a 12-ea a Comisiei interguvernamentale moldo-ruse din 17 martie 2011, Serviciului Federal Vamal al Federației Ruse și Serviciului Federal "Rospotrebnadzor" li s-a încredințat să studieze aprofundat problema privind oportunitatea stabilirii locurilor suplimentare pentru vămuirea producției alcoolice moldovenești, însă la momentul actual Serviciul Federal Vamal al Rusiei n-a soluționat propunerile Părții moldave privind extinderea listei locurilor de vămuire a producției vinicole moldovenești exportate pe piața rusă (Breansk, Port-Kavkaz și Temriuk).

În domeniul transporturilor, Părțile interacționează în cadrul Acordului între Guvernul Republicii Moldova și Guvernul Federației Ruse cu privire la principiile de colaborare și condițiile relațiilor reciproce în domeniul transporturilor din 27 mai 1993²², altor convenții și acorduri interguvernamentale, interdepartamentale și multilaterale privind transporturile auto, feroviar și aerian.

Auditul relevă nedesfășurarea ședințelor Comisiei interguvernamentale moldo-ruse privind problemele colaborării în domeniul traficului internațional de automobile conform rezultatelor activității pe anul 2010, preconizate pentru toamna anului 2011, care s-au amînat pe o perioadă nedeterminată.

La ședințele Comisiei interguvernamentale moldo-ruse s-au discutat de nenumărate ori chestiunile ce țin de numărul insuficient de permise acordate de către Partea rusă transportatorilor din Republica Moldova pentru transportările de mărfuri în/din țările-terțe - 150-200 de permise pe an, eliberate pe principiul parității. Totodată, în cadrul ședinței a 12-a a Comisiei interguvernamentale moldo-ruse, s-a menționat dinamica pozitivă în domeniul organizării transporturilor auto.

Scopul Programului privind asigurarea fluxului de investiții reciproce din Federația Rusă în Republica Moldova a înregistrat rezultate relevante. Conform informației Ministerului Economiei al Republicii Moldova și a Organizației pentru promovarea exportului Republicii Moldova, volumul total al investițiilor rusești atrase în Republica Moldova, la situația din 1 octombrie 2011, constituie 4,5 mlrd. lei. Cota Federației Ruse în volumul total al investițiilor străine atrase în Moldova constituie 19,7%.

Investițiile Moldovei în economia Rusiei constituie circa 26,0 mil. dol. SUA, care, în fond, sînt introduse în companiile ce se ocupă de realizarea producției vinicole și altei producții agricole, producției Uzinei metalurgice din Moldova, articolelor industriei ușoare.

Între state există relații de cooperare de lungă durată. Astfel, acțiunea Protocolului bilateral privind livrarea mărfurilor în cadrul cooperării de producție pe anul 2011 a

²¹Legea nr.221-XVI; Hotărîrea Guvernului nr.1183 din 20.10.2008 "Privind instituirea Agenției Sanitar-Veterinare și pentru Siguranța Produselor de Origine Animală și aprobarea Regulamentului Structurii și efectivului-limită ale acesteia" (în continuare - Hotărîrea Guvernului nr.1183 din 20.10.2008).

²²Hotărîrea Guvernului nr.671 din 04.11.1993 "Pentru aprobarea Acordului între Guvernul Republicii Moldova și Guvernul Federației Ruse cu privire la principiile de colaborare și condițiile relațiilor reciproce în domeniul transporturilor din 27 mai 1993".

expirat la 31 decembrie 2011, iar pentru anul 2012, la 12 aprilie 2012 a fost semnat un Protocol nou între Guvernul Republicii Moldova și Guvernul Federației Ruse privind livrarea mărfurilor în cadrul cooperării de producție pentru anul 2012.

Ministerele, departamentele și organizațiile Republicii Moldova și Federației Ruse își dau concurs nelimitat la dezvoltarea cooperării unităților administrativ-teritoriale, relațiilor de parteneriat între orașele și regiunile ambelor state. Mai mult de 40 de subiecți ai Federației Ruse au stabilit și întrețin relații cu unitățile administrativ-teritoriale ale Republicii Moldova, sînt în vigoare 28 de acorduri de colaborare între regiuni.

S-a constatat o cooperare activă între Camera de Comerț și Industrie a Republicii Moldova și Camera de Comerț și Industrie a Federației Ruse în cadrul Acordului de colaborare din 6 februarie 2008.

VIII. Cu privire la coordonarea măsurilor de soluționare a problemelor social-culturale

Pe parcursul realizării Programului, precum și a Acordurilor interguvernamentale și interdepartamentale în vigoare, au fost coordonate acțiunile privind dezvoltarea cooperării reciproc avantajoase în domeniile: ocrotirii sănătății, îmbunătățirii condițiilor sanitaro-epidemiologice, pregătirii cadrelor de înaltă calificare pentru diferite ramuri și schimbului de specialiști, savanți, aspiranți, stagiași și studenți, precum și în domeniul culturii și artei, sportului și turismului.

Colaborarea între aceste țări s-a realizat în cadrul programelor interguvernamentale de colaborare în sfera umanitară pe anii 2009-2010, precum și pe anii 2011-2013.

Instituțiile superioare de învățămînt din Republica Moldova și din Federația Rusă realizează acorduri de colaborare între instituțiile superioare de învățămînt în domeniile de interes reciproc, promovînd realizarea proiectelor de cercetări științifice, efectuînd vizite de inițiere, schimburi de profesori și studenți.

Colaborarea în domeniul culturii se realizează în baza Acordului între Guvernul Republicii Moldova și Guvernul Federației Ruse privind cooperarea culturală și științifică din 17 august 1994.

Părțile asigură colaborarea între organizațiile și instituțiile respective în domeniile culturii, științei, învățămîntului, turismului, sportului și politicii tineretului, editurilor și presei, radioului și televiziunii, cinematografei pe principiile respectului reciproc și al parității.

Colaborarea în domeniul turismului se realizează în baza Acordului între Ministerul Culturii și Turismului al Republicii Moldova și Agenția Federală pentru Turism a Federației Ruse privind cooperarea în domeniul turismului din 19 martie 2007.

În ultimii cinci ani se înregistrează tendința de intensificare a schimbului anual de turiști.

Colaborarea în domeniul ocrotirii sănătății are loc în baza Acordului între Ministerul Sănătății al Republicii Moldova și Ministerul Sănătății al Federației Ruse privind colaborarea în domeniul medicinei și sănătății din 7 octombrie 1996.

La momentul actual, Ministerul Sănătății al Republicii Moldova realizează proceduri interne pentru inițierea negocierilor asupra proiectului Memorandumului privind colaborarea în domeniul combaterii bolilor infecțioase cu Serviciul Federal „Rospotrebnadzor”, care prevede oferirea de către ultimul a unei asistențe oficiale nerambursabile sub formă de mijloace tehnico-materiale și asistență tehnică, în vederea instruirii specialiștilor din cadrul instituțiilor de sănătate publică.

Se menționează semnarea Acordului privind colaborarea în domeniul migrației de lucru dintre Serviciul Federal de Migrațiuni al Federației Ruse și Ministerul Muncii, Protecției Sociale și Familiei al Republicii Moldova din 26 mai 2011.

Concluzii:

Acțiunile de realizare a Programului de colaborare economică în domeniul social au fost orientate spre consolidarea relațiilor moldo-ruse în diverse sfere social-culturale, care reprezintă piloni importanți pentru o dezvoltare relevantă a relațiilor dintre cele două state.

Totodată, lipsa Planului de acțiuni pentru realizarea Programului a permis auditului doar să facă constatări privind acțiunile realizate, enumerarea lor, dar nu și să efectueze evaluarea comparativă a plenitudinii și eficacității acestora.

IX. Recomandări

1. Ministerul Economiei, în comun cu Partea moldavă a Comisiei interguvernamentale moldo-ruse:

1.1. să reia negocierile cu Partea rusă privind concretizarea mecanismului de realizare a Programului;

1.2. să examineze problemele ce afectează exportul produselor autohtone în Federația Rusă, să analizeze detaliat structura exportului și impactul economic al acestuia asupra sectorului real al economiei republicii.

2. Partea moldavă a Comisiei interguvernamentale de colaborare economică dintre Republica Moldova și Federația Rusă:

2.1. să efectueze analiza și control asupra implementării acordurilor bilaterale ce țin de calitatea și inofensivitatea produselor alimentare, încheiate la nivel de Guvern și ministere, cu înaintarea acestui subiect, spre examinare, la ședința Comisiei interguvernamentale moldo-ruse și cu identificarea unor soluții comune de înlăturare a deficiențelor existente;

2.2. să negocieze cu partea rusă oportunitatea prezentării reclamațiilor pe viitor la calitatea produselor livrate atît furnizorului cît și MAIA;

2.3. să înainteze cerințe față de organul de resort în vederea elaborării responsabilităților către furnizorii care nu înregistrează în modul stabilit reclamațiile primite;

2.4. să se determine asupra stării de lucruri create la compartimentul exportul cărnii de porc în Federația Rusă și să asigure executarea cerințelor abordate de către Comisia interguvernamentală moldo-rusă, întru redresarea situației existente.

3. Ministerul Economiei, în calitate de organ responsabil de elaborarea și promovarea politicii statului în domeniul evaluării conformității, de comun acord cu MAIA, precum și cu alte autorități interesate:

3.1. să efectueze analiza cadrului regulator existent privind modul de certificare la parametrii de inofensivitate a produselor alcoolice destinate exportului, cu înaintarea propunerilor privind modificarea acestuia;

3.2. să negocieze cu organele interesate din Federația Rusă privind elaborarea unui Acord, care ar stipula cerințele de calitate și de inofensivitate față de produsele alcoolice exportate, asigurînd, în acest sens, încheierea între guverne a acordurilor/convenției de comercializare a acestor produse;

3.3. să analizeze oportunitatea certificării obligatorii a fiecărui lot de marfă exportată în Federația Rusă, precum este stipulat în Planul de acțiuni, în timp ce norma legală prevede certificarea în serie;

3.4. să elaboreze mecanisme de constrîngere a agenților economici care exportă marfă necalitativă în Federația Rusă, în vederea eliminării cazurilor de acest gen;

3.5. să asigure monitorizarea executării acțiunilor preconizate în Planul de măsuri în ce privește certificarea produselor vinicole;

3.6. să identifice pîrghiile care ar elimina netransparența cazurilor de export al mărfii necalitative, cu exami-

narea oportunității de stabilire a unor sancțiuni pentru neînregistrarea tuturor reclamațiilor parvenite în adresa producătorului.

4. Ministerul Economiei, în calitate de fondator al CSM Ceadir-Lunga, să examineze posibilitățile dotării laboratorului din cadrul acestuia cu echipamentul necesar.

5. Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare:

5.1. să întreprindă măsurile de rigoare pentru asigurarea calității și inofensivității producției alcoolice, inclusiv a garanțiilor agenților economici care livrează producția alcoolică pe piața Federației Ruse;

5.2. să contribuie la excluderea impedimentelor administrative/interdepartamentale, criteriilor/circumstanțelor subiective, cu crearea mecanismelor relevante pentru sporirea volumelor exportului de producție vinicolă moldovenească în Federația Rusă;

5.3. să continue tratativele cu privire la crearea pentru antreprenorii autohtoni a condițiilor similare celor ale exportatorilor de produse analogice din alte țări;

5.4. să definitiveze modificările cadrului legislativ și normativ în ce privește reglementarea procedurilor de evaluare a conformității;

5.5. să definitiveze procedurile de acreditare a Î.S. „Centrul Național de Verificare a Calității Producției Alcoolice”;

5.6. să intensifice procedurile de negocieri în vederea obținerii cotelor de export al produselor de origine animală în Federația Rusă;

5.7. să întreprindă măsuri privind promovarea pe piața Federației Ruse a imaginii produselor de origine animală autohtone;

5.8. să respecte condițiile, etapele și cerințele obligatorii la includerea întreprinderilor moldovenești - producători și exportatori ai producției vinicole și pomilegumicole în Listele agenților economici-exportatori.

6. Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare și Agenția Sanitar-Veterinară și pentru Siguranța Produselor de Origine Animală:

6.1. la solicitarea inspecției întreprinderilor doritoare de a efectua exportul producției de origine animală pe teritoriul Uniunii Vamale, să asigure includerea în Registrul a întreprinderilor care întrunesc toate condițiile prevăzute de cadrul normativ al Uniunii Vamale, precum și de legislația națională;

6.2. în comun cu Serviciul Vamal, să asigure controlul

de stat la importul, exportul și tranzitul mărfurilor supuse controlului sanitar-veterinar în strictă conformitate cu prevederile legale.

7. Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare, în comun cu Ministerul Sănătății:

7.1. să asigure un control eficient asupra respectării limitelor maxime admise ale reziduurilor produselor de uz fitosanitar, conform cerințelor regulamentare, la prelevarea probelor privind reziduurile de pesticide în produsele de origine vegetală;

7.2. să continue îndeplinirea Planului de măsuri pentru asigurarea inofensivității și calității produselor vinicole și pomilegumicole exportate în Federația Rusă din 06.10.2010;

7.3. să inițieze abordarea problemei privind stabilirea unui laborator arbitral, pentru o conlucrare rațională și eficientă în vederea asigurării calității producției.

8. Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare, în comun cu Ministerul Sănătății și Ministerul Economiei:

8.1. să fortifice activitatea în vederea asigurării unui mecanism optim de eliberare a certificatelor ce confirmă inofensivitatea produselor, aferente livrărilor de mărfuri la export;

8.2. să respecte necondiționat prevederile Memorandumului privind inofensivitatea producției de origine vegetală exportată din Republica Moldova în Federația Rusă, în vederea promovării unei imagini corecte a Republicii Moldova pe piața internațională.

9. Ministerului Sănătății:

9.1. să realizeze în termen Programul de stat privind dezvoltarea și dotarea tehnico-materială a Serviciului de Supraveghere de Stat a Sănătății Publice, inclusiv în ce privește dotarea laboratoarelor cu tehnici de laborator care ar permite investigarea multireziduală a contaminanților în produsele agricole.

10. Serviciul Vamal al Republicii Moldova:

10.1. să efectueze analiza cauzelor neglijării de către structurile din subordine a prevederilor legale la vămuirea produselor alcoolice reîntoarse în țară, cu identificarea soluțiilor în vederea înlăturării lor;

10.2. să finalizeze și să implementeze în măsură deplină schimbul de informație prealabilă privind mărfurile și mijloacele de transport deplasate peste frontierele vamale ale Republicii Moldova și Federației Ruse.

Echipa de audit:

Controlor superior de stat, auditor public

Controlor superior de stat, auditor public

Controlor superior de stat, auditor public

Controlor de stat, auditor public

Svetlana Tataru

Angela Frunze

Tatiana Carajelescov

Violeta Andrieș

20**HOTĂRÎRE****privind Raportul auditului bugetelor unităților
administrativ-teritoriale și gestionării patrimoniului
public din raionul Rîșcani pe anul 2011**

Curtea de Conturi, în prezența președintelui raionului Rîșcani dl Ion Parea, șefului adjunct al Oficiului teritorial al Cămarilor de Stat Bălți, reprezentantul Guvernului în raionul Rîșcani dl Valeriu Dodiță, șefului Direcției administrarea proprietății publice a Agenției Proprietății Publice pe lângă Ministerul Economiei dl Mihail Doruc, șefului Direcției Generale Finanțe a Consiliului raional Rîșcani dna Galina Tăbîrtă, șefului Direcției Generale Învățământ, Tineret și Sport a Consiliului raional Rîșcani dl Viorel Dandara, șefului Secției cultură dna Emilia Garbuz, șefului Direcției construcții comunale și drumuri dl Ion Costețchi, precum și a altor persoane cu funcții de răspundere din cadrul autorităților administrației publice locale din raion, călăuzindu-se de art.2 alin.(1) și art.4 alin.(1) lit.a) din Legea Curții de Conturi nr.261-XVI din 05.12.2008¹, a examinat Raportul auditului bugetelor unităților administrativ-teritoriale și gestionării patrimoniului public din raionul Rîșcani pe anul 2011.

Misiunea de audit s-a realizat în temeiul art.28 și art.31 din Legea Curții de Conturi nr.261-XVI din 05.12.2008 și în conformitate cu Programul activității de audit a Curții de Conturi (2011-2012), avînd drept scop verificarea respectării de către autoritățile administrației publice locale din raionul Rîșcani a prevederilor regulamentare în exercițiul bugetar; corespunderii cadrului normativ și analitic a procedurilor de evaluare, planificare și colectare a impozitelor și taxelor locale, precum și de planificare, executare și raportare a cheltuielilor bugetare; administrării și integrității patrimoniului public.

Auditul s-a efectuat în conformitate cu Standardele de audit ale Curții de Conturi². Probele de audit au fost obținute prin examinarea rapoartelor privind execuția bugetară, rapoartelor financiare ale entităților auditate, registrelor contabile; verificarea documentelor primare, actelor de recepție a lucrărilor ce țin de valorificarea investițiilor și de reparațiile capitale; analiza indicatorilor și a unor date semnificative; observații directe, precum și prin studierea explicațiilor persoanelor cu funcții de răspundere din cadrul entităților supuse auditului. Au fost analizate deciziile organelor deliberative și executive ale unităților administrativ-teritoriale (UAT).

Examinînd rezultatele auditului, audiînd rapoartele prezentate și explicațiile persoanelor cu funcții de răspundere prezente în ședința publică, Curtea de Conturi

a constatat:

Autoritățile administrației publice locale din raionul Rîșcani nu au fost responsabile, în măsura necesară, de asigurarea unei discipline financiar-bugetare, care să întrunească rigorile de legalitate și regularitate în procesul bugetar și al gestionării patrimoniului public, aceasta afectînd capacitatea de realizare a priorităților economice și sociale ale teritoriului administrat. În această ordine de idei, se exemplifică următoarele.

- Nerespectînd prevederile legale și atribuțiile stipulate în Regulamentul propriu, Direcția Generală Finanțe nu a inițiat acțiuni consolidate, cu implicarea tuturor autorităților responsabile de procesele aferente formării indicatorilor fiscal-bugetari la elaborarea proiectului bugetului raionului, precum și n-a asigurat evaluarea credibilă și economic fundamentată a veniturilor bugetare, inclusiv prin corectitudinea de rigoare a analizei surselor de venituri ale UAT de nivelul I. S-a relevat că indicii bugetari stabiliți de

autoritățile publice locale și acceptați de Direcția Generală Finanțe sînt diminuați, nu întrunesc rigorile analitice și nu reflectă potențialul real de mobilizare a surselor aferente finanțelor publice. Situația dată a generat subestimări la unele categorii de venituri bugetare, în ansamblu pe raion, în sumă de minimum **7,1 mil.lei**. Acest derapaj sporește gradul de interdependență financiară a raionului în relațiile cu bugetul de stat și, respectiv, compromite performanța raportată de administrațiile publice locale privind execuția bugetelor de toate nivelurile. În acest context, se atestă necesitatea stringentă ca Direcția Generală Finanțe, în comun cu Secția economie, Inspectoratul Fiscal, Serviciul Statistică, să demareze un program de date analitice pentru evaluarea bazei de impozitare pe toate categoriile de taxe și impozite (contingent), formată pe teritoriul raionului.

- Deficiențele instituționale existente în procesul de evaluare/planificare, precum și nepreocuparea corespunzătoare a autorităților publice locale de extinderea bazei de impozitare constituie impedimentele majore în sporirea și consolidarea surselor proprii. Astfel, verificările selective ale auditului denotă rezerve privind realizarea veniturilor proprii în sumă totală estimată pînă la **5,1 mil.lei**, cele mai semnificative ținînd de:

- ✓ neîncasarea plăților pentru arenda terenurilor proprietate publică aferente obiectivelor privatizate, bugetele locale fiind lipsite de surse în sumă de pînă la circa **1,2 mil.lei**;

- ✓ ratarea veniturilor de la arenda terenurilor agricole, precum și a bazinelor acvatice – **0,9 mil.lei**;

- ✓ administrarea necorespunzătoare a veniturilor din taxa de piață – **1,4 mil.lei**;

- ✓ încasarea impozitului pe bunurile imobiliare – **0,4 mil.lei**;

- ✓ veniturile pasibile încasării din activitatea de antreprenariat (taxa pentru patentă, activități ilegale de antreprenariat) – **0,3 mil.lei**;

- ✓ impozitul funciar – **0,1 mil.lei**;

- ✓ veniturile ratate în urma neîncasării mijloacelor speciale – **0,2 mil.lei**, precum și admiterea formării datoriei cu termenul de prescripție expirat la plata pentru locațiune în sumă de **0,6 mil.lei**;

- ✓ administrarea necorespunzătoare a veniturilor din taxa pentru unitățile comerciale și/sau de prestări servicii de deservire socială în sumă de pînă la **0,1 mil.lei**.

- Nu corespunde normelor legale și managementul financiar în materie de execuție a cheltuielilor bugetare în instituții, în consecință constatîndu-se o serie de nereguli și abateri de la cadrul regulator, care afectează buna gestionare a banilor publici, și anume:

- ✓ La redistribuirea transferurilor din bugetul de stat pentru susținerea financiară a UAT, sursele destinate domeniului învățămîntului în sumă de **2,4 mil.lei** au fost **utilizate în alte scopuri**, inclusiv la finanțarea cheltuielilor pentru investiții și reparații capitale la instituțiile medico-sanitare din raion – **1,8 mil. lei**.

- ✓ Iresponsabilitatea factorilor de decizie din cadrul Direcției Generale Învățămînt, Tineret și Sport, precum și ai AAPL de nivelul I în exercitarea controlului asupra cheltuielilor pentru alimentarea copiilor din cadrul instituțiilor preșcolare din raion a generat multiple nereguli la componenta dată. Astfel, s-au constatat lipsuri de produse

¹M.O., 2008, nr.237-240, art.864.

²Hotărîrea Curții de Conturi nr.58 din 28.12.2009 „Despre aprobarea Standardelor generale de audit și Standardelor auditului regularității”.

alimentare; produse alimentare alterate sau fără documente de proveniență, destinate alimentației copiilor; păstrarea în condiții nocive a produselor alimentare etc.

✓ Lipsa, la nivel de raion, a unei strategii de dezvoltare, bazată pe mijloace investiționale și capitale, care ar prevedea modalitatea de selectare a obiectivelor, reieșind din prioritățile raionului, necesitățile de mijloace financiare și posibilele surse de acoperire a cheltuielilor capitale. Totodată, se atestă prezența multiplelor încălcări la valorificarea mijloacelor bugetare în scopurile indicate, care au generat efectuarea cheltuielilor neregulamentare și iraționale pentru investiții și reparații capitale în sumă totală de **9,2 mil.lei**, din care cele mai semnificative fiind: cheltuielile pentru investiții și reparații capitale în sumă totală de **4,1 mil.lei**, efectuate în lipsa proiectelor verificate și expertizate în modul stabilit; unele cheltuieli ineficiente – **3,2 mil.lei**, inclusiv fără acoperire financiară - **2,4 mil.lei**; recepționarea unor lucrări efectiv neexecutate în sumă de **0,2 mil.lei**. La efectuarea unor lucrări de reparații capitale s-au identificat cazuri de nesoluționare a conflictelor de interese. Toate neregulile admise în acest domeniu au ca impact diminuarea eficienței utilizării mijloacelor publice.

✓ Nerespectarea procedurilor legale la achiziția bunurilor, serviciilor publice în sumă de **1,2 mil.lei**, în unele cazuri acestea fiind desfășurate într-un mod formal, după angajarea serviciilor sau lucrărilor. Concomitent, prezența unor încălcări de ordin procedural au limitat condițiile de liberă concurență și transparență a procesului de achiziționare a bunurilor și serviciilor.

✓ Disciplina precară în managementul resurselor umane, exprimată prin remunerarea unor angajați care efectiv nu se aflau pe teritoriul țării, precum și prin achitarea neregulamentară a salariilor în sumă totală de **0,6 mil.lei**. S-a identificat prezența unor abateri la cumularea funcțiilor de către unii angajați ai instituțiilor publice, ultimii îndeplinind în paralel mai multe funcții, cu un orar integral de lucru. În unele cazuri, nu au fost prezentate auditului probe privind lucrul efectiv exercitat la cumularea funcțiilor.

✓ Achitarea lucrărilor de proiectare în sumă de **0,2 mil.lei** în temeiul unor acte de primire-predare neveridice, dat fiind că lucrările de proiectare efectiv nu s-au executat. Concomitent, sumele respective au fost trecute la cheltuieli, neînregistrându-se ca creanțe.

• Există deficiențe și la gestionarea patrimoniului public local, unele din ele nefiind soluționate pe parcursul a mai mulți ani. În acest context, se exemplifică următoarele:

✓ Autoritățile administrației publice locale (AAPL) nu dețin o evidență exhaustivă a patrimoniului care le aparține cu drept de proprietate. Astfel, verificările selective ale auditului denotă că unele primării nu aveau înregistrate în evidența contabilă patrimoniu în valoare de 15,3 mil.lei, transmis în capitalul social al întreprinderilor înființate. AAPL nu dispun de politici privind reglementarea modului de gestionare a patrimoniului public local, fapt ce constituie un impediment în asigurarea unui management eficient, astfel lipsind bugetele locale de o sursă suplimentară de venituri. În acest context, se relevă că timp îndelungat unele întreprinderi municipale fondate de AAPL înregistrează pierderi din activitatea economico-financiară, iar altele nu funcționează. Există unele deficiențe și la contabilizarea patrimoniului transmis în gestiune instituțiilor medico-sanitare.

✓ Unele AAPL nu dețin o informație exhaustivă privind fondul funciar aflat în proprietatea sa și modul de utilizare a acestuia, ceea ce poate duce la folosirea neautorizată a terenurilor proprietate publică locală. De asemenea, terenurile proprietate publică locală nu sînt înregistrate în evidența contabilă a AAPL, fapt generat de lipsa unor reglementări privind organizarea evidenței contabile a patrimoniului public.

✓ O problemă nesoluționată de mai mulți ani rămîne a fi neînregistrarea la organul cadastral a patrimoniului public local. Astfel, nu au fost supuse cadastrării rețelele de gazoduct – de 24,6 mil.lei. Mai mult decît atît, valoarea unor rețele de gazoduct nu figurează în evidența contabilă a AAPL.

✓ Consiliul orășenesc Rîșcani nu a întreprins măsurile de rigoare privind recuperarea pagubei materiale în sumă de 112,0 mii lei de la primarul or. Rîșcani, suma respectivă constituind valoarea automobilului de serviciu, care, fiind utilizat în mod abuziv în scopuri personale, este grav accidentat și imposibil de restaurat.

✓ Unele instituții publice locale nu au asigurat respectarea procedurii de casare a patrimoniului public, concomitent neînregistrînd în evidența contabilă utilajele și materialele obținute în urma lichidării. S-au constatat cazuri de comercializare a acestor bunuri, nefiind depuse la conturile instituțiilor mijloacele bănești rezultate din tranzacțiile respective.

În opinia echipei de audit, neregularitățile și devierile existente în toate domeniile supuse verificării se datorează:

✓ lipsei unor proceduri formalizate de control intern atît la etapa de planificare, cit și la etapa de executare a veniturilor și cheltuielilor;

✓ necunoașterii de către personalul de conducere și cel de execuție al AAPL din raion a prevederilor legale privind administrarea și gestionarea patrimoniului public local (îndeosebi, în calitate de fondatori ai unor entități);

✓ iresponsabilității unor factori de decizie la exercitarea atribuțiilor funcționale.

Reieșind din cele expuse, în temeiul art.7 alin.(1) lit.a), art.15 alin.(2) și alin.(4), art.16 lit.c), art.34 alin.(3) din Legea Curții de Conturi nr.261-XVI din 05.12.2008, Curtea de Conturi

HOTĂRĂȘTE:

1. Se aprobă Raportul auditului bugetelor unităților administrativ-teritoriale și gestionării patrimoniului public din raionul Rîșcani pe anul 2011, anexat la prezenta Hotărîre.

2. Prezenta Hotărîre și Raportul de audit se remit:

2.1. Consiliului raional Rîșcani, președintelui raionului, consiliilor locale și primarilor orașelor/satelor/comunelor verificate, și se cere:

2.1.1 asigurarea implementării recomandărilor auditului indicate în Raportul de audit, cu determinarea acțiunilor concrete în vederea înlăturării deficiențelor constatate, precum și cu stabilirea termenelor și a persoanelor responsabile de implementarea recomandărilor;

2.1.2. Aparatul președintelui raionului, în comun cu autoritățile economice, financiare, fiscale și cadastrale, să realizeze acțiuni complexe și coordonate întru evaluarea potențialului economico-financiar aferent formării bazei de impozitare autentice în aspect teritorial și categorie de impozit/taxă;

2.2. Ministerului Finanțelor, pentru luare de atitudine privind activitatea necorespunzătoare a Direcției Generale Finanțe în evaluarea și prognozarea autentică a veniturilor proprii; neidentificarea soluțiilor de extindere a bazei de impozitare și, respectiv, nediminuarea gradului de interdependență în raportul dintre bugetele locale și bugetul de stat; necesitatea stabilirii unor reglementări exhaustive în materie de evidență contabilă a patrimoniului public, inclusiv a terenurilor.

3. Prezenta Hotărîre și Raportul de audit se remit, pentru informare:

3.1. Președintelui Republicii Moldova și Președintelui Parlamentului;

3.2. Comisiilor permanente parlamentare: economie,

buget și finanțe; administrație publică, mediu și dezvoltare regională;

3.3. Guvernului Republicii Moldova;

4. Materialele privind auditul bugetelor unităților administrativ-teritoriale și gestionării patrimoniului public din raionul Rîșcani pe anul 2011 se remit Centrului pentru Combaterea Crimelor Economice și Corupției, pentru examinare după competență, inclusiv materialele privind achitarea de către

2 primării, în baza unor documente neveridice, a lucrărilor de proiectare în sumă de 0,2 mil. lei.

5. Despre măsurile întreprinse pentru executarea pct.2 și pct.4 din prezenta Hotărîre se va informa Curtea de Conturi în termen de 6 luni.

6. Prezenta Hotărîre se publică în Monitorul Oficial al Republicii Moldova în conformitate cu art.34 alin.(7) din Legea Curții de Conturi nr.261-XVI din 05.12.2008.

PREȘEDINTELE CURȚII DE CONTURI

Serafim URECHEAN

Nr. 27. Chișinău, 15 iunie 2012.

RAPORTUL

auditului bugetelor unităților administrativ-teritoriale și gestionării patrimoniului public din raionul Rîșcani pe anul 2011

INTRODUCERE

Curtea de Conturi, călăuzindu-se de prevederile art.28 și art.31 din Legea nr.261-XVI din 05.12.2008, a inițiat misiunea de audit, avînd drept scop verificarea respectării de către autoritățile administrației publice locale din raionul Rîșcani a prevederilor regulamentare în exercițiul bugetar; corespunderii cadrului normativ a procedurilor de evaluare, planificare și colectare a impozitelor și taxelor locale, precum și de planificare, executare și raportare a cheltuielilor bugetare; administrării și integrității patrimoniului public.

Auditul în cauză a fost efectuat întru obținerea probelor suficiente și relevante spre a furniza un suport credibil pentru constatările și concluziile auditului.

Raionul Rîșcani este situat în zona de nord a republicii și are o suprafață de 936,0 km². Populația raionului constituie circa 67,1 mii de locuitori.

Administrația publică locală, formată în baza Legii privind organizarea administrativ-teritorială a Republicii Moldova¹, activează în nume propriu și în interesul publicului, administrînd o parte importantă din necesitățile colectivității locale.

Pornind de la domeniile de activitate a AAPL, stabilite prin Legea nr.435-XVI din 28.12.2006², competențele și responsabilitățile AAPL sînt divizate în două niveluri: nivelul I – competențele autorităților publice care sînt constituite și activează pe teritoriul orașului, comunei sau satului, pentru promovarea intereselor și soluționarea problemelor colectivităților locale; nivelul II – competențele autorităților publice care sînt constituite și activează pe teritoriul raionului, pentru promovarea intereselor și soluționarea problemelor populației UAT.

Raionul Rîșcani este persoană juridică de drept public și dispune, în condițiile legii, de un patrimoniu distinct de cel al statului și al altor unități administrativ-teritoriale, iar ca unitate administrativ-teritorială este format din 28 de primării (din care 2 orășenești), care includ 56 de localități rurale (2 orașe și 54 de sate).

Unitatea administrativ-teritorială, în conformitate cu prevederile legale, beneficiază de autonomie decizională, organizatorică, gestionară și financiară și are dreptul la inițiativă în ceea ce privește administrarea treburilor publice locale, exercitîndu-și, în condițiile legii, autoritatea în limitele teritoriului administrat.

În perioada supusă auditului, din bugetele UAT ale

raionului Rîșcani au fost finanțati 259 de ordonatori terțari de credite, inclusiv: 46 instituții preșcolare; 36 instituții școlare; 43 case de cultură; 47 biblioteci; 1 stadion; 13 colective populare; 1 muzeu etc.

La finele anului 2011, numărul angajaților în domeniile finanțate din bugetele UAT ale raionului Rîșcani a constituit 2800 de unități, inclusiv în: autoritățile executive – 216; apărarea națională – 1; menținerea ordinii publice – 77; instituții preșcolare – 573; instituții de învățămînt – 1194; biblioteci – 64; muzee – 5; case de cultură – 123; alt personal – 547.

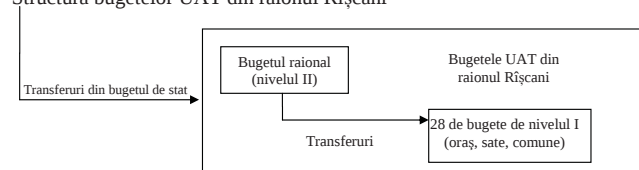
Cadrul normativ și legislativ relevant

Bazele juridice, organizatorice și financiare de constituire și utilizare a bugetului raionului sînt reglementate de Legea nr.397-XV din 16.10.2003³, Legea nr.847-XIII din 24.05.1996⁴, Legea nr.436-XVI din 28.12.2006⁵, precum și de alte acte legislative și normative în domeniul politicii bugetar-fiscale.

Evidența contabilă în autoritățile publice auditate este reglementată de Legea nr.113-XVI din 27.04.2007⁶, Instrucțiunea aprobată prin Ordinul ministrului finanțelor nr.51 din 16.08.2004⁷, Instrucțiunea aprobată prin Ordinul ministrului finanțelor nr.85 din 09.10.1996⁸, Instrucțiunea aprobată prin Ordinul ministrului finanțelor nr.93 din 19.07.2010⁹, precum și de alte acte cu caracter normativ.

Contextul general privind formarea și utilizarea bugetelor UAT din raionul Rîșcani de nivelul I și nivelul II

Structura bugetelor UAT din raionul Rîșcani

Mărimea bugetelor UAT din raionul Rîșcani de nivelul I și nivelul II

Mărimea bugetelor UAT din raionul Rîșcani de nivelul I și nivelul II

	Soldul mijloacelor la 01.01.2011	Venituri	Cheltuieli	Excedent / Deficit	Surse de finanțare a deficitului	Soldul mijloacelor la 31.12.2011
Aprobat	-	137357,9	137630,9	-273,0	273,0	-
Rectificat	9448,9	150926,8	161762,7	-10835,9	10835,9	-
Executat	11336,8	152006,6	150933,1	1073,4	-1073,4	14037,2
Efectiv	-	-	154204,0	-	-	-

Sursă: Rapoartele privind executarea bugetelor UAT pe venituri și pe cheltuieli

¹Legea nr.764-XV din 27.12.2001 „Privind organizarea administrativ-teritorială a Republicii Moldova” (cu modificările și completările ulterioare).

²Legea nr.435-XVI din 28.12.2006 „Privind descentralizarea administrativă” (cu modificările și completările ulterioare).

³Legea nr.397-XV din 16.10.2003 „Privind finanțele publice locale” (cu modificările și completările ulterioare; în continuare – Legea nr.397-XV din 16.10.2003).

⁴Legea nr. 847-XIII din 24.05.1996 „Privind sistemul bugetar și procesul bugetar” (cu modificările și completările ulterioare).

⁵Legea nr.436-XVI din 28.12.2006 „Privind administrația publică locală” (cu modificările și completările ulterioare; în continuare – Legea nr.436-XVI din 28.12.2006).

⁶Legea contabilității nr.113-XVI din 27.04.2007 (cu modificările și completările ulterioare; în continuare – Legea contabilității).

⁷Instrucțiunea „Cu privire la evidența contabilă a executiei bugetului raional, municipal Bălți, municipal Chișinău și bugetului central al unității teritorial-autonome cu statut juridic special în direcțiile finanțe”, aprobată prin Ordinul ministrului finanțelor nr.51 din 16.08.2004 (cu modificările și completările ulterioare).

⁸Instrucțiunea „Cu privire la evidența contabilă în instituțiile publice”, aprobată prin Ordinul ministrului finanțelor nr.85 din 09.10.1996 (cu modificările și completările ulterioare; abrogată la 03.08.2010, prin Ordinul ministrului finanțelor nr.93 din 19.07.2010).

⁹Instrucțiunea „Cu privire la evidența contabilă în instituțiile publice”, aprobată prin Ordinul ministrului finanțelor nr.93 din 19.07.2010 (cu modificările și completările ulterioare).

Informații detaliate privind veniturile și cheltuielile UAT din raionul Rîșcani sînt prezentate în Anexa nr. 1 la prezentul Raport de audit.

Derularea procesului bugetar la nivel local are loc în contextul procesului bugetar realizat pe scară națională. AAPL, cu responsabilități ce țin de elaborarea și aprobarea bugetelor locale, se împart în două categorii:

I – autorități reprezentative și deliberative (consiliile locale ale orașului, comunelor, satelor și ale raionului), care examinează și aprobă bugetul UAT;

II – autorități executive (primarii de orașe, sate, comune și președintele raionului ca ordonatori/executori principali de buget), care asigură elaborarea proiectelor bugetelor locale de nivelul I și nivelul II în baza normativelor stabilite, conform Notei metodologice¹⁰ și prevederilor Legii nr.397-XV din 16.10.2003.

După aprobarea bugetului de stat, bugetele locale sînt corelate cu prevederile acestuia.

Conform prevederilor legale, între AAPL de nivelul I și cele de nivelul II nu există raporturi de subordonare, bugetele de nivelul I și de nivelul II sînt elaborate și executate independent unul de altul. Conform cadrului legal, aceste bugete sînt angajate în relații interbugetare la etapele de elaborare, aprobare și executare, relațiile date fiind caracterizate prin delimitarea de către autoritățile de nivelul II a veniturilor, prin stabilirea normativelor procentuale de defalcări de la veniturile generale de stat, volumului transferurilor pentru uniformizarea asigurării financiare ale bugetelor locale, volumului transferurilor cu destinație specială pentru salarizarea unor categorii de angajați din instituțiile de învățămînt și de cultură etc.

Executarea bugetelor locale se efectuează prin sistemul trezorerial al Ministerului Finanțelor, reflectîndu-se, în conformitate cu clasificția bugetară, în conturi distincte privind: a) încasarea veniturilor; b) efectuarea cheltuielilor în limita alocațiilor aprobate.

Bugetele de nivelul I în sistemul actual nu au stabilite relații directe cu bugetul de stat, toate relațiile sînt intermediare de UAT de nivelul II atît la etapele de planificare și de executare, cît și la cea de raportare, care se realizează prin prezentarea către DGF a proiectelor bugetelor UAT de nivelul I și a dărilor de seamă privind executarea bugetului.

Sfera și abordarea auditului

Auditul bugetului raionului Rîșcani a fost realizat în conformitate cu Standardele de audit ale Curții de Conturi¹¹, bazîndu-se pe o abordare orientată spre evaluarea conformității execuției bugetare, cu aplicarea unor proceduri caracteristice atît auditului regularității, cît și auditului performanței.

Pentru a ghida activitatea de audit și a cuprinde toate aspectele ce țin de execuția bugetelor UAT din raionul Rîșcani referitor la planificarea, executarea veniturilor și a cheltuielilor bugetelor, precum și aspectele ce țin de evidența și raportarea situațiilor patrimoniale ale UAT, au fost elaborate următoarele obiective de audit:

OBIECTIVUL I: *S-au conformat UAT, în procesul elaborării și execuției bugetare la venituri, prevederilor Legii privind finanțele publice locale și altor acte normative în vigoare?*

OBIECTIVUL II: *S-au conformat UAT cadrului legal regulator, principiilor și rigorilor bunei gestiuni în procesul planificării și efectuării cheltuielilor publice?*

OBIECTIVUL III: *Au respectat UAT auditate cerințele legale privind administrarea prudentă și eficientă a patrimoniului public aflat în gestiune?*

Potrivit pragului de semnificație și riscurilor determinate la etapa de planificare a auditului, acțiunile de audit au fost efectuate la următoarele entități: Aparatul Consiliului raional Rîșcani; Direcția generală finanțe; Direcția generală învățămînt, tineret și sport; Secția cultură; unele primării ale UAT din componența raionului Rîșcani etc.

Întru realizarea obiectivelor auditului și colectarea probelor de audit, s-au efectuat următoarele proceduri de audit:

✓ Au fost analizate deciziile organelor deliberative și executive ale UAT în vederea stabilirii nivelului de executare a acestora.

✓ S-au verificat dacă veniturile pasibile încasării în bugetele UAT au fost planificate și încasate regulamentar.

✓ Au fost revizuite procesul și procedurile de achiziție publică, pentru verificarea conformității acestora cu normele regulamentare.

✓ În baza eșantionării, s-a verificat dacă unele cheltuieli bugetare semnificative ce țin de retribuirea muncii, procurarea mărfurilor și serviciilor, reparații și investiții capitale sînt legale și conforme.

✓ Au fost verificate situațiile patrimoniale raportate de către UAT, acestea fiind confruntate cu documentele contabile și înregistrările financiare respective.

✓ S-au aplicat diferite proceduri analitice, precum și s-au efectuat alte teste de fond, totodată fiind solicitată și confruntată informația de la diferite entități.

✓ Au fost realizate interviuri cu angajații autorităților administrației publice locale privind funcționarea controalelor interne asupra anumitor aspecte de activitate.

CONSTATĂRI, CONCLUZII ȘI RECOMANDĂRI

OBIECTIVUL I: *S-au conformat UAT, în procesul elaborării și execuției bugetare la venituri, prevederilor Legii privind finanțele publice locale și altor acte normative în vigoare?*

DGF nu și-a exercitat corespunzător atribuțiile în procesul de evaluare și prognozare a veniturilor și cheltuielilor bugetare, inclusiv ale UAT de nivelul I. În acest context, menționăm că în raion nu se aplică modele analitice relevante pentru evaluarea potențialului economico-financiar aferent formării unei baze de impozitare concludente a veniturilor bugetare generale, inclusiv proprii. Respectiv, estimările veniturilor bugetare sînt de natură tehnică, bazate pe o anumită dinamică realizată în anii precedenți, conform datelor executării scontate prezentate de IFS pe raionul Rîșcani, nefiind implicate în acest proces alte autorități responsabile de exercițiul respectiv. Prin urmare, formarea părții de venituri a bugetelor de toate nivelurile nu întrunește întru totul criteriile necesare, principalele surse de venituri fiind diminuate. Evaluarea selectivă a auditului în materie de estimări și prognoze fiscale, care necesită a fi luată în calcul la elaborarea indicatorilor bugetari pentru anul 2011, denotă subaprecierea neîntemeiată a veniturilor proprii în sumă totală de 7,1 mil. lei.

Cu toate că, în perioada auditată, per ansamblu, veniturile bugetelor UAT au fost executate peste nivelul programat, veniturile proprii avînd o tendință de majorare în anul 2011, față de anii precedenți, s-a constatat că există unele deficiențe în administrarea impozitelor, taxelor și a altor venituri aferente bugetelor locale. În acest context, se menționează că AAPL nu și-au asumat plenar responsabilitățile atribuite legal¹², neasigurînd implementarea unor proceduri și instrumente eficiente privind încasarea integrală a veniturilor proprii. Prin urmare, verificările selective ale auditului denotă că în bugetele locale au fost ratate venituri în sumă totală de 441,6 mii lei.

¹⁰Note metodologice privind elaborarea de către autoritățile administrației publice locale a proiectelor bugetelor UAT pentru anul 2010, elaborate de Ministerul Finanțelor.

¹¹Hotărîrea Curții de Conturi nr.58 din 28.12.2009 „Despre aprobarea Standardelor generale de audit și Standardelor auditului regularității”.

¹²Art.32 din Legea nr.397-XV din 16.10.2003.

Funcționalitatea procesului de prognozare a fost afectată și de lipsa: unor proceduri standardizate ale procesului de evaluare și planificare bugetară; activităților de relații publice între instituțiile implicate în procesul de planificare (DGF, primării, IFS pe raionul Rîșcani); unui sistem integrat de date privind baza de impozitare, precum și de comunicare cu agenții economici care contribuie semnificativ la formarea bugetului UAT, și, nu în ultimul rând, de nerespectarea de către angajații administrațiilor locale a prevederilor legale.

Deficiențele în procesul de planificare și execuție a veniturilor sporește dependența UAT din raion de transferurile din bugetul de stat pentru susținerea financiară a teritoriului, precum și constituie un impediment major în dezvoltarea instituțională a AAPL privind sporirea veniturilor proprii, reducând capacitatea lor de a finanța cheltuielile de interes public, întru dezvoltarea teritoriilor.

Cele mai semnificative probleme, precum și aspectele generatoare de nereguli și riscuri la compartimentul dat sînt expuse în subcapitolele următoare, cu înaintarea către autoritățile publice a recomandărilor de rigoare întru soluționarea lor.

➤ **Procesul de planificare se prezintă a fi unul defectuos și necesită îmbunătățiri de fond.**

Reieșind din prevederile legislației în vigoare, precum și din atribuțiile stabilite conform Regulamentului propriu, DGF asigură baza de calcule, estimările și prognozele fundamentate ale veniturilor și cheltuielilor bugetare, inclusiv ale UAT de nivelul I. De asemenea, DGF este responsabilă de elaborarea proiectului bugetului raional, precum și de formarea relațiilor interbugetare în raport cu bugetele UAT de nivelul I, asigură cadrul metodologic în materie de planificare și bugetare. Auditul denotă că DGF nu și-a exercitat corespunzător atribuțiile respective. În acest context, se relevă că, la elaborarea parametrilor bugetari, DGF nu a respectat procedurile aferente acestui proces, și anume: n-a stabilit un calendar pentru elaborarea bugetelor de toate nivelurile; nu a elaborat un plan organizatoric, n-a inițiat obiective pentru AAPL de nivelul I, în scopul evaluării potențialului economic și estimării bazei de impozitare. Atît DGF, cît și AAPL de nivelul I nu dispun de registrul contribuabililor, nu au comunicat cu agenții economici din teritoriul respectiv. La fel, autoritățile economice, statistice, cadastrale și fiscale nu s-au regăsit în acțiunile realizate de către DGF privind exercițiul de evaluare și formare a veniturilor publice pe anul 2011. Prin urmare, estimările efectuate de DGF s-au redus doar la evaluarea sumelor executării scontate din anul precedent la unele tipuri de impozite, conform informației prezentate de IFS pe raionul Rîșcani. Deficiențele de prognoză denotă și discrepanțele apărute pe parcursul anului, fapt ce a condiționat efectuarea încontinuu a rectificărilor la buget. În acest context, se exemplifică că 36 categorii de venituri au fost rectificate pe parcursul anului bugetar, unele fiind reduse (12), iar altele majorate (24).

Generalizînd cele expuse, menționăm că lipsa unei informații exhaustive și credibile referitor la unele din principalele componente ale bazei de impozitare (fondul de salarizare în ansamblu, fondul funciar, fondul imobiliar) atît la DGF și IFS, cît și la AAPL, precum și disfuncționalitatea reglementărilor existente în domeniu au dus la prognozarea defectuoasă a veniturilor bugetare.

Întru susținerea celor invocate, se exemplifică următoarele.

• Incorectitudini majore au fost constatate în întreg ciclul bugetar, inclusiv la estimarea, aprobarea și rectificarea „Impozitului pe venitul din salariu” (cap.111.01). Misunea

de audit a constatat că, în procesul de prognozare, AAPL de nivelul I au prezentat DGF indici irelevanți la acest tip de impozit. Astfel, aceștia nu conțineau date reale privind fondul de salarizare, alți indicatori necesari, precum: numărul salariaților, grila de salarizare, numărul persoanelor întreținute etc. DGF, la rîndul său, nu a verificat corectitudinea datelor prezentate de AAPL, nesolicitînd fundamentările corespunzătoare ale calculelor prezentate. Auditul a constatat că, la planificarea acestui impozit, atît DGF, cît și AAPL de nivelul I s-au limitat doar la analiza sumelor executării scontate din anii precedenți. Probele de audit colectate pe parcursul misiunii de la cele 27 UAT de nivelul I denotă că la 22 UAT prognoza veniturilor a fost **diminuată cu 1,6 mil.lei**, iar la restul 5 UAT - majorată cu **133,8 mii lei**.

În timp ce cele 27 de primării, pe parcursul misiunii de audit, au estimat la justa valoare baza de impozitare, cu prezentarea unor noi justificări, primăria or.Rîșcani (care contribuie semnificativ la formarea bugetului) n-a dat recurs solicitării auditului. Această autoritate nu dispunea de informația relevantă privind baza de impozitare prezentată la elaborarea bugetului, neposedînd capacități și instrumente de estimare a acestora. Drept motiv s-a invocat lipsa unui sistem integrat de date la componenta respectivă, precum și refuzul implicării în procesul de planificare a altor autorități publice abilitate (IFS, organul de statistică și agenții economici din teritoriu). Cele menționate au generat incorectitudini la prognozarea, aprobarea și rectificarea indicilor bugetari la acest tip de impozit. Planificarea defectuoasă în cadrul primăriei or.Rîșcani o denotă și discrepanțele existente la nivelul executării. Cu toate că indicii bugetari au fost rectificați pe parcursul anului de 4 ori (inițial prognozat - 5,3 mil.lei; aprobat - 5,4 mil.lei; prima rectificare - 6,2 mil.lei; a doua rectificare - 7,6 mil.lei), veniturile efectiv executate au constituit suma de 7,9 mil.lei, sau cu 0,3 mil.lei mai mult față de planul rectificat. Totodată, s-a constatat că sursa respectivă de venit a fost subestimată cu **1,7 mil.lei** (la UAT de nivelul I (30%) - 0,5 mil.lei, și la bugetul raional (70%) - 1,2 mil.lei), dat fiind că este impozit regulator.

Discrepanțe semnificative privind nivelul de execuție a impozitului pe venit s-au constatat atît la bugetul raional, cît și la celelalte primării, deși pe parcursul anului s-au efectuat rectificări. Cu toate acestea, la finele anului, nivelul de execuție a veniturilor respective depășește planul rectificat cu suma de 0,9 mil.lei. Se relevă că rectificările efectuate pe parcursul anului, de asemenea, nu au fost justificate prin calcule fundamentate. În acest context, se exemplifică următoarele: prin decizia Consiliului raional¹³, la 7 UAT au fost majorate transferurile de susținere financiară a teritoriului, concomitent fiind micșorate veniturile provenite din impozitul pe venit în sumă totală de 86,0 mii lei¹⁴. Veniturile efectiv executate la toate cele 7 UAT au depășit indicii rectificați cu 77,0 mii lei, care au rămas în sold pe conturile primăriilor.

Deficiențele menționate au avut ca impact diminuarea nejustificată a veniturilor proprii cu suma totală de **3,1 mil. lei**, fapt ce a dus la stabilirea incorectă a relațiilor între bugetul de stat cu bugetul raional și, respectiv, bugetul raional cu bugetul UAT de nivelul I privind susținerea financiară a teritoriului. Concomitent, la finele anului, la sursa respectivă de venituri s-a format un sold disponibil în sumă totală de 0,9 mil.lei.

• Incorectitudini semnificative au fost constatate și la planificarea taxei pentru resursele naturale (taxa pentru apă, cap.115.51). Deși estimarea și prognoza veniturilor

¹³Decizia Consiliului raional Rîșcani nr.06/07 din 25 noiembrie 2011.

¹⁴Primăriile satelor/comunelor: Pirjota -25,0 mii lei; Recea -20,0 mii lei; Malinovscoe-10,0 mii lei; Gălășeni-10,0 mii lei; Sturzeni-9,0 mii lei; Petrușeni - 7,0 mii lei; Singureni -5,0 mii lei).

provenite din taxa pentru fiecare m³ de apă turbinată de către Î.S. „Nodul Hidroenergetic Costești” urmau a fi efectuate de primăria or. Costești, această responsabilitate și-a asumat-o DGF, care n-a respectat prevederile cadrului legal, prognoza bugetară fiind estimată reieșind din media veniturilor executate în anii 2008-2009. Prin urmare, DGF nu a ținut cont de pct.16 din Notele metodologice, conform cărora calculul la componenta dată era necesar să se efectueze conform volumului de apă prognozat și cotelor prevăzute în anexele la Titlul VIII din Codul fiscal¹⁵ (0,006 lei pentru fiecare m³ de apă turbinată). DGF, deși dispunea de informația Î.S. „Nodul Hidroenergetic Costești”, în care se indicau datele prognozate privind volumul de apă turbinată pentru anul 2011 (1.120 ml.m³), nu a ținut cont de aceste date. Ca rezultat, prognoza bugetară a fost diminuată cu **1,2 mil. lei** (inițial prognozat – 5,5 mil. lei; potrivit calculelor, urma a fi aprobat – 6,7 mil. lei; rectificat – 7,2 mil. lei;). Planificarea defectuoasă la această sursă o denotă și indicii bugetari efectiv executați, care au depășit cu 1887,0 mii lei planul prognozat și cu 150,0 mii lei - planul rectificat.

Evaluarea auditului în materie de prognoze fiscale și nefiscale pe alte surse de venituri, care necesitau a fi luate în calcul la elaborarea indicatorilor bugetari pe anul 2011, denotă diminuarea bazei de impozitare cu suma totală de **1,7 mil. lei**, cele mai semnificative sume înregistrându-se la: taxa de piață – 1408,0 mii lei; taxa rutieră – 100,0 mii lei; plata pentru arenda terenurilor cu destinație agricolă și neagricolă - în sumă totală de 128,5 mii lei; impozitul funciar pe terenurile cu altă destinație decât cea agricolă - în sumă totală de 58,2 mii lei.

Recomandări:

1. Președintele raionului să asigure implementarea sistemului de management financiar și control la prognoza și planificarea bugetară, care să asigure evaluarea autentică a bazei de impozitare formate în UAT de nivelul I și de nivelul II, ce constituie obiect al impozitării.

2. DGF să asigure standardizarea și crearea bazei de impozitare fundamentate pentru elaborarea prognozei bugetare pe toate categoriile de venituri fiscale și nefiscale luate în calcul la formarea veniturilor proprii, inclusiv printr-o conlucrare eficientă cu UAT de nivelul I și cu alte părți implicate în procesul de formare a bugetului.

➤ **AAPL nu au întreprins măsuri eficiente privind extinderea bazei de impozitare în vederea majorării veniturilor proprii.**

Autoritățile reprezentative și deliberative, precum și cele executive ale UAT nu au fost preocupate de stabilirea și administrarea regulamentară a taxelor locale și plăților administrative, precum și de extinderea bazei de impozitare a acestora, întru suplimentarea veniturilor aferente bugetelor locale. Astfel, primăria or. Rîșcani nu deține date complete cu privire la obiectul și subiectul impunerii fiscale, precum și o informație relevantă care ar asigura acumularea integrală a veniturilor în buget. La fel, primăria nu conlucrează cu IFS pe raionul Rîșcani sau cu alte organe de stat abilitate privind impunerea fiscală a tuturor subiecților de drept care nu achită sau se eschivează de la plata impozitelor și taxelor, ori practică o activitate economică neconformă.

Nu au fost administrate într-o manieră eficientă veniturile din taxe: de piață; pentru folosirea terenurilor; pentru patenta de întreprinzător; pentru amplasarea unităților comerciale; pentru amplasarea publicității, astfel bugetele locale fiind lipsite de mijloace pasibile de încasat în sumă totală de circa 2088,0 mii lei.

• Deși Consiliul orășenesc Rîșcani, în comun cu primăria or. Rîșcani, au întreprins unele măsuri în vederea eficientizării activității pieței privind sporirea acumulării veniturilor

la buget, acestea nu au avut rezultate. Astfel, s-a constatat existența unor rezerve semnificative de venituri pasibile încasării în bugetul local. Analiza datelor execuției bugetare denotă că în anul 2011 veniturile provenite din taxa de piață au constituit 783,6 mii lei, sau cu 83,6 mii lei mai mult față de datele planificate. Concomitent, evaluarea efectuată de audit în baza datelor prezentate de administrația pieței a relevat că pe teritoriul acesteia erau amenajate 258 locuri de vânzare a mărfurilor și amplasate 293 chioșcuri private de comerț. Reieșind din mărimea minimă a taxei de piață stabilită de Consiliul local, regimul de lucru al pieței (marți-duminică) și din numărul locurilor de comerț, s-a constatat că pentru un an bugetar veniturile anuale pasibile încasării urmau să constituie circa 2108,2 mii lei. Prin urmare, nu au fost întreprinse acțiuni pentru încasarea a circa **1408,2 mii lei**. La fel, în anul 2011, nu au fost încasate integral și plățile pentru arenda terenurilor proprietate publică pe care sînt amplasate 89 de chioșcuri, ceea ce a determinat ratarea veniturilor la bugetul orășenesc în sumă de minimum **16,4 mii lei**. Mai mult decît atît, primăria nu a asigurat încheierea contractelor cu proprietarii privind arenda terenului aferent a 158 de chioșcuri. Primăria nu a prezentat auditului probe privind încasarea veniturilor din arenda terenurilor proprietate publică aferente chioșcurilor, care urmau să constituie **60,5 mii lei**, ca motiv invocîndu-se lipsa evidenței veniturilor respective.

• **Au existat rezerve la încasarea veniturilor din impozitul pe bunurile imobiliare pasibile, întru suplimentarea bugetului orășenesc.** În acest context, se relevă că pentru anul 2011 Consiliul orășenesc Rîșcani a stabilit cota minimă a impozitului pe bunurile imobiliare în mărime de 0,05%, deși Codul fiscal permitea autorităților locale stabilirea cotei pînă la maximum 0,25%. Prin urmare, Consiliul orășenesc nu a fost preocupat de majorarea veniturilor la componenta respectivă cu **409,1 mii lei**. Nu au fost prezentate auditului justificările de rigoare care au stat la baza stabilirii cotei minime.

• Misiunea de audit a constatat că primarul or. Rîșcani nu și-a exercitat corespunzător atribuțiile stipulate în art.29 alin.(1) lit.t) din Legea nr.436-XVI din 28.12.2006, fapt ce a determinat **estimarea incorectă și neîncasarea integrală a veniturilor din taxa pentru amplasarea unităților comerciale și/sau de prestări de servicii, precum și din taxa pentru patenta de întreprinzător.** Astfel, neregulile care existau în cadrul primăriei, discrepanțele dintre numărul agenților economici care desfășoară activitate de comerț sau de deservire socială și al celor care figurau în informația IFS pe raionul Rîșcani au determinat auditul, în comun cu specialiștii din cadrul IFS pe raionul Rîșcani și ai primăriei, să efectueze, cu ieșirea la fața locului, a unor verificări la unitățile comerciale și/sau de prestări de servicii de deservire socială. Verificările efectuate au relevat încălcări, care se exprimă prin următoarele:

✓ Din cei 160 de subiecți verificați (care prestau servicii sau comercializau mărfuri), 19 subiecți activau în lipsa autorizațiilor (coordonări) pentru amplasarea unităților comerciale și/sau de prestări de servicii. Prin urmare, aceștia n-au achitat taxa pentru amplasarea unităților comerciale în sumă de minimum **37,8 mii lei**.

✓ În timpul efectuării verificărilor în teren, angajatul primăriei, responsabil de activitatea dată, și-a permis să întocmească o autorizație neveridică. Auditul, constatînd în acțiunile acestuia suspiciuni de fraudă, a înaintat materialele în adresa organelor de drept. Totodată, în perioada auditată, 2 subiecți ai impunerii au achitat taxa locală în sumă totală de 10,8 mii lei, din care 5,4 mii lei - de către beneficiarul autorizației eliberate cu suspiciuni de fraudă.

¹⁵ „Taxele pentru resursele naturale”.

✓ Potrivit cadrului legal¹⁶, s-au stabilit mai multe criterii pentru impozitarea subiecților cu taxa de amplasare a unităților comerciale și/sau de prestări de servicii, și anume: suprafața ocupată de unitățile de comerț, amplasarea lor, tipul mărfurilor desfăcute și tipul serviciilor prestate. Contrar criteriilor de impozitare reglementate de Codul fiscal, Consiliul local, prin decizia sa¹⁷, a stabilit taxa respectivă pentru 3 grupe principale: unități de comerț de pe teritoriul administrat; unități de comerț din piață; unități de comerț identificate separat. Prin urmare, autoritatea locală nu a elaborat criterii transparente privind stabilirea taxei pentru amplasarea unităților comerciale și/sau de prestări de servicii, ceea ce permite stabilirea acesteia la discreția factorilor de decizie.

✓ Pentru a verifica dacă activitatea de antreprenoriat este desfășurată regulamentar, pe parcursul auditului au fost efectuate verificări selective în teren, în comun cu reprezentanții primăriei și ai IFS pe raionul Rîșcani. Urmare verificărilor, s-au constatat următoarele:

- Din 84 de subiecți vizitați, 7 persoane fizice practicau activitate economică în localuri amenajate, în lipsa patentei de întreprinzător, dintre care 3 persoane prestau servicii de frizerie, iar o persoană - servicii de reparație a încălțăminte. Conform estimărilor auditului și potrivit art.4 alin.(5) din Legea nr.93-XIV din 15.07.1998¹⁸, persoanele respective, pentru o perioadă fiscală, urmau să achite la bugetul public național **56,3 mii lei**, inclusiv: taxa pentru patenta de întreprinzător, achitată la bugetul local - 6,3 mii lei; contribuții de asigurări sociale de stat obligatorii - 30,6 mii lei, și prime de asigurare obligatorie de asistență medicală - 19,4 mii lei.

- S-au identificat 18 cazuri când persoanele fizice comercializau mărfuri și prestau servicii în piața centrală și pe teritoriul administrat de primărie, fără a fi înregistrați ca contribuabili. De menționat că activitățile desfășurate de către aceștia cădeau sub incidența Legii cu privire la antreprenoriat și întreprinderi, însă lipsa controlului din partea primăriei și a IFS pe raionul Rîșcani a permis acestora să desfășoare activitate ilegală. Potrivit legii menționate, activitatea de antreprenoriat poate fi practică sub diferite forme organizatorico-juridice (cea mai simplă - de întreprindere individuală). În acest context, pentru perioada anului 2011, persoanele respective urmau să achite la bugetul public național **160,6 mii lei**, inclusiv: taxa pentru amenajarea teritoriului - 1,4 mii lei; taxa pentru unitățile comerciale și/sau de prestări de servicii - 37,8 mii lei; contribuții de asigurări sociale de stat obligatorii - 74,2 mii lei, și prime de asigurare obligatorie de asistență medicală - 47,1 mii lei.

• **Necesită îmbunătățire mecanismul de monitorizare a amplasării obiectelor de publicitate.** Ca rezultat al nerespectării normelor regulamentare și lipsei unor proceduri bine determinate privind controlul intern, primăria or. Rîșcani nu a organizat o monitorizare conformă a legalității amplasării obiectelor de publicitate exterioară și nu a estimat corect veniturile de la taxa pentru amplasarea publicității (reclamei), ceea ce a generat diminuarea nejustificată a resurselor financiare ale bugetului local. În urma testării legalității amplasării obiectelor de publicitate exterioară, efectuată în comun cu responsabilii respectivi de la primărie și IFS pe raionul Rîșcani (cu ieșirea la fața locului), s-a constatat că, în contradicție cu Legea cu privire la publicitate¹⁹ și cu Codul fiscal, 9 subiecți ai impunerii au amplasat pe străzile orașului publicitate exterioară în lipsa autorizării corespunzătoare. Concomitent, aceștia nu erau

înregistrați regulamentar la primărie, fapt ce a determinat necalcularea și achitarea taxei respective, care pentru anul 2011 urma să constituie **10,0 mii lei**. Totodată, autoritățile administrației publice din teritoriu nu au întreprins măsurile de rigoare conform art.364 din Codul contravențional²⁰, care prevede sancționarea pentru încălcarea legislației cu privire la publicitate.

Recomandări:

3. Consiliul orășenesc Rîșcani, în comun cu primăria or. Rîșcani, să asigure:

3.1. conlucrarea cu IFS pe raionul Rîșcani, alte organe abilitate de drept privind stabilirea tuturor subiecților din teritoriul administrat care desfășoară activitate ilegală de antreprenoriat în vederea extinderii bazei fiscale și colectarea tuturor veniturilor cuvenite bugetului local;

3.2. executarea întocmai a obligațiilor atribuite la eliberarea conformă a autorizațiilor de amplasare a obiectelor comerciale și/sau de prestări de servicii de deservire socială, cu asigurarea prognozei corecte și acumulării integrale a veniturilor respective din această sursă;

3.3. monitorizarea corespunzătoare a amplasării publicității în teritoriul administrat, cu încasarea mijloacelor cuvenite bugetelor locale și întreprinderea măsurilor față de persoanele care nu se conformează legislației în domeniul publicității; elaborarea și implementarea procedurilor de control intern aferente amplasării, monitorizării și încasării taxelor pentru publicitate;

3.4. contractarea plății pentru arenda terenului cu toți proprietarii de chioșcuri amplasate în piața centrală și încasarea integrală a plăților respective.

➤ Ca urmare a gestionării necorespunzătoare de către AAPL a terenurilor proprietate publică este afectat de nereguli și procesul de colectare a veniturilor proprii din această sursă.

AAPL din raion nu au dat dovadă de responsabilități necesare în vederea evaluării și colectării tuturor veniturilor proprii provenite din gestionarea terenurilor proprietate publică. Astfel, nerespectarea legislației funciare, lipsa unor proceduri ale controlului intern, precum și exercitarea necorespunzătoare a atribuțiilor de către angajații AAPL au determinat utilizarea ineficientă a terenurilor proprietate publică a UAT și nerealizarea veniturilor la bugetele locale (potrivit estimărilor auditului) în sumă totală de circa 2,2 mii lei.

Auditul relevă necesitatea de îmbunătățire a managementului la componenta dată, inclusiv prin elaborarea unor reglementări referitor la evidența și urmărirea veniturilor provenite din gestionarea terenurilor proprietate publică, menite să asigure atât calcularea și încasarea integrală a plăților funciare, cât și evidența datoriilor.

Întru susținerea celor invocate, se exemplifică următoarele situații:

• **Nu au fost administrate în mod regulamentar plățile pentru folosirea terenurilor proprietate publică aferente obiectivelor privatizate.** Astfel, în conformitate cu prevederile art.10¹ alin.(1) din Legea nr.1308-XIII din 25.07.1997²¹, în cazul în care proprietarii obiectivelor privatizate sau ai întreprinderilor și obiectivelor private nu au cumpărat sau nu au arendat terenuri aferente obiectivelor și întreprinderilor menționate, de la aceștia se va încasa anual plata pentru folosirea terenului (stabilită în mod unilateral de consiliile locale) nu mai mică de 2% și nu mai mare de 10% din prețul normativ al pământului,

¹⁶Lit.e) din Anexa la Titlul VII „Taxele locale” din Legea nr.1163-XIII din 24.04.1997 „Codul fiscal”.

¹⁷Nr.03/01 din 28.12.2010.

¹⁸Legea nr.93-XIV din 15.07.1998 „Cu privire la patenta de întreprinzător” (cu modificările ulterioare).

¹⁹Legea cu privire la publicitate nr.1227-XIII din 27.06.1997 (cu modificările și completările ulterioare).

²⁰Legea nr.218-XVI din 24.10.2008 „Codul contravențional al Republicii Moldova” (cu modificările și completările ulterioare).

²¹Legea nr.1308-XIII din 25.07.1997 „Privind prețul normativ și modul de vânzare-cumpărare a pământului” (cu modificările și completările ulterioare).

calculat pentru destinația respectivă. Astfel, plata specificată urma a fi încasată în termenele fixate de consiliile locale, pentru perioada ulterioară momentului adoptării de către consiliul local a deciziei corespunzătoare până la încheierea contractului de vânzare-cumpărare sau de arendă. Însă, în pofida celor menționate și neasumându-și responsabilitățile conform prevederilor legale în vederea acumulării veniturilor proprii, 19 primării (din 28) din raion nu au asigurat administrarea conformă a terenurilor proprietate publică și au admis folosirea terenurilor aferente obiectivelor private cu suprafața totală de 206,61 ha fără încasarea plăților corespunzătoare. Prin urmare, numai la această categorie de venit, AAPL au compromis capacitatea de percepere a veniturilor (estimate de audit) în sumă totală de la **235,2 mii lei** până la **1176,0 mii lei** (vezi datele din Anexa nr.4).

În afară de cele menționate, primăria or. Rîșcani a admis diminuarea plăților pentru terenurile cu altă destinație decât cea agricolă față de prevederile contractuale, precum și aplicarea incorectă a mărimii plății pentru arendă (0,5%, în loc de 2,0%), ceea ce a generat ratarea veniturilor în sumă totală de **25,7 mii lei**.

• **Nu a fost respectat cadrul regulamentar la colectarea plăților pentru arenda terenurilor cu destinație agricolă.** Probele de audit acumulate la acest compartiment denotă că, urmare a lipsei controlului din partea unor AAPL de nivelul I din raion, au fost diminuate suprafețele de terenuri transmise în folosință unor arendatori. Totodată, lipsa unor reglementări privind urmărirea și impunerea plăților pentru arendă a determinat neonorarea de către agenții economici a obligațiilor asumate. În consecință, în perioada anului 2011, au fost ratate venituri bugetare (estimate de audit) în sumă totală de la **155,0 mii lei** până la **775,0 mii lei** (vezi datele din Anexa nr.4).

De menționat că 7 primării au aprobat neargumentat venituri bugetare de la arenda terenurilor agricole cu 29,6 mii lei mai puțin față de sumele contractate, astfel fiind admisă diminuarea veniturilor care urmau a fi încasate.

• **Au fost admise deficiențe și în procesul de administrare a plăților pentru arenda bazinelor acvatice.** Ca rezultat al micșorării suprafețelor bazinelor acvatice indicate în clauzele contractuale, 7 primării nu au planificat și nu au acumulat venituri de la transmiterea în folosință a bazinelor acvatice în sumă totală de 79,1 mii lei (vezi datele din Anexa nr.4), cele mai semnificative sume fiind constatate la: primăria s.Zăicani – 37,3 mii lei; primăria s.Nihoreni – 22,7 mii lei etc.

• **Lipsa unui control adecvat în cadrul AAPL din raion a generat administrarea ineficientă a veniturilor din impozitul funciar.** În urma confruntării datelor Cadastrului funciar al primăriilor cu datele prezentate la prognoza și aprobarea bugetului, s-a constatat un șir de nereguli, exprimate prin micșorarea suprafețelor, aplicarea incorectă a cotei de impozitare și a bonității solului. Ca rezultat al acestor deficiențe, 17 primării au admis diminuarea veniturilor bugetare la capitolul 114.01-07. „Impozit funciar pe terenurile cu destinație agricolă” cu suma totală de 92,3 mii lei. În context, exemplificăm situația constatată la primăria s.Nihoreni, care, la această sursă de venit, a aprobat cu 15,8 mii lei mai puțin față de baza de impozitare existentă, cauza fiind neaplicarea corectă a cotei impozitului de 70 lei, față de 350 lei, precum și micșorarea suprafeței terenurilor cu 20,76 ha (vezi datele din Anexa nr.4).

Recomandări:

4. AAPL din raion²²:

4.1. să efectueze o inventariere integrală a tuturor subiecților și obiectelor impunerii fiscale și nefiscale din

teritoriul administrat în vederea extinderii bazei fiscale;

4.2. să impună, conform prevederilor legale, plata pentru folosirea terenurilor proprietate publică aferente obiectelor privatizate, terenurilor agricole și terenurilor ocupate pentru bazine acvatice, cu calcularea și încasarea acestor plăți, asigurând, totodată, evidența conformă a calculelor, plăților și restanțelor pentru arenda terenurilor;

4.3. Primăria or. Rîșcani să întreprindă măsuri privind modificarea clauzelor contractuale în ce privește plata pentru arenda terenurilor cu altă destinație decât cea agricolă, stabilind neregulamentară în mărime de 0,5%, cu înaintarea propunerilor, spre aprobare, Consiliului orașenesc.

➤ **AAPL nu au fost preocupate de elaborarea unui mecanism privind încasarea în bugetele locale a defalcărilor din profitul net al întreprinderilor municipale.**

Misiunea de audit denotă că la elaborarea statutelor a 13 întreprinderi municipale, Consiliul raional Rîșcani și 12 consilii locale²³, ca fondatori ai acestora, nu au asigurat includerea în statutul întreprinderilor a aspectelor privind cota-parte și metoda de repartizare a profitului net în bugetul local, prin ce nu au fost respectate prevederile pct.10 alin.(5) din Regulamentul-model aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.387 din 06.06.1994²⁴. Totodată, atât Aparatul președintelui raionului, cât și cele 12 AAPL nu au înaintat către Consiliile respective, pentru adoptare, decizii privind repartizarea în bugetul local a cel puțin 30% din profitul net al întreprinderilor municipale. Drept rezultat, în perioada anilor 2010-2011, bugetul raional și cel al primăriilor menționate au ratat venituri în sumă totală de 175,8 mii lei.

Recomandări:

5. **Aparatul președintelui raionului, în comun cu AAPL din raion**, să asigure elaborarea și înaintarea, spre aprobare de către consiliile locale respective, a unor reglementări exhaustive referitor la stabilirea cotei-părți pentru defalcarea în bugetul local a veniturilor din profitul net al întreprinderilor municipale, obținut în urma activității economico-financiare.

➤ **Unele autorități publice nu au întreprins măsuri regulamentare privind încasarea integrală a mijloacelor speciale.**

Atât Aparatul președintelui raionului, cât și unele AAPL nu au asigurat transmiterea conformă în locațiune a bunurilor domeniului public, astfel ratând venituri în sumă totală de circa 0,2 mil.lei. Totodată, nu au fost întreprinse măsurile de rigoare privind încasarea integrală a datoriei acumulate din locațiune în sumă totală de 0,7 mil.lei, dintre care cu termenul de prescripție expirat – 0,6 mil.lei. Contrar prevederilor legale, la situația din 31.12.2011, creanțele respective nu figurau în datele evidenței contabile. În acest sens, se exemplifică următoarele situații.

Pe parcursul anului 2011, Aparatul președintelui raionului a transmis în locațiune încăperi publice la 6 persoane juridice, fără a încheia contracte și a încasa plata corespunzătoare în sumă totală de 45,3 mii lei. Analogic, și în perioada anterioară (anii 2009-2010) Aparatul președintelui raionului n-a asigurat calcularea și încasarea plăților pentru locațiune în sumă totală de 83,1 mii lei. Cazuri similare au fost constatate la: primăria or.Rîșcani - în sumă de 21,9 mii lei; primăria or.Costești – de 3,9 mii lei; primăria s.Zăicani – de 3,7 mii lei.

Președintele raionului Rîșcani, în anul 2011, în lipsa deciziei Consiliului raional, a permis Centrului medicilor de familie Rîșcani transmiterea în sublocațiune a unor încăperi care anterior i-au fost transmise în comodat. Prin

²²Menționate în Anexa nr.4 la prezentul Raport de audit.

²³Primăriile or.Rîșcani și or. Costești; satelor/comunelor: Braniște; Corlăteni; Duruitoarea Nouă; Horodiște; Nihoreni; Răcări; Văratice; Malinovscoe; Sturzeni; Zăicani.

²⁴Regulamentul-model al întreprinderii municipale, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.387 din 06.06.1994 (cu modificările și completările ulterioare).

urmare, ultimul a încasat plata pentru locațiune în sumă totală de 29,7 mii lei, deși aceasta urma a fi încasată la bugetul raional. Concomitent, nu a fost asigurată transparența procesului de transmitere în locațiune a bunurilor domeniului public, fapt ce poate genera ratarea unor venituri suplimentare. Astfel, Aparatul președintelui raionului a dat în folosință bunurile imobile prin licitație publică doar în 4 cazuri (din 25), prin ce nu a respectat art.77 alin.(5) din Legea nr.436-XVI din 28.12.2006.

De asemenea, unele AAPL nu au asigurat monitorizarea contractelor dearendă, nefiind întreprinse măsurile de rigoare în vederea încasării, inclusiv pe cale judiciară, a creanțelor la plata pentru locațiune în sumă totală de 631,0 mii lei. În acest context, se exemplifică situația constatată la primăria or.Costești, care încă în anul 2005 a transmis în locațiune un imobil proprietate publică unui agent economic. Deși acesta, pe parcursul anilor 2005-2008, nu și-a onorat obligațiile contractuale, neachitând plata corespunzătoare, în luna mai 2008, primarul a încheiat un alt contract cu agentul economic respectiv (valabil pînă la 18.05.2011). Se relevă că în perioada auditată agentul economic nu mai activa, neachitând datoriile față de primărie în sumă de 442,4 mii lei, care în prezent constituie creanțe cu termenul de prescripție expirat. Mai mult decît atît, nu a fost prezentat auditului contractul în original, motivul invocat fiind „că a fost luat de ex-primar sub pretextul remiterii procuraturii r-lui Rîșcani”. Ca urmare, primăria nu are temei pentru înaintarea în instanța de judecată a materialelor respective privind încasarea forțată a datoriei. Un caz similar s-a constatat și la transmiterea în locațiune a altei încăperi, nefiind asigurată încasarea plății pentru locațiune în sumă totală de 109,5 mii lei. Prin urmare, bugetul orășenesc a ratat venituri la componenta mijloacelor speciale în sumă totală de 551,9 mii lei.

Recomandări:

6. Aparatul președintelui raionului, primăriile or.Rîșcani, or.Costești și s.Zăicani să asigure încheierea contractelor de locațiune cu toți locatarii care utilizează încăperi publice, cu înaintarea acestora spre aprobare Consiliului local; să asigure calcularea și încasarea plăților de locațiune în conformitate cu cadrul legal în vigoare.

OBIECTIVUL II: S-au conformat UAT cadrulul legal regulator, principiilor și rigorilor bunei gestiuni în procesul planificării și efectuării cheltuielilor publice?

Urmare a evaluării managementului financiar al executării cheltuielilor din bugetele UAT (de nivelul I și nivelul II) pentru perioada auditată, prin prisma prevederilor cadrului legal-regulator, s-a constatat că acesta a fost afectat de nereguli și abateri, neînregistrînd tendințe de îmbunătățire. Administrarea ineficientă și lipsa unui sistem de control intern adecvat în cadrul AAPL (de nivelul I și nivelul II) din raion, precum și nerespectarea actelor legislative și normative în vigoare au generat încălcări semnificative ale disciplinei financiare la cheltuirea banilor publici, care se exprimă prin următoarele: efectuarea cheltuielilor neregulate și iraționale, precum și utilizarea contrar destinației a alocațiilor bugetare în sumă de **11,6 mil. lei**; denaturarea datelor din registrele contabile și dările de seamă; încălcarea procedurilor la achiziția mărfurilor și serviciilor în sumă de **1,2 mil. lei**. Există deficiențe și în procesul de redistribuire UAT de nivelul I a surselor alocate de la bugetul de stat domeniului învățămîntului, o parte din acestea fiind utilizate în alte scopuri. În acest context, se menționează necesitatea stringentă și neîntîrziată a implementării prevederilor Legii privind controlul financiar public

intern²⁵, referitor la introducerea sistemului de management financiar și control la valorificarea banilor publici.

➤ O parte din sursele alocate de la bugetul de stat domeniului învățămîntului au fost utilizate în alte scopuri.

În anul 2011, pentru stabilirea raporturilor între bugetul de stat și bugetul raional Rîșcani de nivelul II, la compartimentul cheltuieli pentru învățămîntul public, Ministerul Finanțelor s-a călăuzit de particularitățile specifice reglementate de Notele metodologice din 04.04.2011²⁶. Prin urmare, calculele au fost efectuate reieșind din contingentul statistic al copiilor din raion și din costul mediu (normativul) asigurat din bugetul de stat pentru întreținerea unui copil/elev în instituțiile de învățămînt, inclusiv în cele extrașcolare – 753,1 lei. Astfel, potrivit calculelor, de la bugetul de stat, în scopurile menționate, au fost alocate 6,9 mil.lei (pentru contingentul de copii – 9123 persoane). Efectiv, la nivel de raion, în acest scop s-au planificat și s-au aprobat mijloace cu 2,4 mil.lei mai puțin, cauza fiind diminuarea normativului (în baza căruia s-au alocat mijloace instituțiilor de învățămînt) față de cel stabilit de Ministerul Finanțelor. O altă cauză a fost că numărul efectiv al copiilor era cu mult mai mic față de cel luat în calcul de minister, astfel formîndu-se o rezervă în sumă de 0,9 mil.lei. Prin urmare, sursele în sumă de 2,4 mil.lei au fost utilizate în alte scopuri, și anume: IMSP CMF – 180,0 mii lei, pentru amestecuri lactate, și 500,0 mii lei - pentru reparații; IMSP „Spitalul raional” – 500 mii lei, pentru reparații; 40,0 mii lei – pentru recruți, și 75,0 mii lei – pentru susținerea financiară a asociațiilor obștești din raion.

Recomandări:

9. Președintele raionului, în comun cu DGF, să asigure distribuirea surselor destinate domeniului învățămîntului potrivit normativului asigurat de la bugetul de stat pentru întreținerea unui copil/elev în instituțiile de învățămînt, inclusiv în cele extrașcolare; să nu admită utilizarea în alte scopuri a surselor destinate domeniului dat.

➤ Administrarea mijloacelor pentru investiții și reparații capitale este unul dintre cele mai afectate de nereguli domenii.

La acest compartiment, auditul a relevat existența unor cheltuieli neregulate în sumă totală de **5,8 mil.lei** și cheltuieli ineficiente - **de 3,4 mil.lei**. Totodată, inițierea unor obiective s-a efectuat fără o fundamentare corespunzătoare, lipsind studiile de fezabilitate și fundamentarea corespunzătoare a proiectelor. Vulnerabilitatea acestui domeniu este agravată și de ignorarea de către unii conducători ai instituțiilor bugetare a Legii cu privire la conflictul de interese²⁷.

Întru argumentarea celor menționate, se exemplifică următoarele.

• În perioada supusă auditului, din contul bugetelor UAT de nivelul II și de nivelul I au fost utilizate mijloace bugetare pentru investiții și reparații capitale în sumă totală de 15,2 mil.lei, inclusiv din contul Fondului Ecologic Național – 2,5 mil.lei, și din contul FISM – 0,9 mil.lei. În cadrul auditului a fost verificată corectitudinea utilizării mijloacelor în sumă totală de 8,6 mil.lei, sau 48,9% din cheltuielile executate la componenta dată. S-a relevat că AAPL din raion nu au întreprins măsuri privind finisarea celor 3 obiective în curs de execuție (cu valoarea de 1,4 mil.lei), pentru care mai sînt necesare circa 3,6 mil.lei.

În același timp, AAPL nu dispun de fundamentările corespunzătoare și pentru obiectivele care au fost inițiate în perioada auditată, reieșind din utilitatea lor pentru necesitățile localității și din posibilitatea finanțării acestora.

²⁵Legea privind controlul financiar public intern nr.229 din 23.09.2010.

²⁶Notele metodologice privind elaborarea de către AAPL a proiectelor de buget pe anul 2011 și a estimărilor pe anii 2012-2013, remise prin Circulara Ministerului Finanțelor nr.06/2-07 din 04.04.2011.

²⁷Legea nr. 16-XVI din 15.02.2008 „Cu privire la conflictul de interese”.

Contrar prevederilor art.7 alin.(3) din Legea nr.397-XV din 16.10.2003, care stipulează că contractarea de lucrări, servicii, bunuri materiale și efectuarea de cheltuieli se realizează de către executorii de buget cu respectarea prevederilor legale și în cadrul limitelor aprobate (rectificate), conducătorii unor AAPL²⁸ au încheiat contracte de investiții capitale fără a dispune de surse de finanțare. Astfel, întru executarea lucrărilor de construcție a gazoductului de presiune înaltă spre satele /comunele: Gălășeni, Mălăiești și Șaptebani, grupul de lucru pentru achiziții din cadrul primăriei s.Șaptebani a decis angajarea lucrărilor de construcție, cu încheierea ulterioară a contractului de antrepriză în sumă de 2,4 mil.lei. Dat fiind că primăria nu dispunea de mijloace financiare, aceasta a format datorii față de antreprenor. Acest fapt poate afecta exercițiul bugetar pe anii viitori, deoarece suma angajată constituie mărimea bugetului local anual. La inițierea acestui obiectiv, atât AAPL de nivelul II, cât și AAPL de nivelul I nu dispuneau de o fundamentare corespunzătoare a necesității inițierii proiectului dat, ceea ce, în final, a generat cheltuieli ineficiente. Astfel, din lipsa consumatorilor, până la momentul actual gazoductul nu este dat în exploatare.

În mod similar, în lipsa unor previziuni și studii de fezabilitate, inclusiv privind sursele de finanțare, au fost inițiate lucrările de reparație a acoperișului școlii sportive din or.Rîșcani. Astfel, în lipsa unui proiect de reconstrucție, pe parcursul anului s-au valorificat doar 380,9 mii lei - pentru astereala din lemn a acoperișului. Din lipsa mijloacelor financiare pentru finalizarea reparației acoperișului (acoperirea cu ardezie), acesta nu a fost finisat, pe parcursul iernii fiind supus condițiilor climatice nefavorabile. Situația respectivă poate afecta calitatea lucrărilor și, respectiv, condiționează utilizarea ineficientă a banilor publici.

Secția cultură, cu acceptul Consiliului raional Rîșcani, a decis efectuarea lucrărilor capitale pentru dislocarea Școlii de arte plastice din or.Rîșcani într-un sediu nou, nedispunând de un proiect integrat, precum și de sursele financiare necesare pentru asigurarea finisării acestui obiectiv. Astfel, au fost efectuate lucrări de montare a ferestrelor și rețelelor electrice în sumă de 159,2 mii lei. Din lipsa surselor de finanțare, lucrările au fost suspendate pentru o perioadă nedeterminată, iar școala nominalizată continuă să-și desfășoare activitatea în sediul vechi, ceea ce denotă ineficiența mijloacelor valorificate.

Un caz de indisciplină financiară, care a determinat angajarea unor cheltuieli neasigurate financiar, a fost constatat la primăria s.Pîrjota. Astfel, grupul de lucru al primăriei a încheiat contractul pentru efectuarea lucrărilor de construcție a cazangeriei gimnaziului în sumă totală de 499,0 mii lei, dispunând de mijloace financiare doar în sumă de 300,0 mii lei.

• În cadrul misiunii de audit au fost constatate cazuri de nerespectare de către unii funcționari publici a prevederilor legale ce țin de declararea conflictului de interese la monitorizarea și recepționarea lucrărilor. Șeful SCGCD Rîșcani a coordonat și a vizat devizele locale și procesele-verbale de recepție a lucrărilor de reparație executate de unele primării în sumă de 98,8 mii lei, neinformând organul ierarhic superior despre gradul întâi de rudenie cu fondatorul întreprinderii de la care au fost recepționate lucrările, astfel încălcând prevederile art.9 din Legea nr.16 din 15.02.2008²⁹. Prin urmare, în cazul dat n-a fost soluționat conflictul de interese de către organul ierarhic superior, după cum prevede art.11 din legea menționată, ceea ce poate afecta eficiența utilizării mijloacelor publice. Totodată, auditul relevă că primăria s.Zăicani, în luna decembrie a

anului 2011, a transferat unui agent economic mijloace financiare în sumă de 49,4 mii lei, efectiv lucrările fiind executate abia în luna martie 2012. Și primăria s.Pîrjota a transferat agentului economic respectiv suma de 49,4 mii lei, pentru lucrările de construcție a sistemului de alimentare cu apă, potrivit proceselor-verbale de recepție, coordonate de SCGCD Rîșcani. Potrivit explicațiilor primarului s.Pîrjota, agentul economic real a livrat materiale în sumă de 33,0 mii lei, iar suma de 16,4 mii lei a fost transferată pentru lucrările efectiv neexecutate, astfel auditul avînd suspiciuni de fraudă la efectuarea lucrărilor respective.

• Unele AAPL din raion, precum și unele subdiviziuni ale Consiliului raional nu au respectat exigențele privind asigurarea calității în construcții. Astfel, ignorînd prevederile art.13 din Legea nr.721-XIII din 02.02.1996³⁰, potrivit cărora lucrările de construcții, precum și de modernizare, modificare, transformare, consolidare și de reparații se execută numai pe bază de proiect elaborat de către persoane fizice sau juridice licențiate în acest domeniu și verificat de Serviciul de stat pentru verificarea și expertizarea proiectelor și construcțiilor, unele entități au contractat lucrări de investiții și reparații capitale în sumă totală de 4,1 mil.lei³¹ în lipsa proiectelor elaborate și verificate în modul stabilit. Deficiența respectivă poate genera majorarea volumului de lucrări, precum și limitează controlul asupra valorificării mijloacelor publice în aceste scopuri.

• Unele AAPL, precum și subdiviziunile Consiliului raional Rîșcani nu au efectuat o monitorizare eficientă a executării lucrărilor de reparații capitale, ca rezultat achitînd lucrări de reparații capitale în sumă totală de 174,5 mii lei, care real nu au fost executate, astfel existînd suspiciuni de fraudă la utilizarea banilor publici.

Pe parcursul auditului, echipa de audit, în comun cu specialiștii în domeniu din cadrul entităților auditate, au verificat lucrările real executate, confruntîndu-le cu cele indicate în procesele-verbale de recepție a lucrărilor executate și achitate. Urmare a verificărilor, s-au depistat cazuri de executare neintegrală a lucrărilor de către agenții economici. În acest context, se exemplifică următoarele entități: primăria or.Costești - s-au achitat integral lucrările de reconstrucție a sistemului de încălzire la Liceul din or. Costești, efectiv nefiind executate lucrări în sumă de 45,3 mii lei; primăria s.Corlăteni - 3,1 mii lei (lucrările de amenajare a terenului la Liceul teoretic din s.Corlăteni); Comisariatul de poliție Rîșcani - 2,6 mii lei (lucrările de schimbare a timpăriei la clădirea administrativă); Secția cultură Rîșcani - 29,6 mii lei (lucrările de montare a ferestrelor și lucrările de montare a rețelelor electrice la Școala de arte plastice din or.Rîșcani); DGITS Rîșcani - 68,5 mii lei (inclusiv 54,1 mii lei - lucrările de reparație a acoperișului Școlii sportive din or.Rîșcani, și 14,4 mii lei - lucrările de reparație a Taberei de odihnă „Vulturăș” din s.Șaptebani); primăria s.Gălășeni - 3,3 mii lei (lucrările de reparație a acoperișului Casei de cultură din s.Gălășeni); primăria or.Rîșcani - 7,1 mii lei (lucrările de reparație a edificiilor sociale); primăria s.Văratice - 7,9 mii lei (lucrările de reparație a acoperișului Grădiniței de copii din s.Văratice); primăria s.Zăicani - 7,1 mii lei (lucrările de reparație capitală la Casa de cultură din s.Zăicani). Totodată, și primăria s.Nihoreni a acceptat procesele-verbale de recepție a lucrărilor de gazificare a cazangeriei liceului din sat, în care a fost inclus utilajul cu valoarea de 15,2 mii lei, care efectiv nu a fost instalat, păstrîndu-se la depozit. Factorii responsabili de lucrările respective nu au putut argumenta utilitatea utilajului.

• S-au constatat cazuri de acceptare de către persoanele responsabile a proceselor-verbale neveridice

²⁸Gălășeni, Mălăiești și Șaptebani.

²⁹Legea nr.16-XVI din 15.02.2008 „Cu privire la conflictul de interese”.

³⁰Legea nr.721-XIII din 02.02.1996 „Privind calitatea în construcții”.

privind recepția lucrărilor care efectiv nu erau executate. Totodată, potrivit acestora, mijloacele financiare au fost transferate integral antreprenorilor. Situația dată atestă iresponsabilitatea persoanelor implicate în acest proces, precum și poate conditiona neîndeplinirea lucrărilor de reparație. Astfel, Aparatul președintelui raionului a acceptat spre achitare procesele-verbale de recepție a lucrărilor de reparație a drumului în sumă totală de 250,0 mii lei, pe cînd auditul a constatat că lucrările la acest obiectiv încă se desfășurau. Cele menționate denotă că procesele-verbale de recepție a lucrărilor executate erau întocmite formal, antreprenorului fiindu-i achitate în avans mijloace bugetare în sumă totală de 250,0 mii lei. Mai mult decît atît, verificările auditului relevă executarea necalitativă a lucrărilor de reparație a drumului, deoarece pe unele porțiuni lipsea materialul din piatră spartă (neregulă care a fost omisă pe parcursul auditului), ceea ce denotă ineficiența cheltuielilor legate de lucrările menționate.

Un caz similar a fost constatat și la primăria s. Pîrjota, la execuția lucrărilor de construcție a cazangeriei și sistemului de încălzire la gimnaziul din localitate. Deși primăria, în luna decembrie 2011, a recepționat, conform proceselor-verbale, lucrările executate în sumă de 300,0 mii lei și a transferat mijloacele financiare antreprenorului la sfîrșitul anului, situația respectivă nu corespunde realității, deoarece verificările auditului au relevat că în luna aprilie 2012 lucrările în sumă de 220,0 mii lei nu erau executate. Conform explicației primarului s.Pîrjota, procesele-verbale au fost semnate la sfîrșitul anului pentru a beneficia de alocații de la bugetul raional, iar lucrările nu au fost executate din cauza condițiilor climatice nefavorabile.

- Primăria s.Șaptebani a reflectat eronat în procesele-verbale de recepție a lucrărilor executate valoarea utilajului în sumă de 330,5 mii lei la lucrările de construcție a gazoductului de presiune înaltă spre satele/comunele Gălășeni, Mălăiești și Șaptebani din r-nul Rîșcani. Astfel, auditul a constatat că utilajul respectiv nu a fost instalat de către antreprenorul S.A. „Promtehgaz”, aflîndu-se depozitat la agentul economic.

- În cadrul auditului au fost constatate deficiențe ce țin de executarea contractelor încheiate privind efectuarea lucrărilor de investiții și reparații capitale. În acest context, se menționează că Aparatul președintelui raionului și unele AAPL au recepționat lucrări de reparație în sumă totală de 2406,7 mii lei cu unele abateri de la prevederile contractuale (în unele cazuri, volumele au fost majorate, iar în altele - micșorate, sau executate alte lucrări față de devizul local), astfel nerespectîndu-se prevederile art.69 alin.(3) din Legea nr.96-XVI din 13.04.2007³². Cazuri analogice au fost constatate la următoarele entități: Consiliul raional Rîșcani - în sumă de 250,0 mii lei; DGÎTS - în sumă de 498,9 mii lei; primăria s.Nihoreni - în sumă de 462,6 mii lei; primăria com.Recea - în sumă de 895,2 mii lei, și la primăria s.Văratice - în sumă de 300,0 mii lei. Această iregularitate poate afecta calitatea lucrărilor de reparație efectuate și eficiența banilor publici.

- De asemenea, s-a constatat că primăria s.Șaptebani nu a asigurat calitatea lucrărilor de reparație a acoperișului grădiniței din localitate, conform contractului nr.17 din 19.04.2011, în sumă de 99,4 mii lei, deoarece materialele de construcție au fost procurate, iar lucrările s-au efectuat de către persoane fizice nelicențiate în acest domeniu.

Primăria or.Rîșcani, la efectuarea lucrărilor de construcții în sumă totală de 477,1 mii lei, nu a asigurat verificarea calității lucrărilor executate de către un responsabil tehnic atestat sau agenți economici de consultanță specializați, prin ce nu au fost respectate prevederile pct.2 din

Regulamentul aprobat prin Hotărîrea Guvernului nr.936 din 16.08.2006³³. Neregulile menționate pot afecta calitatea lucrărilor de construcții executate.

Recomandări:

10. Președintele raionului:

10.1. să demareze o investigare din oficiu privind conflictul de interese la coordonarea și vizarea devizelor locale și proceselor-verbale de recepție a lucrărilor de reparație de către șeful SCGCD Rîșcani, în cazurile cînd lucrările s-au executat de către agentul economic, la care în calitate de fondator și administrator figurau rudele de gradul întîii ale acestuia, cu adoptarea deciziei prevăzute de legislație;

10.2. să examineze neregulile în domeniul vizat, cu elaborarea și adoptarea unor proceduri ale sistemului de control intern, menite să asigure buna gestiune a banului public, precum și să întreprindă măsuri privind restituirea sumei de **174,5 mii lei**, achitată pentru lucrările de reparații capitale neexecutate;

10.3. în comun cu AAPL de nivelul I, să asigure elaborarea unei programe investiționale, inclusiv a studiilor de fezabilitate, cu identificarea surselor de finanțare a obiectivelor nefinalizate, precum și a celor inițiate, și evaluarea utilității acestora în perspectivă;

10.4. în comun cu Direcția Dezvoltare Comunitară, să asigure excluderea pe viitor a cazurilor de executare a lucrărilor de construcție din contul mijloacelor publice, în lipsa documentației de proiect și deviz, verificată și expertizată potrivit prevederilor legale, precum și excluderea cazurilor de neverificare a lucrărilor capitale de către responsabilii tehnici.

► Unele AAPL au efectuat cheltuieli neîntemeiate pentru întocmirea documentației de proiect în sumă totală de 202,5 mii lei.

Verificările privind corectitudinea executării cheltuielilor pentru întocmirea documentației de proiect, precum și înregistrarea lor în evidența contabilă au relevat efectuarea unor cheltuieli în perioada anului 2007, pe care auditul le consideră ca fiind executate cu suspiciuni de fraudă. Astfel, în perioada dată, primăriile s.Văratice și s.Horodiște, în comun cu Cooperativa de producție „Sanacon”, au semnat un contract tripartit, în temeiul căruia ultima urma să execute lucrări de proiectare a rețelelor de aprovizionare cu gaz natural de tensiune înaltă. Deși primăriile respective au semnat actul de primire-predare a documentației de proiect, facturile corespunzătoare, precum și au achitat integral antreprenorului costul lucrărilor în sumă de 152,0 mii lei, s-a constatat că efectiv lucrările respective nu au fost executate. Totodată, mijloacele respective au fost trecute la cheltuielile primăriilor, acestea neîntreprinzînd măsurile de rigoare, inclusiv prin intermediul instanțelor judecătorești, privind restituirea sumei de 152,0 mii lei. Un caz similar a fost constatat la primăria s.Duruitoarea Nouă, în sumă de 50,0 mii lei. Prin acțiunile factorilor de decizie din cadrul primăriilor menționate, bugetele locale au fost prejudiciate cu suma totală de 202,0 mii lei. De asemenea, se relevă lipsa de responsabilitate din partea șefului SCGCD, care este responsabil de monitorizarea lucrărilor respective.

Recomandări:

11. Consiliile locale și primăriile s.Văratice, s.Horodiște și s.Duruitoarea Nouă să întreprindă măsuri privind restituirea mijloacelor achitate integral pentru lucrările de proiectare nefinalizate.

12. Consiliul raional și președintele raionului Rîșcani să țină la control și să asigure primirea proiectelor rețelelor de aprovizionare cu gaz natural de tensiune înaltă pe traseul Văratice-Horodiște-Duruitoarea Nouă.

³¹Secția cultură Rîșcani, DGÎTS Rîșcani și primăriile: or.Rîșcani, sate/comunelor Recea, Costești, Gălășeni, Văratice.

³²Legea privind achizițiile publice nr.96-XVI din 13.04.2007 (în continuare - Legea nr.96-XVI din 13.04.2007).

³³Regulamentul privind expertiza tehnică în construcții, aprobat prin Hotărîrea Guvernului nr.936 din 16.08.2006 (cu modificările ulterioare).

• **Autoritățile contractante nu au dat dovadă de responsabilitate la achiziționarea mărfurilor și serviciilor, auditul identificând cazuri de desfășurare formală a procedurilor de achiziții, alte deficiențe și încălcări ale legislației la compartimentul dat, ceea ce afectează eficiența și eficacitatea utilizării mijloacelor publice pentru procurarea bunurilor și serviciilor.**

Astfel:

• Aparatul președintelui raionului și unele AAPL din raion au ignorat procedura legală de achiziții publice și au admis cazuri de achiziționare a bunurilor și serviciilor cu desfășurarea unor proceduri formale, fapt ce determină, în unele cazuri, concurența neloială pentru participanți. Cele menționate atestă iresponsabilitatea factorilor de decizie implicați în acest proces, precum și nerespectarea principiului transparenței achizițiilor publice.

În cadrul misiunii de audit au fost constatate 2 cazuri de efectuare formală a procedurii de achiziție publică pentru lucrările de investiții și reparații capitale în sumă totală de 622,8 mii lei. Astfel, grupurile de lucru pentru achiziții de la primăriile s.Nihoreni și s.Zăicani au organizat procedura de achiziționare a investițiilor și reparațiilor capitale în sumă de 462,8 mii lei și, respectiv, de 60,0 mii lei după executarea lucrărilor de către agenții economici. Un caz similar a fost constatat și la Aparatul președintelui raionului, la achiziționarea serviciilor de întreținere a drumurilor locale pe timp de iarnă, în valoare totală de 100,0 mii lei.

• Contrar prevederilor art.42 alin.(8) din Legea nr.96-XVI din 13.04.2007, grupul de lucru pentru achiziții al primăriei s. Șaptebani, la încheierea contractului, nu a solicitat de la antreprenor garanția bancară pentru buna execuție a lucrărilor în sumă totală de 120,6 mii lei, ceea ce constituie un impediment în disciplinarea antreprenorului privind executarea calitativă a lucrărilor. Cazuri similare au fost admise de Consiliul raional (la achiziționarea resurselor energetice – cărbuni) - în sumă totală de 109,2 mii lei, și de primăria or.Rîșcani (la achiziționarea produselor alimentare) - în sumă de 79,8 mii lei. La fel, cu nerespectarea cadrului legal, în procesul de inițiere a achiziției, grupurile de lucru din cadrul Aparatului președintelui raionului și al primăriei s.Șaptebani nu au solicitat agenților economici cîștigători garanția pentru oferta depusă în sumă de 21,9 mii lei și, respectiv, de 61,5 mii lei.

• Grupul de lucru pentru achiziții al primăriei or.Costești, precum și cel al DGİTS nu au respectat prevederile art.24 alin.(2) și alin.(3) din Legea nr.221-XVI din 19.10.2007³⁴, care stabilesc certificarea obligatorie sanitar-veterinară la comercializarea produselor și subproduselor de origine animală destinate consumului uman. Astfel, ambele grupuri de lucru nu au monitorizat suficient achizițiile produselor alimentare pentru copii, fiind admisă procurarea de la persoane fizice a 4,0 tone de lapte în sumă totală de 20,1 mii lei (pentru Grădinița din or. Costești) și a 1,6 tone de carne de porc în sumă totală de 108,9 mii lei (pentru Școala auxiliară din or.Costești) fără certificarea sanitar-veterinară respectivă, în așa mod expunînd riscului sănătatea copiilor.

La contractarea produselor alimentare, pe parcursul anului 2011, în sumă de 120,0 mii lei, grupul de lucru al SASPF nu a respectat procedurile de achiziții publice, și anume: transparența achizițiilor, asigurarea concurenței și combaterea concurenței neloiale. În acest context, se menționează neînregistrarea în modul corespunzător a invitațiilor de participare la concurs a operatorilor economici, precum și a ofertelor prezentate de către aceștia, prin ce nu s-au respectat pct.10 și pct.29 din Regulamentul aprobat

prin Hotărîrea Guvernului nr.245 din 04.03.2008³⁵.

Lipsa monitorizării din partea grupurilor de lucru ale Aparatului președintelui raionului și SASPF asupra executării contractelor de achiziții publice a permis unor agenți economici să livreze unele produse la prețuri majorate față de cele contractate sau necontractate în sumă totală de 12,2 mii lei.

• Grupurile de lucru pentru achiziții ale Aparatului președintelui raionului, DGİTS și Secției cultură au ignorat prevederile pct.16 din Regulamentul aprobat prin Hotărîrea Guvernului nr.148 din 14.02.2008³⁶, care prevede că contractul de achiziție publică de valoare mică se încheie pentru întreaga sumă atribuită acestui contract pe an. Ca rezultat, pe parcursul anului 2011, au fost încheiate mai multe contracte de achiziții publice de valoare mică pentru același tip de marfă.

• Multiple nereguli la achiziția publică de mică valoare au fost constatate la primăria or.Rîșcani. Astfel:

- nu s-a specificat marfa sau serviciile contractate în sumă totală de 126,0 mii lei. Mai mult decît atît, lipsesc justificările la deciziile adoptate privind selectarea agenților economici cîștigători, fapt ce poate determina ineficiența utilizării mijloacelor bugetare;

- Ignorîndu-se prevederile art.69 alin.(1) din Legea nr.96-XVI din 13.04.2007, a fost divizată achiziția publică prin încheierea de contracte separate, în scopul aplicării altei proceduri decît cea care urma a fi efectuată potrivit prezentei legi, în sumă totală de 288,4 mii lei (40 de contracte);

- au fost procurate mărfuri și servicii în sumă totală de 71,8 mii lei (5 contracte de achiziție publică de mică valoare și prin cererea ofertelor de prețuri) în alte scopuri decît cele planificate (pentru organizarea alegerilor locale - în sumă de 13,0 mii lei; pentru reparația camionului ce aparține întreprinderii municipale - în sumă de 10,0 mii lei etc.).

La achiziționarea mărfurilor și serviciilor, majoritatea entităților verificate nu au respectat un șir de reguli procedurale, ceea ce afectează transparența domeniului dat, și anume:

- nu au fost stabilite expres funcțiile fiecărui membru al grupului de lucru în parte, necesare pentru a fi exercitate în cadrul procedurilor de achiziții publice;

- nu s-au elaborat planuri anuale și trimestriale de efectuare a achizițiilor publice;

- nu se asigură de către autoritățile contractante integritatea dosarelor achizițiilor publice, existînd posibilitatea sustragerii sau înlocuirii înscrisurilor pe care acestea le conțin;

- nu au fost perfectate și transmise invitațiile de participare la un număr cît mai mare de operatori economici, încît să fie obținute cel puțin trei oferte, potrivit cerințelor prestabilite;

- atitudinea necorespunzătoare la exercitarea atribuțiilor de către membrii grupurilor de lucru a determinat neprezentarea către Agenția Achiziții Publice a dărilor de seamă privind achizițiile publice desfășurate.

Recomandări:

13. Președintele raionului să asigure desfășurarea unor instruiți în domeniul achizițiilor publice pentru membrii grupurilor de lucru din cadrul subdiviziunilor Consiliului raional și al AAPL de nivelul I, concomitent fiindu-le acordat suportul metodologic privind implementarea procedurilor de control intern la achiziționarea mărfurilor și serviciilor, inclusiv la descrierea proceselor aferente acestora.

³⁴Legea nr.221-XVI din 19.10.2007 „Privind activitatea sanitar-veterinară” (cu modificările și completările ulterioare).

³⁵Regulamentul cu privire la achiziția bunurilor și serviciilor prin cererea ofertelor de prețuri, aprobat prin Hotărîrea Guvernului nr.245 din 04.03.2008 (cu modificările și completările ulterioare).

³⁶Regulamentul achizițiilor publice de valoare mică, aprobat prin Hotărîrea Guvernului nr.148 din 14.02.2008.

14. AAPL din raion³⁷:

14.1. să respecte procedurile de achiziții publice, cu stabilirea responsabilităților clare pentru fiecare membru al grupului de lucru pentru achiziții, asigurarea integrității dosarelor achizițiilor publice, instituirea sistemului de control intern în vederea monitorizării executării contractelor de achiziții, pentru neadmiterea efectuării cheltuielilor neîntemeiate;

14.2. să asigure respectarea exigențelor privind certificarea sanitar-veterinară a produselor pentru alimentarea copiilor, în vederea excluderii riscului de îmbolnăvire.

➤ **Nu a fost respectat cadrul regulator la efectuarea cheltuielilor din contul mijloacelor bugetare pentru retribuirea muncii, fiind necesară sporirea responsabilității la compartimentul dat atât a executorilor principali de buget, cât și a celor secundari.**

În pofida faptului că atât Curtea de Conturi, cât și alte organe cu atribuții de control financiar au menționat de nenumărate ori despre încălcarea de către AAPL a prevederilor cadrului regulator la acordarea diferitor premii, sporuri funcționarilor publici și altor categorii de angajați, aceste nereguli se mai atestă. Per ansamblu, suma plăților achitate neregulamentar diferitor categorii de angajați din cadrul AAPL din raion este nesemnificativă, comparativ cu mijloacele publice utilizate pentru retribuirea muncii, dar este important de menționat că unele entități, an de an, admit aceleași deficiențe. Concomitent, auditul relevă iresponsabilitatea factorilor de decizie ai AAPL la acordarea diferitor plăți stimulatorii, achitarea plăților salariale prin cumul, fără a fi argumentat volumul de lucru efectiv efectuat. La fel, auditul relevă existența suspiciunilor de fraudă la utilizarea mijloacelor bugetare pentru retribuirea muncii. Situația dată urmează a fi analizată de toți conducătorii instituțiilor bugetare și cu desăvârșire va fi exclusă pe viitor.

- Auditul exemplifică următoarele cazuri de retribuire neregulamentară:

- ✓ În anul 2011, în baza dispoziției președintelui raionului, unor angajați din cadrul Aparatului președintelui raionului li s-a acordat sporul pentru intensitatea muncii fără a se ține cont de prevederile art.30 alin.(3) din Legea nr.355-XVI din 23.12.2005³⁸, conform căreia mărimea concretă a suplimentelor se stabilește pornindu-se de la volumul real de lucrări executate, în cuantum nu mai mic decât 50% și nu mai mare decât 100% din salariul funcției (salariul tarifar) pentru funcția cumulată a lucrătorului absent. Ca rezultat, la 6 angajați din Aparatul președintelui raionului li s-a calculat sporul pentru intensitatea muncii fără indicarea și argumentarea volumului real de lucrări executate, astfel admitându-se cheltuieli neregulamentare în sumă totală de 16,2 mii lei. Analogic, în baza ordinelor șefului DGF, la 13 angajați au fost acordate suplimente lunare la salariu pentru îndeplinirea unor sarcini de importanță majoră, înaltă competență profesională și intensitatea muncii, fără argumentarea conformă a acestora, astfel fiind efectuate cheltuieli neregulamentare în sumă totală de 51,0 mii lei, din care 11,1 mii lei - suplimentele șefului DGF, acordate în baza ordinului personal, dar nu conform ordinului conducătorului ierarhic superior (președintelui raionului), după cum prevăd actele normative în vigoare.

- ✓ Contrar prescripțiilor Hotărârii Guvernului nr.863 din 01.08.2006³⁹ (pct.1 și pct.5) și prevederilor Legii nr.245-XVI din 27.11.2008⁴⁰, unor angajați din cadrul Aparatului preșe-

dintelui raionului le-au fost stabilite și achitate neregulamentar sporuri pentru acces permanent la secretul de stat în sumă totală de 13,3 mii lei.

- ✓ La Aparatul președintelui raionului, deși pe tot parcursul anului 2011 doi angajați au fost tabelati cu 8 ore/zi, contabilitatea le-a calculat acestora salariul pentru 12 ore (1,5 salariu), în lipsa argumentelor/probelor respective de confirmare a executării de către aceștia a unor activități adiționale, astfel fiind efectuate cheltuieli neîntemeiate în sumă totală de 8,8 mii lei. Președintele raionului, ignorând Decizia Consiliului raional (nr.07/01 din 09.12.2010), a admis angajarea personalului în cadrul Aparatului președintelui raionului cu depășirea numărului-limită aprobat (cu 0,5 unitate de personal), ceea ce a determinat efectuarea unor cheltuieli suplimentare în sumă de 10,0 mii lei. Tot la autoritatea publică locală respectivă s-a constatat remunerarea unui angajat care a beneficiat de plata indemnizației de concediu în paralel cu salariul calculat și achitat pe perioada respectivă, astfel fiind suportate cheltuieli neîntemeiate în sumă de 3,2 mii lei.

- ✓ Nu au fost respectate prevederile legale⁴¹ la calcularea și achitarea către secretarul Consiliului raional a indemnizației unice în legătură cu pensionarea, ca urmare, în loc de 4,5 mii lei, acestuia i s-au calculat și achitat 9,0 mii lei, astfel fiind admise cheltuieli neregulamentare în sumă de 4,5 mii lei.

- ✓ Acordarea premiului unic primarului com. Răcăria s-a efectuat (în baza deciziei Consiliului local) cu nerespectarea pct.4 din Hotărârea Guvernului nr.381 din 13.04.2006⁴², potrivit căruia mărimea maximă a premiilor curente pentru conducători nu poate depăși 50% din salariul de bază lunar. Astfel, cu depășirea limitei stabilite, a fost calculat și achitat neregulamentar premiul în sumă de 4,5 mii lei.

- ✓ Primăria or.Rîșcani, fără temei juridic, a inclus în statele sale de personal 8 unități, care de fapt au activat în cadrul pieței centrale. Situația respectivă s-a înregistrat pe parcursul mai multor ani, persoanele fiind remunerate din contul alocațiilor bugetare planificate pentru retribuirea muncii. În așa mod, pe parcursul anului 2011, în aceste scopuri s-au utilizat mijloace bugetare în sumă totală de 109,8 mii lei. De menționat că condițiile de salarizare pentru unitățile de personal respective au fost stabilite la discreția primarului, fără a se ține cont de cadrul legal, care prevede retribuirea muncii în sectorul bugetar și cel real pentru personalul menționat⁴³. Astfel, directorul pieței a primit salariul fix în mărime de 2700 lei, lucrătorii tehnici - 1100 lei, iar controlorii pieței - diferențiat, în dependență de taxa de piață încasată etc., în rezultat fiind utilizate neregulamentar mijloace bugetare în sumă totală de 67,9 mii lei.

- În cadrul AAPL nu se respectă procedura legală privind cumularea funcțiilor de către unii funcționari publici, alte categorii de angajați, totodată lipsind argumentările privind volumul lucrului efectiv executat de persoanele respective. Astfel:

- ✓ În anul 2011, primăria or.Rîșcani, dispunând de 2 unități vacante, a admis stabilirea muncii prin cumul: juristului - 0,5 unități din funcția de arhitect; specialistului în problemele recrutării și încorporării, precum și specialistului pentru reglementarea regimului funciar - respectiv, 0,20 unități și 0,30 unități din funcția de specialist în construcții, gospodăria comunală și drumuri, calculele și plățile respective efectuându-se în lipsa probelor corespunzătoare privind lucrul efectuat pentru unitățile cumulate, în sumă totală de

³⁷DGITS, Aparatul președintelui raionului, SASPF și primăriile satelor/comunelor: Nihoreni, Zăicani, Saptebani, Costesti, or.Rîșcani.

³⁸Legea RM nr.355-XVI din 23.12.2005 „Cu privire la sistemul de salarizare în sectorul bugetar” (cu modificările și completările ulterioare).

³⁹Hotărârea Guvernului nr.863 din 01.08.2006 „Cu privire la stabilirea pentru funcționarii publici a sporurilor la salariul de funcție pentru acces permanent la secretul de stat” (cu modificările și completările ulterioare).

⁴⁰Legea cu privire la secretul de stat nr.245-XVI din 27.11.2008 (cu modificările și completările ulterioare).

⁴¹Art.42 alin.(3) din Legea nr.158-XVI din 02.07.2008 „Cu privire la funcția publică și statutul funcționarului public” (cu modificările și completările ulterioare).

⁴²Hotărârea Guvernului nr.381 din 13.04.2006 „Cu privire la condițiile de salarizare a personalului din unitățile bugetare” (cu modificările și completările ulterioare).

⁴³Art.11-14 din Legea salarizării nr.847-XV din 14.02.2002 și pct.1 din Hotărârea Guvernului nr.165 din 09.03.2010 „Cu privire la cuantumul minim garantat al salariului în sectorul real” (cu modificările și completările ulterioare).

35,4 mii lei (inclusiv plățile ce derivă din ele în sumă de 7,4 mii lei).

✓ La fel, în baza ordinelor șefului DGF, emise încă în anul 2006⁴⁴, în anul 2011, la 3 angajați din cadrul DGF li s-au calculat și achitat suplimente în mărime de 50% pentru cumularea funcției temporar vacante (din contul salariului a 2 funcții vacante în ultimii 5 ani (2006-2011): specialist principal pentru prognozarea și administrarea veniturilor și specialist coordonator pentru rapoarte și analiză în sistemul bugetar), în sumă totală de 11,9 mii lei, inclusiv plățile ce derivă din ele. De menționat că neîntreprinderea măsurilor în vederea completării unităților menționate a influențat negativ asupra prognozei și planificării procesului bugetar. Totodată, plățile achitate neregulamentar la DGF au condiționat majorarea ajutoarelor materiale acordate, premiilor, indemnizațiilor de concediu, ceea ce a cauzat efectuarea plăților neîntemeiate în sumă totală de 16,6 mii lei.

✓ Au fost constatate cazuri de nerespectare a pct.4 din Anexa nr.4 la Hotărârea Guvernului nr.201 din 11.03.2009⁴⁵, care prevede că munca prin cumul poate fi desfășurată de funcționarii publici în cadrul diferitelor persoane juridice, inclusiv întreprinderi municipale, a căror activitate nu este controlată, subordonată autorității publice în care este angajat. Astfel, în baza dispoziției președintelui raionului, managerului-șef al I.M. „BPPSA” i-a fost stabilită plata pentru îndeplinirea (temporară) a obligațiilor de muncă ale arhitectului-șef al raionului în mărime de 70% din salariul tarifar, cu toate că activitatea întreprinderii menționate ține de competența autorității publice în care este angajat. De menționat că retribuirea muncii pentru funcția de arhitect-șef a fost efectuată în lipsa dosarului personal și a fișei postului pentru funcția respectivă, fără a fi solicitate documentele respective privind studiile, vechimea în muncă, copia buletinului de identitate etc., ceea ce a dus la calcularea salariului în mărime de 100% din salariul tarifar, pe cînd în lipsa studiilor superioare acesta urma a fi calculat reieșind din 85% din salariul tarifar. Totodată, în ambele locuri de muncă a persoanei menționate a fost înregistrat un orar complet de lucru (8 ore). Ca urmare a celor menționate, pentru remunerarea unității de personal respective, din bugetul local au fost efectuate cheltuieli neregulamentare în sumă totală de 15,6 mii lei.

✓ În alt caz, juristul din cadrul IFS pe raionul Rîșcani, în paralel cu funcția de bază, activa prin cumul (4 ore/zi) și la DGF, în ambele locuri fiind înregistrat cu un orar complet de lucru. De menționat că DGF nu a respectat procedura de angajare a specialistului principal în problemele juridice. Astfel, DGF, deși dispunea de o unitate de jurist, ignorînd prevederile art.28 din Legea nr.158-XVI din 04.04.2008⁴⁶ și neorganizînd concurs pentru ocuparea funcției vacante, a angajat persoana sus-menționată în funcția respectivă prin cumul, cu remunerarea în mărime de 0,5 salariu (ordinul șefului DGF nr.01/p din 17.01.2011). Ca urmare, cheltuielile neregulamentare suportate de DGF au constituit 10,3 mii lei.

✓ În urma confruntării datelor din sistemul informațional al IFS pe raionul Rîșcani cu datele primăriei com. Alexandrești, s-a constatat că directorul Gimnaziului din com.Cucuietii Vechi (din componența acestei primării), în paralel cu funcția de director și cea de profesor (9 ore/săptămînal), este angajat cu un salariu deplin în funcția de șef al Punctului de schimb și colectare a materiei prime din s.Gălășeni al S.A. „Floarea Soarelui”. Astfel, în anul 2011, persoana respectivă a activat în ambele locuri, avînd același program de lucru. Pentru perioada respectivă, la locul de

muncă de bază i-a fost calculat și achitat salariul în sumă de 77,0 mii lei. Directorul gimnaziului a explicat că lucrul prin cumul era executat de către o altă persoană.

Cu nerespectarea prevederilor pct.6 din Regulile aprobate prin Hotărîrea Guvernului nr.201 din 11.03.2009, secretarului primăriei s.Sturzeni i-a fost calculat și achitat salariu pentru cumulul funcției didactice cu depășirea limitelor maxime stabilite (nu mai mult de 6 ore pe săptămîină).

• Cazuri de retribuire a muncii cu suspiciuni de fraudă au fost constatate la Casa de creație Rîșcani din cadrul DGÎTS. Astfel:

- verificările (cu ieșirea în teren) la Casa de creație Rîșcani au relevat că 4 angajați ai acesteia, inclusiv directorul Casei de creație, nu efectuau orele de cerc conform orarului, iar două cercuri care activau aveau prezenți un număr foarte mic de copii (respectiv, 1 și 4 copii), față de numărul copiilor înscrși la cercuri. Mai mult decît atît, în perioada anilor de studii 2010-2011 și 2011-2012, directorul Casei de creație, în paralel cu funcția de bază, a fost salarizat adăugător reieșind din 9 ore de cerc/săptămînal (0,5 salariu). Totodată, ca deținător al patentei de întreprinzător, începînd cu anul 2001, persoana dată activa la piața din or.Rîșcani (în zilele marți-duminică, orele 10:00 - 13:00). În aceste condiții, doar pentru perioada 01.01.2011 - 31.03.2012, salariul achitat pentru 816 ore efectiv nelucrate de către directorul Casei de creație a constituit 25,9 mii lei, inclusiv plățile ce derivă din acesta;

- analogic, în rezultatul verificării la fața locului, s-a constatat că nu desfășura activitățile respective cercul „Franceza distractivă” în incinta gimnaziului din componența primăriei s.Borosenii Noi (filiala Casei de creație Rîșcani). Deși statul a dat posibilitate la 4 grupe (54 de copii) din s.Borosenii Noi să studieze adăugător și fără plată limba străină (cerc care include 25 ore/săptămînal), elevii, nefiind la curent despre existența cercului, nu au beneficiat de aceste servicii. Totodată, în anii 2010-2011, conducătorul cercului respectiv (ruda directorului Casei de creație), care nu și-a onorat atribuțiile funcționale conform orarului de activitate a cercului, a beneficiat de un salariu în sumă totală de 94,7 mii lei, inclusiv plățile ce derivă din acesta;

- un angajat din cadrul Casei de creație Rîșcani, în anul 2011, în cadrul aceluiași program de lucru, a desfășurat activități în cadrul a 3 instituții bugetare (conducător al cercului de dansuri moderne la Casa de creație; conducător al colectivului cu titlul „model” de dansuri moderne „Aisidora” la Secția cultură; metodist la Casa de cultură a primăriei s.Nihoreni), fiind remunerat cu suma totală de 45,8 mii lei⁴⁷. În pofida faptului că a fost remunerată din contul mijloacelor bugetare, precum și a utilizat gratuit sala din incinta grădiniței de copii a primăriei or.Rîșcani, persoana respectivă a acordat copiilor servicii contra plată (60 lei/lunar pentru fiecare copil), astfel acumulînd mijloace financiare în sumă totală de 28,8 mii lei. Ca urmare a lipsei controlului din partea conducătorilor instituțiilor menționate, mijloacele financiare acumulate nu au fost contabilizate corespunzător, acestea fiind utilizate la discreția persoanei menționate;

- un alt angajat din cadrul Casei de creație Rîșcani, în anul 2011, a desfășurat activități în paralel, în cadrul aceluiași program de lucru, ca conducător al cercului „Dansuri populare” (la Casa de creație) și ca conducător al colectivului cu titlul „model”, ansamblul de muzică și dans popular „Moștenitorii” (la Secția cultură). În realitate, persoana respectivă este președintele Organizației obștești

⁴⁴Ordinul șefului DGF cu privire la atribuirea unor funcții suplimentare (nr.24/p din 01.12.2006; nr.17/p din 29.09.2006; nr.5/p din 06.03.2006).

⁴⁵Hotărîrea Guvernului nr.201 din 11.03.2009 „Privind punerea în aplicare a prevederilor Legii nr.158-XVI din 4 iulie 2008 cu privire la funcția publică și statutul funcționarului public”(în continuare – Hotărîrea Guvernului nr.201 din 11.03.2009).

⁴⁶Legea nr.158-XVI din 4 iulie 2008 „Cu privire la funcția publică și statutul funcționarului public” (cu modificările și completările ulterioare).

⁴⁷Casa de creație - 27,3 mii lei; Secția cultură - 15,5 mii lei; Casa de cultură a primăriei s.Nihoreni - 3,0 mii lei.

„Trandafirul Moldovei” și conducătorul ansamblului de muzică și dans popular „Moștenitorii” din cadrul acesteia. În condițiile menționate, pe parcursul anului 2011, persoana respectivă a fost remunerată cu suma totală de 74,5 mii lei, inclusiv la Casa de creație – cu 57,7 mii lei, și la Secția cultură – cu 16,8 mii lei.

✓ Neimplementarea de către primăria or. Rîșcani a unui sistem de control intern corespunzător asupra retribuirii muncii a determinat admiterea cazurilor de salarizare a unor angajați care efectiv nu și-au exercitat atribuțiile funcționale. Astfel, verificările selective efectuate pe parcursul auditului la unele subdiviziuni ale primăriei (biblioteca pentru copii) au relevat că, pe parcursul anului 2011, un angajat a lipsit de la locul de muncă 179 de zile, aflându-se în perioada respectivă peste hotarele țării. În pofida celor menționate, conducătorul bibliotecii nu a declarat acest fapt și a admis reflectarea eronată a datelor în tabelul de pontaj, astfel confirmând aflarea acestuia la locul de muncă. Din explicațiile conducătorului bibliotecii reiese că acesta a primit salariul în sumă de 10,1 mii lei în locul persoanei absente.

Recomandări:

15. Consiliul orășenesc Rîșcani să revizuiască statele de personal ale primăriei, cu aducerea acestora în conformitate cu cadrul normativ existent.

16. Primăria or. Rîșcani:

16.1. să efectueze o investigare de serviciu asupra cazului de întocmire a documentelor oficiale cu conținut neveridic, cu întreprinderea măsurilor prevăzute de legislație față de persoanele vinovate, concomitent intensificând controlul intern la componenta dată;

16.2. să excludă cumularea neîntemeiată a funcțiilor de către angajații care nu întrunesc calificativele profesionale obligatorii;

16.3. să implementeze proceduri de control intern, menite să asigure excluderea cazurilor de încălcare a normelor legale și de achitare neîntemeiată a salariilor;

16.4. să asigure restituirea cheltuielilor neîntemeiate pentru salarizarea lucrătorului bibliotecii din contul persoanelor de răspundere vinovate, în conformitate cu prevederile legislației în vigoare;

16.5. să revadă condițiile de salarizare a lucrătorilor pieței, cu încadrarea acestora în limitele regulamentare.

17. DGF să asigure desfășurarea unor instruirii pentru angajații AAPL de nivelul I în domeniul aplicării legislației muncii și să le acorde suportul metodologic privind implementarea procedurilor de control intern la efectuarea plăților pentru retribuirea muncii.

18. Președintele raionului:

18.1. să respecte actele normative ce reglementează domeniul retribuirii muncii și să asigure implementarea unui control intern adecvat, cu înlăturarea neajunsurilor și încălcărilor constatate;

18.2. să asigure sporirea responsabilităților managementului financiar-contabil, cu direcționarea acestuia spre identificarea soluțiilor menite să prevină fenomenul fraudei și risipei de bani publici;

18.3. să examineze cazurile de remunerare neconformă a muncii angajaților, cu întreprinderea măsurilor de conformare a plăților respective la prevederile actelor normative în vigoare;

18.4. să întreprindă măsurile de rigoare, în conformitate cu prevederile legislației în vigoare, în vederea restituirii plăților achitate neregulamentar.

➤ **Primăria or. Rîșcani a admis utilizarea mijloacelor bugetare pentru acoperirea unor cheltuieli ce nu-i aparțin, cauzînd bugetului local prejudicii materiale în sumă de 14,2 mii lei.**

Astfel:

• În cazul transmiterii în locațiune Î.I. „Guțu Andrei” (c.f. 108602006306) a unei încăperi din Casa de cultură (pentru sală de calculatoare), primăria or. Rîșcani nu a înaintat către plată pentru anul 2011 factura pentru acoperirea cheltuielilor legate de livrarea energiei electrice și celei termice, astfel, conform calculelor prezentate de către contabilitatea primăriei, admitînd cauzarea unei pagube bugetului local în sumă de 7,6 mii lei.

• În lipsa contractelor de locațiune, au fost folosite în comun încăperi cu suprafața de 122,0 m² de către colectivul artistic „model”, ansamblul de muzică și dans popular „Moștenitorii” și Organizația obștească „Trandafirul Moldovei” (c.f. 31343792) (grădinița nr.10), și cu suprafața de 49,5 m² - de către formațiunea artistică „model” „Aisidora” (cercul de dans, grădinița nr.7). Conform prevederilor art.13 și Anexei nr.8 din Legea nr.52⁴⁸, plata minimă pentru chirie anuală în aceste 2 cazuri trebuia să constituie 21,2 mii lei - venitul ratat la bugetul local. Colectivul artistic „model”, ansamblul de muzică și dansuri populare „Moștenitorii”, O.O. „Trandafirul Moldovei” și formațiunea artistică „model” „Aisidora” (cercul de dansuri) nu au achitat serviciile comunale pentru încăperile care le-au utilizat (lumina, energia termică, apa), astfel, conform datelor prezentate de contabilitatea primăriei, bugetului local fiindu-i cauzate pagube în sumă totală de **6,6** mii lei.

Recomandări:

19. Primăria or. Rîșcani:

19.1. să aplice proceduri de control eficiente, în vederea neadmiterii utilizării mijloacelor bugetare pentru acoperirea cheltuielilor ce nu-i aparțin;

19.2. să negocieze cu Î.I. „Guțu Andrei”, colectivul artistic „model”, ansamblul de muzică și dans popular „Moștenitorii”, O.O. „Trandafirul Moldovei” și formațiunea artistică „model” „Aisidora” (cercul de dansuri) achitarea energiei electrice și celei termice consumate, sau să asigure acoperirea acestor cheltuieli din contul persoanelor de răspundere din aparatul primăriei care sînt vinovate de cauzarea pagubei materiale bugetului local.

➤ **Nerespectarea normelor de păstrare a produselor alimentare pentru alimentarea copiilor în instituțiile preșcolare subordonate DGÎTS creează riscuri majore pentru sănătatea copiilor.**

Atît conducerea DGÎTS, AAPL de nivelul I, cît și a instituțiilor de învățămînt subordonate acestora nu au asigurat un management riguros, precum și un control intern adecvat asupra cheltuielilor pentru alimentarea copiilor; nu au creat condițiile necesare de păstrare a produselor în instituțiile de învățămînt și preșcolare, folosind unele metode care sînt în detrimentul sănătății copiilor. Ca rezultat, în urma procedurilor de audit efectuate, au fost constatate cantități de legume și fructe alterate, precum și conservate în condiții ce contravin Regulilor și normelor sanitare „Igienă instituțiilor preșcolare” nr.06.7.3.21 din 01.11.1996, aprobate de medicul-șef sanitar de stat al Republicii Moldova.

Întru argumentarea celor menționate, se exemplifică următoarele.

• Verificările efectuate la unele instituții de învățămînt subordonate (metodic) DGÎTS și (financiar) UAT de nivelul I⁴⁹ relevă că meniurile au fost întocmite cu un șir de nereguli: nu în toate cazurile a fost indicat numărul consumatorilor, greutatea porțiilor și norma în grame pentru fiecare produs în parte; au fost admise corectări neargumentate, în mai multe meniuri același tip de produs fiind trecut la cheltuieli în norme cantitative diferite; lipsesc registrele de evidență a produselor alimentare. Această situație a dus la utilizarea neeficientă a produselor alimentare

⁴⁸Legea bugetului de stat pe anul 2011 nr. 52 din 31.03.2011.

⁴⁹Primăriile: or. Rîșcani (Grădinița de copii nr.10; Gimnaziul „Gheorghe Rîșcanu”; Liceul teoretic „Dimitrie Cantemir”); or. Costești – Liceul teoretic „S. Lucaci”; s. Hiliuți - Grădinița de copii.

și denotă lipsa controlului intern corespunzător.

- Urmare inventarierilor efectuate în procesul auditului, la 4 instituții s-au constatat lipsuri de produse alimentare în sumă totală de 12,5 mii lei, precum și surplusuri de acestea în sumă totală de 2,8 mii lei. De menționat că cea mai considerabilă lipsă de produse alimentare (189,5 kg de fructe uscate în sumă de 10,4 mii lei) a fost admisă la primăria or. Rîșcani și se datorează achiziției și contabilizării neconforme a acestora. Cu toate că o tonă de fructe uscate în sumă de 55,0 mii lei au fost achitate integral și luate la evidență de contabilitatea primăriei, în realitate fructele au rămas la furnizor, fiind primite periodic (după necesitate), prin intermediul șefului de gospodărie al Grădiniței de copii nr.10, fără semnarea de către părți a documentelor corespunzătoare (facturi de uz intern), ceea ce contravine art.19 din Legea contabilității. Un astfel de mod netransparent de primire-predare a produselor alimentare a fost constatat și la alte 8 instituții de învățământ și preșcolare⁵⁰ din componența primăriei or. Rîșcani.

- Auditul a constatat că în depozitele unor instituții de învățământ se păstrau legume și fructe alterate, care urmau a fi utilizate pentru alimentarea copiilor. Astfel, la Liceul teoretic din or. Costești, în condiții neprielnice (pe podea, în ambalaj deteriorat și murdar), se păstrau 120 kg de mere, care erau alterate și acoperite cu mușegai. Totodată, întru neadmiterea alterării în continuare a legumelor, în unele instituții de învățământ (Gimnaziul „Gheorghe Rîșcanu”; Liceul teoretic „Dimitrie Cantemir” din or. Rîșcani) au fost inițiate proceduri de conservare a morcovului, această procedură de preparare a legumelor fiind contrară prevederilor capitolului IX alin.(7) din Regulile și normele sanitare „Igienă instituțiilor preșcolare”. Se relevă și faptul că ambalajul cu producția preparată în condiții ce nu corespund regulilor și normelor sanitare nu au fost închise ermetic și sterilizate, din care cauză producția conservată era acoperită cu mușegai, ceea ce creează riscuri majore de îmbolnăvire a copiilor (vezi foto, Anexa nr.5).

- În rezultatul verificărilor s-a constatat că în incinta Liceului teoretic „Dimitrie Cantemir” activa o unitate comercială (ca bufet) fără a avea înregistrată forma juridică respectivă. Aceasta comercializa produse alimentare, care, în opinia auditului, nu sînt indicate pentru sănătatea copiilor (cupturi achiziționate de la persoane fizice în lipsa documentelor de proveniență). De menționat că proprietarul bufetului este fiica directorului, iar directorul adjunct pe gospodărie este furnizorul copturilor fără documente de proveniență. Totodată, angajații de la bucătărie, în lipsa controlului corespunzător, au reușit să dosească 30 litri de lapte, care deja era trecut la cheltuieli, conform meniului pentru ziua respectivă.

- Nereguli în alimentarea copiilor au fost constatate și la Gimnaziul „Gheorghe Rîșcanu”. La repartizarea produselor pentru alimentația copiilor, persoanele responsabile nu țineau cont de norma pentru o porție pregătită. Ca urmare, în urma verificărilor, s-a constatat că în porțiile eliberate copiilor norma de carne era diminuată cu 11-31 grame, față de 65 gr. necesare.

Recomandări:

20. DGÎTS și primăriile or. Rîșcani, or. Costești:

20.1. să asigure planificarea adecvată a necesarului de produse alimentare și păstrarea lor în condiții care să corespundă cerințelor regulamentare, cu interzicerea conservării legumelor în instituțiile de învățământ;

20.2. să efectueze inventarierea produselor alimentare, cu luarea măsurilor de rigoare în vederea contabilizării conforme a acestora, precum și implementării unor proceduri eficiente de control intern în domeniul dat;

20.3. să întreprindă măsurile de rigoare pentru recuperarea pierderilor în urma lipsei produselor alimentare, precum și alterării acestora.

Obiectivul III: Au respectat UAT auditate cerințele legale privind administrarea prudentă și eficientă a patrimoniului public aflat în gestiune?

Misiunea de audit a constatat că sistemul de management al gestionării patrimoniului public în raionul Rîșcani nu a fost conformat prevederilor legale, astfel fiind afectat de un șir de deficiențe și lacune, ce se exprimă prin: lipsa unei evidențe corespunzătoare a patrimoniului public și a raportării veridice a situațiilor patrimoniale; neasigurarea înregistrării integrale a dreptului de proprietate la organul cadastral; neîncheierea contractelor de comodat privind transmiterea patrimoniului în gestiune; nedeterminarea responsabilității manageriale a conducătorilor întreprinderilor pentru buna gestiune a bunurilor încredințate etc. Toate acestea se datorează lipsei în cadrul AAPL din raion a unei politici exhaustive de reglementare a modului de gestionare a patrimoniului public local, care, în consecință, lipsește bugetele UAT de venituri pasibile încasării, necesare pentru asigurarea îndeplinirii obligațiilor legale ale AAPL. Totodată, nu este veridică și necesită restabilire evidența patrimoniului public transmis în gestiune economică întreprinderilor municipale și instituțiilor medico-sanitare publice.

Întru argumentarea celor expuse, menționăm următoarele.

• Există deficiențe în evidența și administrarea patrimoniului public local

Potrivit art.9 din Legea nr.121-XVI din 04.05.2007⁵¹, în competența AAPL intră exercitarea controlului asupra integrității și folosirii eficiente a patrimoniului UAT. Punctul 127 din Instrucțiunea aprobată prin Ordinul Ministerului Finanțelor nr.94 din 19.07.2010 stabilește că investițiile pe termen lung investite în capitalul altor întreprinderi urmează a fi reflectat la subcontul 135 „Investiții pe termen lung în părți nelegate”. În pofida celor menționate, unele AAPL de nivelul I nu dețin o evidență exhaustivă a patrimoniului ce le aparține cu drept de proprietate, care a fost transmis în capitalul social sau în gestiunea economică a întreprinderilor municipale înființate. În aceste condiții, la situația din 31.12.2011, contabilitățile centralizate ale 4 primării nu aveau înregistrate în evidența contabilă valoarea mijloacelor fixe transmise în capitalul social sau în gestiunea economică a 4 întreprinderi municipale, în sumă totală de 15,3 mil.lei (primăriile: or. Rîșcani – 11,4 mil.lei; or. Costești – 2606,2 mii lei; s.Sturzeni – 444,1 mii lei; s.Zăicani – 915,1 mii lei, ultimele trei AAPL transmitînd patrimoniul în gestiune economică). Totodată, deși, în baza unor acte de primire-predare, primăriile com. Răcăria și s.Văratice au transmis mijloace fixe în capitalul social al întreprinderilor municipale în sumă totală de 2,4 mil. lei, acestea pînă în prezent figurează în evidența contabilă la conul 01 „Mijloace fixe”, nefiind reflectate regulamentul la subcontul 135 „Investiții pe termen lung în părți nelegate”.

Contrar normelor legale, între conducătorii întreprinderilor municipale și consiliile locale n-au fost încheiate contracte, care ar reglementa relațiile dintre fondator și administrator, precum și modul și condițiile de remunerare a acestora; nu au fost întocmite acte de predare-primire a patrimoniului în gestiune, toate acestea diminuînd responsabilitățile pentru buna gestiune a patrimoniului public local.

Auditul a constatat că fondatorii nu au analizat cauzele care generează pierderi la întreprinderile fondate, cu aprobarea unui plan de revigorare a acestora. Astfel, analiza rapoartelor financiare ale întreprinderilor municipale

⁵⁰Grădinițele de copii din or. Rîșcani nr.1, nr.5, nr.6, nr.7; Gimnaziul „Gheorghe Rîșcanu”; Liceul teoretic „Dimitrie Cantemir”; Grădinița și școala din Rămăzan.

⁵¹Legea nr.121-XVI din 04.05.2007 „Privind administrarea și deținutarea proprietății publice (cu modificările și completările ulterioare).”

denotă că, în anul 2010, 8 întreprinderi municipale (din cele 13 fondate) au înregistrat pierderi financiare în sumă totală de 497,2 mii lei⁵² (declarate în anul 2011). Deși în anii 2009-2010 au fost fondate 2 întreprinderi municipale⁵³, acestea pînă în prezent nu funcționează.

AAPL din or. Rîșcani nu și-au exercitat competențele atribuite prin lege⁵⁴ privind înființarea și determinarea formei organizatorico-juridice a activității pieței orășenești. Astfel, încă din anul 1996 piața centrală mixtă se află la balanța primăriei, avînd un statut nedeterminat. Deși entitatea practică activitate de antreprenoriat, aceasta nu a fost înregistrată ca întreprindere municipală. În acest context, se relevă că toate cheltuielile pentru întreținerea acesteia sînt suportate din contul bugetului primăriei, iar veniturile acumulate sînt înregistrate integral ca taxe de piață. Pînă în prezent, atît administrația pieței, cît și primăria or. Rîșcani nu au elaborat un regulament de funcționare a acesteia, prin ce nu au respectat prevederile pct.4 din Hotărîrea Guvernului nr.955 din 21.08.2004⁵⁵. De asemenea, primăria or. Rîșcani nu a documentat și implementat proceduri de control intern care urmează a fi aplicate pentru verificarea activității pieței.

- Ca urmare a unei decizii a Consiliului raional (nr.03/05 din 17.06.2004), s-a creat o stare confuză în gestionarea patrimoniului unor AAPL din raion. Astfel, la situația din 31.12.2011, primăria s.Hiliuți are reflectată în evidența contabilă Tabăra de odihnă (o căsuță) situată în s.Șaptebani, cu costul de bilanț de 15,0 mii lei. Totodată, potrivit deciziei Consiliului raional, Tabăra de odihnă „Vulturăș” din s.Șaptebani (care includea 14 căsuțe, inclusiv cea a primăriei s.Hiliuți), cu valoarea de bilanț de 1,5 mil. lei, este gestionată de către DGITS. Potrivit deciziei indicate a Consiliului raional, AAPL de nivelul I urmau să transmită gratuit căsuțele taberei de odihnă la balanța Consiliului raional, însă transmiterea bunurilor nu s-a efectuat în modul stabilit. Ca urmare, DGITS, în mod unilateral, a contabilizat Tabăra de odihnă cu valoarea evaluată de OCT în sumă totală de 917,9 mii lei, aceasta fiind majorată pînă la suma de 1,5 mil.lei (la situația din 31.12.2011), din contul reparațiilor capitale. Totodată, evidența unora și aceluiași imobile la mai multe AAPL denaturează Raportul financiar cu privire la patrimoniul public gestionat. Aceste nereguli denotă că pe parcursul mai multor ani inventariile efectuate la instituțiile bugetare au purtat un caracter formal și nu asigură veridicitatea datelor raportate. La fel, se relevă că DGF nu a asigurat un control adecvat la componenta dată.

- Auditul a constatat o administrare ineficientă a Internatului școlii de către primăria com. Recea. Imobilul respectiv figurează în datele evidenței contabile cu valoarea de bilanț în sumă de 0,6 mil.lei (dat în exploatare – anul 1972), la momentul actual nefiind utilizat în procesul tehnologic. În pofida faptului că încă în anul 2007, în scopul reparației acestui imobil, primăria a procurat materiale de construcție (ardezie – 450 buc.; cherestea – 3,298 m³) în sumă totală de 44,0 mii lei, pînă în prezent reparația respectivă nu a fost efectuată, acest fapt generînd distrugerea clădirii Internatului.

- Nu a fost asigurată evaluarea și înregistrarea conformă în evidența contabilă a terenurilor proprietate publică, precum și a operațiunilor legate de acestea, prin ce nu s-au respectat prevederile art.13 din Legea nr.523-XIV din

16.07.1999⁵⁶. Nedelimitarea clară a terenurilor proprietate publică locală de terenurile proprietate a statului, precum și lipsa unor Norme metodologice privind evidența patrimoniului public al UAT, care urmau a fi elaborate de către Ministerul Finanțelor și aprobate de Guvern, fac imposibilă realizarea acestei prevederi. Astfel, în prezent, în evidența contabilă a AAPL nu figurează valoarea terenurilor proprietate publică. La fel, nu sînt contabilizate corespunzător operațiunile economico-financiare legate de gestionarea acestora. Pe parcursul auditului, în urma verificării și confruntării datelor din contractele de arendă cu datele din evidența contabilă, s-a constatat necontabilizarea creanțelor de la gestionarea terenurilor proprietate publică a UAT (arendă terenurilor agricole și neagricole, bazinelor acvatic) în sumă totală de 1,2 mil.lei, dintre care cele mai semnificative fiind înregistrate la: primăria or. Costești – de 0,3 mil. lei, și primăriile: com. Malinovscoe – de 0,3 mil.lei, s.Borosenii Noi – de 0,1 mil.lei etc.

Recomandări:

21. AAPL din raion⁵⁷:

21.1. să efectueze o inventariere integrală a patrimoniului local transmis în capitalul social și în gestiunea întreprinderilor fondate, cu întocmirea actelor de predare-primire a patrimoniului public și asigurarea înregistrării conforme în evidența contabilă a valorii fondurilor fixe transmise;

21.2. să reexamineze statutul întreprinderilor municipale, cu ajustarea acestuia la prevederile legislației în vigoare și la bunele practici ale unui management eficient;

21.3. să elaboreze un plan de revigorare a întreprinderilor municipale, inclusiv prin stabilirea indicatorilor economici, cantitativi și calitativi pentru sporirea performanței întreprinderilor, ceea ce va asigura controlul eficienței gestionării patrimoniului public municipal;

21.4. să încheie contracte de reglementare a relațiilor dintre fondator și administrator, precum și privind modul și condițiile de remunerare a acestora.

22. Primăria or. Rîșcani să determine forma organizatorico-juridică a activității pieței orășenești, cu elaborarea și prezentarea spre aprobare Consiliului local a regulamentului de funcționare a pieței.

23. DGITS, în comun cu primăria s.Hiliuți, să se determine asupra apartenenței imobilului, cu ajustarea datelor evidenței contabile.

24. Primăria com.Recea să întreprindă măsuri în vederea reparației Internatului școlii, pentru neadmiterea deteriorării în continuare a acestuia.

➤ AAPL de nivelul I și de nivelul II nu au asigurat o evidență adecvată a patrimoniului public transmis IMSP.

Aparatul președintelui raionului nu a prezentat Agenției Proprietății Publice o dare de seamă autentică (pe anul 2011) privind patrimoniul AAPL de nivelul I și de nivelul II gestionat de către IMSP, pentru includerea lui în Registrul patrimoniului public, în conformitate cu cerințele Regulamentului aprobat prin Hotărîrea Guvernului nr.675 din 06.06.2008⁵⁸, ceea ce a generat neautenticitatea datelor din Registrul patrimoniului public. Urmare confruntării datelor din evidența contabilă a Aparatului președintelui raionului cu datele raportate Agenției (la situația din 31.12.2011), s-au constatat divergențe în sumă totală de 2,8 mil. lei (raportate Agenției – 30,2 mil.lei, iar în evidența contabilă – 32,9 mil.lei).

⁵²I.M. „Spirivlad-Service” (primăria s.Horodiste) – 34,0 mii lei; I.M. „Rețele Termice” (primăria or.Rîșcani) – 121,4 mii lei; I.M. „Apă-Canal Rîșcani” (primăria or.Rîșcani) – 195,4 mii lei; I.M. „Pro-Vărtic” (primăria s.Vărtic) – 12,2 mii lei; I.M. „Apă-Canal Costești” (primăria or. Costești) – 78,5 mii lei; I.M. „Biroul de Proiectare, Prospectare și Servicii” (Consiliul raional Rîșcani) – 3,9 mii lei; I.M. „Apă-Canal Sturzeni” (primăria s.Sturzeni) – 3,2 mii lei; I.M. „Moara Ladului” (primăria s.Zăicani) – 48,6 mii lei.

⁵³I.M. „Prim-Servicii-Răcărița” (primăria com.Răcărița) – fondată din 23.11.2009, și I.M. „Prim-Servicii-Malinovscoe” (primăria com.Malinovscoe) – fondată din 26.06.2010.

⁵⁴Art.14 alin.(2) lit.v) din Legea nr.436-XVI din 28.12.2006 și art.6 din Legea cu privire la comerțul interior nr.231 din 23.09.2010.

⁵⁵Hotărîrea Guvernului nr.955 din 21.08.2004 „Despre aprobarea Regulamentului-tip de funcționare a pietelor”.

⁵⁶Legea cu privire la proprietatea publică a unităților administrativ-teritoriale nr.523-XIV din 16.07.1999 (cu modificările și completările ulterioare).

⁵⁷Primăriile: or.Costești; or.Rîșcani; com..Malinovscoe; s.Hiliuți; s.Zăicani; s.Aluniș; s.Corlăteni.

⁵⁸Regulamentul cu privire la Registrul patrimoniului public, aprobat prin Hotărîrea Guvernului nr.675 din 06.06.2008 (cu modificările și completările ulterioare).

La transmiterea bunurilor către IMSP din raion, în actele de primire-predare din 22.10.2009 nu au fost indicate denumirea, cantitatea, precum și valoarea estimativă a acestora, prin ce nu au fost respectate prevederile pct.24 din Regulamentul aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.688 din 09.10.1995⁵⁹. Totodată, nu este suficient reglementat modul de evidență a patrimoniului transmis de Consiliul raional Rîșcani în gestiunea IMSP. Astfel, deși aceste bunuri sînt proprietatea Consiliului raional și evidența analitică a lor urmează a fi ținută la conturile respective, acestea de fapt sînt înregistrate la contul „Investiții pe termen lung în părți nelegate”, ceea ce contravine prevederilor art.17 alin. (4) din Legea contabilității.

Existența neconcordanțelor între politicile de contabilitate ale instituțiilor bugetare (fondatori) și IMSP determină faptul că la instituțiile bugetare cheltuielile de reparații capitale se reflectă la majorarea valorii de bilanț a fondurilor fixe, iar la IMSP – la cheltuielile curente. Acest fapt generează discrepante între datele raportate de fondator privind valoarea patrimoniului transmis IMSP și datele raportate de acestea. Astfel, la situația din 31.12.2011, conform rapoartelor financiare prezentate Aparatului președintelui raionului, IMSP au raportat valoarea bunurilor patrimoniale în sumă totală de 33,0 mil.lei (inclusiv: IMSP CMF Rîșcani – 15,4 mil.lei, și IMSP SR Rîșcani – 17,3 mil.lei). În același timp, conform rapoartelor financiare ale IMSP prezentate CNAM, valoarea bunurilor patrimoniale constituie 41,9 mil.lei, sau cu 8,9 mil.lei mai mult față de cele raportate fondatorului. Cele menționate se datorează reflectării unuia și aceluiași bun la costuri diferite. În acest sens, exemplificăm faptul că mijloacele financiare pentru reparații capitale ale clădirilor, mijloacelor fixe, inventarului și echipamentului, primite din alte surse decît cele din bugetul AAPL, nu au fost reflectate în Raportul financiar prezentat fondatorului. Spre exemplu, IMSP CMF Rîșcani nu a reflectat suma totală de 3,8 mil.lei, inclusiv: 0,7 mil.lei – pentru reparațiile capitale ale clădirilor; 1,2 mil.lei – pentru procurarea mijloacelor fixe; 1,9 mil.lei – pentru procurarea inventarului și a echipamentului etc.

Deficiențele menționate sînt generate și de lipsa unor reglementări elaborate și aprobate de către fondator privind modul de raportare a valorii patrimoniului gestionat de IMSP.

Recomandări:

25. Președintele raionului:

25.1. să actualizeze contractele încheiate cu IMPS privind transmiterea în comodat a patrimoniului public, cu stabilirea responsabilităților de gestionare și raportare a valorii acestuia;

25.2. să asigure înregistrarea drepturilor asupra bunurilor imobile gestionate de către IMSP;

25.3. să asigure inventarierea patrimoniului real gestionat de către IMSP, cu eliminarea deficiențelor constatate în evidența contabilă a IMSP și a Aparatului președintelui raionului.

➤ **Primăria or. Rîșcani n-a asigurat integritatea patrimoniului public local.** Astfel, la 16 decembrie 2011, în lipsa mijloacelor financiare planificate în modul stabilit, primăria or. Rîșcani a procurat un automobil (marca Peugeot Bipper HDI) în valoare de 112,0 mii lei. De menționat că decizia Consiliului orășenesc, prin care s-a stabilit că procurarea automobilului va fi efectuată din contul soldului disponibil, a fost aprobată cu 5 zile ulterior procurării (la 21.12.2011). Totodată, reieșind din procesul-verbal al ședinței Consiliului raional, procurarea automobilului a fost argumentată prin necesitatea de utilizare a acestuia în scopul livrării produselor alimentare la instituțiile de învățămînt primar și liceal,

ceea ce nu corespunde realității, dat fiind faptul că, potrivit contractelor, produsele alimentare urmau a fi livrate de către furnizor. În realitate, automobilul a fost utilizat în alte scopuri decît cele declarate la procurare.

Mai mult decît atît, în timpul utilizării automobilului menționat în scopuri personale de către primarul or. Rîșcani (deplasarea în or. Drochia în ianuarie 2012), această unitate de transport a fost accidentată grav și nesupusă restabilirii. În pofida acestui fapt, primarul nu a asigurat recuperarea pagubei în sumă de 112,0 mii lei. Se menționează că nici Consiliul orășenesc Rîșcani nu a înaintat acțiunea în regres în vederea restituirii pagubei la buget, în conformitate cu prevederile art.1415 din Codul civil nr.1107-XV din 06.06.2002.

Recomandări:

26. Consiliul orășenesc Rîșcani să asigure restituirea pagubei materiale în sumă de 112,0 mii lei, în conformitate cu prevederile legislației în vigoare.

➤ **Unele AAPL nu asigură respectarea procedurii de casare a patrimoniului public.**

Potrivit pct.14 din Regulamentul aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.500 din 12.05.1998⁶⁰, toate utilajele și materialele rămase în urma lichidării mijloacelor fixe se înregistrează în conturile contabile. Contrar reglementărilor menționate, unele primării au admis casarea mijloacelor fixe fără contabilizarea bunurilor provenite în urma acestui proces. Mai mult decît atît, în unele cazuri, bunurile rămase de la casarea mijloacelor fixe au fost comercializate, fără înregistrarea mijloacelor financiare respective în conturile curente ale primăriilor. Astfel, actualul primar al or. Rîșcani a admis demontarea sistemelor de încălzire cu cărbuni din subsolul primăriei (2 cazane) în lipsa deciziei respective a Consiliului orășenesc. În pofida faptului că metalul uzat obținut de la demontare (2,2 tone) a fost comercializat unei persoane fizice contra unei plăți de 2,4 mii lei, mijloacele respective nu s-au transmis în casieria primăriei, acestea, reieșind din explicațiile prezentate, aflîndu-se la primar (nerestituite pînă la finalizarea auditului). În mod similar, directorul școlii primare din Rămăzan (din componența primăriei or. Rîșcani) a realizat metal uzat în cantitate de 2,6 tone, încasînd suma de 3,6 mii lei, fără depunerea acestora în conturile curente ale primăriei or. Rîșcani. Potrivit explicației directorului, mijloacele obținute au fost utilizate pentru necesitățile instituției, fără o justificare documentară. Auditul a constatat suspiciuni de fraudă în acțiunile atît ale primarului, cît și în ale directorului școlii.

Cazuri de necontabilizare a metalului uzat obținut de la casarea bunurilor s-au constatat și la primăria or. Costești, acesta fiind evaluat de o comisie din cadrul entității în sumă de 10,5 mii lei. Analogic, primăria com.Recea nu a contabilizat bunurile obținute de la demontarea geamurilor și ușilor la instituțiile de învățămînt (sticlă – 362 m², și lemn de foc – 20,5 m³).

Recomandări:

27. Consiliul orășenesc Rîșcani să întreprindă măsurile de rigoare pentru recuperarea mijloacelor financiare în urma realizării neregulamentare a metalului uzat în sumă, respectiv, de 2,4 mii lei și 3,6 mii lei, în conformitate cu prevederile legislației în vigoare.

28. Primăriile or. Costești și com.Recea să asigure înregistrarea în evidența contabilă a bunurilor materiale obținute de la demontarea unor elemente ale mijloacelor fixe, cu neadmiterea pe viitor a unor astfel de cazuri.

➤ **Unele AAPL nu au asigurat contabilizarea corespunzătoare a contribuțiilor cetățenilor la construcția apeductului.** Astfel, la construcția apeductului din s.Pîrjota, locuitorii acestui sat au contribuit cu mijloace financiare în sumă totală de 118,0 mii lei, care au fost acumulate de către primărie. Însă serviciul contabil al primăriei s.Pîrjota nu a

⁵⁹Regulamentul cu privire la transmiterea întreprinderilor de stat, organizațiilor, instituțiilor de stat, a subdiviziunilor lor, clădirilor, edificiilor, mijloacelor fixe și altor active, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.688 din 09.10.1995 (cu completările și modificările ulterioare).

⁶⁰Regulamentul privind casarea bunurilor uzate, raportate la mijloacele fixe, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.500 din 12.05.1998 (cu modificările și completările ulterioare).

asigurat contabilizarea corespunzătoare a acestor mijloace bănești, ca urmare nefiind asigurată nici majorarea valorii obiectului construit cu suma menționată, astfel denaturându-se costul real al apeductului.

Recomandări:

29. Primăria s.Pirjota să asigure contabilizarea corespunzătoare (în conformitate cu prevederile legislației în vigoare) a mijloacelor bănești acumulate de la locuitori ca contribuție la construcția apeductului, precum și majorarea valorii obiectului construit cu suma de 118,0 mii lei.

➤ **Factorii de decizie ai UAT de nivelul I n-au asigurat gestionarea adecvată a rețelelor de gazoduct.**

Există probleme referitor la patrimoniul public aflat în proprietatea UAT – rețelele de gaze, a căror edificare s-a efectuat din mijloacele bugetului de stat și din contul bugetelor UAT, deși în realitate sînt gestionate de un agent economic, fără ca statul sau UAT să obțină avantaj economic. Astfel, la situația din 31.12.2011, gestionarea rețelelor de gazoduct de către 12 primării⁶¹, în valoare de 24,6 mil.lei, s-a efectuat cu nerespectarea pct.3 din Hotărîrea Guvernului nr.683 din 18.06.2004⁶², potrivit căruia autoritățile administrației publice locale și alți beneficiari trebuiau să contabilizeze toate rețelele de gaze, să le înregistreze la organele cadastrale și să le transmită la deservire tehnică, în bază de contract, întreprinderilor de gaze ale S.A. „Moldovagaz”. Cu încălcarea prevederilor menționate, nici una din primării (12) n-a înregistrat la organul cadastral rețelele de gazoduct în valoare de 24,6 mil.lei. Totodată, 4 primării (s.Borosenii Noi, s.Corlăteni, com.Recea, com.Vasileuți) nici n-au reflectat în evidența contabilă, la contul „Mijloace fixe”, rețelele de gazoduct în sumă de 6,0 mil.lei. Concomitent, se menționează că doar 8 primării au transmis rețelele de gazoduct (în valoare de 21,9 mil. lei) la deservire tehnică întreprinderilor de gaze ale S. A. „Moldovagaz”, în baza contractelor încheiate.

Recomandări:

30. Factorii de decizie ai UAT de nivelul I din raion să întreprindă măsuri în vederea înregistrării la organele cadas-

Echipa de audit:

**Controlorii superiori de stat,
auditori publici:**

trale a patrimoniului proprietate publică (rețelele de gazoduct) și să asigure transmiterea regulamentară a acestora la S.A. „Moldovagaz”.

30.1. Conducerea UAT în al căror patrimoniu public din proprietate sînt înregistrate rețelele de gazoduct, într-o eficientizare gestionării patrimoniului public, să examineze și să decidă transmiterea tuturor rețelelor de gaze la deservire tehnică agenților economici, în bază de contract, cu aprecierea posibilităților de obținere a avantajului economic în folosul comunității publice.

Concluzii generale

Echipa de audit rezumă prezența abaterilor și neregulilor în materie de management financiar, care au generat deficiențe în estimarea bazei de impozitare, inclusiv prin elaborarea unor indicatori fiscali și bugetari irelevanți.

Cele menționate au fost cauzate și de faptul că DGF nu a asigurat și nu a coordonat, într-o manieră profesională, cadrul procedural de elaborare a bugetelor locale – responsabilitate ce rezultă din atribuțiile funcțional-instituționale. Funcționalitatea acestui proces a fost compromisă și de lipsa unui sistem integrat de date privind baza de impozitare și evaluările fiscale; a unor proceduri standardizate privind procesul de prognoză și planificare bugetară; a activităților de interacțiune dintre instituțiile implicate în procesul de planificare (DGF, primării, IFS).

Nu corespunde rigorilor și managementul execuției cheltuielilor, ceea ce a generat utilizarea neregulamentară a mijloacelor publice, cauzarea de prejudicii bugetelor locale, efectuarea unor cheltuieli cu suspiciuni de fraudă. AAPL manifestă iresponsabilitate și la gestionarea patrimoniului public, inclusiv a celui aflat în administrarea întreprinderilor municipale.

Toate acestea, în viziunea auditorilor, au fost condiționate de lipsa unui sistem de control intern adecvat pe componentele respective de activități, precum și de iresponsabilitatea factorilor de decizie la exercitarea atribuțiilor funcționale.

**A.Rusu
A.Răileanu
Ig.Lungu**

Lista abrevierilor

Abrevierea	Termenul abreviat
AAPL	autoritățile administrației publice locale
CNAM	Compania Națională de Asigurări în Medicină
DGÎTS	Direcția Generală Învățămînt, Tineret și Sport
DGF	Direcția Generală Finanțe
IFS	Inspectoratul Fiscal de Stat
IMSP	Instituție medico-sanitară publică
Î.M.	Întreprindere Municipală
S.A.	Societate pe Acțiuni
SASPF	Secția Asistență Socială și Protecție a Familiei
SCGCD	Secția Construcții, Gospodării Comunale și Drumuri
OCT	Oficiul cadastral teritorial
UAT	unitate administrativ-teritorială
CMF	Centrul medicilor de familie
SR	Spitalul raional

⁶¹Primăriile orașelor/satelor/comunelor: Alexăndrești; Borosenii Noi; Costești; Corlăteni; Malinovscoe; Mihăileni; Pirjota; Răcăria; Recea; Rîșcani; Vasileuți; Zăicani.
⁶²Hotărîrea Guvernului nr.683 din 18.06.2004 „Despre aprobarea Regulamentului privind modul de transmitere a rețelelor de gaze întreprinderilor de gaze ale Societății pe Acțiuni „Moldovagaz” la deservire tehnică” (cu modificările ulterioare).

Anexa nr.1

**Structura veniturilor bugetului raionului (inclusiv bugetul raional)
 Rîșcani pe anul 2011**
1. Veniturile bugetului raionului Rîșcani pe anul 2011

Indicatorii	Plan aprobat		Plan rectificat		Executat		Devieri (+/-) (mii lei)	Nivelul de executare (%)
	Suma (mii lei)	Ponderea (%)	Suma (mii lei)	Ponderea (%)	Suma (mii lei)	Ponderea (%)		
Venituri totale, din care:	137357,9	100	150926,8	100	152006,6	100	1079,8	100,7
1. Venituri proprii	34270,4	24,0	37312,7	24,7	38730,7	25,5	1418,0	103,8
1.1. Venituri fiscale	25122,2	18,3	27828,3	18,4	29553,2	19,5	1724,9	106,2
1.2. Încasări nefiscale	5835,5	4,2	6130,3	4,1	6352,2	4,2	221,9	103,2
1.3. Mijloace speciale ale instituțiilor publice	3262,7	2,4	3320,1	2,2	2791,2	1,8	-528,9	84,1
1.4. Venituri ale fondurilor speciale	50,0	0,03	34,0	0,02	34,1	0,02	1,0	100,3
2. Transferuri	102851,4	74,9	112902,5	74,8	112680,9	74,1	-221,6	99,8
3. Granturi	236,1	0,2	711,6	0,5	595,0	0,4	-116,6	83,6

1.1. Veniturile bugetului raional Rîșcani pe anul 2011

Indicatorii	Plan aprobat		Plan rectificat		Executat		Devieri (+/-) (mii lei)	Nivelul de executare (%)
	Suma (mii lei)	Ponderea (%)	Suma (mii lei)	Ponderea (%)	Suma (mii lei)	Ponderea (%)		
Venituri totale, din care:	117726,5	100	121487,9	100	122096,5	100	608,6	100,5
1. Venituri proprii	14872	12,6	16616,3	13,7	17417,0	14,3	800,7	104,8
1.1. Venituri fiscale	13333,5	11,3	14906,5	12,3	15617,2	12,3	710,7	104,7
1.2. Încasări nefiscale	430,0	0,4	543,5	0,5	602,1	0,5	58,6	110,8
1.3. Mijloace speciale ale instituțiilor publice	1058,6	0,9	1132,3	0,9	1163,6	1,0	31,3	102,7
1.4. Venituri ale fondurilor speciale	50	0,04	34,0	0,03	34,1	0,03	0,1	100,3
2. Transferuri	102851,4	87,4	104871,7	86,3	104679,5	85,7	-192,2	99,8
3. Granturi	3,0	0,02	0	0	0		0	

Veniturile UAT de nivelul I din raionul Rîșcani pe anul 2011

Indicatorii	Plan aprobat		Plan rectificat		Executat		Devieri (+/-) (mii lei)	Nivelul de executare (%)
	Suma (mii lei)	Ponderea (%)	Suma (mii lei)	Ponderea (%)	Suma (mii lei)	Ponderea (%)		
Venituri totale, din care:	98190,0	100	109272,1	100	109743,2	100	471,1	100,4
1. Venituri proprii	19398,3	19,8	20696,5	18,9	21313,6	19,4	617,1	103,0
1.1. Venituri fiscale	11788,7	12,0	12921,8	11,8	13936	12,7	1014,2	103,7
1.2. Încasări nefiscale	5405,5	5,5	5586,8	5,1	5750,1	5,2	163,3	102,9
1.3. Mijloace speciale ale instituțiilor publice	2204,1	2,2	2187,9	2,0	1627,5	1,5	-560,4	74,4
1.4. Venituri ale fondurilor speciale								
2. Transferuri	78558,6	80,0	87864,0	80,4	87834,6	80,1	-29,4	100
3. Granturi	233,1	0,2	711,6	0,7	595,0	0,5	-116,6	83,6

Anexa nr.2.

**Executarea cheltuielilor bugetului raional Rîșcani, sub aspectul funcțional, la situația din 01.01.2012
 mii lei**

Gr. chelt uieli	Indicii	Bugetul raionului					Bugetul raional					Bugetul UAT - I				
		Plan rectificat	Executat	Ponderea, %	% executării	Cheltuieli efective	Plan rectificat	Executat	Ponderea, %	% executării	Cheltuieli efective	Plan rectificat	Executat	Ponderea, %	% executării	Cheltuieli efective
	Cheltuieli totale (inclusiv transferuri), din care:	161762,7	150933,1	100	93,3	154204,0	124249,1	118701,8	100	95,5	39124,8	116744,1	112064,4	100	96,1	115079,2
01	Serviciile de stat cu destinație generală	13132,1	12686,5	8,4	96,6	12902,1	3019,4	2969,2	2,5	98,3	2958,5	10112,8	9720,4	8,7	96,1	9943,6
03	Apărarea națională	128,5	116,6	0,1	90,7	119,4	105,3	104,7	0,1	99,4	107,5	23,2	11,9		51,3	11,9
05	Menținerea ordinii publice	4066,1	4050,4	2,7	99,6	4046,0	4061,1	4045,4	3,4	99,6	4041,0	5,0	5,0		100	5,0
	Cheltuielile domeniului social-cultural, în total, din care:															
06	Învățământul	100224,6	93286,8	61,8	93,1	93816,5	15790,5	10663,9	9,0	67,5	10882,1	84433,8	82672,9	73,8	97,9	82934,4
08	Cultura, arta, sportul și acțiunile pentru tineret	9889,5	9332,7	6,2	94,4	9415,3	3382,9	3553,4	3,0	99,3	3359,5	6506,6	5974,3	5,3	91,8	6055,8
09	Ocrotimea sănătății	2240,1	1827,8	1,2	81,6	1825,8	2094,8	1702,3	1,4	81,3	1702,3	145,3	125,5	0,1	86,3	123,5
10	Asigurarea și asistența socială	16168,2	16028,9	10,6	99,1	15983,1	13906,0	13877,5	11,7	99,8	13812,1	2262,2	2151,4	1,9	95,1	2171,0
	Cheltuielile domeniului economic, în total, din care:															
11	Agricultura, gospodăria silvică și gospodăria apelor	443,1	420,8	0,3	95,1	449,2	346,6	346,4	0,3	99,9	332,9	96,5	74,5	0,1	77,2	116,3
12	Protecția mediului și hidrometeorologia	2575,7	2559,1	1,7	99,4	2558,7		292,3	0,2			2575,7	2559,1	2,3	99,4	2558,7
13	Industria și construcțiile	168,2	167,6	0,1	99,6	160,6	168,2	167,6	0,1	99,6	160,6					
14	Transporturile și gospodăria drumurilor	1346,1	1160,4	0,8	86,2	1160,4	769,5	662,9	0,6	86,1	662,9	576,6	497,5	0,4	86,3	497,5
15	Gospodăria comună	4897,2	4141,0	2,7	84,6	4114,6	34,5	96,0	0,1	97,4	33,6	4862,7	4107,5	3,7	84,5	4081,0
16	Complexul pentru combustibil și energie	1247,7	1033,6	0,7	82,8	3450,4	211,6					1036,1	1033,6	0,9	99,7	3450,4
19	Alte servicii legate de activitatea economică (inclusiv transferuri)	84,00	83,3		99,2	83,2	84,0	83,3	0,1	99,2	83,2					
20	inclusiv operațiuni supuse consolidării	5151,6	4054,0	2,7	78,7	4118,7	80274,5	80142,4	67,5	99,8	988,6	4107,6	3142,0	2,8	76,5	3130,1
23	Restituirea la buget a mijloacelor neutilizate în anii precedenți		-16,5					-5,4					-11,1			

Sursă: Raportul privind executarea bugetelor UAT pe cheltuieli, la toate componentele, pe anul 2011

Anexa nr.3
Executarea cheltuielilor bugetului raional Rîșcani, sub aspectul economic, la situația din 01.01.2012

Gr. chelt.	Indicii	Bugetul raional					Bugetul raional					Bugetul UAT -I				
		Plan rectificat	Executat	Pondere, %	% executării	Cheltuieli efective	Plan rectificat	Executat	Pondere, %	% executării	Cheltuieli efective	Plan rectificat	Executat	Pondere, %	% executării	Cheltuieli efective
111	Retribuirea muncii	68745,4	68389,6	45,3	99,5	68974,1	14335,1	14326,2	12,1	99,9	14428,2	54410,3	54063,4	48,2	99,4	54545,9
112	Contribuții de asigurări sociale de stat obligatorii"	14212,7	14111,2	9,4	99,3	1429,7	2495,8	2491,8	2,1	99,8	2510,6	11716,9	11619,4	10,4	99,2	11709,1
113	Plata mărfurilor și serviciilor"	35383,0	30690,6	20,3	86,7	30964,8	8913,9	6839,2	5,7	76,7	7053,2	26479,8	23851,4	21,3	90,1	23911,6
114	Deplasări în interes de serviciu	297,7	245,0	0,2	82,3	248,8	89,2	86,4	0,1	96,9	88,3	208,5	158,6	0,1	76,1	160,5
116	Prime de asigurare obligatorie de asistență medicală achitate de patroni "	2165,9	2140,6	1,4	98,8	2159,9	380,5	377,6	0,3	99,2	381,0	1785,4	1762,9	1,6	98,7	1778,9
120	Plata dobânzilor															
130	Transferuri curente (inclusiv UAT)	17301,4	16295,3	10,8	94,2	16400,7	90721,5	90536,8	76,3	99,8	11371,6	5802,6	4991,9	4,5	86,0	5029,1
180	Alte cheltuieli curente															
200	Cheltuieli capitale, inclusiv 273.42 Operațiuni supuse consolidării	23656,8	19077,4	12,6	80,6	21236,0	7915,8	4049,2	3,4	51,2	3921,9	16340,6	15627,9	13,9	95,6	17941,4
600	„Creditarea netă”		-16,5					-5,4					-11,1			
	Total, cheltuieli (inclusiv transferuri)	161762,7	150933,1	100,0	93,3	154204,0	124951,8	118701,8	100,0	95,0	39124,8	116744,1	112064,4	100,0	96,0	115079,2

Sursă: Raportul privind executarea bugetelor UAT pe cheltuieli, la toate componentele, pe anul 2011

Anexa nr.4
Executarea bugetului raionului Rîșcani pe anul 2011

		Unitatea de măsură	Aprobat	Rectificat	Executat	Devieri (+/-) (mii lei)	Nivelul de executare (%)
1. Venituri							
1.1.	Veniturile bugetului raionului, total, inclusiv:	mii lei	137357,9	150926,8	152006,5	1079,7	100,7
1.2.	Veniturile bugetului raional, inclusiv transferurile	mii lei	117726,5	121487,9	122096,5	608,5	100,5
1.3.	Veniturile bugetului raional	mii lei	14872,1	16616,3	17417,0	800,7	104,8
1.4.	Ponderea veniturilor bugetului raional	%	85,7	80,5	80,3		
1.5.	Ponderea veniturilor bugetului raional în structura bugetului raionului	%	10,8	11,0	11,4		
1.1.1.	Veniturile bugetului raionului, total, inclusiv:	mii lei	137357,9	150926,8	152006,5	1079,7	100,7
1.2.2.	Veniturile bugetului UAT, inclusiv transferurile	mii lei	98190,0	109272,1	109743,2	471,1	100,4
1.3.3.	Veniturile bugetului UAT, total, inclusiv:	mii lei	25398,3	20696,5	21313,6	617,1	103,0
1.4.4.	Ponderea veniturilor bugetului UAT	%	71,5	72,4	72,2		
1.5.5.	Ponderea veniturilor bugetului UAT în structura bugetului raionului	%	18,5	13,7	14,0		
2. Cheltuieli							
2.1.	Cheltuielile bugetului raionului, total, inclusiv:	mii lei	137630,9	161762,7	150933,1	-10829,6	93,3
2.2.	Cheltuielile bugetului raional, inclusiv transferurile	mii lei	117726,5	124851,8	118701,8	-6150,0	95,1
2.3.	Cheltuielile bugetului raional						
2.4.	Ponderea cheltuielilor bugetului raional	%	10,8	12,3	9,3		
2.5.	Ponderea veniturilor bugetului raional în structura bugetului raionului		10,8	11	11,4		
3. Excedent/deficit							
3.1.	Excedentul/deficitul bugetului raional (+;-)		-	-3363,9	3394,6		
3.2	Sursa de acoperire a deficitului bugetului raional						
3.2.1.	Din soldul disponibil la începutul anului	mii lei					
3.3.	Soldul la 01.01.2011			3363,9	3837,5		
3.4.	Soldul la 01.01.2012				7232,1		
Cheltuieli UAT							
2.2.	Cheltuieli						
2.1.1.	Cheltuielile bugetului raionului, total, inclusiv:	mii lei	137630,9	161762,7	150933,1	-10829,6	93,3
2.2.2.	Cheltuielile bugetului UAT, inclusiv transferurile	mii lei	98463,0	116744,1	112064,4	(+4679,7)	
2.3.3.	Cheltuielile bugetului UAT		25904,4	28880,1	24229,8	-4650,3	83,9
2.4.4.	Ponderea cheltuielilor bugetului UAT	%	26,3	24,7	21,6		
2.5.5.	Ponderea cheltuielilor bugetului UAT în structura bugetului raionului	%	71,5	72,2	74,2		
3.	Excedent/deficit		-273,0	-10835,9	-1073,4		
3.1.	Excedentul/deficitul bugetului UAT (+;-)		-273,0	-7472,0	-2321,2		
3.2.	Sursa de acoperire a deficitului bugetului UAT			273,00	1387,0	1627,0	
3.2.1.	Din soldul disponibil la începutul anului	mii lei					
3.3.	Soldul la 01.01.2011			6085,0	7499,2		
3.4.	Soldul la 01.01.2012				6805,0		

Anexa nr.5

Nr. d/o	Denumirea UAT	11401 - 11407 (impozit funciar pe teren, cu destinație agricolă)	121.31 (arenda resurse naturale (tax))	121.32 (arenda teren, agricol)		121.33 (arenda teren, pentru construcții)			121.37 (taxa pentru patentă)	121.27 (taxa de plafă)	122.28 (taxa pentru amenajarea teritoriului)	122.30 (taxa pentru amplasarea obiectelor comerciale)		115.41 (taxa pentru amplasarea publicității)	121.32-121.33	121.03	151.01 speciale	Total, <i>diminuat</i> și ratat venitur ne
				2011 - <i>diminuat</i> (impozitarea suprafețelor, aplicarea incorectă a cotei de impozitare și a bonității - <i>pe</i> 275,17 ha)	2011 - <i>diminuat</i> (impozitarea suprafețelor, aplicarea incorectă a cotei de impozitare și a bonității - <i>pe</i> 172,82 ha)	2011 - <i>diminuat</i> (impozitarea suprafețelor, aplicarea incorectă a cotei de impozitare și a bonității - <i>pe</i> 155,04 ha)	2011 - <i>diminuat</i> (impozitarea suprafețelor, aplicarea incorectă a cotei de impozitare și a bonității - <i>pe</i> 155,04 ha)	2011 - <i>diminuat</i> (impozitarea suprafețelor, aplicarea incorectă a cotei de impozitare și a bonității - <i>pe</i> 155,04 ha)				2011 - <i>diminuat</i> (impozitarea suprafețelor, aplicarea incorectă a cotei de impozitare și a bonității - <i>pe</i> 155,04 ha)	2011 - <i>diminuat</i> (impozitarea suprafețelor, aplicarea incorectă a cotei de impozitare și a bonității - <i>pe</i> 155,04 ha)					
1	Alexandrescu	3,5	1,0	6,2		Minim	Maxim	Minim	Maxim	2011 - <i>diminuat</i> (impozitarea suprafețelor, aplicarea incorectă a cotei de impozitare și a bonității - <i>pe</i> 155,04 ha)	2011 - <i>diminuat</i> (impozitarea suprafețelor, aplicarea incorectă a cotei de impozitare și a bonității - <i>pe</i> 155,04 ha)	2011 - <i>diminuat</i> (impozitarea suprafețelor, aplicarea incorectă a cotei de impozitare și a bonității - <i>pe</i> 155,04 ha)	2011 - <i>diminuat</i> (impozitarea suprafețelor, aplicarea incorectă a cotei de impozitare și a bonității - <i>pe</i> 155,04 ha)	2011 - <i>diminuat</i> (impozitarea suprafețelor, aplicarea incorectă a cotei de impozitare și a bonității - <i>pe</i> 155,04 ha)	2011 - <i>diminuat</i> (impozitarea suprafețelor, aplicarea incorectă a cotei de impozitare și a bonității - <i>pe</i> 155,04 ha)	2011 - <i>diminuat</i> (impozitarea suprafețelor, aplicarea incorectă a cotei de impozitare și a bonității - <i>pe</i> 155,04 ha)	2011 - <i>diminuat</i> (impozitarea suprafețelor, aplicarea incorectă a cotei de impozitare și a bonității - <i>pe</i> 155,04 ha)	2011 - <i>diminuat</i> (impozitarea suprafețelor, aplicarea incorectă a cotei de impozitare și a bonității - <i>pe</i> 155,04 ha)
2	Dumitroaia Nouă	0,8				1,7	8,5											19,2
3	Braniște	1,1				1,2	6,0									15,6		16,4
4	Aluniș	0,6				0,7	3,5									37,0		44,1
5	Boroseni Noi				4,0	20,0												4,1
6	Corlăteni																	55,0
7	Galășeni																	255,2
8	Nihoreni	15,8	22,7															6,0
9	Mihaileni	17,3		2,0	36,3	181,5												64,6
10	Malinivscoc	7,2																206,8
11	Horodște	5,7																17,2
12	Hiliuți	2,4	8,7	8,3	21,6	108,0												10,7
13	Grinăuți	3,6			6,4	32,0												134,4
14	Cosăști	7,4		18,5	92,5													55,6
15	Singureni																	1228,8
16	Petușeni	0,5																3,0
17	Sturzeni	1,4																11,0
18	Răcăria	1,7																7,4
19	Zăicani	3,8	37,3	9,9	34,3	171,5												2,7
20	Recea	8,3	1,4	3,2														253,7
21	Rîșcani	11,2	5,2	33,9	169,5													24,4
22	Văraic		2,8															2461,0
	UAT de nivelul I	92,3	79,1	29,6	155,0	775,0												43,9
	Consiliul rațional	0,0																46,7
	Total, raionalul	92,3	79,1	29,6	155,0	775,0												660,5
	Rîșcani																	158,1
																		5086,1

Produce alimentare comercializate în bufetul Liceului „Dimitrie Cantemir” din or. Rîșcani

Orarul lecțiilor și prețurile produselor alimentare comercializate în bufetul Liceului „Dimitrie Cantemir” din or. Rîșcani

Produce alimentare (morcov alterat) în depozitul Liceului „Dimitrie Cantemir” din or. Rîșcani

Anexa nr.6

Internatul școlii din com.Recea

Școala din or.Costești

Internatul școlii din com.Recea

Produce alterate la Școala din or.Costești

Acoperișul școlii sportive din or. Rîșcani

PARTEA II
Hotărîri ale Guvernului Republicii Moldova

550 H O T Ă R Î R E

**privind aprobarea Avizului la proiectul de lege pentru
modificarea și completarea Legii Curții de Conturi
nr. 261-XVI din 5 decembrie 2008**

Guvernul HOTĂRĂȘTE:

Se aprobă și se prezintă Parlamentului Avizul la proiectul

de lege pentru modificarea și completarea Legii Curții de
Conturi nr. 261-XVI din 5 decembrie 2008.**PRIM-MINISTRU****Vladimir FILAT****Contrasemnează:****Viceprim-ministru,
ministru economiei
Ministru finanțelor
Ministru justiției****Valeriu Lazăr
Veaceslav Negruța
Oleg Efrim****Nr. 503. Chișinău, 12 iulie 2012.**

551 H O T Ă R Î R E

**pentru aprobarea Regulamentului sanitar privind dotarea
și exploatarea farmaciilor și depozitelor farmaceutice**

În temeiul art. 6 din Legea nr.10-XVI din 3 februarie 2009 privind supravegherea de stat a sănătății publice (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2009, nr.67, art.183), alin.(2) art.19 din Legea nr.1456-XII din 25 mai 1993 cu privire la activitatea farmaceutică (republicată în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2005, nr. 59-61, art.200), cu modificările și completările ulterioare, precum și în scopul asigurării unui nivel mai înalt de protecție a sănătății populației, Guvernul HOTĂRĂȘTE:

1. Se aprobă Regulamentul sanitar privind dotarea și exploatarea farmaciilor și depozitelor farmaceutice (se anexează).

PRIM-MINISTRU**Vladimir FILAT****Contrasemnează:****Ministru sănătății****Andrei Usatii****Nr. 504. Chișinău, 12 iulie 2012.**

Aprobat
prin Hotărîrea Guvernului nr.504
din 12 iulie 2012

REGULAMENTUL SANITAR
privind dotarea și exploatarea farmaciilor și depozitelor farmaceutice

I. Dispoziții generale și domeniile de aplicare

1. Regulamentul sanitar privind dotarea și exploatarea farmaciilor și depozitelor farmaceutice (în continuare – Regulament) vizează exigențe sanitare-igienice la proiectarea, construcția, reconstrucția, exploatarea și organizarea activității tuturor tipurilor de farmacii, depozite farmaceutice, precum și a filialelor acestora.

2. Prezentul Regulament este executoriu pentru toate instituțiile ce activează în acest domeniu, indiferent de tipul de proprietate și forma de organizare juridică, genurile de desfășurare a activității farmaceutice și categoriile de beneficiari cărora li se acordă asistență farmaceutică.

3. Farmaciile și filialele lor se amplasează în trei tipuri de clădiri: separate, construcții anexate și parterele blocurilor locale.

II. Cerințe generale față de spații

4. Proiectarea, construcția și reconstrucția farmaciilor și depozitelor farmaceutice se efectuează în conformitate cu prevederile NCM C.01.07-2012 „Clădiri publice și edificii”, NCM C.01.08-2012 „Clădiri locale multifamiliale și edificii” de către instituții (firme) de proiectare și construcții licențiate în acest domeniu.

5. Schimbările și adoptările în proiectele de construcție-tip și reconstrucții se efectuează în conformitate cu Legea nr.163 din 9 iulie 2010 privind autorizarea executării lucrărilor de construcție și Sistemul de documente normative în construcții.

6. Recepționarea construcției/reconstrucției farmaciilor și depozitelor farmaceutice se efectuează în conformitate cu prevederile Regulamentului de recepție a construcțiilor și instalațiilor aferente, aprobat prin Hotărîrea Guvernului nr.285 din 23 mai 1996.

7. În cazul amplasării farmaciei (filialei) într-o clădire cu o altă destinație sau bloc locativ, încăperile vor fi separate de alte încăperi cu pereți integri din materiale neinflamabile cu limita de rezistență la foc conform prevederilor normativului în construcții NCM E.03.02-2001 „Protecția împotriva incendiilor a clădirilor și instalațiilor”. Farmaciile cu secții de producere vor avea intrări-ieșiri pentru vizitatori și pentru recepția medicamentelor, separate, cu acces în stradă sau pe teritoriul adiacent. Farmaciile și depozitele farmaceutice vor fi dotate cu căi de acces înzestrate cu pante pentru cărucioarele invalizilor conform normativului în construcții

NCM C.01.06-2007 „Accesibilitatea clădirilor și construcțiilor pentru persoanele cu dezabilități”.

8. Încăperile farmaciilor și depozitelor trebuie să fie accesibile între ele, conform fluxului tehnologic, și nu se admite separarea lor în interiorul clădirii sau a altor spații. Farmacia, depozitul, după caz, trebuie să dispună de încăperi securizate pentru păstrarea medicamentelor cu regim special.

9. Componenta și suprafețele minime obligatorii ale farmaciilor trebuie să corespundă anexelor nr.1-3 la prezentul Regulament.

10. Pe teritoriul adiacent al farmaciilor și depozitelor farmaceutice, amplasate în clădiri separate, se amenajează un teren, pe care vor fi instalate containere pentru colectarea deșeurilor, amplasate la o distanță de 20 m de obiectiv și spațiul locativ.

11. Teritoriul se va menține permanent în stare salubă.

12. Curățarea teritoriului adiacent farmaciilor se organizează cu forțele proprii.

13. Evacuarea deșeurilor se organizează centralizat de către serviciile de salubritate cu transport autorizat.

14. Deșeurile de producție sau/și produsele medicamentoase rebutate se neutralizează conform Regulamentului privind gestionarea deșeurilor medicale, nr.05-00 din 14 decembrie 2001, aprobat prin Hotărârea medicului-șef sanitar de stat al Republicii Moldova.

15. Containerele pentru deșeuri se supun dezinfectiei cu produse biodistructive înregistrate și omologate în Republica Moldova, conform instrucțiunilor de utilizare a producătorului.

III. Cerințe igienice pentru încăperi și utilaj

16. În calitate de material pentru finisare vor fi folosite materialele omologate pentru utilizare în Republica Moldova.

17. Pereții și tavanul încăperilor de producere se finisează cu materiale chimiorezistente care permit curățarea umedă și utilizarea produselor dezinfectante.

18. În cazul apariției pe pereți și tavan a petelor de umezeală și murdărie – se prelucrează sau se vopsesc, iar în cazul apariției mușcăiului pe pereți și tavan – se prelucrează cu preparate biodistructive, care au acțiune fungicidă.

19. Dușumeaua în încăperile de producere trebuie să fie impermeabilă pentru umezeală și să aibă o suprafață netedă, fără crăpături, comodă pentru curățare. Dușumeaua se acoperă cu teracotă și linoleum, cu sudarea obligatorie a încheieturilor.

20. Suprafața utilajului farmaceutic trebuie să fie din materiale rezistente la acțiunea medicamentelor, produselor biodistructive și la reactivii chimici.

21. Utilajul și mobila se instalează astfel încât să nu rămână locuri inaccesibile pentru curățare și să nu acopere sursele de iluminare.

22. Se interzice instalarea în încăperile de producere a utilajului care nu ține de activitatea nemijlocită a farmaciei. Nu este permisă încărcarea volumului încăperii de depozitare cu mai mult de 2/3.

IV. Cerințe igienice privind sistemul de încălzire, ventilare, microclimatul din încăperi

23. Sistemul de ventilație a farmaciilor dislocate în blocurile locative și alte clădiri solitare va fi separat de sistemul de ventilație din apartamente. Proiectarea și executarea sistemelor de încălzire, ventilare și condiționare a aerului în încăperile farmaciilor/filialelor trebuie să fie efectuată în conformitate cu prevederile normativelor în construcții respective.

24. Temperatura și multiplicitatea ventilației în încăperile farmaciilor și depozitelor farmaceutice necesită a fi menținute în conformitate cu anexa nr.4 la prezentul

Regulament și GOST 30494-96 „Clădiri locative și publice. Parametrii microclimatului în încăperi”.

25. Pe timp de vară, în caz de necesitate, ferestrele și vitrinele din partea însorită a clădirii se dotează cu instalații de protecție solară.

26. Oberlihtul folosit la aerisirea încăperilor se protejează cu plase detașabile metalice sau din mase plastice cu dimensiunile orificiilor nu mai mari de 2 x 2 mm.

27. Criteriile de apreciere a florei microbiene a aerului din încăperile farmaciilor și filialelor acestora sînt prezentate în anexa nr. 5 la prezentul Regulament.

V. Cerințe igienice privind condițiile de lucru ale personalului

28. În încăperile de producere nu se pun perdele, covoare și flori decorative. Standurile și tablele informative necesare pentru lucrul din încăperile de producere se confecționează din materiale care permit curățarea umedă și dezinfectia. Prezentarea decorativă, inclusiv crearea spațiilor verzi în alte încăperi se permite cu condiția asigurării curățării, după necesitate, dar nu mai rar de o dată în săptămână.

29. Locurile de lucru ale personalului se amenajează cu mijloace de protecție (ecran). La intrare în sala de receptură, în camera pentru prepararea medicamentelor în stoc, blocul aseptice, ecluză și WC vor fi puse covorașe îmbibate cu soluție dezinfectantă.

30. În ecluzele blocului aseptice și camerei pentru elaborări farmaceutice, în sala de receptură, spălătorie și WC se instalează lavoare. În ecluzele blocului aseptice și camerei pentru elaborări farmaceutice lavoarele vor avea robinete care pot fi deschise cu piciorul sau cotul minii. Alături de lavoare se instalează vase cu soluții dezinfectante și uscător termoelectric.

31. Se interzice utilizarea lavoarelor din încăperile de producere de către persoanele ce nu sînt ocupate în procesul de preparare și divizare a medicamentelor în aceste încăperi.

32. În spălătorie se evidențiază și se marchează lavoarele pentru spălarea recipientelor pentru soluții injectabile, pentru medicamentele de utilizare internă și de utilizare externă. În aceste lavoare se spală și ustensilele (baloane, cilindri, pîlnii, mojar etc.) folosite la prepararea formelor medicamentoase.

33. Consumul de alimente în încăperile de producere este interzis.

VI. Regimul sanitar și de dezinfectie

34. Încăperile, echipamentul și inventarul trebuie să fie supuse curățării umede folosind detergenți și produse biodistructive înregistrate și aprobate pentru utilizare în Republica Moldova, în modul stabilit, în conformitate cu instrucțiunile aprobate pentru utilizare.

35. Unitățile farmaceutice trebuie să fie asigurate cu detergenți, dezinfectanți și echipamente de uz casnic pentru a asigura regimul sanitar.

36. Pentru curățarea diferitelor încăperi și echipamente sînt alocate anumite echipamente de curățare, care sînt marcate și utilizate exact așa cum este prescris. Aceste echipamente se păstrează în locuri speciale. Cîrpele destinate pentru curățarea echipamentelor de producție, după dezinfectare și uscare sînt păstrate în recipiente marcate închise. Folosirea perilor se permite numai pentru colectarea de fragmente ascuțite în situații de urgență și de curățare a dispozitivelor sanitare.

37. Podelele sînt curățate cu dezinfectant cel puțin o dată în schimb, pereții și ușile cel puțin o dată în săptămînă. Tavanele se curăță de praf o dată pe lună. Geamurile, ramele și spațiile dintre ele sînt spălate cu apă caldă și săpun sau detergenți cel puțin o dată în lună.

38. Curățarea dulapurilor și rafturilor din zonele de depozitare a medicamentelor se efectuează după necesitate, însă nu mai rar de o dată în săptămână.

39. Atunci când se lucrează cu dezinfectanți trebuie să se respecte toate măsurile de precauție, inclusiv utilizarea echipamentului individual de protecție specificate în instrucțiunile de utilizare.

40. Curățenia generală se efectuează o dată în lună cu ținerea evidenței lucrărilor efectuate în registru.

VII. Aprovizionarea cu apă și canalizare

41. Aprovizionarea cu apă a farmaciilor/filialelor și depozitelor farmaceutice poate fi centralizată sau decentralizată. Calitatea apei trebuie să corespundă Normelor sanitare privind calitatea apei potabile, aprobate prin anexa nr. 2 la Hotărârea Guvernului nr. 934 din 15 august 2007. Sistemul de alimentare cu apă și canalizare a farmaciilor/filialelor trebuie să fie executat în conformitate cu prevederile normativelor în construcții respective.

42. În cazul în care obiectivul nu este racordat la rețelele de canalizare, apele reziduale vor fi acumulate în haznale impermeabile, amplasate în corespundere cu documentele normative în vigoare și coordonate cu centrele de sănătate publică teritoriale, în conformitate cu Legea nr.10-XVI din 3 februarie 2009 privind supravegherea de stat a sănătății publice.

43. Se interzice deversarea apelor reziduale pe străzi, pe teritoriul adiacent și teritoriul altor organizații.

VIII. Cerințe igienice privind iluminatul

44. Încăperile unităților farmaceutice trebuie să dispună de iluminat natural și artificial.

45. Normativele iluminatului artificial pentru încăperile farmaciilor sînt expuse în anexa nr.6 la prezentul Regulament.

46. Este necesar de prevăzut ca iluminatul combinat să fie prezent în toate încăperile, cu excepția încăperilor pentru păstrarea medicamentelor fotosensibile. Pentru iluminarea diferitor zone funcționale și locuri de muncă trebuie să fie utilizate corpuri de iluminat locale, care sînt instalate la locul de muncă cu înălțime reglată.

47. Indicii normativi ai iluminatului natural și artificial pentru încăperile farmaciilor trebuie să corespundă cerințelor normativului în construcții NCM C 04.02-2005 „Iluminatul natural și artificial”.

IX. Cerințe față de igiena personală a lucrătorilor din farmacii/filiale și depozite farmaceutice

48. Lucrătorii sînt obligați să respecte următoarele reguli:

a) pînă a începe lucrul să îmbrace echipamentul sanitar (halat, bonetă, ciupici) și să-și spele mîinile;

b) înainte de a vizita WC să-și scoată echipamentul sanitar, apoi să-și spele minuțios și să-și dezinfecteze

mîinile;

c) ieșirea din interiorul farmaciei în echipament sanitar este strict interzisă;

d) în perioadele de răspîndire a îmbolnăvirilor respiratorii să îmbrace masca de tifon, care poate fi utilizată maximum pe parcursul a 4 ore.

49. Personalului i se interzice păstrarea la locurile de lucru și în buzunarele echipamentului sanitar a obiectelor de utilizare personală, în afară de băsmăluța pentru nas curată.

50. Echipamentul sanitar se eliberează lucrătorilor gratis, în conformitate cu normele în vigoare. Schimbul echipamentului sanitar se efectuează cel puțin de 2 ori pe săptămînă, iar în caz de necesitate și mai des. Pentru aceasta fiecare lucrător trebuie să fie asigurat cu cel puțin 2 seturi de echipament sanitar.

51. Îmbrăcămintea de fiecare zi, echipamentul de lucru și încălțămintea personalului trebuie păstrat în dulapuri al căror număr trebuie să corespundă cu numărul de angajați.

52. Lucrătorii ocupați cu prepararea și ambalarea medicamentelor la începutul schimbului sînt asigurați cu șervețele curate.

X. Examenе medicale pentru angajații din farmacii și depozite farmaceutice

53. Angajații farmaciilor/filialelor și depozitelor farmaceutice, inclusiv conducătorii, trec examenul medical anual.

54. Angajații farmaciilor/filialelor și depozitelor farmaceutice dispun de fișa medicală individuală, care se păstrează la locul de muncă.

55. Rezultatele examenului medical se includ în fișa medicală individuală și în baza lor are loc admiterea la serviciu.

56. Nu se admit, ori se înlătură temporar de la lucru, conform indicațiilor epidemiologice, persoanele bolnave sau purtătorii de germeni patogeni de febră tifoidă și boli diareice acute (shigeloză, salmoneloză etc.), himenolepidoză, enterobioză, sifilisul cu manifestări clinice, dermatoze contagioase: scabia, tricofitia, actinomicoze, tuberculoza plămînilor în formă activă și distructivă și maladii septico-purulente.

57. Admiterea la lucru după cursul de tratament și asanare se va permite numai după însănătoșire și/sau după rezultatele bacteriologice negative.

XI. Responsabilități și controlul executării prezentului Regulament

58. Responsabilitatea pentru respectarea cerințelor prevăzute în prezentul Regulament o poartă conducătorii farmaciilor/filialelor și depozitelor farmaceutice și personalul care activează în domeniul farmaceutic.

Anexa nr. 2
la Regulamentul sanitar privind
dotarea și exploatarea farmaciilor
și depozitelor farmaceutice

**Componenta și suprafețele minime
obligatorii pentru filialele farmaciilor comunitare**

Denumirea încăperii	În incinta instituțiilor medico-sanitare publice (centrele de sănătate, oficiul medicilor de familie)	Fiialele de categoria II	Fiialele de categoria I ale farmaciilor comunitare amplasate în afara instituțiilor medico-sanitare publice
Sala de deservire a populației:	+	**	+
spațiul de depozitare			
spațiul administrativ	20 m ²	**	În localitățile urbane, conform cerințelor minime stabilite pentru farmacii prezentate în anexa nr.1 la prezenta Hotărâre
Suprafața totală			În localitățile rurale – 20 m ²

Notă:
Farmaciile comunitare vor organiza filialele de categoria I și II.
Asistența farmaceutică a populației în filialele de categoria I este exercitată de către specialiști cu studii farmaceutice (angajați titulari). Activitatea filialei se desfășoară în modul stabilit de legislație. Filiala va elibera populației atât medicamente în bază de rețetă și fără prescripții medicale, cât și produse parafarmaceutice.
*Filialele de categoria I, organizate de către farmaciile cu funcție de preparare a formelor farmaceutice extemporale în localitățile urbane, vor avea suprafața minimă obligatorie de 20 m².
**Pentru organizarea filialei de categoria II nu se cer suprafețe speciale de amplasare. Ele își desfășoară activitatea în spațiul instituției (filialei) medico-sanitare, însă este necesar să dispună de mobilier și utilaj. Asistența populației în filialele din localitățile rurale în care este absentă farmacia (filiala) comunitară, dar este prezentă instituția (filiala) medico-sanitară, precum și în instituțiile medico-sanitare din gările feroviare și auto, aeroporturi și porturi maritime/fluviale este exercitată de către personalul medical din instituție.

Anexa nr.3
la Regulamentul sanitar privind
dotarea și exploatarea farmaciilor
și depozitelor farmaceutice

**Componenta și suprafețele minime pentru
depozitele farmaceutice, m²**

Nr. d/o	Denumirea încăperilor de păstrare	Suprafața, m ²
1	2	3
1.	Medicamente ce nu cer condiții speciale de păstrare	50
2.	Medicamente termolabile	10*
3.	Medicamente stupeficante, psihotrope, precursori și toxice	10*
4.	Produse farmaceutice fotosensibile	10*
5.	Plante medicinale (angro)	10*
6.	Produse parafarmaceutice	10*
7.	Ambalaj de transport pluriciculant, materiale auxiliare	10
Total		110

Notă:
În afara încăperilor de păstrare depozitul va dispune în mod obligatoriu de biroul farmacist-dirigintului, oficiu pentru personal, bloc sanitar și, după caz, de alte încăperi. Încăperile marcate cu asterisc se organizează în cazul în care depozitul farmaceutic dispune de produsele respective.

Anexa nr. 1
la Regulamentul sanitar privind
dotarea și exploatarea farmaciilor
și depozitelor farmaceutice

Componenta și suprafețele minime obligatorii farmaciilor

Nr. d/o	Denumirea încăperii	Farmacii comunitare		Farmacii cu funcție de producere, m ²	Farmacii ale instituțiilor medico-sanitare, m ²	
		Farmacii de forme industriale, m ²			Mediul rural, m ²	Mediul urban, m ²
1	2	3	4	5	6	
1.	Sala de deservire a populației, <i>inclusiv:</i>	20	18	14	-	
	a) zona locului de lucru	+	+	+	-	
	b) zona de deservire a populației	+	+	+	-	
2.	Încăperi de producție, <i>inclusiv:</i>	26	-	-	36	
	a) sala de recepție	12	-	-	+	
	b) sala de așezare cu ecua	-	-	-	+	
	c) spălatorie	8	-	-	+	
	d) distilare-sterilizare	6	-	-	+	
	Încăperi pentru recepția și păstrarea produselor farmaceutice, <i>inclusiv:</i>	32	18	16	32	
3.	a) despachetare	5	-	-	+	
	b) boxă pentru păstrarea formelor industriale	15	+	+	+	
	c) boxă pentru păstrarea substanțelor medicamentoase	8	-	-	+	
	d) boxă pentru păstrarea materialelor auxiliare	4	+	+	+	
	Încăperi administrative și de gospodărie, <i>inclusiv:</i>	20	14	10	20	
	a) biroul farmacistului-diriginte	+	+	+	+	
4.	b) camera personalului	+	+	+	+	
	c) boxă pentru păstrarea inventarului de gospodărie	+	+	+	+	
	d) bloc sanitar	+	+	+	+	
5.	Încăperi pentru pregătirea comenzilor și livrarea medicamentelor secțiilor instituțiilor medico-sanitare publice, <i>inclusiv:</i>	-	-	-	20	
	a) sala de așezare	-	-	-	+	
	b) recepție-expediere	-	-	-	+	
TOTAL		98	50	40	108	

Notă:
Farmaciile care urmează să fondeze filiale de categoria I și/sau II trebuie să dispună de suprafețe suplimentare pentru păstrarea adecvată a stocurilor de produse farmaceutice. Încăperile vor fi organizate în caz necesitate.

Anexa nr.4
la Regulamentul sanitar privind
dotarea și exploatarea farmaciilor
și depozitelor farmaceutice

Temperatura și multiplicitatea ventilației conform categoriei funcționale

Nr. d/o	Denumirea încăperii	Tempe- ratura	Multiplicitatea schimbului de aer			Categorie după curățenia încăperii	Multiplicitatea afluxului natural în încăperi
			aflux	reflux			
1	2	3	4	5	6		7
1.	Sala de deservire a populației	18-22°C	3	4	Murdar		3
2.	Încăperile de lucru sau zonele de lucru, izolate în sala de deservire, încăperi pentru expediționare, rețete	18-22°C	2	1	Curat		1
3.	Săile pentru recepția, ambalare, trecere, furnizare și ambalare cu ecluze, sterilizare, ambalare și control, distilare	18-22°C	4	2	Curat		1
4.	Încăperile pentru împachetare, control-analitică, spălătorie, sterilizare a soluțiilor, despachetare	18-22°C	2	3	Murdar		1
5.	Încăperi pentru pregătirea formelor medicamentoase în condiții aseptice	18-22°C	4	2	Facultativ curat		Nu se permite
6.	Încăperi pentru păstrarea stocurilor de bază:						
	a) forme medicamentoase industriale, substanțe și produse termolabile	2-15°C	2	3	Murdar		1
	b) materie primă medicamentoasă vegetală	15-22°C	3	4	Murdar		3
	c) ape minerale, veselă farmaceutică	15-20°C	-	1	Murdar		1
	d) preparate toxice și narcotice, materiale auxiliare, veselă curată	18-22°C	-	3	Murdar		3
	e) produse ușor inflamabile	8-15°C	-	10	Murdar		5

Notă:

Încăperile pentru păstrarea medicamentelor este necesar să fie dotate cu psihometre, plasate pe pereții interiori ai camerei, departe de sursele de încălzire, la o înălțime de 1.5-1.7 m de la podea și nu mai mult de 3 m de la ușă. Umiditatea relativă în aceste încăperi trebuie să corespundă normativului de 40-60%. Periodicitatea verificărilor temperaturii și umidității trebuie să se facă o dată la 48 ore, cu fixarea datelor în registrul special.

Anexa nr.5
la Regulamentul sanitar privind
dotarea și exploatarea farmaciilor
și depozitelor farmaceutice

Criteriile de apreciere a florei microbiene a aerului din încăperile farmaciilor și filialele acestora

Denumirea încăperii	Condițiile de lucru	Cantitatea totală colonii de microorga- nisme în 1m ³ de aer	Cantitatea de Stafilococ aureus în 250 litri de aer	Cantitatea de fungi și drojii în 250 litri de aer
1	2	3	4	5
	Până la începerea lucrului	Nu mai mult de 500	Nu se admite	Nu se admite
Blocul aseptice	După lucru	Nu mai mult de 1000	Nu se admite	Nu se admite
	Până la începerea lucrului	Nu mai mult de 750	Nu se admite	Nu se admite
Sala de recepție, a preambulare a medicamentelor, a preparare semifabricatelor, a depozitare și păstrare a mărfurilor	După lucru	Nu mai mult de 1000	Nu se admite	Nu se admite

552**H O T Ă R Î R E**

cu privire la inițierea negocierilor asupra proiectului Acordului de grant dintre Republica Moldova și Banca Internațională pentru Reconstrucție și Dezvoltare pentru finanțarea reformei de planificare strategică a managementului informației în sănătate din Moldova și acordarea deplinei puteri domnului Veaceslav NEGRUȚA, ministru al finanțelor

Guvernul HOTĂRĂȘTE:

1. Se ia act de proiectul Acordului de grant dintre Republica Moldova și Banca Internațională pentru Reconstrucție și Dezvoltare pentru finanțarea reformei de planificare strategică a managementului informației în sănătate din Moldova.

2. Se inițiază negocierile asupra proiectului Acordului de grant dintre Republica Moldova și Banca Internațională pentru Reconstrucție și Dezvoltare pentru finanțarea

reforme de planificare strategică a managementului informației în sănătate din Moldova.

3. Se acordă depline puteri domnului Veaceslav NEGRUȚA, ministru al finanțelor, pentru semnarea Acordului de grant dintre Republica Moldova și Banca Internațională pentru Reconstrucție și Dezvoltare pentru finanțarea reformei de planificare strategică a managementului informației în sănătate din Moldova.

PRIM-MINISTRU

Contrasemnează:
ministru al finanțelor
ministru al sănătății

Nr. 505. Chișinău, 13 iulie 2012.

Vladimir FILAT

Veaceslav Negruța
Andrei Usatii

553**H O T Ă R Î R E**

cu privire la aprobarea proiectului de lege pentru modificarea și completarea unor acte legislative

Guvernul HOTĂRĂȘTE:

Se aprobă și se prezintă Parlamentului spre examinare

PRIM-MINISTRU

Contrasemnează:
Viceprim-ministru
Viceprim-ministru,
ministru al economiei
Ministru al afacerilor interne
Ministru al transporturilor
și infrastructurii drumurilor
Ministru al educației
Ministru al sănătății
Ministru al tehnologiei
informației și comunicațiilor
Ministru al justiției

Nr. 506. Chișinău, 16 iulie 2012.

proiectul de lege pentru modificarea și completarea unor acte legislative.

Vladimir FILAT

Mihail Moldovanu

Valeriu Lazăr
Alexei Roibu

Anatolie Șalaru
Mihail Șleahțișchi
Andrei Usatii

Pavel Filip
Oleg Efrim

554**H O T Ă R Î R E**

cu privire la inițierea negocierilor asupra Acordului între Guvernul Republicii Moldova și Guvernul Republicii Populare Chineze privind acordarea de către Republica Populară Chineză Republicii Moldova a unui împrumut concesional

Guvernul HOTĂRĂȘTE:

1. Se ia act de proiectul Acordului între Guvernul Republicii Moldova și Guvernul Republicii Populare Chineze privind acordarea de către Republica Populară Chineză Republicii Moldova a unui împrumut concesional.

2. Se inițiază negocierile asupra proiectului Acordului între Guvernul Republicii Moldova și Guvernul Republicii Populare Chineze privind acordarea de către Republica Populară Chineză Republicii Moldova a unui împrumut concesional.

3. Se creează Grupul de negociatori pentru purtarea negocierilor asupra proiectului Acordului între Guvernul Republicii Moldova și Guvernul Republicii Populare Chineze privind acordarea de către Republica Populară Chineză Republicii Moldova a unui împrumut concesional, în următoarea componență:

NEGRUȚA Veaceslav - ministru al finanțelor (conducătorul Grupului de negociatori)
GHERASIM Boris - viceministru al transporturilor și infrastructurii drumurilor

MATVEEVA Elena

- director al Direcției generale datorii
publice, Ministerul Finanțelor

ALAIBA Dumitru

- șef adjunct al Direcției politici,
planificare strategică și asistență
externă, Cancelaria de Stat.**PRIM-MINISTRU****Vladimir FILAT****Contrasemnează:**
Viceprim-ministru,
ministrul afacerilor externe
și integrării europene
Ministrul finanțelor
Ministrul transporturilor
și infrastructurii drumurilor**Iurie Leancă**
Veaceslav Negruța**Anatolie Șalaru**

Nr. 508. Chișinău, 18 iulie 2012.

555 HOTĂRÎRE**cu privire la acordarea unui ajutor umanitar**

În temeiul pct. 2 și 4 din Regulamentul privind utilizarea mijloacelor fondului de rezervă al Guvernului, aprobat prin Legea nr. 1228-XIII din 27 iunie 1997 (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 1997, nr.57-58, art.511), cu modificările și completările ulterioare, Guvernul HOTĂRĂȘTE:

1. Ministerul Finanțelor va aloca, din fondul de rezervă al Guvernului, Consiliului comunei Mirandola, regiunea Reggio

Emilia, Republica Italiană, echivalentul în euro a 220 mii lei moldovenești în vederea acordării unui ajutor umanitar persoanelor care au avut de suferit de pe urma cutremurelor produse la 21, 29 mai și 6 iunie 2012.

2. Se abrogă Hotărîrea Guvernului nr. 457 din 25 iunie 2012 „Privind alocarea mijloacelor financiare”, (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2012, nr. 131-134 art. 503).

PRIM-MINISTRU**Vladimir FILAT****Contrasemnează:**
Ministrul finanțelor**Veaceslav Negruța**

Nr. 509. Chișinău, 18 iulie 2012.

556 HOTĂRÎRE**pentru aprobarea proiectului de decret al Președintelui Republicii Moldova privind eliberarea domnului Roman REVENCO din funcția de director general al Serviciului Grăniceri, comandant al Trupelor de Grăniceri**

În temeiul art.17 pct. 4) din Legea nr.64-XII din 31 mai 1990 cu privire la Guvern (republicată în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2002, nr.131-133, art.1018), cu modificările și completările ulterioare, Guvernul HOTĂRĂȘTE:

Se aprobă și se prezintă Președintelui Republicii

Moldova spre examinare proiectul de decret al Președintelui Republicii Moldova privind eliberarea domnului Roman REVENCO din funcția de director general al Serviciului Grăniceri, comandant al Trupelor de Grăniceri.

PRIM-MINISTRU**Vladimir FILAT**

Nr. 510. Chișinău, 18 iulie 2012.

557 HOTĂRÎRE**cu privire la imobilul din str. Gagarin nr. 54, or. Căușeni**

În temeiul art. 8 alin. (3) al Legii nr. 523-XIV din 16 iulie 1999 cu privire la proprietatea publică a unităților administrativ-teritoriale (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 1999, nr. 124-125, art. 611), cu modificările și completările ulterioare, și art. 14 alin. (1) lit. b) al Legii nr. 121-XVI din 4 mai 2007 privind administrarea și deținutarea proprietății publice (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2007,

nr. 90-93, art. 401), cu modificările și completările ulterioare, Guvernul HOTĂRĂȘTE:

Se propune Consiliului raional Căușeni să transmită, cu titlu gratuit, din proprietatea publică a raionului în proprietatea publică a statului, în gestiunea Companiei Naționale de Asigurări în Medicină, imobilul cu numărul cadastral 2701205.001.15, situat pe str. Gagarin nr. 54, or. Căușeni.

PRIM-MINISTRU**Vladimir FILAT**

Nr. 511. Chișinău, 18 iulie 2012.

558 HOTĂRÎRE**cu privire la alocarea mijloacelor financiare**

Guvernul HOTĂRĂȘTE:

1. Ministerul Finanțelor va aloca Cancelariei de Stat, din fondul de rezervă al Guvernului, 232049 lei pentru desfășurarea, în perioada 13-18 iunie 2012, a Reuniunii comune a Consiliului Director și Consiliului de Administrare

ale Băncii de Dezvoltare a Consiliului Europei.

2. Cancelaria de Stat, în calitate de beneficiar al mijloacelor alocate, va perfecta, în modul stabilit, documentele necesare pentru finanțarea cheltuielilor în cauză.

PRIM-MINISTRU**Vladimir FILAT****Contrasemnează:**
Ministrul finanțelor**Veaceslav Negruța**

Nr. 512. Chișinău, 18 iulie 2012.

559**HOTĂRÎRE****cu privire la modificarea anexei nr.2 la Hotărîrea
Guvernului nr. 802 din 28 octombrie 2011**

Guvernul HOTĂRĂȘTE:

În anexa nr. 2 la Hotărîrea Guvernului nr.802 din
28 octombrie 2011 „Cu privire la instituirea Inspecției Sociale”(Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2011, nr.187-191,
art.881), poziția „Secția resurse umane și secretariat” se
substituie cu poziția „Serviciul resurse umane”.**PRIM-MINISTRU****Vladimir FILAT****Contrasemnează:****Ministrul muncii, protecției
sociale și familiei****Valentina Buliga****Nr. 513. Chișinău, 18 iulie 2012.****560****HOTĂRÎRE****cu privire la aprobarea candidaților la postul
de judecător la Curtea Europeană a Drepturilor Omului**În conformitate cu Recomandarea nr. 1429 (1999)
a Asambleei Parlamentare a Consiliului Europei și luînd
în considerare propunerile Comisiei pentru selectarea
candidaților la postul de judecător la Curtea Europeană a
Drepturilor Omului, Guvernul HOTĂRĂȘTE:

1. Se aprobă următoarele candidaturi la postul de

judecător la Curtea Europeană a Drepturilor Omului:

Vladimir Grosu;
Valeriu Grițco;
Mihail Buruiană.2. Ministerul Afacerilor Externe și Integrării Europene va
notifica sus-numitele candidaturi Consiliului Europei.**PRIM-MINISTRU****Vladimir FILAT****Contrasemnează:****Viceprim-ministru,
ministrul afacerilor externe
și integrării europene
Ministrul justiției****Iurie Leancă
Oleg Efrim****Nr. 514. Chișinău, 18 iulie 2012.****561****HOTĂRÎRE****cu privire la alocarea mijloacelor financiare**În scopul realizării prevederilor Hotărîrii Guvernului
nr.836 din 13 septembrie 2010 „Cu privire la acordarea
indemnizațiilor unice pentru construcția sau procurarea
spațiului locativ, sau restaurarea caselor vechi unor categorii
de cetățeni” (Monitorul Oficial al Republicii Moldova,
2010, nr.169-171, art.924), cu modificările și completările
ulterioare, Guvernul HOTĂRĂȘTE:Ministerul Finanțelor va aloca, din contul mijloacelor
prevăzute în bugetul de stat în acest scop, autorităților
administrației publice locale mijloace financiare în sumă de
2196,9 mii lei (conform anexei), din care:a) 2179,5 mii lei în vederea acordării indemnizațiilor
unice pentru construcția unei case individuale ori a unei
locuințe cooperatiste, sau procurarea spațiului locativ, sau
restaurarea caselor vechi unor categorii de cetățeni care
au obținut scrisori de garanție pentru a beneficia de credite
preferențiale în perioada anilor 2005-2009, dar nu au primit
creditele nominalizate;b) 17,4 mii lei pentru acoperirea cheltuielilor aferente
serviciilor de distribuire a indemnizațiilor respective, în
cuantum de 0,8 la sută.**PRIM-MINISTRU****Vladimir FILAT****Contrasemnează:****Ministrul finanțelor
Ministrul muncii, protecției
sociale și familiei
Ministrul dezvoltării regionale
și construcțiilor****Veaceslav Negruța****Valentina Buliga****Marcel Răducan****Nr. 515. Chișinău, 18 iulie 2012.**

Anexă
la Hotărârea Guvernului
nr. 515 din 18 iulie 2012

LISTA
autorităților administrației publice locale cărora li se alocă mijloace
financiare în vederea acordării indemnizațiilor unice pentru construcția
unei case individuale ori a unei locuințe cooperatiste sau procurarea
spațiului locativ, sau restaurarea caselor vechi unor categorii de cetățeni

mii lei

Nr. d/o	Autoritățile administrației publice locale	Total mijloace	din care	
			pentru plata indemnizațiilor unice	pentru acoperirea cheltuielilor afereente serviciilor de distribuire
1	2	3	4	5
1.	Consiliul raional Fălești	550,4	546,0	4,4
2.	Consiliul raional Florești	165,3	164,0	1,3
3.	Consiliul raional Glodeni	328,6	326,0	2,6
4.	Consiliul raional Leova	82,6	82,0	0,6
5.	Consiliul raional Soroca	148,2	147,0	1,2
6.	Consiliul municipal Chișinău	921,8	914,5	7,3
	Total	2196,9	2179,5	17,4

562 H O T Ă R Î R E
cu privire la aprobarea Programului activităților
de reintegrare a țării pe anul 2012

În temeiul art.3 din Legea bugetului de stat pe anul 2012 nr. 282 din 27 decembrie 2011 (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2012, nr. 19-20, art. 46), cu modificările ulterioare, Guvernul HOTĂRĂȘTE:

1. Se aprobă Programul activităților de reintegrare a țării pe anul 2012 (se anexează).

2. Ministerul Finanțelor va finanța cheltuielile pentru activitățile de reintegrare a țării pe anul 2012, potrivit

documentelor confirmative prezentate de beneficiarii mijloacelor financiare din Programul aprobat.

3. Autoritățile administrației publice centrale și locale, beneficiari ai mijloacelor financiare din prezentul Program, vor întreprinde măsurile de rigoare în vederea realizării Programului activităților de reintegrare a țării pe anul 2012, conform termenelor stabilite.

PRIM-MINISTRU

Contrasemnează:
Viceprim-ministru
Ministrul finanțelor

Nr. 516. Chișinău, 18 iulie 2012.

Vladimir FILAT

Eugen Carpov
Veaceslav Negruța

Aprobat
 prin Hotărârea Guvernului nr. 516
 din 18 iulie 2012

PROGRAMUL
activităților de reintegrare a țării pe anul 2012

Nr. d/o	Denumirea activităților	Beneficiarii alocațiilor	Termenul de realizare	Costul, mii lei
1	2	3	4	5
1. Dezvoltarea și modernizarea instituțiilor din sistemul educațional				
1.	Reparația sistemului de încălzire al Liceului Teoretic din satul Măscăuți, raionul Criuleni	Consiliul raional Criuleni	Semestrul II	300,0
2.	Procurarea echipamentului și inventarului pentru grădinița de copii din satul Ursoaia, raionul Căușeni	Consiliul raional Căușeni	Trimestrul III	120,0
3.	Dotarea cu inventar moale și echipament a grădiniței de copii din satul Fîrlădeni, raionul Căușeni	Consiliul raional Căușeni	Trimestrul III	100,0
2. Reparația drumurilor și clădirilor				
4.	Reparația capitală a Centrului pentru Tineret din satul Coșernița, raionul Criuleni	Consiliul raional Criuleni	Trimestrul IV	350,0
5.	Schimbarea sistemului de termoficare în grădinița de copii „Mesteacănul” din orașul Criuleni	Consiliul raional Criuleni	Trimestrul III	389,0
6.	Schimbarea ușilor și ferestrelor la grădinița de copii „Alenușca” din satul Grădinița, raionul Căușeni	Consiliul raional Căușeni	Trimestrul IV	100,0
7.	Reparația clădirii administrative a sediului primăriei satului Marcăuți, raionul Dubăsari	Consiliul raional Dubăsari	Trimestrul III	251,0
8.	Reparația clădirii școlii din satul Corjova, raionul Criuleni	Consiliul raional Criuleni	Trimestrul IV	300,0
9.	Reparația clădirii grădiniței de copii din satul Răculești, raionul Criuleni	Consiliul raional Criuleni	Trimestrul III	293,0
10.	Reparația edificiului primăriei din satul Puhăceni, raionul Anenii Noi	Consiliul raional Anenii Noi	Trimestrul III	450,0
11.	Reparația blocului alimentar auxiliar la grădinița de copii din satul Roșcani, raionul Anenii Noi	Consiliul raional Anenii Noi	Trimestrul III	227,0
3. Alte activități				
12.	Elaborarea proiectului tehnic al construcției drumului L473.3 sector s. Bălăbănești – s. Corjova – s. Dubăsari Vechi (raionul Criuleni) și s. Delacău – s. Puhăceni (raionul Anenii Noi) – 24,5 km	Consiliul raional Criuleni și Anenii Noi	Semestrul II	500,0
13.	Elaborarea proiectului tehnic pentru construcția sistemului de apeducte și canalizare din satul Ustia, raionul Dubăsari	Consiliul raional Dubăsari	Semestrul II	300,0
14.	Construcția sistemului de iluminare nocturnă în satul Vasilevca, comuna Cocieri, raionul Dubăsari	Consiliul raional Dubăsari	Trimestrul IV	60,0
15.	Construcția sistemului de iluminare stradală în orașul Criuleni	Consiliul raional Criuleni	Semestrul II	350,0
16.	Construcția sistemului de iluminare stradală în satul Hagimus, raionul Căușeni	Consiliul raional Căușeni	Semestrul II	110,0
17.	Definitivarea amenajării expoziției de comemorare a evenimentelor de pe Nistru în cadrul Centrului de cultură și istorie militară al Ministerului Apărării	Ministerul Apărării, Centrul de cultură și istorie militară	Semestrul II	235,0
Total				4435,0

563 HOTĂRÎRE

cu privire la alocarea mijloacelor financiare

Pentru executarea prevederilor art.26 alin.(4) din Legea nr.544-XIII din 20 iulie 1995 cu privire la statutul judecătoreștii (republicată în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2002, nr.117-119, art.946), cu modificările și completările ulterioare, și în temeiul punctului 2 din Regulamentul privind utilizarea mijloacelor fondului de rezervă al Guvernului, aprobat prin Legea nr.1228-XIII din 27 iunie 1997

(Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 1997, nr.57-58, art.511), cu modificările și completările ulterioare, Guvernul HOTĂRĂȘTE:

Ministerul Finanțelor va aloca, din fondul de rezervă al Guvernului, Consiliului Superior al Magistraturii 400,4 mii lei pentru achitarea indemnizației unice de concediere unui judecător.

PRIM-MINISTRU

Vladimir FILAT

Contrasemnează:
Ministrul finanțelor

Veaceslav Negruța

Nr. 517. Chișinău, 18 iulie 2012.

564 HOTĂRÎRE

cu privire la transmiterea unor terenuri

În conformitate cu prevederile art. 8 și 15 din Codul funciar nr.828-XII din 25 decembrie 1991 (republicat în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2001, nr.107, art. 817), cu modificările și completările ulterioare, Guvernul HOTĂRĂȘTE:

1. Se transmit în gestiunea Ministerului Transporturilor

și Infrastructurii Drumurilor, în scopul construcției segmentului de cale ferată cu ecartament european spre terminalul Portului Internațional Liber Giurgiulești al tronsonului Cahul-Giurgiulești:

0,2114 hectare terenuri, proprietate publică a statului, din extravilanul satului Giurgiulești, raionul Cahul;

0,1718 hectare terenuri destinate industriei, transporturilor, telecomunicațiilor și cu alte destinații speciale (numărul cadastral al suprafeței totale 9420105311), proprietate publică a statului, gestionate de către Serviciul Vamal, din extravilanul satului Giurgiulești, raionul Cahul.

2. Ministerul Transporturilor și Infrastructurii Drumurilor, care va folosi terenurile pentru construcție, va organiza decopertarea stratului fertil de sol de pe suprafețele

amplasamentelor menționate.

3. Agenția Relații Funciare și Cadastru, în comun cu Ministerul Transporturilor și Infrastructurii Drumurilor și Serviciul Vamal, va asigura executarea lucrărilor cadastrale, modificarea documentației cadastrale respective și formarea bunurilor imobile, în conformitate cu prevederile prezentei Hotărâri.

PRIM-MINISTRU

Contrasemnează:
Ministrul transporturilor
și infrastructurii drumurilor

Nr. 518. Chișinău, 18 iulie 2012.

Vladimir FILAT

Anatolie Șalaru

565 HOTĂRÎRE **cu privire la modificarea anexei la Hotărârea** **Guvernului nr. 213 din 22 februarie 2002**

Guvernul HOTĂRĂȘTE:

În anexa la Hotărârea Guvernului nr. 213 din 22 februarie 2002 „Cu privire la constituirea Consiliului de administrație al Companiei Naționale de Asigurări în Medicină” (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2002, nr. 29-31, art. 284), cu modificările și completările ulterioare, pozițiile:

„SOLTAN Viorel – viceministru al sănătății”;
 „GANTEA Lilia – șef Direcție politici buget și finanțe, Ministerul Sănătății”;
 „OHOTNICOV Alexandru – șef Direcție drept și relații publice, Aparatul Președintelui Republicii Moldova”;
 „CERESCU Leonid – președinte al Confederației Naționale a Patronatului din Republica Moldova”;
 „HÎNCU Mihail – vicepreședinte al Confederației Naționale a Sindicatelor”;
 „BENU Victor – președinte al Sindicatului „Sănătatea”

se substituie, respectiv, cu pozițiile:

„GRAMA Octavian – viceministru al sănătății”;
 „GANTEA Lilia – șef adjunct al Direcției asigurări medicale, buget și finanțe”;
 „OHOTNICOV Alexandru – șef Direcție generală drept, Aparatul Președintelui Republicii Moldova”;
 „CABA Pavel – vicepreședinte al Confederației Naționale a Patronatului din Republica Moldova”;
 „SURUCEANU Nicolae – secretar confederal al Confederației Naționale a Sindicatelor din Moldova”;
 „ONICI Victor – președinte al Federației Sindicatelor Lucrătorilor Instituțiilor Bancare și de Asigurări din Republica Moldova”.

PRIM-MINISTRU

Nr. 519. Chișinău, 18 iulie 2012.

Vladimir FILAT

566 HOTĂRÎRE **cu privire la modificarea anexei la Hotărârea** **Guvernului nr. 136 din 28 februarie 2012**

Guvernul HOTĂRĂȘTE:

Anexa la Hotărârea Guvernului nr. 136 din 28 februarie 2012 „Cu privire la achitarea din bugetul de stat pentru anul 2012 a cotelor de membru și a datoriilor Republicii Moldova

față de organisme internaționale și regionale” (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2012, nr. 42-45, art. 163) se modifică și va avea următorul cuprins:

„Anexă
 la Hotărârea Guvernului nr. 136
 din 28 februarie 2012

LISTA
organismelor internaționale și regionale cărora Republica Moldova
urmează să achite cotele de membru și datoriile din bugetul
de stat pentru anul 2012

Nr. d/o	Denumirea organizației	Propuneri pentru transfer în anul 2012		
		Denumirea valutei	Suma în valută	Suma în lei
1	2	3	4	5
Organizații parlamentare				
1.	Adunarea Interparlamentară CSI	RUB	4966700	2086014
2.	Adunarea Parlamentară a Cooperării Economice în Bazinul Mării Negre (PABSEC)	EUR	35845	555881

1	2	3	4	5
33.	EUROSAI	EUR	468	7429
34.	Organizația Internațională a Aviației Civile* (ICAO)	C/U	25824U+32779C	699621
35.	Organizația Internațională pentru Energia Atomică*	U/E	86020	1365395
36.	Organizația privind Interzicerea Armelor Chimice	EUR		
37.	Comisia Preparatorie pentru Organizația Tratatului privind interzicerea totală a testelor nucleare (CTBTO)	EUR	1195E+1039U	30635
38.	Institutul Unit de Cercetări Nucleare (Dubna)	USD	72000	848916
39.	INTERPOL	EUR	15203	239289
40.	Inițiativa Central-Europeană (CEI)	EUR	3960	61155
41.	TRACECA	EUR	60000	926592
42.	GUAM	USD	45000	533700
43.	Organizația Internațională Maritimă (IMO)	GBP	15936	297445
44.	Organizația Internațională pentru Migrație	CHF	867	13600
45.	Organizația Internațională de Metrologie Legală	EUR	1450	23016
46.	Uniunea Poștală Universală	CHF	42547	667392
47.	Fondul Internațional pentru Dezvoltarea Agriculturii (IFAD)	USD	8000	94880
48.	Uniunea Latină	EUR	5220	80355
49.	Organizația Națiunilor Unite pentru Dezvoltare Industrială (UNIDO)*	EUR	89830	1425872
50.	Uniunea Europeană de Radioteleviziune	CHF	70233	1101682
51.	Inițiativa Anticorupție a Pactului de Stabilitate în Europa de Sud-Est (RAI)	EUR	24000	380952
52.	Rețeaua de Sănătate în Europa de Sud-Est**	EUR	10000	158730
53.	Inițiativa de Pregătire și Prevenire a Dezastrelor din Europa de Sud-Est (IPPD)	EUR	25000	396825
54.	Consiliul Regional de Cooperare (RCC)	EUR	40000	614280
55.	Consiliul Euro-Asiatic de Standardizare (EASC)	USD	7500	88200
56.	Acordul Central European de comerț liber din 2006 (CEFTA)	EUR	23238	368849
57.	Comunitatea Energetică a Europei de Sud-Est (IRENA)	EUR	3230	51270
58.	Agencia Internațională pentru Energia Regenerabilă	USD	455	5396
59.	Curtea Penală Internațională	EUR	6581	104460
SUBTOTAL 2				40 368 924
Organizații CSI				
60.	Comitetul Executiv al CSI (bugetul unic CSI)	RUB	3129600	1314432
61.	Comitetul de Statistică al CSI (bugetul unic CSI)	RUB	769700	323274

1	2	3	4	5
3.	Uniunea Interparlamentară	CHF	10900	140284
4.	Adunarea Parlamentară a OSCE	EUR	1428	22085
5.	Adunarea Parlamentară a Francofoniei	EUR	2969	44412
SUBTOTAL 1				2 848 676
Organizații Internaționale				
6.	Consiliul Europei	EUR	329961	5237473
7.	Banca Internațională pentru Reconstrucție și Dezvoltare (IBRD)	MDL	5000000	5000000
8.	Banca Europeană pentru Reconstrucție și Dezvoltare (EBRD)	USD	304655	3613204
9.	Cooperarea Economică în Bazinul Mării Negre (BSEC)	EUR	50776	792936
10.	Agencia Multilaterală pentru Garantarea Investițiilor (MIGA)	USD		
11.	ONU (inclusiv contribuțiile voluntare)	USD	109780	1301990
12.	Programul Națiunilor Unite pentru Dezvoltare (UNDP)	USD	11000	130460
13.	UNESCO*	U/E	3960 E+148544 U	1824589
14.	Organizația pentru Securitate și Cooperare în Europa (OSCE)	EUR	45528	722666
15.	Grupul Consultativ Comun OSCE	EUR	3863	61315
16.	Organizația Internațională a Muncii*	CHF	140556	2204761
17.	Organizația Mondială a Comerțului	CHF	36883	476038
18.	Organizația Mondială a Sănătății*	USD	201375	2385831
19.	Organizația Mondială a Turismului	EUR	24843	394333
20.	ONU pentru Alimentație și Agricultură (FAO)*	U/E	124960,49U+3813,89E	1542569
21.	Organizația Internațională a Vitei și Vinului	EUR	27600	434413
22.	Oficiul Internațional de Epizootii	EUR	17800	282539
23.	Organizația Internațională a Zahărului	GBP	3703	69116
24.	Conferința privind regimul navigației pe Dunăre (Comisia Dunării)	EUR	146558	2326315
25.	Tribunalul Internațional pentru Dreptul Mării	EUR	1011	16048
26.	Autoritatea Internațională pentru Fundul Mării***	USD	635	7523
27.	Organizația Internațională de Standardizare (ISO)	CHF	11092	141981
28.	Comitetul European de Standardizare (CEN)	EUR	11000	174603
29.	Convenția Metreului	EUR	5593	88778
30.	Organizația Internațională pentru Protecție Civilă	CHF		
31.	Organizația Internațională a Francofoniei*	EUR	34461	546999
32.	INTOSAI	EUR	410	6508

1	2	3	4	5
62.	Biroul de Combatere a Criminalității al CSI (bugetul unic CSI)	RUB	684100	287322
63.	Centrul Antiteroristic al CSI (bugetul unic CSI)	RUB	673800	282996
64.	Consiliul șefilor de state, șefilor de guverne, miniștrilor afacerilor externe, Consiliul Economic al CSI (bugetul unic CSI)	RUB	785800	330036
65.	Consiliul Coordonator al Procurorilor Generali al CSI (bugetul unic CSI)	RUB	72000	30240
66.	Reprezentanța din Republica Moldova a Teleradiocompaniei Interstatale „MIR”	MDL	2214100	2214100
SUBTOTAL 3				4 782 400
TOTAL				48 000 000

Proгноza cursului de schimb pentru anul 2012:

1 USD – 11,86 MDL;
 1 EUR – 15,873 MDL;
 1 CHF – 15,686 MDL;
 1 GBP – 18,665 MDL;
 1 RUB – 0,42 MDL;
 1 CAD – 12,00 MDL;
 1 DST – 17,505 MDL.

* Respectarea graficelor de restructurare a datoriilor.

**Organizațiile internaționale a căror finanțare urmează a fi efectuată după finalizarea procedurilor interne de aderare, în conformitate cu Legea nr.595-XIV din 24 septembrie 1999 privind tratatele internaționale ale Republicii Moldova.

*** Finanțarea urmează a fi efectuată după modificarea Hotărârii Guvernului nr.454 din 24 martie 2008.”

PRIM-MINISTRU

Vladimir FILAT

Contrasemnează:
Viceprim-ministru,
ministrul afacerilor externe
și integrării europene
Ministrul finanțelor

Iurie Leancă
Veaceslav Negruța

Nr. 520. Chișinău, 18 iulie 2012.

567

HOTĂRÎRE

cu privire la aprobarea componenței nominale a delegației moldovenești în legătură cu purtarea negocierilor asupra proiectului Acordului de împrumut între Guvernul Republicii Moldova și Banca de Export-Import a Republicii Populare Chineze întru realizarea Proiectului strategic de reabilitare a drumurilor, or. Beijing, Republica Populară Chineză, în perioada 22-27 iulie 2012

Guvernul HOTĂRĂȘTE:

1. Se aprobă, conform anexei, componența nominală a delegației moldovenești în legătură cu purtarea negocierilor asupra proiectului Acordului de împrumut între Guvernul Republicii Moldova și Banca de Export-Import a Republicii Populare Chineze întru realizarea Proiectului strategic de reabilitare a drumurilor, or. Beijing, Republica Populară Chineză, în perioada 22-27 iulie 2012.

2. Se alocă, din fondul de rezervă al Guvernului, pentru

acoperirea cheltuielilor de transport și diurnă:

Ministerului Finanțelor – 22740,1 lei;
 Ministerului Transportului și Infrastructurii Drumurilor – 22740,1 lei;
 Cancelariei de Stat – 21997,1 lei;
 Ministerului Afacerilor Externe și Integrării Europene – 21997,1 lei.

3. Cheltuielile de cazare pentru membrii delegației vor fi suportate de instituțiile delegare.

PRIM-MINISTRU

Vladimir FILAT

Contrasemnează:
Ministrul finanțelor

Veaceslav Negruța

Nr. 521. Chișinău, 18 iulie 2012.

Anexă

la Hotărârea Guvernului nr. 521
 din 18 iulie 2012

COMPONENȚA NOMINALĂ

a delegației moldovenești în legătură cu purtarea negocierilor asupra proiectului Acordului de împrumut între Guvernul Republicii Moldova și Banca de Export-Import a Republicii Populare Chineze întru realizarea Proiectului strategic de reabilitare a drumurilor, or. Beijing, Republica Populară Chineză, în perioada 22-27 iulie 2012

NEGRUȚA Veaceslav - ministru al finanțelor

GHÉRASIM Boris - viceministru al transporturilor și infrastructurii drumurilor

ALAIBA Dumitru - șef adjunct al Direcției politici,
planificare strategică și asistență
externă, Cancelaria de Stat

ULIANOVSKI Tudor - șef adjunct al Direcției America,

Asia și Africa, Direcția generală
cooperare bilaterală, Ministerul
Afacerilor Externe și Integrării
Europene

568 HOTĂRÎRE

cu privire la aprobarea modificărilor ce se operează în unele anexe la Hotărîrea Guvernului nr. 182 din 16 martie 2010

Guvernul HOTĂRĂȘTE:

1. Se aprobă modificările ce se operează în unele anexe la Hotărîrea Guvernului nr. 182 din 16 martie 2010 „Cu privire la aprobarea structurilor, efectivelor de personal și indemnizațiilor de funcție în valută străină ale instituțiilor serviciului diplomatic al Republicii Moldova peste

PRIM-MINISTRU

Contrasemnează:
Viceprim-ministru,
ministrul afacerilor externe
și integrării europene
Ministrul finanțelor

Nr. 522. Chișinău, 18 iulie 2012.

hotare” (se anexează).

2. Cheltuielile ocazionate de punerea în aplicare a prezentei hotărîri vor fi suportate din contul și în limitele mijloacelor alocate Ministerului Afacerilor Externe și Integrării Europene pentru anul respectiv.

Vladimir FILAT

Iurie Leancă
Veaceslav Negruța

Aprobate
prin Hotărîrea Guvernului nr. 522
din 18 iulie 2012

MODIFICĂRILE

ce se operează în unele anexe la Hotărîrea Guvernului nr. 182 din 16 martie 2010

Anexele nr. 2, 6, 7, 10, 27 și 33 la Hotărîrea Guvernului nr. 182 din 16 martie 2010 „Cu privire la aprobarea structurilor, efectivelor de personal și indemnizațiilor de funcție în valută străină ale instituțiilor serviciului diplomatic al Republicii Moldova peste hotare” (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2010, nr. 37-38, art. 243), cu modificările ulterioare, se modifică după cum urmează:

1) anexa nr.2 va avea următorul cuprins:

„Anexa nr.2
la Hotărîrea Guvernului
nr.182 din 16 martie 2010
**Structura, efectivul de personal și indemnizațiile
de funcție ale Ambasadei Republicii Moldova
în Republica Belarus**

Funcția	Procentul din indemnizația șefului misiunii diplomatice	Unități	Indemnizația de funcție lunară (euro)
I. Personalul diplomatic			
Ambasador		1	2000
Consilier	85	2*x 1700	3400
Secretar I (probleme economice)	80	1	1600
Total:		4	7000
II. Personalul administrativ			
Contabil-șef, șef de cancelarie	60	1	1200
Administrator-sofer	55	1	1100
Total:		2	2300
Total general:		6	9300

* O unitate de consilier este suplinită de reprezentantul oficial al Serviciului de Informații și Securitate al Republicii Moldova.”;

2) anexele nr.6 și nr.7 vor avea următorul cuprins:

„Anexa nr.6
la Hotărîrea Guvernului
nr.182 din 16 martie 2010
**Structura, efectivul de personal și indemnizațiile
de funcție ale Ambasadei Republicii Moldova
în Republica Turcia**

Funcția	Procentul din indemnizația șefului misiunii diplomatice	Unități	Indemnizația de funcție lunară (euro)
I. Personalul diplomatic			
Ambasador		1	2000
Consilier	85	1	1700
Secretar I	80	1	1600
Secretar II	70	1	1400
Total:		4	6700
II. Personalul administrativ			
Contabil-șef, șef de cancelarie	60	1	1200
Administrator-sofer	55	1	1100
Total:		2	2300
Total general:		6	9000

Anexa nr.7
la Hotărîrea Guvernului
nr.182 din 16 martie 2010
**Structura, efectivul de personal și indemnizațiile
de funcție ale Ambasadei Republicii Moldova
în Republica Populară Chineză**

Funcția	Procentul din indemnizația șefului misiunii diplomatice	Unități	Indemnizația de funcție lunară (euro)
I. Personalul diplomatic			
Ambasador		1	2000
Consilier	85	1	1700

Secretar I	80	1	1600
Total:		3	5300
<i>Biroul (secția) comercial-economic</i>			
Secretar I	80	1	1600
TOTAL:		1	1600
II. Personalul administrativ			
Contabil-sef, șef de cancelarie	60	1	1200
Administrator-sofer	55	1	1100
Total:		2	2300
Total general:		6	9200";

3) anexa nr.10 va avea următorul cuprins:

„Anexa nr.10
la Hotărârea Guvernului
nr.182 din 16 martie 2010

**Structura, efectivul de personal și indemnizațiile
de funcție ale Ambasadei Republicii Moldova
în Statul Israel**

Funcția	Procentul din indemnizația șefului misiunii diplomatice	Unități	Indemnizația de funcție lunară (euro)
I. Personalul diplomatic			
Ambasador		1	2000
Consilier	85	1	1700
Secretar I	80	1	1600
Total:		3	5300
II. Personalul administrativ			
Contabil-șef, șef de cancelarie	60	1	1200
Administrator-sofer	55	1	1100
Total:		2	2300
Total general:		5	7600";

4) anexa nr.27 va avea următorul cuprins:

„Anexa nr.27
la Hotărârea Guvernului
nr.182 din 16 martie 2010
**Structura, efectivul de personal și indemnizațiile
de funcție ale Ambasadei Republicii Moldova
în Republica Azerbaidjan**

Funcția	Procentul din indemnizația șefului misiunii diplomatice	Unități	Indemnizația de funcție lunară (euro)
I. Personalul diplomatic			
Ambasador		1	2000
Consilier	85	1	1700
Total:		2	3700
II. Personalul administrativ			
Contabil-șef, șef de cancelarie	60	1	1200
Administrator-sofer	55	1	1100
Total:		2	2300
Total general:		4	6000";

5) anexa nr.33 va avea următorul cuprins:

„Anexa nr.33
la Hotărârea Guvernului
nr.182 din 16 martie 2010

**Structura, efectivul de personal și indemnizațiile
de funcție ale Consulatului General al Republicii
Moldova în orașul Istanbul (Republica Turcia)**

Funcția	Procentul din indemnizația șefului misiunii diplomatice	Unități	Indemnizația de funcție lunară (euro)
I. Personalul diplomatic			
Consul general	95	1	1900
Consul	85	1	1700
Total:		2	3600
II. Personalul administrativ			
Contabil-șef, șef de cancelarie	60	1	1200
Administrator-sofer	55	1	1100
Total:		2	2300
Total general:		4	5900"

569

HOTĂRÎRE

cu privire la modificarea Hotărîrii Guvernului
nr. 898 din 30 noiembrie 2011

Guvernul HOTĂRĂȘTE:

Hotărîrea Guvernului nr.898 din 30 noiembrie 2011 „Cu privire la atribuirea și modificarea destinației unor terenuri” (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2011, nr.216-221, art.983), cu modificările ulterioare, se modifică după cum urmează:

1) pe tot parcursul textului, cuvintele „Gazoductul de interconectare a Sistemului Național de transport gaze din România cu Sistemul de transport gaze din Republica Moldova pe direcția r.Prut – satul Todirești, raionul Ungheni”

se substituie prin cuvintele „Conducta de interconectare a sistemului de transport gaze din România cu sistemul de transport gaze din Republica Moldova pe direcția r.Prut – satul Todirești, raionul Ungheni”;

2) la punctul 3, cifra „0,4994” se substituie cu cifra „0,9965”;

3) la punctul 4, cifrele „0,4994”, „0,0994” și „0,4000” se substituie, respectiv, cu cifrele: „0,9965”, „0,2352” și „0,7613”.

PRIM-MINISTRU

Contrasemnează:
Viceprim-ministru,
ministru economiei
Ministrul agriculturii
și industriei alimentare

Nr. 523. Chișinău, 18 iulie 2012.

Vladimir FILAT

Valeriu Lazăr

Vasile Bumacov

**Acte ale Guvernului Republicii Moldova, Confederației Naționale
a Patronatului din Republica Moldova și ale Confederației Naționale
a Sindicatelor din Moldova**

**570 CONVENȚIE COLECTIVĂ
(nivel național) cu privire la criteriile de reducere
în masă a locurilor de muncă**

În temeiul art. 88, alin (1), lit. i) din Codul muncii, precum și în scopul asigurării drepturilor și intereselor partenerilor sociali în cazul lichidării unităților ori reducerii numărului sau statelor de personal, părțile semnatare au convenit asupra următoarelor:

Articolul 1

Prin reducere în masă a locurilor de muncă se înțelege concedierea unui anumit număr de salariați ca urmare a lichidării unității sau încetării activității angajatorului persoană fizică ori reducerii numărului sau statelor de personal din unitate într-o perioadă concretă de timp.

Articolul 2

(1) Se stabilesc drept criterii de reducere în masă a locurilor de muncă în cadrul unității concedierea într-o perioadă de 30 de zile calendaristice a unui număr de:

a) cel puțin 30% din salariați, dacă angajatorul care reduce locurile de muncă are încadrați de la 10 la 49 de salariați;

b) cel puțin 15 salariați, dacă angajatorul care reduce locurile de muncă are încadrați de la 50 la 99 de salariați;

c) cel puțin 15% din salariați, dacă angajatorul care reduce locurile de muncă are încadrați de la 100 la 249 de salariați;

d) cel puțin 40 salariați, dacă angajatorul care reduce locurile de muncă are încadrați de la 250 la 399 de salariați;

e) cel puțin 10% din salariați, dacă angajatorul care reduce locurile de muncă are încadrați mai mult de 400 de salariați.

(2) Se consideră reducere în masă a locurilor de muncă, concedierea cumulativă pe parcursul a 90 de zile a, cel puțin, 30% de salariați din numărul total de angajați cu contract de muncă individual pe perioadă nedeterminată, indiferent de numărul salariaților angajați în unitate.

Articolul 3

(1) Angajatorul, în conformitate cu prevederile art. 88 alin. (1), lit. g) și i) din Codul muncii, va informa în scris Agenția de ocupare a forței de muncă și organele sindicale din unitate despre:

**Din partea Guvernului:
PRIM-MINISTRU**

**Din partea Patronatelor:
PREȘEDINTELE CONFEDERAȚIEI
NAȚIONALE A PATRONATULUI
DIN REPUBLICA MOLDOVA**

**Din partea Sindicatelor:
PREȘEDINTELE CONFEDERAȚIEI
NAȚIONALE A SINDICATELOR
DIN MOLDOVA**

Nr. 11. Chișinău, 28 martie 2012.

a) motivele concedierilor preconizate;
b) numărul și categoriile de lucrători care se preconizează să fie concediați;
c) perioada când vor avea loc concedierile preconizate;

d) criteriile propuse pentru selectarea lucrătorilor care urmează a fi concediați;

e) plățile care vor fi achitate salariaților concediați;

f) măsurile care vor fi întreprinse pentru a reduce impactul concedierii asupra salariatului;

g) alte informații utile legate de concediere.

(2) Organul sindical din cadrul unității și / sau reprezentanții salariaților vor acorda suportul necesar angajatorului și salariaților care cad sub incidența prezentei convenții, în vederea realizării procedurilor ce țin de concediere și posibila reangajare.

Articolul 4

Unitatea în care au avut loc concedieri în masă și care, după o perioadă de timp își reia activitatea, are obligația, în conformitate cu art. 11 alin. (5) din Legea nr. 102 din 13.03.2003 privind ocuparea forței de muncă și protecția socială a persoanelor aflate în căutarea unui loc de muncă să informeze salariații concediați despre reangajare, aceștia urmînd să se prezinte la unitate în termen de 15 zile calendaristice de la data informării.

Articolul 5

Agențiile pentru ocuparea forței de muncă, cu participarea angajatorului și organului sindical din cadrul unității, vor acorda salariaților care urmează a fi concediați asistență în vederea încadrării acestora în cîmpul muncii, prezentîndu-le locurile de muncă vacante pe piața forței de muncă și oportunitățile de recalificare.

Articolul 6

Sub incidența prezentei Convenții cad toate unitățile, indiferent de tipul proprietății și forma juridică de organizare.

Articolul 7

Convenția colectivă intră în vigoare la data publicării ei în Monitorul Oficial al Republicii Moldova .

Vladimir FILAT

Leonid CERESCU

Oleg BUDZA

571 CONVENȚIE COLECTIVĂ (nivel național). Formularul statelor de personal și permisul nominal de acces la locul de muncă

Părțile semnatare, - Guvernul, patronatele reprezentate de Confederația Națională a Patronatului din Republica Moldova și sindicatele reprezentate de Confederația Națională a Sindicatelor din Moldova, întru asigurarea aplicării uniforme a prevederilor articolului 10 alineatul (2) literele c) și d) din Codul muncii al Republicii Moldova nr. 154-XV din 28 martie 2003, au convenit asupra celor ce urmează:

Art. 1 Se aprobă modelul Formularului statelor de

Din partea Guvernului:
VICEPRIM-MINISTRU

Mihail MOLDOVANU

Din partea Patronatelor:
PREȘEDINTELE CONFEDERAȚIEI
NAȚIONALE A PATRONATULUI
DIN REPUBLICA MOLDOVA

Leonid CERESCU

Din partea Sindicatelor:
PREȘEDINTELE CONFEDERAȚIEI
NAȚIONALE A SINDICATELOR
DIN MOLDOVA

Oleg BUDZA

Nr. 12. Chișinău, 9 iulie 2012.

Anexa 1

Aprob:
prin Ordinul nr. _____
din _____ 20____
(numele, prenumele, semnătura)

L.Ș.

Statele de personal pentru anul 20__

(denumirea completă a unității, adresa poștală, codul fiscal/IDNO)

Nr. d/o	Denumirea structurii, subdiviziunii și funcției	Unități (număr)	Salariu tarifar sau de funcție (lei)
1	2	3	4

* nu va fi mai mic decât salariul minim garantat de stat

Anexa 2

_____ (denumirea unității) PERMIS Întocmit în baza contractului individual de muncă nr. ____ din ____ 20__ Numele _____ Prenumele _____ _____ (funcția, ocupația) data eliberării permisului ____ 20__ _____ (semnătura angajatorului) L.Ș.	Foto 3x4cm
--	--

Dimensiunile permisului de acces la locul de muncă 9x 6cm

572**CONVENȚIE COLECTIVĂ
(nivel național) pentru aprobarea completărilor
ce se operează în Convenția colectivă (nivel național)
nr. 4 din 25 iulie 2005 „Cu privire la modelul Contractului
individual de muncă”**

Întru realizarea punctului 2.3. din Planul de acțiuni privind minimizarea practicii de achitare a salariilor „în plic” și „muncii la negru”, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.477 din 28 iunie 2011 (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2011, nr.110-112, art. 544), părțile semnatare au convenit asupra următoarelor:

**Din partea Guvernului:
VICEPRIM-MINISTRU**

Mihail MOLDOVANU

**Din partea Patronatelor:
PREȘEDINTELE CONFEDERAȚIEI
NAȚIONALE A PATRONATULUI
DIN REPUBLICA MOLDOVA**

Leonid CERESCU

**Din partea Sindicatelor:
PREȘEDINTELE CONFEDERAȚIEI
NAȚIONALE A SINDICATELOR
DIN MOLDOVA**

Oleg BUDZA

Nr. 13. Chișinău, 9 iulie 2012.

Aprobate
prin Convenția colectivă (nivel național)
nr. 13 din 9 iulie 2012

COMPLETĂRILE
ce se operează în Convenția colectivă (nivel național) nr.4 din 25 iulie 2005
„Cu privire la modelul Contractului individual de muncă”

Modelul Contractului individual de muncă, aprobat prin Convenția colectivă (nivel național) nr.4 din 25 iulie 2005 „Cu privire la modelul Contractului individual de muncă” (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2005, nr.101-103, art.827) se completează după cum urmează:

1. La punctul 12, după cuvintele „retribuire a muncii salariatului”, se introduc cuvintele „(valoarea minimă obligatorie a retribuirii muncii pentru munca prestată de salariați în sectorul real nu poate fi mai mică decât cuantumul minim garantat al salariului în sectorul real stabilit de Guvern sau, după caz, decât salariul tarifar pentru categoria I de calificare stabilit în Convenția colectivă de nivel ramural sau

în Contractul colectiv de muncă)”.

2. Se completează cu un nou punct 12¹ cu următorul cuprins:

- „12¹. De mărimea salariului stabilit depinde:
- mărimea indemnizației de concediu;
 - mărimea indemnizației pentru incapacitate temporară de muncă și altor prestații de asigurări sociale;
 - mărimea indemnizației de concediere;
 - mărimea ajutorului de șomaj;
 - mărimea pensiei pentru limită de vîrstă, vechime în muncă sau pensiei de invaliditate”.

PARTEA III

Acte ale ministerelor, departamentelor și ale Băncii Naționale a Moldovei**Acte ale Ministerului Economiei al Republicii Moldova****878 O R D I N**

**cu privire la aprobarea modificărilor ce se operează
în anexa la Ordinul nr. 31 din 11.04.2008**

În temeiul art. 14 alin. (3) lit. i) din Legea nr. 420-XVI din 22.12.2006 privind activitatea de reglementare tehnică (Monitorul Oficial nr. 36-38 din 16.03.2007, art. 141),

ORDON:

1. Anexa la Ordinul Ministerului Economiei nr. 31 din 11 aprilie 2008 cu privire la aprobarea Listei standardelor

conexe la Reglementarea tehnică „Jucării. Cerințe de securitate” (Monitorul Oficial nr.152-153 din 12.08.2008, art. 414) se înlocuiește cu anexa la prezentul ordin.

2. Prezentul ordin se publică în Monitorul Oficial al Republicii Moldova și intră în vigoare din data publicării.

**VICEPRIM-MINISTRU,
MINISTRUL ECONOMIEI**

Valeriu LAZĂR

Nr. 120. Chișinău, 5 iulie 2012.

Anexă
la Ordinul Ministerului Economiei
nr. ____ din ____ 20 ____

COORDONAT:
Directorul general al Institutului
Național de Standardizare și Metrologie
____ Vitalie Dragancea
____ 20 ____

LISTA

**standardelor conexe la Reglementarea tehnică
“Jucării. Cerințe de securitate”**

Nr. crt.	Indicativul și titlul standardului	Indicativul standardului înlocuit (a se vedea nota)	Data la care încetează prezumția de conformitate a standardului cu prevederile RT (a se vedea nota)
1	2	3	4
1.	SM SR EN 71-1+A9:2010 Securitatea jucăriilor – Partea 1: Proprietăți mecanice și fizice <i>Безопасность игрушек. Часть 1. Механические и физические свойства</i>		
2.	SM SR EN 71-2+A1:2010 Securitatea jucăriilor – Partea 2: Inflamabilitate <i>Безопасность игрушек. Часть 2. Воспламеняемость</i>		
3.	SM SR EN 71-3:2006 Securitatea jucăriilor – Partea 3: Migrarea anumitor elemente <i>Безопасность игрушек. Часть 3. Миграция определенных элементов</i>		
4.	SM SR EN 71-4:2011 Securitatea jucăriilor. Partea 4: Truse pentru experiențe chimice și activități conexe. <i>Безопасность игрушек. Часть 4. Наборы для химических опытов и смежных видов деятельности</i>		

5.	SM SR EN 71-5:2006 Securitatea jucăriilor. Partea 5: Jocuri chimice (seturi) altele decât trusele pentru experiențe chimice <i>Безопасность игрушек. Часть 5. Химические игры (комплекты), иные чем наборы для химических опытов</i>		
6.	SM SR EN 71-7:2006 Securitatea jucăriilor. Partea 7: Vopsele pentru pictarea cu degetul. Cerințe și metode de încercare. <i>Безопасность игрушек. Часть 7. Краски для рисования пальцем. Требования и методы испытаний</i>		
7.	SM SR EN 71-8+A4:2011 Securitatea jucăriilor. Partea 8: Leagăne, topogane și jucării pentru activități similare de uz familial, în exterior și în interior. <i>Безопасность игрушек. Часть 8. Качели, тобоганы и игрушки для аналогичных занятий, используемых в семье, предназначенных для игры снаружи и внутри</i>		
8.	SM SR EN 71-9+A1:2011 Securitatea jucăriilor. Partea 9: Compuși chimici organici. Cerințe. <i>Безопасность игрушек. Часть 9. Органические химические соединения. Требования</i>		
9.	SM SR EN 71-10:2011 Securitatea jucăriilor. Partea 10: Compuși chimici organici. Preparare și extracție eșantioane <i>Безопасность игрушек. Часть 10. Органические химические соединения. Подготовка и экстракция проб</i>		

10.	SM SR EN 71-11:2011 Securitatea jucăriilor. Partea 11: Compuși chimici organici. Metode de analiză <i>Безопасность игрушек. Часть 11. Органические химические соединения. Методы анализа</i>		
11.	SM SR EN 62115:2010 Jucării electrice. Securitate <i>Игрушки электрические. Безопасности</i>		
Nota : Coloanele 3 și 4 se vor completa în măsura în care standardele conexe se vor modifica sau se vor revizui și, ca urmare, pentru standardul înlocuit din coloana 3 se va stabili în coloana 4 data la care va înceta prezumpția de conformitate cu cerințele esențiale a reglementării tehnice. Standardul nou (sau modificat) are aceeași sferă de aplicare ca standardul înlocuit. La data menționată în coloana 4 standardul înlocuit încetează să confere prezumpția de conformitate cu cerințele esențiale ale reglementării tehnice. Autoritatea de reglementare va asigura completarea coloanelor cu informația actualizată în momentul revizuirii periodice a listei standardelor conexe la RT.			

Acte ale Ministerului Finanțelor al Republicii Moldova

879 O R D I N

cu privire la modificarea unor ordine

Întru executarea prevederilor art.13 alin.(2) din Legea nr. 847-XIII din 24 mai 1996 privind sistemul bugetar și procesul bugetar (republicată în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2005, ediție specială), cu modificările și completările ulterioare și a Hotărârii Guvernului privind organizarea activității de inspectare financiară nr. 1026 din 02.11.2012, cu modificările ulterioare,

ORDON:

1. În Ordinul Ministerului Finanțelor nr. 132 din 1 noiembrie 2011 cu privire la aprobarea Codului de conduită a angajaților cu funcții de inspectare (control) financiară din cadrul Serviciului control financiar și revizie, se operează următoarele modificări:

- în denumire cuvintele „Serviciul control financiar și revizie” se substituie cu cuvintele „Inspekția financiară”.
- în text cuvintele „Serviciul control financiar și revizie”

se substituie cu cuvintele „Inspekția financiară” și respectiv cuvântul „Serviciul” se substituie cu cuvântul „Inspekția”.

2. În Ordinul Ministerului Finanțelor nr. 1 din 03.01.2012 cu privire la modul de achitare și evidență a plăților la bugetul public național prin sistemul trezorerial al Ministerului Finanțelor în anul 2012, se operează următoarele modificări:

- în anexele 1 și 2 codul capitolului clasificăției de venituri bugetare 123 și codul paragrafului clasificăției de venituri bugetare 04 cuvintele „Serviciul control financiar și revizie de pe lângă” se substituie cu cuvintele „Inspekția financiară din subordinea”.

3. Prezentul ordin intră în vigoare din data publicării în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.

MINISTRUL FINANTELOR

Veaceslav NEGRUȚA

Nr. 81. Chișinău, 10 iulie 2012.

Acte ale Ministerului Sănătății al Republicii Moldova**880****O R D I N****cu privire la elaborarea și utilizarea continuă
a materialelor educaționale și informaționale
destinate promovării sănătății**

În scopul asigurării accesului și continuității informării populației privind măsurile de profilaxie a maladiilor, în conformitate cu prevederile Legii nr. 10-XVI din 3 februarie 2009 privind supravegherea de stat a sănătății publice, Hotărîrii Guvernului Republicii Moldova nr. 658 din 12.06.07 cu privire la Programul Național de promovare a modului sănătos de viață pentru anii 2007-2015 și în temeiul Regulamentului privind organizarea și funcționarea Ministerului Sănătății, structurii și efectivului-limită ale aparatului central al acestuia, aprobat prin Hotărîrea Guvernului nr.397 din 31.05.2011,

ORDON:

1. Se aprobă Regulamentul privind elaborarea și utilizarea continuă a materialelor educaționale și informaționale destinate promovării sănătății, conform anexei.

2. Se desemnează Centrul Național de Sănătate Publică, instituție responsabilă de depozitarea materialelor educaționale și informaționale destinate promovării sănătății și gestionarea bazei de date privind materialele respective.

3. Conducătorii instituțiilor medico-sanitare republicane, municipale, raionale de comun cu medicii șefi ai centrelor de sănătate publică teritoriale corespunzător profilului și competenței:

1) vor asigura, sub responsabilitate personală, utilizarea în calitate de materiale educaționale și informaționale de promovare a sănătății, în exclusivitate materiale educaționale și informaționale expertizate și aprobate în ordinea stabilită de Regulamentul aprobat,

2) vor asigura instalarea în incinta instituțiilor subordonate tehnică video și audio (parametrii tehnici vor fi selectați în funcție de volumul încăperii) și vor organiza derularea mesajelor video și sonore de promovare a sănătății și profilaxia maladiilor,

3) vor organiza distribuția materialelor educaționale și informaționale destinate promovării sănătății pe suport de hirtie, la loc vizibil în toate subdiviziunile instituției, cu implicarea maximal posibilă a grupelor țintă, cărora le sînt destinate,

4) vor analiza și identifica problemele prioritare în sănătatea publică la nivel teritorial și vor prezenta propuneri privind domeniile de intervenție pentru promovarea modului sănătos de viață și elaborarea materialelor educaționale și informaționale, conform cerințelor stabilite,

5) vor monitoriza de comun acord cu reprezentanții structurilor neguvernamentale, societății civile și autorităților publice locale procesul de informare și comunicare în scopul promovării sănătății la nivel teritorial,

6) vor prezenta anual, către 20 ianuarie, Centrului Național de Sănătate Publică (str. Gh. Asachi 67" a", 2028, Chișinău, sau e-mail: educ@cnspl.md) informația privind utilizarea materialelor educaționale și informaționale de promovare a sănătății și funcționarea sistemelor de vizualizare (televizoare plate) și sonorizare.

4. Centrul Național de Sănătate Publică (dl Ion Bahnarel):

MINISTRUL SĂNĂTĂȚII**Nr. 524. Chișinău, 1 iunie 2012.**

1) va crea și gestiona baza de date privind materialele educaționale și informaționale în domeniul promovării sănătății, elaborate în cadrul proiectelor finanțate din surse externe și ale fondului de profilaxie ale asigurării obligatorii de asistență medicală,

2) va acorda suport și asistență de consultanță în procesul de elaborare a materialelor educaționale și informaționale, definitivarea mesajelor, buletinelor informative privind promovarea sănătății și profilaxia maladiilor,

3) va coordona activitățile de elaborare, avizare și utilizare ulterioară a materialelor informaționale la subiecte de promovare a sănătății și de reducere a riscurilor pentru sănătate,

4) în comun cu Compania Națională de Asigurări în Medicină va monitoriza și evalua implementarea proiectelor de promovare a sănătății, finanțate din sursele fondului de profilaxie ale asigurării obligatorii de asistență medicală,

5) va asigura condiții de depozitare și repartizare a materialelor educaționale și informaționale destinate promovării sănătății,

6) va informa instituțiile medico-sanitare despre materialele educaționale și informaționale în domeniul promovării sănătății și profilaxia bolilor disponibile (pliante, broșuri, video, audio clipuri etc.),

7) va generaliza informațiile privind instalarea și utilizarea sistemelor de difuzare a mesajelor video și audio în incinta instituțiilor medico-sanitare republicane, municipale și raionale, cu prezentarea anuală către 1 februarie a informației integrate Ministerului Sănătății,

8) va asigura publicarea ordinului și Regulamentului în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.

5. Direcția prevenție, urgențe în sănătate publică și promovarea sănătății (dna Elena Boleac), Direcția relații externe și integrare europeană (dna Eugenia Berzan), Direcția analiză, monitorizare și evaluare a politicilor (dna Galina Buta) de comun cu Centrul Național de Sănătate Publică, Compania Națională de Asigurări în Medicină, reprezentanții organismelor internaționale acreditate în Republica Moldova și directorii proiectelor de asistență tehnică în domeniul sănătății:

1) vor coordona activitățile intersectoriale privind elaborarea materialelor informaționale și educaționale în contextul implementării proiectelor de promovare a sănătății în conformitate cu documentele de politici în vigoare la compartimentul dat,

2) vor coordona, în scopul excluderii dublării și utilizării neargumentate a mijloacelor financiare, domeniile de intervenție în procesul implementării proiectelor de promovare a sănătății finanțate din surse externe și ale fondului de profilaxie ale asigurării obligatorii de asistență medicală,

3) vor acorda suport în implementarea prevederilor Regulamentului aprobat și a prezentului ordin.

Controlul executării prezentului ordin se atribuie viceministrilor.

Andrei USATII

Anexă
la Ordinul MS al RM
nr. 524 din 1 iunie 2012

REGULAMENT
privind elaborarea și utilizarea continuă a materialelor educaționale și informaționale
destinate promovării sănătății

I. Dispoziții generale

1. Regulamentul privind elaborarea și utilizarea continuă a materialelor educaționale și informaționale, destinate promovării sănătății (în continuare - Regulament) este elaborat în conformitate cu prevederile Legii nr. 10-XVI din 3 februarie 2009 privind supravegherea de stat a sănătății publice și Hotărârii Guvernului Republicii Moldova nr. 658 din 12.06.07 cu privire la Programul Național de promovare a modului sănătos de viață pentru anii 2007-2015.

2. Regulamentul are drept scop definirea și stabilirea caracteristicilor, cerințelor unice, principiilor și etapelor de elaborare a materialelor educaționale și informaționale destinate promovării sănătății, inclusiv obținute în cadrul implementării proiectelor, precum și asigurării continuității informării populației privind modul sănătos de viață și măsurile de prevenire a bolilor.

În sensul prezentului Regulament se definesc următoarele noțiuni:

promovarea sănătății – proces de formare a cunoștințelor și deprinderilor sănătoase, care oferă individului și colectivităților posibilitatea de a-și spori controlul asupra stării lor de sănătate și factorilor determinanți ai acesteia din punct de vedere fizic, psihic și social și de a contribui la reducerea inechităților în domeniul sănătății;

materiale educaționale și informaționale destinate promovării sănătății – produse elaborate pentru abordarea unor probleme de sănătate - pagini web, ghiduri practice, pliante, postere, leaflete, spoturi video, audio, filme de scurt metraj, reportaje imprimate etc.;

mostră – o cantitate limitată de produs furnizată gratuit beneficiarului pentru familiarizare, examinare și acceptare definitivă;

risc pentru sănătate – probabilitatea expunerii la un pericol cauzat de factori naturali, tehnogeni, biologici și sociali și consecințele acesteia, exprimate prin efect nociv asupra sănătății și gravitatea acestui efect;

fondul măsurilor de profilaxie al Companiei Naționale de Asigurări în Medicină - fondul format din sursele asigurării obligatorii de asistență medicală, se administrează în scopul realizării măsurilor de promovare a sănătății, reducere a riscurilor de sănătate, inclusiv prin imunizări, efectuării examinărilor profilactice pentru depistarea precoce a îmbolnăvirilor, susținerea manifestărilor și activităților sociale cu menirea de a promova sănătatea etc.;

proiecte destinate promovării sănătății – proiecte, care prevăd activități de promovare a sănătății și profilaxie a bolilor cu elaborarea materialelor educaționale și informaționale.

II. Caracteristicile, cerințele unice și principiile de elaborare a materialelor educaționale și informaționale destinate promovării sănătății

3. Materialele educaționale și informaționale se adresează populației și sunt orientate spre promovarea sănătății, prevenirea îmbolnăvirilor și prelungirea vieții de bună calitate.

4. Materialele educaționale și informaționale au un caracter neutru, nefiind supuse influențelor politice sau de altă natură și sunt utilizate pentru atingerea unor scopuri și obiective ale promovării sănătății și ale educației pentru sănătate:

a) creșterea conștientizării existenței unor probleme sau a soluționării acestora;

b) creșterea cunoștințelor cu schimbarea și/sau întărirea atitudinilor corecte față de problemă;

c) menținerea interesului și a motivației;

d) exemplificarea unor abilități utile pentru sănătate.

5. Materialele educaționale și informaționale elaborate sunt dezvoltate în baza prevederilor Programului Național de promovare a modului sănătos de viață pentru anii 2007-2015 și a Strategiei de comunicare a Ministerului Sănătății.

6. Materialele educaționale și informaționale elaborate se axează pe domeniile principale de interes în promovarea sănătății ce vizează:

a) starea de sănătate și dezvoltarea unui mediu sanogen (orașe sănătoase, școli sănătoase, colective de muncă sănătoase etc.), recunoscut a prioritate în politica de dezvoltare socio-economică a țării;

b) crearea și dezvoltarea rețelelor și a suportului social;

c) promovarea comportamentelor favorabile sănătății;

d) dezvoltarea cunoștințelor privind sănătatea de la cele mai mici vârste.

7. Materialele educaționale și informaționale sunt elaborate din sursele bugetului de stat, bugetului fondului măsurilor de profilaxie al CNAM, din bugetele proiectelor de asistență externă, din venituri proprii, donații și sponsorizări, precum și din alte surse, potrivit legii.

8. În procesul de elaborare, pe lângă caietul de sarcini și termenii de referință, prezentate de beneficiar după coordonarea cu Ministerul Sănătății, în mod obligatoriu se examinează mostrele materialelor existente elaborate anterior și depozitate în Depozitarul legal.

9. Materialele educaționale și informaționale sunt supuse expertizei și monitorizării în aplicarea sa, de către Centrul Național de Sănătate Publică.

III. Etapele de elaborare a materialelor educaționale și informaționale destinate promovării sănătății

10. Elaborarea produselor destinate promovării sănătății și reducerii riscului pentru sănătate se realizează în 3 etape:

a) **Planificarea** – stabilirea scopului și conținutului materialelor de informare și educare, definirea grupului țintă, identificarea partenerilor de implementare. Această etapă este realizată de beneficiarul proiectelor în comun cu Centrul Național de Sănătate Publică, responsabil de coordonarea implementării Programului Național de promovare a modului sănătos de viață.

b) **Perfectarea și pretestarea** mesajelor și materialelor – revederea materialelor existente, definitivarea mesajelor, pretestarea mesajelor și a materialelor în focus grupuri. Etapa dată este realizată de beneficiarul proiectelor. Variantele finale ale materialelor de informare și educare se avizează de către Centrul Național de Sănătate Publică.

c) **Monitorizarea și evaluarea impactului** - Procesul de elaborare a materialelor de informare și educare se finalizează cu evaluarea tuturor aspectelor și activităților implicate în dezvoltarea, distribuirea și utilizarea materialelor de informare și educare și se desfășoară la diferite etape de implementare a proiectelor cu stabilirea indicatorilor de proces și de impact. Această etapă este realizată de beneficiarul proiectelor.

Secțiunea 1. Planificarea și elaborarea materialelor educaționale destinate promovării sănătății

11. Planificarea reprezintă procesul de elaborare a activităților și ordinea de implementare a lor și include:

a. *Evaluarea problemei de sănătate și identificarea posibilelor soluții*

Acest proces include o colectare de date pentru a descrie problema, respectiv: cine este afectat și ce se întâmplă versus ceea ce ar trebui să se întâmple. Procesul include revizuirea datelor disponibile, identificarea activităților curente și a nevoilor, obținerea datelor noi care sînt considerate necesare.

b. *Definirea și înțelegerea publicului țintă*

Identificarea populației țintă se efectuează pe baza analizei și informațiilor epidemiologice asupra problemei: cine este cel mai afectat, cine este supus riscului, dar și pe baza altor factori care contribuie la problemă.

c. *Explorarea contextului, canalelor și activităților celor mai potrivite pentru a atinge audiența țintă.*

Pentru identificarea contextului cel mai potrivit pentru transmiterea mesajelor către audiența țintă se iau în calcul locurile, în care mesajele pot ajunge la audiență și momentul recepționării informației. Se ține cont de timpul optimal de derulare, locurile în care audiența poate să pună în practică mesajele primite, locurile sau situațiile în care audiența consideră mesajul ca fiind cel mai credibil.

d. *Identificare potențialilor parteneri și dezvoltarea planurilor de parteneriat.*

Cooperarea cu alte structuri este o cale cost-eficientă de a crește credibilitatea, care în final, sporesc accesul la audiența țintă, manifestîndu-se prin sporirea credibilității mesajelor cînd audiența țintă consideră un potențial partener ca pe o sursă credibilă și creșterea numărului de mesaje care se pot împărtăși cu audiența țintă.

Secțiunea 2. Perfectarea și pretestarea conceptelor, mesajelor și materialelor informaționale și educaționale

12. Perfectarea și pretestarea materialelor informaționale vor determina în final mesajele relevante, activitățile planificate și materialele concepute, mesajele și materialele de pretestare cu membrii audienței țintă.

13. Etapa se va realiza parcurgînd mai mulți pași:

a) *Revederea materialelor existente înainte de a perfecta mesaje și materiale noi, este necesar de a cunoaște cele făcute deja în domeniu.*

b) *Conturarea mesajelor și materialelor* pentru ca materialele să fie acceptate, folosite și înțelese de audiență trebuie asigurată: *acuratețea mesajului* - mesajul să fie simplu de înțeles; *consistența mesajului* se va lua în calcul posibilitatea ca prezentul mesaj să contravină unor mesaje anterioare; *claritatea mesajului* - mesajele ideale sînt cele simple, conțin un număr limitat de termeni tehnici sau științifici, *relevanța față de audiența țintă*: stilul de prezentare trebuie să fie cît mai apropiat de normele și așteptările audienței, diferențele regionale ale audienței trebuie considerate, precum și experiența anterioară a audienței la teme similare, *credibilitatea* - prin folosirea unor surse credibile de informații și prin folosirea cu atenție și selectiv a personalităților sau vedetelor, care aduc plus de imagine și atenție, dar pun probleme de coordonare cu un program încărcat sau pot deturna atenția, *atractivitatea* - prin producerea de materiale atractive pentru diverse segmente ale audienței, prin producerea de materiale de calitate.

c) *Pretestarea mesajelor și materialelor*

Testarea cu membrii audienței țintă urmărește scopul de a evalua comprehensibilitatea, identificarea punctelor tari și slabe, determină relevanța la nivel individual și elementele care induc confuzie, sensibilități sau controverse.

Secțiunea 3. Evaluarea eficienței și ajustarea materialelor educaționale destinate promovării sănătății și reducerii riscului pentru sănătate

14. La această etapă se utilizează planul de evaluare a impactului pentru a identifica schimbările pe care le-a produs sau nu materialele informaționale în cunoștințe, atitudini și comportament.

15. Evaluarea urmărește scopul obținerii datelor cantitative și/sau calitative prin cercetări specifice:

a) *cercetarea cantitativă* este folosită pentru colectarea informațiilor obiective prin chestionarea unui număr relativ mare de persoane folosind un chestionar unic și este utilă pentru a măsura prevalența unor cunoștințe, atitudini sau comportamente în rîndul audienței țintă.

b) *cercetarea calitativă* este folosită pentru a înregistra reacțiile și impresiile unui număr limitat de membri ai audienței țintă, de obicei prin implicarea lor în discuții directe, dar rezultatele sînt subiective și nu pot fi cuantificate numeric și extrapolate la întreaga audiență țintă, însă este utilă pentru a înțelege de ce indivizii reacționează într-un anumit fel și pentru a înțelege alte probleme conexe ale lor.

IV. Distribuția și utilizarea continuă a materialelor educaționale și informaționale în promovarea sănătății

16. Materialele educaționale și informaționale elaborate se editează și tirajează de către autorii acestora și/sau gestionarii proiectelor într-un număr suficient de exemplare pentru a acoperi publicul țintă, luînd în calcul numărul instituțiilor medico-sanitare și centrelor de sănătate publică. Materialele se transmit în bază de proces-verbal instituțiilor medico-sanitare, centrelor de sănătate publică, stipulate prin clauzele contractuale, corespunzător cerințelor normative în vigoare.

17. Conducătorii instituțiilor medico-sanitare sînt responsabili pentru distribuția și utilizarea eficientă a materialelor informaționale și educaționale, inclusiv instalarea și utilizarea dispozitivelor de transmisiuni în spațiile de așteptare a populației din cadrul instituției.

18. Distribuirea și promovarea materialelor educaționale și informaționale se realizează astfel, încît să ajungă și să fie utilizate de către acele persoane pentru care au fost dezvoltate (audiența țintă).

19. La finele oricărui proiect în promovarea sănătății, mostrele și 5 (cinci) exemplare ale materialelor educaționale și informaționale, se transmit pe suport de hîrtie și/sau suport magnetic/electronic Centrului Național de Sănătate Publică, autorizat să exercite funcția de depozitare și gestionare a bazei de date la acest capitol.

20. Întru eficientizarea utilizării mijloacelor financiare în promovarea sănătății, mostrele și exemplarele de materiale educaționale și informaționale existente conform bazei de date, în mod obligatoriu, sînt examinate la etapa de planificare a noilor materiale educaționale și informaționale cu obținerea avizului și recomandările instituției abilitate.

21. Nu vor fi acceptate mostrele și exemplarele care și-au depășit actualitatea și/sau contravin politicilor naționale în menținerea și promovarea sănătății.

22. Nu se va admite utilizarea materialelor informaționale publicitare, care promovează interesele unui agent economic, unei companii farmaceutice și/sau contravine legislației în vigoare.

V. Dispoziții finale

23. Prezentul Regulament intră în vigoare din momentul aprobării de către Ministerul Sănătății și publicării în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.

24. Orice altă completare și/sau modificare a prezentului Regulament se va face prin ordin al Ministerului Sănătății conform prevederilor legislației în vigoare.

Acte ale Agenției Naționale pentru Reglementare în Energetică
881 H O T Ă R Î R E

cu privire la stabilirea informațiilor de ordin economic și tehnic referitoare la funcționarea sistemului electroenergetic, care urmează a fi date publicității de către titularii de licențe

Întru stabilirea informațiilor de ordin economic și tehnic și a informațiilor cu caracter operativ, referitoare la funcționarea sistemului electroenergetic, care urmează a fi date publicității de către titularii de licențe, în temeiul art. 8 alin. (1), lit. i) și art. 35 alin. (1), lit. l) din Legea nr. 124-XVIII din 23 decembrie 2009, cu privire la energia electrică, (*Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2010, nr. 23-24, art. 33*), Consiliul de administrație al Agenției Naționale pentru Reglementare în Energetică

HOTĂRĂȘTE:

1. Se aprobă listele indicatorilor tehnico-economici privind activitatea operatorului rețelei de transport și de sistem, a operatorilor rețelelor de distribuție, a producătorilor de energie electrică și a furnizorilor de energie electrică la tarife reglementate, indicatori ce urmează a fi plasați pe paginile electronice ale titularilor de licențe (Listele indica-

torilor tehnico-economici se anexează).

2. Operatorul rețelei de transport și de sistem, operatorii rețelelor de distribuție, producătorii de energie electrică și furnizorii de energie electrică la tarife reglementate vor plasa trimestrial, în termen de cel mult o lună după finalizarea trimestrului și, respectiv, anual pe paginile lor electronice indicatorii tehnico-economici menționați.

3. Operatorul rețelei de transport și de sistem, de asemenea, va plasa zilnic pe pagina sa electronică informații cu caracter operativ și tehnic privind funcționarea sistemului electroenergetic.

4. Departamentul reglementări, investiții și calitate, Departamentul juridic și Departamentul tarife, analize și control vor monitoriza îndeplinirea de către titularii de licențe a prevederilor prezentei hotărâri.

DIRECTORUL GENERAL AL ANRE

Directori

Victor PARLICOV

Marin Profir

Leonid Belinschi

Mariana Botezatu

Nicolae Raileanu

Nr. 478. Chișinău, 5 iulie 2012.

Indicatorii tehnico-economici privind activitatea operatorului rețelei de transport și de sistem, ce urmează a fi plasați trimestrial și, respectiv, anual pe pagina sa electronică

Nr.	Indicatorul	Unitate măsură	Trimestrul I	Trimestrul II	Semestrul I	Trimestrul III	Pentru 9 luni	Trimestrul IV	Anual
1.	Sarcina electrică maximă a sistemului electroenergetic pe parcursul perioadei	MW							
	Cantitatea de energie electrică intrată în rețeaua electrică de transport - total	mil. kWh							
2.	inclusiv de la:								
	CET-uri	mil. kWh							
	HNE Costești	mil. kWh							
	Surse regenerabile	mil. kWh							
	Alte surse autohtone	mil. kWh							
	MRGES	mil. kWh							
	Import	mil. kWh							
3.	Consumul tehnologic și pierderile de energie electrică în rețelele electrice de transport	%							
4.	Cantitatea de energie electrică livrată din rețelele electrice de transport (transportată) - total	mil. kWh							
	inclusiv pentru:								
	Piața internă	mil. kWh							
	Pentru export	mil. kWh							
5.	Numărul centralelor electrice racordate la rețelele electrice de transport - total	unit.							
	inclusiv: Surse regenerabile	unit.							
6.	Numărul centralelor electrice racordate la rețelele electrice de transport pe parcursul perioadei de referință - total	unit.							
	inclusiv: Surse regenerabile	unit.							
7.	Numărul solicitanților, potențiali producători, cărora li s-a refuzat accesul la rețelele electrice de transport	unit.							
	inclusiv: Surse regenerabile	unit.							

Nr.	Indicatorul	Unitate măsură	Trimestru I I	Trimestru II	Semestrul I	Trimestrul III	Pentru 9 luni	Trimestru I IV	Anual
	Lungimea liniilor electrice, total	km							
	Inclusiv:								
1.	110 kV	km							
	35 kV	km							
	6-10 kV	km							
	0-4 kV	km							
	Numărul transformatoarelor în exploatare	unit							
2.	Capacitatea totală a transformatoarelor în exploatare	MVA							
	Numărul centrelor electrice racordate la rețele electrice de distribuție - total	unit.							
4.	Inclusiv: Surse regenerabile	unit.							
	Numărul centralelor electrice racordate la rețele electrice de distribuție pe parcursul perioadei de referință - total	unit.							
5.	Inclusiv: Surse regenerabile	unit.							
	Numărul solicitanților, potențiali producători, cărora li s-a refuzat accesul la rețele electrice de distribuție - total	unit.							
6.	Inclusiv: Surse regenerabile	unit.							
	Numărul instalațiilor electrice ale consumatorilor finali, racordate la rețele electrice de distribuție la începutul perioadei - total	unit.							
7.	Inclusiv la rețelele electrice:								
	110-35 kV	unit.							
	6-10 kV	unit.							
	0-4 kV	unit.							
8.	Numărul instalațiilor electrice ale consumatorilor finali, racordate la rețele electrice de distribuție pe parcursul perioadei de referință	unit.							

[illegible]

Nr.	Indicatorul	Unitate măsură	Trimestru I I	Trimestru I II	Semestrul I	Trimestru I III	Pentru 9 luni	Trimestru I IV	Anual
1.	Cantitatea totală de energie electrică procurată - total	mil. kWh							
	Inclusiv de la :								
	Centrale electrice autonome								
	Centrale electrice convenționale	mil. kWh							
	Centrale electrice ce produc energie electrică din surse regenerabile								
	MGRES	mil. kWh							
	din import	mil. kWh							
	alți furnizori	mil. kWh							
	Cantitatea de energie electrică facturată consumatorilor finali - total	mil. kWh							
	Inclusiv :								
2.	Consumatorilor casnici	mil. kWh							
	Consumatorilor noncasnici - total	mil. kWh							
	din care:								
	conecți la 110-35 kV	mil. kWh							
	conecți la 6-10kV	mil. kWh							
	conecți la 0,4 kV	mil. kWh							
	Achiziția consumatorilor finali pentru energia electrică facturată - total	% din energie electrică							
	Inclusiv :								
	Consumatori casnici	facturată							
	Consumatori noncasnici								
3.	Numărul consumatorilor finali deserviți la sfârșitul perioadei								
	Inclusiv :								
	Consumatori casnici	cons.							
	Consumatori noncasnici								
	Numărul consumatorilor finali deserviți la sfârșitul perioadei								
	Inclusiv :								
	Consumatori casnici	cons.							
	Consumatori noncasnici								
	Numărul consumatorilor finali noi cu care au fost încheiate contracte de furnizare a energiei								
	Inclusiv :								
4.	Consumatori casnici	cons.							
	Consumatori noncasnici								
	Numărul consumatorilor finali noi cu care au fost încheiate contracte de furnizare a energiei								
	Inclusiv :								
	Consumatori casnici	cons.							
	Consumatori noncasnici								
	Numărul consumatorilor finali noi cu care au fost încheiate contracte de furnizare a energiei								
	Inclusiv :								
	Consumatori casnici	cons.							
	Consumatori noncasnici								
5.	Cantitatea medie de energie electrică livradă unui consumator final - total	kWh							
	Inclusiv :								
	Consumatorului casnic	kWh							
	Consumatorului noncasnic								
	Cantitatea medie de energie electrică livradă unui consumator final - total	kWh							
	Inclusiv :								
	Consumatorului casnic	kWh							
	Consumatorului noncasnic								
	Cantitatea medie de energie electrică livradă unui consumator final - total	kWh							
	Inclusiv :								
6.	Consumatorului casnic	kWh							
	Consumatorului noncasnic								
	Cantitatea medie de energie electrică livradă unui consumator final - total	kWh							
	Inclusiv :								
	Consumatorului casnic	kWh							
	Consumatorului noncasnic								
	Cantitatea medie de energie electrică livradă unui consumator final - total	kWh							
	Inclusiv :								
	Consumatorului casnic	kWh							
	Consumatorului noncasnic								

[illegible]

Indicatorii tehnico-economici privind activitatea centralelor electrice, ce urmează a fi plasați trimestrial și, respectiv, anual pe paginile lor electronice

Nr.	Indicatorul	Unitate măsură	Trimestrul I	Trimestrul II	Semestrul I	Trimestrul III	Pentru 9 luni	Trimestrul IV	Anual
1.	Puterea instalată a generatoarelor electrice	MW							
2.	Puterea disponibilă a generatoarelor electrice	MW							
3.	Puterea termică instalată	Gcal/h							
4.	Puterea termică disponibilă	Gcal/h							
5.	Sarcina electrică maximă	MW							
6.	Sarcina termică maximă	Gcal/h							
7.	Cantitatea de energie electrică produsă	mil. kWh							
8.	Cantitatea de energie electrică livrată	mil. kWh							
9.	Cantitatea de energie termică livrată la colectoare	Gcal							
10.	Randamentul centralei electrice la producerea energiei	%							
11.	Combustibil utilizat la producerea	mii tcc							
12.	Cantitatea de dioxid de carbon eliminată în atmosferă	mii tone							
13.	Achitățile: - pentru energia electrică livrată	%							
	- pentru energia termică livrată	%							

Centralele hidroelectrice plasează pe pagina electronică numai indicatorii prevăzuți la punctele 1, 2, 5, 7, 8, 13.

Centralele electrice care nu produc energie termică plasează pe pagina electronică numai datele referitoare la energia electrică.

882

HOTĂRÎRE

privind modificarea Hotărîrii Consiliului de administrație al ANRE nr. 425 din 29.09.2011

HOTĂRĂȘTE:

În corespundere cu prevederile Metodologiei de calculare, aprobare și aplicare a tarifelor la gazele naturale, aprobată prin Hotărîrea Consiliului de Administrație al ANRE nr. 352 din 1 octombrie 2009 (*Monitorul Oficial*, 2009, nr. 163 – 164, art.737), Consiliul de administrație al Agenției Naționale pentru Reglementare în Energetică (ANRE)

1. Hotărîrea Consiliului de administrație al ANRE nr. 425 din 29 septembrie 2011 (*Monitorul Oficial*, 2011, nr. 160–163, art. 459) se modifică după cum urmează:

la punctul 1 din Notă cuvintele „după coordonarea acestora cu Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică” se exclud.

2. Prezenta hotărîre intră în vigoare la data publicării.

DIRECTORUL GENERAL AL ANRE

Director

Victor PARLICOV

Leonid Belinschi
Mariana Botezatu
Marin Profir
Nicolae Raileanu

Nr. 480. Chișinău, 13 iulie 2012.

Acte ale Comisiei Naționale a Pieței Financiare**883 HOTĂRÎRE****cu privire la înregistrări în Registrul de stat al valorilor mobiliare**

În temeiul Legii nr. 199-XIV din 18.11.1998 „Cu privire la piața valorilor mobiliare” (republicată în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2008, nr.183-185, art.655), Legii nr.1134-XIII din 02.04.1997 „Privind societățile pe acțiuni” (republicată în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2008, nr.1-4, art.1), art.8 lit.m) și lit.o), art.25 alin.(2) din Legea nr.192-XIV din 12.11.1998 „Privind Comisia Națională a Pieței Financiare” (republicată în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2007, nr.117-126 BIS),

**COMISIA NAȚIONALĂ A PIEȚEI FINANCIARE
HOTĂRĂȘTE:**

1. Se înregistrează în Registrul de stat al valorilor mobiliare:

1.1 Valorile mobiliare plasate la înființarea Companiei de Asigurări „ASTERRA GRUP” S.A. (IDNO 1006600032750; mun. Chișinău, str. Octavian Goga, 26, ap.1) în sumă de 15008888 lei în număr de 15008888 acțiuni ordinare

nominative cu valoarea nominală 1 leu cu numărul înregistrării de stat MD14ASTE1008.

1.2 Valorile mobiliare conform dării de seamă privind rezultatele emisiunii suplimentare de acțiuni ale:

- Societății pe acțiuni „AEROPORT CATERING” (IDNO 1002600010457; mun. Chișinău, bd. Dacia, 80/3) în sumă de 5700000 lei în număr de 38000 acțiuni ordinare nominative cu valoarea nominală 150 lei cu numărul înregistrării de stat MD14CARO2004 din contul capitalului propriu;

- Societății pe acțiuni „TRAFIC BUJOR” (IDNO 1003600013558; mun. Chișinău, str. Matei Basarab, 6) în sumă de 5929546 lei în număr de 5929546 acțiuni ordinare nominative cu valoarea nominală 1 leu cu numărul înregistrării de stat MD14UJOR1005 din contul mijloacelor bănești și a convertirii datoriilor creditoriale.

2. Prezenta hotărîre intră în vigoare din data publicării.

**VICEPREȘEDINTELE COMISIEI
NAȚIONALE A PIEȚEI FINANCIARE**

Victor CAPTARI

Nr. 30/1. Chișinău, 13 iulie 2012.

884 HOTĂRÎRE**cu privire la modificarea Hotărîrii
Comisiei Naționale a Valorilor Mobiliare
nr. 49/2 din 26.12.2002**

În temeiul art.8 lit.b) și lit.t), art.25 alin.(2) din Legea nr. 192-XIV din 12.11.1998 „Privind Comisia Națională a Pieței Financiare” (republicată în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2007, nr. 117-126 BIS),

**COMISIA NAȚIONALĂ A PIEȚEI FINANCIARE
HOTĂRĂȘTE:**

1. În punctul 2 din Hotărîrea Comisiei Naționale a Valorilor Mobiliare nr. 49/2 din 26.12.2002 „Cu

privire la retragerea licenței pentru dreptul de desfășurare a activității profesionale pe piața valorilor mobiliare – brokeraj eliberată anterior companiei de brokeri “D-Broker” S.A.” (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2002, nr. 206-208, art. 428), cu modificările ulterioare, cuvintele „dra Ala Agrici” se substituie cu cuvintele „dl Vladimir Rusnac”.

2. Prezenta hotărîre intră în vigoare din data publicării.

**VICEPREȘEDINTELE COMISIEI
NAȚIONALE A PIEȚEI FINANCIARE**

Victor CAPTARI

Nr. 30/2. Chișinău, 13 iulie 2012.

885 HOTĂRÎRE**cu privire la acordarea licenței
Brokerului de Asigurare-Reasigurare
“ARBORA GRUP” S.R.L.**

Urmare a examinării declarației pentru eliberarea licenței Brokerului de Asigurare-Reasigurare „ARBORA GRUP” S.R.L. (mun. Chișinău, str. Grenoble, 1, ap. 52, IDNO 1012600018236), în temeiul prevederilor art.8 lit.c), art.25 alin.(2) din Legea nr.192-XIV din 12.11.1998 „Privind Comisia Națională a Pieței Financiare” (republicată în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2007, nr.117-126 BIS), art.8 alin.(1) lit.c) pct.34), art.10 alin.(1) și alin.(2), art.18 alin.(5) și alin.(8) din Legea nr.451-XV din 30.07.2001 „Privind reglementarea prin licențiere a activității de întreprinzător” (republicată în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2005, nr.26-28, art.95), art.49, art.50 din Legea nr.407-XVI din 21.12.2006 „Cu privire la asigurări” (Monitorul Oficial al

Republicii Moldova, 2007, nr.47-49, art.213),

**COMISIA NAȚIONALĂ A PIEȚEI FINANCIARE
HOTĂRĂȘTE:**

1. Se acordă Brokerului de Asigurare-Reasigurare “ARBORA GRUP” S.R.L. licență pentru dreptul de a desfășura activitate de intermediere în asigurări și/sau reasigurări a brokerului pe termen de 5 ani.

2. Taxa pentru eliberarea licenței în mărime de 2500 lei se varsă la bugetul de stat.

3. Controlul asupra executării prezentei hotărîri se pune în sarcina Direcției generale supraveghere asigurări.

4. Prezenta hotărîre intră în vigoare din data publicării.

**VICEPREȘEDINTELE COMISIEI
NAȚIONALE A PIEȚEI FINANCIARE**

Victor CAPTARI

Nr. 30/3. Chișinău, 13 iulie 2012.

886 HOTĂRÎRE
cu privire la reperfectarea licenței
Brokerului de Asigurare-Reasigurare
“MEGA-OPTIM” S.R.L.

Urmare a examinării cererii de reperfectare a licenței Brokerului de Asigurare-Reasigurare “MEGA-OPTIM” S.R.L. (mun. Chișinău, or. Durești, str. Podgorenilor, 91, IDNO 1010600030065) privind modificarea adresei juridice și modificarea adresei de desfășurare a activității licențiate, în temeiul prevederilor art.8 lit.c) și art.25 alin.(2) din Legea nr.192-XIV din 12.11.1998 „Privind Comisia Națională a Pieței Financiare” (republicată în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2007, nr.117-126 BIS), art.15, art.18 alin.(6) și alin.(8) din Legea nr.451-XV din 30.07.2001 „Privind reglementarea prin licențiere a activității de întreprinzător” (republicată în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2005, nr.26-28, art.95),

COMISIA NAȚIONALĂ A PIEȚEI FINANCIARE
HOTĂRĂȘTE:

1. Se reperfectează licența Brokerului de Asigurare-Reasigurare “MEGA-OPTIM” S.R.L. seria CNPF nr.000627, eliberată la 17 septembrie 2010 pentru dreptul de a

VICEPREȘEDINTELE COMISIEI
NAȚIONALE A PIEȚEI FINANCIARE

Nr. 30/4. Chișinău, 13 iulie 2012.

desfășura activitatea de intermediere în asigurări și/sau reasigurări a brokerului, prin:

a) modificarea adresei juridice din mun. Chișinău, str. Dimo N., 9/3, ap.20 în mun. Chișinău, or. Durești, str. Podgorenilor, 91, cu eliberarea unui nou formular de licență;

b) modificarea adresei de desfășurare a activității licențiate din mun. Chișinău, str. Miron Costin, 25, of.16 în mun. Chișinău, or. Durești, str. Podgorenilor, 91.

2. Se recunoaște nevalabil formularul de licență seria CNPF nr.000627 eliberat anterior Brokerului de Asigurare-Reasigurare “MEGA-OPTIM” S.R.L.

3. Taxa pentru reperfectarea licenței în mărime de 250 lei se varsă la bugetul de stat.

4. Controlul asupra executării prezentei hotărâri se pune în sarcina Direcției generale supraveghere asigurări.

5. Prezenta hotărâre intră în vigoare din data publicării.

Victor CAPTARI

887 HOTĂRÎRE
cu privire la reperfectarea licenței
Societății Internaționale de Asigurări
“MOLDASIG” S.A.

Urmare a examinării cererilor de reperfectare a licenței Societății Internaționale de Asigurări “MOLDASIG” S.A. (mun. Chișinău, str. M.Eminescu, 2, IDNO 1002600053315) privind includerea unor noi subdiviziuni de desfășurare a activității licențiate în anexa la licență, în temeiul prevederilor art.8 lit.c) și art.25 alin.(2) din Legea nr.192-XIV din 12.11.1998 „Privind Comisia Națională a Pieței Financiare” (republicată în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2007, nr.117-126 BIS), art. 14 alin. (6), art.15, art.18 alin. (6) și alin.(8) din Legea nr.451-XV din 30.07.2001 „Privind reglementarea prin licențiere a activității de întreprinzător” (republicată în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2005, nr.26-28, art.95),

COMISIA NAȚIONALĂ A PIEȚEI FINANCIARE
HOTĂRĂȘTE:

1. Se reperfectează licența Societății Internaționale de Asigurări “MOLDASIG” S.A. seria CNPF nr. 000684, eliberată la 1 noiembrie 2008 pentru dreptul de a desfășura

VICEPREȘEDINTELE COMISIEI
NAȚIONALE A PIEȚEI FINANCIARE

Nr. 30/5. Chișinău, 13 iulie 2012.

activitatea în domeniul asigurărilor (asigurări generale), prin substituirea anexei la licență cu includerea unor noi subdiviziuni de desfășurare a activității licențiate după cum urmează:

- or. Orhei, str. Unirii, 51;

- or. Briceni, vama Rosoșeni;

- or. Fălești, str.Ștefan cel Mare, 83;

- r-nul Taraclia, s.Mirnoe;

- s.Nemțeni, traseul Chișinău-Leușeni, benzinăria Lukoil;

- or. Edineț, intravilan, str. O. Cerempei, 71.

2. Taxa pentru reperfectarea licenței în mărime de 450 lei și taxa pentru eliberarea a 6 copii de pe licență în mărime de 2 700 lei se varsă la bugetul de stat.

3. Controlul asupra executării prezentei hotărâri se pune în sarcina Direcției generale supraveghere asigurări.

4. Prezenta hotărâre intră în vigoare din data publicării.

Victor CAPTARI

Acte ale Consiliului Coordonator al Audiovizualului din Republica Moldova
888 DECIZIE
cu privire la cesiunea licențelor de emisie

La data de 2 iulie curent, „ȘTIRI MEDIA GRUP” SRL, fondatoarea postului de televiziune prin satelit „Publika TV” și a postului de radio „Publika FM”, a solicitat Consiliului Coordonator al Audiovizualului cesiunea Licențelor de emisie seria AA nr. 082550 din 23.12.2009 și seria AA nr. 082549 din 26.01.2010 către „ȘTIRI MEDIA TV” SRL.

Cedentul garantează punerea la dispoziția cesionarului a echipamentului și a utilajului tehnic necesare difuzării serviciului de programe TV prin satelit și a serviciului de programe radio pe frecvența 92,1 MHz - Chișinău P.A.R. max. = 25,5 dBW, iar cesionarul își asumă toate obligațiile ce decurg din licențele de emisie.

La data de 4 iulie curent, întreprinderea Postul de televiziune „Euro-TV Chișinău” SRL, fondatoarul postului de televiziune prin eter „EURO-TV CHIȘINĂU”, a solicitat Consiliului Coordonator al Audiovizualului cesiunea Licenței de emisie seria A MMII, nr. 014615 din 25.09.2007 către „ȘTIRI MEDIA TV” SRL.

Cedentul garantează punerea la dispoziția cesionarului a echipamentului și a utilajului tehnic necesar difuzării serviciului de programe TV prin eter pe canalele: 23 – Strășeni - 55,5 dBW, 29 – Ocnița - 25,4 dBW, 35 – Florești - 25,0 dBW, 44 – Trifești - 45,0 dBW, 56 – Cimișlia - 25,5 dBW, 45 – Briceni - 25,5 dBW, 55 – Cantemir - 25,5 dBW, 52 – Drochia - 25,5 dBW, 53 – Fălești - 25,0 dBW, 52 – Glodeni - 25,5 dBW, 51 – Singerei - 25,5 dBW, 52 – Ștefan Vodă - 23,0 dBW și 45 – Taraclia - 51,0 dBW, iar cesionarul își asumă toate obligațiile ce decurg din licența de emisie cesionată.

În temeiul solicitării „ȘTIRI MEDIA GRUP” SRL și întreprinderea Postul de televiziune „Euro-TV Chișinău” SRL, în conformitate cu prevederile art. 26 din Codul audiovizualului și art. 28 din Regulamentul cu privire la procedura și condițiile de eliberare a licențelor de emisie și a autorizațiilor de retransmisie, aprobat prin Hotărârea nr. 433-XVI din 28.12.2006 a Parlamentului Republicii Moldova, „ȘTIRI MEDIA TV” SRL a solicitat Consiliului Coordonator al Audiovizualului cesionarea licențelor nominalizate și eliberarea licențelor de emisie pentru difuzarea serviciilor de programe TV prin satelit, TV prin eter canalele: 23 – Strășeni - 55,5 dBW, 29 – Ocnița - 25,4 dBW, 35 – Florești - 25,0 dBW, 44 – Trifești - 45,0 dBW, 56 – Cimișlia - 25,5 dBW, 45 – Briceni - 25,5 dBW, 55 – Cantemir - 25,5 dBW, 52 – Drochia - 25,5 dBW, 53 – Fălești - 25,0 dBW, 52 – Glodeni - 25,5 dBW, 51 – Singerei - 25,5 dBW, 52 – Ștefan Vodă - 23,0 dBW și 45 – Taraclia - 51,0 dBW și a serviciilor de programe radio pe frecvența 92,1 MHz - Chișinău, conform proiectelor editoriale și concepțiilor generale ale serviciilor de programe prezentate de către „ȘTIRI MEDIA TV” SRL.

În conformitate cu prevederile art. 26, 27 și 39-41 ale Codului audiovizualului nr. 260-XVI din 27.07.2006, Statutului CCA, art. 25, 28 ale Regulamentului cu privire la procedura și condițiile de eliberare a licențelor de emisie și a autorizațiilor de retransmisie, aprobat prin Hotărârea nr. 433-XVI din 28.12.2006 a Parlamentului Republicii Moldova, și a actelor prezentate de către întreprinderile nominalizate,

Consiliul Coordonator al Audiovizualului

DECIDE:

Art. 1. A aproba cesionarea Licenței de emisie seria AA, nr. 082550 din 23.12.2009, eliberată întreprinderii „ȘTIRI MEDIA GRUP” SRL pentru postul TV prin satelit „Publika TV” către întreprinderea „ȘTIRI MEDIA TV” SRL.

Art. 2. A elibera licență de emisie ca urmare a cesionării (cu eliberarea unui formular nou) întreprinderii „ȘTIRI MEDIA TV” SRL pentru postul TV prin satelit „Publika TV”.

Art. 3. A aproba Concepția generală a serviciului de programe pentru postul de televiziune prin satelit „Publika TV”, după cum urmează:

Formatul de principiu și structura serviciului de programe:

B.1. Formatul de principiu: Informativ-analitic

B.2. Structura programelor după surse de proveniență:

2.1. Producție autohtonă: 100%

2.2. Producție proprie: 100%

2.3. Producție retransmisă: 0%

B.3. Opere europene: 100%

B.4. Structura serviciului de programe pe tipuri de programe/emisiuni:

4.1 Programe informative și analitice: 94%

4.2. Programe educaționale și culturale: 3%

4.3. Filme: 0%

4.4. Alte tipuri de programe: 3%

Art. 4. A aproba cesionarea Licenței de emisie seria AA, nr. 082549 din 26.01.2010, eliberată întreprinderii „ȘTIRI MEDIA GRUP” SRL pentru postul de radio „Publika FM” către întreprinderea „ȘTIRI MEDIA TV” SRL.

Art. 5. A elibera licență de emisie ca urmare a cesionării (cu eliberarea unui formular nou) întreprinderii „ȘTIRI MEDIA TV” SRL pentru postul de radio „Publika FM”, frecvența 92,1 MHz - Chișinău P.A.R. max. = 25,5 dBW.

Art. 6. A aproba Concepția generală a serviciului de programe pentru postul de radio „Publika FM”, după cum urmează:

Formatul de principiu și structura serviciului de programe:

B.1. Formatul de principiu: Informativ-analitic

B.2. Structura programelor după surse de proveniență:

2.1. Producție autohtonă: 100%

2.2. Producție proprie: 100%

2.3. Producție retransmisă: 0%

B.3. Opere europene: 100%

B.4. Structura serviciului de programe pe tipuri de programe/emisiuni:

4.1 Programe informative și analitice: 94%

4.2. Programe educaționale și culturale: 3%

4.3. Filme: 0%

4.4. Alte tipuri de programe: 3%

Art. 7. A aproba cesionarea Licenței de emisie seria A MMII nr. 014615 din 25.09.2007, eliberată întreprinderii Postul de televiziune „Euro-TV Chișinău” SRL pentru postul TV prin eter „EURO-TV CHIȘINĂU”, către întreprinderea „ȘTIRI MEDIA TV” SRL.

Art. 8. A elibera licență de emisie ca urmare a cesionării (cu eliberarea unui formular nou) întreprinderii „ȘTIRI MEDIA TV” SRL pentru postul TV prin eter „Publika TV”, canalele: 23 – Strășeni - 55,5 dBW, 29 – Ocnița - 25,4 dBW, 35 – Florești - 25,0 dBW, 44 – Trifești - 45,0 dBW, 56 – Cimișlia - 25,5 dBW, 45 – Briceni - 25,5 dBW, 55 – Cantemir - 25,5 dBW, 52 – Drochia - 25,5 dBW, 53 – Fălești - 25,0 dBW, 52 – Glodeni - 25,5 dBW, 51 – Singerei - 25,5 dBW, 52 – Ștefan Vodă - 23,0 dBW și 45 – Taraclia - 51,0 dBW.

Art. 9. A aproba Concepția generală a serviciului de

programe pentru postul de televiziune prin eter „Publika TV”, după cum urmează:

Formatul de principiu și structura serviciului de programe:

B.1. Formatul de principiu: Informativ-analitic

B.2. Structura programelor după surse de proveniență:

2.1. Producție autohtonă: 100%

2.2. Producție proprie: 100%

2.3. Producție retransmisă: 0%

B.3. Opere europene: 100%

B.4. Structura serviciului de programe pe tipuri de programe/emisiuni:

4.1 Programe informative și analitice: 94%

4.2. Programe educaționale și culturale: 3%

4.3. Filme: 0%

4.4. Alte tipuri de programe: 3%

Art. 10. A declara nevalabile licențele de emisie seria AA nr. 082550 din 23.12.2009, eliberată întreprinderii „ȘTIRI MEDIA GRUP” SRL pentru postul TV prin satelit „Publika TV”, seria AA nr. 082549 din 26.01.2010, eliberată întreprinderii „ȘTIRI MEDIA GRUP” SRL pentru postul de radio „Publika FM”, și seria A MMII nr. 014615 din 25.09.2007, eliberată

întreprinderii Postul de televiziune „Euro-TV Chișinău” SRL pentru postul TV prin eter „EURO-TV CHIȘINĂU”.

Art. 11. „ȘTIRI MEDIA TV” SRL va prezenta Consiliului Coordonator al Audiovizualului, în termen legal, licențele de utilizare.

Art. 12. Pentru reperfectarea și eliberarea licențelor de emisie, „ȘTIRI MEDIA TV” SRL va achita o taxă în valoare de 750 de lei.

Art. 13. Modificările respective vor fi introduse în Registrul de licențiere.

Art. 14. Elementele bancare privind achitarea taxei pentru cesiunea Licenței de emisie:

Consiliul Coordonator al Audiovizualului

Chișinău, str. Vlaicu Pârcălab, 46

c/f: 1006601004024

TREZMD2X, Ministerul Finanțelor – Trezoreria de Stat

c/d: 3359502

c/t: 440115101016102

Art. 15. Controlul asupra executării prezentei decizii îl exercită Direcția expertiză și licențiere și contabilul-șef.

Art. 16. Prezenta decizie va fi publicată în Monitorul Oficial al Republicii Moldova și pe pagina web a CCA.

**PREȘEDINTELE CONSILIULUI
COORDONATOR
AL AUDIOVIZUALULUI**

Secretar

Nr. 105. Chișinău, 6 iulie 2012.

Marian POCAZNOI

Dorina Curnic